

31996R2223

1996.11.30.

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK HIVATALOS LAPJA

L 310/1

A TANÁCS 2223/96/EK RENDELETE**(1996. június 25.)****a Közösségben a nemzeti és regionális számlák európai rendszeréről**

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

(4) mivel a Bizottság a nemzeti számlák aggregátumait használja a közösségi közigazgatási és különösen költségvetési számításokhoz;

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 213. cikkére,

tekintettel a Bizottság által beterjesztett rendelettervezetre,

(5) mivel Integrált Nemzeti Számlák Európai Rendszere – ESA címmel az e rendelet által szabályozott tárgykörre vonatkozóan 1970-ben megjelent egy közigazgatási dokumentum, amelyet az Európai Közösségek Statisztikai Hivatala saját felelősségére egyedül készített el; mivel ez a dokumentum az Európai Közösségek Statisztikai Hivatala által a tagállamok nemzeti statisztikai intézeteivel együtt végzett többéves munkának eredménye volt azzal céllal, hogy létrehozzák a nemzeti számlák egy olyan rendszerét, amely megfelel az Európai Közösségek gazdasági és szociális politikája követelményeinek, és mivel ez képezte az Egyesült Nemzetek Nemzeti Számlák Rendszerének közösségi változatát, amelyet a Közösség a saját számlarendszere elkészültéig alkalmazott;

tekintettel az Európai Parlament véleményére ⁽¹⁾,

tekintettel az Európai Monetáris Intézet véleményére ⁽²⁾,

tekintettel a Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽³⁾,

(6) mivel 1979-ben az eredeti szöveg naprakésszé tétele érdekében egy második kiadás is megjelent (a továbbiakban: ESA második kiadás) ⁽⁴⁾;

(1) mivel a Gazdasági és Monetáris Unió megvalósítása és felügyelete megköveteli az összehasonlítható, naprakész és megbízható információt minden egyes ország és/vagy régió gazdasági helyzetének szerkezetéről és fejlődéséről;

(2) mivel a Bizottságnak részt kell vállalnia a Gazdasági és Monetáris Unió igazgatásában, és különösen jelentést kell tennie a Tanácsnak a tagállamok által a Gazdasági és Monetáris Unió megvalósítására irányuló kötelezettségek teljesítésében elért előrehaladásról;

(3) mivel a gazdasági számlák alapvető eszközök egy ország és/vagy régió gazdasági helyzetének elemzésére, feltéve hogy azok egységes elvek alapján készülnek, és nem tesznek lehetővé eltérő értelmezést;

(7) mivel az Egyesült Nemzetek Statisztikai Bizottsága 1993. februárjában elfogadta az új Nemzeti Számlák Rendszerét (SNA) annak érdekében, hogy az Egyesült Nemzetek minden tagországában az eredmények nemzetközi szinten összehasonlíthatókká váljanak;

(8) mivel a környezeti számlák esetében figyelmet kell szentelni a Bizottságnak az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz intézett, „Iránymutatás az Európai Unió számára a környezeti indikátorokról és a környezetvédelmi nemzeti számlákról” című, 1994. december 21-i közleményére;

⁽¹⁾ HL C 287., 1995. 10. 30., 114. o.

⁽²⁾ 1995. június 21-i vélemény (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

⁽³⁾ HL C 133., 1995. 5. 31., 2. o.

⁽⁴⁾ Eurostat: Integrált Nemzeti Számlák Európai Rendszere – ESA, második kiadás, az Európai Közösségek Statisztikai Hivatala, Luxemburg, 1979.

- (9) mivel a Közösség kölcsönösen előnyös módon együttműködik harmadik országokkal, különösen az Európai Gazdasági Térségbe (EGT) tartozókkal;
- (10) mivel a Számlák Európai Rendszerét úgy kell létrehozni, hogy az megfeleljen a Gazdasági és Monetáris Unió követelményeinek, és azt a közösségi jogszabályokban foglalt nemzeti és regionális számlák összeállításánál alkalmazni kell;
- (11) mivel a Bizottság az e rendelet által meghatározott rendszer szerint a tagállamok által összeállított minden számla és tábla eredményeit meghatározott időpontokban rendelkezésre bocsátja, különös figyelemmel a gazdasági konvergencia ellenőrzésére és a tagállami gazdaságpolitikák legszorosabb koordinációjának elérésére;
- (12) mivel az e rendelettel létrehozott rendszer mint a közös szabványok, fogalom meghatározások, osztályozások és a tagállamok által a Közösség követelményei szerint készítenő számlákra vonatkozó számviteli szabályok referenciakerete, fokozatosan minden más rendszer helyébe lép oly módon, hogy a tagállamok között összehasonlítható eredményekhez lehessen jutni;
- (13) mivel ezeknek a statisztikai eredményeknek az átláthatóság elvének megfelelően az állampolgárok számára hozzáférhetőeknek kell lenniük;
- (14) mivel az e rendelet által létrehozott rendszer, amely az SNA egy, a tagállamok gazdasági szerkezetéhez igazított változata, követi az SNA szerkezetét, és így a közösségi adatok összehasonlíthatóak a Közösség fő nemzetközi partnerei által összeállított számlákkal;
- (15) mivel az adatokat a számlák és táblák tág kategóriái szerint kell csoportosítani, és mivel csak a Közösség követelményei szempontjából alapvető fontosságú információt kell feldolgozni, és közölni a Bizottsággal meghatározott időpontokban;
- (16) mivel azonban tekintettel az érintett számlák voluménére és méretére, a részletezettségre és a földrajzi lefedettségre, valamint e vonatkozásban a tagállamok helyzetére, azoknak a tagállamoknak, amelyek objektíven nem képesek az e rendeletben foglalt határidőket betartani, kivételesen és ideiglenesen bizonyos további határidőt kell engedélyezni az adatok benyújtására;
- (17) mivel a közvetetten mért pénzügyi közvetítő szolgáltatók (FISIM) lebontási módjáról szóló határozatot egy későbbi időpontban kell meghozni;
- (18) mivel a szubszidiaritás elvének megfelelően az összehasonlítható információ elérését lehetővé tevő közös statisztikai szabványok megalkotása olyan feladat, amellyel hatékonyan csak közösségi szinten lehet foglalkozni, és mivel az ilyen szabványokat az egyes tagállamokban a hivatalos statisztikák összeállításáért felelős szervezetek és intézetek felügyelete alatt kell végrehajtani;
- (19) mivel szükséges e rendelet rendelkezéseinek a kiigazításhoz és naprakésszé tételéhez a Tanács 89/382/EGK, Euratom ⁽¹⁾ határozatával létrehozott Európai Közösség statisztikai programbizottságával (SPC) együttműködésben egy eljárást megalkotni; mivel a kiigazítási eljárás azokra a módosításokra korlátozódik, amelyek nem növelik a saját forrásokat;
- (20) mivel a statisztikai programbizottság és a 91/115/EGK határozattal ⁽²⁾ létrehozott monetáris, pénzügyi és fizetésiméreg-statisztikákkal foglalkozó bizottság (CMFB) bejelentette, hogy támogatják e rendelet tervezetét;
- (21) mivel a bruttó nemzeti termék piaci áron (GNPmp) történő összeállításának összehangolásáról szóló, 1989. február 13-i 89/130/EGK tanácsi irányelv ⁽³⁾ előírja, hogy a GNPmp csak az Integrált Nemzeti Számlák Európai Rendszerének fogalom meghatározásainak és számviteli szabályainak alkalmazása esetén összehasonlítható, és mivel a hozzáadottérték-adóból (HÉA) származó saját források beszedésének végleges egységes rendszeréről szóló, 1989. május 29-i 1553/89/EGK, Euratom tanácsi rendelet ⁽⁴⁾ előírja, hogy a HÉA súlyozott átlagkulcsának kiszámításához az adóköteles műveletek részletezését az Integrált Nemzeti Számlák Európai Rendszerével összhangban elkészített nemzeti számlák segítségével kell elvégezni, és mivel ezen instrumentumokra, és a túlzott hiány esetén követendő eljárásról szóló jegyzőkönyv alkalmazásáról szóló, 1993. november 22-i 3605/93/EK tanácsi rendelettel ⁽⁵⁾, az Európai Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló, 1994. október 31-i 94/728/EK tanácsi határozattal ⁽⁶⁾, valamint a költségvetési fegyelemről szóló, 1994. október 31-i 94/729/EK tanácsi határozattal ⁽⁷⁾ összefüggésben az e rendelet által létre-

⁽¹⁾ HL L 181., 1989. 6. 28., 47. o.

⁽²⁾ HL L 59., 1991. 3. 6., 19. o.

⁽³⁾ HL L 49., 1989. 2. 21., 26. o., az irányelvet legutóbb az 1994. évi Csatlakozási Okmány módosította.

⁽⁴⁾ HL L 155., 1989. 6. 7., 9. o.

⁽⁵⁾ HL L 332., 1993. 12. 31., 7. o.

⁽⁶⁾ HL L 293., 1994. 11. 12., 9. o.

⁽⁷⁾ HL L 293., 1994. 11. 12., 14. o.

hozott rendszer végrehajtására átmeneti időszakot kell biztosítani,

A B. melléklet szerint az egyes tagállamoknak biztosított póthatáridő legkésőbb 2005. január 1-jén lejár.

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Cél

(1) E rendelet célja, hogy létrehozza az 1995. évi Európai Számlarendszert (a továbbiakban: ESA 95) azzal, hogy rendelkezik:

- a) egy olyan módszertanról, amely a közösség érdekében a számlák és táblák összeállításához összehasonlítható módon alkalmazni kívánt közös szabványokra, fogalom-meghatározásokra, osztályozásokra és számviteli szabályokra vonatkozik, együtt a 3. cikk feltételei szerint előírt eredményekkel;
- b) egy, az ESA 95 szerint összeállított számláknak és tábláknak a Közösség céljaira, meghatározott időpontban történő átadását szolgáló programról.

(2) Figyelembe véve a 7. és 8. cikket, ez a rendelet vonatkozik minden olyan közösségi jogi aktusra, amely az ESA-ra vagy annak fogalom-meghatározásaira hivatkozik.

(3) Ez a rendelet nem kötelezi a tagállamokat arra, hogy az ESA 95-öt alkalmazzák a saját céljaikat szolgáló számlák összeállításánál.

2. cikk

Módszertan

(1) Az 1. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett ESA 95 módszertant az A. melléklet tartalmazza.

(2) Az ESA 95 módszertan azon módosításait, amelyek célja az ESA 95 tartalmának tisztázása és javítása, a Bizottság határozattal állapítja meg a 4. cikkben előírt eljárásnak megfelelően, feltéve hogy azzal az ESA 95 alapvető fogalmai nem változnak, és végrehajtása nem követel meg további forrásokat és nem növeli a saját forrásokat.

(3) A Szerződés vonatkozó rendelkezései szerint a Tanács legkésőbb 1997. december 31-ig döntést hoz az A. melléklet I. mellékletében leírt közvetve mért pénzügyi közvetítői szolgáltatások (FISIM) részletezési rendszerének bevezetéséről, és amennyiben helyénvaló, elfogadja a végrehajtásához szükséges intézkedéseket.

3. cikk

Továbbítás a Bizottságnak

(1) A tagállamok a B. mellékletben meghatározott számlákat és táblákat az egyes táblázatokra meghatározott határidőn belül továbbítják a Bizottságnak (a Statisztikai Hivatalnak).

A Bizottság a statisztikai programbizottsággal folytatott konzultációt követően jelentést tesz a Tanácsnak legkésőbb 2003. július 1-jéig az engedélyezett póthatáridők felhasználásáról, ellenőrizve, hogy azok fenntartása indokolt-e még. Amennyiben szükséges, ehhez a jelentéshez mellékelni kell a Bizottság javaslatát a további határidő-hosszabbítás engedélyezéséről azon tagállamok részére, amelyeknek erre szükségük van.

(2) A tagállamok benyújtják a B. melléklet szerinti eredményeket, beleértve a statisztikai titkosságra vonatkozó nemzeti jogszabályok vagy gyakorlat szerint a tagállamok által titkosnak nyilvánított adatokat is, a titoktartási kötelezettség hatálya alá tartozó statisztikai adatoknak az Európai Közösségek Statisztikai Hivatalához történő továbbításáról szóló, 1990. június 11-i 1588/90/EGK, Euratom tanácsi rendelet rendelkezései alapján, amely iránymű az információ titkos kezelésére ⁽¹⁾.

A 2. cikk (2) bekezdésében meghatározott korlátokon belül a tagállamoktól kért adatokra vonatkozó bármely változás – új táblázatok, érintett országok és/vagy régiók – lehet bizottsági határozat tárgya a 4. cikkben meghatározott eljárás szerint.

4. cikk

Az eljárás

(1) A Bizottságot a statisztikai programbizottság (a továbbiakban: bizottság) segíti.

(2) A Bizottság képviselője betérjeszti a bizottságnak a meghozandó intézkedések tervezetét. A bizottság véleményezi a tervezetet azon a határidőn belül, amelyet az elnök határoz meg az ügy sürgősségének megfelelően. A véleményt azzal a többséggel kell elfogadni, amelyet a Szerződés 148. cikkének (2) bekezdése ír elő azokra a határozatokra, amelyeket a Tanács fogad el a Bizottság javaslatára. A bizottságban a tagállamok képviselőinek szavazatait az említett cikkben foglaltak szerint kell súlyozni. Az elnök nem szavaz.

(3) A Bizottság azonnal alkalmazandó intézkedéseket fogad el. Azonban ha ezek az intézkedések nem állnak összhangban a bizottság véleményével, azokról a Bizottság a Tanácsot azonnal tájékoztatja. Ilyen esetben:

⁽¹⁾ HL L 151., 1990. 6. 15., 1. o. A rendeletet az 1994. évi Csatlakozási Okmány módosította.

- a) a Bizottság az általa elhatározott intézkedések alkalmazását a tájékoztatás időpontjától számított három hónapra elhalasztja;
- b) a Tanács minősített többséggel eljárva, az a) pontban meghatározott határidőn belül eltérő döntést hozhat.

5. cikk

A bizottság feladatai

A bizottság minden, az elnöke által felvetett, az e rendelet végrehajtásához kapcsolódó ügyet megvizsgál vagy saját kezdeményezésére, vagy valamely tagállam kérésére.

6. cikk

Együttműködés más bizottságokkal

(1) A 91/115/EGK határozat 2. cikkének megfelelően a Bizottság kikéri a monetáris, pénzügyi és fizetésimérleg-statisztikákkal foglalkozó bizottság (CMFB) véleményét minden, az e bizottság hatáskörébe tartozó ügyben.

(2) A Bizottság tájékoztatja a 89/130/EGK, Euratom irányelvvel létrehozott bruttó nemzeti termék bizottságot minden, a jelen rendelet végrehajtására vonatkozó információról, amely szükséges e bizottság feladatainak ellátásához.

7. cikk

Az alkalmazás és az első adatszolgáltatás időpontja

(1) Az ESA 95-öt először a B. mellékletnek megfelelően összeállított, 1999. áprilisában továbbítandó adatokra kell alkalmazni.

(2) Az adatokat a B. mellékletben meghatározott határidőknek megfelelően a Bizottságnak (Statisztikai Hivatalnak) kell megküldeni.

(3) Az (1) bekezdéssel összhangban az ESA 95-re épülő első adatszolgáltatásig a tagállamok az ESA második kiadása alkalmazásával összeállított számlákat és táblázatokat továbbra is megküldik a Bizottságnak (Statisztikai Hivatalnak).

(4) A Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló 88/376/EGK, Euratom határozat végrehajtásáról szóló, 1989. május 29-i 1552/89/EGK, Euratom tanácsi rendelet⁽¹⁾ 19. cikkének sérelme nélkül, a Bizottság és az érintett tagállamok ellenőrzik e rendelet alkalmazását, és ezen ellenőrzések eredményét az e rendelet 4. cikke (1) bekezdésével létrehozott bizottság elé terjesztik.

8. cikk

Átmeneti rendelkezések

(1) A költségvetés és a saját források érdekében, valamint az 1. cikk (2) bekezdésétől és a 7. cikktől eltérően, a 89/130/EGK, Euratom irányelv 1. cikkének (1) bekezdése, valamint az ehhez kapcsolódó jogi aktusok, különösen az 1552/89/EGK, Euratom és az 1553/89/EGK, Euratom rendelet és a 94/728/EK, Euratom és a 94/729/EK határozat értelmében hatályos Integrált Gazdasági Számlák Rendszere az ESA második kiadás mindaddig, ameddig a 94/728/EK, Euratom határozat hatályban marad.

(2) A 3605/93/EK rendeletben meghatározott túlzotthiány-eljárás szerint a tagállamok által a Bizottságnak küldött jelentések céljaira az Integrált Gazdasági Számlák Európai Rendszere az ESA második kiadása az 1999. szeptember 1-jei jelentéstételig.

(3) Az e cikk (1) és (2) bekezdésében meghatározottak szerint az ESA második kiadásának alkalmazását úgy kell biztosítani, hogy a 7. cikk (1) bekezdése alapján kapott adatokat az ESA 95 alapján ki kell igazítani, figyelembe véve az ESA második kiadása és az ESA 95 eltérő fogalmaiból, fogalommeghatározásából vagy nomenklatúráiból adódó változásokat.

Ennek az elvnek a végrehajtását a Tanács 89/130/EGK, Euratom irányelvének 6. cikkében meghatározott eljárás szerint legkésőbb 1996 decemberéig kell megvalósítani.

9. cikk

Ez a rendelet az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* történő kihirdetését követő 20. napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 1996. június 25-én.

a Tanács részéről

az elnök

M. PINTO

⁽¹⁾ HL L 155., 1989. 6. 7., 1. o. A rendeletet legutóbb a 2729/94/EGK, Euratom rendelet módosította (HL L 293., 1994. 11. 12., 5. o.).

A. MELLÉKLET

EURÓPAI SZÁMLÁK RENDSZERE

ESA 1995

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
1. FEJEZET	
ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK	20
AZ ESA FELHASZNÁLÁSI TERÜLETEI	20
Az ESA mint az elemzés és a politikák keretrendszere	20
Az ESA-ban szereplő fogalmak nyolc jellemző tulajdonsága	21
Az ESA 1995 és az SNA 1993	27
Az ESA 1995 és az ESA 1970	27
AZ ESA MINT RENDSZER	28
A statisztikai egységek és csoportosításuk	28
A szervezeti egységek és a szektorok	29
A szakosodott telephelyek és a nemzetgazdasági ágazatok	29
Rezidens és nem rezidens egységek; a teljes gazdaság és a külföld	29
Gazdasági folyamatok és állományok	30
A gazdasági folyamatok	30
Gazdasági műveletek	30
A gazdasági műveletek tulajdonságai	31
Egységek közötti, illetve egységeken belüli gazdasági műveletek	31
Pénzügyi, illetve nem pénzügyi tranzakciók	31
Ellentételezéssel járó, illetve ellentételezés nélküli gazdasági műveletek	31
Az átcsoportosított gazdasági műveletek	31
A átirányítás	31
A felosztás	32
A művelet megbízójának elismerése	32
Határesetek	32
Eszközök egyéb változásai	32
Az eszközök és kötelezettségek egyéb volumenváltozása	32
Eszköztartási nyereség, illetve veszteség	33
Állományok	33
A számlák rendszere és az aggregátumok	33
Elszámolási szabályok	33
A számlák két oldalának megnevezései	33
Kettős könyvelés/négyszeres elszámolás	34
Értékelés	34
A termékekre vonatkozó speciális értékelési eljárások	34
Változatlan áron történő értékelés	35

	Oldal
1. FEJEZET (folytatás)	
A számbavétel időpontja	35
Konszolidálás és nettósítás	35
Konszolidálás	35
Nettósítás	36
Számlák, egyenlegező tételek és aggregátumok	36
A számlasorozat	36
A termékek és szolgáltatások egyenlege	37
A külföld számla	37
Egyenlegező tételek	37
Aggregátumok	37
Az nemzetgazdasági ágazati kapcsolatok keretrendszere	37
2. FEJEZET	
AZ EGYSÉGEK ÉS AZ EGYSÉGEK CSOPORTOSÍTÁSA	39
A NEMZETGAZDASÁG HATÁRAI	39
AZ INTÉZMÉNYI EGYSÉGEK	41
A GAZDASÁGI SZEKTOROK	42
Nem pénzügyi vállalatok (S.11)	44
Alszektor: Állami nem pénzügyi vállalatok (S.11001)	45
Alszektor: Hazai nem pénzügyi magánvállalatok (S.11002)	46
Alszektor: Külföldi irányítás alatt álló nem pénzügyi vállalatok (S.11003)	46
Pénzügyi vállalatok (S.12)	46
Alszektor: A központi bank (S.121)	48
Alszektor: Egyéb monetáris-pénzügyi intézmények (S.122)	49
Alszektor: Egyéb pénzügyi közvetítők, kivéve biztosítótársaságok és nyugdíjalapok (S.123)	50
Alszektor: Pénzügyi kiegészítő tevékenységet végző vállalatok (S.124)	50
Alszektor: Biztosítótársaságok és nyugdíjalapok (S.125)	51
Államháztartás (S.13)	52
Alszektor: Központi kormányzat (S.1311)	52
Alszektor: Tartományi kormányzat (S.1312)	52
Alszektor: Helyi önkormányzat (S.1313)	52
Alszektor: Társadalombiztosítási alapok (S.1314)	53
Háztartások (S.14)	53
Alszektor: Munkaadók (beleértve az alkalmazott nélküli önállóakat) (S.141 + S.142)	54
Alszektor: Munkavállalók (S.143)	54
Alszektor: Tulajdonosi jövedelemben részesülők (S.1441)	54
Alszektor: Nyugdíjasok (S.1442)	54
Alszektor: Egyéb transzfer jellegű jövedelemben részesülők (S.1443)	54
Alszektor: Egyéb háztartások (S.145)	54
Háztartásokat segítő nonprofit intézmények (S.15)	55
Külföld (S.2)	55
A termelőegységek szektorok szerinti osztályozásának alkalmazása a legfontosabb, általánosan elterjedt jogi tulajdonformákra	56

	Oldal
2. FEJEZET (folytatás)	
HELYI SZAKOSODOTT TELEPHELYEK ÉS NEMZETGAZDASÁGI ÁGAZATOK	58
A szakosodott telephely	59
A nemzetgazdasági ágazat	59
A NEMZETGAZDASÁGI ÁGAZATOK OSZTÁLYOZÁSA	60
A HOMOGEN SZAKOSODOTT EGYSÉGEK ÉS A HOMOGEN NEMZETGAZDASÁGI ÁGAZATOK	60
A homogén szakosodott egység	60
A homogén nemzetgazdasági ágazat	60
A HOMOGEN NEMZETGAZDASÁGI ÁGAZATOK OSZTÁLYOZÁSA	61
3. FEJEZET	
TERMÉKEKKEL KAPCSOLATOS GAZDASÁGI MŰVELETEK	62
A TERMELÉS ÉS KIBOCSÁTÁS	63
Fő-, másodlagos és kiegészítő tevékenységek	64
Kibocsátás (P.1)	64
A kibocsátás számbavételi időpontja és értékelése	70
FOLYÓ TERMELŐFELHASZNÁLÁS (P.2)	75
A folyó termelőfelhasználás számbavételi időpontja és értékelése	77
VÉGSŐ FOGYASZTÁS	77
Végső fogyasztási kiadás (P.3)	77
Végső fogyasztás (P.4)	78
A végső fogyasztási kiadások számbavételi időpontja és értékelése	80
A végső fogyasztás számbavételi időpontja és értékelése	80
BRUTTÓ FELHALMOZÁS (P.5)	81
Bruttó állóeszköz-felhalmozás (P.51)	81
A bruttó állóeszköz-felhalmozás számbavételi időpontja és értékelése	83
Készletváltozások (P.52)	84
A készletváltozások számbavételi időpontja és értékelése	85
Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege (P.53)	86
TERMÉK- ÉS SZOLGÁLTATÁSEXPORT ÉS -IMPORT (P.6 és P.7)	86
Termékimport és -export (P.61 és P.71)	87
Szolgáltatásimport és -export (P.62 és P.72)	89
HASZNÁLT TERMÉKEKKEL KAPCSOLATOS GAZDASÁGI MŰVELETEK	91
4. FEJEZET	
JÖVEDELEMELOSZTÁSSAL KAPCSOLATOS MŰVELETEK	93
MUNKAVÁLLALÓI JÖVEDELMEK (D.1)	93
Bérek és keresetek (D.11)	93
Pénzbeni bérek és keresetek	93
Természetbeni bérek és keresetek	93
A munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásai (D.12)	95
A munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai (D.121)	95
A munkaadók által fizetett imputált társadalombiztosítási hozzájárulás (D.122)	95

	Oldal
4. FEJEZET (folytatás)	
Termelési és importadók (D.2)	96
Termékadók (D.21)	97
Hozzáadott érték típusú adók (HÉA) (D.211)	97
Importadók és importvámok a HÉA kivételével (D.212)	97
Termékadók a HÉA és az importadók kivételével (D.214)	98
Egyéb termelési adók (D.29)	98
Az Európai Unió intézményeinek befizetett termelési és importadók	99
TÁMOGATÁSOK (D.3)	100
Terméktámogatások (D.31)	100
Importtámogatások (D.311)	101
Egyéb terméktámogatások (D.319)	101
Egyéb termelési támogatások (D.39)	101
TULAJDONOSI JÖVEDELEM (D.4)	103
Kamat (D.41)	103
Betétek, hitelek után járó kamatok és egyéb követelések és kötelezettségek számlák	103
Értékpapírok kamata	103
Váltók és egyéb rövid lejáratú értékpapírok kamata	103
Kötvények és adóslevelek kamata	103
Kamatlábswap-ügyletek és határidős kamatláb-megállapodások	104
Pénzügyi lízing kamata	104
Egyéb kamatok	104
A számbavétel időpontja	105
Vállalatok felosztott jövedelme (D.42)	105
Osztalék (D.421)	105
A jövedelemkivonás a kvázi vállalatoktól (D.422)	106
A közvetlen külföldi tőkebefektetések visszaforgatott nyeresége (D.43)	107
Biztosítási kötvénytulajdonosok tulajdonosi jövedelme (D.44)	107
Bérleti díjak (D.45)	108
Földbérleti díjak	108
Felszín alatti természeti kincsek utáni bérleti díj	108
FOLYÓ JÖVEDELEM-, VAGYON- STB. ADÓK (D.5)	108
Jövedelemadók (D.51)	109
Egyéb folyó adók (D.59)	109
TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI HOZZÁJÁRULÁSOK ÉS JUTTATÁSOK (D.6)	110
Társadalombiztosítási hozzájárulások (D.61)	112
Tényleges társadalombiztosítási hozzájárulások (D.611)	112
Imputált társadalombiztosítási hozzájárulások (D.612)	113
Természetbeni társadalmi transfereken kívüli társadalmi juttatások (D.62)	114
Társadalombiztosítás pénzügyi juttatásai (D.621)	114
Magánbiztosítási alapok juttatásai (D.622)	115

	Oldal
4. FEJEZET (folytatás)	
Munkavállalóknak nyújtott nem alapszerű társadalombiztosítási juttatások (D.623)	115
Társadalombiztosítási jellegű pénzbeli társadalmi juttatások (D.624)	115
Természetbeni társadalmi transzferek (D.63)	115
Természetbeni társadalmi juttatások (D.631)	115
Társadalombiztosítási juttatások, visszatérítések (D.6311)	116
Egyéb természetbeni társadalombiztosítási juttatások (D.6312)	116
Társadalombiztosítási jellegű természetbeni társadalmi juttatások (D.6313)	116
Egyéni felhasználásra szolgáló nem piaci termék- és szolgáltatástranszferek (D.632)	116
EGYÉB FOLYÓ TRANSZFEREK (D.7)	117
Nettó nem életbiztosítási díjak (D.71)	117
Nem életbiztosításból eredő követelések (D.72)	118
Folyó transzferek a kormányzaton belül (D.73)	118
Folyó nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos tranzakciók (D.74)	119
Egyéb folyó transzferek (D.75)	120
Folyó transzferek a háztartásokat segítő nonprofit intézmények részére	120
Háztartások közötti folyó transzferek	120
Bírságok és kötbérek	120
Lottó és egyéb szerencsejátékok	121
Kár megtérítésére vonatkozó kifizetések	121
A GNP-n alapuló negyedik saját erőforrás	121
Egyéb	121
MAGÁNNYUGDÍJPÉNZTÁRAK NETTÓ VAGYONVÁLTOZÁSA MIATTI KORREKCIÓ (D.8)	122
TŐKETRANSZFEREK (D.9)	123
Tőkeadók (D.91)	123
Beruházási támogatások (D.92)	124
Egyéb tőketranszferek (D.99)	125
5. FEJEZET	
PÉNZÜGYI TRANZAKCIÓK	127
A PÉNZÜGYI TRANZAKCIÓK OSZTÁLYOZÁSA	129
Monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR) (F.1)	131
Monetáris arany (F.11)	131
Különleges lehívási jogok (SDR) (F.12)	132
Fizetőeszköz és betétek (F.2)	132
Fizetőeszköz (F.21)	132
Átruházható betétek (F.22)	133
Egyéb betétek (F.29)	133
Részvényeken kívüli értékpapírok (F.3)	134
Értékpapírok a részvények és a pénzügyi derivatívák kivételével (F.33)	134
Rövid lejáratú értékpapírok a részvények és a pénzügyi derivatívák kivételével (F.331)	135
Hosszú lejáratú értékpapírok a részvények és a pénzügyi derivatívák kivételével (F.332)	135
Származékos pénzügyi eszközök (F.34)	136

	Oldal
5. FEJEZET (folytatás)	
Hitelek (F.4)	137
Rövid lejáratú hitelek (F.41)	137
Hosszú lejáratú hitelek (F.42)	137
Részvények és egyéb tulajdonosi követelések (F.5)	139
Részvények és egyéb tulajdonosi követelések a befektetési jegyek kivételével (F.51)	140
Tőzsdén jegyzett részvények a befektetési jegyek nélkül (F.511) és nem jegyzett részvények a befektetési jegyek nélkül (F.512)	140
Egyéb tulajdonosi követelések (F.513)	141
Befektetési jegyek (F.52)	141
Biztosítástechnikai tartalékok (F.6)	141
A háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból és a nyugdíjalapok tartalékaiból (F.61)	142
A háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból (F.611)	142
A háztartások nettó részesedése a nyugdíjalapok tartalékaiból (F.612)	143
Biztosítási díjelőlegek és függő károk tartalékai (F.62)	144
Egyéb követelések és kötelezettségek számlák (F.7)	144
Kereskedelmi hitelek és előlegek (F.71)	145
Egyéb követelések és kötelezettségek számlák a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével (F.79)	145
Emlékeztető tétel: közvetlen külföldi tőkebefektetés (F.m)	146
A PÉNZÜGYI TRANZAKCIÓK ELSZÁMOLÁSI SZABÁLYAI	146
Értékelés	146
A számbavétel időpontja	149
A pénzügyi tranzakciók összeállítása a vagyonmérleg változásaiból	149
5.1 melléklet: Összefüggés a pénzmennyiséggel	149
6. FEJEZET	
EGYÉB FOLYAMATOK	151
ÁLLÓESZKÖZÖK ÉRTÉKSÖKKENÉSE (K.1)	151
NEM TERMELT NEM PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK BESZERZÉSÉNEK ÉS ELADÁSÁNAK EGYENLEGE (K.2)	151
ESZKÖZÖK EGYÉB VÁLTOZÁSAI (K.3–K.12)	152
EGYÉB VOLUMENVÁLTOZÁSOK (K.3–K.10 és K.12)	152
A NEM TERMELT ESZKÖZÖK MEGJELENÉSE A GAZDASÁGBAN (K.3)	153
TERMELT ESZKÖZÖK MEGJELENÉSE A GAZDASÁGBAN (K.4)	153
A MŰVELÉS ALATT NEM ÁLLÓ BIOLÓGIAI ERŐFORRÁSOK TERMÉSZETES NÖVEKEDÉSE (K.5)	153
A NEM TERMELT ESZKÖZÖK KIKERÜLÉSE A GAZDASÁGBÓL (K.6)	154
KATASZTRÓFÁK MIATTI VESZTESÉGEK (K.7)	154
KÁRTALANÍTÁS NÉLKÜLI TULAJDONELVONÁSOK (K.8)	154
A NEM PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK MÁSHOVA NEM SOROLT EGYÉB VOLUMENVÁLTOZÁSAI (K.9)	154
A PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK ÉS KÖTELEZETTSÉGEK MÁSHOVA NEM SOROLT EGYÉB VOLUMENVÁLTOZÁSAI (K.10)	155

	Oldal
6. FEJEZET (folytatás)	
A BESOROLÁSI ÉS SZERKEZETI VÁLTOZÁSOK (K.12)	156
A szektorok szerinti besorolási és szerkezeti változások (K.12.1)	156
Eszközök és kötelezettségek besorolásának változásai (K.12.2)	156
NÉVLEGES ESZKÖZTARTÁSI NYERESÉG/VESZTESÉG (K.11)	157
Semleges eszköztartási nyereség/veszteség (K.11.1)	158
Reál eszköztartási nyereség/veszteség (K.11.2)	158
Eszköztartási nyereség a pénzügyi eszköz típusa szerint	159
Deviza és betétek (AF.2)	159
Hitelek (AF.4) és egyéb követelések és kötelezettségek számlák (AF.7)	159
Részvényeken kívüli értékpapírok (AF.3)	159
Részvények és egyéb tulajdonosi követelések (AF.5)	160
Biztosítástechnikai tartalékok (AF.6)	160
Külföldi pénznemre szóló pénzügyi eszközök	160
7. FEJEZET	
VAGYONMÉRLEGEK	161
AZ ESZKÖZÖK TÍPUSAI	162
Termelt nem pénzügyi eszközök (AN.1)	162
Nem termelt nem pénzügyi eszközök (AN.2)	162
Pénzügyi eszközök és kötelezettségek (AF.)	163
MÉRLEGTÉTELEK ÉRTÉKELÉSE	165
Általános értékelési elvek	165
NEM PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK (AN.)	166
Termelt eszközök (AN.1)	166
Állóeszközök (AN.11)	166
Tárgyi eszközök (AN.111)	166
Immateriális javak (AN.112)	166
Készletek (AN.12)	166
Értéktárgyak (AN.13)	167
Nem termelt eszközök (AN.2)	167
Nem termelt tárgyi eszközök (AN.21)	167
Föld (AN.211)	167
Felszín alatti természeti kincsek (AN.212)	167
Egyéb természeti kincsek (AN.213 és AN.214)	167
Nem termelt immateriális javak (AN.22)	167
Pénzügyi eszközök és kötelezettségek (AF.)	168
Monetáris arany és különleges lehívási jogok (AF.1)	168
Fizetőeszköz és betétek (AF.2)	168
Részvényeken kívüli értékpapírok (AF.3)	168
Hitelek (AF.4)	169
Részvények és egyéb tulajdonosi követelések (AF.5)	169

	Oldal
7. FEJEZET	
(folytatás)	
Biztosítástechnikai tartalékok (AF.6)	169
Egyéb követelések és kötelezettségek számlák (AF.7)	170
Emlékeztető tételek	170
Tartós fogyasztási cikkek (AN.m)	170
Közvetlen külföldi tőkebefektetések (AF.m)	170
Pénzügyi mérlegek	171
7.1. melléklet: Az egyes eszközkategóriák meghatározása	172
7.2. melléklet: Tétellista a nyitómérlegtől a zárómérlegig	180
8. FEJEZET	
A SZÁMLASOROZAT ÉS AZ EGYENLEGEZŐ TÉTELEK	183
SZÁMLASOROZAT	186
Folyószámlák	186
Termelési számla (I)	186
Jövedelemelosztási és -felhasználási számlák (II)	186
Jövedelmek elsődleges elosztása számla (II.1)	188
A jövedelem keletkezése számla (II.1.1)	188
Az elsődleges jövedelemelosztási számla (II.1.2)	188
A vállalkozói jövedelem számla (II.1.2.1)	188
Egyéb elsődleges jövedelmek elosztása számla (II.1.2.2)	194
A jövedelem másodlagos elosztása számla (II.2)	194
A természetbeni jövedelem újraelosztása számla (II.3)	202
A jövedelem felhasználása számla (II.4)	202
A rendelkezésre álló jövedelem felhasználása számla (II.4.1)	202
A korrigált rendelkezésre álló jövedelem felhasználása számla (II.4.2)	202
Felhalmozási számlák (III)	204
Tőkeszámla (III.1)	204
A megtakarítás és tőketranszfer miatt a nettó vagyon változása számla (III.1.1)	204
A nem pénzügyi eszközök beszerzése számla (III.1.2)	204
Pénzügyi számla (III.2)	204
Eszközök egyéb változásai számla (III.3)	204
Az eszközök egyéb volumenváltozásai számla (III.3.1)	211
Átértékelési számla (III.3.2)	211
A semleges eszköztartási nyereség és veszteség számla (III.3.2.1)	211
A reál eszköztartási nyereség és veszteség számla (III.3.2.2)	211
Vagyonmérlegek (IV)	220
Nyitómérleg (IV.1)	220
A vagyonmérleg változásai (IV.2)	220
Zárómérleg (IV.3)	220

	Oldal
8. FEJEZET (folytatás)	
A KÜLFÖLD SZÁMLÁK (V)	220
Folyószámlák	225
Termékek és szolgáltatások külkereskedelmi számlája (V.I)	225
Az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek külföld számlája (V.II)	225
Külföld felhalmozási számlák (V.III)	225
Tőkeszámla (V.III.1)	225
Pénzügyi számla (V.III.2)	225
Az eszközök egyéb változásai számla (V.III.3)	225
Vagyonmérlegek (V.IV)	226
TERMÉKEK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK SZÁMLA (0)	234
INTEGRÁLT GAZDASÁGI SZÁMLÁK	235
AGGREGÁTUMOK	245
Bruttó hazai termék piaci árakon (GDP)	245
A teljes gazdaság működési eredménye	245
A teljes gazdaság vegyes jövedelme	245
A teljes gazdaság vállalkozói jövedelme	245
Nemzeti jövedelem (piaci áron)	245
Rendelkezésre álló nemzeti jövedelem	246
Megtakarítás	246
Folyó külső egyenleg	246
A teljes gazdaság nettó hitelnyújtása (+) vagy hitelfelvétele (-)	246
A teljes gazdaság nettó vagyona	246
MÁTRIXFORMA	246
Az ESA számlák mátrixformában történő bemutatása	247
A számlák mátrixábrázolásának tulajdonságai	250
A redukált formátumú mátrix adaptálása az elemzés meghatározott típusaihoz	251
9. FEJEZET	
A NEMZETGAZDASÁGI ÁGAZATI KAPCSOLATOK KERETRENDSZERE	266
A FORRÁS-FELHASZNÁLÁS TÁBLÁK	270
A FORRÁS ÉS FELHASZNÁLÁS TÁBLÁKAT A SZEKTORSZÁMLÁKKAL ÖSSZEKAPCSOLÓ TÁBLÁK	284
SZIMMETRIKUS INPUT-OUTPUT TÁBLÁK	284
10. FEJEZET	
ÁR- ÉS VOLUMENINDEXEK SZÁMÍTÁSA	289
AZ ÁR- ÉS VOLUMENINDEXEK KÖRE A SZÁMLARENDSZERBEN	290
Az ár- és volumenindexek integrált rendszere	290
Egyéb aggregátumok ár- és volumenindexei	291
AZ ÁR- ÉS VOLUMENINDEXEK SZÁMÍTÁSÁNAK ÁLTALÁNOS ELVEI	292
A piaci termékek árának és volumenének meghatározása	292
Minőségi különbségek és árkülönbségek	292

	Oldal
10. FEJEZET (folytatás)	
A nem piaci szolgáltatásokra vonatkozó elvek	293
A hozzáadott értékre és a GDP-re vonatkozó elvek	294
AZ ELVEK ALKALMAZÁSÁVAL KAPCSOLATOS PROBLÉMÁK	294
Általános alkalmazás	295
Alkalmazás speciális gazdasági folyamatokra	295
Termékekkel és piaci szolgáltatásokkal kapcsolatos folyamatok	295
A nem piaci szolgáltatásokkal kapcsolatos folyamatok	296
Termék-, és importadók, illetve -támogatások	297
Állóeszközök értékcsökkenése	298
Munkavállalói jövedelem	298
Termelt állóeszköz-állomány és készletek	298
A teljes gazdaság reáljövedelem-mutatói	299
AZ INDEXSZÁMKÉPLETEK ÉS A BÁZISÉV KIVÁLASZTÁSA	300
TÉRBELI ÁR- ÉS VOLUMENINDEXEK	300
11. FEJEZET	
NÉPESSÉG ÉS MUNKAERŐ-RÁFORDÍTÁS	302
ÖSSZNÉPESSÉG	302
A GAZDASÁGILAG AKTÍV NÉPESSÉG	303
FOGLALKOZTATÁS	304
Munkavállalók	304
Önálló vállalkozók	305
Foglalkoztatás és tartózkodási hely	305
MUNKANÉLKÜLISÉG	306
ÁLLÁSOK	307
Állás és lakóhely	307
ÖSSZES LEDOLGOZOTT MUNKAÓRA	307
TELJES MUNKAIDŐS EGYENÉRTÉK	308
VÁLTOZATLAN ÁRAS MUNKAVÁLLALÓI JÖVEDELEMMEL SZÁMÍTOTT MUNKAERŐ-RÁFORDÍTÁS	309
12. FEJEZET	
NEGYEDÉVES NEMZETI SZÁMLÁK	310
13. FEJEZET	
REGIONÁLIS SZÁMLÁK	312
REGIONÁLIS TERÜLET	312
EGYSÉGEK ÉS SZÉKHELY	312
A REGIONALIZÁLÁS MÓDSZEREI	313
AGGREGÁTUMOK NEMZETGAZDASÁGI ÁGAZATONKÉNT	314
HÁZTARTÁSOK SZÁMLÁI	316

	Oldal
<i>MELLÉKLETEK</i>	
I. PÉNZÜGYI KÖZVETÍTÉSI SZOLGÁLTATÁSOK KÖZVETETT MÓDON MÉRT DÍJA (FISIM)	317
Az ESA fejezeteiben a FISIM felosztása esetén végrehajtandó változtatások	317
II. TARTÓS JAVAK LÍZINGJE ÉS RÉSZLETRE VÉTELE	323
Fogalommeghatározások	323
Lízing	323
Operatív lízing	323
Pénzügyi lízing	323
Részletre vétel	324
Elszámolás	324
Operatív lízing	324
Pénzügyi lízing	324
Részletre vétel	325
III. BIZTOSÍTÁS	327
Bevezetés	327
Fogalommeghatározások	327
Társadalombiztosítás	327
Az állam társadalombiztosítási rendszerei	327
Magán tőkefedezeti társadalombiztosítási rendszerek	328
A munkaadók által fenntartott nem alapszerű társadalombiztosítási rendszerek	328
Egyéb biztosítás	328
Egyéb életbiztosítás	328
Egyéb nem életbiztosítás	328
Viszontbiztosítás	329
Biztosítást kiegészítő tevékenységek	329
Kezelés a számlákban	329
Társadalombiztosítás	329
Az állam társadalombiztosítási rendszerei	329
Magán tőkefedezeti társadalombiztosítási rendszerek	330
A munkaadók által fenntartott nem alapszerű társadalombiztosítási rendszerek	331
Egyéb biztosítás	332
Egyéb életbiztosítás	333
Egyéb nem életbiztosítás	333
Viszontbiztosítás	335
Biztosítást kiegészítő tevékenységek	335
Biztosítás: számszerűsített példa	336
IV. OSZTÁLYOZÁSOK ÉS SZÁMLÁK	341
Osztályozások	341
Az intézményi szektorok osztályozása (S)	341

	Oldal
Gazdasági műveletek és egyéb folyamatok osztályozása	342
Egyenlegező tételek osztályozása (B)	345
Eszközök osztályozása (A)	346
Nemzetgazdasági ágazatok (A), termékek (P) és beruházások (állóeszköz-felhalmozás) (Pi) csoportosítása és kódolása	348
Egyéni fogyasztás rendeltetés szerinti osztályozása (Coicop)	356
Az államháztartási tevékenységek osztályozása (Cofog)	357
Számlák	359

Táblák

2.1. Szektorok és alszektorok	42
2.2. A termelői típusok, a fő tevékenységek szektoronkénti osztályozása	44
2.3. A termelőegységek szektorok szerinti osztályozásának alkalmazása a legfontosabb, általánosan elterjedt jogi tulajdonformákra	57
3.1. Az intézményi egységek megkülönböztetése piaci, saját végső felhasználási célú és egyéb nem piaci termelői típusok szerint	66
3.2. Intézményi egységek, szakosodott telephelyek és a kibocsátás, valamint a piaci, a saját végső felhasználásra történő és az egyéb nem piaci termelés közötti megkülönböztetés	69
3.3. A piaci, a saját fogyasztási célú és az egyéb nem piaci megkülönböztetés a szakosodott telephelyek és kibocsátásuk esetén	70
3.4. Az exporttermékek szállításának kezelése	90
3.5. Az importtermékek szállításának kezelése	91
5.1. A pénzügyi tranzakciók osztályozása	130
8.1. A számlák, egyenlegező tételek és a főbb aggregátumok áttekintő bemutatása	184
8.2. I. számla: Termelési számla	187
8.3. II.1.1 számla: Jövedelem keletkezése számla	189
8.4. II.1.2 számla: Elsődleges jövedelemelosztási számla	191
8.5. II.1.2.1 számla: Vállalkozói jövedelem számla és II.1.2.2: Egyéb elsődleges jövedelemelosztási számla	195
8.6. II.2 számla: Másodlagos jövedelemelosztási számla	198
8.7. II.3 számla: Természetbeni jövedelem újraelosztása számla	201
8.8. II.4.1 számla: A rendelkezésre álló jövedelem felhasználása számla	203
8.9. II.4.2 számla: A korrigált rendelkezésre álló jövedelem felhasználása számla	205
8.10. III.1.1 számla: Megtakarítás és tőketranszferok miatt a nettó vagyon változása számla	206
8.11. III.1.2 számla: Nem pénzügyi eszközök beszerzése számla	207
8.12. III.2 számla: Pénzügyi számla	209
8.13. III.3.1 számla: Az eszközök volumenének egyéb változásai számla	212
8.14. III.3.2 számla: Átértékelési számla	216
8.15. IV. számla: Vagyonmérlegek	221
8.16. A külföld teljes számlasorozata (a külgazdasági műveletek számlája)	226
8.17. 0. számla: Termékek és szolgáltatások egyenlege	234
8.18. Integrált gazdasági számlák	236
8.19. A teljes gazdaság teljes számlasorozata és egyenlegező tételeinek mátrixbemutatása	252
8.20. Egy társadalmi elszámolási mátrix sematikus bemutatása	259
8.21. Egy részletes társadalmi elszámolási mátrix példája	262
8.22. Egy részletes almátrix példája: nettó hozzáadott érték (alapáron)	264

	Oldal	
9.1.	Egyszerűsített forrástábla	266
9.2.	Egyszerűsített felhasználástábla	266
9.3.	Egyszerűsített kombinált forrás-felhasználás tábla	267
9.4.	Egyszerűsített szimmetrikus input-output tábla (termék x termék)	268
9.5.	Alapáron értékelt forrástábla kiegészítve a piaci beszerzési árra történő átszámítással	271
9.6.	Felhasználástábla, piaci beszerzési áron	272
9.7.	Egyszerű kereskedelmi- és szállításiár-rés-tábla	276
9.8.	Egyszerű termékadók és támogatások egyenlege tábla	277
9.9.	Importfelhasználás táblája	281
9.10.	A hazai kibocsátás felhasználástáblája, alapáron	282
9.11.	A forrás-felhasználás táblákat a szektorszámokkal összekapcsoló tábla	284
9.12.	Szimmetrikus input-output (termék x termék) tábla, alapáron	286
9.13.	A hazai kibocsátás szimmetrikus input-output (termék x termék) táblája	288
A.I.1	A FISIM-nek a gazdasági szektorokra történő felosztásának hatásai, beleértve a nem piaci termelőknél bekövetkező változásokat	320
A.I.2	A FISIM-nek a kizárólagosan a képzett szektorra történő felosztásának hatásai	321
A.III.1	Az állam társadalombiztosítási rendszerei	336
A.III.2	Magán tőkefedezeti társadalombiztosítási rendszerek	337
A.III.3	A munkaadók által működtetett nem alapszerű rendszerek	338
A.III.4	Egyéb életbiztosítás	339
A.III.5	Egyéb nem életbiztosítás	340
A.IV.1	0. számlaosztály: Termékek és szolgáltatások egyenlege	359
A.IV.2	A teljes gazdaság teljes számlasorozata	359
A.IV.3	A nem pénzügyi vállalatok teljes számlasorozata	373
A.IV.4	Pénzügyi vállalatok teljes számlasorozata	382
A.IV.5	A államháztartás teljes számlasorozata	392
A.IV.6	A háztartások teljes számlasorozata	403
A.IV.7	Háztartásokat segítő nonprofit szervezetek (NPISH-k) teljes számlasorozata	414

1. FEJEZET

ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK

1.01. A Nemzeti és Regionális Számlák Európai Rendszere (ESA 1995 vagy egyszerűen ESA) nemzetközileg összehangolt elszámolási keretrendszerként szolgál a teljes gazdaság (vagyis egy régió, egy ország vagy egy országcsoport gazdaságának), összetevőinek és más gazdaságokkal való kapcsolatának rendszerbe foglalt, részletes leírásához.

Az ESA 1995 az 1970-ben kiadott Integrált Nemzeti Számlák Európai Rendszere (ESA 1970; második, kissé átdolgozott kiadása 1978-ban jelent meg) helyébe lép.

Idetartozik a munkaügyi statisztika, az iparstatisztika és a külkereskedelmi statisztika. Az ESA 1995 teljes egészében összhangban áll a nemzeti elszámolások világszerte alkalmazott felülvizsgált módszertanával, a Nemzeti Számlák Rendszerével (SNA 1993, vagy egyszerűen SNA; ez a módszertan az Egyesült Nemzetek, az IMF, az Európai Közösségek Bizottsága, az OECD és a Világbank közös felelősségvállalásával jött létre). Ugyanakkor az ESA jobban összpontosít az Európai Unió sajátosságaira és adatigényeire. Az ESA az SNA-hoz hasonlóan összhangban áll sok más társadalom- és gazdaságstatisztikában alkalmazott fogalommal és osztályozási rendszerrel. Idetartozik a munkaügyi statisztika, az iparstatisztika és a külkereskedelmi statisztika. Az ESA ennél fogva az Európai Unió és tagországai társadalom- és gazdaságstatisztikai összekapcsolódásának központi hivatkozási keretrendszere lehet.

1.02. Az ESA szerkezete két fő táblarendszerből épül fel:

- a) a szektorszámlákból ⁽¹⁾;
- b) az ágazati kapcsolatok keretrendszeréből ⁽²⁾ és a nemzetgazdasági ágazati számlákból ⁽³⁾.

A szektorszámlák gazdasági szektorok szerint rendszerbe foglalt leírást adnak a gazdasági folyamat különböző fázisairól: a termelésről, a jövedelem keletkezéséről, a jövedelem elosztásáról, a jövedelem újraelosztásáról, a jövedelem felhasználásáról, valamint a pénzügyi és nem pénzügyi akkumulációról. A szektorszámlák vagyonmérlegeket is tartalmaznak, amelyek az eszközök, a források és a nettó vagyon állományát írják le az elszámolási időszak elején és végén.

A nemzetgazdasági ágazati kapcsolatok keretrendszere és az ágazati számlák részletesebben írják le a termelési folyamatot (a költségszerkezetet, a keletkezett jövedelmet és a foglalkoztatást), valamint az áruk és szolgáltatások áramlását (a termékcsoportok szerint részletezett kibocsátást, importot, exportot, végső fogyasztást, folyó termelőfelhasználást és felhalmozást).

Az ESA a népesség és a foglalkoztatás fogalmait is felöleli ⁽⁴⁾. E fogalmak alkalmazandóak mind a szektorszámlákban, mind az ágazati kapcsolatok keretrendszerében.

Az ESA nem korlátozódik az éves nemzeti elszámolásra, hanem kiterjed a negyedéves számlákra ⁽⁵⁾ és a regionális számlákra ⁽⁶⁾.

AZ ESA FELHASZNÁLÁSI TERÜLETEI

Az ESA mint az elemzés és a politikák keretrendszere

1.03. Az ESA rendszere a következők elemzésére és értékelésére nyújt lehetőséget:

- a) A teljes gazdaság szerkezete. Idetartozik:
  1. a hozzáadott érték és foglalkoztatás nemzetgazdasági ágazatonként;
  2. a hozzáadott érték és foglalkoztatás régióként;

⁽¹⁾ Lásd a 8. fejezetet: „A számlasorozat és egyenlegező tételek”.

⁽²⁾ Lásd a 9. fejezetet: „Az nemzetgazdasági ágazati kapcsolatok keretrendszere”.

⁽³⁾ Lásd a 8. fejezetet: „A számlasorozat és egyenlegező tételek”.

⁽⁴⁾ Lásd a 11. fejezetet: „Népesség és munkaerő-ráfordítás”.

⁽⁵⁾ Lásd a 12. fejezetet: „Negyedéves gazdasági számlák”.

⁽⁶⁾ Lásd 13. fejezet: „Regionális számlák”.

3. az elosztott jövedelem szektoronként;
  4. az import és export termékcsoportonként;
  5. a végső fogyasztási kiadás termékcsoportonként;
  6. az állóeszköz-felhalmozás és állóeszköz-állomány nemzetgazdasági ágazonként;
  7. a pénzügyi eszközök állományának és gazdasági folyamatainak összetétele eszköztípusonként és szektoronként.
- b) A teljes gazdaság különböző részterületei vagy aspektusai. Idetartozik:
1. a bank- és pénzügyek a nemzetgazdaságban;
  2. a kormányzat szerepe;
  3. egy adott régió gazdasága (az egész nemzetgazdasággal összehasonlítva).
- c) A teljes gazdaság időbeli fejlődése. Idetartozik:
1. a GDP növekedési ütemének elemzése;
  2. az infláció elemzése;
  3. a háztartási kiadások szezonális eltéréseinek elemzése a negyedéves számlák alapján;
  4. a különböző típusú pénzügyi eszközök jelentőségének időbeli változására vonatkozó elemzés, például az opciós ügyletek növekvő jelentősége;
  5. a nemzetgazdaság ágazati szerkezetének összehasonlítása hosszútávon, például harmincéves időszakra vonatkozóan.
- d) A teljes gazdaság más teljes gazdaságokhoz viszonyítva. Idetartozik:
1. a államháztartás szerepének összehasonlítása az Európai Unió tagállamaiban;
  2. az Európai Unió gazdaságai közötti kölcsönös függés elemzése;
  3. az Európai Unió exportjának szerkezet és rendeltetési hely szerinti elemzése;
  4. a GDP növekedési ütemének vagy az egy főre jutó rendelkezésre álló jövedelemnek az összehasonlítása az Európai Unióban, valamint az Egyesült Államokban és Japánban.

1.04. Az Európai Unióban és tagállamaiban az ESA-ból származó adatok jelentős szerepet játszanak a társadalom- és gazdaságpolitika kialakításában és követésében.

Ezenfelül van az ESA-nak néhány nagyon fontos speciális alkalmazási területe is:

- a) az európai monetáris politika figyelemmel kísérése és irányítása: az Európai Monetáris Unió konvergencia-kritériumainak meghatározása a nemzeti számlaadatok (költségvetési deficit, államadósság és GDP) alapján történt;
- b) pénzügyi támogatások nyújtása az EU régióinak: az EU strukturális alapjainak költségvetése részben a régiónkénti nemzeti számlaadatokon alapul;
- c) az EU saját forrásainak meghatározása. Ez utóbbi háromféleképpen függ a nemzeti számlaadatoktól:
  1. az EU összes forrásának meghatározása a tagállamok bruttó nemzeti termékének (GNP) százalékában történik;
  2. az EU harmadik saját forrása a HÉÁ-ból származó saját forrás. A tagállamok hozzájárulása ehhez a forráshoz nagyban függ a nemzeti számlaadatoktól, mivel ezeket használják az átlagos HÉÁ-kulcs kiszámításához;
  3. a tagállamok hozzájárulásának relatív nagysága az EU negyedik saját forrásához a tagállamok bruttó nemzeti termékének függvénye.

Az ESA-ban szereplő fogalmak nyolc jellemző tulajdonsága

1.05. Az adatigények és az adat-előállítási lehetőségek megfelelő egyensúlyának megteremtése érdekében az ESA-ban szereplő fogalmak nyolc fontos tulajdonsággal rendelkeznek. Ezek a következők:

- a) nemzetközileg összeegyeztethetők;
- b) összhangban állnak más társadalom- és gazdaságstatisztikákban használt fogalmakkal;
- c) összhangban állóak;

- d) operatívak;
- e) különböznek a legtöbb közigazgatási célra használt fogalomtól;
- f) általánosan elfogadottak és hosszú időn keresztül állandóak;
- g) a monetáris, illetve a közvetlenül megfigyelhető formában megjelenő gazdasági folyamatok leírását állítják a középpontba;
- h) rugalmasak és többcélúak.

1.06. A fogalmak nemzetközileg összeegyeztethetők, mivel:

- a) az EU-tagállamoknak az ESA szabványainak megfelelően kell megadniuk nemzetközi számladataikat minden nemzetközi szervezet számára. Az ESA szabályainak szigorú betartása csak a nemzeti kiadványokban nem kötelező;
- b) az ESA-ban szereplő fogalmak minden szempontból összhangban állnak a nemzeti számlák világszerte alkalmazott módszertanának, az SNA-nak a fogalmaival.

A fogalmak nemzetközi összeegyeztethetősége döntő jelentőségű a különböző országok statisztikáinak összehasonlításakor.

1.07. A fogalmak összhangban állnak a többi társadalom- és gazdaságstatisztikában szereplő fogalmakkal, mivel:

- a) az ESA sok olyan fogalmat és osztályozási rendszert (például a NACE Rev. 1.) alkalmaz, amelyek az Európai Unió tagállamainak más társadalom- és gazdaságstatisztikáiban, például az iparstatisztikában, külkereskedelmi statisztikában és munkaügyi statisztikában is használatosak; a fogalmi különbségek a minimumra vannak csökkentve. Ezenkívül a fent említett, Európai Unióban használatos fogalmak és osztályozások összhangban vannak az Egyesült Nemzetekben használatos fogalmakkal és osztályozásokkal is;
- b) az SNA-hoz hasonlóan az ESA-ban használt fogalmak is összhangban vannak a legfontosabb nemzetközi gazdaságstatisztikai módszertanok fogalmaival, különösen az IMF fizetési mérleg kézikönyvének (BPM), az IMF kormányzati pénzügystatisztikai módszertanának (GFS), az OECD állami bevételekre vonatkozó statisztikájának fogalmaival, valamint az ILO foglalkoztatás, a ledolgozott munkaóra és a munkaadó költségek foglalmaira vonatkozó javaslataival.

A többi társadalom és gazdaságstatisztikával való összehangolás nagymértékben elősegíti az összekapcsolást és az összehasonlítást az ESA és e statisztikák adatai között. Ennek következményeképpen jobb nemzeti számlaadatok állíthatók össze. Ezenkívül az ezekben a szakstatisztikákban foglalt adatok ezáltal jobban viszonyíthatók a nemzetgazdaságról szóló általános statisztikákhoz, azaz az olyan nemzeti számlaadatokhoz, mint a GNP vagy a nemzetgazdasági ágazatonkénti vagy szektoronkénti hozzáadott érték.

1.08. Az elszámolási keretrendszerben alkalmazott azonosságok erősítik a gazdasági folyamat különböző részeinek leírására alkalmazott fogalmak rendszeren belüli összhangját (termelés, jövedelemelosztás, jövedelemfelhasználás, akkumuláció). E belső összhang eredményeképpen az elszámolási keretrendszer különböző részeiből származó statisztikák összekapcsolhatók egymással. Így például az alábbi arányszámok számíthatók ki:

- a) termelékenységi adatok, például a ledolgozott munkaóra jutó hozzáadott érték (ez a szám megkívánja a hozzáadott érték és a ledolgozott munkaórák fogalma közötti összhangot);
- b) az egy főre jutó rendelkezésre álló nemzeti jövedelem (ez az arányszám megkívánja a rendelkezésre álló nemzeti jövedelem és a népesség fogalmának összhangját);
- c) állóeszköz-felhalmozás az állóeszköz-állomány százalékában (ez az arányszám megkívánja a gazdasági folyamatok és az állományok fogalma közötti összhangot);
- d) a költségvetési deficit és államadósság a bruttó hazai termék százalékában (ezek a számok megkívánják a költségvetési deficit, az államadósság és a bruttó hazai termék fogalmainak összhangját).

A fogalmak rendszeren belüli összhangja lehetővé teszi, hogy bizonyos tételek becslése a maradványelv alapján történjen. Például a megtakarítás a rendelkezésre álló jövedelem és a végső fogyasztási kiadások különbözeteként ⁽⁷⁾ becsülhető.

1.09. Az ESA-ban szereplő fogalmak operatív fogalmak, mivel megalkotásukkor a mérhetőséget tartották szem előtt. A fogalmak operativitása több módon nyilvánul meg:

- a) néhány tevékenységet vagy tételt csak akkor kell számba venni, ha meghatározó jelentőséggel bírnak. Ez vonatkozik például a háztartások saját számlára történő termelésére: a házi szövést és a fazekasságot nem kell termelésként elszámolni, mivel az ilyen típusú termelés jelen-

⁽⁷⁾ Lásd a 8. fejezetet: „A számlasorozat és az egyenlegező tételek”.

tételeknek tekinthető az EU-országokban. Egy másik ide tartozó példa a kis értékű szerszámok és berendezések elszámolása, amelyeket csak akkor kell állóeszköz-felhalmozásként elszámolni, ha a vásárló kiadása az ilyen jellegű tartós cikkekkel kapcsolatban tételként (vagy nagy mennyiségű vásárlás esetén a vásárlás teljes összege) meghaladja az 500 ECU-t (1995. évi áron); ha a kiadás nem haladja meg ezt a küszöböt, e tételeket folyó termelőfelhasználásként kell elszámolni;

- b) bizonyos fogalmaknál egyértelmű a jelzés, hogyan kell értékelni azokat. Például az értékcsökkenés meghatározásakor hivatkozás történik a lineáris értékcsökkenésre, az állóeszköz-állomány értékelésekor pedig a folyamatos leltározás módszere ajánlott. Egy másik ide tartozó példa a saját számlára történő termelés értékelése: elvben az értékelésnek alapra kell történnie, de ha szükséges, az alapra közelítő becslés adható a különböző felmerült költségek összeadásával;
- c) néhány egyszerűsítő megállapodás született. Megegyezés alapján például a államháztartás által nyújtott közösségi szolgáltatások mind végső fogyasztási kiadások;
- d) a fogalmak összhangban állnak azokkal a társadalom- és gazdaságstatisztikában alkalmazott fogalmakkal, amelyek a nemzeti számlák összeállításához adatforrásként szolgálnak.

1.10. Ugyanakkor nem mindig könnyű e fogalmakat használni, mivel általában bizonyos mértékben különböznek a közigazgatási adatforrásokban használt fogalmaktól. Erre jelentenek példát az üzleti számvitel adatai, a különböző típusú adóadatok (HÉA, személyi jövedelemadó, import illetékek, stb.), a társadalombiztosítási adatok, valamint a bank- és biztosításfelügyelet adatai. E közigazgatási célra használt adatok gyakran szolgálnak adatforrásként a nemzeti számlák összeállításánál. Az előzőek miatt azonban általában át kell ezeket alakítani, hogy az ESA-val összhangba kerüljenek.

Az ESA-ban szereplő fogalmak általában bizonyos mértékig különböznek a közigazgatási célra használt megfelelőiktől, mivel:

- a) a közigazgatási célra használt fogalmak országonként különböznek. Ebből következik, hogy a nemzetközi összehasonlíthatóság a közigazgatási célra szolgáló fogalmakon keresztül nem érhető el;
- b) a közigazgatási célra használt fogalmak időről időre változnak. Ennek következtében az időbeli összehasonlíthatóság a közigazgatási célra használt fogalmakon keresztül nem érhető el;
- c) azok a fogalmak, amelyekre a közigazgatási célú adatforrások épülnek, általában nem összeegyeztethetők egymással. A nemzeti számlák adatainak összeállításánál döntő fontosságú az adatok összekapcsolása és összehasonlítása, amely azonban csak összehangolt fogalomrendszerrel lehetséges;
- d) a közigazgatási célra használt fogalmak általában nem optimálisak a gazdasági elemzések és a gazdaságpolitika értékelése szempontjából.

Ugyanakkor a közigazgatási célra használt adatforrások időnként nagyon jól kielégítik a nemzeti számlák és egyéb statisztikák adatigényeit, mivel:

- a) az eredetileg statisztikai célra készült fogalmak és osztályozások is használhatók közigazgatási célra, például az állami kiadások típus szerinti osztályozása;
- b) a közigazgatási célú adatforrások egyértelműen figyelembe vehetik a statisztikák (külön) adatigényeit; ez vonatkozik például az INTRAS-TAT rendszerre, ami az Európai Unió tagállamai közötti áruszállításokról szolgáltat információt.

1.11. Az ESA-ban szereplő legfontosabb fogalmak általánosan elfogadottak és hosszú időn keresztül állandóak, mivel:

- a) a következő évtizedekre vonatkozó nemzetközi szabványként fogadták el azokat;
- b) a nemzeti számlákra vonatkozó egymást követő iránymutatásokban az alapfogalmak legtovább alig változik.

Az idősorok újraszámítása és új fogalmak megtanulása a fogalmak állandósága miatt kevésbé válik szükségessé. Továbbá az állandóság korlátozza a fogalmak nemzeti és nemzetközi politikai nyomással szembeni kiszolgáltatottságát. A fenti okok miatt a nemzeti számlák adatai objektív adatforrásként évtizedeken keresztül a gazdaságpolitika és a gazdasági elemzés szolgálatában állhatnak.

1.12. Az ESA-ban szereplő fogalmak a gazdasági folyamatok pénzben, illetve közvetlenül megfigyelhető egységekben kifejezett leírására összpontosítanak. A legtöbb esetben nem veszik figyelembe a pénzben közvetlenül ki nem fejezhető, vagy az egyértelmű pénzügyi ellentételezés nélküli állományokat és folyamatokat.

Ezt az elvet nem alkalmazzák szigorúan, mivel az összhang követelményét és a különböző adatigényeket is számításba kell venni. Az összhang például megkívánja, hogy a államháztartás által előállított közösségi szolgáltatások értékét kibocsátásként számolják el, mert a munkavállalói

jövedelmek kifizetése és a államháztartás által megvásárolt valamennyi áru és szolgáltatás pénzben közvetlenül kifejezhető. Ezenkívül a gazdasági elemzések és a gazdaságpolitika szempontjából növeli a nemzeti számlák egészének értékét is, ha a államháztartás közösségi szolgáltatásait a nemzetgazdaság többi részéhez viszonyítva mutatja be.

1.13. Az ESA-ban szereplő fogalmak tartalma néhány fontos határeset bemutatásával illusztrálható.

A termelés fogalmához tartoznak ESA-ban a következők (lásd a 3.07–3.09 pontot):

- a) a államháztartás által nyújtott egyéni és közösségi szolgáltatások;
- b) lakástulajdonosok saját lakásszolgáltatása, mint saját felhasználási célú termelés;
- c) a saját végső felhasználásra termelt áruk, például mezőgazdasági termékek termelése;
- d) a saját számlára történő építés, beleértve a háztartások által történő saját számlára történő építést is;
- e) a fizetett háztartási személyzet által nyújtott szolgáltatások;
- f) a haltenyésztés a halgazdaságokban;
- g) a törvény által tiltott tevékenység, például a prostitúció és a kábítószer-előállítás;
- h) az olyan termelés, amelynek jövedelmét nem teljes egészében vallották be az adóhatóságnak, például az eltitkolt termelés a textiliparban.

A következők nem tartoznak a termelés körébe:

- a) az ugyanabban a háztartásban előállított és igénybevett háztartási és személyes szolgáltatások, például takarítás, főzés, beteg vagy idősek gondozása;
- b) az olyan önkéntes tevékenységek, amelyek nem kapcsolódnak ártermeléshez, például az ingyenes gondozás és takarítás;
- c) nyílt tengeri természetes halszaporodás.

Az ESA általában a termelés fogalmába tartozó összes tevékenység kibocsátását elszámolja. A fenti szabály alól azonban van néhány kivétel:

- a) nem kell elszámolni a kisegítő tevékenységek kibocsátását; a kisegítő tevékenységre fordított valamennyi ráfordítás értékét – anyag, munka, értékcsökkenés stb. – azon fő- vagy másodlagos tevékenység ráfordításai között kell elszámolni, amelyet szolgál;
- b) nem kell elszámolni azt a kibocsátást, amelyet az ugyanazon szakosodott telephelyen (lásd a 1.29. pontot) belüli folyó termelőfelhasználás céljából állítanak elő; ugyanakkor el kell számolni azt a kibocsátást, amelyet az ugyanahhoz a intézményi egységhez tartozó más szakosodott telephely számára állítanak elő.

Az ESA elszámolási rendszere szerint ha egy adott tevékenység termelésnek minősül, és kibocsátása elszámolásra kerül, az ezzel együtt járó jövedelmet, foglalkoztatást, végső fogyasztást stb. szintén el kell számolni. Például mivel a lakástulajdonosok saját lakásszolgáltatása mint saját felhasználási célú termelés kerül elszámolásra, el kell számolni a lakástulajdonosok ebből származó jövedelmét és végső fogyasztási kiadásait is. Ennek ellenkezője áll fenn, ha a tevékenységek termelésként nem kerülnek elszámolásra: az ugyanabban a háztartásban termelt és igénybevett háztartási szolgáltatások nem termelnek jövedelmet, nem keletkezik végső fogyasztási kiadás, és az ESA-ban szereplő fogalmaknak megfelelően nem járnak foglalkoztatással.

Az ESA számos egyedi megegyezést is tartalmaz, például:

- a) a államháztartási kibocsátás értékelése;
- b) a biztosítási szolgáltatások kibocsátásának és a pénzközvetítői szolgáltatások közvetett módon mért díjának értékelése;
- c) a államháztartás által nyújtott valamennyi közösségi szolgáltatás végső fogyasztási kiadásként, és nem folyó termelőfelhasználásként történő elszámolása;
- d) a pénzközvetítői szolgáltatások közvetett módon mért díja felhasználásának egy képzett szektor vagy nemzetgazdasági ágazat folyó termelőfelhasználásként történő elszámolása.

- 1.14. Az ESA fogalmai többcélúak: az ESA-ban szereplő fogalmak széleskörűen alkalmazhatóak, bár néhány esetben kiegészítésre lehet szükség (lásd az 1.18. pontot).
- 1.15. Az ESA fogalmi szerkezetének részletessége lehetővé teszi a fogalmak rugalmas felhasználását: az ESA-ból könnyen levezethetők olyan fogalmak is, amelyek konkrét meghatározását nem tartalmazza. Például a termelés tényezőkölségén mért hozzáadott érték meghatározható az alapáron mért hozzáadott érték és az egyéb nettó termelési adók egyenlegének különbségéeként. Egy másik ide tartozó példa az új szektorok képzése az ESA-ban meghatározott alszektorok átrendezésével.
- 1.16. A fogalmak rugalmas felhasználását elősegítheti olyan további ismérvek bevezetése, amelyek nem ütköznek a rendszer logikájával. Például ilyen osztályozási ismérv lehet a termelőegységek osztályozására a foglalkoztatottak létszáma, vagy a háztartások osztályozására a jövedelem nagysága. A foglalkoztatásnál az iskolázottsági szint, kor és nem szerinti alosztályozás vezethető be.
- 1.17. A fogalmak rugalmassága a társadalmi elszámolási mátrixban (SAM) is megjelenik. A SAM mátrixformában mutatja be a forrás-felhasználás táblák és a szektorszámok közötti kapcsolatot (lásd a 8.133–8.155. pontot). A SAM általában kiegészítő adatokat szolgáltat a foglalkoztatottság és a munkanélküliség szintjéről és összetételéről a munkavállalói jövedelmek munkavállalói típusok szerinti alosztályozásán keresztül. Ezt az alosztályozást alkalmazza a nemzetgazdasági ágazatok munkaerő-felhasználására a felhasználástáblákban ugyanúgy, mint a társadalmi-gazdasági alcsoportok munkaerőforrására a háztartási szektor alszektorainak elsődleges jövedelemelosztása számlájában. Így a különböző munkaerő-kategóriák forrását és felhasználását rendszerezett formában mutatja be.
- 1.18. Speciális adatigények esetén a legjobb megoldás külön szatellit számlák készítése. Ilyen adatigényre vonatkozó példák a következők:
- a) a turizmus nemzetgazdaságban betöltött szerepének elemzése;
  - b) az egészségügy költségeinek és finanszírozásának elemzése;
  - c) a kutatás-fejlesztés és a humántőke nemzetgazdaságban betöltött szerepének elemzése;
  - d) a háztartások jövedelmeinek és kiadásainak elemzése a háztartásstatisztika jövedelem és kiadás fogalmai alapján;
  - e) a környezet és a gazdaság közötti kölcsönhatás elemzése;
  - f) a háztartásokon belüli termelés elemzése;
  - g) a jólét változásainak elemzése;
  - h) a nemzeti számlák és az üzleti számlák adatai közötti különbségek, és ezek áru-és értéktőzsdékre gyakorolt hatásának elemzése;
  - i) az adóbevételek becslése.
- 1.19. A szatellit számlák ezeket az adatigényeket a következőkkel elégíthetik ki:
- a) ahol szükséges részletesebbek, ugyanakkor kihagyják a felesleges részleteket;
  - b) nem pénzügyi adatokkal, például a környezetszennyezésre és a környezeti eszközökre vonatkozó adatokkal bővítik ki a számlarendszert;
  - c) megváltoztatják néhány alapfogalom tartalmát, például kibővítik a tőke-felhalmozás fogalmát, belevéve a kutatás-fejlesztésre vagy oktatásra fordított kiadásokat is.
- 1.20. A szatellit számlák fontos jellemzője, hogy elvben az ESA-számlarendszer minden alapfogalmát és osztályozását megtartják. Az alapfogalmak csak akkor változtatják meg, ha a szatellit számla konkrét célja kifejezett módosítást igényel. Ilyen esetekben a szatellit számlának tartalmaznia kell egy olyan táblát is, amely bemutatja a kapcsolatot a szatellit számlában szereplő főbb aggregátumok és az ESA-számlarendszer aggregátumai között. Így az eredeti számlarendszer megtartja viszonyítási keretrendszer szerepét, ugyanakkor a szatellit számlán keresztül alkalmas speciális igények kielégítésére.
- 1.21. Az ESA számlarendszere nem sok figyelmet fordít azokra a gazdasági folyamatokra és állományokra, amelyek pénzben közvetlenül nem fejezhetők ki (vagy nincs egyértelmű pénzbeli ellentételezésük). Az ilyen állományok és gazdasági folyamatok elemzése esetén jellegüknél fogva általában hasznos lehet nem pénzügyi statisztikák összeállítása, például:

- a) a háztartásokon belül végzett termelést legegyszerűbben az órákban kifejezett időmérleg segítségével;
- b) az oktatást oktatási típusonként, a tanulók számával, a diploma megszerzéséig az oktatásban töltött évek átlagos számának segítségével stb.;
- c) a környezetszennyezés hatásait a legjobban az élő fajok számában beállt változással, az erdők állapotával, a hulladék mennyiségével, a szénmonoxid-szennyezettség és a sugárzás mértékével stb. lehet leírni.

A szatellit számlák lehetőséget adnak az ilyen nem pénzügyi mutatóknak a nemzeti számlák rendszeréhez való kapcsolására. A kapcsolat úgy lehetséges, hogy ezekhez a nem pénzügyi mutatókhoz – amennyire lehetséges – a számlarendszerben alkalmazott osztályozásokat használják, például a háztartástípusok osztályozását vagy az ágazati osztályozásokat. Így egy összehangolt kibővített keretrendszer áll rendelkezésre. Ez a rendszer adatbázisként szolgálhat a számlarendszer és a kibővített rész változói közötti kölcsönhatások elemzéséhez és értékeléséhez.

1.22. Az ESA számlarendszere és főbb aggregátumai nem tükrözik a társadalmi jólét változásait. Kibővített számlákat lehet készíteni, amelyek például az alábbiak pénzben kifejezett imputált értékeit is tartalmazzák:

- a) a háztartásokon belül végzett termelést legegyszerűbben az órákban kifejezett időmérleg segítségével lehet legegyszerűbben leírni;
- b) a szabadidő változásai;
- c) a városi élet előnyei és hátrányai;
- d) a magánszemélyek jövedelemkülönbségei.

Ezek a kibővített számlák lehetővé teszik a kényeszerű szükségletekre (például a védelem) fordított végső fogyasztási kiadások átsorolását a folyó termelőfelhasználáshoz, azaz lehetővé teszik, hogy úgy tekintsék őket, mintha nem járulnának hozzá a társadalmi jólét növekedéséhez. Hasonlóképpen az árvizek és egyéb természeti csapások miatti károk tekinthetők folyó termelőfelhasználásnak is, azaz (az abszolút) társadalmi jólétet csökkentő tételnek.

Ily módon csak egy nagyon durva és nagyon pontatlan mutatót lehet összeállítani a társadalmi jólét változására. A társadalmi jólétnek azonban nagyon sok összetevője van, ezek többségének mérésére a nem pénzben kifejezett mutatók a legalkalmasabbak. A társadalmi jólét mérésére tehát az tekinthető jobb megoldásnak, ha az összetevők mindegyikére külön mutatókat és mértékegységeket alkalmaznak. Ilyen mutató lehet például a csecsemőhalálozás, a várható élettartam, a felnőttkori analfabétizmus és az egy főre jutó nemzeti jövedelem. E mutatókat egy szatellit számlába lehet belefoglalni.

1.23. Közigazgatási fogalmakat nem használ az ESA, mivel egy összehangolt, nemzetközileg összehasonlítható szerkezet elérése a cél. Ugyanakkor számos nemzeti célra a közigazgatási fogalmakon alapuló statisztika nagyon hasznos lehet. Például az adóbevételek becsléséhez szükség van az adóköteles jövedelmek statisztikájára. E statisztikák a nemzetiszámla-adatokból bizonyos módosítással előállíthatók.

Hasonlóképpen közelíthető meg a nemzeti gazdaságpolitikákban használt fogalmak egy része is, például:

- a) az infláció fogalma a nyugdíj, a munkanélküli segély vagy a köztisztviselői jövedelem emelésénél;
- b) az adók, a társadalombiztosítási hozzájárulások, a államháztartás és az állami szektor fogalma az állami szektor optimális méretéről folyó vitákban;
- c) a „stratégiai” szektorok/nemzetgazdasági ágazatok fogalma az egyes országok vagy az EU gazdaságpolitikájában;
- d) az „üzleti befektetések” fogalma az egyes országok gazdaságpolitikájában.

A szatellit számlák vagy az egyszerű kiegészítő táblák általában ki tudják elégíteni az ilyen, általában kifejezetten nemzeti adatigényeket.

Az ESA 1995 és az SNA 1993

1.24. Az ESA (ESA 1995) teljes mértékben összhangban van a Nemzeti számlák rendszerének átdolgozott változatával (SNA 1993), amely megszabja a világ összes országa számára a nemzetiszámla-készítés módszertanát. Az ESA 1995 és az SNA 1993 között azonban van számos különbség is:

a) a bemutatásban különbségek mutatkoznak, például:

1. az ESA-ban külön fejezetek találhatók a termékekkel kapcsolatos gazdasági műveletekről, a jövedelemelosztással kapcsolatos műveletekről és a pénzügyi tranzakciókról. Ezzel ellentétben az SNA ezeket a gazdasági műveleteket számlánként rendezett formában, hét fejezetben tárgyalja, mint például a termelési számla, a jövedelmek elsődleges elosztása számla, a tőkeszámla és a külföld számla;
2. az ESA a fogalmakat meghatározás formájában ismerteti, és felsorolja, hogy mit tartalmaznak és mit nem. Az SNA általában általánosabban írja le a fogalmakat, és arra törekszik, hogy megmagyarázza, hogy az elfogadott szabályok mögött milyen ésszerű megfontolás áll;
3. az ESA-ban regionális számlákról és negyedéves számlákról szóló fejezet is található;
4. az SNA szatellit számlákról szóló fejezetet is tartalmaz.

b) az ESA sok esetben pontosabban és aprólékosabban írja körül az általa használt fogalmakat, mint az SNA, például:

1. az SNA nem tartalmazza a „piaci”, a „saját végső felhasználás”, az „egyéb nem piaci” fogalmak pontos meghatározását a szervezeti egységek, a szakosodott telephelyek, valamint kibocsátásuk osztályozásához. Ez azt jelenti, hogy ebben a vonatkozásban a kibocsátás értékelése és a szektoronkénti osztályozás nincs elég világosan meghatározva. Az ESA ezért számos kiegészítő magyarázatot vezetett be, és néhány konkrét esetben azt a kritériumot is hozzátette, hogy a piaci termelő árbevételének legalább a termelési költségek 50 %-át fedeznie kell (lásd a 3.1. táblát);
2. az ESA meghatároz konkrét számviteli küszöbértéket, például hogy mikor kell a kis értékű eszközöket, felszereléseket folyó termelő-felhasználásként elszámolni;
3. az ESA feltételezi, hogy a háztartások termelésének bizonyos típusai, például a házi szövés és bútorkészítés az Európai Unió tagállamaiban nem jelentős mértékű, és így nem kell ezeket a tevékenységeket elszámolni;
4. az ESA kifejezetten hivatkozik az Európai Unióra vonatkozó intézményi rendelkezésekre, például az Európai Unió belüli áruforgalmat és a tagállamok Európai Unióhoz történő hozzájárulásait nyilvántartó statisztikai rendszerre, az INTRASTAT-ra;
5. az ESA az EU-szabványos osztályzást tartalmaz például az árukra vonatkozó CPA-t, az nemzetgazdasági ágazatokra vonatkozó NACE Rev. 1-et (amelyek egyediek, de az ENSZ osztályozásaival harmonizáltak);
6. az ESA minden külföldre vonatkozó tranzakcióra egy kiegészítő osztályozást vezet be: csoportosítani kell a gazdasági műveleteket aszerint, hogy azok az Európai Unióban rezidens, vagy az Európai Unióban nem rezidens szervezeti egységek között zajlottak.

Az ESA azért alkalmazhat konkrétabb előírásokat, mint az SNA, mivel az ESA elsősorban az Európai Unió tagállamaira vonatkozik. Ugyanakkor az Európai Unió adatigényei miatt is szükséges a konkrétabb előírások használata.

Az ESA 1995 és az ESA 1970

1.25. Az ESA 1995 mind az alkalmazási kör, mind a fogalmak tekintetében különbözik az ESA 1970-től. E különbségek többsége visszavehető az SNA 1968 és az SNA 1993 közötti különbségekre. Néhány fontosabb különbség a lefedett területek közül:

- a) a vagyonmérlegek besorolása;
- b) az eszközök egyéb változása számla besorolása, azaz az egyéb volumenváltozás, a névleges és a reál eszköztartási nyereség fogalmának bevezetése;
- c) a háztartások alszektorokra bontásának bevezetése;

- d) a végső fogyasztás új fogalmának bevezetése: a végső fogyasztás;
- e) az új, árváltozás szerint korrigált jövedelemkategória bevezetése: a rendelkezésre álló nemzeti reáljövedelem;
- f) a vásárlóerő-paritás fogalmának bevezetése.

Néhány főbb fogalmi különbség:

- a) az irodalmi-művészeti munka (könyvírás, zeneszerzés) jelenleg termelőtevékenységnek minősül; az irodalmi-művészeti munka díja ezért szolgáltatási díjnak, és nem tulajdonosi jövedelemnek számít;
- b) a biztosítási szolgáltatások kibocsátásának értékelése bizonyos vonatkozásban megváltozott, például a biztosítástechnikai tartalékok befektetéséből származó bevételek jelenleg beleszámítanak a nem életbiztosítási tevékenység kibocsátásába;
- c) a kereskedelmi árresek és a szállítási árresek részletesebb kezelése;
- d) a változatlan áras számításoknál a láncindexálás bevezetése;
- e) a pénzügyi lízing fogalmának bevezetése (az SNA 1968 és az ESA 1970 csak az operatív lízing fogalmát tartalmazta);
- f) az ásványkincsfeltárások és a számítógépes szoftverek költségeit jelenleg felhalmozásként számolják el (nem folyó termelőfelhasználásként);
- g) a államháztartás által végzett infrastrukturális munkákra (utak, gátak stb.) is el kell számolni az értékcsökkenést;
- h) az új pénzügyi eszközök, mint például a visszavásárlási megállapodások és a derivatív pénzügyi eszközök, mint például az opciós ügyletek fogalmát is bevezeti.

Vannak olyan különbségek is, amelyek oka nem az SNA-ben bekövetkezett változásokban keresendő, például:

- a) a forrás-felhasználás táblák bevezetése (már szerepeltek az SNA 1968-ban is);
- b) a számbavételi küszöb bevezetése bizonyos tételeknél és hivatkozás az Európai Unióra vonatkozó intézményi rendelkezésekre (lásd az 1.24. pontot);
- c) egyértelmű állásfoglalás a kibocsátás alapján történő értékelése mellett (az ESA 1970, az SNA 1968 és az SNA 1993 egyaránt elfogadja a termelői áron történő értékelést is);
- d) a gazdaságilag aktív népesség és a munkanélküliség fogalmának bevezetése (e fogalmak hiányoznak az SNA 1968-ból és az SNA 1993-ból is).

AZ ESA MINT RENDSZER

1.26. A rendszer legfontosabb sajátosságai a következők:

- a) a statisztikai egységek és csoportosításuk;
- b) a gazdasági folyamatok és az állományok;
- c) a számlák rendszere és az aggregátumok;
- d) az ágazati kapcsolatok keretrendszere.

A STATISZTIKAI EGYSÉGEK ÉS CSOPORTOSÍTÁSUK ⁽⁸⁾

1.27. A rendszer egyik jellemző sajátossága, hogy két különböző elszámolási egységet használ, és a gazdaságra két különböző osztályozást alkalmaz, melyek teljesen különbözőek és eltérő elemzési célokat szolgálnak.

⁽⁸⁾ Lásd a 2. fejezetet: „Az egységek és az egységek csoportosítása”.

A jövedelmek, a költségek és a pénzmozgások bemutatása, valamint a vagyonmérlegek összeállítása céljából a rendszer a szervezeti egységeket szektorokba sorolja be fő tevékenységük, viselkedésük és feladataik alapján.

A termelési folyamat leírása és az ágazati kapcsolatok elemzése érdekében a rendszer a szakosodott telephelyeket tevékenységük jellege alapján ágazatokba sorolja. A különböző tevékenységek jellegét a felhasznált termékek, a termelési folyamat és a kibocsátott termékek határozzák meg.

A szervezeti egységek és a szektorok

1.28. A szervezeti egységek olyan gazdasági alanyok, amelyek saját jogon képesek áruk és eszközök tulajdonlására, kötelezettségeket vállalni, gazdasági tevékenységet végezni, valamint más egységekkel gazdasági műveleteket lebonyolítani. Az ESA rendszerében a szervezeti egységek öt, egymást kölcsönösen kizáró szektorba vannak besorolva, amelyek a következőkből állnak:

- a) nem pénzügyi vállalatok;
- b) pénzügyi vállalatok;
- c) államháztartás;
- d) háztartások;
- e) háztartásokat segítő nonprofit intézmények.

Az öt szektor együttesen alkotja a teljes gazdaságot. Minden szektor alszektorokra tagolódik. Az ESA rendszerre éppúgy, mint a teljes gazdaságra, minden egyes szektorára, és ha szükséges, az alszektorokra is előírja a számlák teljes sorozatának és a vagyonmérlegnek az összeállítását.

A szakosodott telephelyek és a nemzetgazdasági ágazatok

1.29. A legtöbb szervezeti egység termelői minőségében egynél több tevékenységet végez; a műszaki-gazdasági jellegű kapcsolatok hangsúlyozása érdekében a szervezeti egységeket tevékenységi típusok szerint részekre kell bontani.

Ennek a követelménynek tesz eleget a szakosodott telephelyek gyakorlati szempontok figyelembevételével megalkotott fogalma. A szakosodott telephely a szervezeti egységeknek azokat a termelőegységeit foglalja magában, amelyek különálló telephelyen vagy egymáshoz közeli telephelyeken helyezkednek el, ugyanakkor a NACE Rev. 1. (négy számjegy) szakágazati szintje szerint ugyanolyan jellegű tevékenységet végeznek.

Elméletileg annyi szakosodott telephelyet kell nyilvántartásba venni, ahány másodlagos tevékenység van; ugyanakkor ha az ilyen tevékenységek elszámolásához szükséges dokumentumok nem állnak rendelkezésre, a szakosodott telephelyek akár több másodlagos tevékenységet is végezhetnek.

Az azonos vagy hasonló tevékenységet folytató szakosodott telephelyek összessége alkot egy ágazatot.

Az intézményi egységek és a szakosodott telephelyek között hierarchikus kapcsolat áll fenn. Egy intézményi egység egy vagy több teljes szakosodott telephelyből áll; egy szakosodott telephely egy és csakis egy intézményi egységhez tartozhat.

Az analitikus termelőegységeknek az összessége homogén ágazatot alkot. A termelési folyamat finomabb elemzésére szolgál az analitikus termelőegység fogalma. Ez egy olyan nem minden esetben megfigyelhető (kivéve az olyan szakosodott telephelyeket, amelyek kizárólag egy típusú terméket állítanak elő) homogén szakosodott egység, amely meghatározása szerint másodlagos tevékenységet nem végez. Ezek a homogén szakosodott egységek homogén ágazatot alkotnak.

Rezidens és nem rezidens egységek; a teljes gazdaság és a külföld

1.30. A teljes gazdaság meghatározása a rezidens egységek fogalmának segítségével történik. Egy egység akkor tekinthető egy ország rezidens egységének, ha gazdaság érdekeltségének központja az adott ország területén van, azaz ha hosszabb ideig (legalább egy évig) az adott ország területén gazdasági tevékenységet folytat. A korábban felsorolt gazdasági szektorok rezidens szervezeti egységeket foglalnak magukban.

A rezidens egységek gazdasági műveleteket végeznek nem rezidens egységekkel (azaz olyan egységekkel, amelyek más gazdaságokban rezidensek). Ezek a műveletek az adott gazdaság külső gazdasági műveletei, és a külföld számlán kerülnek elszámolásra. Így a rendszer elszámolási szerkezetében a külföld a gazdasági szektorokhoz hasonló szerepet játszik, ugyanakkor a rendszer a nem rezidens egységeket csak annyiban tartalmazza, amennyiben azok a rezidens szervezeti egységekkel gazdasági műveletekbe bocsátkoznak. Ennek következtében a rendszer a szektorok osztályba sorolásolásának kódolása végén a külföldi szektort egyedi szektorkóddal látja el.

A rendszerben intézményi egységként kezelt képzett rezidens egységek meghatározása a következő:

- a) a nem rezidens egységek azon részegységei, amelyek gazdasági érdekeltiségének központja az ország gazdasági területére esik, azaz a legtöbb esetben legalább egy évig gazdasági műveleteket végeznek ott, vagy egy évnél rövidebb ideig olyan építési tevékenységet folytatnak, amelynek a kibocsátása bruttó állóeszköz-felhalmozást eredményez;
- b) föld- vagy ingatlan tulajdonosokként az ország gazdasági területén tevékenykedő nem rezidens egységek, de csak az érintett földterületre vagy ingatlanra vonatkozó gazdasági műveletek tekintetében.

A GAZDASÁGI FOLYAMATOK ÉS AZ ÁLLOMÁNYOK

- 1.31. A rendszer az információk két alaptípusát számolja el: a gazdasági folyamatokra és az állományokra vonatkozó információt. A gazdasági folyamatok egy adott időszakon belül végbemenő tevékenységekre és események hatásaira vonatkoznak, míg az állományok egy adott időpontban fennálló állapotot írnak le.

A gazdasági folyamatok

- 1.32. A gazdasági folyamatok a gazdasági érték létrehozását, átalakítását, cseréjét, átruházását vagy megszűnését tükrözik. Magukban foglalják az intézményi egység eszközeinek vagy kötelezettségeinek értékében bekövetkező változásokat. A gazdasági folyamatoknak két típusa létezik: a gazdasági műveletek és az eszközök egyéb változásai. Minden olyan számlán és táblában, ahol gazdasági folyamatok vannak feltüntetve, gazdasági műveletről van szó, kivéve az eszközök egyéb volumenváltozása számlát és az átértékelési számlát. Az eszközök egyéb változásai csak ebben a két számlában jelennek meg.

Az elemi gazdasági műveletek és az egyéb folyamatok nem megszámlálhatók. A rendszer ezeket jellegük alapján viszonylag kis számú típusba csoportosítja.

Gazdasági műveletek

- 1.33. Gazdasági művelet a különböző szervezeti egységek között kölcsönös megállapodás alapján végbemenő gazdasági folyamat, vagy egy szervezeti egységen belül végbemenő tevékenység; amelyet azért célszerű gazdasági műveletként kezelni, mert gyakran ugyanaz az egység két egymástól eltérő minőségben működik. Célszerű a gazdasági műveleteket négy fő csoportra osztani:
  - a) termékekkel kapcsolatos gazdasági műveletek: leírják a termékek forrását (hazai kibocsátás vagy import) és felhasználását (folyó termelőfelhasználás, végső fogyasztás, felhalmozás vagy export) ⁽⁹⁾;
  - b) jövedelemelosztással kapcsolatos műveletek: leírják, hogy a termelés során keletkezett hozzáadott érték hogyan oszlik meg a munka, a tőke és az államháztartás között, valamint a jövedelem és a vagyon újraelosztását (jövedelem- és vagyonadók, valamint egyéb transzfer) ⁽¹⁰⁾;
  - c) pénzügyi tranzakciók: leírják a pénzügyi eszközök nettó beszerzését vagy a kötelezettségek nettó keletkezését az összes pénzügyieszköz-típus tekintetében. E műveletek gyakran a nem pénzügyi tranzakciók ellentételezéseként keletkeznek, de előfordulhatnak tisztán csak pénzügyi eszközöket érintő műveletek is ⁽¹¹⁾;
  - d) a fenti három csoportba nem tartozó gazdasági műveletek: az állóeszközök értékcsökkenése és a nem termelt nem pénzügyi eszközök nettó felhalmozása ⁽¹²⁾.

⁽⁹⁾ Lásd a 3. fejezetet: „Termékekkel kapcsolatos gazdasági műveletek”.

⁽¹⁰⁾ Lásd a 4. fejezetet: „Jövedelemelosztással kapcsolatos műveletek”.

⁽¹¹⁾ Lásd az 5. fejezetet: „Pénzügyi tranzakciók”.

⁽¹²⁾ Lásd a 6. fejezetet: „Egyéb folyamatok”.

*A gazdasági műveletek tulajdonságai***Egységek közötti, illetve egységen belüli gazdasági műveletek**

- 1.34. A legtöbb gazdasági művelet két vagy több szervezeti egység között megy végbe. A rendszer azonban néhány, szervezeti egységen belüli tevékenységet is gazdasági műveletként kezel. Az egységeken belüli gazdasági műveletek elszámolásának az a célja, hogy a rendszer a gazdaságelemzés szempontjainak minél jobban megfelelő képet nyújtson a kibocsátásról, a végső felhasználásról és a költségekről.

A rendszer által költségként elszámolt állóeszközök értékcsökkenése fontos egységen belüli gazdasági művelet. Ezenkívül az egységen belüli gazdasági műveletek többsége termékekkel kapcsolatos gazdasági művelet, amelyek jellemzően akkor kerülnek elszámolásra, amikor a termelőként és végső fogyasztóként fellépő intézményi egység úgy dönt, hogy az általa termelt kibocsátás egy részét saját maga használja fel. Ilyen eset a háztartásokban és a államháztartásban gyakran előfordul.

- 1.35. El kell számolni minden saját termelésű kibocsátást, ami ugyanazon az intézményi egységen belül kerül végső felhasználásra. Az ugyanazon intézményi egységen belül folyó termelőfelhasználásra kerülő saját termelésű kibocsátást csak akkor kell elszámolni, ha a termelésre és a folyó termelőfelhasználásra ugyanazon intézményi egységen belül különböző szakosodott telephelynél kerül sor. Az ugyanazon szakosodott telephelyen belül előállított és folyó termelőfelhasználásként felhasznált kibocsátás nem kerül elszámolásra.

Pénzügyi, illetve nem pénzügyi tranzakciók

- 1.36. A rendszer által kimutatott gazdasági műveletek többsége monetáris művelet, ahol a résztvevő egységek pénzegységben kifejezett kifizetéseket teljesítenek vagy vesznek át, illetve pénzegységben kifejezett kötelezettségeket vállalnak vagy követeléseket szereznek.

Azok a műveletek, amelyek nem járnak készpénz vagy pénzegységben kifejezett eszközök, illetve kötelezettségek cseréjével, nem monetáris műveletek. Az egységen belüli műveletek alapvetően nem monetáris műveletek. A több intézményi egység által végzett nem monetáris művelet lehet termékekkel kapcsolatos gazdasági művelet (barter), jövedelemelosztással kapcsolatos művelet (természetbeni díjazás, természetbeni juttatás stb.) és egyéb művelet (nem termelt nem pénzügyi eszközök közötti barterügylet).

A rendszer minden gazdasági műveletet pénzben számol el. A nem monetáris gazdasági műveletek elszámolt értékét tehát közvetve kell mérni, vagy egyéb módon becsléssel megállapítani.

Ellentételezéssel járó, illetve ellentételezés nélküli gazdasági műveletek

- 1.37. Azok a gazdasági műveletek, amelyekben egynél több egység vesz részt, vagy „valamit valamiért” vagy „valamit semmiért” alapon végzett tranzakciók. Az előbbieket szervezeti egységek közötti cserék, azaz áruk, szolgáltatások vagy eszközök átadása valami, például pénz ellenében. Az utóbbiak általában az egyik intézményi egység által a másik számára ellentételezés nélkül készpénzben vagy természetben teljesített kifizetések. A „valamit valamiért” műveletek mind a négy műveletcsoportban megtalálhatóak, míg a „valamit semmiért” műveletek főleg a jövedelemelosztással kapcsolatos műveletek között fordulnak elő, például adók, társadalombiztosítási jellegű juttatások vagy ajándékok formájában.

Az átcsoportosított gazdasági műveletek

- 1.38. A rendszer a legtöbb gazdasági műveletet közvetlen módon kezeli; ez azt jelenti, hogy a gazdasági műveleteket ugyanúgy számolja el, ahogy azok a résztvevő szervezeti egységnél megjelennek. Néhány gazdasági műveletet azonban át kell csoportosítani annak érdekében, hogy a bennük rejlő gazdasági kapcsolatok világosabbá váljanak. A gazdasági műveletek háromféleképpen csoportosíthatók át: átirányítással, a művelet felosztásával és a művelet megbízójának elismerésével.

Az átirányítás

- 1.39. Az a gazdasági művelet, amely a résztvevő egységek szempontjából úgy tűnik, hogy közvetlenül az A. és a C. egységek között zajlik, elszámolható úgy is, mintha közvetve egy harmadik, B. egységen keresztül valósulna meg. Így az A. és C. között közvetlenül lezajló egyetlen művelet két művelettel írható le: az A. és B. közötti és a B. és C. közötti műveletekkel. Ebben az esetben az eredeti művelet átirányításon megy keresztül.

Az átirányítás egyik jól ismert példája a munkáltatók által közvetlenül a társadalombiztosításnak fizetett társadalombiztosítási hozzájárulás. A rendszer e befizetéseket két műveletként számolja el: a munkáltatók kifizetik a munkáltatói társadalombiztosítási hozzájárulásokat a munkavállalóknak, a munkavállalók pedig ugyanezeket a hozzájárulásokat befizetik a társadalombiztosítási alapokba. Mint minden átirányításnak, a

munkaadói társadalombiztosítási hozzájárulások átirányításának is az a célja, hogy a művelet mögöttes gazdasági tartalma napvilágra kerüljön. Ez ebben az esetben annak a kihangsúlyozását jelenti, hogy a munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásának befizetése valójában a munkavállalók javára befizetett hozzájárulás.

A átirányítás másik típusa az olyan művelet átirányítása, amely több szervezeti egység között jön létre, bár a résztvevő felek szerint egyáltalán nem kerül sor gazdasági műveletre. Az egyik példa a biztosítótársaságok által fenntartott bizonyos biztosítási alapok utáni tulajdonosi jövedelem kezelése. A rendszer ezt a tulajdonosi jövedelmet a biztosítótársaságok által a biztosítási kötvénytulajdonosoknak kifizetett jövedelemként tartja nyilván, akik azután ugyanezt az összeget kiegészítő díjbevételeként visszafizetik a biztosítótársaságoknak.

A felosztás

- 1.40. Ha a résztvevő felek számára egy gazdasági műveletnek tűnő ügylet két vagy több, különböző osztályba sorolt gazdasági műveletként kerül elszámolásra, a gazdasági művelet felosztásáról van szó. A felosztás általában nem vonja maga után további egységek bevonását.

A nem életbiztosítási díjak kifizetése jellemzően megbontott gazdasági művelet. Bár a biztosítottak és biztosítók e kifizetéseket egy gazdasági műveletnek tekintik, a rendszer ezeket két teljesen különböző gazdasági műveletre osztja: a nem életbiztosítási szolgáltatásokért járó fizetésekre és a nettó nem életbiztosítási díjakra. A felosztás másik fontos esete a kereskedelmi árresek elszámolása.

A tranzakció megbízójának elismerése

- 1.41. Ha valamely egység egy másik egység nevében végez gazdasági műveletet, a műveletet kizárólag a megbízó félnél kell elszámolni. A szabály az, hogy ezt az elvet nem szabad kiterjeszteni, és például megpróbálni bizonyos feltételezések alapján az adókat a végső teherviselőknél vagy a támogatásokat a végső kedvezményezetteknek elszámolni.

Határesetek

- 1.42. A gazdasági művelet meghatározása kiköti, hogy a szervezeti egységek közötti kapcsolatnak közös megállapodással kell létrejönnie. Ha a gazdasági művelet végrehajtását közös megállapodással vállalják, feltételezhető, hogy a szervezeti egységek annak feltételeit előzetesen ismerték és azokba beleegyeztek. Ez azonban nem jelenti azt, hogy minden egység önkéntesen bocsátkozik bele egy adott műveletbe, mivel néhány műveletet a törvény ír elő. Ez főleg bizonyos olyan jövedelemelosztással kapcsolatos műveletekre vonatkozik, mint például az adók, bírságok és kötbérek megfizetése. Ugyanakkor az eszközök térítés nélküli lefoglalása nem tekintendő gazdasági műveletnek akkor sem, ha törvény írja elő.

Az illegális gazdasági tevékenységek csak akkor gazdasági műveletek, ha valamennyi résztvevő egység önkéntesen vesz részt a tevékenységben. Így a tiltott kábítószerek vagy lopott holmik megvásárlása, eladása vagy cseréje gazdasági művelet, míg a lopás nem.

Eszközök egyéb változásai

- 1.43. Az eszközök egyéb változásaiént azokat a változásokat kell elszámolni, amelyek nem a gazdasági műveletek eredményeképpen jönnek létre ⁽¹³⁾. Ezek vagy
- az eszközök és kötelezettségek volumenében bekövetkezett egyéb változások; vagy
  - eszköztartási nyereségek és veszteségek.

Az eszközök és kötelezettségek egyéb volumenváltozásai

- 1.44. E változások alapvetően három fő kategóriába sorolhatók:
- a gazdasági műveletként nem elszámolt eszközök rendes megjelenése és eltűnése;
  - az eszközök és kötelezettségek változásai kivételes, váratlan események miatt;
  - besorolási és szerkezeti változások.

⁽¹³⁾ Lásd a 6. fejezetet: „Egyéb folyamatok”.

- 1.45. Példa az a) kategórián belüli változásokra a felszín alatti természeti kincsek feltárása és kiaknázása, valamint a művelés alatt nem álló biológiai erőforrások természetes növekedése. A b) kategória az eszközök természeti csapások, háború vagy súlyos bűncselekmények miatt bekövetkezett változásait (legtöbbször veszteségeit) tartalmazza ⁽¹⁴⁾. Az egyoldalú adósságelengedés és az eszközök térítés nélküli lefoglalása szintén a b) kategóriába tartozik. A c) kategória a szervezeti egységek vagy az eszközök, illetve kötelezettségek újraosztályozásának vagy strukturális átrendezésének hatására bekövetkezett változásokat foglalja magában.

Eszköztartási nyereség, illetve veszteség

- 1.46. Az eszköztartási nyereség, illetve veszteség az eszközök árban bekövetkezett változások eredménye. Ilyen nyereség és veszteség a pénzügyi és nem pénzügyi eszközök, illetve kötelezettségek bármely típusában keletkezhet. Az eszköztartási nyereség és veszteség kizárólag annak eredményeképpen keletkezik az eszközök és kötelezettségek tulajdonosai számára, hogy az eszközök és kötelezettségek bizonyos ideig minden átalakítás nélkül a tulajdonukban voltak.

A folyó piaci áron mért eszköztartási nyereséget, illetve veszteséget névleges eszköztartási nyereségnek, illetve veszteségnek hívják. Ez az általános árszínvonal változásait tükröző semleges eszköztartási nyereségre és veszteségre, valamint az eszközök relatív árváltozását tükröző reál eszköztartási nyereségre és veszteségre bontható fel.

Állományok

- 1.47. Az egy adott időpontban meglévő eszközök és források jelentik az állományt. Az állományok minden elszámolási időszak elején és végén elszámolásra kerülnek. Az állományokat feltüntető számlák a vagyommérlegek ⁽¹⁵⁾.

Állományként kerül elszámolásra a népesség és a foglalkoztatás is. Ezeket az állományokat az elszámolási időszakon belüli átlagértéken kell elszámolni.

A rendszer határain belül minden eszköz állománya elszámolásra kerül; a pénzügyi eszközök és kötelezettségek, valamint a termelt és nem termelt nem pénzügyi eszközök egyaránt. Ugyanakkor az eszközök elszámolása azon eszközökre korlátozott, amelyeket gazdasági tevékenység során használnak, és amelyek tulajdonjog tárgyát képezik. Így az olyan eszközök állománya nem kerül elszámolásra, mint a tulajdonjog alá nem tartozó emberi tőke és természeti erőforrások.

E határokon belül a rendszer teljes körű mind a gazdasági folyamatok, mind az állományok tekintetében. Ez magában foglalja azt is, hogy minden állományváltozás teljes egészében leírható az elszámolt gazdasági folyamatok eredőjeként.

A SZÁMLÁK RENDSZERE ÉS AZ AGGREGÁTUMOK ⁽¹⁶⁾

Elszámolási szabályok

- 1.48. A számla a gazdasági élet egy adott szempontból történő elszámolásának eszköze, a források és felhasználások, illetve az elszámolási időszak alatt bekövetkezett eszköz- és kötelezettségváltozások, valamint ezen időszak elején vagy végén meglévő eszköz-, illetve kötelezettségállományok leírására szolgál.

A számlák két oldalának megnevezései

- 1.49. A rendszer a „források” megnevezést a folyószámlák jobb oldalán alkalmazza, ahol olyan gazdasági műveletek jelennek meg, amelyek valamely egység vagy szektor birtokában lévő gazdasági értékek összegét növelik. „Felhasználások” az elnevezése a számlák bal oldalának, amely az olyan gazdasági műveleteket tartalmazza, amelyek csökkentik valamely egység vagy szektor birtokában lévő gazdasági értékek összegét.

⁽¹⁴⁾ A kisebb bűncselekmények következményeit, például a bolti lopást a készletben bekövetkezett változás részeként, így gazdasági műveletként lehet elszámolni.

⁽¹⁵⁾ Lásd a 7. fejezetet: „Vagyommérlegek”.

⁽¹⁶⁾ Lásd a 7. fejezetet: „Vagyommérlegek” és 8. a fejezetet: „A számlasorozat és az egyenlegező tételek”.

A felhalmozási számla jobb oldalának elnevezése „a kötelezettségek és a nettó vagyon változásai”, a bal oldalé pedig „eszközváltozás”.

A vagyonmérlegek jobb oldalán a „kötelezettségek és nettó vagyon” (az eszközök és források különbözete), a bal oldalán pedig az „eszközök” szerepelnek. Két egymást követő vagyonmérleg összehasonlítása megmutatja a kötelezettségek és a nettó vagyon változásait, valamint az eszközváltozásokat.

Kettős könyvelés/négyszeres elszámolás

- 1.50. Az egységek vagy szektorok elszámolása a nemzeti számlák rendszerében a kettős könyvelés elvén alapul. Minden gazdasági művelet kétszer kell elszámolni, egyszer forrásként (vagy kötelezettségekben bekövetkezett változásként), egyszer pedig felhasználásként (eszközváltozásként). A forrásként vagy kötelezettségek változásaként elszámolt gazdasági műveletek összegének meg kell egyeznie a felhasználásként vagy eszközváltozásként elszámolt gazdasági műveletek összegével; ez a kötelező egyezőség teszi lehetővé a számlák összhangjának ellenőrzését.

A gyakorlatban azonban a nemzeti számlák rendszere – az összes egység és az összes szektor esetében – a négyszeres elszámolás elvén alapul, mivel a legtöbb gazdasági művelet két szervezeti egység között zajlik. Minden ilyen típusú műveletet a két érintett résztvevőnek kétszer kell elszámolnia. Például egy költségvetési szerv által a háztartási szektornak készpénzben kifizetett társadalombiztosítási juttatás felhasználásként kerül elszámolásra az államháztartás számláiban a transzferek között és negatív eszközfelhalmozásként a készpénz és betét soron; a háztartási szektor számláiban pedig forrásként kerül nyilvántartásba a transzferek között és eszközfelhalmozásként a készpénz és betét soron.

Az egyetlen egységen belüli gazdasági műveleteket viszont (például saját termelésű termék felhasználása egy adott egységnél) csak a kettős könyvelés elve alapján kell elszámolni, amelyek értékét becslés útján kell meghatározni.

Értékelés

- 1.51. A népességre és munkaerőre vonatkozó néhány mutató kivételével a rendszer minden gazdasági folyamatot és állományt pénzben fejez ki. A rendszernek nem célja a gazdasági folyamatok és állományok hasznosságának meghatározása. Ehelyett a gazdasági folyamatokat és állományokat csereértékük alapján méri, azon az értéken, amelyen a gazdasági folyamatokat és állományokat ténylegesen készpénzre cserélik, vagy amelyek készpénzre cserélhetők lennének. Így az ESA-ban a piaci árak képezik az értékelés alapját.
- 1.52. Monetáris műveletek, valamint készpénzállományok és kötelezettségek esetén a szükséges értékek közvetlenül rendelkezésre állnak. Egyébként az esetek többségében az értékelést hasonló áruk, szolgáltatások vagy eszközök értékének alapján végzik el. Ezt a módszert alkalmazzák például barterügyletek és a saját tulajdonú lakások lakásszolgáltatása esetén. Amikor nem áll rendelkezésre egy hasonló termék piaci ára, például államháztartási szektor nem piaci szolgáltatásai esetén, az értékelést a termelési költségek alapján kell elvégezni. Ha a fenti két módszer közül egyik sem alkalmazható, a gazdasági folyamatok és állományok a jövőben várhatóan értékük kapott bevételek diszkontált jelenértékén értékelhetők. Ugyanakkor a felmerülő nagyfokú bizonytalanság miatt az utóbbi módszer csak végső esetben ajánlott.
- 1.53. Az állományokat a vagyonmérleg időpontjában érvényes árakon kell értékelni, nem pedig az állományokat alkotó áruk vagy eszközök megtermelésének vagy beszerzésének időpontjában. Néha az állományokat az értékcsökkenéssel korrigált, becsült folyó beszerzési értéken vagy termelési költségen kell értékelni.

A termékekre vonatkozó speciális értékelési eljárások ⁽¹⁷⁾

- 1.54. A szállítási költségek, kereskedelmi árrések és a termékdadók és támogatások egyenlege miatt egy adott termék termelője és felhasználója általában különbözőképpen értékeli annak értékét. Ennek érdekében, hogy a gazdasági műveletekben részt vevők értékelését a legjobban lehessen közelíteni, a rendszer minden felhasználást piaci beszerzési áron számol el, ami tartalmazza a szállítási költségeket, a kereskedelmi árréseket és a termékdadók és támogatások egyenlegét; ezzel szemben a kibocsátás alapján kerül elszámolásra, ami ezeket az elemeket nem tartalmazza.

⁽¹⁷⁾ Lásd a 3. fejezetet: „Termékekkel kapcsolatos gazdasági műveletek”.

- 1.55. A rendszer a termékek importját és exportját határparitáson számolja el. A teljes import és export értékét az exportáló ország vámhatárán vagy költségmentesen a hajó fedélzetére rakva (FOB) számolja el. Az áru értéke nem tartalmazza az importáló és az exportáló ország határai közötti külföldi szállítást és biztosítást, de szolgáltatásként elszámolásra kerülnek. A külkereskedelmi adatokat részletes bontásban tartalmazó táblák az importot az importáló ország határparitásán (CIF-érték) mérve mutatják, mivel termékszinten nem lehetséges FOB-paritású értékhez jutni. E táblákban az importtermék értéke az importáló ország határáig felmerülő minden szállítási és biztosítási szolgáltatást tartalmazza. Amennyiben e szolgáltatások belföldi szolgáltatások, teljes FOB/CIF korrekciót kell végrehajtani e táblákban.

Változatlan árakon történő értékelés ⁽¹⁸⁾

- 1.56. Változatlan árakon történő értékelésen az elszámolási időszak folyamatainak és állományainak a megelőző időszak árain történő értékelése értendő. A változatlan árakon történő értékelés célja a gazdasági folyamatok és állományok értékében egy adott időszak alatt bekövetkező változások felbontása ár- és volumenváltozásra. A gazdasági folyamatok és az állományok változatlan áras számítással meghatározott értéke a volumenérték.

Sok gazdasági folyamatnak és állománynak, például a jövedelemnek nincs saját ár- és mennyiségdimenziója. Ugyanakkor e mutatók vásárlóereje meghatározható a folyó értékek megfelelő árindekszel történő deflálásával, például a készletváltozást nem tartalmazó végső nemzeti felhasználás árindeks segítségével. A gazdasági folyamatok és állományok deflált értéke a reálérték. Ennek egyik példája a rendelkezésre álló reáljövedelem.

A számbavétel időpontja

- 1.57. A rendszer a gazdasági folyamatokat eredményszemléletben számolja el; azaz akkor, amikor a gazdasági érték keletkezik, átalakul vagy megszűnik, illetve akkor, amikor a követelések és kötelezettségek keletkeznek, átalakulnak vagy megszűnnek.

Így a kibocsátás akkor kerül elszámolásra, amikor azt megtermelik, nem pedig akkor, amikor a vásárló kifizeti, az eszköz eladását pedig akkor, amikor az eszköz tulajdonost cserél, nem pedig akkor, amikor az ehhez kapcsolódó fizetés megtörténik. A kamatot abban az elszámolási időszakban kell elszámolni, amikor keletkezik, függetlenül attól, hogy azt ténylegesen kifizették-e az adott időszakban. Minden monetáris és nem monetáris, valamint egységen belüli és egységek közötti gazdasági folyamatot eredményszemléletben kell elszámolni.

Ugyanakkor néhány esetben a számbavétel időpontját rugalmasan kell kezelni. Ez különösen vonatkozik az adókra és az államháztartást érintő egyéb gazdasági folyamatokra, amelyek gyakran pénzforgalmi szemléletben kerülnek elszámolásra az államháztartás nyilvántartásaiban. Néha nehéz ezeket a gazdasági folyamatokat a pénzforgalmi szemléletről megfelelő pontossággal eredményszemléletre hozni. Ebből adódóan ezekben az esetekben közelítéseket kell alkalmazni.

Minden gazdasági folyamatot ugyanabban az időpontban kell elszámolni minden érintett számlán a folyamatban részt vevő összes szervezeti egységnél. Ez az elv egyszerűnek tűnhet, de a megvalósítása nem az. Az intézményi egységek nem mindig ugyanazokat az elszámolási szabályokat alkalmazzák. Még abban az esetben is felmerülhetnek különbségek, ha az egységek ugyanazokat az elszámolási szabályokat alkalmazzák bizonyos gyakorlati nehézségek miatt, például mert késve kapják meg az információt. Ennek következtében a gazdasági műveleteket az azokban részt vevők esetleg eltérő időpontokban számolják el. E különbségeket korrekciókkal ki kell küszöbölni.

Konzolidálás és nettósítás

Konzolidálás

- 1.58. A konszolidálás az egy csoportba sorolt egységek közötti gazdasági műveleteknek, mind a forrásokból, mind a felhasználásokból történő kiküszöbölését, valamint az egységek egymással szemben álló pénzügyi eszközeinek és forrásainak a kiküszöbölését jelenti.

Alapelv, hogy alszektorok és szektorok esetén az alkotó egységek között lejátszódó folyamatokat és az egymással szemben álló állományokat nem kell konszolidálni.

⁽¹⁸⁾ Lásd a 10. fejezetet: „Ár- és volumenindexek számítása”.

Ugyanakkor kiegészítő változatok és elemzések készítéséhez konszolidált számlák készíthetők. Bizonyos típusú elemzésekhez a(z) (al)szektoroknak a többi szektorral folytatott gazdasági műveletheiről és ennek megfelelő „külső” pénzügyi helyzetéről szóló információ kifejezőbb az átfogó bruttó számadatoknál.

Ezen túlmenően a hitelező/adós viszonyt bemutató számlák és táblák részletes képet nyújtanak a gazdaság finanszírozásáról, és nagyon hasznosnak tekinthetők annak megértéséhez, hogy milyen csatornákon jut el a képződő finanszírozási többlet az eredeti hitelezőtől a végső hitel felvevőig.

Nettósítás

- 1.59. Az egyes egységek vagy szektorok azonos típusú gazdasági műveleteket bonyolíthatnak mind felhasználásként, mind forrásként (például fizetnek és kapnak is kamatot), valamint azonos típusú pénzügyi eszközt alkalmazhatnak mind az eszköz, mind a forrásoldalon.

A rendszer a bruttó nyilvántartást ajánlja, leszámítva a nettósításnak azon mértékét, amely magában az osztályozásban rejlik.

Valójában a nettósítás hallgatólagosan benne rejlik a különböző tranzakciós kategóriákban, ennek legkiemelkedőbb példája a „készletváltozás”, amely inkább az elemzés számára fontos összes tőkefelhalmozást hangsúlyozza, nem pedig a napi készletnövekedéseket és -csökkenéseket.

Ehhez hasonlóan néhány kivételtől eltekintve a pénzügyi számla és az egyéb eszközváltozás számla is az eszköz- és forrásváltozások nettó összegét tartalmazza, hogy a rögzített gazdasági folyamatok végső egyenlegéhez jusson el az elszámolási időszak végén.

Számlák, egyenlegező tételek és aggregátumok

- 1.60. Az egységekre (intézményi egységekre; szakosodott telephelyekre) vagy egységcsoportokra (gazdasági szektorokra és – ezek kibővítésével – a külföldre; a nemzetgazdasági ágazatokra) összeállított különböző alszámlák azokat a gazdasági műveleteket vagy egyéb gazdasági folyamatokat tartják nyilván, amelyek a gazdasági élet valamely részterületét írják le (például a termelést). A műveleteknek ez a csoportja általában nincs egyensúlyban; a forrás és felhasználás oldalon rögzített összegek általában eltérnek egymástól. Ezért egyenlegező tételt kell bevezetni. Az egyenlegező tételt általában az intézményi egység vagy szektor összes eszközei és összes forrásai között is be kell vezetni. Az egyenlegező tételek önmagukban is sokatmondó mérőszámok a gazdasági teljesítménynek. A nemzetgazdaságra összesítve fontos aggregátumokat alkotnak.

A számlasorozat

- 1.61. A rendszer az egymással összefüggő számlasorozatra épül.

A szervezeti egységek és szektorok teljes számlasorozatát a folyószámlák, a felhalmozási számlák és a vagyommérlegek alkotják. A szervezeti egységek és szektorok számláinak teljes sorozatát a folyószámlák, a felhalmozási számlák és a vagyommérlegek alkotják.

A folyószámlák a jövedelem termelésével, keletkezésével, elosztásával és újraelosztásával, valamint a jövedelem végső fogyasztás formájában történő felhasználásával foglalkoznak. A felhalmozási számlák az eszközök és kötelezettségek, valamint a nettó vagyon (a szervezeti egységnél vagy egységcsoportnál az eszközök és kötelezettségek különbözete) változását tartalmazzák. A vagyommérlegek az eszközök és kötelezettségek, valamint a nettó vagyon állományát mutatják be.

- 1.62. Nem lehetséges a számlák teljes sorozatát, beleértve a vagyommérleget is a szakosodott telephelyekre összeállítani, mivel általában egy ilyen egységnek saját jogán nem lehetnek tulajdonában áruk vagy eszközök, illetve saját jogán nem tehet jövedelemre, és nem juttathat jövedelemhez másokat. A szakosodott telephelyek és nemzetgazdasági ágazati számlasorozat az első két folyószámlára, azaz a termelési számlára és a jövedelem keletkezése számlára korlátozódik, amelyek végső egyenlegező tétele a működési eredmény.

A termékek és szolgáltatások egyenlege

- 1.63. A termékek és szolgáltatások egyenlege a nemzetgazdaságra vagy a termékcsoportokra nézve tartalmazza az összes forrást (kibocsátást és importot), valamint a termékek és szolgáltatások felhasználását (folyó termelőfelhasználás, végső fogyasztás, készletváltozás, bruttó állóeszköz-felhalmozás, értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege és export).

A külföld számla

- 1.64. A külföld számlához a rezidens és nem rezidens szervezeti egységek közötti gazdasági műveletek, valamint amennyiben léteznek, az ezekhez kapcsolódó eszköz- és forrásállományok tartoznak.

Mivel a külföld a gazdasági szektorok szerepéhez hasonló szerepet játszik a számlarendszerben, a külföld számlát a külföld szempontjából összeállítani. Ami a külföld számára forrás, az a teljes gazdaság számára felhasználás, és fordítva. Ha az egyenlegező tétel pozitív, ez a külföld számára többletet, a teljes gazdaság számára pedig hiányt jelent, és a helyzet fordított, ha az egyenlegező tétel negatív.

Egyenlegező tételek

- 1.65. Az egyenlegező tétel olyan tisztán elszámolási tétel, amelyet úgy kell előállítani, hogy a számla egyik oldalán lévő tételek összértékéből le kell vonni a számla másik oldalán szereplő tételek összértékét. Ez a tétel a többi elszámolási tételtől függetlenül nem mérhető; mint származékos elszámolási tétel az általános elszámolási szabályok szerint a számla két oldalán elszámolt tételek eredményét tükrözi.

Az egyenlegező tétel nem egyszerűen egy technikai eszköz, amely a számlák két oldalának egyensúlyba hozását szolgálja. Az egyenlegező tételek nagy mennyiségű információt foglalnak magukban; a számlák legfontosabb tételei közül számos éppen az egyenlegező tételek közül kerül ki, ahogy az a következő példákban is látható: hozzáadott érték, működési eredmény, rendelkezésre álló jövedelem, megtakarítás, nettó hitelnyújtás/nettó hitelfelvétel egyenlegének szintje, nettó vagyon.

Aggregátumok

- 1.66. Az aggregátumok olyan összesítő tételek, amelyek valamely kiválasztott szempont alapján, a teljes gazdaságra vonatkozóan a gazdasági tevékenység eredményét mérik. Ilyenek például a kibocsátás, hozzáadott érték, rendelkezésre álló jövedelem, végső fogyasztás, megtakarítás, tőkefelhalmozás stb. aggregátumai. Bár az aggregátumok kiszámítása nem kizárólagos vagy fő célja az ESA-nak, a rendszer nagy jelentőséget tulajdonít nekik, mint összegző és kulcsszerepet játszó mutatóknak a makrogazdasági elemzés, valamint az időbeni és térbeni összehasonlítás terén.

Az aggregátumok két típusa különböztethető meg:

- a) a közvetlenül a gazdasági műveleteket tartalmazó aggregátumok, mint pl. a termékek és szolgáltatások kibocsátása, a végső fogyasztás, a bruttó állóeszköz-felhalmozás, a munkavállalói jövedelmek stb.;
- b) az egyenlegező tételeket tartalmazó aggregátumok, mint pl. a piaci árakon számított bruttó hazai termék (GDP), a teljes gazdaság működési eredménye, a nemzeti jövedelem, a rendelkezésre álló nemzeti jövedelem, a megtakarítás, a folyó tranzakciók külső egyenlege, a teljes gazdaság nettó vagyona (a nemzeti vagyon).

- 1.67. E szám adatok egy főre történő kiszámítása új dimenzióval egészíti ki számos nemzeti számlaadat hasznosságát. Az olyan széleskörű aggregátumoknál, mint a bruttó hazai termék vagy a nemzeti jövedelem, illetve a háztartások végső fogyasztása az általánosan alkalmazott nevező a teljes (rezidens) lakosság létszáma. A háztartási szektor számláinak vagy a számlák egy részének alszektorokra bontásához, az egyes alszektorokba tartozó háztartások és személyek számára vonatkozó adatokra is szükség van ⁽¹⁹⁾.

A NEMZETGAZDASÁGI ÁGAZATI KAPCSOLATOK KERETRENDSZERE ⁽²⁰⁾

- 1.68. Az ágazati kapcsolatok keretrendszere a nemzetgazdasági ágazatonkénti forrás-felhasználás táblákból, a forrás-felhasználás táblákat a szektor-számlákhoz és a homogén ágazatok (termékcsoportok) szerinti szimmetrikus input-output táblákhoz kapcsoló táblákból áll.

⁽¹⁹⁾ Lásd a 11. fejezetet: „Népesség és munkaerő-ráfordítás”.

⁽²⁰⁾ Lásd a 9. fejezetet: „Az ágazati kapcsolatok keretrendszere”.

1.69. A forrás-felhasználás táblák olyan mátrixok (a sorok a termékeket, az oszlopok a nemzetgazdasági ágazatokat tartalmazzák), amelyek megmutatják, hogy a nemzetgazdasági ágazatok kibocsátása hogyan tagolódik a termékek típusa szerint, és a hazai előállítású, illetve importált áruk és szolgáltatások hogyan oszlanak meg a különböző folyó termelő és végső felhasználási célok, beleértve az exportot is, között. A felhasználás-tábla nemzetgazdasági ágazatonként mutatja meg a termelési költségek és a keletkezett jövedelem szerkezetét is.

A forrás-felhasználás táblák rendező keretként szolgálnak valamennyi nemzetgazdasági ágazati és (vagy) termékcsoporthoz, és adatokat tartalmaznak a munkaerő-ráfordításról, a bruttó állóeszköz-felhalmozásról, az állóeszköz-állományokról, a részletes árindexekről, és így részletesen kimutatják a költség szerkezetet, a keletkezett jövedelmet, a foglalkoztatott létszámot, a munkatermelékenységet, a tőkeigényességet.

1.70. A forrás-felhasználás táblák a kibocsátás, a folyó termelőfelhasználás, valamint a hozzáadott érték összetevőinek szektoros és nemzetgazdasági ágazati keresztosztályozásával összekapcsolhatók a szektorszámokkal.

---

2. FEJEZET

AZ EGYSÉGEK ÉS AZ EGYSÉGEK CSOPORTOSÍTÁSA

- 2.01. Az ország gazdasága nagyszámú egység tevékenységének az eredménye, amelyek a termelés, pénzügyek, biztosítás, újraelosztás és fogyasztás céljából számos különböző típusú gazdasági műveletet végeznek.
- 2.02. A nemzeti számlákban alkalmazott egységek és csoportjaik meghatározásakor nem a statisztikai felmérésekben általában használt egységek fogalmát kell használni, hanem olyan meghatározást kell alkalmazni, amely megfelel a tervezett gazdasági elemzés igényeinek. Ez utóbbi egységek (vállalatok, holdingtársaságok, szakosodott telephelyek, telephelyek, kormányzati intézmények, nonprofit intézmények, háztartások stb.) nem mindig megfelelőek a nemzeti számlák céljaira, mivel általában a hagyományos jogi, közigazgatási vagy számviteli jellegű kritériumok alapján kerülnek meghatározásra.

A statisztikusoknak figyelembe kell venniük az ESA-ban alkalmazott elemzési egységek meghatározását annak érdekében, hogy a tényadatok gyűjtésére szolgáló kérdőívekbe fokozatosan beépítsenek minden olyan információelemet, amely az ESA-ban alkalmazott elemzési egységeken alapuló adatok összeállításához szükséges.

- 2.03. A rendszer egyik jellemzője, hogy a gazdaság két, nagyon különböző módon történő osztályozásához az egységek három típusát alkalmazza. A termelési folyamat elemzéséhez elengedhetetlen azoknak az egységeknek a kiválasztása, amelyek a műszaki-gazdasági jellegű összefüggéseket helyezik előtérbe; a jövedelmet, a tőke- és pénzügyi tranzakciókat és a vagyonszerzéseket érintő gazdasági folyamatok elemzéséhez elengedhetetlen azoknak az egységeknek a kiválasztása, amelyek lehetővé teszik a gazdasági szereplők magatartásában fellelhető összefüggések tanulmányozását.

E két cél meghatározása után a gazdasági magatartás elemzésére alkalmas intézményi egységek, a műszaki-gazdasági kapcsolatok elemzésére alkalmas szakosodott telephelyek és a homogén szakosodott egységek meghatározása e fejezetben később történik. A gyakorlatban az egységek e három típusának kialakítása a statisztikai felmérések alapegységeinek kombinálásával vagy felosztásával történik, illetve esetenként az adatok a statisztikai felmérésekből közvetlenül megszerzhetőek. Az ESA-ban alkalmazott fenti három egységtípus pontos meghatározása előtt meg kell határozni a nemzetgazdaság határait.

A NEMZETGAZDASÁG HATÁRAI

- 2.04. Egy ország gazdaságát azon egységek alkotják és az ESA-ban azok gazdasági műveleteit kell nyilvántartani – legyenek azok intézményi egységek, szakosodott telephelyek vagy homogén szakosodott egységek –, amelyek gazdasági érdekeltségeinek központja az adott ország gazdasági területén van. Ezek az egységek a rezidens egységek, függetlenül attól, hogy az adott országban honosak-e, hogy rendelkeznek-e jogi személyiséggel, vagy hogy jelen vannak-e az ország gazdasági területén a gazdasági művelet lebonyolításának időpontjában. A nemzetgazdaság határait a rezidens egységek segítségével így meghatározva, meg kell határozni a gazdasági terület és a gazdasági érdekeltség központjának fogalmát.
- 2.05. Gazdasági terület fogalma alatt a következő területek értendők:
- a kormányzat igazgatása alá tartozó földrajzi terület, amelyen belül a személyek, a termékek, a szolgáltatások és a tőke szabadon mozognak;
  - a vámszabad területek, beleértve a vámraktárakat és a vámellenőrzés alatt álló üzemeket;
  - a nemzeti légtér, a felségvizek és a nemzetközi vizek alatt fekvő kontinentális talapzat, amely fölött az ország kizárólagos jogokat élvez ⁽¹⁾;
  - a területi enklávék (azaz a külföldön elhelyezkedő és nemzetközi szerződések vagy államközi megállapodások alapján az ország kormányzati szervei (követségek, konzulátusok, katonai bázisok, tudományos bázisok stb.) által használt földrajzi területek);

⁽¹⁾ A halászhajókat, egyéb hajókat, úszó platformokat és légi járműveket az ESA ugyanúgy kezeli, mint bármely más közlekedési eszközt, függetlenül attól, hogy az országban rezidens egységek tulajdonában vannak és/vagy ezek üzemeltetik, vagy pedig nem rezidens egységek tulajdonában vannak és rezidens egységek üzemeltetik azokat. Az ilyen típusú berendezések tulajdonjogát (bruttó állóké-felhalmozás) és használatát (kölcsönzés, biztosítás stb.) érintő gazdasági műveletműveletek úgy tekintendők, hogy annak az országnak a gazdaságában történtek, amelyben a tulajdonos és/vagy üzemeltető rezidens. Pénzügyi lízing esetén a tulajdonjog-változás feltételezendő.

- e) az ország kontinentális talapzatán kívül, nemzetközi vizek alatt található, az előző alpontokban meghatározott rezidens egységek által üzemeltetett olaj- és földgázlelőhelyek stb.
- 2.06. A gazdasági terület nem foglalja magában a területen kívüli enklávékat (azaz az ország saját területének azon részeit, amelyeket nemzetközi egyezmények vagy államközi megállapodások alapján más országok kormányzati szervei, az Európai Unió intézményei vagy nemzetközi szervezetek használnak ⁽²⁾).
- 2.07. A gazdasági érdekelttség központjának fogalma azt a tényt jelöli, hogy létezik egy olyan helyszín a gazdasági területen belül, amelyen vagy ahonnan kiindulva az egység jelentős gazdasági tevékenységeket és gazdasági műveleteket folytat, illetve folytatni kíván akár határozatlan, akár meghatározott, de hosszú (egy éves vagy annál hosszabb) időszakon át. Ebből az következik, hogy az az egység, amely több ország gazdasági területén végez ilyen gazdasági műveleteket, úgy tekintendő, hogy mindegyikben van gazdasági érdekelttség-központja. A gazdasági területen belül a föld és épületek tulajdonjoga önmagában elegendőnek tekintendő ahhoz, hogy a tulajdonos rendelkezék gazdasági érdekelttség-központtal az adott területen.
- 2.08. A fenti meghatározások alapján az adott ország rezidensnek tekintett egységei a következőképpen csoportosíthatóak:
- olyan egységek, amelyek elsősorban termeléssel, pénzügyekkel, biztosítással vagy újraelosztással foglalkoznak minden gazdasági műveletük tekintetében, kivéve a föld és épületek tulajdonjogára vonatkozó gazdasági műveleteket;
  - olyan egységek, amelyek elsősorban fogyasztással foglalkoznak ⁽³⁾ minden gazdasági műveletük vonatkozásában, kivéve a föld és épületek tulajdonjogára vonatkozó gazdasági műveletet;
  - minden egység föld- és épülettulajdonosi minőségében, kivéve a területen kívüli enklávék tulajdonosait; amely területen kívüli enklávék más ország gazdasági területének részét képezik vagy sui generis államok (lásd a 2.06. pontot).
- 2.09. Az elsősorban termeléssel, pénzügyekkel, biztosítással vagy újraelosztással foglalkozó egységek között, a föld és épületek tulajdonjogára vonatkozó gazdasági műveletek kivételével valamennyi gazdasági műveletük tekintetében a következő két eset különböztethető meg:
- a kizárólag az ország gazdasági területén végzett tevékenység: e tevékenységet végző egységek az ország rezidens egységei;
  - több ország gazdasági területén egy évig vagy annál hosszabb ideig végzett tevékenység: az egységnek csak az a része tekintendő rezidens egységnek, amely gazdasági érdekeltségének központja az adott ország gazdasági területén van. Ez lehet:
    - rezidens intézményi egység (lásd a 2.12. pontot), amelynek az egy évig vagy annál hosszabb ideig külföldön végzett tevékenységeit el kell különíteni és külön kell kezelni ⁽⁴⁾; vagy
    - képzett rezidens egység (lásd a 2.15. pontot), az adott országban, egy másik országban rezidens egység által egy évig vagy annál hosszabb ideig folytatott tevékenység tekintetében ⁽⁴⁾.
- 2.10. Azon egységek közül, amelyek elsősorban fogyasztással foglalkoznak – kivéve a föld- és épülettulajdonosi minőségükben játszott szerepüket – azok a háztartások, amelyek gazdasági érdekeltségének központja az adott országban van, rezidens egységeknek tekintendők még akkor is, ha rövid időre (egy évnél rövidebb időre) külföldre távoznak. Különösen ide tartoznak a következők:
- a kishatárforgalomban részt vevő munkavállalók, azaz olyan személyek, akik naponta átlépi az országhatárt, hogy egy szomszédos országban dolgozzanak;

⁽²⁾ Az Európai Unió intézményei és a nemzetközi szervezetek által használt területek tehát sui generis államok felségterületét képezik. Ezen államok tulajdonsága, hogy az egyedüli rezidensek maguk az intézmények (lásd a 2.10. e) pontot).

⁽³⁾ A fogyasztás a háztartások nem egyedül lehetséges tevékenysége, mivel a háztartások vállalkozóként bármilyen típusú gazdasági tevékenységet folytathatnak.

⁽⁴⁾ Ezt csak akkor nem kell elkülöníteni a termelő intézményi egység tevékenységeitől, ha a tevékenységet egy évnél rövidebb ideig folytatják. Ez akkor is megtehető, ha a tevékenység, annak ellenére, hogy egy évig vagy annál hosszabb ideig folytatták azt, jelentéktelen, és minden körülmények között akkor, ha külföldön szerelnék be berendezéseket. Azon egység azonban, amely egy másik országban rezidens, és amely az adott országban egy évnél rövidebb ideig építési tevékenységet folytat, úgy tekintendő, hogy gazdasági érdekközponttal rendelkezik az ország gazdasági területén, ha az építési tevékenység kibocsátása bruttó állóke-felhalmozás. Ezen egységek tehát képzett rezidens egységként kezelendők.

- b) idénymunkások, azaz olyan személyek, akik több hónapra, de egy évnél rövidebb időre elhagyják az országot, hogy egy másik országban végezzenek munkát, olyan szektorban, amely időszakosan többletmunkaerőt igényel;
- c) külföldre utazó turisták, betegek, diákok ⁽⁵⁾, kiküldöttek, üzletemberek, kereskedelmi utazók, művészek és a járműszemélyzet tagjai;
- d) külföldi kormányok területen kívüli enklávéiban foglalkoztatott, a helyi lakosság körében toborzott személyzet;
- e) az Európai Unió intézményeinek és olyan nemzetközi polgári vagy katonai szervezeteknek a személyzete, melyek központja területen kívüli enklávékban van;
- f) az ország kormányának területi enklávékban letelepedett hivatalos, civil vagy katonai képviselői (beleértve háztartásukat is) .

2.11. Minden olyan egység, amely az adott ország gazdasági területén földdel vagy épülettel rendelkezik, föld- és/vagy épülettulajdonosi minőségében az ország rezidens egységének vagy képzett rezidens egységének tekintendő (lásd a 2.15. pontot).

AZ INTÉZMÉNYI EGYSÉGEK

2.12. *Meghatározás:* Az intézményi egységek olyan elemi gazdasági döntéshozó központok, amelyeket fő tevékenységük gyakorlása során egységes viselkedés és döntéshozatali autonómia jellemez. A rezidens egység akkor tekintendő intézményi egységnek, ha fő tevékenysége tekintetében döntéshozatali autonómiával rendelkezik, és a számlák teljes sorozatát vezeti, vagy a számlák teljes sorozatának összeállítása szükség esetén, mind gazdasági, mind jogi szempontból, lehetséges és ésszerű lenne.

Valamely egység fő tevékenysége tekintetében döntési autonómiával rendelkezik, ha:

- a) jogosult termékeket vagy eszközöket saját jogán birtokolni; tehát a termékek vagy eszközök tulajdonjogát más intézményi egységekkel folytatott gazdasági műveletek során elcserélheti;
- b) gazdasági döntéseket hozhat, és olyan gazdasági tevékenységeket folytathat, amelyekért jogilag közvetlenül felelős és elszámoltatható;
- c) saját jogán felelősséget, tartozást és egyéb kötelezettségeket vállalhat, valamint szerződéseket köthet.

Az egységről akkor mondható el, hogy a számlák teljes sorozatát vezeti, ha az elszámolási időszak alatt folytatott minden gazdasági és pénzügyi műveletéről számviteli nyilvántartást vezet, valamint vagyommérleget készít az eszközökről és kötelezettségekről.

2.13. Ha az egységek nem rendelkeznek egyértelműen az intézményi egység két fent említett jellemzőjével, a következő elveket kell alkalmazni:

- a) a háztartások mindig döntési autonómiát élveznek fő tevékenységük tekintetében, tehát intézményi egységeknek tekintendők annak ellenére, hogy nem vezetik a számlák teljes sorozatát;
- b) azokat az egységeket, amelyek nem vezetik a számlák teljes sorozatát, és amelyeknél nem volna lehetséges vagy ésszerű a teljes számlasorozat összeállítása, azokkal az intézményi egységekkel együtt kell kezelni, amelyek számláiba részszámláik integrálva vannak;
- c) azok az egységek, amelyek annak ellenére, hogy a számlák teljes sorozatát vezetik, nem rendelkeznek döntési autonómiával fő tevékenységük gyakorlásában, az őket irányító egységekkel együtt kezelendők;
- d) azok az egységek, amelyek megfelelnek az intézményi egység fogalmának, intézményi egységnek tekintendők akkor is, ha könyvelésüket nem hozzák nyilvánosságra;
- e) a termelést folytató és a számlák teljes sorozatát vezető szervezetekből álló csoport egységeit akkor is intézményi egységnek kell tekinteni, ha döntési autonómiájukról részben lemondtak a csoport általános irányításáért felelős központi szerv (a holdingtársaság) javára; maga a holdingtársaság is intézményi egységnek tekintendő, amely elkülönül az általa ellenőrzött egységektől, kivéve ha a b) pont alkalmazandó;

⁽⁵⁾ A diákok mindig rezidensként kezelendők függetlenül attól, milyen hosszú ideig tanulnak külföldön.

- f) a kvázi vállalatok a számlák teljes sorozatát vezetik, és nem rendelkeznek önálló jogi személyiséggel. Ugyanakkor gazdasági és pénzügyi magatartásuk különbözik tulajdonosaik gazdasági és pénzügyi magatartásától, és hasonló a vállalatok magatartásához. Ennélfogva döntési autonómiával rendelkező és különálló intézményi egységek tekintendők.

2.14. A holdingtársaságok olyan intézményi egységek, amelyek fő tevékenysége a leányvállalatok csoportjának ellenőrzése és irányítása.

2.15. A képzett rezidens egységek meghatározása a következő:

- a) a nem rezidens egységek azon részei, amelyek gazdasági érdekeltségének központja egy adott ország gazdasági területén van (azaz amelyek a legtöbb esetben egy évig vagy annál hosszabb ideig gazdasági műveleteket végeznek, vagy amelyek egy évnél rövidebb ideig olyan építőipari tevékenységet folytatnak, amely bruttó állóeszköz-felhalmozást eredményez);
- b) a nem rezidens egységek az ország gazdasági területén lévő föld- vagy épülettulajdonosi minőségükben, de kizárólag az ilyen földet vagy épületeket érintő gazdasági műveletek vonatkozásában.

A képzett rezidens egységek, akkor is, ha számlákat csak részlegesen vezetnek, és nem mindig élveznek döntési autonómiát, intézményi egységek tekintendők.

2.16. Következésképpen a következők tekintendők intézményi egységnek:

- a) azok az egységek, amelyek a számlák teljes sorozatát vezetik, és döntési autonómiával rendelkeznek:
1. magán- és közzállalatok;
  2. önálló jogi személyiséggel felruházott szövetkezetek vagy személyegyesítő társaságok;
  3. külön jogszabály alapján önálló jogi személyiséggel felruházott állami termelők;
  4. önálló jogi személyiséggel rendelkező nonprofit intézmények;
  5. kormányzati intézmények;
- b) a számlák teljes sorozatát vezető és döntési autonómiával rendelkezőnek tekintett egységek: kvázi vállalatok (lásd a 2.13. pont f) alpontját);
- c) azok az egységek, amelyek nem szükségszerűen vezetik a számlák teljes sorozatát, de amelyeket megegyezés alapján döntési autonómiával rendelkezőnek tekintünk:
1. háztartások;
  2. képzett rezidens egységek (lásd a 2.15. pontot).

A GAZDASÁGI SZEKTOROK

2.17. Az aggregáció azért szükséges, mert lehetetlen az egyes intézményi egységeket külön vizsgálni; csoportokba kell osztani őket, amelyek elnevezése gazdasági szektor vagy egyszerűen szektor, amelyek közül néhány alszektorokra oszlik.

2.1. tábla – Szektorok és alszektorok

Szektorok és alszektorok		Állami	Hazai magán	Külföldi irányítású
Nem pénzügyi vállalatok	S.11	S.11001	S. 11002	S. 11003
Pénzügyi vállalatok	S.12			
Központi bank	S.121			
Egyéb monetáris pénzügyi intézmények	S.122	S.12201	S. 12202	S. 12203
Egyéb pénzügyi közvetítők, kivéve a biztosítótársaságokat és a nyugdíjalapokat	S.123	S.12301	S.12302	S.12303
Pénzügyi kiegészítő tevékenységet végző vállalatok	S.124	S.12401	S. 12402	S. 12403
Biztosítótársaságok és nyugdíjalapok	S.125	S.12501	S.12502	S.12503

Szektorok és alszektorok	Állami	Hazai magán	Külföldi irányítású
Államháztartás			
Központi kormányzat			
Tartományi kormányzat			
Helyi önkormányzat			
Társadalombiztosítási alapok			
Háztartások			
Munkaadók (beleértve az alkalmazott nélküli önállóakat)			
Munkavállalók			
Tulajdonosi jövedelemben részesülők			
Nyugdíjasok			
Egyéb transzfer jellegű jövedelemben részesülők			
Egyebek			
Háztartásokat segítő nonprofit intézmények (NPISH-k)			
Külföld			
Az Európai Unió			
Az EU tagállamai			
Az EU intézményei			
Az EU-n kívüli országok és nemzetközi szervezetek			

2.18. A szektorok és alszektorok mindegyike a hasonló típusú gazdasági magatartást mutató intézményi egységeket fogja össze.

Az intézményi egységeket az általuk képviselt termelői típus alapján kell besorolni az egyes szektorokba. A besorolás függ az egységek fő tevékenységétől és funkciójától is, melyeknél feltételezhető, hogy belőlük a gazdasági magatartásra következtetni lehet.

A szektort az adott szektort jellemző kritériumok alapján alszektorokra kell felosztani, ami lehetővé teszi az egységek gazdasági magatartásának még pontosabb leírását.

A szektorok és alszektorok számlái a hozzájuk tartozó intézményi egységek valamennyi tevékenységét nyilvántartják, függetlenül attól, hogy fő- vagy másodlagos tevékenységről van-e szó.

Minden intézményi egység csak egy szektorhoz vagy alszektorhoz tartozik.

2.19. Ha az intézményi egység fő tevékenysége áruk és szolgáltatások előállítása, annak eldöntésekor, hogy melyik szektorba tartozzon, először azt kell meghatározni, melyik termelői típusba tartozik.

Az ESA a termelők három típusát különbözteti meg:

- magán és állami piaci termelők (lásd a 3.24. pontot és a 3. fejezet 3.1. tábláját);
- saját végső felhasználásra termelő magántermelők (lásd a 3.25. pontot és a 3. fejezet 3.1. tábláját);
- magán és állami egyéb nem piaci termelők (lásd a 3.26. pontot és a 3. fejezet 3.1. tábláját).

A piaci termelő intézményi egységek a nem pénzügyi vállalatok (S.11), pénzügyi vállalatok (S.12) vagy háztartások (S.14) szektorhoz tartoznak.

A saját végső felhasználásra termelő magán intézményi egységeket és a háztartások jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozásai (lásd a 3.30. pontot) a háztartások szektorhoz (S.14) tartoznak.

Az egyéb nem piaci termelő intézményi egységeket az államháztartás (S.13) vagy a háztartásokat segítő nonprofit intézmények szektorhoz (S.15) tartoznak.

2.20. A 2.2. tábla szemlélteti az egyes szektorokat meghatározó termelő típusokat, fő tevékenységeket és tevékenységeket.

2.2. tábla – A termelői típusok, a fő tevékenységek és a tevékenységek szektoronkénti osztályozása

Szektor	A termelői típus	Fő tevékenység és funkció
Nem pénzügyi vállalatok (S.11) (lásd a 2.21. pontot)	Piaci termelő	Piaci termékek és nem pénzügyi szolgáltatások előállítása
Pénzügyi vállalatok (S.12) (lásd a 2.32. pontot)	Piaci termelő	Pénzügyi közvetítés, beleértve a biztosítási tevékenységet Kiegészítő pénzügyi tevékenységek
Államháztartás (S.13) (lásd a 2.68. pontot)	Állami egyéb nem piaci termelő	Egyéb nem piaci kibocsátás termelése és átadása közösségi és egyéni fogyasztásra, valamint a nemzeti jövedelem és vagyon újraelosztását célzó gazdasági műveletek lebonyolítása
Háztartások (S.14) – mint fogyasztók – mint vállalkozók (lásd a 2.75. pontot)	Piaci termelő vagy saját végső felhasználásra termelő magántermelő	Fogyasztás Piaci kibocsátás és saját végső felhasználásra történő termelés
Háztartásokat segítő nonprofit intézmények (S.15) (lásd a 2.87. pontot)	Egyéb nem piaci magántermelő	Egyéb nem piaci kibocsátás termelése és átadása egyéni fogyasztásra

A külföld szektor (S.2) olyan intézményi egységeket foglal magában (lásd 2.89. pontot), amelyeket nem jellemez a célok és a gazdasági magatartás hasonlósága; egy csoportba fogja össze a nem rezidens szervezeti egységeket, amennyiben azok rezidens szervezeti egységekkel folytatnak gazdasági műveleteket.

NEM PÉNZÜGYI VÁLLALATOK (S.11)

2.21. *Meghatározás:* A nem pénzügyi vállalatok szektor (S.11) olyan intézményi egységekből áll, amelyek jövedelemelosztási és pénzügyi műveletei elkülönülnek tulajdonosaik műveleteitől, és amelyek piaci termelők, amelyek fő tevékenysége termékek és nem pénzügyi szolgáltatások előállítása ⁽⁶⁾ (lásd a 3.31., 3.32. és 3.37. pontot).

2.22. A nem pénzügyi vállalatok szektor magában foglal nem pénzügyi kvázi vállalatokat is.

2.23. A „nem pénzügyi vállalat” kifejezés minden olyan független jogi személyiséggel rendelkező szervezetet jelöl, amely piaci termelő, és amelynek fő tevékenysége termékek és nem pénzügyi szolgáltatások előállítása.

Ezek az intézményi egységek a következők:

- olyan magán- és közvállalatok, amelyek piaci termelők, és fő tevékenységük termékek és nem pénzügyi szolgáltatások előállítása;
- önálló jogi személyiséggel rendelkező szövetkezetek és személyegyesítő társaságok, amelyek piaci termelők, és fő tevékenységük termékek és nem pénzügyi szolgáltatások előállítása;
- külön jogszabály alapján önálló jogi személyiséggel rendelkező állami termelők, amelyek piaci termelők, és fő tevékenységük termékek és nem pénzügyi szolgáltatások előállítása;
- önálló jogi személyiséggel rendelkező, nem pénzügyi vállalatokat segítő nonprofit intézmények vagy egyesületek, amelyek piaci termelők, és fő tevékenységük termékek és nem pénzügyi szolgáltatások előállítása ⁽⁷⁾;

⁽⁶⁾ Megegyezés alapján az S.11 alá tartoznak a piacszabályozó ügynökségek, amelyek kizárólagos vagy fő tevékenysége mezőgazdasági vagy egyéb élelmiszertermékek vétele, tartása vagy eladása (lásd a 2.69. a) pont 11. lábjegyzetét).

⁽⁷⁾ Beleértve a termelőkre egységenként kivetett kvázi adójellegű önkéntes hozzájárulásokkal finanszírozott olyan intézményeket, amelyek fő tevékenysége ennek fejében szolgáltatások nyújtása. E hozzájárulások a piaci szolgáltatások megvásárlásának tekintendők.

- e) vállalatcsoportokat irányító holdingtársaságok (lásd a 2.26. pontot), amelyek piaci termelők, ha a vállalatcsoport tevékenységének túlnyomó része, hozzáadott érték alapján mérve, termékek és nem pénzügyi szolgáltatások előállítására;
- f) magán és állami kvázi vállalatok, amelyek piaci termelők, és fő tevékenységük termékek és nem pénzügyi szolgáltatások előállítására.

2.24. A „nem pénzügyi kvázi vállalatok” kifejezés minden olyan önálló jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetet jelöl, amely piaci termelő és fő tevékenysége termékek és nem pénzügyi szolgáltatások előállítására, és amely megfelel a kvázi vállalat meghatározásában foglalt feltételeknek (lásd a 2.13. pont f) alpontját).

A kvázi vállalatok ugyanúgy vezetik a számlák teljes sorozatát, és ugyanúgy működnek, mint a vállalatok. A tulajdonosaikhoz való tényleges viszonyuk megfelel a vállalatoknak a részvényeseikkel fennálló viszonyának.

Így a nem pénzügyi vállalatok mellett a háztartások, a költségvetési szervek vagy nonprofit intézmények nem pénzügyi kvázi vállalatai is a nem pénzügyi vállalatok szektorba tartoznak.

A számlák teljes sorozatának és a vagyonmérlegnek az összeállítása nem elégséges feltétele a piaci termelők kvázi vállalatként való kezelésének. A 2.23. pont a), b), c) és f) alpontja alá nem tartozó személyegyesítő társaságok és állami termelők, valamint az egyéni vállalkozók, még ha számlák teljes sorozatát vezetik is, általában nem önálló intézményi egységek, mert nem élveznek döntési autonómiát, mivel vezetésük a tulajdonos háztartások, nonprofit intézmények vagy kormányok irányítása alatt áll.

2.25. A nem pénzügyi vállalatok szektorba tartozik valamennyi képzett rezidens egység is (lásd a 2.15. pontot), amelyeket megegyezés alapján úgy kell kezelni, mintha kvázi vállalatok lennének.

2.26. A vállalat feletti irányítást úgy kell meghatározni, mint a vállalat általános politikája meghatározására való képességet, szükség esetén a megfelelő igazgató kiválasztása által.

Egy vállalat irányítását egyetlen intézményi egység (egy másik vállalat, háztartás vagy költségvetési szerv) azáltal biztosíthatja, hogy a szavazatra jogosító részvények több mint felével rendelkezik, vagy egyéb módon a részvényesek szavazati jogainak több mint a felét ellenőrzése alatt tartja. Ezenfelül a kormány biztosíthatja egy vállalat feletti ellenőrzési jogát olyan külön törvény, rendelet vagy szabályozás által is, amely feljogosítja a vállalati politika meghatározására vagy az igazgatók kinevezésére.

A részvényesi szavazati jogok több mint felének ellenőrzése érdekében nem szükséges az, hogy az intézményi egységnek szavazati jogot biztosító részvénye legyen. A C. vállalat lehet egy másik, a B. vállalat leányvállalata, amelyben egy harmadik, az A. vállalat a szavazati jogot biztosító részvények többségével rendelkezik.

A C. vállalat a B. vállalat leányvállalatának számít, ha: vagy a B. vállalat ellenőrzi a részvényesek több mint felének a C. vállalatban lévő szavazati jogait, vagy a B. vállalat a C. részvényese, és rendelkezik a C. igazgatói többségének kinevezési vagy eltávolítási jogával.

2.27. A nem pénzügyi vállalatok szektor három alszektorból áll:

- a) állami nem pénzügyi vállalatok (S.11001);
- b) hazai nem pénzügyi magánvállalatok (S.11002);
- c) külföldi irányítású nem pénzügyi vállalatok (S.11003).

Alszektor: Állami nem pénzügyi vállalatok (S.11001)

2.28. *Meghatározás:* Az állami nem pénzügyi vállalatok alszektor magában foglalja az összes olyan nem pénzügyi vállalatot és kvázi vállalatot, amely költségvetési szervek irányítása alatt áll (lásd a 2.26. pontot).

2.29. Az állami kvázi vállalatok a közvetlenül a költségvetési szervek tulajdonában lévő kvázi vállalatok.

Alszektor: Hazai nem pénzügyi magánvállalatok (S.11002)

- 2.30. *Meghatározás:* A hazai magántulajdonban lévő nem pénzügyi vállalatok alszektor magában foglalja az összes olyan nem pénzügyi vállalatot és kvázi vállalatot, amely nem áll kormányzati vagy nem rezidens intézményi egység irányítása alatt. Ez az alszektor tartalmazza a nem pénzügyi vállalatok szektorban foglalt valamennyi nonprofit intézményt (lásd a 2.23. pont d) alpontját).

Ez az alszektor tartalmazza azokat a vállalati vagy kvázi vállalati formában megvalósuló közvetlen külföldi tőkebefektetéseket is (lásd a 4.65. pontot), amelyek nem sorolandók a külföldi irányítású nem pénzügyi vállalatok alszektorba (S.11003).

Alszektor: Külföldi irányítás alatt álló nem pénzügyi vállalatok (S.11003)

- 2.31. *Meghatározás:* A külföldi irányítású nem pénzügyi vállalatok alszektor magában foglalja mindazokat a nem pénzügyi vállalatokat és kvázi vállalatokat, amelyek nem rezidens szervezeti egységek irányítása alatt állnak (lásd a 2.26. pontot).

Ebbe az alszektorba tartoznak:

- a) a nem rezidens vállalatok leányvállalatai;
- b) azok a vállalatok, amelyek olyan nem rezidens intézményi egység irányítása alatt állnak, amely maga nem vállalat: például külföldi kormány által ellenőrzött vállalatok; ide tartoznak az összehangoltan fellépő nem rezidens egységek csoportja által irányított vállalatok is;
- c) a nem rezidens vállalatok vagy nem jogi személyiségű termelők fióktelepei vagy egyéb jogi személyiséggel nem rendelkező képviseletei, amelyek nem pénzügyi kvázi vállalatként kezelendő képzett rezidens egységek (lásd a 2.25. pontot).

PÉNZÜGYI VÁLLALATOK (S.12)

- 2.32. *Meghatározás:* A pénzügyi vállalatok szektor (S.12) magában foglal minden olyan vállalatot és kvázi vállalatot, amelyek fő tevékenysége pénzügyi közvetítés (pénzügyi közvetítők) és/vagy pénzügyi kiegészítő tevékenység (a pénzügyi kiegészítő tevékenységet végző vállalatok) ⁽⁷⁾.

A pénzügyi közvetítés olyan tevékenység, amelyben az intézményi egység pénzügyi eszközökre tesz szert, és egyidejűleg saját számlájára (lásd a 2.33. pontot) kötelezettségeket vállal (lásd a 2.34. pontot) azáltal, hogy a piacon pénzügyi műveletkben vesz részt (lásd a 2.37.–2.38. pontot). A pénzügyi közvetítők eszközei és kötelezettségei eltérő tulajdonságokkal rendelkeznek, azt is beleértve, hogy a pénzügyi közvetítés folyamatában a pénzeszközöket átalakítják vagy átcsoportosítják, lejáratukra, nagyságukra, kockázatukra és más feltételeikre tekintettel.

A pénzügyi kiegészítő tevékenységek a pénzügyi közvetítéssel szorosan összefüggő, de önmagukban nem pénzügyi közvetítő tevékenységek (lásd a 2.39. pontot).

- 2.33. A pénzügyi közvetítési folyamatban a pénzeszközök olyan harmadik felek között áramlanak, ahol az egyiknél többlet, a másiknál pedig hiány van. A pénzügyi közvetítő nem egyszerűen az ilyen külső szervezeti egységek képviselőjeként tevékenykedik, hanem saját maga vállal kockázatot azáltal, hogy pénzügyi eszközökre tesz szert és saját számlára kötelezettségeket vállal.

- 2.34. A pénzügyi közvetítői tevékenység a kötelezettségek minden kategóriájára kiterjedhet, kivéve az egyéb kötelezettségeket (AF.7).

A pénzügyi közvetítői tevékenység a pénzügyi eszközök bármelyik kategóriájára – a biztosítástechnikai tartalékok (AF.6) kivételével – kiterjedhet, beleértve az egyéb követelések kategóriáját is (faktoring). Ezenfelül a pénzügyi közvetítők pénzeszközöket nem pénzügyi eszközökbe, akár ingatlanokba is fektethetik. Ugyanakkor ahhoz, hogy a vállalatot pénzügyi közvetítőnek tekintsék, pénzügyi kötelezettségeket is kell vállalnia a piacon, és a pénzeszközöket át kell alakítania. Így az ingatlanügyletekkel foglalkozó vállalatok (NACE Rev. 1. szerinti 70. felosztás) nem tartoznak ide.

⁽⁸⁾ Megegyezés alapján az S.12 azokat a holdingtársaságokat tartalmazza, amelyek a főleg pénzügyi közvetítéssel és/vagy pénzügyi kiegészítő tevékenységgel foglalkozó leányvállalatok csoportját (lásd a 2.43. pontot) és a pénzügyi vállalatokat segítő önálló jogi személyiséggel rendelkező nonprofit intézmények (lásd a 2.44. pontot) csoportját csak ellenőrzik és irányítják.

2.35. A biztosítótársaságok és nyugdíjalapok fő feladata a kockázatok megosztása. Ezen intézmények fő kötelezettségei a biztosítástechnikai tartalmak (AF.6). A tartalékok ellentételei a biztosítótársaságok és a nyugdíjalapok befektetései, így e szervezetek pénzügyi közvetítőként működnek.

2.36. A befektetési alapok elsődlegesen befektetési jegyek kibocsátása által vállalnak kötelezettséget (AF.52). E pénzeszközöket pénzügyi eszközök és/vagy ingatlanok megszerzésével alakítják át. A befektetési alapokat tehát a pénzügyi közvetítők közé kell sorolni. A többi vállalathoz hasonlóan a saját jegyeiken kívüli eszközeik és kötelezettségeik értékében bekövetkező minden változás saját tőkéjükben tükröződik (lásd a 7.05. pontot). Mivel a saját tőkéjük összege általában a befektetési alap jegyeinek értékével egyezik meg, az alap eszközeinek és forrásainak értékében bekövetkező minden változás ezeknek a jegyeknek a piaci értékében tükröződik.

A kizárólag ingatlanba befektető befektetési alapok szintén pénzügyi közvetítőnek tekintendők.

2.37. A pénzügyi közvetítés általában a piaci pénzügyi műveletre korlátozódik. Más szóval az eszközök megszerzésének és a kötelezettségek vállalásának a nagyközönséggel vagy annak pontosan meghatározott és viszonylag nagy alcsoportjaival szemben kell történnie. Ha a tevékenység személyek vagy családok kis csoportjaira korlátozódik, általában nem történik pénzügyi közvetítés. A pénzügyi közvetítésben így nem vesznek részt a vállalatcsoportnak nyújtott kincstári szolgáltatásokat nyújtó intézményi egységek. Ezeket az intézményi egységeket abba a szektorba kerülnek, amelybe a vállalatcsoport gazdasági területen végzett fő tevékenysége alapján tartozik. Ugyanakkor megegyezés alapján a pénzügyi vállalatok szektorba kell besorolni az olyan kincstári szolgáltatásokat nyújtó intézményi egységet, amely pénzügyi felügyelet alá tartozik.

2.38. A pénzügyi közvetítés piaci pénzügyi műveletre történő korlátozása általános szabálya alól lehetnek kivételek. Így például az érintett önkormányzattól erősen függő városi hitel- és takarékbankok vagy az anyavállalataik csoportjától a pénzeszközök megszerzésében vagy befektetésében függő pénzügyi lízingvállalatok. Ugyanakkor a hitelnyújtásnak vagy a betételfogadásnak függetlennek kell lennie az érintett önkormányzattól, illetve az anyavállalatok csoportjától ahhoz, hogy a pénzügyi közvetítők közé sorolhatóak legyenek.

2.39. A pénzügyi kiegészítő tevékenységek a pénzügyi eszközökkel és kötelezettségekkel végzett gazdasági műveletek lebonyolítására, vagy a pénzeszközök átalakítására és átcsoportosítására irányuló kiegészítő tevékenységeket foglalják magukban. A pénzügyi kiegészítő tevékenységet végző vállalatok maguk nem vállalják a pénzügyi eszközök megszerzésének vagy kötelezettségek vállalásának kockázatát. Ők csak előmozdítják a pénzügyi közvetítést.

2.40. A pénzügyi vállalatok szektorba (S.12) tarozó intézményi egységek a következők:

- a) magán- vagy közvállalatok, amelyek fő tevékenysége a pénzügyi közvetítés és/vagy a pénzügyi kiegészítő tevékenység;
- b) önálló jogi személyiséggel rendelkező szövetkezetek vagy személyegyesítő társaságok, amelyek fő tevékenysége a pénzügyi közvetítés és/vagy a pénzügyi kiegészítő tevékenység;
- c) külön jogszabály alapján önálló jogi személyiséggel rendelkező állami termelők, amelyek fő tevékenysége a pénzügyi közvetítés és/vagy a pénzügyi kiegészítő tevékenység;
- d) önálló jogi személyiséggel rendelkező nonprofit intézmények, amelyek fő tevékenysége a pénzügyi közvetítés és/vagy a pénzügyi kiegészítő tevékenység, illetve amelyek pénzügyi vállalatokat segítenek;
- e) holdingtársaságok (lásd a 2.14. pontot), ha a gazdasági területen tevékenykedő leányvállalataik csoportjának fő tevékenysége a pénzügyi közvetítés és/vagy a pénzügyi kiegészítő tevékenység;
- f) jogi személyiséggel nem rendelkező befektetési alapok, beleértve a résztvevők csoportjának tulajdonában lévő befektetési portfóliókat is, amelyek irányítását általában más pénzügyi vállalatok végzik. Ezen alapok megegyezés alapján az irányító pénzügyi vállalattól elkülönülő intézményi egységek;

g) kvázi pénzügyi vállalatok:

1. a fő tevékenységként pénzügyi közvetítéssel foglalkozó, szabályozás és felügyelet alá tartozó (a legtöbb esetben az egyéb monetáris pénzügyi intézmények alszektorba vagy a biztosítótársaságok és nyugdíjalapok alszektorba sorolt) jogi személyiséggel nem rendelkező egységek úgy tekintendők, mint döntési autonómiát élvező és tulajdonosaiktól független, autonóm vezetés alatt álló egységek. Gazda-

sági és pénzügyi magatartásuk hasonló a pénzügyi vállalatok magatartásához, így tehát elkülönült intézményi egységként kell kezelni azokat. Ilyenek a nem rezidens pénzügyi vállalatok fióktelepei;

2. az egyéb, jogi személyiséggel nem rendelkező, fő tevékenységként pénzügyi közvetítéssel foglalkozó, de pénzügyi szabályozás és felügyelet alá nem tartozó egységeket csak akkor kell kvázi pénzügyi vállalatoknak tekinteni, ha megfelelnek a kvázi vállalatként történő besoroláshoz szükséges feltételeknek (lásd a 2.13. pont f) pontját);
3. a főleg pénzügyi kiegészítő tevékenységet folytató, jogi személyiséggel nem rendelkező egységeket csak akkor kell pénzügyi kvázi vállalatnak tekinteni, ha megfelelnek a kvázi vállalatként történő besoroláshoz szükséges feltételeknek (lásd a 2.13. pont f) pontját).

2.41. A pénzügyi vállalatok szektor öt alszektorból áll:

- a) a központi bank (S.121);
- b) az egyéb monetáris pénzügyi intézmények (S.122);
- c) az egyéb pénzügyi közvetítők, kivéve a biztosítótársaságokat és nyugdíjalapokat (S.123);
- d) a pénzügyi kiegészítő tevékenységet végző vállalatok (S.124);
- e) a biztosítótársaságok és nyugdíjalapok (S.125).

Az egyéb monetáris pénzügyi intézmények alszektor az 1993-as SNA (Nemzeti Számlák Rendszere) 4.88.–4.94. pontjában meghatározott egyéb letétkezelő társaságok alszektornak felel meg. Míg az egyéb monetáris pénzügyi intézmények alszektor (lásd a 2.48. pontot) meghatározás azokra a pénzügyi közvetítőkre vonatkozik, amelyek a központi bank monetáris politikáját továbbítják a gazdaság többi résztvevője felé, addig az 1993-as SNA-ben az egyéb letétkezelő társaságok alszektort a nagy mennyiségű pénz kezelésére szolgáló intézkedésekre való hivatkozással határozták meg. Az összevont S.121 és S.122 alszektorok megegyeznek az EMI által meghatározott statisztikai célú monetáris pénzügyi intézmények fogalmával (lásd a 2.49. pontot).

2.42. Az S.121 alszektor kivételével mindegyik alszektor tovább bontható a következők szerint:

- a) pénzügyi közvállalatok;
- b) hazai magántulajdonban lévő pénzügyi vállalatok;
- c) külföldi irányítású pénzügyi vállalatok.

Az erre a felosztásra vonatkozó kritériumok megegyeznek a nem pénzügyi vállalatok felosztásánál alkalmazott kritériumokkal (lásd a 2.26.–2.31. pontot).

2.43. A fő tevékenységként pénzügyi közvetítéssel és/vagy pénzügyi kiegészítő tevékenységekkel foglalkozó leányvállalatok csoportját csak ellenőrző és irányító holdingtársaságokat az egyéb pénzügyi közvetítők, kivéve a biztosítótársaságokat és nyugdíjalapokat alszektorba (S.123) kell besorolni ⁽⁹⁾. Azokat a holdingtársaságokat azonban, amelyek maguk is pénzügyi vállalatok, a pénzügyi tevékenységük fő típusának megfelelő alszektorba kell besorolni.

2.44. A pénzügyi vállalatokat segítő, de pénzügyi közvetítéssel vagy pénzügyi kiegészítő tevékenységekkel nem foglalkozó önálló jogi személyiséggel rendelkező nonprofit intézmények a pénzügyi kiegészítő tevékenységeket végző vállalatok alszektorba (S.124) tartoznak.

Alszektor: A központi bank (S.121)

2.45. **Meghatározás:** A központi bank alszektor (S.121) minden olyan pénzügyi vállalatot és kvázi vállalatot tartalmaz, amelynek fő tevékenysége a pénzkibocsátás, a fizetőeszköz belső és külső értékének fenntartása és az ország nemzetközi devizatartalékai egészének vagy egy részének kezelése.

⁽⁹⁾ A holdingtársaságok pénzügyi vállalatok szektorba történő besorolása eltér az SNA 1993 4.100. pontjától annak érdekében, hogy továbbra is fennálljon az összhang az EMI által meghatározott statisztikai célú monetáris-pénzügyi intézményekre és a biztosítótársaságokra vonatkozó hivatalos statisztikával.

2.46. Az S.121 alszektorba a következő pénzügyi közvetítők tartoznak:

- a) a nemzeti központi bank abban az esetben is, ha a Központi Bankok Európai Rendszerének részét képezi;
- b) az olyan alapvetően állami eredetű központi monetáris szervek (például devizatartalék-kezelő szervek), amelyek a számlák teljes sorozatát vezetik és döntési autonómiát élveznek a központi kormányzattal való kapcsolatban. E tevékenységeket legtöbbször a központi kormányzaton vagy a központi bankon belül végzik. Ezekben az esetekben elkülönült intézményi egységek nem léteznek.

2.47. Az S.121 alszektor a központi bankon kívül nem foglalja magában a pénzügyi vállalatokat vagy pénzpiacokat szabályozó vagy felügyelő szerveket. Ezeket az S.124 alszektorba kell besorolni (lásd a 2.58 pont g) pontját) ⁽¹⁰⁾.

Alszektor: Egyéb monetáris-pénzügyi intézmények (S.122)

2.48. *Meghatározás:* Az egyéb monetáris-pénzügyi intézmények alszektor (S.122) magában foglal minden olyan pénzügyi vállalatot és kvázi vállalatot, a központi bank alszektorba sorolt vállalatok kivételével, amelyek főleg pénzügyi közvetítéssel foglalkoznak, és amelyek üzleti tevékenysége betétek és/vagy betéthelyettesítők elfogadása a monetáris-pénzügyi intézményeken kívüli intézményi egységtől, valamint saját számlára történő hitelnyújtás és/vagy értékpapír-befektetés.

2.49. A monetáris-pénzügyi intézmények a központi bank alszektorból (S.121) és az egyéb monetáris-pénzügyi intézmények alszektorból (S.122) állnak; ez a fogalom megegyezik az EMI által meghatározott statisztikai célú monetáris-pénzügyi intézmények fogalmával (lásd a 2.41. pontot).

2.50. A monetáris-pénzügyi intézmények nem nevezhetők egyszerűen banknak, mivel magukban foglalhatnak olyan pénzügyi vállalatokat is, melyek nem nevezik magukat banknak, és olyanokat is, amelyek számára néhány országban nem engedélyezik a bank elnevezés használatát, ugyanakkor néhány egyéb pénzügyi vállalat, amely magát banknak nevezi, valójában nem monetáris-pénzügyi intézmény. Általában a következő pénzügyi közvetítők tartoznak az S.122 alszektorba:

- a) kereskedelmi bankok, univerzális bankok, általános bankok;
- b) takarékpénztárak (beleértve a takarékbankokat, valamint takarékpénztárakat és hitelegyesületeket);
- c) postai elszámolóközpontok, postabankok, zsíróbankok;
- d) vidéki hitelbankok, mezőgazdasági hitelbankok;
- e) szövetkezeti hitelbankok, takarékszövetkezetek;
- f) szakosodott bankok (például kereskedelmi bankok, kibocsátó bankok, magánbankok).

2.51. A következő pénzügyi közvetítők szintén az S.122 alszektorba sorolhatók, amennyiben üzleti tevékenységük körébe tartozik a visszafizetendő pénzeszközök ügyfelektől történő átvétele, akár betétek gyűjtése, akár más egyéb, mint például kötvény és más hasonló értékpapírok folyamatos kibocsátása útján. Egyébként az S.123 alszektorba tartoznak:

- a) jelzáloghitel nyújtásával foglalkozó vállalatok (beleértve a lakás-takarékpénztárakat, a jelzálogbankokat és a jelzálog-hitelintézeteket);
- b) befektetési alapok (beleértve a befektetési társaságokat, befektetési alapokat és egyéb kollektív befektetési formákat, például az átruházható értékpapírokba közösen befektető vállalkozásokat);
- c) városi, községi hitelintézetek.

2.52. Nem tartoznak az S.122 alszektorba:

- a) a holdingtársaságok, amelyek csak ellenőriznek és irányítanak egy csoportot, amely túlnyomórészt egyéb monetáris-pénzügyi intézményekből áll, de amelyek maguk nem minősülnek egyéb monetáris-pénzügyi intézménynek. Ezek a holdingtársaságok az S.123 alcsoportba tartoznak (lásd a 2.43. pontot);
- b) azok az önálló jogi személyiséggel rendelkező nonprofit intézmények, amelyek más monetáris-pénzügyi intézmények tevékenységét segítik, de maguk nem foglalkoznak pénzügyi közvetítéssel. Ezek az intézmények az S.124 alcsoportba tartoznak (lásd a 2.44. pontot).;

⁽¹⁰⁾ Ez eltérést jelent az SNA 1993 4.86. és 4.101. pontjához képest annak érdekében, hogy továbbra is fennálljon az összhang az EMI által meghatározott statisztikai célú monetáris-pénzügyi intézményekkel.

Alszektor: Egyéb pénzügyi közvetítők, kivéve biztosítótársaságok és nyugdíjalapok (S.123)

- 2.53. *Meghatározás:* Az egyéb pénzügyi közvetítők, kivéve biztosítótársaságok és nyugdíjalapok alszektor (S.123) magában foglalja az összes olyan pénzügyi vállalatot és kvázi vállalatot, amelyek főleg olyan pénzügyi közvetítéssel foglalkoznak, amelyek nem fizetőeszközhöz, monetáris-pénzügyi intézményeken kívüli intézményi egységektől történő betét- és/vagy betéthelyettesítő-elfogadáshoz, vagy biztosítástechnikai tartalékokhoz kapcsolódó kötelezettségvállalásból erednek.
- 2.54. Az S.123 alszektor a pénzügyi közvetítők különböző típusait foglalja magában, különösen azokat, amelyek túlnyomórészt hosszú távú finanszírozással foglalkoznak. Az esetek többségében az ilyen lejáratok túlsúlya képezi a megkülönböztetés alapját az egyéb monetáris-pénzügyi intézmények alszektorral szemben. A biztosítástechnikai tartalékokhoz kapcsolódó kötelezettségvállalások hiánya alapján lehet meghatározni a biztosítótársaságok és a nyugdíjalapok alszektorától megkülönböztető határvonalat.
- 2.55. Amennyiben nem tartoznak a monetáris-pénzügyi intézmények közé, különösen a következő pénzügyi vállalatok és kvázi vállalatok tartoznak az S.123 alszektorba:
- a) a pénzügyi lízingsel foglalkozó vállalatok;
  - b) a részletvételek finanszírozásával, valamint a személyi- vagy kereskedelmi hitelek nyújtásával foglalkozó vállalatok;
  - c) a követelésbehajtással (faktoring) foglalkozó vállalatok;
  - d) értékpapírokkal és származékos pénzügyi eszközökkel (saját számlára) kereskedők;
  - e) szakosodott pénzügyi vállalatok, úgy mint kockázatitőke- és fejlesztőtőke-társaságok, valamint export- és importfinanszírozási társaságok;
  - f) értékpapírosított eszközök tartására létesített speciális pénzügyi közvetítő vállalatok;
  - g) pénzügyi közvetítők, amelyek kizárólag monetáris-pénzügyi intézményektől fogadnak el betéteket és/vagy betéthelyettesítőket;
  - h) holdingtársaságok, amelyek csak ellenőriznek és irányítanak egy leányvállalati csoportot, és amelyek elsődlegesen pénzügyi közvetítéssel foglalkoznak és/vagy kiegészítő pénzügyi tevékenységet folytatnak, de maguk nem pénzügyi vállalkozások (lásd a 2.43. pontot).
- 2.56. Nem tartoznak az S.123 alszektorba az olyan önálló jogi személyiségű nonprofit intézmények, amelyek más pénzügyi közvetítők, kivéve a biztosítótársaságokat és nyugdíjalapokat, tevékenységét segítik, de maguk nem foglalkoznak pénzügyi közvetítéssel. Ezek az S.124 alszektorba tartoznak (lásd a 2.44. pontot).

Alszektor: Pénzügyi kiegészítő tevékenységeket végző vállalatok (S.124)

- 2.57. *Meghatározás:* A pénzügyi kiegészítő tevékenységeket végző vállalatok alszektor (S.124) magában foglal valamennyi pénzügyi vállalatot és kvázi vállalatot, amely maga nem pénzügyi közvetítő (lásd a 2.39. pontot), de fő tevékenysége a pénzügyi kiegészítő tevékenység, tehát a pénzügyi közvetítéssel összefüggő tevékenység, amely ugyanakkor önmagában nem pénzügyi közvetítés.
- 2.58. Különösen a következő pénzügyi vállalatok és kvázi vállalatok tartoznak az S.124 alszektorba:
- a) biztosítási ügynökök, értékmentési és kárügyintézők, biztosítási és nyugdíjtanácsadók stb.;
  - b) hitelügynökök, értékpapírbrokerek, befektetési tanácsadók stb.;
  - c) vállalatok részvényeit külső tulajdonosoknak eladó, értékpapírok kibocsátását szervező vállalatok;
  - d) váltók és hasonló pénzügyi eszközök forgatmányozással történő garantálását fő tevékenységként végző vállalatok;
  - e) származékos és fedezeti pénzügyi eszközökkel, például swap, opciós és határidős ügyletekkel (kibocsátás nélkül) foglalkozó vállalatok;

- f) a pénzügyi infrastruktúráját biztosító vállalatok;
- g) pénzügyi közvetítők és a pénzügyi központi felügyeleti hatóságai, ha elkülönült intézményi egységek;
- h) nyugdíjalapok, befektetési alapok stb. kezelői;
- i) értéktőzsdei és biztosítási tőzsdei szolgáltatásokat nyújtó vállalatok;
- j) pénzügyi vállalatokat segítő, de pénzügyi közvetítéssel vagy pénzügyi kiegészítő tevékenységekkel nem foglalkozó önálló jogi személyiséggel rendelkező nonprofit intézmények (lásd a 2.44. pontot).

2.59. Nem tartoznak az S.124 alszektorba a fő tevékenységként pénzügyi közvetítéssel és/vagy pénzügyi kiegészítő tevékenységekkel foglalkozó leányvállalatok csoportját ellenőrző és irányító holdingtársaságok, amelyek önmagukban nem pénzügyi kiegészítő tevékenységet végző vállalatok. Ezek az S.123 alszektorba tartoznak (lásd a 2.43. pontot).

Alszektor: Biztosítótársaságok és nyugdíjalapok (S.125)

- 2.60. *Meghatározás:* A biztosítótársaságok és nyugdíjalapok alszektor (S.125) magában foglalja mindazokat a pénzügyi vállalatokat és kvázi vállalatokat, amelyek fő tevékenysége a kockázatok megosztásának formájában megvalósuló pénzügyi közvetítés (lásd a 2.35. pontot).
- 2.61. A megkötött biztosítási szerződések vonatkozhatnak egyénekre és/vagy csoportokra, a részvétel lehet a kormány által kötelezően előírt vagy önkéntes. A társadalombiztosítási szerződések (lásd a 4.83.–4.91. pontot) bizonyos esetekben a megkötött szerződések jelentős részét képezik.
- 2.62. Az S.125 alszektorba tartoznak mind a biztosítótársaság tulajdonában lévő biztosítótársaságok, mind a viszontbiztosító társaságok.
- 2.63. Nem tartoznak az S.125 alszektorba:
- a) azok az intézményi egységek, amelyek teljesítik a 2.74. pontban felsorolt mindkét kritériumot. Ezek az S.1314 alszektorba tartoznak;
  - b) azok a holdingtársaságok, amelyek csak ellenőrzik és irányítják a főleg biztosítótársaságokból és nyugdíjalapokból álló vállalatcsoportjukat, de amelyek maguk nem biztosítótársaságok vagy nyugdíjalapok. Ezek az S.123 alszektorba tartoznak (lásd a 2.43. pontot);
  - c) a biztosítótársaságokat és nyugdíjalapokat segítő, de pénzügyi közvetítéssel nem foglalkozó önálló jogi személyiséggel rendelkező nonprofit intézmények. Ezek az S.124 alszektorba tartoznak (lásd a 2.44. pontot).
- 2.64. A biztosítótársaságok és nyugdíjalapok alszektor a következő alcsoportokra osztható:
- a) biztosítótársaságok;
  - b) (önálló) nyugdíjalapok.

Az önálló nyugdíjalapok olyan nyugdíjalapok, amelyek döntési autonómiával rendelkeznek és a számlák teljes sorozatát vezetik, így intézményi egységet képeznek. A nem önálló nyugdíjalapok nem intézményi egységek, és az őket létrehozó intézményi egység részét képezik.

- 2.65. Az életbiztosító és a nem életbiztosító társaságok egyéneknek és csoportoknak is nyújthatnak biztosítási szolgáltatást. Némely biztosítótársaság csak csoportos szerződésekre korlátozza tevékenységét. E biztosítótársaságoknak engedélyük van bármely csoportot biztosítani.
- 2.66. A nyugdíjalapok olyan intézményként határozhatók meg, amelyek a biztosított személyek szociális kockázataira és szükségleteire vonatkozó csoportos kockázatok ellen biztosítanak (lásd a 4.84. pontot). Ilyen biztosítást jellemzően egy vállalkozás vagy vállalkozáscsoport alkalmazottai, egy szakágazat vagy egy nemzetgazdasági ágazat munkavállalói, vagy azonos foglalkozású személyek kötnek. A biztosítási szerződésben foglalt juttatások garantálhatják a biztosított halála (főleg a munkahelyi baleset következtében bekövetkező halál) után az özvegynek és a gyermekeknek fizetett juttatásokat, a nyugdíjazás után fizetett juttatásokat és a biztosított munkaképtelenné válása után fizetett juttatásokat.

2.67. Néhány országban e kockázatokra az életbiztosító társaságok és a nyugdíjalapok egyaránt köthetnek biztosítást. A többi országban a felsorolt kockázatokra csak életbiztosító társaságok köthetnek biztosítást. Az életbiztosító társaságokkal ellentétben a nyugdíjalapok működését törvény korlátozza az alkalmazottak és önálló vállalkozók meghatározott csoportjaira.

ÁLLAMHÁZTARTÁS (S.13)

2.68. *Meghatározás:* Az államháztartás (S.13) magában foglalja mindazokat az intézményi egységeket, amelyek egyéb nem piaci termelők (lásd a 3.26. pontot), kibocsátásuk egyéni vagy közösségi fogyasztásra kerül, és amelyeket főleg a többi szektorhoz tartozó egységek által teljesített kötelező befizetésekkel finanszíroznak, és/vagy mindazokat az intézményi egységeket, amelyek fő tevékenysége a nemzeti jövedelem és vagyon újraelosztása.

2.69. Az S.13 szektorba tartozó intézményi egységek a következők:

- a) olyan kormányzati egységek (kivéve a nem pénzügyi vagy a pénzügyi vállalatok szektorába besorolt állami vállalati formában működő állami tulajdonú termelőegységeket, a külön jogszabály alapján önálló jogi személyiséggel rendelkező állami tulajdonú termelőegységeket, és az állami kvázi vállalatokat), amelyek a közösség részére főként nem piaci termékeket és szolgáltatásokat nyújtanak, illetve finanszíroznak ⁽¹⁾;
- b) azok a nonprofit intézmények, amelyek önálló jogi személyiséggel rendelkeznek, egyéb nem piaci termelők, a kormányzat irányítása alatt állnak, és amelyek finanszírozása elsősorban kormányzati forrásból történik;
- c) önálló nyugdíjalapok, ha a 2.74. pont két követelménye teljesül.

2.70. Az államháztartás négy alszektorból áll:

- a) központi kormányzat (S.1311);
- b) tartományi kormányzat (S.1312);
- c) helyi önkormányzat (S.1313);
- d) társadalombiztosítási alapok (S.1314).

Alszektor: Központi kormányzat (S.1311)

2.71. *Meghatározás:* A központi kormányzat alszektor magában foglalja az állam összes közigazgatási egységét és egyéb központi szerveket a társadalombiztosítási alapok kezelői kivételével, amelyek hatásköre rendszerint kiterjed az ország egész gazdasági területére.

Az S.1311 alszektorba tartoznak azok a nonprofit intézmények is, amelyek a központi kormányzat irányítása alatt állnak, és amelyek finanszírozása elsősorban központi kormányzati forrásból történik, és amelyek hatásköre az ország egész gazdasági területére kiterjed.

Alszektor: Tartományi kormányzat (S.1312)

2.72. *Meghatározás:* A tartományi kormányzat alszektor azokat a tartományi kormányzatokat foglalja magában, amelyek elkülönült intézményi egységek, bizonyos kormányzati funkciókat gyakorolnak a központi kormányzati szint alatt és a helyi önkormányzati szint felett; a társadalombiztosítási alapok kezelői nem tartoznak ebbe az alszektorba.

Az S.1312 alszektorba tartoznak azok a nonprofit intézmények is, amelyek a tartományi kormányzat irányítása alatt állnak, és amelyek finanszírozása elsősorban tartományi kormányzati forrásból történik, és amelyek hatásköre a tartomány gazdasági területére korlátozódik.

Alszektor: Helyi önkormányzat (S.1313)

2.73. *Meghatározás:* A helyi önkormányzat alszektor olyan közigazgatási egységeket foglal magában, amelyek hatásköre az ország gazdasági területének kizárólag helyi részére terjed ki; a társadalombiztosítási alapok helyi képviselői nem tartoznak ebbe az alszektorba.

⁽¹⁾ Az S.13 szektorba, az S.1311 központi kormányzat alszektorba tartoznak megegyezés alapján azok a piacszabályozó szervezetek, amelyek vagy kizárólagosan vagy elsődlegesen az állami támogatások egyszerű elosztói. Ugyanakkor az S.11 szektorba tartoznak azok a szervezetek, amelyek kizárólagosan vagy elsődlegesen mezőgazdasági vagy élelmiszertermékek vételével, tartásával és eladásával foglalkoznak (lásd a 2.21. pont 6. lábjegyzetét).

Az S.1313 alszektorba tartoznak azok a nonprofit intézmények is, amelyek az önkormányzatok irányítása alatt állnak, és amelyek finanszírozása elsősorban helyi önkormányzati forrásból történik, és amelyek hatásköre a helyi önkormányzatok gazdasági területére korlátozódik.

Alszektor: Társadalombiztosítási alapok (S.1314)

2.74. *Meghatározás:* A társadalombiztosítási alapok alszektor azokat a központi, tartományi és helyi intézményi egységeket foglalja magában, amelyek fő tevékenysége társadalombiztosítási juttatások nyújtása, és megfelelnek a következő két feltételnek:

- a) törvény vagy rendelet erejénél fogva a lakosság bizonyos csoportjai kötelesek a rendszerben részt venni, vagy hozzájárulást fizetni;
- b) a társadalombiztosítási hozzájárulások és juttatások megállapítása vagy jóváhagyása a kormányzat felelősségi körébe tartozik, függetlenül felügyeleti szervként vagy munkaadóként betöltött szerepétől (lásd a 4.89. pontot).

Általában nincs közvetlen kapcsolat az egyén által viselt kockázat és az általa fizetett társadalombiztosítási hozzájárulás összege között.

HÁZTARTÁSOK (S.14)

2.75. *Meghatározás:* A háztartások szektor (S.14) magánszemélyeket és magánszemélyek csoportjait foglalja magában, egyrészt mint fogyasztókat, másrészt esetenként mint olyan vállalkozókat, akik piaci termékeket állítanak elő, pénzügyi vagy nem pénzügyi szolgáltatásokat nyújtanak (azaz piaci termelők); a vállalkozók esetén az S.14 szektorba sorolás feltétele, hogy ne olyan elkülönült intézményi egység végezze a vállalkozói tevékenységet, amelyet kvázi vállalatként kell kezelni. A szektorba tartoznak azok a magánszemélyek vagy csoportok is, akik kizárólag saját végső felhasználásra állítanak elő termékeket vagy nem pénzügyi szolgáltatásokat (lásd a 3.20., 3.25. és 3.30. pontot).

A háztartások mint fogyasztók olyan egy helyen lakó személyek kis csoportjaként határozhatók meg, akik jövedelmük és vagyonuk egészségét vagy egy részét megosztják egymással, és bizonyos árukat és szolgáltatásokat – elsősorban a lakásszolgáltatást és az ételmezt – közösen fogyasztják el. E feltétel kiegészíthető még a családi vagy érzelmi kapcsolat meglétével is.

Ezen egységek fő bevételi forrásai a munkavállalói jövedelemből, a tulajdonosi jövedelemből, a többi szektorból származó transzferekből, illetve a piaci termékek eladásából származó bevételekből, vagy a saját végső felhasználásra termelt termékek kibocsátásából származó imputált bevételekből származnak.

2.76. A háztartások szektorba tartoznak:

- a) azok az egyének vagy az egyének azon csoportjai, akik fő tevékenysége a fogyasztás;
- b) azok a tartósan intézetben élő személyek, akik gazdasági ügyekben kevés vagy semmilyen intézkedési vagy döntési autonómiával nem rendelkeznek (például kolostorokban élő egyházi rendek tagjai, hosszan tartó kórházi kezelés alatt álló betegek, hosszú idejű börtönbüntetésre ítélt rabok, tartósan nyugdíjas otthonokban élő idősek emberek). Úgy kell tekinteni, hogy e személyek együttesen egyetlen intézményi egységet, azaz egyetlen háztartást alkotnak;
- c) azok az egyének vagy egyének azon csoportjai, akik fő tevékenysége a fogyasztás és kizárólag saját végső felhasználásra termékeket és nem pénzügyi szolgáltatásokat állítanak elő; az ESA a saját végső fogyasztásra kerülő szolgáltatásoknak csak két kategóriáját tartalmazza: a saját lakásszolgáltatást és a fizetett alkalmazottak által nyújtott háztartási szolgáltatásokat;
- d) azok az önálló jogi személyiséggel nem rendelkező egyéni vállalkozások és személyegyesítő társaságok, amelyek piaci termelők, s amelyek nem tekinthetők kvázi vállalatoknak;
- e) a háztartásokat segítő nonprofit intézmények, amelyek nem rendelkeznek önálló jogi személyiséggel, vagy amelyek, bár rendelkeznek önálló jogi személyiséggel, csekély jelentőséggel bírnak (lásd a 2.88. pontot).

2.77. A háztartások szektor hat alszektorból tevődik össze:

- a) munkaadók (beleértve az alkalmazott nélküli önállóakat) (S.141 + S.142);
- b) munkavállalók (S.143);
- c) tulajdonosi jövedelemben részesülők (S.144);

- d) nyugdíjasok (S.1442);
- e) egyéb transzfer jellegű jövedelemben részesülők (S.1443);
- f) egyéb háztartások (S.145).

2.78. A háztartásokat a háztartás mint egységes egész legnagyobb jövedelmének kategóriája alapján (munkaadói jövedelem, munkavállalói jövedelem stb.) kell alszektorokba sorolni. Ha ugyanaz a háztartás több adott kategóriájú jövedelemben részesül, a besorolás alapjául az egyes kategóriákon belüli teljes háztartási jövedelemnek kell szolgálnia.

Alszektor: Munkaadók (beleértve az alkalmazott nélküli önállóakat) (S.141 + S.142)

2.79. *Meghatározás:* A munkaadók (beleértve az alkalmazott nélküli önállóakat) alszektor a háztartások azon csoportja alkotja, ahol a háztartás egészének legnagyobb jövedelemforrása a (vegyes) jövedelem (B.3), még akkor is, ha ez nem haladja meg a háztartás összjövedelmének a felét; a (vegyes) jövedelem (B.3) a háztartások tulajdonosuktól el nem különült, fizetett alkalmazottakkal vagy azok nélkül működő, piaci árukat és szolgáltatásokat előállító vállalkozásaiban a tulajdonos számára képződő jövedelem.

Alszektor: Munkavállalók (S.143)

2.80. *Meghatározás:* A munkavállalók alszektor a háztartások azon csoportja alkotja, amelyeknél a munkavállalói jövedelem (D.1) a legnagyobb jövedelemforrás a háztartás egésze számára.

Alszektor: Tulajdonosi jövedelemben részesülők (S.1441)

2.81. *Meghatározás:* A tulajdonosi jövedelemben részesülők alszektor a háztartások azon csoportja alkotja, amelyeknél a tulajdonosi jövedelem (D.4) a legnagyobb jövedelemforrás a háztartás egésze számára.

Alszektor: Nyugdíjasok (S.1442)

2.82. *Meghatározás:* A nyugdíjasok alszektor a háztartások azon csoportja alkotja, amelyeknél a nyugdíjából származó jövedelem a legnagyobb jövedelemforrás a háztartás egésze számára.

A nyugdíjas háztartások olyan háztartások, amelyek legnagyobb jövedelme az öregségi vagy egyéb nyugdíjából áll, beleértve a korábbi munkaadóktól kapott nyugdíjakat is.

Alszektor: Egyéb transzfer jellegű jövedelemben részesülők (S.1443)

2.83. *Meghatározás:* Az egyéb transzfer jellegű jövedelemben részesülők alszektor a háztartások azon csoportja alkotja, amelyeknél az egyéb folyó transzferekből származó jövedelem a legnagyobb jövedelemforrás a háztartás egésze számára.

Egyéb folyó transzfer a tulajdonosi jövedelmen, nyugdíjon és a tartósan intézetekben élő személyek jövedelmén kívüli folyó transzferek összessége.

Alszektor: Egyéb háztartások (S.145)

2.84. *Meghatározás:* Az egyéb háztartások alszektor a tartósan intézetekben élő személyekből áll.

A tartósan intézetekben élő személyeket külön alszektorba kell sorolni, mivel a legnagyobb jövedelemforrás kritériuma alapján nem lenne értelmezhető e személyek besorolása a fent megadott alszektorokba.

2.85. Ha a háztartás egészének fő jövedelemforrása a szektorba sorolás céljára nem áll rendelkezésre, a besoroláshoz a második legjobban alkalmazható kritérium a referenciaszemély jövedelme. A háztartás referenciaszemélye általában a legnagyobb jövedelemmel rendelkező személy. Ha ez

utóbbi információ sem áll rendelkezésre, a háztartások alszektorba sorolásához annak a személynek a jövedelme használható fel, aki azt állítja magáról, hogy ő a referenciaszemély.

- 2.86. Különböző elemzésekhez és politikai döntések megalapozásához ugyanakkor más osztályozási kritériumok is hasznosak és szükségesek lehetnek, amelyre példa a vállalkozó háztartások tevékenység szerinti csoportosítása: mezőgazdasággal foglalkozó háztartások; nem mezőgazdasággal (iparral, szolgáltatással) foglalkozó háztartások.

HÁZTARTÁSOKAT SEGÍTŐ NONPROFIT INTÉZMÉNYEK (S.15)

- 2.87. *Meghatározás:* A háztartásokat segítő nonprofit intézmények szektort (S.15) olyan nonprofit intézmények alkotják, amelyek önálló jogi személyiséggel rendelkeznek, háztartásokat segítő tevékenységet folytatnak, és egyéb nem piaci magántermelők (lásd a 3.32. pontot). Fő bevételi forrásaik – az eseti értékesítésből származó bevételeken kívül – a háztartásoktól mint fogyasztóktól származó önkéntes pénzbeli és természetbeni hozzájárulásokból, kormányzati kifizetésekből⁽¹²⁾ és tulajdonosi jövedelemből származnak.

- 2.88. Ha ezek az intézmények nem túl jelentősek, akkor nincsenek e szektorba sorolva, gazdasági műveleteik pedig összeolvadnak a háztartások (S.14) műveleteivel.

A háztartásokat segítő nonprofit intézmények szektorba a háztartások számára nem piaci árukat és szolgáltatásokat nyújtó, háztartásokat segítő nonprofit intézmények következő főbb típusai tartoznak:

- a) szakszervezetek, szakmai vagy tudományos társaságok, fogyasztói érdekvédelmi szervezetek, politikai pártok, egyházak vagy vallási közösségek (beleértve az állam által finanszírozott, de nem az állam által irányított szervezeteket), valamint társadalmi, kulturális, szórakoztató és sportklubok;
- b) karitatív és egyéb segélyszervezetek, amelyeket egyéb intézményi egységek pénzbeli vagy természetbeni önkéntes adományai finanszíroznak.

Az S.15 szektorba tartoznak a nem rezidens egységeket segítő karitatív és egyéb segélyszervezetek, de nem tartoznak ide azok az intézmények, amelyekben a tagsági viszony termékek és szolgáltatások előre meghatározott körének igénybevételére jogosít.

KÜLFÖLD (S.2)

- 2.89. *Meghatározás:* A külföld (S.2) az egységek olyan csoportosítása, amely nem a tevékenységek és az erőforrások alapján történik; a külföld mindazokat a nem rezidens egységeket⁽¹³⁾ tartalmazza, amelyek gazdasági műveleteket folytatnak rezidens szervezeti egységekkel, vagy egyéb gazdasági kapcsolatban állnak rezidens egységekkel. Számlái teljes körű áttekintést nyújtanak a nemzetgazdaságot a külfölddel összekötő gazdasági kapcsolatokról.

- 2.90. A külföld nem szektor abban az értelemben, hogy rá vonatkozóan a számlák teljes sorozatát vezetni kell, bár gyakran célszerű a külföldet úgy kezelni, mintha szektor lenne. A szektorokat a teljes gazdaság részekre bontásával kell kialakítani a rezidens szervezeti egységek gazdasági magatartásuk, céljaik és tevékenységük tekintetében hasonló, homogénebb csoportjainak létrehozásához. Nem ez a helyzet a külföld szektornál: itt kell nyilvántartani a nem pénzügyi és pénzügyi vállalatok, nonprofit intézmények, háztartások és a kormányzat nem rezidens szervezeti egységekkel folytatott gazdasági műveleteit és egyéb gazdasági folyamatait, valamint a rezidensek és nem rezidensek közötti egyéb gazdasági kapcsolatokat, például a rezidensek nem rezidensekkel szembeni követeléseit.

- 2.91. Megjegyzendő, hogy a következő kivételek léteznek az alól a szabály alól, miszerint a külföldre vonatkozó számlák csak a rezidens szervezeti egységek és a nem rezidens egységek közötti gazdasági műveleteket tartalmazzák:

- a) a rezidens egységek által az importtermékek szállításával (az exportáló ország határáig) nyújtott szolgáltatásokat a külföld számlák FOB-paritáson mért import részeként tüntetik fel annak ellenére, hogy rezidens egységek nyújtották azokat (lásd a 3.144. pontot);

⁽¹²⁾ A kormányzat által ellenőrzött és főleg a kormányzat által finanszírozott nonprofit intézmények a kormányzati szektorba tartoznak (lásd a 2.69. b) pontot).

⁽¹³⁾ Ide tartoznak az EU intézményei és a nemzetközi szervezetek (lásd még a 2.06. pontot).

- b) a különböző szektorokba tartozó rezidensek között külföldi eszközökben folyó gazdasági műveleteket a külföldre vonatkozó részletes pénzügyi számlák feltüntetik; bár ezek nincsenek hatással az ország külfölddel szemben fennálló pénzügyi helyzetére, hatást gyakorolnak az egyes szektoroknak a külfölddel fennálló pénzügyi kapcsolataira;
- c) az ország kötelezettségeiben a különböző földrajzi zónákhoz tartozó nem rezidensek között folyó gazdasági műveleteket a külföld számlák földrajzi területek szerint részletezett számlái feltüntetik. Bár ezek a gazdasági műveletek nincsenek hatással az országnak a külfölddel szemben fennálló összes kötelezettségére, hatást gyakorolnak a világ különböző részeivel szembeni kötelezettségekre.

2.92. A külföld szektort (S.2) a következő részekre kell felosztani:

- a) az Európai Unió (S.21):
  - 1. az Európai Unió tagállamai (S.211);
  - 2. az Európai Unió intézményei (S.212);
- b) harmadik országok és nemzetközi szervezetek (S.22).

A TERMELŐEGYSÉGEK SZEKTOROK SZERINTI OSZTÁLYOZÁSÁNAK ALKALMAZÁSA A LEGFONTOSABB, ÁLTALÁNOSAN ELTERJEDT JOGI TULAJDONFORMÁKRA

2.93. A következő áttekintés és a 2.94.–2.101. pont összefoglalják azokat az alapelveket, amelyek meghatározzák a termelők szektorok szerinti osztályozását, követve az intézmények főbb típusaira alkalmazott egységes meghatározásokat.

2.94. A piaci termelő magán- és közvállalatok besorolása a következő:

- a) azok, amelyek fő tevékenységként termékek és nem pénzügyi szolgáltatások előállítását végzik: S.11 szektor, nem pénzügyi vállalatok (lásd a 2.23. pont a) alpontját);
- b) azok, amelyek fő tevékenységként pénzügyi közvetítéssel és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásokkal foglalkoznak: S.12 szektor, pénzügyi vállalatok (lásd a 2.40. pont a) és f) alpontját).

2.95. A piaci termelő, önálló jogi személyiséggel rendelkező szövetkezetek és személyegyesítő társaságok besorolása a következő:

- a) azok, amelyek fő tevékenységként áruk és nem pénzügyi szolgáltatások előállítását végzik: S.11 szektor, nem pénzügyi vállalatok (lásd a 2.23. pont b) alpontját);
- b) azok, amelyek fő tevékenységként pénzügyi közvetítéssel és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásokkal foglalkoznak: S.12 szektor, pénzügyi vállalatok (lásd a 2.40. pont b) alpontját).

2.3. tábla – A termelőségű szektorok szerinti osztályozásának alkalmazása a legfontosabb, általánosan elterjedt jogi tulajdonformákra

A szokásos jogi megnevezés	Termelők típusa	Piaci termelők, amelyek fő tevékenysége a termékek és nem pénzügyi szolgáltatások előállítása	Piaci termelők, amelyek fő tevékenysége a pénzügyi közvetítés	Egyéb nem piaci termelők	
				Állami termelők (lásd a 3.28. pontot)	Magántermelők (lásd a 3.29. pontot)
A szokásos jogi megnevezés					
A szokásos jogi megnevezés		S.11 nem pénzügyi vállalatok (lásd a 2.23. pont a) alpontját)	S.12 pénzügyi vállalatok (lásd a 2.40. pont a) és f) alpontját)		
Önálló jogi személyiséggel rendelkező szövetkezetek és személyegyesítő társaságok		S.11 nem pénzügyi vállalatok (lásd a 2.23. pont b) alpontját)	S.12 pénzügyi vállalatok (lásd a 2.40. pont b) alpontját)		
Külön jogszabály alapján önálló jogi személyiséggel rendelkező állami termelők		S.11 nem pénzügyi vállalatok (lásd a 2.23. pont c) alpontját)	S.12 pénzügyi vállalatok (lásd a 2.40. pont c) alpontját)		
Önálló jogi személyiséggel nem rendelkező állami termelők	a kvázi vállalatok jellemzőivel rendelkező állami termelők	S.11 nem pénzügyi vállalatok (lásd a 2.23. pont f) alpontját)	S.12 pénzügyi vállalatok (lásd a 2.40. pont g) alpontját)		
	a kvázi vállalatok jellemzőivel nem rendelkező állami termelők			S.13 államháztartás (lásd a 2.69. pont a) alpontját)	
Önálló jogi személyiséggel rendelkező nonprofit intézmények		S.11 nem pénzügyi vállalatok (lásd a 2.23. pont d) alpontját)	S.12 pénzügyi vállalatok (lásd a 2.40. pont d) alpontját)	S.13 államháztartás (lásd a 2.69. pont b) alpontját)	S.15 háztartásokat segítő nonprofit intézmények (*) (lásd a 2.87. pontot)
Önálló jogi személyiséggel nem rendelkező személyegyesítő társaságok Egyéni vállalkozók	a kvázi vállalatok jellemzőivel rendelkező személyegyesítő társaságok	S.11 nem pénzügyi vállalatok (lásd a 2.23. pont f) alpontját)	S.12 pénzügyi vállalatok (lásd a 2.40. pont g) alpontját)		
	a kvázi vállalatok jellemzőivel nem rendelkező személyegyesítő társaságok	S.14 háztartások (lásd a 2.75. pontot)	S.14 háztartások (lásd a 2.75. pontot)		
Holdingtársaságok, a tulajdonukban lévő vállalatcsoport meghatározó tevékenység-típusa szerint	termékek és nem pénzügyi szolgáltatások előállításával foglalkozóknak	S.11 nem pénzügyi vállalatok (lásd a 2.23. pont e) alpontját)			
	pénzügyi szolgáltatások előállításával foglalkozóknak		S.12 pénzügyi vállalatok (lásd a 2.40. pont e) alpontját)		

(*) A kisebb jelentőségű nonprofit intézmények kivételével (lásd a 2.88. pontot).

- 2.96. A külön jogszabály alapján önálló jogi személyiséggel rendelkező olyan állami termelők, amelyek piaci termelők, besorolása a következő:
- azok, amelyek fő tevékenységként áruk és nem pénzügyi szolgáltatások előállítását végzik: S.11 szektor, nem pénzügyi vállalatok (lásd a 2.23. pont c) alpontját);
  - azok, amelyek fő tevékenységként pénzügyi közvetítéssel és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásokkal foglalkoznak: S.12 szektor, pénzügyi vállalatok (lásd a 2.40. pont c) alpontját).
- 2.97. Az önálló jogi személyiséggel nem rendelkező olyan állami termelők, amelyek piaci termelők, besorolása a következő:
- ha kvázi vállalatok (lásd a 2.13. pont f) alpontját):
    - azok, amelyek fő tevékenységként áruk és nem pénzügyi szolgáltatások előállítását végzik: S.11 szektor, nem pénzügyi vállalatok (lásd a 2.23. pont f) alpontját);
    - azok, amelyek fő tevékenységként pénzügyi közvetítéssel és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásokkal foglalkoznak: S.12 szektor, pénzügyi vállalatok (lásd a 2.40. pont g) alpontját).
  - ha nem kvázi vállalatok: S.13 szektor, államháztartás, mivel az őket irányító egységek szerves részét képezik (lásd a 2.69. pont a) alpontját).
- 2.98. Az önálló jogi személyiséggel rendelkező nonprofit intézmények (egyesületek, alapítványok) besorolása a következő:
- azok, amelyek piaci termelők és fő tevékenységként áruk és nem pénzügyi szolgáltatások előállítását végzik: S.11 szektor, nem pénzügyi vállalatok (lásd a 2.23. pont d) alpontját);
  - azok, amelyek fő tevékenységként pénzügyi közvetítéssel és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásokkal foglalkoznak: S.12 szektor, pénzügyi vállalatok (lásd a 2.40. pont d) alpontját);
  - azok, amelyek nem piaci termelők:
    - az S.13 szektor, államháztartás, amennyiben a kormányzat által irányított állami termelők, és finanszírozásuk elsősorban kormányzati forrásból történik (lásd a 2.69. pont b) pontját);
    - az S.15 háztartásokat segítő nonprofit intézmények szektor, amennyiben magántermelők (lásd a 2.87. pontot).
- 2.99. Az egyéni vállalkozók és az önálló jogi személyiséggel nem rendelkező személyegyesítő társaságok, amelyek piaci termelők, besorolása a következő:
- ha kvázi vállalatok (lásd a 2.13. pont f) alpontját):
    - azok, amelyek fő tevékenységként áruk és nem pénzügyi szolgáltatások előállítását végzik: S.11 szektor, nem pénzügyi vállalatok (lásd a 2.23. pont f) alpontját);
    - azok, amelyek fő tevékenységként pénzügyi közvetítéssel és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásokkal foglalkoznak: S.12 szektor, pénzügyi vállalatok (lásd a 2.40. pont g) alpontját);
  - ha nem kvázi vállalatok, az S.14 háztartások szektorba tartoznak (lásd a 2.75. pontot).
- 2.100. A holdingtársaságok (azaz a vállalatcsoportot irányító vállalatok) besorolása a következő:
- S.11 szektor, nem pénzügyi vállalatok, ha a piaci termelők közül álló vállalatcsoport egésze tevékenységének meghatározó része áruk és nem pénzügyi szolgáltatások előállítása (lásd a 2.23. pont e) alpontját);
  - S.12 szektor, pénzügyi vállalatok, ha a piaci termelők közül álló vállalatcsoport egésze tevékenységének meghatározó része pénzügyi közvetítés (lásd a 2.40. pont e) alpontját).
- 2.101. A 2.3. tábla sematikus formában illusztrálja a fentiekben felsorolt különböző eseteket.

HELYI SZAKOSODOTT TELEPHELYEK ÉS NEMZETGAZDASÁGI ÁGAZATOK

- 2.102. A gyakorlatban az árukat és szolgáltatásokat előállító intézményi egységek többsége egyidejűleg több tevékenységgel foglalkozik. Végezhet egy fő tevékenységet és néhány másodlagos és kiegészítő tevékenységet (lásd a 3.10.–3.13. pontot).

- 2.103. Tevékenység végzéséről akkor van szó, ha az olyan erőforrások, mint a berendezések, munkaerő, gyártási módszerek, információs hálózatok vagy termékek együttes felhasználása meghatározott áruk és szolgáltatások létrehozását eredményezi. A tevékenységet a termékek (árúk és szolgáltatások) felhasználása, a termelési folyamat és a termék kibocsátás jellemzi.

A tevékenységek a NACE Rev. 1 ⁽¹⁴⁾ osztályozás különböző szintjei alapján határozhatók körül.

- 2.104. Ha valamely egység egynél több tevékenységet folytat, a kiegészítő tevékenységeken kívüli összes tevékenységet a bruttó hozzáadott érték alapján rangsorolni kell. Az így megállapított legnagyobb bruttó hozzáadott érték alapján azután különbséget lehet tenni fő tevékenység és másodlagos tevékenységek között. A kiegészítő tevékenységek viszont nincsenek külön egység formájában elválasztva az intézményi egység egységétől, és nincsenek elkülönítve azoktól a fő-, illetve másodlagos tevékenységektől, amelyek segítése a feladatuk.
- 2.105. A termelési folyamatban, valamint az áruk és szolgáltatások felhasználásában végbemenő gazdasági folyamatok elemzéséhez ki kell választani azokat az egységeket, amelyek a műszaki-gazdasági jellegű összefüggéseket hangsúlyozzák. E követelmény azt jelenti, hogy az intézményi egységeket általában kisebb és homogénebb egységekre kell felosztani a termelés jellege alapján. A szakosodott telephelyek elsősorban operatív megközelítésben várhatóan megfelelnek e követelménynek.

A SZAKOSODOTT TELEPHELY

- 2.106. *Meghatározás:* A szakosodott telephely a szakosodott egységnek az a része, amely megfelel a telephelynek ⁽¹⁵⁾. A szakosodott egység úgy csoportosítja a termelő intézményi egységeket, hogy egy csoportba foglalja az adott intézményi egység minden olyan részét, amely hozzájárul egy adott tevékenység végzéséhez a NACE Rev. 1 osztály (4 számjegy) szintjén; a szakosodott telephely megfelel az intézményi egység egy vagy több ágazatának. Az intézményi egység információs rendszerének képesnek kell lennie arra, hogy minden egyes szakosodott telephelyre kimutassa, vagy kiszámítsa legalább a termelés, a folyó termelőfelhasználás, a munkavállalói jövedelem, a működési eredmény értékét, a foglalkoztatottak létszámát és a bruttó állóeszköz-felhalmozás mértékét.

A helyi egység földrajzilag meghatározott területen elhelyezkedő, árukat és szolgáltatásokat előállító intézményi egység vagy annak egy része.

A szakosodott telephely termelőként megegyezhet az intézményi egységgel vagy annak egy részével; viszont soha nem tartozhat két különböző intézményi egységhez.

- 2.107. Ha az árukat és szolgáltatásokat előállító intézményi egység fő tevékenysége mellett egy vagy több másodlagos tevékenységet is folytat, akkor ezzel azonos számú szakosodott egységre kell felosztani, és a másodlagos tevékenységeket a fő tevékenységtől eltérő tevékenységi tételbe besorolni. A szakosodott egységek olyan terméket is előállíthatnak, amelyek nem tartoznak annak a tevékenységnek a homogén csoportjába, amely alá be vannak sorolva, de amelyeket a rendelkezésre álló elszámolási adatok alapján nem lehet elkülöníteni a szakosodott egység tevékenységétől. Ugyanakkor a kiegészítő tevékenységeket nem kell elkülöníteni a fő vagy a másodlagos tevékenységektől. Az osztályozási rendszer valamely adott kategóriájába tartozó szakosodott telephely előállíthat az általa végzett másodlagos tevékenységhez kapcsolódóan a homogén csoportjába nem tartozó olyan terméket is, amit a rendelkezésre álló számviteli adatok alapján nem lehet külön kimutatni. Emiatt egy szakosodott egység egy vagy több másodlagos tevékenységet folytathat.

A NEMZETGAZDASÁGI ÁGAZAT

- 2.108. *Meghatározás:* A nemzetgazdasági ágazat az azonos vagy hasonló tevékenységgel foglalkozó szakosodott telephelyeket foglalja magában. A legrészletesebb osztályozási szinten egy ágazat tartalmaz minden olyan szakosodott telephelyet, amely a NACE Rev. 1 azonos osztálya (4 számjegy) alá tartozik, azaz amely a NACE Rev. 1 értelmében azonos tevékenységet folytat.

A nemzetgazdasági ágazatok mind a piaci, mind a nem piaci árukat és szolgáltatásokat előállító szakosodott telephelyeket tartalmazzák. Meghatározás szerint a nemzetgazdasági ágazat az azonos típusú termelőtevékenységgel foglalkozó szakosodott telephelyeket foglalja magában, függetlenül attól, hogy az e tevékenységeket folytató intézményi egységek piaci vagy nem piaci termelést folytatnak.

⁽¹⁴⁾ NACE Rev. 1: Gazdasági tevékenységek statisztikai osztályozása az Európai Közösségben a Tanács 1990. október 9-i 3037/90/EGK rendeletével összhangban.

⁽¹⁵⁾ A szakosodott telephely megnevezése az SNA-ban és az ISIC REV. 3-ban szakosodott telephely.

2.109. A nemzetgazdasági ágazatok három kategóriába sorolhatók:

- a) piaci árukat és szolgáltatásokat előállító ágazatok (piaci ágazatok) és saját végső felhasználásra kerülő termékeket és szolgáltatásokat ⁽¹⁶⁾ előállító ágazatok;
- b) a kormányzat nem piaci termékeit és szolgáltatásait előállító ágazatok: a kormányzat nem piaci ágazatai;
- c) a háztartásokat segítő nonprofit intézmények nem piaci termékeit és szolgáltatásait előállító ágazatai: háztartásokat segítő nonprofit intézmények nem piaci ágazatai.

A NEMZETGAZDASÁGI ÁGAZATOK OSZTÁLYOZÁSA

2.110. A szakosodott telephelyek ágazati osztályozására a NACE Rev.1 osztályozási rendszert kell használni.

A HOMOGEN SZAKOSODOTT EGYSÉGEK ÉS A HOMOGEN NEMZETGAZDASÁGI ÁGAZATOK

2.111. A szakosodott telephely csak megközelítőleg elégíti ki a termelési folyamat elemzéséhez szükséges követelményeket (lásd a 2.105. és 2.107. bekezdést). Az ilyen jellegű, tehát az input-output elemzéshez a homogén szakosodott egység az optimális.

A HOMOGEN SZAKOSODOTT EGYSÉG

2.112. *Meghatározás:* A homogén szakosodott egységet a termékek felhasználásával, a termelési folyamattal és a termékkibocsátással meghatározott sajátos tevékenység jellemzi. A felhasználást és kibocsátást alkotó termékek nemcsak fizikai jellemzőik és a feldolgozottság foka alapján különböztethetők meg, hanem az alkalmazott termelési technológia alapján is: a termékek osztályozási rendszere alapján azonosíthatóak (lásd a 2.118. pontot).

2.113. Ha egy termékeket és szolgáltatásokat előállító intézményi egység fő tevékenysége mellett még egy vagy több másodlagos tevékenységet is végez, akkor ezzel azonos számú homogén szakosodott egységre kell felosztani. A kisegítő tevékenységeket nem kell elkülöníteni a fő vagy a másodlagos tevékenységektől. A szakosodott telephelyekhez hasonlóan a homogén szakosodott egység megegyezhet egy intézményi egységgel vagy annak egy részével; másrészt soha nem tarthat két különböző intézményi egységhez.

A HOMOGEN NEMZETGAZDASÁGI ÁGAZAT

2.114. *Meghatározás:* A homogén ágazatot a homogén szakosodott egységek alkotják. A homogén ágazatba tartozó tevékenységeket termékosztályozás alapján kell meghatározni. A homogén ágazat azokat és csak azokat az árukat vagy szolgáltatásokat termeli, amelyeket a termékosztályozás azonos csoportba sorol.

2.115. A homogén nemzetgazdasági ágazatok a gazdasági elemzés céljára létrehozott egységek. A homogén szakosodott egységek általában nem figyelhetők meg közvetlenül; a statisztikai felmérésekből származó adatokat át kell rendezni ahhoz, hogy homogén ágazatok lehessenek kapni.

2.116. A homogén ágazatok három kategóriába sorolhatók:

- a) piaci árukat és szolgáltatásokat előállító homogén ágazatok (piaci homogén ágazatok) és saját végső felhasználásra kerülő árukat és szolgáltatásokat ⁽¹⁷⁾ előállító ágazatok;
- b) a kormányzat nem piaci áruit és szolgáltatásait előállító homogén ágazatok: a kormányzat nem piaci homogén ágazatai;

⁽¹⁶⁾ A saját végső felhasználási célú szolgáltatások csak a lakástulajdonosok által termelt lakásszolgáltatásokat és a fizetett alkalmazottak foglalkoztatásával termelt háztartási szolgáltatásokat tartalmazzák (lásd a 3.21. pontot).

⁽¹⁷⁾ A saját végső felhasználási célú szolgáltatások csak a lakástulajdonosok által termelt lakásszolgáltatásokat és a fizetett alkalmazottak foglalkoztatásával termelt háztartási szolgáltatásokat tartalmazzák (lásd a 3.21. pontot).

c) a háztartásokat segítő nonprofit intézmények nem piaci árúit és szolgáltatásait előállító homogén ágazatok: háztartásokat segítő nonprofit intézmények nem piaci homogén ágazatai.

2.117. A piaci árúkat és szolgáltatásokat, valamint a saját végső felhasználásra termelt termékeket és szolgáltatásokat előállító homogén ágazat bármely olyan intézményi szektor összes homogén szakosodott egységét tartalmazza, amely kizárólag piaci árúkat és szolgáltatásokat vagy saját végső felhasználású árúkat és szolgáltatásokat előállításával foglalkozik. A piaci árúknak és szolgáltatásoknak a kormányzat vagy a nonprofit intézmények szektoron belül történő termelését (beleértve a saját felhasználásra termelt árúkat és szolgáltatásokat is) homogén szakosodott egységként kell kezelni és a megfelelő piaci homogén ágazatok közé kell sorolni.

A kormányzat nem piaci árúkat és szolgáltatásokat termelő nem piaci homogén ágazatai a kormányzati szektor valamennyi nem piaci árúkat és szolgáltatásokat előállító homogén szakosodott egységét magukban foglalják.

A háztartásokat segítő nonprofit intézmények nem piaci homogén ágazatai a háztartásokat segítő nonprofit intézmények szektor minden nem piaci árúkat és szolgáltatásokat előállító homogén szakosodott egységét magukban foglalják.

A HOMOGÉN NEMZETGAZDASÁGI ÁGAZATOK OSZTÁLYOZÁSA

2.118. Az input-output táblákban alkalmazott homogén ágazatok osztályozása a termékek tevékenység szerinti osztályozásán (CPA) ⁽¹⁸⁾ alapul. A CPA olyan termékosztályozási rendszer, amelynek elemeit az ágazati eredet szerint strukturálták, amelyet a NACE Rev. 1 határoz meg.

⁽¹⁸⁾ CPA: termékek tevékenység szerinti statisztikai osztályozása a Tanács 1993. október 29-i, 3696/93/EGK rendeletével összhangban.

3. FEJEZET

TERMÉKEKKEL KAPCSOLATOS GAZDASÁGI MŰVELETEK

3.01. *Meghatározás:* Termék minden olyan áru és szolgáltatás, amelyet a termelés határán belül hoztak létre, illetve nyújtottak. Ez utóbbit a 3.07. pont határozza meg.

3.02. Az ESA a termékekkel kapcsolatos gazdasági műveletek következő fő kategóriáit különbözteti meg:

Gazdasági műveletek kategóriái	Kód
Kibocsátás	P 1
Folyó termelőfelhasználás	P 2
Végső fogyasztási kiadás	P 3
Végső fogyasztás	P 4
Bruttó felhalmozás	P 5
Áruk és szolgáltatások exportja	P 6
Áruk és szolgáltatások importja	P 7

3.03. A termékekkel kapcsolatos gazdasági műveletek a következő számlákban szerepelnek:

- a) az áruk és szolgáltatások egyenlegében a kibocsátást és az importot forrásként kell elszámolni, a termékekkel kapcsolatos többi gazdasági műveletek pedig felhasználásként;
- b) a termelési számlában a kibocsátást forrásként, a folyó termelőfelhasználást pedig felhasználásként kell elszámolni;
- c) a rendelkezésre álló jövedelem felhasználása számlában a végső fogyasztási kiadást felhasználásként kell elszámolni;
- d) a korrigált rendelkezésre álló jövedelem felhasználása számlában a végső fogyasztást felhasználásként kell elszámolni;
- e) a tőke számlában a bruttó felhalmozást felhasználásként (eszközváltozásként) kell elszámolni;
- f) az áruk és szolgáltatások külföld számlában az áruk és szolgáltatások importját forrásként, míg az áruk és szolgáltatások exportját felhasználásként kell elszámolni.

3.04. A forrástáblában a kibocsátást és az importot forrásként kell elszámolni. A felhasználástáblában a folyó termelőfelhasználás, a bruttó felhalmozás, a végső fogyasztási kiadás és az export felhasználásként kerül elszámolásra. A szimmetrikus input-output táblában a kibocsátást és az importot forrásként, míg az termékekkel kapcsolatos egyéb gazdasági műveleteket felhasználásként kell elszámolni.

3.05. A termékek forrását alapján kell értékelni (lásd a 3.48. pontot). A termékek felhasználását piaci beszerzési áron kell értékelni (lásd a 3.06. pontot). A források és felhasználások néhány típusa esetében, mint például a termékek importja és exportja, speciálisabb értékelési elvek alkalmazása szükséges.

3.06. *Meghatározás:* A piaci beszerzési ár az az ár, amelyet a beszerzés pillanatában a vevő ténylegesen fizet a termékért; tartalmazza a termékadók és támogatások egyenlegét (kivéve a levonható adókat, mint a termékek HÉA-ját), de nem tartalmazza a terméktámogatásokat; tartalmaz minden szállítási díjat, amelyet a vevő külön fizet azért, hogy a kívánt időben és helyre szállítsák az árut vagy nyújtsák a szolgáltatást; a piaci beszerzési ár a nagy tételben történő diszkont- vagy szezonon kívüli csökkentett áron történő vásárlás esetében eltér az általános ártól vagy díjtól; nem tartalmazza a hitelmegállapodás alapján hozzáadott kamat és szolgáltatás díját; nem tartalmazza a meghatározott határidőn belül való fizetés elmulasztása eredményeként felmerült külön költségeket.

Ha a felhasználás időpontja nem esik egybe a vásárlás időpontjával, kiigazításokat kell végezni a két időpont között eltelt időtartam során bekövetkezett árváltozások figyelembevételével (ugyanúgy, ahogyan ezt a készletek árváltozása megköveteli). E módosítások különösen fontosak, ha az adott termékek árai drasztikusan változnak az év során.

TERMELÉS ÉS KIBOCSÁTÁS

3.07. *Meghatározás:* A termelés olyan termék-előállítási vagy szolgáltatásnyújtási tevékenység, amely egy intézményi egység ellenőrzése és felelőssége alatt valósul meg munkaerő-, tőke-, termék- és szolgáltatásráfordítások felhasználásával. Nem részei a termelésnek a bármilyen emberi beavatkozás és irányítás nélküli, tisztán természeti folyamatok, mint a halállomány természetes növekedése a nemzeti vizeken (a halgazdaságok tevékenysége azonban termelésnek minősül).

3.08. A termelés a következőket foglalja magában:

- a) valamennyi egyéni és közösségi célú áru és szolgáltatás termelése, amelyeket más egységeknek nyújtanak (vagy azoknak szánták), és nem az azokat megtermelőknél;
- b) valamennyi termék saját számlára történő termelése, amelyet termelője visszatart saját végső fogyasztása vagy bruttó állóeszköz-felhalmozása céljából. A bruttó állóeszköz-felhalmozási célra történő saját termelés az olyan állóeszközök termelését foglalja magában, mint az építés, a szoftverfejlesztés és a bruttó állóeszköz-felhalmozási célú ásványkincsfeltárás (a bruttó állóeszköz-felhalmozás fogalmát lásd a 3.100.–3.127. pontban).

A háztartások saját számlára történő termelése általában a következőket tartalmazza:

1. a saját számlára történő lakásépítés;
2. a mezőgazdasági termékek termelése és raktározása;
3. a mezőgazdasági termékek feldolgozása, mint a liszt előállítása őrléssel, a gyümölcsök tartósítása szárítással; a tejtermékek előállítása (például vaj és sajt), valamint a sör-, a bor- és a szesz előállítása;
4. egyéb elsődleges termékek termelése, mint sóbányászat, tőzébányászat és vízfordás;
5. a feldolgozás egyéb fajtái, mint a kelmészövés, a fazekasság és a bútorkészítés.

A termékek háztartások által saját számlára történő termelését akkor kell elszámolni, ha az ilyen típusú termelés jelentős, vagyis valamely ország esetében feltételezhető, hogy adott termék esetében mennyiségét tekintve magas a saját fogyasztásra történő termelés részaránya.

Megegyezés alapján az ESA csak a saját számlára történő lakásépítést és a mezőgazdasági termékek termelését, raktározását és feldolgozását tartalmazza; az Európai Unió tagállamai esetében minden egyéb terméktermelés a háztartások saját számlájára jelentéktelennek minősül;

- c) lakástulajdonosok saját számlára történő lakásszolgáltatása, mint saját felhasználási célú termelés;
- d) a fizetett háztartási alkalmazottak háztartási és személyi szolgáltatásai;
- e) azon önkéntes tevékenységek, amelyek végeredményét valamilyen termék, így például lakás, templom vagy egyéb épület építését, termelés-ként kell elszámolni. Az olyan önkéntes tevékenységek, amelyek során nem hoznak létre terméket, például a fizetés nélküli gondozás és takarítás, nem számolhatóak el.

Minden ilyenfajta tevékenységet el kell számolni még akkor is, ha az illegális, vagy az adó-, a társadalombiztosítási, a statisztikai vagy más hatóságok által nem regisztrált.

3.09. A termelésbe nem tartoznak bele azok a háztartási és személyi szolgáltatások, amelyeket ugyanazon háztartásban hoznak létre és fogyasztanak el (kivéve a fizetett háztartási alkalmazottak tevékenységét és a saját lakásszolgáltatást). Ilyenek:

- a) a lakástakarítás, -festés és -karbantartás, amennyiben e tevékenységet általában a bérlő végzi;
- b) a tartós háztartási eszközök tisztítása, szervizelése és javítása;
- c) az étel készítése és felszolgálása;
- d) a gyermekek gondozása, oktatása és nevelése;
- e) a betegek, fogyatékosok és idősek ápolása;
- f) a háztartás tagjainak és javaiknak a szállítása.

FŐ-, MÁSODLAGOS ÉS KISEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

- 3.10. *Meghatározás:* Egy szakosodott telephely főtevékenysége az a tevékenység, amelynek hozzáadott értéke meghaladja az ugyanabban az egységben végzett többi tevékenységét. A főtevékenységek osztályozását a NACE Rev. 1 alapján kell meghatározni, először az osztályozás legmagasabb szintjén és aztán mélyebb bontásokban.
- 3.11. *Meghatározás:* A másodlagos tevékenység olyan, a főtevékenység mellett végzett tevékenység, amelyet egy adott szakosodott telephelyen végeznek. A másodlagos tevékenység másodlagos árut vagy szolgáltatást bocsát ki.
- 3.12. *Meghatározás:* A kiegészítő tevékenység kibocsátásának nem célja, hogy a gazdasági szervezeten kívül kerüljön felhasználásra. A kiegészítő tevékenység támogató tevékenység, amelyet azért folytatnak, hogy megfelelő feltételeket teremtsenek a vállalkozáson belül a szakosodott telephelyek fő- és másodlagos tevékenységei számára. A kiegészítő tevékenységek eredménye tipikusan olyan kibocsátás, amelyeket általában bármely, akár kicsi akár nagy méretű, termelési tevékenység ráfordításaként fel lehet használni.

Kiegészítő tevékenység lehet például a beszerzés, az értékesítés, a marketing, a könyvelés, az adatfeldolgozás, a szállítás, a raktározás, a karbantartás, a takarítás és a biztonsági szolgálat. A vállalkozásoknak választási lehetőségük van, hogy kiegészítő tevékenységet folytatnak, vagy a piacon vásárolják meg az ilyen jellegű szolgáltatásokat az ilyen szolgáltatásokat nyújtóktól.

A saját előállítású állóeszközök felhalmozása nem számít kiegészítő tevékenységnek.

- 3.13. A kiegészítő tevékenységet annak a fő- vagy másodlagos tevékenységnek az összetevőjeként kell kezelni, amelyhez kapcsolódik. Ennek következtében:
- a kiegészítő tevékenység kibocsátását külön nem kell megfigyelni és elszámolni, így e kibocsátás felhasználását szintén nem kell megfigyelni;
  - a kiegészítő tevékenységhez felhasznált minden ráfordítást – anyagok, munkaerő, állóeszközök értékcsökkenése stb. – annak a fő- vagy másodlagos tevékenységnek a ráfordításaként kell kezelni, amelyhez a kiegészítő tevékenység kapcsolódik.

KIBOCSÁTÁS (P.1)

- 3.14. *Meghatározás:* A kibocsátás tartalmazza azokat a termékeket, amelyeket az elszámolási időszak alatt hoztak létre.

Konkréten a következőket foglalja magában:

- azon áruk és szolgáltatások, amelyeket ugyanazon intézményi egységhez tartozó egyik szakosodott telephely nyújt egy másik szakosodott telephelynek;
- azon áruk, amelyeket egy szakosodott telephely állított elő és ugyanott készleten marad az előállítási időszak végéig, függetlenül annak későbbi felhasználási módjától.

Mindazonáltal azokat az árukat és szolgáltatásokat, amelyeket ugyanazon elszámolási időszakban ugyanazon szakosodott telephelyen termeltek és fogyasztottak el, külön nem kell meghatározni. Ezek ezért nem részei az adott szakosodott telephely kibocsátásának és folyó termelőfelhasználásának.

- 3.15. Ha egy intézményi egység egynél több szakosodott telephelyből áll, az intézményi egység kibocsátása az öt alkotó szakosodott telephelyek kibocsátásainak az összege, beleértve a szakosodott telephelyek egymásnak szállított kibocsátásait is.
- 3.16. A kibocsátás három fajtáját különbözteti meg az ESA:
- piaci kibocsátás (P.11);
  - saját végső felhasználási célú kibocsátás (P.12);
  - egyéb nem piaci kibocsátás (P.13).

E megkülönböztetést a szakosodott telephelyek és az intézményi egységek esetében is alkalmazni kell:

- piaci termelők;
- saját végső felhasználásra termelők;
- egyéb nem piaci termelők.

A piaci, a saját végső felhasználási célú és az egyéb nem piaci közötti megkülönböztetés alapvető, mert ez határozza meg azokat az értékelési alapelveket, amelyeket a kibocsátás esetében alkalmazni kell: a piaci kibocsátást, a saját végső felhasználási célú termelést, valamint a piaci termelők és a saját végső felhasználásra termelők összes kibocsátását alapáron, míg az egyéb nem piaci termelők (szakosodott telephelyek) összes kibocsátását a költségek oldaláról kiindulva kell értékelni. Egy intézményi egység összes kibocsátását az egységet alkotó szakosodott telephelyek összes kibocsátásainak összegeként kell értékelni, természetesen különbséget téve a piaci, a saját végső felhasználási célú és az egyéb nem piaci célú kibocsátás között (lásd a 3.54.–3.56. pontot). E megkülönböztetés érvényes az intézményi egységek szektorok szerinti osztályozásánál is (lásd a 3.27.–3.37. pontot).

A megkülönböztetés felülről lefelé történik, azaz először az intézményi egységeket kell megkülönböztetni, majd a szakosodott telephelyeket és azután azok kibocsátását. Következésképpen a megkülönböztetés pontos jelentése csak a termék szintjén (úgy mint a piaci kibocsátás, a saját végső felhasználási célú termelés, és az egyéb nem piaci kibocsátás fogalmi meghatározása) érthető meg, figyelve a kibocsátást létrehozó intézményi egység és szakosodott telephely jellemzőit is.

A kibocsátás három fajtájának és a termelők három fajtájának általános meghatározását követően a piaci, a saját végső felhasználási célú és az egyéb nem piaci fogalmak közötti különbséget a felülről lefelé haladó módszer szerint kell bemutatni (lásd a 3.17.–3.26. pontot).

- 3.17. *Meghatározás:* A piaci kibocsátás azokat a kibocsátásokat tartalmazza, amelyeket a piacon adnak el (lásd a 3.18. pontot), vagy piaci eladásra szánnak.
- 3.18. A piaci kibocsátás magában foglalja:
- azon termékeket, amelyeket gazdaságilag jelentős áron adtak el;
  - a bartertermékeket;
  - a természetbeni fizetésre használt termékek (beleértve a természetbeni munkavállalói jövedelmet és a természetbeni vegyes jövedelmet);
  - az ugyanazon intézményi egységhez tartozó egyik szakosodott telephely termékeinek egy másik, ugyanahhoz az intézményi egységhez tartozó szakosodott telephelynek történő átadása, amit folyó termelőfelhasználásként vagy végső felhasználásként használnak fel;
  - azon termékek, amelyek a késztermékek vagy a befejezetlen termelés készleteit növelik, és valamelyik fent említett felhasználási célt szolgálják (beleértve az állatok és növények természetes növekedését, valamint a befejezetlen építkezéseket, amelyek vásárlója ismeretlen).
- 3.19. *Meghatározás:* Az ESA egy termék gazdaságilag jelentős árát részben a kibocsátást létrehozó intézményi egység és a szakosodott telephely összefüggésében határozza meg (lásd a 3.27.–3.40. pontot). Például megegyezés alapján a háztartások tulajdonában lévő nem jogi személyiségű vállalkozás valamennyi kibocsátásának más intézményi egység részére történő eladása gazdaságilag jelentős áron történik, azaz piaci kibocsátásnak minősül. Néhány más intézményi egység kibocsátása esetében azonban a kibocsátás eladása csak akkor minősül gazdaságilag jelentős áron történő értékesítésnek, ha az ár a termelési költségek több mint 50 %-át fedezi.
- 3.20. *Meghatározás:* A saját végső fogyasztási célú kibocsátás azokat az árukat és szolgáltatásokat tartalmazza, amelyeket ugyanazon intézményi egység végső fogyasztása vagy bruttó állóeszköz-felhalmozása céljából tartanak meg.
- 3.21. Saját végső fogyasztási célra megtartott terméket csak a háztartási szektor állíthat elő. Jellemző példák erre:
- a mezőgazdasági termelő által megtartott mezőgazdasági termékek;
  - a saját tulajdonú lakásszolgáltatás;
  - a fizetett háztartási alkalmazott háztartási szolgáltatása.
- 3.22. Bármely szektor állíthat elő saját bruttó állóeszköz-felhalmozási célra terméket. Például:
- a gépipari gazdasági szervezet által gyártott speciális szerszámgép;
  - a háztartások által végzett lakásépítés vagy -bővítés;

c) a saját számlára történő építés, beleértve a háztartások csoportjai által létrehozott kommunális építkezéseket.

3.23. *Meghatározás:* Az egyéb nem piaci kibocsátás a más egységeknek ingyen vagy gazdaságilag nem jelentős áron nyújtott kibocsátást tartalmazza.

3.24. *Meghatározás:* Piaci termelők azok a szakosodott telephelyek vagy intézményi egységek, amelyek kibocsátásának nagyobb része piaci kibocsátás.

Meg kell jegyezni, hogy ha egy szakosodott telephely vagy egy intézményi egység piaci termelő, fő kibocsátása meghatározás szerint piaci kibocsátásnak minősül, mivel a piaci kibocsátás fogalmát azt követően kell meghatározni, hogy a termelő – szakosodott telephely és intézményi egység – osztályozása aszerint, hogy piaci, saját végső felhasználási célú és az egyéb nem piaci termelőről van szó, már megtörtént.

3.25. *Meghatározás:* Saját végső felhasználásra termelők azok a szakosodott telephelyek vagy intézményi egységek, amelyek kibocsátásának nagyobb része ugyanazon intézményi egység végső felhasználását szolgálja.

3.26. *Meghatározás:* Egyéb nem piaci termelők azok a szakosodott telephelyek vagy intézményi egységek, amelyek kibocsátásuk nagyobb részét ingyen vagy gazdaságilag nem jelentős áron nyújtják.

A piaci, a saját végső felhasználási célú és az egyéb nem piaci intézményi egységek közötti megkülönböztetés

3.27. Az intézményi egységek mint termelők megkülönböztetését piaci, saját végső felhasználási célú és egyéb nem piaci típusokra a 3.1. tábla foglalja össze. E tábla a szektorok szerinti osztályozás alkalmazását is bemutatja.

3.1. tábla – Az intézményi egységek megkülönböztetése piaci, saját végső felhasználási célú és egyéb nem piaci termelők szerint

Intézményi egység típusa			Osztályozás		
Magán vagy állami?		Nonprofit intézmény vagy nem?	Az árbevétel fedezi-e a termelési költségek 50 %-át?	A termelő típusa	Szektor(ok)
1. Magántermelők	1.1. Háztartások tulajdonában lévő jogi személyiség nélküli vállalkozások (kivéve a háztartások tulajdonában lévő kvázi vállalkozásokat)			1.1. = Piaci vagy saját végső felhasználási célú	Háztartások
	1.2. Egyéb magántermelők (beleértve a háztartások tulajdonában álló kvázi vállalkozásokat)	1.2.1. Magán nonprofit intézmények	1.2.1.1. Igen 1.2.1.2. Nem	1.2.1.1. = Piaci 1.2.1.2. = Egyéb nem piaci	Vállalatok Háztartásokat segítő nonprofit intézmények
		1.2.2. A nonprofit intézményeken kívüli egyéb magántermelők		1.2.2. = Piaci	Vállalatok
2. Állami termelők			2.1. Igen 2.2. Nem	2.1. = Piaci 2.2. = Egyéb nem piaci	Vállalatok Kormányzat

A tábla azt mutatja, hogy számos megkülönböztetést kell alkalmazni annak érdekében, hogy meg lehessen határozni, hogy egy intézményi egységet a piaci termelőkhez, a saját végső felhasználási célra termelőkhez vagy az egyéb nem piaci termelőkhez kell besorolni.

- 3.28. Az első megkülönböztetés a magán és az állami termelők között van. Az állami termelő olyan termelő, amelyet a kormányzat ellenőriz. A nonprofit intézmények esetében akkor állami termelő a nonprofit intézmény, ha az ellenőrzést és nagyrészt a finanszírozást is a kormányzat végzi. Minden más termelő magántermelő. Az ellenőrzés az általános (vállalati) politika vagy az intézményi egység programja meghatározásának képességét jelenti, ha szükséges az igazgató vagy a menedzser kinevezése által. Egy vállalat részvényei több mint fele feletti tulajdonjog eleendő, de nem szükséges feltétele az ellenőrzésnek (lásd még 2.26. pontot).
- 3.29. Mint a 3.1. tábla mutatja, magántermelők minden szektorban találhatóak, kivéve a kormányzati szektort. Ezzel szemben állami termelők csak a vállalati szektorokban (nem pénzügyi vállalatok és pénzügyi vállalatok) és a kormányzat szektorban találhatóak.
- 3.30. Speciális kategória a magántermelőké, ahová a háztartások tulajdonában lévő jogi személyiség nélküli vállalkozások tartoznak. Ezek mindig piaci termelők vagy saját végső felhasználásra termelők. Ez utóbbi a saját lakásszolgáltatás és a termékek saját számlára történő termelése. Valamennyi, a háztartások tulajdonában lévő jogi személyiség nélküli vállalkozás a háztartások szektorába tartozik. Kivételt jelentenek a háztartások tulajdonában lévő kvázi vállalatok. Ezek piaci termelők, és a nem pénzügyi vállalatok, illetve a pénzügyi vállalatok szektorba tartoznak.
- 3.31. Az egyéb magántermelők esetében különbséget kell tenni a magán nonprofit intézmények és az egyéb magántermelők között.
- Meghatározás:* A nonprofit intézmény olyan jogi személyiséggel rendelkező vagy társadalmi jellegű egység, amelyet áruk és szolgáltatások előállítására hoztak létre, de amelynek jogállása nem engedi, hogy jövedelméből, profitjából vagy más pénzügyi nyereségéből forrást biztosítson azon egység számára, amely ezt az intézményt alapította, ellenőrzi vagy finanszírozza. Amennyiben a nonprofit intézmény termelőtevékenysége nyereséget vagy veszteséget termel, az esetleges nyereséget más intézményi egység nem sajátíthatja ki.
- Minden egyéb magántermelő, amely nem nonprofit intézmény, piaci termelő. Ezek a nem pénzügyi vállalatok és a pénzügyi vállalatok szektorokba tartoznak.
- 3.32. A termelő típusának és a magán nonprofit intézmények szektorának meghatározása során az 50 %-os kritériumot kell alkalmazni:
- a) ha az árbevétel a termelési költségeknek több mint 50 %-át fedezi, az intézményi egység piaci termelő és a nem pénzügyi vállalatok, illetve a pénzügyi vállalatok szektorba tartozik;
- b) ha az árbevétel a termelési költségeknek kevesebb mint 50 %-át fedezi, az intézményi egység egyéb nem piaci termelő és a háztartásokot segítő nonprofit intézmények szektorba tartozik. Azok a nem piaci nonprofit intézmények azonban, amelyeket a kormányzat ellenőriz és nagyrészt finanszíroz, a kormányzat szektorba tartoznak.
- 3.33. A piaci és az egyéb nem piaci termelők közötti különbségtétel 50 %-os kritériuma alkalmazásakor az árbevételt és a termelési költségeket a következőképpen kell meghatározni:
- a) az árbevétel nem tartalmazza a termékadókat, de tartalmaz valamennyi, a kormányzattól vagy az Európai Unió intézményeitől származó juttatást, amelyet bármely termelőnek ilyen jellegű tevékenységre nyújtanak, tehát tartalmaz minden a kibocsátás mértékéhez vagy értékéhez kapcsolódó bevételt, de az általános deficitet fedező támogatások nem tartoznak ide.

Az árbevétel e meghatározása megfelel az alapáras kibocsátásának, kivéve hogy:

1. az alapáras kibocsátás meghatározása csak azt követően lehetséges, hogy eldöntött, a kibocsátás piaci vagy nem piaci: az árbevétel csak a piaci kibocsátás értékelésére alkalmazható; az egyéb nem piaci kibocsátás értékelése költségszinten történik;

2. a kormányzatnak az állami vállalatok vagy kvázi vállalatok általános deficitjének fedezésére történt kifizetések az egyéb terméktámogatások része, mint azt a 4.35. c) pont meghatározza. Következésképpen az alapítás piaci kibocsátás tartalmazza a kormányzat által az általános deficit fedezésére történt kifizetéseket;

b) a termelési költségek a folyó termelőfelhasználás, a munkavállalói jövedelem, az állóeszközök értékcsökkenése és az egyéb termelési adók összege. Ezen elv alapján az egyéb termelési adókat nem kell levonni. Az 50 %-os kritérium alkalmazásakor a termelési költségek közül ki kell zárni a saját előállítású állóeszközök felhalmozási költségét, hogy biztosítani lehessen az árbevétel és a termelési költségek fogalmi közötti összhangot.

Az 50 %-os kritérium alkalmazásakor többéves időtartamot kell figyelembe venni: ha a kritérium több évre teljesül, vagy teljesül a jelen évre és feltehető, hogy a közeljövőben is teljesülni fog, a kritériumot szigorúan kell alkalmazni. Az árbevétel mértékének kisebb ingadozásai egyik évről a másikra nem feltétlenül teszik szükségessé az intézményi egység (és szakosodott telephely és kibocsátása) átsorolását.

3.34. Az árbevétel különböző elemeket tartalmazhat. Például egy kórház által nyújtott egészségügyi szolgáltatás esetében az árbevétel a következőkhöz kapcsolódhat:

a) a munkáltató vásárlása, amit a munkavállalója természetbeni jövedelmeként, és egyben ugyanezen munkavállaló végső fogyasztási kiadásaként kell elszámolni;

b) a magán biztosító társaságok vásárlása;

c) a társadalombiztosítás és a kormányzat vásárlása, amit természetbeni társadalmi juttatásként kell kezelni;

d) a háztartások térítés nélküli vásárlása (végső fogyasztási kiadás).

Csak az egyéb termelési támogatásokat és a (például karitatív szervezetektől) kapott ajándékokat nem kell árbevételként kezelni.

Hasonlóan egy vállalkozás szállítási szolgáltatási árbevétele kapcsolódhat a termelők folyó termelőfelhasználásához, a munkáltató által nyújtott természetbeni jövedelemhez, a kormányzat által nyújtott természetbeni társadalmi juttatáshoz és a háztartások térítés nélküli vásárlásához.

3.35. A vállalkozásokat segítő nonprofit intézmények speciális esetet jelentenek. Ezeket általában az érdekelt vállalkozások csoportja finanszírozza hozzájárulásával vagy tagdíjával. A hozzájárulást nem transzferként, hanem a szolgáltatás lehetővé tételéért történő fizetésként, azaz árbevételként kell kezelni. Ezek a nonprofit intézmények ezért piaci termelők és a nem pénzügyi vállalatok vagy a pénzügyi vállalatok szektorba tartoznak.

3.36. A magán és állami tulajdonú nonprofit intézmények árbevételére – az árbevételbe beleértve a kibocsátás volumenéhez kapcsolódó valamennyi kifizetést (támogatást) – és termelési költségeire az 50 %-os kritérium alkalmazása néhány speciális esetben félvezető eredményhez vezethet. Példa erre a magán- és állami iskolák kibocsátásának finanszírozása: a kormányzat a tanulók számának függvényében fizet, de ez a kormányzattal történő megállapodás kérdése. Ilyen esetben bár a támogatás kifejezett kapcsolatban áll a kibocsátás volumenével (a tanulók számával), nem kell árbevételnek tekinteni. Ez azt jelenti, hogy a főként az ilyen kifizetésekből finanszírozott iskola egyéb nem piaci termelő. Ha az iskola állami termelő, vagyis ha nagyrészt a kormányzat finanszírozza és ellenőrzi, akkor a kormányzat szektorba tartozik. Ha az iskola magán egyéb nem piaci termelő, akkor a háztartásokat segítő nonprofit intézmények szektorba tartozik.

3.37. Az állami termelők lehetnek piaci termelők vagy egyéb nem piaci termelők. Ha az 50 %-os kritérium szerint az intézményi egység a piaci termelőkhöz tartozik, akkor a nem pénzügyi vállalatok vagy a pénzügyi vállalatok szektorba kell sorolni. Lehet azonban, hogy az 50 %-os kritérium miatt a költségvetési szövet állami tulajdonú kvázi vállalatként kell kezelni: csak akkor kell kvázi vállalatot alkotni, ha az megfelel az 50 %-os kritériumnak. Ha az intézményi egység egyéb nem piaci termelő, akkor a kormányzat szektorba tartozik. A nonprofit intézmények és az egyéb nem piaci termelők közötti különbség ezért nem alkalmas az állami termelők besorolásához.

Szakosodott telephelyek és kibocsátásuk: a piaci, a saját végső felhasználásra történő és az egyéb nem piaci termelés közötti megkülönböztetés

3.38. Az intézményi egységekre mint termelőkre, a piaci, a saját végső felhasználásra történő termelés és az egyéb nem piaci megkülönböztetés alkalmazását követően, e megkülönböztetést a szakosodott telephelyekre és kibocsátásukra is alkalmazni kell. Ezt a kapcsolatot mutatja a 3.2. tábla.

3.2. tábla – Intézményi egységek, szakosodott telephelyek és a kibocsátás, valamint a piaci, a saját végső felhasználásra történő és az egyéb nem piaci termelés közötti megkülönböztetés

Intézményi egység	Fő helyi szakosodott telephely	Másodlagos szakosodott telephely	Fő szakosodott telephely fő kibocsátása	Fő szakosodott telephely másodlagos kibocsátása	Másodlagos szakosodott telephely fő kibocsátása	Másodlagos szakosodott telephely másodlagos kibocsátása
Piaci termelő	Piaci termelő	Piaci termelő Saját végső felhasználásra termelő	Piaci kibocsátás	Piaci kibocsátás Saját végső felhasználási célú termelés	Piaci kibocsátás Saját végső felhasználási célú termelés	Piaci kibocsátás Saját végső felhasználási célú termelés Piaci kibocsátás
Saját végső felhasználásra termelő	Saját végső felhasználásra termelő		Saját végső felhasználási célú termelés	Piaci kibocsátás		
Egyéb nem piaci termelő	Egyéb nem piaci termelő	Piaci termelő Egyéb nem piaci termelő	Egyéb nem piaci kibocsátás	Piaci kibocsátás Saját végső felhasználási célú termelés Egyéb nem piaci kibocsátás	Piaci kibocsátás Egyéb nem piaci kibocsátás	Piaci kibocsátás Saját végső felhasználási célú termelés Piaci kibocsátás Saját végső felhasználási célú termelés Egyéb nem piaci kibocsátás

3.39. Ha az intézményi egység piaci termelőnek minősül, akkor a fő szakosodott telephely természetesen szintén piaci termelő. A másodlagos szakosodott telephely lehet piaci termelő, de lehet saját végső felhasználásra termelő is. Mindazonáltal a másodlagos szakosodott telephely megegyezés alapján nem lehet egyéb nem piaci termelő. Ez azt jelenti, hogy a nem pénzügyi vállalatok és a pénzügyi vállalatok szektorban minden (másodlagos) szakosodott telephely piaci termelő vagy saját végső felhasználásra termelő.

- 3.40. Ha az intézményi egység egyéb nem piaci termelő, akkor a fő szakosodott telephely szintén egyéb nem piaci termelő. A másodlagos szakosodott telephely lehet piaci termelő, de lehet egyéb nem piaci termelő is. Ez azt jelenti, hogy a kormányzat szektor és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények tartalmazhatnak (másodlagos) szakosodott telephelyeket, amelyek piaci termelők (bár e szektorokban minden intézményi egység egyéb nem piaci termelő). Ahhoz, hogy meg lehessen határozni, hogy egy másodlagos szakosodott telephely piaci vagy nem piaci termelő-e, az 50 %-os kritériumot kell alkalmazni.
- 3.41. A szervezeti egységekre és szakosodott telephelyeikre a piaci, a saját végső felhasználási célú és az egyéb nem piaci megkülönböztetés alkalmazását követően e megkülönböztetést kell alkalmazni a szakosodott telephelyek kibocsátásaira is. Ezt a kapcsolatot a 3.3. tábla mutatja.

3.3. tábla – A piaci, a saját végső felhasználási célú és az egyéb nem piaci megkülönböztetés a szakosodott telephelyek és kibocsátásuk esetén

	Piaci termelők	Saját végső felhasználásra termelők	Egyéb nem piaci termelők	Összesen
Piaci kibocsátás	X	x	x	Összes piaci kibocsátás
Saját végső felhasználási célú termelés	x	X	x	Összes saját végső felhasználási célú termelés
Egyéb nem piaci kibocsátás	0	0	X	Összes egyéb nem piaci kibocsátás
Összesen	Összes piaci termelő kibocsátása	Összes saját végső felhasználásra termelő kibocsátása	Összes egyéb nem piaci termelő kibocsátása	Összes kibocsátás

X = nagy kibocsátás; x = kis kibocsátás; 0 = (megegyezés alapján) nincs kibocsátás.

- 3.42. Megegyezés alapján a piaci termelő és a saját végső felhasználásra termelő szakosodott telephelyeknek nem lehet egyéb nem piaci kibocsátása. Kibocsátásuk így csak piaci kibocsátásként vagy saját végső felhasználási célú termelésként vehető számba, és értékelésük ennek megfelelően történik (lásd a 3.46.–3.52. pontot).
- 3.43. A szakosodott telephelyek másodlagos kibocsátása az egyéb nem piaci termelőkhez hasonlóan lehet piaci kibocsátás és saját végső felhasználási célú termelés. A saját végső felhasználási célú kibocsátás tartalmazhat saját előállítású állóeszköz-felhalmozást. Az egyedi termékek esetében a piaci kibocsátást alapvetően az 50 %-os kritérium alkalmazásával lehet meghatározni: egy kibocsátás piaci kibocsátás, ha az árbevétel legalább a termelési költségek 50 %-át fedezi. Például ez a helyzet, amikor az állami kórház gazdaságilag jelentős árat kér bizonyos szolgáltatásaiért. További példák lehetnek, amikor az állami múzeumok a reprodukciók eladásából, vagy a meteorológiai intézetek az időjárás-előrejelzésekért árbevételre tesznek szert.
- 3.44. A statisztikai gyakorlatban nehéz világos különbséget tenni az állami intézmények és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények szakosodott telephelyei különböző termékei között. Még inkább igaz ez a különböző termékekhez kapcsolódó termelési költségeknél. Ez esetben egyszerű megoldás az egyéb nem piaci termelők másodlagos tevékenysége(i)ből származó valamennyi bevételének egyfajta piaci kibocsátásból származó bevételnek való tekintése. Ez alkalmazható például a múzeumok poszter és képeslap-árúsításból származó bevételei esetében is ⁽¹⁾.
- 3.45. Az egyéb nem piaci termelők szintén érhetnek el bevételt gazdaságilag nem jelentős áron történt egyéb nem piaci kibocsátásuk értékesítéséből, például a múzeum a belépőjegy eladásából. E bevételek az egyéb nem piaci kibocsátáshoz tartoznak. Mindazonáltal ha mindkét fajta bevétel (bevétel a jegyekből és bevétel a poszterek és levelezőlapok eladásából) létezik, nehéz a megkülönböztetés, így az egész bevételt lehet piaci kibocsátásként vagy nem piaci kibocsátásként kezelni. A két alternatív elszámolás közötti választás attól függ, hogy melyik bevételi fajtának (a jegyeladásból vagy a poszterek és képeslapok eladásából származónak) lehet nagyobb fontosságot tulajdonítani.

A KIBOCSÁTÁS SZÁMBAVÉTELI IDŐPONTJA ÉS ÉRTÉKELÉSE

- 3.46. A kibocsátást akkor kell számba venni és értékelni, amikor az a termelési folyamat során keletkezik.

⁽¹⁾ Bár ez a bevétel nem éri el a múzeumi bolt összes költségének 50 %-át, például azért, mert az tartalmazza a múzeumi bolt személyzetének munkavállalói jövedelmét is.

- 3.47. Valamennyi kibocsátást alapáron kell értékelni, de meghatározott egyezményes megoldásokat kell alkalmazni:
- az egyéb nem piaci kibocsátás értékelésekor;
  - az egyéb nem piaci termelők (szakosodott telephelyek) összes kibocsátásának értékelésekor;
  - az egyes intézményi egységek összes kibocsátásának értékelésekor, ahol a szakosodott telephely egyéb nem piaci termelő (lásd a 3.53.–3.56. pontot).
- 3.48. *Meghatározás:* Az alapár az az ár, amit a termelő a vásárlótól kap a létrehozott termék vagy szolgáltatás egy egységéért, vagyis a kibocsátás csökkentve minden, az egységhez kapcsolódó olyan adóval, amely a termelés vagy az értékesítés következménye (vagyis termékadóval), növelve minden, az egységhez kapcsolódó, a termelés vagy az értékesítés következményeként kapott támogatással (vagyis terméktámogatással). Ebbe nem értendő bele semmilyen szállítási díj, amit a termelő külön kiszámláz. Beleértendő viszont minden szállítási díj, amit a termelő ugyanazon a számlán számít fel, még akkor is, ha a számlán az külön tétel.
- 3.49. A saját végső felhasználási célú termelést (P.12) a piacon eladott hasonló termékek alapárain kell értékelni; következésképpen az ilyen kibocsátás esetében nettó működési eredmény vagy vegyes jövedelem keletkezhet. Ugyanez az eljárás vonatkozik a saját lakás szolgáltatásra is (lásd a 3.64. pontot). Viszont a saját számlára történő építési kibocsátást általában termelési költségen kell értékelni.
- 3.50. A befejezetlen termelést a késztermék arányában a becsült folyó alapáron kell értékelni.
- 3.51. A befejezetlen termelés értékének előzetes becslésekor, a felmerülő tényleges költséget kell alapul venni, növelve a haszonkulccsal számított becsült működési eredménnyel vagy becsült vegyes jövedelemmel. Az előzetes becslés helyébe utólag a késztermék tényleges értékét kell beállítani (amikor az ismertté válik). Ez utóbbi a következő értékek összege:
- az eladott vagy barterügylet keretében elcserélt késztermékek;
  - a készletre került késztermékek, csökkentve az abból kikerültekkel;
  - a saját végső felhasználási célú késztermékek.
- 3.52. A befejezetlen állapotban beszerzett épületek és építmények esetében az érték becslése az addig felhasznált költségen alapul, beleértve a haszonkulccsal számított működési eredményt vagy vegyes jövedelmet (ez a haszonkulcs megkapható az érték hasonló épületek és építmények árain alapuló becslésével). A szakaszos fizetések összege, amelyet a vásárló minden szakaszra vállalt (feltéve, hogy nincs előlegfizetés és hátralék), használható a bruttó állóeszköz-felhalmozás értékének közelítésére.
- Ha egy építmény saját számlára történő építése nem fejeződött be egy adott elszámolási időszakban, a kibocsátás értékét és az ahhoz kapcsolódó bruttó állóeszköz-felhalmozást az összes termelési költségnek az adott időszakban felmerült becsült alapáras arányában kell becsülni. Ha nem lehetséges a befejezett építmény alapárának becslése, akkor azt az összes termelési költségen kell értékelni. Ha a munkaerő részben vagy egészben ingyenes, ami a háztartások kommunális építkezései esetében előfordulhat, akkor a teljes termelési költséget ki kell egészíteni a munkaerő becsült költségével, felhasználva ehhez az adott területen vagy régióban az azonos munkáért fizetett béreket.
- 3.53. Az egyéb nem piaci termelő (szakosodott telephely) összes kibocsátását az összes termelési költségen kell értékelni, azaz a következők összegé-
ként:
- folyó termelőfelhasználás (P.2);
  - munkavállalói jövedelem (D.1);
  - állóeszközök értékcsökkenése (K.1);
  - az egyéb termelési támogatásokkal (D.39) csökkentett egyéb termelési adók (D.29).

Az egyéb termelési támogatásokat tehát le kell vonni. Jóllehet, tisztában kell lenni azzal, hogy a gyakorlatban az egyéb nem piaci termelők esetében egyéb termelési támogatások gyakran nincsenek vagy csak nagyon kis összeget jelentenek (lásd a 4.36. pontot).

Megegyezés alapján a fizetett kamatok nem részei az egyéb nem piaci célú kibocsátás költségeinek (bár bizonyos esetekben, például a lakás-építő társaságok esetében, a termelési költségek nagyobb részét jelentik). Az egyéb nem piaci termelés költségei között szintén nem szerepel az egyéb nem piaci termelést végző tulajdonában lévő vagy azt nem piaci termelésre használó nem lakáscélú épület imputált bérleti díja.

- 3.54. Egy intézményi egység összes kibocsátása az öt alkotó szakosodott telephelyek összes kibocsátásainak összege. Ezt a megoldást kell alkalmazni az egyéb nem piaci termelőkre, mint intézményi egységekre is.
- 3.55. Ha az egyéb nem piaci termelőknek (szakosodott telephelyeknek) nincs másodlagos piaci kibocsátása, akkor az egyéb nem piaci kibocsátást termelési költségen kell értékelni. Az egyéb nem piaci termelők másodlagos piaci kibocsátása esetén az egyéb nem piaci kibocsátást maradványtételként, vagyis az egyéb nem piaci termelő összes termelési költsége és a piaci kibocsátásból származó bevétel különbözeteként kell értékelni.
- 3.56. Elvileg az egyéb nem piaci termelők piaci kibocsátását alapáron kell értékelni. Annak ellenére, hogy egy egyéb nem piaci szakosodott telephelynek lehetnek bevételei, jóllehet összes kibocsátása tartalmazza mind a piaci, mind az egyéb nem piaci kibocsátását (és valószínűleg a saját végső felhasználási célú termelését is), mégis az összes kibocsátását termelési költségen kell értékelni. A piaci kibocsátásának értéke piaci termékei értékesítéséből származó árbevételként rendelkezésre áll, az egyéb nem piaci kibocsátásának az értéke maradványként nyerhető az összes kibocsátás értéke és a piaci, illetve a saját végső felhasználási célú termelés különbözeteként. A gazdaságilag nem jelentős árú egyéb nem piaci áruk és szolgáltatások értékesítéséből származó árbevétel értéke az egyéb nem piaci kibocsátás értékének része.
- 3.57. A most következő magyarázatok feladata, hogy bemutassa a kibocsátás néhány speciális típusát, az elszámolás időpontját és a kibocsátás értékelését, amely a tevékenység szerinti termékosztályozás (a CPA) fejezeteinek sorrendjét követi.
- 3.58. A. *Mezőgazdasági, vad- és erdőgazdálkodási termékek;*
B. *Halászati termékek*

A mezőgazdasági termékek kibocsátását úgy kell számba venni, mintha annak termelése az egész időszaka alatt folyamatos lenne (és nem egyszerűen akkor, amikor a termést betakarítják, vagy az állatokat levágnak).

A fejlődésben levő növényeket, lábön álló fát, hal- vagy állattállományt a termelés folyamatában lévő, befejezetlen termelési készletként kell kezelni, és akkor kell késztermékkészletté átminősíteni, amikor a termelés befejeződött.

- 3.59. D. *Feldolgozóipari termékek;*
F. *Építmények*

Ha az adásvételi szerződésben előre úgy egyeznek meg, hogy egy épület vagy egy egyéb építmény építése több elszámolási időszakra terjed ki, akkor az egyes időszakokban teljesített kibocsátásokat az egyes időszakok végén a vásárlónak történő értékesítésként, azaz a vásárló állóeszköz-felhalmozásaként és nem az építőipar befejezetlen termeléseként kell kezelni. A létrehozott kibocsátást úgy kell kezelni, mint amit a vásárló az egyes szakaszokban megvásárolt, mivel az jogilag az ő birtokába kerül. Ha a szerződés szakaszos fizetést tartalmaz, a kibocsátás értékének becslése gyakran történhet az egyes időszakokban teljesített szakaszos kifizetések értékével. Ha nincs adásvételi szerződés, az egyes időszakok befejezetlen kibocsátását befejezetlen termeléseként kell elszámolni.

- 3.60. G. *Nagy- és kiskereskedelmi szolgáltatások; gépjármű-, személyes- és háztartási cikkek javítása*

A nagy- és kiskereskedelmi szolgáltatások kibocsátását az eladásra megvásárolt termékeken elért kereskedelmi árréssel kell mérni.

Meghatározás: A kereskedelmi árrés a viszonteladásra megvásárolt termékek tényleges vagy imputált árának és annak az árnak a különbözete, amelyet a forgalmazónak kellene fizetnie a termék pótlásáért az értékesítés vagy más módon történő továbbadás időpontjában.

Megegyezés alapján a készlettartási nyereség vagy veszteség nem része a kereskedelmi árrésnek. Ugyanakkor a gyakorlatban az adatforrások nem teszik lehetővé a készlettartási nyereség vagy veszteség elkülönítését.

3.61. H. Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás

A szálláshely-szolgáltatás és a vendéglátás stb. kibocsátásának értéke tartalmazza az értékesített élelmiszerek, italok stb. értékét is.

3.62. I. Szállítási, raktározási és távközlési szolgáltatások

A szállítási szolgáltatások kibocsátását az áruk vagy a személyek szállításért kapott összeg értékével kell mérni. A szakosodott telephelyen belüli, saját felhasználási célú szállítást kiegészítő tevékenységnek kell tekinteni és külön nem kell elszámolni.

A raktározási szolgáltatás kibocsátását a befejezetlen termeléshez történő hozzájárulása értékével kell mérni, vagy a pótlólagos kibocsátás azon értelmében, hogy az egy adott időtartamú szállítást jelent (például egy másik szakosodott telephely érdekében történő raktározás), vagy fizikai változás értelmében történik (például a bor érlelése esetében).

Az utazási ügynökségek szolgáltatásait az ügynökség szolgáltatási díjainak értékével kell mérni (díjak vagy jutalékok) és nem az utazó által az utazási ügynökségnek fizetett teljes kiadással. Az utóbbi például tartalmazhatja a harmadik félnek fizetett szállítási díjat is.

Az utazásszervezői szolgáltatás kibocsátását az utazó által az utazásszervezőnek fizetett teljes kiadással kell mérni.

Az utazási ügynökség és az utazásszervezők szolgáltatásai közötti különbség az, hogy az utazási ügynökség szolgáltatása nem több, mint az utazónak nyújtott közvetítői tevékenység, míg az utazásszervező új terméket hoz létre, vagyis olyan utat szervez, ahol az út különböző összetevőinek (például utazás, szállás és kulturális program) árai az utas által nem ismertek.

3.63. J. Pénzügyi közvetítési szolgáltatások (ez tartalmazza a biztosítási szolgáltatásokat és a nyugdíjalapok szolgáltatásait)

A pénzügyi közvetítő szolgáltatás kibocsátását, amelynek nincs explicit díja, megegyezés alapján, a szolgáltatásnyújtó egység által kapott, az általa kifizetett kamatokkal csökkentett, a saját pénzeszközök befektetéséből származó jövedelmét nem tartalmazó (mivel az ilyen jövedelem nem pénzügyi közvetítésből származik) összes tulajdonosi jövedelem értékével kell mérni; valamely pénzügyi közvetítő másodlagos biztosítási tevékenysége esetében ki van zárva a számbavételből a biztosítástechnikai tartalékok befektetéséből származó jövedelem is. A kibocsátást mérve figyelmen kívül kell hagyni az eszköztartási nyereséget és veszteséget, mivel az eszköztartási nyereséget a rendszerben nem a termelési számlán, hanem egy külön számlán (eszközök egyéb változásai számla) kell elszámolni. Ezt az elvet a hivatásos értékpapír-kereskedők deviza- és értékpapír-tartási nyeresége esetében is alkalmazni kell (annak ellenére, hogy ez általában pozitív és a hivatásos értékpapír-kereskedők szokásos bevételük részének tekintik). Ugyanakkor hasonlóan a nagy- és kiskereskedőhöz, a deviza- és értékpapír-kereskedelem árrése (vagyis a hivatásos értékpapír-kereskedő piaci beszerzési ára és a vevő piaci beszerzési ára közötti szokásos különbözet) a kibocsátás részét képezi. Hasonlóan lehetnek adatproblémák az ilyen jellegű kereskedelmi árrések eszköztartási nyereségtől való megkülönböztetésében; ezeket lehetőség szerint a legjobban kell megoldani.

A központi bank által nyújtott pénzügyi közvetítés kibocsátását a többi pénzügyi közvetítő által nyújtott szolgáltatások esetében alkalmazott módszerhez hasonlóan kell mérni.

Saját alapokból történő pénzhitel nyújtása nem minősül szolgáltatási tevékenységnek.

A pénzügyi közvetítők különböző pénzügyi és üzleti szolgáltatásokat is nyújthatnak, amelyért külön díjat vagy jutalékot számolnak fel. Ilyen lehet például a valutaváltás, a befektetési és ingatlanvásárlási tanácsadás vagy az adótanácsadás. E szolgáltatások kibocsátását a felszámított díj vagy jutalék alapján kell értékelni.

A biztosítási szolgáltatások kibocsátását (szolgáltatási díjak) a következőképpen kell mérni:

- az összes kapott biztosítási díj
- plusz az összes kiegészítő biztosítási díj (egyenlő a biztosítástechnikai tartalékok befektetéséből származó jövedelemmel)
- mínusz az összes kárkifizetés

mínusz a biztosításmatematikai tartalék és a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási tartalék változása.

Az eszköztartási nyereséget vagy veszteséget figyelmen kívül kell hagyni a biztosítási szolgáltatások kibocsátásának mérésekor: nem kell figyelembe venni a biztosítástechnikai tartalékok befektetéséből származó jövedelmet, és nem kell elszámolni a biztosításmatematikai tartalék és a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási tartalék változását.

Meg kell jegyezni, hogy a biztosítástechnikai tartalékot a biztosítótársaság másodlagos tevékenységbe is fektetheti, például lakás- vagy irodabérbeadásba. Ez esetben e másodlagos tevékenységből származó nettó működési eredmény a biztosítástechnikai tartalékok befektetéséből származó jövedelem.

Hasonló módon történik a nyugdíjpénztár szolgáltatásainak mérése:

az összes tényleges nyugdíjjárulék

plusz az összes kiegészítő járulék (egyenlő a nyugdíjpénztár biztosítástechnikai tartalékának befektetéséből származó jövedelemmel)

mínusz fizetendő juttatások

mínusz a biztosításmatematikai tartalék változása.

3.64. K. Ingatlanszolgáltatás, bérbeadás és üzleti szolgáltatások

A sajátlakás-szolgáltatás kibocsátását azon a becsült bérleti díjon kell értékelni, amit a bérlő egy hasonló lakásért fizetne, figyelembe véve olyan tényezőket, mint a hely, a szomszédság, a komfortfokozat stb., illetve a lakás nagysága és minősége. A lakástól különálló garázs esetében, amit a tulajdonos a lakáshoz kapcsolódó végső fogyasztás céljára használ, hasonló becslést kell végezni. Nem kell becslést végezni arra a garázsra, amelyet a tulajdonosa csak abból a célból használ, hogy a munkahelye közelében parkolhasson. A külföldön lévő saját lakás, például nyaraló, lakbérét nem kell a hazai termelés részeként elszámolni, de mint szolgáltatás importot és nettó működési eredményt, amely külföldről származó elsődleges jövedelem, igen. A nem rezidensek tulajdonában lévő saját lakásszolgáltatás elszámolásakor kell eljárni. Az időben megosztott használatban lévő apartmanok esetében a szolgáltatási díj megfelelő százalékát kell számba venni.

A nem lakáscélú épületek ingatlanszolgáltatási kibocsátását a fizetendő bérleti díj értékével kell mérni.

Az operatív lízingszolgáltatás (gép vagy eszköz stb. bérlése) kibocsátását annak a lízingszolgáltatásnak az értékével kell mérni, amit a lízingbevevő fizet a lízingbeadónak. Világosan meg kell különböztetni a pénzügyi lízingtől, amely az állóeszközök beszerzésének finanszírozási módja, azaz a lízingbevevő kölcsönt vesz fel a lízingbeadótól. A pénzügyi lízing esetében a lízingszolgáltatás (főként) törlesztésből és kamatfizetésből áll, és a szolgáltatás értéke nagyon kicsi összehasonlítva az összes fizetett lízingszolgáltatással (lásd a II. mellékletet: A tartós javak lízinge és részletvétele).

Ha mód van rá, külön szakosodott telephelyet kell meghatározni a kutatás-fejlesztési (K+F) tevékenységre. Ha ez nem lehetséges, valamennyi (a főtevékenységhez képest) jelentős nagyságú K+F tevékenységet a szakosodott telephely másodlagos tevékenységként kell számba venni.

A K+F szolgáltatás kibocsátásának mérése a következőképpen történik:

- a) a piaci keretek között működő kutatólaboratóriumok és intézetek K+F tevékenységét az eladások, a szerződések, jutalékok, díjak stb. bevétele alapján a szokásos módon kell értékelni;
- b) az ugyanazon vállalkozáson belüli K+F szolgáltatás felhasználását elvben becsült alapon kell értékelni, azon az áron, amit akkor kellene fizetni, ha a kutatást piaci gazdálkodást folytató alvállalkozótól vásárolná az adott gazdasági szervezet. A gyakorlatban azonban valószínűleg az összes termelési költség alapján kell értékelni;
- c) a költségvetési szervek, egyetemek, nonprofit kutatóintézetek stb. K+F tevékenységét általában egyéb nem piaci termelés és ezért azt a termelési költségek alapján kell értékelni. Az egyéb nem piaci K+F termelők K+F értékesítéséből származó bevételét másodlagos piaci kibocsátásként kell elszámolni.

A K+F kiadásait el kell különíteni az oktatás és képzés költségeitől. A K+F kiadásai nem tartalmazzák a fő- vagy másodlagos tevékenységként végzett szoftverfejlesztés költségeit. A számbavételi módszer azonban hasonló; az egyetlen különbség, hogy a szoftver megtermelt immateriális eszköz és nem szabadalom.

3.65. L. *Közigazgatási és védelmi szolgáltatások, társadalombiztosítási szolgáltatások*

A közigazgatási, védelmi szolgáltatásokat és társadalombiztosítást mindig egyéb nem piaci szolgáltatásként nyújtják, következésképpen ennek megfelelően kell értékelni.

3.66. M. *Oktatási szolgáltatások;*

N. *Egészségügyi és szociális szolgáltatások*

Az oktatási és egészségügyi szolgáltatásoknál gyakran szükséges konkrétan elhatárolni a piaci és az egyéb nem piaci termelőket, és azok piaci és egyéb nem piaci kibocsátását. Például az oktatás és az orvosi kezelés bizonyos fajtáiért névleges díjat kérhetnek az állami intézmények (vagy más intézmények meghatározott támogatások révén), míg más oktatásért és különleges orvosi kezelésért üzleti tarifát számíthatnak fel. Egy másik általános példa, amikor egyrészt az állam (vagy közvetítője), másrészt piaci keretek között működő intézmény nyújtja ugyanazt a típusú szolgáltatást (például felsőoktatást). Ekkor gyakran nagy különbség van a szolgáltatásért fizetett árak és azok minősége között.

Az oktatási és egészségügyi szolgáltatások nem tartalmazhatnak K+F tevékenységeket; az egészségügyi tevékenység nem tartalmazhat oktatást, például egyetemi klinikák oktatási szolgáltatását.

3.67. O. *Egyéb közösségi, szociális és személyi szolgáltatások*

A könyvek, felvételek, filmek, szoftverek, hangfelvételek, diszkek stb. termelése két szakaszból áll, és mérése ennek megfelelően történik:

1. Az immateriális javak esetében az eredeti termék kibocsátását a kifizetett értékesítési áron, vagy ha nincs értékesítés, akkor a hasonló eredeti termékért fizetett alapáron, a termelési költségen vagy a termelés felhasználásából a jövőben várható bevétel diszkontált értékén kell mérni.
2. Ezen eszköz tulajdonosa felhasználhatja azt közvetlenül, vagy másolatok későbbi előállítására. Ha a tulajdonos más termelőnek engedélyezi, hogy az eredeti terméket felhasználja, akkor a licenccért kapott díj, jutalék, jogdíj stb. a tulajdonos szolgáltatásának kibocsátása. Azonban az immateriális javak értékesítése negatív állóeszköz-felhalmozás.

3.68. P. *Magánháztartás alkalmazottakkal*

Azoknak a háztartási szolgáltatásoknak a kibocsátását, amelyeket fizetett háztartási alkalmazottak nyújtanak megegyezés alapján a fizetett munkavállalói jövedelemmel kell mérni; ez tartalmazza az összes természetbeni juttatást is, például ételmszer vagy szállás.

FOLYÓ TERMELŐFELHASZNÁLÁS (P.2)

3.69. *Meghatározás:* A folyó termelőfelhasználás azon áruknak és szolgáltatásoknak az értékét tartalmazza, amelyeket ráfordításként a termelési folyamat során felhasználnak; nem tartoznak ide azok az állóeszközök, amelyek felhasználását állóeszközök értékcsökkenéseként kell elszámolni. Az árukat és szolgáltatásokat vagy átalakítják, vagy teljesen felhasználják a termelési folyamat során.

3.70. A folyó termelőfelhasználás a következő határeseteket tartalmazza:

- a) a kisegítő tevékenység ráfordításaként felhasznált valamennyi áru és szolgáltatás értéke. Általános példák erre a beszerzés, értékesítés, marketing, könyvelés, adatfeldolgozás, szállítás, raktározás, karbantartás, biztonsági szolgálat stb. Ezek az áruk és szolgáltatások nem különíthetők el a szakosodott telephely fő (vagy másodlagos) tevékenységében felhasználtaktól;

- b) az ugyanazon intézményi egység egy másik szakosodott telephelyétől kapott áruk és szolgáltatások értéke (csak akkor, ha kielégíti a 3.69. pontban adott általános meghatározást);
- c) a bérelt állóeszközök költségei, vagyis a gépek vagy gépkocsik operatív lízingje;
- d) a vállalatokat segítő nonprofit egyesületeknek fizetett tagdíjak, hozzájárulások vagy illetékek;
- e) az olyan tételek, amelyek nem minősülnek bruttó felhalmozásnak, mint:
  1. a kis értékű eszközök, amelyek nem drágák és viszonylag egyszerű műveleteket végeznek velük, mint például a fűrész, a kalapács, a csavarhúzó és egyéb kézi szerszámok; kis szerkezetek, mint a zsebszámológép. Az ESA-ban megegyezés alapján az ilyen tartós eszközökkel kapcsolatos kiadásokat, amelyeknek darabonkénti ára (vagy ha nagy mennyiségben vásárolták, az egész beszerzési ár) nem haladja meg az 500 ECU-t (1995-ös árákon), mint folyó termelőfelhasználást kell számba venni;
  2. a termelésben használt állóeszközök szokásos, rendszeres karbantartása és javítása;
  3. a katonai romboló fegyverek és az azokat szállító eszközök (de a rendőrség és a biztonsági erők könnyű fegyvereit és páncélozott járműveit bruttó állóeszköz-felhalmozásként kell kezelni);
  4. a kutatás-fejlesztési szolgáltatás, a személyzet képzése, a piackutatás és hasonló tevékenységek, ha azokat külső ügynökségtől vásárolják, vagy ugyanazon intézményi egység elkülönült szakosodott telephelye nyújtja;
- f) a nem termelt immateriális javak utáni kifizetés, mint például szabadalmazott eszközök, kereskedelmi védjegy stb. (nem tartozik ide az ezek tulajdonosi jogainak megvásárlásakor fizetett összeg: ezt nem termelt immateriális javak beszerzéseként kell kezelni);
- g) a munkáltató által megtérített munkavállalói kiadások olyan eszközökért, amelyek szükségesek a munkáltató termelési tevékenységéhez, mint például a szerződéses kötelezettség szerszámok vagy védőruházat beszerzésére;
- h) a munkáltató kiadásai, akár a saját, akár a munkavállalók hasznát szolgálják, mert szükségesek a munkáltató termeléséhez. Ilyen esetek:
  1. a munkavállalók foglalkoztatása során keletkező utazási, különélési, költözési és reprezentációs költségek visszatérítése;
  2. munkahelyi komfort biztosítása.

(A részletesebb listát a munkavállalói jövedelemről szóló (D.1) pontok tárgyalják.);
- i) a szakosodott telephelyek által fizetett nem életbiztosítási díjak (lásd a biztosításról szóló III. mellékletben): ahhoz, hogy folyó termelőfelhasználásként csak a szolgáltatási díjak elszámolása történjen, a befizetett biztosítási díjból le kell vonni például a kárkifizetést és a biztosításmatematikai tartalék nettó változását. Ez utóbbit a fizetett biztosítási díj arányában fel lehet osztani a helyi szakosodott telephelyek között;
- j) csak a nemzetgazdaságra: a rezidens termelők által nyújtott valamennyi pénzközvetítői szolgáltatás közvetett módon mért díja (FISIM).

3.71. A folyó termelőfelhasználásnak nem részei:

- a) a bruttó felhalmozási tételek, mint:
  1. az értéktárgyak;
  2. az ásványkincsek feltárása;
  3. a nagyobb felújítások, amelyek lényegesen meghaladják az állóeszköz jó állapotban tartásához szükséges egyszerű tevékenységet, például felújítás, újjáépítés vagy bővítés;
  4. a szoftvervásárlás, vagy annak saját felhasználási célú előállítás.
- b) a természetbeni bérjuttatásként kezelt munkáltatói kiadások (lásd a 4.05. pontot);
- c) a piaci vagy saját számlára történő termelők által felhasznált, a költségvetési szervek által nyújtott közösségi szolgáltatások (ezeket a kormányzat fogyasztási kiadásaként kell kezelni);

- d) az ugyanazon elszámolási időszakban, ugyanazon szakosodott telephely által termelt és felhasznált áruk és szolgáltatások (ezeket sem kell kibocsátásként számba venni);
- e) az állami engedélyekért és illetékekért történő kifizetések, amelyeket a termelési adók összetevőjeként kell értékelni (lásd a 4.79.–4.80. pontot).

A FOLYÓ TERMELŐFELHASZNÁLÁS SZÁMBAVÉTELI IDŐPONTJA ÉS ÉRTÉKELÉSE

- 3.72. A folyó termelőfelhasználásra felhasznált termékeket a termelési folyamatba való belépés időpontjában kell számba venni és értékelni. Az értékelést a hasonló árukra és szolgáltatásokra ezen időpontban érvényesülő piaci beszerzési árakon kell elvégezni.
- 3.73. A gyakorlatban a termelőegységek általában közvetlenül nem számolják el a termelésben ténylegesen felhasznált termékeket. Számba veszik a ráfordításként felhasznált termékek vásárlását, és a készleten tartott áruk értékének változását. A folyó termelőfelhasználást úgy kell becsülni, hogy a vásárlásokból le kell vonni a ráfordítások készletváltozását (a korrekt értékelésre lásd később a 3.120.–3.124. pontot).

VÉGSŐ FOGYASZTÁS

- 3.74. A végső fogyasztás esetében két fogalom használatos:

- a) a végső fogyasztási kiadások (P.3);
- b) a végső fogyasztás (P.4).

A végső fogyasztási kiadás fogalma a szektorok áruk és szolgáltatások fogyasztására fordított kiadását jelenti. Ezzel szemben a végső fogyasztás az áruk és szolgáltatások beszerzésére vonatkozik. A különbség a két fogalom között bizonyos, a kormányzat vagy a háztartásokat segítő nonprofit intézmények által finanszírozott termékek és szolgáltatások értékelésében van, amelyeket a háztartások mint természetbeni társadalmi transzfereket kapnak.

VÉGSŐ FOGYASZTÁSI KIADÁS (P.3)

- 3.75. *Meghatározás:* A végső fogyasztási kiadás az a kiadás, amely a rezidens szervezeti egységeknél az egyéni szükségletek vagy valamely közösség tagjainak közös szükségletei közvetlen kielégítése érdekében, árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatban merülnek fel. A végső fogyasztási kiadás megvalósulhat belföldön vagy külföldön.
- 3.76. A háztartások végső fogyasztási kiadásai a következő határeseteket tartalmazzák:
- a) a saját lakásszolgáltatás;
  - b) a természetbeni jövedelmek, mint:
    - 1. a munkavállalók által természetbeni jövedelemként kapott áruk és szolgáltatások;
    - 2. a háztartások tulajdonában lévő nem jogi személyiségű vállalkozások által kibocsátásként előállított, a háztartások tagjai által elfogyasztott áruk és szolgáltatások. Ilyenek lehetnek az élelmiszer és egyéb mezőgazdasági termékek, a saját tulajdonú lakásszolgáltatás a fizetett háztartási alkalmazottak által nyújtott háztartási szolgáltatások (személyzet, szakácsok, kertészek, sofőrök stb.);
  - c) tételek, amelyeket nem folyó termelőfelhasználásként kell elszámolni, mint:
    - 1. a bérlő vagy a tulajdonos által a lakás kisebb külső vagy belső javításaihoz, festéséhez jellemzően felhasznált anyagok;
    - 2. a tartós fogyasztási cikkek, beleértve a járműveket is, javításához és karbantartásához felhasznált anyagok;
  - d) nem tökefelhalmozásként értékelt tételek, különösen a tartós fogyasztási cikkek, amelyek több elszámolási időszakon keresztül ellátják funkciójukat; idetartozik az az eset is, ha bizonyos tartós fogyasztási cikkek tulajdonjogának átruházása a vállalkozásoktól a háztartásokra (lásd a használt javakkal kapcsolatos gazdasági műveletekről szóló 3.148. pontot);
  - e) közvetlenül kiszámlázott pénzügyi szolgáltatások;
  - f) a biztosítási szolgáltatások, az implicit szolgáltatási díj alapján (lásd a 3.63. pontot);

- g) a nyugdíjalapok szolgáltatásai, az implicit szolgáltatási díj alapján (lásd a 3.63. pontot);
- h) a háztartások kifizetései jogosítványokért, engedélyekért stb., amelyeket szolgáltatásvásárlásnak kell tekinteni (lásd a 4.79., 4.80. pontot);
- i) valamely kibocsátás gazdaságilag nem jelentős áron történő vásárlása, például múzeumi belépődíj (lásd a 3.45. pontot).

3.77. A háztartások végső fogyasztási kiadásába nem tartoznak bele:

- a) a természetbeni társadalmi transferek, amelyek először a háztartások kiadásaként jelennek meg, de később azokat a társadalombiztosítás megtéríti, például bizonyos gyógykezelési kiadások;
- b) a folyó termelőfelhasználásként vagy bruttó felhalmozásként értékelt tételek, mint:
  1. az olyan üzleti célból felmerült kiadások, amelyek a háztartások tulajdonában lévő nem jogi személyiségű vállalkozásoknál merülnek fel, például tartós javak esetében mint járművek, bútorok vagy elektromos eszközök (bruttó állóeszköz-felhalmozás), és nem tartós fogyasztási cikkek esetében, mint fűtőanyag (folyó termelőfelhasználás);
  2. a saját lakás tulajdonosa által a lakás festéséhez, karbantartásához és javításához nem tipikusan felhasznált anyagokkal kapcsolatos kiadások (a lakásszolgáltatás előállítása során, folyó termelőfelhasználásként kell kezelni);
  3. a lakásvásárlás (bruttó állóeszköz-felhalmozásként kell kezelni);
  4. az értéktárgyak vásárlása (bruttó felhalmozásként kell kezelni);
- c) az olyan tételek, mint nem termelt eszközök felhalmozása, különösen a földé;
- d) a háztartások mindazon kifizetései, amelyek adónak minősülnek, mint a gépjármű-, a hajó vagy a repülőgép-tulajdonszerzési engedélyek, továbbá a vadász-, a kilövési és a horgászengedélyek (lásd a 4.79., 4.80. pontot).
- e) a háztartások által a háztartásokat segítő nonprofit intézményeknek, mint szakszervezeteknek, szakmai egyesületeknek, fogyasztói egyesületeknek, egyházaknak valamint társadalmi, kulturális, szórakoztató és sportkluboknak fizetett tagdíjak, hozzájárulások és egyéb befizetések;
- f) a háztartások pénzbeli vagy természetbeni önkéntes juttatásai karitatív vagy egyéb segélyszervezeteknek.

3.78. A háztartásokat segítő nonprofit intézmények végső fogyasztási kiadása két különálló kategóriát tartalmaz:

- a) a háztartásokat segítő nonprofit intézmények által létrehozott áruk és szolgáltatások értéke, a saját előállítású állótőke-felhalmozás és a háztartások vagy más egységek kiadásai kivételével;
- b) a háztartásokat segítő nonprofit intézmények olyan áruk és szolgáltatások vásárlására fordított kiadásai, amelyeket piaci termelők állítottak elő, és amelyeket – mindenféle átalakítás nélkül – természetbeni társadalmi transfereként nyújtanak a háztartásoknak saját fogyasztásra.

3.79. A kormányzat végső fogyasztási kiadása, a háztartásokat segítő nonprofit intézményekhez hasonlóan, két kiadási kategóriát tartalmaz:

- a) a kormányzat által létrehozott áruk és szolgáltatások értéke, a saját előállítású állóeszköz-felhalmozás és értékesítés kivételével;
- b) a kormányzat olyan áruk és szolgáltatások vásárlására fordított kiadásai, amelyeket piaci termelők állítottak elő, és amelyeket – mindenféle átalakítás nélkül – természetbeni társadalmi juttatásként nyújtanak a háztartásoknak saját fogyasztásra. Ez magában foglalja azt az esetet is, amikor a kormányzat csak fizet a termékekért és szolgáltatásokért, de azokat az eladó nyújtja közvetlenül a háztartásoknak.

3.80. A vállalatoknak nincsenek végső fogyasztási kiadásai. Hasonló az áru- és szolgáltatásvásárlásuk, mint amit a háztartások végső fogyasztási céllal használnak fel, vagy folyó termelőfelhasználásnak, vagy a munkavállalónak adott természetbeni munkavállalói jövedelemnek, azaz a háztartások imputált végső fogyasztási kiadásának minősül. Ugyanakkor amikor a vállalat egyéni fogyasztást finanszíroz, például a reklám esetében, e kiadásokat folyó termelőfelhasználásként kell kezelni.

VÉGSŐ FOGYASZTÁS (P.4)

3.81. *Meghatározás:* A végső fogyasztás azokat az árukat vagy szolgáltatásokat tartalmazza, amelyeket a rezidens szervezeti egységek az emberi szükségletek, legyenek azok egyéni vagy közösségi, közvetlen kielégítése céljából használnak fel.

- 3.82. *Meghatározás:* A háztartások által az egyéni fogyasztás céljából felhasznált áruk és szolgáltatások („egyéni célú áruk és szolgáltatások”) azok, amelyeket a háztartások tagjainak szükségletei és igényei kielégítésére használnak fel. Az egyéni célú áruk és szolgáltatások jellemzői a következők:
- az egyes háztartások vagy azok tagjai által történő áru vagy szolgáltatásfelhasználás és annak időpontja megfigyelhető és elszámolható;
  - a háztartás elfogadja az áruval vagy szolgáltatással való ellátást és e célból megteszi a szükséges lépéseket – például látogat egy iskolát vagy klinikát;
  - az áruknak vagy szolgáltatásoknak olyanoknak kell lenniük, hogy azoknak egy háztartás, személy vagy esetleg a személyek egy kis, szűkebb csoportja által történő felhasználása kizárja a más háztartások vagy személyek által történő felhasználásokat.
- 3.83. *Meghatározás:* A közösségi fogyasztás szolgáltatásait („közösségi célú szolgáltatások”) a közösség valamennyi tagja vagy a közösség egy meghatározott része számára egyidejűleg nyújtják, s a közösséget alkotó valamennyi háztartás egy meghatározott régióban él. A közösségi célú szolgáltatások jellemzői a következők:
- a közösség valamennyi tagja vagy a közösség egy meghatározott része egyidejűleg kapja meg azokat, a különböző régiókban vagy egy meghatározott helységeben;
  - az ilyen szolgáltatások felhasználása általában passzív és nincs szükség kifejezett egyetértésre vagy valamennyi egyén aktív részvételére;
  - az egyén ellátása közösségi célú szolgáltatással nem csökkenti a más célra ugyanabban a közösségben vagy részközösségben rendelkezésre álló ilyen szolgáltatást. Nincs versengés a felhasználásban.
- 3.84. Minden háztartási végső fogyasztási kiadás egyéni jellegű. Megegyezés alapján a háztartásokat segítő nonprofit intézmények által nyújtott valamennyi árut és szolgáltatást egyéni jellegűként kell kezelni.
- 3.85. A költségvetési szervek által nyújtott áruk és szolgáltatások esetében az egyéni és közösségi célú áruk és szolgáltatások közötti határvonal a „Kormányzati funkciók osztályozása” (COFOG) alapján húzható meg.

Megegyezés alapján valamennyi, a következő tételekhez tartozó kormányzati végső fogyasztási kiadást egyéni célú fogyasztási szolgáltatási kiadásként kell kezelni, kivéve az érintett kategóriákban az általános kormányzati, szabályozási, kutatási stb. kiadásokat:

- 04 Oktatás;
- 05 Egészségügy;
- 06 Szociális biztonság és jóléti szolgáltatások;
- 08.01 Sport és szabadidős tevékenység;
- 08.02 Kultúra.

Ezenkívül a következő altételekhez tartozó kiadásokat, amennyiben azok fontosak, szintén egyéni célúként kell kezelni:

- 07.11 lakásszolgáltatás (részben);
- 07.31 háztartási hulladék gyűjtése (részben);
- 12.12 közlekedés működtetése (részben).

A kormányzati végső fogyasztási kiadások megmaradó része közösségi célú fogyasztási kiadás. Különösen a következők:

- a társadalom irányítása és szabályozása;
- a biztonsági és a védelmi szolgáltatás;
- a jog és rend fenntartása, a törvényhozás és szabályozás;
- a közegészségügy fenntartása;
- a környezetvédelem;
- kutatás és fejlesztés;
- infrastruktúra- és gazdaságfejlesztés.

3.86. A következő tábla az alkalmazott különböző fogalmak közötti kapcsolatokat mutatja be:

	Kiadást teljesítő szektor			Összes felhasználás
	Kormányzat	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Háztartások	
Egyéni fogyasztás	X (= természetbeni társadalmi transzferek)	X (= természetbeni társadalmi transzferek)	X	Háztartások tényleges egyéni végső fogyasztása
Közösségi fogyasztás	X	0	0	A kormányzat tényleges közösségi végső fogyasztása
Összesen	Kormányzat végső fogyasztási kiadása	Nonprofit intézmények végső fogyasztási kiadása	Háztartások végső fogyasztási kiadása	Végső fogyasztás = összes végső fogyasztási kiadás

3.87. Megegyezés alapján a háztartásokat segítő nonprofit intézmények valamennyi végső fogyasztási kiadása egyéni célú. Következésképpen az összes végső fogyasztás egyenlő a háztartások végső fogyasztása és a kormányzat végső fogyasztása összegével.

3.88. Megegyezés alapján a külföldnek nem lehet természetbeni társadalmi transzfere (bár monetáris értelemben léteznek). Következésképpen az összes végső fogyasztás egyenlő az összes végső fogyasztási kiadással.

A VÉGSŐ FOGYASZTÁSI KIADÁSOK SZÁMBAVÉTELI IDŐPONTJA ÉS ÉRTÉKELÉSE

3.89. Ahogy az 1. fejezet ezt tárgyalta, általában az árukat és szolgáltatásokat akkor kell elszámolni, amikor a fizetés esedékessé válik, azaz amikor a vásárló kötelezettséget vállal az eladóval szemben. Ez úgy értelmezhető, hogy az áruért történő fizetés elszámolásának időpontja a tulajdonoscseré időpontja; a szolgáltatásért történő kifizetés elszámolásának időpontja a teljes szolgáltatás teljesítése.

3.90. A bérleti vagy hasonló hitelszerződés (beleértve a pénzügyi lízinget is) keretében történő termék beszerzéséért teljesített kiadást a termék leszállításának időpontjában kell elszámolni még akkor is, ha jogilag nem abban az időpontban történt a tulajdonoscseré.

3.91. Az önfogyasztást akkor kell elszámolni, amikor a saját számlára történő termelés előállítását megtörténik.

3.92. A háztartások végső fogyasztási kiadását piaci beszerzési áron kell elszámolni. Ez az az ár, amelyet a vásárló a vásárlás időpontjában ténylegesen fizet a termékért. A részletesebb meghatározás a 3.06. pontban található.

3.93. A természetbeni munkavállalói jövedelemként kapott árukat és szolgáltatásokat alapáron kell értékelni, ha azokat a munkáltató állította elő, illetve a munkáltató által fizetett piaci beszerzési áron, ha azokat a munkáltató vásárolta.

3.94. A saját fogyasztásra megtartott árukat vagy szolgáltatásokat alapáron kell értékelni.

3.95. A kormányzat, illetve a háztartásokat segítő nonprofit intézmények saját maguk által termelt termékekre fordított végső fogyasztási célú kiadásait a termelés időpontjában kell elszámolni, ami egyben az ilyen szolgáltatásoknak a kormányzat vagy a háztartásokat segítő nonprofit intézmények teljesítésének időpontja is. A piaci termelőkötől végső fogyasztásra vásárolt árukra és szolgáltatásokra fordított kiadásoknál a számbavétel időpontja a leszállítás időpontja.

3.96. A kormányzat, illetve a háztartásokat segítő nonprofit intézmények végső fogyasztási kiadásai megegyeznek kibocsátásuk összegével, hozzáadva ehhez a piaci termelőkötől vásárolt termékekre fordított kiadásokat (azaz a természetbeni társadalmi transzfereket), és levonva az egyéb egységek kifizetéseit, valamint saját előállítású állóteke-felhalmozást.

A VÉGSŐ FOGYASZTÁS SZÁMBAVÉTELI IDŐPONTJA ÉS ÉRTÉKELÉSE

3.97. Az intézményi egységek áru- és szolgáltatásbeszerzésének időpontja az az időpont, amikor az áru új tulajdonosává válnak, vagy amikor az áru leszállítása vagy szolgáltatásteljesítése befejeződik.

3.98. A beszerzést (a végső fogyasztást) piaci beszerzési áron annál az egységnél kell értékelni, amelyiknél a kiadás felmerül.

A kormányzat és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények által adott nem természetbeni társadalmi transzferként figyelembe vett természetbeni transzfereket úgy kell kezelni, mintha pénzbani transzferek lennének. Következésképpen az áruk vagy szolgáltatások értékét az azokat megvásárló intézményi egység vagy a szektor kiadásaként kell elszámolni.

3.99. A két aggregátumnak, a végső fogyasztási kiadásnak és a végső fogyasztásnak, az értéke ugyanaz. A rezidens háztartások által természetbeni társadalmi transzferként kapott árukat és szolgáltatásokat ugyanazon az áron kell értékelni, mint a kiadási aggregátumokat.

BRUTTÓ FELHALMOZÁS (P.5)

3.100. A bruttó felhalmozás a következőkből tevődik össze:

- a) bruttó állóeszköz-felhalmozás (P.51);
- b) készletváltozások (P.52);
- c) értéktárgyak beszerzésének és átadásának egyenlege (P.53).

3.101. A bruttó felhalmozás az állóeszközök értékcsökkenését is tartalmazza. A nettó tőkefelhalmozás a bruttó felhalmozásnak az állóeszközök értékcsökkenésével csökkentett összege.

BRUTTÓ ÁLLÓESZKÖZ-FELHALMOZÁS (P.51)

3.102. *Meghatározás:* A bruttó állóeszköz-felhalmozás (P.51) a rezidens termelők adott időszakra vonatkozó immateriális javak beszerzésének és eladásának egyenlegéből áll, növelve a termelők vagy az intézményi egységek termelőtevékenysége által realizált nem termelt eszközök értékével. Az állóeszközök a termelőfolyamatokból származó, kibocsátásként létrehozott tárgyi eszközök vagy immateriális javak, amelyeket ismételtelen vagy folyamatosan több mint egy éven át felhasználnak a termelőfolyamat során.

3.103. A bruttó állóeszköz-felhalmozás pozitív és negatív értékeket is tartalmaz:

- a) pozitív értékek:
  1. a megvásárolt új vagy használt állóeszközök;
  2. a termelő saját használatára termelt és megtartott állóeszközök (beleértve a félkész vagy teljesen kész állóeszközök saját előállítású termelését);
  3. a barterügylet keretében beszerzett új vagy használt állóeszközök;
  4. a természetbeni tőkejuttatásként kapott új vagy használt állóeszközök;
  5. a felhasználó által pénzügyi lízing keretében beszerzett új vagy használt állóeszközök;
  6. az állóeszközökön és meglévő műemlékeken végzett nagyobb javítások;
  7. az újratermelőddő természeti erőforrások természetes növekedése;
- b) negatív értékek azaz a negatív beszerzésként nyilvántartott állóeszköz-beszerzések:
  1. az eladott használt állóeszközök;
  2. a barterügylet keretében átadott használt állóeszközök;
  3. a természetbeni tőkejuttatásként átadott használt állóeszközök.

3.104. Az elidegenített állóeszközök összetevői nem tartalmazzák:

- a) az állóeszköz értékcsökkenése (amelybe beleértendő a várható szokásos mértékű véletlen káresemény);
- b) az olyan kivételes veszteségek, mint az aszály vagy egyéb természeti csapások következtében keletkezett veszteségek (ezeket az eszközök egyéb volumenváltozásaként kell elszámolni).

3.105. A bruttó állóeszköz-felhalmozásnak következő típusai különböztethetők meg:

- a) tárgyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege:
  1. lakások;
  2. egyéb épületek és építmények;
  3. gépek és berendezések;
  4. termesztett vagy tenyésztett eszközök (haszonnövények és haszonállatok);

- b) immateriális javak beszerzésének és eladásának egyenlege:
  - 1. ásványkincsek feltárása;
  - 2. számítógépes szoftverek;
  - 3. szórakoztató, irodalmi, illetve művészeti alkotások eredeti példányai;
  - 4. egyéb immateriális javak;
- c) a nem termelt tárgyi eszközökön végzett nagyobb javítások, különösen a földdel kapcsolatban (bár a nem termelt eszközök beszerzése nem tartozik ide);
- d) az olyan nem termelt eszközök, mint a föld és a szabadalmazott eszközök tulajdonjogának átruházásával összefüggő költségek (bár ezen eszközök beszerzése nem tartozik ide).

3.106. A földdel kapcsolatban végzett nagyobb javítások közé tartozik:

- a) földterület visszanyerése a tengertől ilyen rendeltetésű gátak, partfalak vagy töltések építésével;
- b) erdőirtás, sziklamentesítés stb. abból a célból, hogy a földet alkalmassá tegyék a termelésben első alkalommal történő használatra;
- c) mocsárlecsapolás vagy sivatagi öntözés gátak, árkok és öntözőcsatornák építésével;
- d) tengerek vagy folyók árvizei, illetve erózió elleni védelem víztörők, partfalak vagy árvédelmi falak építésével.

E tevékenységek jelentős új építmények például partfalak, árvédelmi falak és töltések létrejöttét eredményezhetik, de ezeket nem használják fel közvetlenül egyéb áruk és szolgáltatások előállításához úgy, ahogy az a legtöbb építménynél történik. Ezek építésére azért vállalkoznak, hogy több vagy jobb földhöz jussanak, a termeléshez ugyanis földre, egy nem termelt eszközre van szükség. A villamosenergia termelése céljából épített töltés például teljesen más célt szolgál, mint a tenger kirekesztésére épített töltés. Csak az utóbbi típusú töltés építése sorolható be talajjavításként.

3.107. A bruttó állóeszköz-felhalmozás a következő határeseteket tartalmazza:

- a) a háztartások lakóhelyeként használt lakóhajók, uszályok, trélerlakások és lakókocsik, valamint a hozzájuk tartozó építmények mint a garázsok;
- b) a katonai célra használt építmények és berendezések (amelyek hasonlóak a polgári termelők által használtakhoz), mint például repülőterek, dokkok, utak és kórházak;
- c) a nem katonai egységek által használt könnyűfegyverek és páncélozott járművek;
- d) az évről évre a termelésben felhasznált állatállományban, például a tenyészállományokban, a fejőstehén-, a gyapjújáért tartott juh-, és az igavonó-állatállományban bekövetkezett változások;
- e) az évről évre nevelt faállomány, például a gyümölcsfák, a szőlő, a gumifa, a pálmafák stb. változásai;
- f) a használt állóeszközökön végzett nagyobb javítások, amelyek messze meghaladják a szokásos karbantartás és javítás követelményeit;
- g) a pénzügyi lízing keretében történő állóeszköz-beszerzés.

3.108. A bruttó állóeszköz-felhalmozás nem tartalmazza a következőket:

- a) a folyó termelőfelhasználásban elszámolható gazdasági műveletek, mint például:
  - 1. a kis értékű eszközök termelési célra történő vásárlása (lásd a 3.70. pont e) alpontját);
  - 2. a szokásos karbantartás és javítás;
  - 3. a katonai fegyverek és az azokat támogató rendszerek vásárlása;
  - 4. az operatív lízingszerződés keretében felhasználandó állóeszközök megvásárlása (lásd a II. mellékletet, „Tartós javak lízingje és részletvétele”);
- b) a készletváltozásként nyilvántartott gazdasági műveletek:
  - 1. a vágóállatok, beleértve a baromfit is;
  - 2. a fűrészárúnak termesztett fák (befejezetlen termelés);

- c) a háztartások által végső fogyasztás céljára beszerzett gépek és berendezések (végső fogyasztási kiadás);
- d) az állóeszközökön keletkezett eszköztartási nyereség és veszteség (eszközök egyéb változásai);
- e) az állóeszközökben katasztrófák miatt keletkezett veszteségek (eszközök egyéb változásai), például a művelés alatt álló eszközök megsemmisülése, a használatok elpusztulása járvány miatt (és amelyet biztosítás általában nem fedez) vagy a rendkívüli mértékű árvizek, viharok vagy erdőtüzek okozta károk (lásd a 6. fejezetet).

3.109. A használt állóeszközök nagyobb javítása formájában történő bruttó állóeszköz-felhalmozást az azonos típusú új állóeszközök beszerzéséhez kell sorolni.

3.110. Az immateriális javak jellemzően az új információkból, szaktudásból stb. állnak, és tartalmazzák a következőket:

- a) az ásványkincsek feltárásai az ezekhez tartozó tényleges próbafúrások, légi vagy egyéb kutatások költségeivel, a szállítási stb. költségekkel együtt;
- b) a több mint egy éven keresztül a termelésben felhasználandó számítógépes szoftverek és nagy adatbázisok;
- c) a kéziratok, előadások, modellek, filmek, hangfelvételek stb. irodalmi és művészeti alkotások eredeti példányai.

3.111. Mind az állóeszközöknél, mind a nem termelt nem pénzügyi eszközöknél a tulajdonjog-átruházásnak az új tulajdonos által viselt költségei a következők:

- a) az (új vagy használt) eszköznek a kívánt helyen és időben történő átvételekor felmerülő költségek, például szállítási költségek, üzembe helyezési költségek, összeszerelési költségek stb.;
- b) a felmerült szakmai költségek vagy díjak, például a földmérőknek, mérnököknek, jogászoknak, értékbecslőknek stb. kifizetett díjak és az ingatlanügynököknek, árverezőknek stb. kifizetett jutalékok;
- c) az új tulajdonos által az eszköz tulajdonjog-átruházása után fizetendő adók.

A fenti költségek mindegyikét az új tulajdonosnak bruttó állóeszköz-felhalmozásként kell elszámolni. Meg kell jegyezni, hogy az adókat a közvetítői szolgáltatások utáni adóként, és nem megvásárolt eszköz után fizetendő adóként kell kezelni.

A BRUTTÓ ÁLLÓESZKÖZ-FELHALMOZÁS SZÁMBAVÉTELI IDŐPONTJA ÉS ÉRTÉKELÉSE

3.112. A bruttó állóeszköz-felhalmozást akkor kell elszámolni, amikor az állóeszközök tulajdonjoga az azokat a termelésben felhasználni szándékozó intézményi egységhez kerül.

Ennek az általános szabálynak a módosítása a következő esetekben szükséges:

- a) pénzügyi lízing (a tulajdonjog-változás később imputálásra kerül);
- b) saját előállítású állóeszköz-felhalmozása.

A pénzügyi lízing keretében beszerzett eszközöket ugyanúgy kell elszámolni, mintha a felhasználó az áru birtokbavételekor tulajdonosná válna. A saját előállítású eszközfelhalmozás számbavétele a termelés időpontjában történik.

3.113. A bruttó állóeszköz-felhalmozás értékelése piaci beszerzési áron történik, beleértve a beszerzési költségeket és a tulajdonjog-átruházással kapcsolatos egyéb költségeket. Saját előállítás esetén az értékelés a hasonló állóeszközök alapárain (amely magában foglalja a nettó működési eredményre vagy a vegyes jövedelemre vonatkozó haszonkulcsot), vagy a termelési költségek alapján történik, amennyiben ilyen árak nem állnak rendelkezésre.

3.114. Az immateriális javak beszerzését különböző módokon lehet értékelni:

- a) az ásványkincsek feltárásai esetén: a tényleges kutatófúrások és próbafúrások költségein, valamint az ezekkel kapcsolatos olyan vizsgálatok költségein, mint például a légi- vagy egyéb felmérések;
- b) a számítógépes szoftverek esetén: a piaci beszerzéskor érvényes piaci beszerzési árak vagy házon belül fejlesztés esetén, a becsült alapár (vagy ha ez nem alkalmazható, a termelési költségek) alapján;
- c) a szórakoztató, irodalmi vagy művészeti alkotások eredeti példányai esetén: az értékelés – ha eladásról van szó – a vevő által kifizetett ár alapján, vagy – ha nem eladásról van szó – a hasonló eredeti példányokért kifizetett alapár, a termelési költségek vagy a termelésben való felhasználástól várt jövőbeni bevételek diszkontált értéke alapján történik.

3.115. A használt állóeszközök eladását eladási (alap-)áron kell elszámolni, amely árat csökkenteni kell az eladónál felmerült tulajdonjog-átruházással kapcsolatos összes költséggel.

3.116. A tulajdonjog-átruházással kapcsolatos költségek vonatkozhatnak a termelt eszközökre, beleértve az állóeszközöket, és a nem termelt eszközökre, mint a föld.

Ezek a költségek a termelt eszközök értékelésekor belekerülnek a piaci beszerzési árakba. A föld és egyéb nem termelt eszközök esetén magától a vételtől és eladástól el kell ezeket különíteni, és a bruttó állóeszköz-felhasználás kategóriáiban külön tétel alatt kell azokat elszámolni.

KÉSZLETVÁLTOZÁSOK (P.52)

3.117. *Meghatározás:* A készletváltozást a készletre kerülő termékek értékén kell megállapítani, csökkentve azt a készletből kivont termékek értékével, valamint a készleten lévő termékek szokásos veszteségeinek értékével.

3.118. Fizikai károsodás, illetve véletlenszerű káresemény vagy lopás miatt a készleten lévő termékek minden fajtájában bekövetkezhetnek szokásos veszteségek, például:

- a) anyag- és segédanyag-veszteségek;
- b) befejezetlen termelés veszteségei;
- c) késztermékek veszteségei;
- d) viszonteladásra szánt áruk veszteségei (például bolti lopás).

3.119. A készletek a következő kategóriákat tartalmazzák:

- a) anyagok és fogyóeszközök:

az anyagok és fogyóeszközök a termelésben folyó termelőráfordításként felhasználni szándékozott készleten lévő valamennyi árucikket tartalmazzák; ide tartoznak a kormányzati készleten lévő árucikkek is. Az olyan tételek, mint az arany, gyémánt stb. akkor szerepelnek a készletek között, ha ipari célra vagy egyéb termelésre kívánják felhasználni azokat;

- b) befejezetlen termelés:

a befejezetlen termelés a még be nem fejezett kibocsátást jelenti. Az ilyen termelés a termelő készleteiben kerül elszámolásra, és különböző formákat ölthet, például:

1. fejlődésben lévő növények;
2. vágásérett fa és állatállomány;
3. befejezetlen építmények (kivéve az előzetesen megkötött adásvételi szerződés alapján létrehozott vagy a saját előállítású, állóeszköz-felhalmozásként értékelt építményeket);
4. befejezetlen egyéb állóeszközök, például hajók és olajfúrótornyok;
5. részben befejezett kutatómunka jogi vagy tanácsadói munkákban;
6. részben befejezett filmkészítés;
7. részben befejezett számítógépes programok.

Minden az adott időszak végén még be nem fejezett termelési folyamatot befejezetlen termelésnek kell elszámolni. Ez különösen lényeges a negyedéves számláknál, például az egy negyedéven belül be nem fejezett mezőgazdasági termelés esetében.

A termelési folyamat befejeződése a befejezetlen termelés csökkenését jelenti. Ebben az időpontban minden befejezetlen termelés átalakul késztermékké;

- c) késztermékek:

a késztermékek a készletek részeként abból a kibocsátásból állnak, amelyet termelője értékesítés előtt nem kíván tovább feldolgozni (valamint abból, amit közbeneső ráfordításként egyéb termelési folyamatok rendelkezésére bocsát);

- d) viszonteladásra szánt áruk:

a viszonteladásra szánt áru az az áru, amelyet változatlan állapotban történő értékesítés végett szereznek be.

A KÉSZLETVÁLTOZÁSOK SZÁMBAVÉTELI IDŐPONTJA ÉS ÉRTÉKELÉSE

- 3.120. A készletváltozások számbavételi időpontjának és értékelésének összhangban kell lennie a termékekkel történő egyéb gazdasági műveletek elszámolásával és értékelésével. Ez különösen vonatkozik a folyó termelő-felhasználásra (például anyagokra és fogyóeszközökre), a kibocsátásra (például befejezetlen termelésre és a mezőgazdasági termékek raktározásából származó kibocsátásra), valamint a bruttó állóeszköz-felhalmozásra (például a befejezetlen termelésre). Összhangot kell teremteni a bér munkafolyamatoknál is. Ha például az áruk feldolgozása külföldön történik és azok jelentős fizikai változásával jár, az árukat bele kell számítani az exportba (és később az importba) (lásd a 3.135. pontot). Ez az export a készletek ezzel járó csökkenésében tükröződik, és az ezzel kapcsolatos import később készletnövekedésként szintén elszámolásra kerül (ha nem használják fel vagy adják el azonnal).
- 3.121. A készletváltozásokat a készletbe kerülésük (a készletre vett áruknál) vagy az abból való kikerülésük (a készletből kivezetett áruknál) időpontjában kell értékelni.
- 3.122. Az alkalmazott áraknak összhangban kell lenniük az egyéb gazdasági folyamatok áraival, pontosabban:
- a termelő készleteibe átkerülő késztermékek kibocsátásának értékelése úgy történik, mintha abban az időpontban adnák el azokat folyó alapon;
  - a befejezetlen termelés növekedésének értékelése a késztermék becsült folyó alapárának arányában történik;
  - a termelés befejeződésekor a befejezetlen termelés készletből való kivezetése miatt bekövetkező csökkenések értékelése a befejezetlen termék folyó alapárán történik;
  - a készletből eladás miatt kikerülő áruk értékelése alapon történik;
  - a nagy- és kiskereskedők stb. készleteibe kerülő, viszonteladásra szánt áruk értékelése a kereskedő tényleges vagy becsült piaci beszerzési árain történik;
  - a készletből kikerülő viszonteladásra szánt áruk értékelése azon a piaci beszerzési áron történik, amelyen kikerülésük (nem beszerzésük) időpontjában helyettesíthetők.
- 3.123. A fizikai károsodásból, biztosítható véletlenszerű káreseményből vagy lopásból eredő veszteségek számbavétele és értékelése a következő módon történik:
- anyagoknál és fogyóeszközöknél: a termelésben történő felhasználás céljából ténylegesen kikerülő anyagként és segédanyagként (folyó termelőfelhasználás);
  - befejezetlen termelésnél: az ugyanabban az időszakban folytatott termelésből eredő növekedést csökkentő tételként;
  - késztermékeknél és viszonteladásra szánt áruknál: a nem károsodott áru folyó árán történő kivezetéseként.
- 3.124. Az előző pontok már leírták a készleteket növelő és készleteket csökkentő egyes gazdasági műveletek fogalmilag helyes értékelését, amelynek összhangban kell lennie a kibocsátás, a folyó termelőfelhasználás és a végső felhasználás értékelésével. A gyakorlatban ez gyakran túl nehezen alkalmazhatónak bizonyul és ezért közelítő módszereket kell alkalmazni:
- ha a készletek volumenének változásai elég rendszeresek, az elméleti értékelési elvhez közel álló gyakorlati módszer az, hogy a készletváltozás nagyságát meg kell szorozni az időszakra vonatkozó átlagárakkal (a felhasználók vagy nagy-, illetve kiskereskedők tulajdonában lévő készletek piaci beszerzési áraival, a saját termelőik tulajdonában lévő készletek esetében alapáraival);
  - amennyiben a szóban forgó áruk ára elég állandóak, a készletvolumen nagy ingadozásai sem érvényteleníthetik azt az egyszerű közelítő módszert, hogy a volumenváltozást meg kell szorozni az átlaggal;
  - ha a készletek nagysága és ára az elszámolási időszakon belül jelentősen megváltoznak, kifinomultabb közelítő módszerekre van szükség. Például a készletváltozások negyedéves értékelésére vagy az elszámolási időszakon belüli ingadozás megosztásáról szóló előzetes információ felhasználására (az ingadozás a naptári év végén, a betakarítási idő alatt stb. lehet a legnagyobb);
  - ha csak az időszak elején és végén érvényes értékekről áll rendelkezésre információ (például olyan nagy- vagy kiskereskedelem esetén, ahol a készletek sok, különböző termékből állnak), az időszak kezdete és vége közötti mennyiségi változásokat is becsülni kell. Ez megtehető a forgási sebesség termékfajták szerinti becslésével (feltételezésével).

Meg kell jegyezni, hogy az árak szezonális változásai részben tükrözhetik a minőségi különbségeket, például a gyümölcsök és zöldségek kiárusítási vagy idényen kívüli árait. Ezeket a minőségi változásokat a mennyiségben bekövetkezett változásként kell kezelni.

ÉRTÉKTÁRGYAK BESZERZÉSÉNEK ÉS ELADÁSÁNAK EGYENLEGE (P.53)

3.125. *Meghatározás:* Az értéktárgyak olyan nem pénzügyi áruk, amelyeket elsődlegesen nem használnak fel termelésre vagy fogyasztásra, normál körülmények között hosszú időn át (fizikailag) nem károsodnak, és amelyeket elsődlegesen értékmegőrzőként szereznek be és tartanak.

3.126. Az értéktárgyak a következő típusú javakat foglalják magukban:

- a) drágakövek és nemesfémek, például gyémánt, nem monetáris arany, platina, ezüst stb.;
- b) régiségek és egyébműtárgyak, például festmények, szobrok stb.;
- c) egyéb értéktárgyak, például drágakövekből és nemesfémekből készített ékszerek és gyűjteménydarabok.

Az ilyen típusú árukat értéktárgyak beszerzéseként vagy eladásaként kell elszámolni:

- a) a (központi) bankok és egyéb pénzügyi közvetítők nem monetáris arany, ezüst stb. beszerzése vagy eladása esetén;
- b) ezen áruknak olyan vállalatok által történő beszerzése vagy eladása esetén, amelyek fő- vagy másodlagos tevékenysége nem tartalmazza az ilyen típusú áruk gyártását vagy kereskedelmét; következésképpen ez a beszerzés vagy eladás nem szerepel e vállalatok folyó termelőfelhasználásában vagy állóeszköz-felhalmozásában;
- c) az ilyen áruknak a háztartások által történő beszerzése vagy eladása esetén; következésképpen ezek a beszerzések nem szerepelnek a háztartások végső fogyasztási kiadásai között.

Az ESA-ban, megegyezés alapján, a következő esetek is értéktárgyak beszerzéseként vagy eladásaként szerepelnek:

- a) ezen áruknak az ékszerészek és műkereskedők által történő beszerzése vagy eladása (az értéktárgyak általános meghatározása alapján ezen áruknak az ékszerészek és műkereskedők által történő beszerzését készletváltozásként kell számba venni);
- b) ezen áruknak múzeumok által történő beszerzése vagy eladása (az értéktárgyak általános meghatározása alapján ezen áruknak a múzeumok által történő beszerzését állóeszköz-felhalmozásként kell számba venni).

Ezzel a megegyezéssel elkerülhető a felhalmozás három fő típusa – azaz az értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege, az állóeszköz-felhalmozás és a készletváltozások – közötti gyakori újraosztályozás, például az ilyen áruknak a háztartások és műkereskedők közötti gazdasági műveletei esetén.

3.127. Az értéktárgyak előállításának értékelése alapján történik (lásd a 3.67. pontot az eredeti műalkotások előállításáról). Minden egyéb értéktárgy-beszerzés értékelése az értük fizetett piaci beszerzési áron történik, ami tartalmazza az ügynöki díjakat vagy jutalékokat is. Ha kereskedőtől vásárolták azokat, ezek az árak tartalmazzák a kereskedelmi árrést is. Az értéktárgyak eladásának értékelése az eladók által kapott áron történik, az ügynököknek vagy egyéb közvetítőknél kifizetett minden díj vagy jutalék levonása után. Az értéktárgyak előállításától eltekintve, összességében a rezidens szektorok közötti eladással csökkentett beszerzések kiesnek, csak az ügynöki vagy kereskedői árrések maradnak meg.

TERMÉK- ÉS SZOLGÁLTATÁSIMPORT ÉS -EXPORT (P.6 és P.7)

3.128. *Meghatározás:* Az termékek és szolgáltatások exportját azok a gazdasági műveletek (eladás, barterügylet, ajándékozás vagy adományozás) alkotják, amelyek során a rezidensek nem rezidensek számára termékeket és szolgáltatásokat nyújtanak.

3.129. *Meghatározás:* Az áru- és szolgáltatásimportot azok a gazdasági műveletek (vétel, barterügylet, ajándékozás vagy adományozás) alkotják, amelyek során a nem rezidensek rezidensek számára árukat és szolgáltatásokat nyújtanak.

3.130. Az áru- és szolgáltatásimport, illetve -export nem tartalmazza a következőket:

- a) a szakosodott részlegek kereskedelmét, azaz leányvállalatok közötti kereskedelem (establishment trade), azaz:
  1. a rezidens vállalatok nem rezidens leányvállalatai által nem rezidenseknek teljesített szállítások, például rezidensek multinacionális tulajdonában lévő/ellenőrzése alatt álló külföldi leányvállalatok által külföldön történő eladások;
  2. a nem rezidens vállalatok rezidens leányvállalatai által rezidenseknek teljesített szállítások, például külföldi multinacionális cég hazai leányvállalatai által történő eladások;
- b) a külföldre irányuló vagy külföldről származó elsődleges jövedelemáramlások, például a munkavállalói jövedelmek, a közvetlen külföldi tőkebefektetésekből származó kamatok és bevételek. A közvetlen külföldi befektetésből származó jövedelmek tartalmazhatnak olyan nem elkülöníthető részt, amely különböző szolgáltatások nyújtásának finanszírozására hivatott; ilyen szolgáltatás például a munkavállalók képzése, a vezetői/vezetési szolgáltatások, valamint a szabadalmak és védjegyek felhasználása;
- c) pénzügyi eszközök vagy nem termelt eszközök, például föld és szabadalmak eladása vagy vétele.

3.131. Az áru- és szolgáltatásimporton és -exporton belül meg kell különböztetni:

- a) EU-n belüli szállítások;
- b) EU-n kívüli import és export.

Az egyszerűség miatt a továbbiakban import és export mindkét fogalomra vonatkozik.

TERMÉKIMPORT ÉS -EXPORT (P.61 és P.71)

3.132. Termékimport és -export akkor történik, amikor a termék tulajdonjoga rezidensek és nem rezidensek között száll át (akár áthalad a termék fizikailag is a határokon, akár nem).

3.133. Ugyanakkor a tulajdonjog-változás elve négy esetben módosul a termékimport és -export elszámolása során:

- a) pénzügyi lízing: a lízingbeadó által a lízingbevevő számára történő tulajdonjog-átadást a pénzügyi lízing tárgyát képező terméknel imputálni kell, amikor a lízingbevevő birtokba veszi a terméket (lásd a II. mellékletet: „Tartós javak lízingje és részletvétele”);
- b) leányvállalatok (fióktelepek vagy leányvállalatok, illetve külföldi érdekeltségek) közötti szállítások: a tulajdonjog-változást mindig imputálni kell, ha leányvállalatok között áruszállítás történik;
- c) a jelentős bér munkára vagy javításra szállított termékeket mind importként, mind exportként el kell számolni, bár a tulajdonjogban nem következik be változás;
- d) kereskedelem (merchandising): az import vagy export nem kerül számbavételre, ha a kereskedők vagy árutőzsdei kereskedők nem rezidensektől vásárolnak, ezután pedig ismét nem rezidenseknek adnak el ugyanazon az elszámolási időszakon belül. Ugyanígy értékelést kell alkalmazni a nem rezidensek által bonyolított kereskedelemnél.

3.134. A következő esetekben a termékexport anélkül történik meg, hogy a termék bármikor átlépne az országhatárt.

- a) a nemzetközi vizeken működő rezidens egységek által termelt termékeket közvetlenül a külföldön lévő nem rezidenseknek adják el (olaj, gáz, halászati termékek, tengeri hasznosítható hulladék stb.);
- b) állandó helyhez nem kötött szállítóberendezéseknek és egyéb mozgatható berendezéseknek nem kell áthaladniuk az exportáló ország határán ahhoz, hogy rezidens nem rezidensnek adja el azt;
- c) a tulajdonjog-változás után a termékek elvesznek vagy megsemmisülnek, mielőtt az exportáló ország határán keresztülhaladnának.

Hasonló esetek érvényesek a termékimportra is.

3.135. A termékimport és -export magában foglalja a rezidensek és nem rezidensek között a következő termékekkel folytatott gazdasági műveleteket:

- a) nem monetáris arany, azaz monetáris politika céljára fel nem használt arany;
- b) ezüstrodák, gyémántok, valamint egyéb nemesfémek és drágakövek;
- c) forgalomba nem kerülő papírpénzek és érmék, valamint ki nem bocsátott értékpapírok (termékként és nem névértéken értékelve);
- d) villamosenergia, gáz és víz;
- e) a határokon átvitt állatállomány;
- f) csomagposta;
- g) adományokkal és hitelekkel finanszírozott termékeket is tartalmazó állami export;
- h) biztonsági készletező vállalat tulajdonába kerülő vagy onnan kikerülő termékek;
- i) rezidens vállalat által, az annak nem rezidens érdekeltségeinek szállított termékek;
- j) rezidens vállalat által, az annak nem rezidens érdekeltségeitől kapott termékek;
- k) csempészáru;

- l) egyéb nem nyilvántartott szállítmányok, például ajándékok és a megállapított minimumértéknél kisebb értékű szállítmányok;
- m) bér munkában külföldön feldolgozott termékek, ha jelentős fizikai változás következik be a szóban forgó termékben. A belföldön a nem rezidensek nevében feldolgozott hasonló termékek;
- n) külföldön megjavított termelőeszközök, ha jelentős mértékű helyreállítási munkáról vagy gyártásról van szó. A belföldön a nem rezidensek nevében megjavított hasonló termékek.

3.136. A következő termékek úgy léphetik át az országhatárt, hogy az nem minősül importnak és exportnak:

- a) az országon áthaladó tranzitáru;
- b) az ország saját nagykövetségei, katonai bázisai vagy egy másik ország határain belüli enklávéi számára vagy által szállított termékek;
- c) szállítóberendezések és egyéb mozgatható típusú berendezések, amelyek az országot ideiglenesen hagyják el tulajdonjog-változás nélkül (például a külföldön történő üzembehelyezéshez vagy építéshez szükséges építőipari berendezések);
- d) a kisebb feldolgozásra, karbantartásra, szervizelésre vagy javításra külföldre küldött berendezések és egyéb termékek;
- e) egyéb termékek, amelyek az országot ideiglenesen hagyják el, és amelyek általában egy éven belül eredeti állapotukban és tulajdonjog-változás nélkül kerülnek vissza (például kiállítási és szórakoztatási célokból külföldre küldött termékek, operatív lízing tárgyát képező termékek, beleértve a több éven át tartó lízinget, a várt eladás meghiúsulása miatt visszaküldött termékeket);
- f) szállítmányok elveszése vagy megsemmisülése a határátkelés után, de a tulajdonjog-változás bekövetkezése előtt.

3.137. Elvben a termékimportot és -exportot akkor kell elszámolni, amikor a termék tulajdonjoga megváltozik. A gyakorlatban a tulajdonjog-változást akkor kell megtörténné tekinteni, amikor a gazdasági műveletben részt vevő felek könyveikben és számláikban elszámolják azt. Ez nem feltétlenül esik egybe a szerződéses folyamat különböző szakaszaival, például:

- a) a kötelezettségvállalás időpontjával (a szerződés kelte);
- b) a termékek és szolgáltatások nyújtásának időpontjával és a követelés megszerzésével (transzfer időpontja);
- c) a fenti követelés rendezésének időpontjával (a fizetés időpontja).

3.138. A termékek importját és -exportját az exportáló ország határán költségmentesen a hajóra rakva (FOB-paritás) kell értékelni. Ez az érték tartalmazza:

- a) a termékek alapján számított értékét;
- b) növelve a megfelelő szállítási és forgalmazási szolgáltatásokkal a fenti határpontig, beleértve a továbbfuvarozással kapcsolatban a fuvarozóra háruló berakodás költségét (ha szükséges) (lásd a 3.4. tábla második részének második oszlopát);
- c) növelve minden adóval, levonva az exportált termékekre nyújtott támogatásokat; az EU-n belüli szállításoknál ebben szerepelnek a HÉA és az exportáló országban a termék után kifizetett egyéb adók is.

A forrás-felhasználás, illetve a szimmetrikus input-output táblákban az egyes termékcsoportokba tartozó termékek importját ettől eltérően: az importáló ország határán érvényes, a költségeket, a biztosítási és a fuvardíjat is tartalmazó (CIF) áron kell értékelni.

Meghatározás: Meghatározás: A CIF-ár az importáló ország határára szállított termék ára vagy a rezidensnek nyújtott szolgáltatás ára az országon belül érvényes importvámok vagy egyéb importadók, illetve a kereskedelmi vagy szállítási árresek kifizetése előtt ⁽²⁾.

3.139. A FOB-paritású értéknél bizonyos körülmények között szükség lehet helyettesítésre vagy pótlólagos mérésre, például:

- a) az árubarter értékelését azon az alapon kell végezni, amelyet az eladó akkor kapott volna, ha az árut készpénzért adták volna el;

⁽²⁾ Az alkalmazott kereskedelmi és szállítási árresekért lásd a 3.5. tábla második részének harmadik oszlopában.

- b) a leányvállalatok közötti gazdasági műveletek: általában a tényleges transzferértékeket kell alkalmazni. Ugyanakkor ha ezek lényegesen különböznek a piaci áraktól, ezeket becsült piaci árnak megfelelő értékkel kell helyettesíteni, vagy legalábbis elemzési célból külön kell azonosítani;
- c) pénzügyi lízing alapján átruházott termékek: a termékeket a lízingbeadó által kifizetett piaci beszerzési áron kell értékelni (nem a lízingdíjak halmozott értéke alapján);
- d) vámadatokat (EU-n kívüli kereskedelem) vagy INTRASTAT információk (EU-n belüli kereskedelem) alapján kell értékelni a termékimportot. Egyik adatforrás sem alkalmazza a FOB-értékelést, ezek a CIF-értéket használják az EU határán, illetve a CIF-értékeket a nemzeti határon. Mivel a FOB-értékeket a legösszetettebb szinten, a CIF-értékeket pedig a termékcsoport szintjén alkalmazzák, e módosításokat csak a legösszetettebb szinten, azaz a CIF/FOB kiigazításoknál kell alkalmazni;
- e) felmérésből nyert információ vagy ad hoc információ különböző típusai alapján kell értékelni – a termékimportot és -exportot. Ezekben az esetekben rendszerint csak a termékekre felosztott árbevétel összértéke tudható meg. Következésképpen a becslés a piaci beszerzési áron és nem a FOB-értékeken alapul.

SZOLGÁLTATÁSIMPORT ÉS -EXPORT (P.62 és P.72)

3.140. *Meghatározás:* A szolgáltatásexport a rezidensek által nem rezidenseknek nyújtott valamennyi szolgáltatást magában foglalja.

3.141. *Meghatározás:* A szolgáltatásimport a nem rezidensek által rezidenseknek nyújtott valamennyi szolgáltatást magában foglalja.

3.142. A szolgáltatásexport a következő határeseteket tartalmazza:

- a) exportált termékek szállítása, miután azok elhagyták az exportáló ország határát, ha rezidens fuvarozó nyújtja ezt a szolgáltatást (a 3.4. tábla 2. és 3. esete);
- b) importált termék rezidens fuvarozó által történő szállítása:
  - 1. az exportáló ország határáig, ha a termék értékelése FOB-áron történik a FOB-értékben foglalt szállítási érték kompenzálására (a 3.5. tábla 3. esete);
  - 2. az importáló ország határáig, ha a termék értékelése CIF áron történik a CIF értékben foglalt szállítási érték kompenzálására (a 3.5. tábla 3. és 2. CIF esete);
- c) a rezidensek által nem rezidensek nevében végzett áruszállítás, amely nem jár az áruk importjával vagy exportjával (például azok az áruszállítások, amelyek nem hagyják el exportként az országot vagy a külföldön történő áruszállítás);
- d) a rezidens fuvarozók által nem rezidensek nevében végzett nemzetközi vagy nemzeti személyszállítás;
- e) nem rezidensek nevében végzett kisebb feldolgozási és javítási tevékenység;
- f) építési szolgáltatás, ha az építkezést irányító külföldi irodát nem kezelik kvázi vállalként. Ez vonatkozik az egy évnél rövidebb ideig tartó olyan építési tervekre is, amelyek kibocsátása nem bruttó állóeszköz-felhalmozás (lásd a 2.09. pontot és különösen a vonatkozó 4. lábjegyzetet);
- g) berendezések üzembe helyezése, beszerelése külföldön, ha a beruházás jellegénél fogva korlátozott időtartamú;
- h) pénzügyi szolgáltatások a kifizetett jutalékok és díjak összege alapján;
- i) biztosítási szolgáltatások a szolgáltatási díjak összege alapján;
- j) nem rezidens turisták és kereskedelmi utazók kiadásai (megegyezés alapján szolgáltatásnak minősülnek; ugyanakkor a forrás-felhasználás és a szimmetrikus input-output táblák alkalmazásában globális, termékenkénti bontásra lehet szükség);
- k) nem rezidensek kiadásai rezidensek által nekik nyújtott egészségügyi és oktatási szolgáltatásokért; e kiadások tartalmazzák az e szolgáltatások belföldön, valamint külföldön történő nyújtását;
- l) nem rezidensek saját tulajdonú nyaralóinak szolgáltatásai (lásd a 3.64. pontot);
- m) szerzői jogdíjak és licenccdíjak, amelyek bevételei nem termelt nem pénzügyi immateriális javakkal és tulajdonjoggal, például szabadalmak, szerzői jogok, védjegyek, ipari eljárások, koncesszió stb. engedélyezett felhasználásával, valamint az elkészített eredeti műalkotások

vagy prototípusok, például kéziratok, festmények stb. licencmegállapodásokon keresztül történő használatával kapcsolatosak.

3.143. A szolgáltatásimportnál a legtöbb határeset a szolgáltatásexport tükörképe; ezért itt csak korlátozott számú tisztázó megjegyzést kell tenni.

3.144. A szállítási szolgáltatások importja a következő határeseteket foglalja magában:

- a) exportált termékeknek az exportáló ország határáig történő szállítása, ha nem rezidens fuvarozó végzi azt az exportált termék FOB-értékében foglalt szállítási érték kompenzálására (a 3.4. tábla 4. esete);
- b) importált áru rezidens fuvarozó által történő szállítása:
  1. az exportáló ország határáról külön szállítási szolgáltatásként, ha az importált áruk értékelése FOB-áron történik (a 3.5. tábla 4. és 5. FOB esete);
  2. az importáló ország határáról külön szállítási szolgáltatásként, ha az importált áruk értékelése CIF-áron történik (ebben az esetben az exportáló és az importáló ország határai közötti szállítási szolgáltatások értéke már benne van az áru CIF-értékében; a 3.5. tábla 4. esete).
- c) a nem rezidensek által rezidensek nevében végzett áruszállítás, amely nem jár az áruk importjával vagy exportjával (például a tranzitként végzett áruszállítás vagy a külföldön történő áruszállítás);
- d) a nem rezidens fuvarozók által rezidens fuvarozók nevében végzett nemzetközi vagy belföldi személyszállítás.

A szállítási szolgáltatások importja nem tartalmazza az exportált termékek szállítását, miután azok elhagyták az exportáló ország határát, ha a szolgáltatásokat nem rezidens fuvarozó nyújtja (a 3.4. tábla 5. és 6. esete). Az áruk exportjának értékelése FOB-áron történik, és így minden ilyen szállítási szolgáltatást nem rezidensek, azaz egy nem rezidens fuvarozó és egy nem rezidens importőr közötti gazdasági műveletnek kell tekinteni. Ez még akkor is érvényes, ha a szállítási szolgáltatásokat az exportőr export CIF-szerződések alapján fizeti ki.

3.145. A rezidensek közvetlen külföldi vásárlásai révén történő import magában foglalja a rezidensek üzleti vagy magáncélú külföldi utazásai közben vásárolt minden árut és szolgáltatást. Két kategóriát kell megkülönböztetni, mivel ezek eltérő kezelést igényelnek:

- a) a üzleti utazók kiadásai folyó termelőfelhasználásnak minősülnek;
- b) a magánúton részt vevő egyéb utazók kiadásai háztartások végső fogyasztási kiadásainak minősülnek.

3.146. A szolgáltatások importját és exportját abban az időpontban kell elszámolni, amikor azokat nyújtják, ami legtöbbször egybeesik azzal az időponttal, amikor a szolgáltatásokat előállítják. A szolgáltatásimport értékelése piaci beszerzési áron, a szolgáltatásexport értékelése pedig alapon történik.

3.4. tábla – Az exporttermékek szállításának kezelése

Magyarázat a következő tábla értelmezéséhez: a tábla első része azt mutatja, hogy az exporttermékek szállításának hat különböző lehetősége létezik attól függően, hogy a fuvarozó rezidens-e vagy sem, és hogy hol történik a szállítás: belföldön lévő helyről az országhatárig, az országhatártól az importáló ország határáig vagy az importáló ország határáról az importáló országban található helyig. A tábla második része azt mutatja a fenti hat lehetőség mindegyikénél, hogy el kell-e ezeket termékexportként, szolgáltatásexportként, termékimportként vagy szolgáltatásimportként számolni.

Belföld	Közbeneső terület	Importáló ország területe
1. rezidens fuvarozó ⇒	2. rezidens fuvarozó ⇒	3. rezidens fuvarozó ⇒
4. nem rezidens fuvarozó ⇒	5. nem rezidens fuvarozó ⇒	6. nem rezidens fuvarozó ⇒

	Termélexport (FOB)	Szolgáltatásexport	Termékimport (CIF/FOB)	Szolgáltatásimport
1.	X	–	–	–
2.	–	X	–	–
3.	–	X	–	–
4.	X	–	–	X
5.	–	–	–	–
6.	–	–	–	–

3.5. tábla – Az importtermékek szállításának kezelése

Magyarázat a következő tábla értelmezéséhez: a tábla első része azt mutatja, hogy az importtermékek szállításának hat különböző lehetősége létezik attól függően, hogy a fuvarozó rezidens-e vagy sem, és hogy hol történik a szállítás: az exportáló országban lévő helyről ennek az exportáló országnak a határáig, az exportáló ország határától az importáló ország határáig és az importáló ország határától az importáló országban található helyig. A tábla második része azt mutatja a fenti hat lehetőség mindegyikénél, hogy el kell-e ezeket termékimportként, szolgáltatásimportként, termélexportként vagy szolgáltatásexportként számolni. Néhány esetben (2. és 5. eset) ez az elszámolás függ az importtermékekre alkalmazott értékelési elvtől.

Belföld	Közbenső terület	Exportáló ország területe
1. rezidens fuvarozó ⇐	2. rezidens fuvarozó ⇐	3. rezidens fuvarozó ⇐
4. nem rezidens fuvarozó ⇐	5. nem rezidens fuvarozó ⇐	6. nem rezidens fuvarozó ⇐

	Importtermékek értékelése	Termékimport	Szolgáltatásimport	Termélexport (FOB)	Szolgáltatásexport
1.	CIF/FOB	–	–	–	–
2.	FOB	–	–	–	–
	CIF	X	–	–	X
3.	CIF/FOB	X	–	–	X
4.	CIF/FOB	–	X	–	–
5.	FOB	–	X	–	–
	CIF	X	–	–	–
6.	CIF/FOB	X	–	–	–

Megjegyzendő, hogy az importtermékek CIF-értékről FOB-értékre történő átszámítása a következőkből tevődik össze:

- kiigazítás, azaz 2 CIF-ről 2 FOB-ra (csökkenti az összes importot és exportot);
- CIF/FOB átsorolás, azaz 5 CIF-ről 5 FOB-ra (változatlanul hagyja az összes importot és exportot).

HASZNÁLT TERMÉKEKKEL KAPCSOLATOS GAZDASÁGI MŰVELETEK

3.147. *Meghatározás:* A használt termékek olyan termékek, amelyeknek már volt használójuk (a készletek kivételével).

3.148. A használt termékek magukban foglalják a következőket:

- a termelőegységek által a többi egységnek eladott használt épületek és egyéb állóeszközök, amelyeket:

1. ugyanabban a formában használnak fel újra;
  2. lebontanak vagy leszerelnek; az ennek eredményeképpen keletkező termékek új áruk (például acél) előállításához felhasznált nyersanyaggá válnak (például ócskavas);
- b) az egyik egység által a másik egységnek eladott értéktárgyak;
- c) a háztartások vagy katonai hatóságok által a többi egységnek eladott használt tartós fogyasztási cikkek, amelyeket:
1. ugyanabban a formában használnak fel újra;
  2. leszerelnek és bontási anyagokká alakítanak át;
- d) bármelyik egység által akár újbóli felhasználás céljából, akár új áruk előállításához felhasznált nyersanyaggá alakítás érdekében eladott használt nem tartós javak (például papírhulladék, rongyhulladék, régi ruhák, régi palackok stb.).
- 3.149. A használt termékek transzferének nyilvántartása az eladónál negatív kiadásként (beszerzésként), a vevőnél pedig pozitív kiadásként (beszerzésként) történik.
- 3.150. A fentiekből az alábbiak következnek:
- a) ha a használt állóeszköz vagy értéktárgy eladása két rezidens termelő között történik, a bruttó állóeszköz-felhalmozásként nyilvántartott pozitív és negatív értékek kiegyenlítik egymást a teljes gazdaságra nézve, a tulajdonjog-átruházás költségeinek kivételével;
  - b) ha egy használt, nem mozgatható állóeszközt (például épületet) nem rezidensnek adnak el, ez utóbbit, megegyezés alapján, pénzügyi eszköz vásárlásaként, azaz képzett rezidens egység tőkerészesedéseként kell kezelni. Feltételezni kell, hogy ez a képzett rezidens egység megvásárolja az állóeszközt. Az állóeszköz adásvétele következként rezidensek között zajlik le;
  - c) ha egy használt ingó állóeszköz, például hajó vagy repülőgép exportálásra kerül, a gazdaságon belül máshol nem tartanak nyilván pozitív bruttó állóeszköz-felhalmozást az eladó negatív bruttó állóeszköz-felhalmozásával szemben;
  - d) néhány tartós termék, például jármű, állóeszközként vagy tartós fogyasztási cikként sorolható be a tulajdonostól és a felhasználás céljától függően. Ha tehát az ilyen áru tulajdonjogát egy vállalkozástól egy háztartásra végső fogyasztás céljából átruházzák, a vállalkozásnál negatív bruttó állóeszköz-felhalmozásként, a háztartásnál pedig pozitív fogyasztási kiadásként kerül elszámolásra. Kevésbé általános esetben, amikor egy ilyen áru tulajdonjoga egy háztartástól egy vállalkozásra száll át, a háztartásnál negatív végső fogyasztási kiadásként, a vállalkozásnál pedig pozitív bruttó állóeszköz-felhalmozásként kell elszámolni azt;
  - e) a használt értéktárgyakkal kapcsolatos gazdasági műveleteket az értéktárgynak a vevő által történő beszerzésként (pozitív bruttó felhalmozásként) és az értéktárgynak az eladó által történő értékesítésként (negatív bruttó felhalmozásként) kell elszámolni. A külfölddel folytatott gazdasági művelet esetén az áru importjaként vagy exportjaként kell elszámolni (lásd a 3.135. pontot). Az értéktárgynak a háztartás által történő eladását nem kell negatív végső fogyasztási kiadásként elszámolni;
  - f) ha használt katonai tartós javakat a kormányzat külföldre ad el, ezt termékexportként és negatív folyó (és végső) termelőfelhasználásként kell a kormányzatnál számba venni.
- 3.151. A korábbi tulajdonos által viselt eladási költségeknél (a tulajdonjog-átruházás költségei) eszköztartási veszteséget kell elszámolni. Hasonló tételt kell felvenni az eredeti beszerzési költségek azon részénél, amelyet állóeszközök értékcsökkenéseként nem írtak le.
- 3.152. A használt árukkal kapcsolatos gazdasági műveleteket a tulajdonjog-változás időpontjában kell elszámolni. Az alkalmazandó értékelési elvek megfelelnek az adott termékekkel kapcsolatos gazdasági műveletek típusának (típusainak).

4. FEJEZET

JÖVEDELEMELOSZTÁSSAL KAPCSOLATOS MŰVELETEK

4.01. *Meghatározás:* A jövedelemelosztással kapcsolatos műveletek olyan gazdasági műveletek, amelyek a termeléssel létrehozott hozzáadott értéket a munkára, a tőkére és a kormányzatra jutó részre osztják fel, valamint amelyeken keresztül a jövedelem és a vagyon újraelosztása történik.

A rendszer különbséget tesz folyó és tőketranszferek között, az utóbbi inkább a megtakarítást vagy a vagyont osztja újra, mint a jövedelmet.

MUNKAVÁLLALÓI JÖVEDELEM (D.1)

4.02. *Meghatározás:* A munkavállalói jövedelem (D.1) alatt a munkaadó által a munkavállaló részére annak az elszámolási időszak alatt elvégzett munkája ellenértékeként fizetett valamennyi pénzbenti vagy természetbeni díjazás értendő.

A munkavállalói jövedelem elemei:

- a) bérek és keresetek (D.11):
  - pénzbenti bérek és keresetek;
  - természetbeni bérek és keresetek;
- b) munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásai (D.12):
  - munkaadók által fizetett tényleges társadalombiztosítási hozzájárulások (D.121),
  - munkaadók által fizetett imputált társadalombiztosítási hozzájárulások (D.122).

BÉREK ÉS KERESETEK (D.11)**Pénzbenti bérek és keresetek**

4.03. A pénzbenti bérek és keresetek a munkavállaló által fizetendő összes társadalombiztosítási hozzájárulás, jövedelemadó stb. értékét tartalmazzák akkor is, ha valójában azokat a munkavállaló helyett a munkaadó vonja le és fizeti be közvetlenül a társadalombiztosítási rendszerbe, az adóhatóságnak stb.:

A pénzbenti bérek és keresetek a következő típusú díjazásokat tartalmazzák:

- a) a rendszeres időközönként fizetendő alapbérek és -keresetek;
- b) a túlóra, az éjszakai munka, a hétvégi munka, a kellemetlen vagy veszélyes körülmények miatt megnövelt bértételek;
- c) a megfelelő életszínvonal fenntartását biztosító juttatások, a különlési pótlékok és a külföldi munkavégzési támogatás;
- d) a termelékenységen vagy nyereségen alapuló prémiumok, karácsonyi és újévi prémiumok, a munkavállalói társadalombiztosítási juttatások kivételével (lásd a 4.07. pont c) alpontját), a „13–14. havi” fizetés (éves kiegészítő fizetés);
- e) a munkahelyre és munkahelyről történő közlekedésre fizetett pótlékok, a munkavállalók kötelességeinek teljesítése közben felmerülő utazási, különlési, elköltözési és reprezentációs költségeire nyújtott pótlékok vagy térítések kivételével (lásd a 4.07. pont a) alpontját);
- f) a hivatalos munkaszüneti napokra történő kifizetések vagy az éves szabadságok idejére fizetett díjazás;
- g) a munkavállalóknak kifizetett jutalékok, borraivaló, ügyeleti és vezetői díjak;
- h) az ösztönző rendszerek alapján a vállalkozás általános teljesítményhez kötött eseti prémiumok vagy egyéb rendkívüli kifizetések;
- i) a munkaadók által a munkavállalóik javára a megtakarítási rendszerekbe történő befizetések;
- j) a vállalkozástól kilépő munkavállalók számára teljesített rendkívüli kifizetések, ha e kifizetések nem kapcsolódnak kollektív szerződéshez;
- k) a munkaadók által a munkavállalóknak készpénzben kifizetett lakásszerzési támogatások.

Természetbeni bérek és keresetek

4.04. *Meghatározás:* A természetbeni bérek és keresetek a munkaadók által ingyenesen vagy csökkentett áron nyújtott olyan árukat és szolgáltatásokat, illetve egyéb juttatásokat foglalják magukban, amelyeket a munkavállalók saját idejükben és sajátválasztásuk szerint saját

igényeiknek vagy szükségleteiknek, illetve háztartásuk többi tagja igényeinek vagy szükségleteinek kielégítésére vehetnek igénybe. Ezen áruk és szolgáltatások, illetve egyéb juttatások a munkaadók termelési folyamataihoz nem feltétlenül szükségesek. A munkavállalók számára e természetbeni bérek és keresetek kiegészítő jövedelmet jelentenek: ha ezen árukat vagy szolgáltatásokat maguk vásárolták volna meg, a piaci árat fizették volna azokért.

4.05. Ezek közül a legáltalánosabbak a következők:

- a) ételek és italok, beleértve az üzleti utazások alatt elfogyasztott ételeket és italokat (mivel különben is elfogyasztották volna azokat), nem tartoznak azonban ide a rendkívüli munkakörülmények miatt szükségessé vált speciális ételek vagy italok. Az ingyenes étkezési lehetőségek, a támogatásban részesülő étkezdékben kapott árengedmények összege, valamint az étkezési utalványok formájában kapott juttatások viszont beletartoznak a természetbeni bérekbe és keresetekbe;
- b) azok a munkaadók által közvetlenül nyújtott saját tulajdonú vagy vásárolt lakásszolgáltatások, illetve elhelyezési szolgáltatások, amelyeket a munkavállaló háztartásának valamennyi tagja igénybe vehet;
- c) egyenruhák vagy egyéb speciális ruházat, amelyet a munkavállalók a munkahelyen kívül és a munkában is egyaránt hordhatnak;
- d) a munkavállalók személyes használatára rendelkezésre bocsátott járművek vagy egyéb tartós fogyasztási cikkek által képviselt szolgáltatások értéke;
- e) a munkaadó saját termelési folyamataiból származó kibocsátásként létrehozott áruk és szolgáltatások, például ingyenes utazás a vasutak vagy légitársaságok munkavállalói számára, ingyenes szén a bányászok, illetve ingyenes élelmiszer a mezőgazdaságban dolgozók számára;
- f) sport-, szabadidős vagy üdülőlétesítményeknek a munkavállalók és családtagjaik számára történő rendelkezésre bocsátása;
- g) a munkába és a munkából történő utazás kivéve, ha az a munkaidő alatt történik, autóparkolás;
- h) a munkavállalók gyermekeinek bölcsődéi, illetve óvodái;
- i) a munkaadók által az üzemi tanácsoknak vagy hasonló szervezeteknek teljesített kifizetések;
- j) a munkavállalóknak juttatott ingyenes részvények;
- k) a természetbeni díjazás tartalmazhatja azt a kamatösszeget is, amelyről a munkaadók lemondanak akkor, amikor a munkavállalóknak csökkentett, sőt nulla kamattal nyújtanak hitelt. E kamat összege úgy becsülhető meg, hogy a munkavállaló által (lakásvásárlás esetén) az átlagos jelzálogkölcsön vagy (más áruk és szolgáltatások vásárlása esetén) az áruvásárlási hitel után fizetendő átlagos kamatból le kell vonni a ténylegesen kifizetett kamat összegét. A elsődleges jövedelmek elosztása számlán viszont egy ezzel megegyező összegű munkavállalói kifizetést kell imputálni a munkaadók részére.

4.06. Az árukat és szolgáltatásokat, valamint egyéb juttatásokat alapáron kell értékelni, ha a munkaadó állította elő azokat, és piaci beszerzési áron, (azaz a munkaadó által ténylegesen kifizetett áron), ha a munkaadó vásárolta azokat.

A természetbeni bérek és keresetek összege a szóban forgó áruk, szolgáltatások vagy egyéb juttatások alapáron számított értékével, (illetve a munkaadó által történő vásárlásuk esetén a piaci beszerzési áras értékével) egyenlő akkor, ha azokat térítésmentesen bocsátják a munkavállalók rendelkezésére.

Ha csökkentett áron biztosítják a juttatásokat, akkor a természetbeni bérek és keresetek összegét a fentiek szerint számított érték és a munkavállalók által megtérített összeg különbözete adja.

4.07. A bérek és keresetek nem tartalmazzák a következőket:

- a) a munkaadók által saját javukra vagy a munkavállalók javára teljesített azon kiadások, amelyekre a munkaadó termelési folyamatához van szükség:
  1. a munkavállalók utazási, különlési, elköltözési és reprezentációs költségei címén kifizetett juttatások vagy térítések, ha ezek munkaköri kötelezettségeik teljesítése folyamán merültek fel;
  2. a munkahelyen biztosított kényelmi juttatások, a munka jellege miatt szükséges orvosi vizsgálatok költségei, a kizárólag vagy főleg a munkában viselt munkaruházat nyújtásával kapcsolatos kiadások;

3. olyan típusú munkahelyi elhelyezési szolgáltatások, amelyeket a munkavállalók háztartásának tagjai nem vehetnek igénybe – például felvonulási épületek, hálótermek, katonai barakkok stb.;
4. a rendkívüli munkakörülmények miatt szükségessé vált speciális ételek vagy italok;
5. a munkavállalóknak kizárólag vagy elsődlegesen a munkájukhoz szükséges szerszámok, berendezések vagy a speciális ruházat megvásárlása után kifizetett költségtérítések, illetve bérük vagy keresetük azon része, amelyet munkaszerződés alapján a munkavállalók ilyen vásárlásra kötelesek költeni.

A munkaadók folyó termelőfelhasználásaként kell kezelni azon áruk és szolgáltatások költségeit, amelyeket a munkaadók azért biztosítanak a munkavállalóik részére, hogy az utóbbiak elvégezhessék munkájukat.

- b) A bérek és keresetek azon összege, amelyet a munkaadók a munkavállalóknak betegség, anyaság, üzemi baleset, rokkantság, létszámleépítés stb. esetén ideiglenesen tovább fizetnek. Ezen kifizetéseket a munkavállalók által kapott nem alapszerű társadalombiztosítási juttatás-ként kell elszámolni (D.623), miközben ugyanezek az összegek a munkaadók által fizetett imputált társadalombiztosítási hozzájárulás soron (D.122) is megjelennek;
- c) a gyermekek vagy a család révén munkavállalóknak nyújtott egyéb nem alapszerű társadalombiztosítási juttatások, illetve az oktatási vagy egyéb támogatások, valamint a munkavállalók vagy családtagjaik részére biztosított ingyenes orvosi szolgáltatások (kivéve a munka jellege miatt szükségessé vált juttatásokat);
- d) a munkaadó által a bérek és keresetek után fizetendő adók – például a béradó. Ezen adókat egyéb termelési adóként kell elszámolni.

A MUNKAADÓK TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI HOZZÁJÁRULÁSAI (D.12)

- 4.08. A munkavállalói jövedelem részeként kell elszámolni azt a munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásával megegyező összeget, amelyet a munkaadók azért fizetnek ki, hogy munkavállalóik társadalombiztosítási juttatásokra való jogosultságát biztosítsák. A munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásai lehetnek ténylegesek vagy imputáltak.

A munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai (D.121)

- 4.09. *Meghatározás:* A munkaadó által fizetett tényleges társadalombiztosítási hozzájárulások (D.121) a munkaadók által a munkavállalók javára a biztosítóknak (társadalombiztosítási alapoknak és magán biztosítási rendszereknek) teljesített kifizetéseket tartalmazzák. E fizetések lehetnek a társadalombiztosítás által fedezett kockázatok vagy szükségletek esetére szóló biztosításokkal kapcsolatos törvényben előírt, egyezményes, szerződéses vagy önkéntes hozzájárulások (lásd a 4.92. pont a) alpontját).

Bár a munkaadók e hozzájárulásokat közvetlenül fizetik be a biztosítóknak, e tételeket mégis a munkavállalói jövedelem olyan részeként kell elszámolni, mintha azt a munkavállalók fizették volna a biztosítóknak.

A munkaadó által fizetett imputált társadalombiztosítási hozzájárulás (D.122)

- 4.10. *Meghatározás:* A munkaadók által fizetett imputált társadalombiztosítási hozzájárulások (D.122) jelentik az ellentétét azoknak a nem alapszerű társadalombiztosítási juttatásoknak (amelyek összegét szükség esetén csökkenteni kell a munkavállalói befizetések értékével), amelyeket a munkaadók közvetlenül fizetnek ki munkavállalóik, korábbi munkavállalóik vagy egyéb kiválasztott személyek⁽¹⁾ részére anélkül, hogy biztosítótársaság vagy önálló nyugdíjpénztár közreműködését vennék igénybe, illetve külön alapot vagy elkülönített tartalékot hoznának létre e célra.

Az a tény, hogy bizonyos társadalombiztosítási juttatásokat a munkaadók közvetlenül és nem társadalombiztosítási alapok vagy egyéb biztosítók közreműködésével fizetnek ki, semmiképpen nem csökkenti azok társadalombiztosítási juttatás-jellegét. Ugyanakkor mivel e juttatások költségei a munkaadók munkaerőköltségeinek részét képezik, azokat a munkavállalói jövedelmek közé kell számítani.

- 4.11. A szektorok számláin a közvetlen társadalombiztosítási juttatások költségei először a jövedelem keletkezése számlán a felhasználások között a munkavállalói jövedelem elemeként, másodszer a jövedelmek másodlagos elosztása számlán a felhasználások között társadalombiztosítási juttatásként jelennek meg. Az utóbbi számla egyensúlyba hozása érdekében feltételezni kell, hogy a munkavállalók háztartásai visszafizetik a munkaadók szektorainak a munkaadók által fizetett imputált társadalombiztosítási hozzájárulásokat, amelyek az esetlegesen a munkavállalók

⁽¹⁾ A munkaadók által fizetett imputált társadalombiztosítási hozzájárulások összegének egyik eleme megegyezik a munkaadók által munkavállalóknak betegség, anyaság, üzemi baleset, rokkantság, létszámleépítés stb. esetén ideiglenesen továbbra is kifizetett bérek és keresetek összegével, amennyiben ezt az összeget el lehet különíteni.

által fizetett társadalombiztosítási hozzájárulásokkal együtt finanszírozzák az ugyanazon munkaadók által számukra nyújtott közvetlen társadalombiztosítási juttatásokat. Ez a képzett körforgás hasonlít a munkaadók által fizetett tényleges társadalombiztosítási hozzájárulások körforgásához, amely megjelenik a háztartások számláján, majd úgy kell kezelni, mintha a háztartások befizetnék ezt az összeget a biztosítók részére.

A munkaadók által fizetett imputált társadalombiztosítási hozzájárulások értékelésénél, amelyek összege nem szükségszerűen egyezik meg a közvetlen társadalombiztosítási juttatásokéval, a D.612-nél leírtakat kell figyelembe venni.

4.12. A munkavállalói jövedelmek számbavételének időpontja:

- a) a bérek és keresetek (D.11) abban az időszakban kerülnek elszámolásra, amikor a munkát elvégzik. Ugyanakkor az eseti prémiumokat vagy egyéb rendkívüli kifizetéseket, 13. havi fizetéseket stb. akkor kell elszámolni, amikor kifizetésük esedékessé válik;
- b) a munkaadók által fizetett tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásokat (D.121) arra az időszakra kell elszámolni, amikor a munkát elvégzik;
- c) a munkaadók által fizetett imputált társadalombiztosítási hozzájárulások esetében (D.122):
  1. azt a részt, amely a közvetlen társadalombiztosítási juttatások ellentételét jelenti, a munka elvégzésének időszakára kell elszámolni;
  2. azt a részt, amely a közvetlen önkéntes társadalombiztosítási juttatások ellentételét jelenti, a jelzett juttatások kifizetésének időpontjában kell elszámolni.

4.13. A munkavállalói jövedelem a következőket tartalmazhatja:

- a) a rezidens munkaadók által a rezidensek részére fizetett munkavállalói jövedelem;
- b) a nem rezidens munkaadók által a rezidensek részére fizetett munkavállalói jövedelem;
- c) a rezidens munkaadók által a nem rezidensek részére fizetett munkavállalói jövedelem.

Ezeket a különböző tételeket az ESA a következőképpen számolja el:

1. a rezidens munkaadók által a rezidensek és a nem rezidensek részére fizetett munkavállalói jövedelem, az a) és c) tételeket összevonja, és ez az összeg azon szektorok és nemzetgazdasági ágazatok jövedelem keletkezése számláin jelenik meg a felhasználások között, amelyekhez a munkaadók tartoznak;
2. a rezidens és nem rezidens munkaadók által a rezidenseknek kifizetett munkavállalói jövedelem, az a) és b) tételeket összevonja, és ez az összeg a háztartások elsődleges jövedelemelosztási számláján a források között jelenik meg;
3. a b) tétel, a nem rezidens munkaadók által a rezidenseknek kifizetett munkavállalói jövedelem az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek külföld számláján a felhasználások között jelenik meg;
4. a c) tétel, a rezidens munkaadók által a nem rezidenseknek kifizetett munkavállalói jövedelem a külföld elsődleges jövedelmei és folyó transzferei számláján a források között jelenik meg.

TERMELÉSI ÉS IMPORTADÓK (D.2)

4.14. *Meghatározás:* A termelési és importadók (D.2) azokat a pénzben vagy természetben teljesített kötelező, viszonzatlan átutalásokat tartalmazzák, amelyeket a kormányzat vagy az Európai Unió intézményei vetnek ki áruk és szolgáltatások előállításával és importjával, a munkaerő alkalmazásával, föld, épületek vagy a termelésben felhasznált egyéb eszközök tulajdonjogával vagy használatával kapcsolatban. Ezeket az adókat attól függetlenül be kell fizetni, hogy képződik-e nyereség.

4.15. A termelési és importadók közé a következők tartoznak:

- a) termékadók (D.21):
  1. hozzáadott érték típusú adók (HÉA) (D.211);
  2. importadók és importvámok a HÉA kivételével (D.212):
    - importvámok (D.2121),
    - importadók a HÉA és importvámok kivételével (D.2122);

3. termékdadók a HÉA és importadók kivételével (D.214);

b) egyéb termelési adók (D.29).

TERMÉKADÓK (D.21)

4.16. *Meghatározás:* A termékdadók azok az adók, amelyeket bizonyos áruk előállítása, szolgáltatások nyújtása esetén azok egységei után kell befizetni. Az adó lehet az áru vagy szolgáltatás mennyiségi egységére vetített meghatározott pénzösszeg, vagy lehet a gyártott termék vagy lebonyolított szolgáltatás egységárának vagy értékének meghatározott százalékaként kiszámítható összeg. Általánosan alkalmazandó az az elv, hogy a termékre kivetett tényleges adóknak – függetlenül attól, melyik intézményi egység fizeti azokat – szerepelniük kell a termékdadók között kivéve, ha azok konkrétan egy másik tétel alatt szerepelnek.

Hozzáadott érték típusú adók (HÉA) (D.211)

4.17. *Meghatározás:* A hozzáadott érték típusú adó (HÉÁ) az áruk vagy szolgáltatások olyan adója, amelyet fázisonként vállalkozások szednek be, és amely végül teljes egészében a végső felhasználót terheli.

Ez a hozzáadott érték típusú adó (D.211) tartalmazza a kormányzat által beszedett, belföldi és importált termékekre kivetett hozzáadottérték-adókat, valamint ahol helyénvaló, a HÉÁ-ra vonatkozó szabályokhoz hasonló előírások szerint kivetett egyéb levonható adókat, a továbbiakban az egyszerűség kedvéért „HÉA”.

A termelők csak az eladásuk után fizetendő HÉA és a saját végső folyó termelőfelhasználás vagy bruttó állóeszköz-felhalmozás céljából végzett beszerzéseik után visszaigényelhető HÉA közötti különbözetet kötelesek befizetni.

A HÉA elszámolása nettó módon történik abban az értelemben, hogy:

- a) az áruk és szolgáltatások kibocsátásának, valamint az importnak az értékelése a számlában szereplő HÉA nélkül történik;
- b) az áruk és szolgáltatások beszerzését a le nem vonható HÉÁ-val együtt kell elszámolni. A HÉÁ-t úgy kell elszámolni, hogy a vevőket, és nem az eladókat, és csak azokat a vevőket terheli, akik nem tudják levonni azt. A HÉA nagyobbik része tehát a rendszerben a végső felhasználás, főleg a háztartások fogyasztása után fizetett adóként kerül elszámolásra. A HÉA egy részét azonban a vállalkozások, főleg a HÉA-mentes tevékenységet végzők fizethetik.

A teljes gazdaság szintjén a HÉA összege egyenlő a teljes kiszámlázott HÉA és a teljes levonható HÉA különbözetével.

Importadók és -vámok a HÉA kivételével (D.212)

4.18. *Meghatározás:* Az importadók és -vámok a HÉA kivételével (D.212) egyrészt azokat az importált árukra kivetett kötelező hozzájárulásokat tartalmazzák a HÉA kivételével, amelyeket a kormányzat vagy az Európai Unió intézményei írnak elő annak ellenében, hogy engedélyezzék ezek szabad mozgását a gazdaság területén, másrészt pedig a nem rezidens egységek által a rezidensek részére nyújtott szolgáltatásokra kivetett kötelező befizetéseket.

Ezek közé a befizetések közé tartoznak:

- a) az importvámok (D.2121): ide tartoznak a vámok vagy egyéb importterhek, amelyek meghatározott áruk után a vámtarifarendszer előírásai alapján akkor fizetendők, amikor azok a felhasználó ország gazdasági területére felhasználás céljából belépnek;
- b) az importadók, a HÉA és az importvámok kivételével (D.2122):

Ez a tétel a következőket tartalmazza:

1. az importált mezőgazdasági termékekre kivetett lefoglalások;
2. az importra kivetett monetáris kompenzációs összegek;
3. bizonyos importtermékekre kivetett jövedéki adók és különleges adók, feltéve hogy a hazai eredetű hasonló termékekre kivetett ilyen jellegű vámokat és adókat maga a termelő ágazat fizeti;
4. az áruk és szolgáltatások importja után fizetendő árbevételhez kapcsolódó általános adók;

5. a nem rezidens vállalkozások által a gazdaság területén belül rezidens egységek számára nyújtott meghatározott szolgáltatások után fizetendő adók;
6. meghatározott áruk és szolgáltatások importjára vonatkozóan monopóliummal rendelkező állami vállalatok nyereségét, amelyet ezek az állam részére átadnak.

Az importadók és -vámok HÉA-t nem tartalmazó nettó értékének kiszámítása úgy történik, hogy az importadók és -vámok HÉA nélküli értékéből (D.212) le kell vonni az importtámogatások (D.311) összegét.

Termékadók a HÉA és az importadók kivételével (D.214)

- 4.19. *Meghatározás:* A termékadók a HÉA és az importadók kivételével (D.214) az árukra és szolgáltatásokra kivetett olyan adókat foglalja magában, amelyek megfizetése ezen áruknak és szolgáltatásoknak a termelése, exportja, eladása, transzfere, lízingelése vagy szállítása következtében, illetve ezek saját fogyasztásra vagy saját tőkefelhalmozásra történő felhasználása miatt válik esedékessé.
- 4.20. E tétel konkrétan a következőket tartalmazza:
  - a) jövedéki adók és fogyasztási adók (az importadók és -vámok közé tartozó adók kivételével);
  - b) bizonyos termékek, például szeszes italok vagy dohány eladása, illetve jogi okmányok vagy csekkek után lerovandó bélyegadó;
  - c) pénzügyi és tőkeműveletek után fizetendő adók, amelyeket nem pénzügyi és pénzügyi eszközök, valamint külföldi fizetendő eszköz adásvétele esetén kell befizetni. Ezek akkor válnak esedékessé, amikor a föld vagy egyéb eszközök tulajdonjoga megváltozik, kivéve ha ez tőketranszfer (főleg örökségek és ajándékok) eredményeképpen történik. Ezeket a közvetítők szolgáltatásai után fizetendő adóként kell kezelni;
  - d) gépkocsi-nyilvántartási adók;
  - e) a szórakoztatás után fizetendő adók;
  - f) lottójáték, szerencsejáték és fogadások után fizetendő adók, a nyeremények után fizetendő adók kivételével;
  - g) biztosítási díjak után fizetendő adók;
  - h) meghatározott szolgáltatások adói: szállodai vagy szállásszolgáltatások, lakásszolgáltatások, éttermi, szállítási, hírközlési, hirdetési szolgáltatások után fizetendő adók;
  - i) az általános értékesítési vagy forgalmi adók (a HÉA-típusú adók kivételével): ezek tartalmazzák a gyártók nagykereskedelmi és kiskereskedelmi forgalma után fizetendő adókat, a beszerzések adóit, a forgalmi adót;
  - j) a pénzügyi monopóliumok állam részére átadott nyeresége, kivéve a meghatározott áruk vagy szolgáltatások importja feletti monopóliumot gyakorlókét (ezeket a D.2122 tartalmazza). A pénzügyi monopóliumok olyan állami vállalatok, amelyek törvényes monopóliumot kaptak meghatározott típusú áru vagy szolgáltatás előállítására vagy forgalmazására annak érdekében, hogy bevételt termeljenek és nem azért, hogy az állam gazdaságpolitikai vagy szociálpolitikai céljainak megvalósítását elősegítsék. Nem tekintendő pénzügyi monopóliumnak, ha egy állami vállalat tudatos gazdaság- vagy szociálpolitika keretében kap monopoljogokat az áru vagy szolgáltatás, illetve a termelési technológia speciális jellege miatt, például közmuvelőszolgáltatások, posták és távközlés, vasutak stb. Általánosságban a pénzügyi monopóliumok jellemzően olyan áruk vagy szolgáltatások előállítását végzik, amelyeket más országokban esetleg súlyosan megadóztatnak; ezeknél a tendencia arra felé mutat, hogy bizonyos fogyasztási cikkekre (szeszesitalokra, dohányra, gyufára stb.) vagy fűtőanyagokra korlátozódnak;
  - k) az export után beszedett exportvámok és monetáris kompenzációs összegek.
- 4.21. A nettó termékadók kiszámítása úgy történik, hogy a termékadók összegéből (D.21) le kell vonni a terméktámogatásokat (D.31).

EGYÉB TERMELÉSI ADÓK (D.29)

- 4.22. *Meghatározás:* Az egyéb termelési adók (D.29) minden olyan adót magukban foglalnak, amelyek a vállalkozásoknál a termelés folyamatába való bekapcsolódás következtében merülnek fel az előállított vagy értékesített áruk vagy nyújtott szolgáltatások mennyiségétől vagy értékétől függetlenül.

Ezen adók befizetése történhet a föld, az állóeszközök vagy a termelési folyamatban alkalmazott munkaerő, illetve bizonyos tevékenységek vagy gazdasági műveletek után.

4.23. Az egyéb termelési adók (D.29) konkrétan a következőket tartalmazzák:

- a) a vállalkozások (beleértve a saját lakásukban lakó tulajdonosokat) által a termelés céljára felhasznált föld, épületek vagy egyéb építmények tulajdonjoga vagy használata után fizetendő adók;
- b) az állóeszközök (járművek, gépek, berendezések) termelési célból történő használata után kivetett adók, akár saját tulajdonban vannak, akár bérlik ezeket;
- c) az összbértömeg után kivetett adók és a béradók;
- d) a termelési célból lebonyolított nemzetközi gazdasági műveletek (külföldi utazások, külföldi átutalások vagy nem rezidensekkel végzett hasonló gazdasági műveletek) után kivetett adók;
- e) a vállalkozások által üzleti vagy szakmai engedélyek megszerzése érdekében befizetett adók, ha ezeket az engedélyeket az esedékes összegek befizetése után automatikusan megadják. Ha azonban a kormányzat az ilyen engedély megadásának feltételeként ellenőrzi az üzlet-helységek alkalmasságát és biztonságosságát, a felhasznált berendezések megbízhatóságát vagy biztonságosságát, az alkalmazott személyzet szakmai alkalmasságát, illetve az előállított áruk vagy szolgáltatások minőségét vagy színvonalát, a befizetéseket a nyújtott szolgáltatások megvásárlásaként kell elszámolni kivéve, ha az engedélyekért felszámított összegek nem állnak arányban a kormányzat által végzett ellenőrzések költségeivel;
- f) a termelési tevékenységekből származó, környezetszennyezés miatt kivetett adók. Ide tartoznak a mérgező gázoknak, folyadékoknak vagy egyéb káros anyagoknak a környezetbe történő kibocsátása vagy kikerülése után kivetett adók. Nem kell idesorolni azokat a hulladékok vagy mérgező anyagok összegyűjtése és tárolása miatt a hatóságok részére teljesített kifizetéseket, amelyek a vállalkozások folyó termelő-felhasználásának részét képezik;
- g) a mezőgazdaságban gyakran alkalmazott átalányrendszerből következő HÉA-alulkompenzáció.

4.24. E tétel nem tartalmazza a háztartások személyes használatában lévő járművek stb. után kivetett adókat, amelyeket a folyó jövedelem-, vagyontb. adók között kell elszámolni.

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEINEK BEFIZETETT TERMELÉSI ÉS IMPORTADÓK

4.25. Az Európai Unió intézményeinek befizetett termelési és importadók főleg a következő adókat foglalják magukban:

- a) a rezidens termelőegységek által az Európai Unió intézményeinek közvetlenül befizetett adók (az Európai Szén- és Acélközösség által a bányászati, valamint vas- és acélipari vállalkozások leföldözése);
- b) a nemzeti kormányok által az Európai Unió intézményei nevében beszedett adók, nevezetesen:
  1. a közös agrárpolitikából származó bevételek:

az importált mezőgazdasági termékek után kivetett leföldözések, az exportra és importra kivetett monetáris kompenzációs összegek, a cukortermelési leföldözések és az izocukorra kivetett adók, a tejre és gabonára kivetett társfelelősségi adók;
  2. a harmadik országokkal folytatott kereskedelemről származó bevételek: az Európai Közösségek Integrált Vámtarifája (TARIC) alapján kivetett vámok;
  3. az egyes tagállamok HÉA-bevételeiből származó befizetések.

4.26. A termelési és importadók elszámolásának időpontja: a termelési és importadók akkor kerülnek elszámolásra, amikor az adófizetési kötelezettség alapját képező tevékenység, gazdasági művelet vagy egyéb esemény megtörténik.

4.27. Az adóhatóság figyelmét mindig elkerüli azonban számos olyan gazdasági tevékenység, gazdasági művelet vagy esemény, amelyeknek az adójogszabályok szerint az érintett egységekre vonatkozó adófizetési kötelezettség keletkezéséhez kellene vezetniük. Nem lenne azonban ésszerű azt feltételezni, hogy e tevékenységek, gazdasági műveletek vagy események pénzügyi eszközök vagy kötelezettségek vagy követelések formájában megjelenő keletkezéséhez vezetnek. Emiatt a rendszerben elszámolandó összegeket csak akkor kell esedékes kötelezettségnek tekinteni, ha adókiivetés, -bevallás vagy a kötelezettség keletkezését alátámasztó olyan egyéb okmányok igazolják azokat, amelyek egyértelműen fizetésre kötelezik az adózókat. A rendszer nem imputálja azokat a hiányzó adókat, amelyeket adókiivetés nem támaszt alá.

Az adókiivetéssel igazolt, de (például csődbejelentés miatt) soha ki nem fizetett adókat úgy kell kezelni, mintha kifizették volna azokat; erre két lehetőség létezik:

- a) a kormányzat által behajthatatlan követelésként történő egyoldalú leírás, amely elismeri, hogy a követelés már nem behajtható; ez a leírás a kormányzat és a nem fizető adós eszközök egyéb volumenváltozásai számláján kerülnek elszámolásra;
- b) az adósságnak a kormányzat és az adós kölcsönös megállapodása alapján történő törlése. Ezt a törlést a kormányzat által az adós tőke-számlája javára átadott tőke-transzferként kell kezelni, ezzel egyidejűleg a követelést a pénzügyi számlán törölni kell.
- 4.28. Az elszámolandó adók összértéke tartalmazza az esedékes adóhátralékokra felszámolt kamatot és az adóhatóságok által kivetett bírságokat, ha nem lehetséges e kamatokat és bírságokat az adóktól függetlenül elszámolni; az összérték tartalmazza az adóhátralékok beszedésével vagy behajtásával kapcsolatban esetlegesen felmerült költségeket is. Ennek megfelelően a kormányzat által gazdaságpolitikai szempontból nyújtott minden adókedvezmény összege és a túlfizetések miatt történő összes adóvisszatérítés csökkenti azt.
- 4.29. A számlarendszerben a termelési és importadók (D.2) megjelennek:
- a) a teljes gazdaság jövedelemkeletkezése számláján a felhasználások között;
- b) a kormányzati szektor elsődleges jövedelemosztási számláján, valamint az elsődleges jövedelmek és folyó transferek külföld számláján a források között.

A termékadók a teljes gazdaság áruk és szolgáltatások egyenlegén a források között szerepelnek. Ezáltal lehetővé válik az áruk és szolgáltatások termékadók nélkül értékelt forrásainak és a felhasználásoknak a kiegyensúlyozása, amely utóbbiak értékelésekor ezeket az adókat számításba vették.

Az egyéb termelési adók (D.29) az azokat befizető nemzetgazdasági ágazatok vagy szektorok jövedelemkeletkezése számláin a felhasználások között szerepelnek.

TÁMOGATÁSOK (D.3)

- 4.30. *Meghatározás:* A támogatások (D.3) olyan viszonzatlan folyó kifizetések, amelyeket a kormányzat vagy az Európai Unió intézményei nyújtanak a rezidens⁽²⁾ termelőknek azok termelési szintjének, árainak befolyásolása vagy a termelési tényezők fejében, díjazás céljából.
- Az egyéb nem piaci termelők csak akkor kaphatnak egyéb termelési támogatásokat, ha e kifizetések a piaci és nem piaci termelőkre egyaránt alkalmazandó általános szabályoktól függenek. Megegyezés alapján, a terméktámogatások egyéb nem piaci kibocsátásánál (P.13) nem kerülnek elszámolásra.
- 4.31. Az Európai Unió intézményei által nyújtott támogatások csak az általuk közvetlenül a rezidens termelőegységeknek teljesített folyó transfereket tartalmazzák.
- 4.32. A támogatások a következők szerint csoportosíthatóak:
- a) terméktámogatások (D.31);
1. importtámogatások (D.311);
  2. egyéb terméktámogatások (D.319);
- b) egyéb termelési támogatások (D.39).

TERMÉKTÁMOGATÁSOK (D.31)

- 4.33. *Meghatározás:* A terméktámogatás (D.31) az előállított vagy importált áru vagy a nyújtott szolgáltatás egysége után fizetendő támogatás. A támogatás lehet az áru vagy szolgáltatás mennyisége alapján meghatározott konkrét pénzügyi összeg, vagy kiszámítható az érték alapján az egységár meghatározott százalékaként. A támogatás kiszámítása történhet egy meghatározott irányár és a vevő által ténylegesen kifizetett piaci ár különbözeteként is. A terméktámogatás rendszerint akkor válik esedékessé, amikor az árut legyártják, eladják vagy importálják. Megegyezés alapján a terméktámogatások csak a piaci kibocsátásra (P.11) vagy a saját fogyasztásra történő termelésre (P.12) vonatkozhatnak.

⁽²⁾ Az Európai Unió intézményei a támogatásokat a Közösségen belül bárhol található rezidens egységeknek nyújtják.

Importtámogatások (D.311)

4.34. *Meghatározás:* Az importtámogatások közé tartoznak azok az áruk és szolgáltatások után járó támogatások, amelyek kifizetése akkor válik esedékessé, amikor az áruk felhasználás céljából a határt átlépve belépnek a gazdaság területére, vagy amikor a szolgáltatásokat a rezidens szervezeti egységek részére nyújtják. E támogatások tartalmazhatnak olyan veszteségeket is, amelyek a kormányzat tudatos gazdaságpolitikája következtében keletkeznek azon állami kereskedelmi szervezeteknél, amelyek funkciója nem rezidensektől vásárolt termékek alacsonyabb áron történő eladása rezidensek részére.

Egyéb terméktámogatások (D.319)

4.35. *Meghatározás:* Az egyéb terméktámogatások (D.319) közé tartoznak:

- a) a belföldön felhasznált termékek támogatásai: ide kell sorolni azokat a támogatásokat, amelyeket a rezidens termelőknek fizetnek ki a gazdaság területén felhasznált vagy elfogyasztott termékek után;
- b) azon állami kereskedelmi szervezetek veszteségei, amelyek feladata rezidens termelők termékeinek vásárlása és azután azoknak alacsonyabb áron való értékesítése rezidensek és nem rezidensek részére, amennyiben ez a veszteség tudatos kormányzati gazdaság- vagy szociálpolitika következménye;
- c) az állami vállalatok és kvázi vállalatok olyan támogatásai, amelyek célja azoknak a folyamatosan keletkező veszteségeknek az ellensúlyozása, amelyek tudatos kormányzati vagy európai gazdaság- és szociálpolitika következményeként az átlagos termelési költségeknél alacsonyabb árak felszámítása miatt keletkeznek termelési folyamatuk során;
- d) a közvetlen exporttámogatások, amelyeket közvetlenül a rezidens termelőknek fizetnek ki, amikor az áruk elhagyják a gazdaság területét vagy szolgáltatásokat nyújtanak nem rezidensek részére. Kivételt képeznek azonban a korábban megfizetett termékadóknak a vámoláskor történő visszatérítései és azoknak az adóknak az elengedése, amelyek megfizetése akkor lett volna esedékes, ha az árukat a gazdaság területén belül értékesítették volna vagy használták volna fel.

EGYÉB TERMELESI TÁMOGATÁSOK (D.39)

4.36. *Meghatározás:* Az egyéb termelési támogatások (D.39) a rezidens termelőegységek által a termelésben való részvételük következtében kapott terméktámogatásokon kívüli támogatásokat foglalják magukban.

Az egyéb nem piaci termelők az egyéb nem piaci kibocsátásuk esetén csak akkor részesülhetnek egyéb termelési támogatásban, ha ezek a kormányzattól származó kifizetések a piaci és nem piaci termelőkre egyaránt alkalmazandó általános szabályozástól függenek.

4.37. E tétel konkrétan a következőket tartalmazza:

- a) bér- és munkaerő-támogatások: e támogatások a bér- vagy keresettömeg, illetve a teljes munkaerő vagy bizonyos típusú személyek, például fizikailag fogyatékos személyek vagy hosszú ideig munkanélküli személyek foglalkoztatása vagy a vállalatok által szervezett vagy finanszírozott képzési rendszerek költségei után járó támogatásokat foglalják magukban;
- b) a környezetszennyezés csökkentésére szánt támogatások: ezek a támogatások a szennyező anyagok környezetbe jutásának csökkentése vagy kiküszöbölése érdekében vállalt kiegészítő eljárások bizonyos vagy valamennyi költségének fedezetére szánt folyó támogatások;
- c) a rezidens termelőegységek részére kamatcsökkentés formájában nyújtott vissza nem térítendő támogatások akkor is, ha tőkefelhalmozást segítenek elő ⁽³⁾. Valójában e folyó transzfereknek az a rendeltetése, hogy csökkentsék a termelők működési költségeit. Ezeket a számlákban a termelők javát szolgáló támogatásként kell kezelni még akkor is, ha a kamatkülönbözetet a gyakorlatban a kormányzat közvetlenül a hitel nyújtó hitelintézetnek fizeti ki;
- d) a mezőgazdaságban gyakran előforduló, az átalányrendszer következtében fellépő HÉA-túlkompenzáció.

⁽³⁾ Ha azonban a vissza nem térítendő támogatás kettős célt szolgál, azaz mind az adósság visszafizetésének finanszírozását, mind az erre járó kamat kifizetését, és ha nem lehetséges ezeket arányosan két elemre felosztani, a vissza nem térítendő támogatás egészét beruházási támogatásként kell kezelni.

4.38. A következők nem kezelendők támogatásként:

- a) a kormányzat folyó transzferei a háztartásoknak mint fogyasztóknak. Ezeket vagy társadalombiztosítási juttatásként vagy egyéb folyó transzfereknek (D.75) kell elszámolni;
- b) a kormányzat különböző részei mint nem piaci áruk és szolgáltatások előállítói közötti folyó transzferek az egyéb termelési támogatások (D.39) kivételével. A folyó transzferek a kormányzaton belül folyó transzferek cím alatt szerepelnek (D.73);
- c) beruházási támogatások (D.92);
- d) társadalombiztosítási alapokba történő rendkívüli befizetések, amennyiben e befizetések célja a fenti alapok biztosításmatematikai tartalékának növelése. E befizetések az egyéb tőketranszferek (D.99) tétel alatt jelennek meg;
- e) a kormányzat által a nem pénzügyi vállalatok és kvázi vállalatok részére azok több pénzügyi év alatt felgyülemlett veszteségeinek vagy a vállalat hibáján kívüli tényezők miatt bekövetkezett rendkívüli veszteségeinek fedezetére teljesített transzferek, amelyeket az egyéb tőketranszferek (D.99) között kell elszámolni;
- f) a termelőegységek kormányzattal szemben keletkezett adósságainak törlése (amelyek például a kormányzatok intézményei által a több pénzügyi éven keresztül kereskedelmi veszteségeket felhalmozó nem pénzügyi vállalkozásnak nyújtott hitelekől származnak). Általában e gazdasági műveleteket a számlákban az egyéb tőketranszferek (D.99) között kell kimutatni (lásd a 4.165. pont f) alpontját);
- g) a kormányzat vagy a külföld által teljesített, a tőkejavakban háborúk, egyéb politikai események vagy természeti katasztrófák miatt bekövetkezett károsodás, vagy azok megsemmisülése miatti kifizetések, amelyeket az egyéb tőketranszferek (D.99) között kell elszámolni;
- h) a társas vállalkozások kormányzat által megvásárolt részvényei és tőkerészesedései, amelyeket a részvények és egyéb tőkerészesedések (AF.5) tétel alatt kell kimutatni;
- i) a kormányzati intézmények által teljesített azon kifizetések, amelyeket az állami vállalatot érintő rendkívüli nyugdíjkiadásokért való feltételezett felelősség miatt teljesítenek. Ezeket a kifizetéseket a egyéb folyó transzferek (D.75) között kell elszámolni;
- j) a kormányzat piaci termelők részére történő azon kifizetései, amelyek részben vagy egészben megtérítik azon áruk vagy szolgáltatások értékét, amelyeket az említett piaci termelők közvetlenül és egyedileg nyújtanak a háztartások részére azok szociális kockázataival és szükségleteivel összefüggésben (lásd a 4.84. pontot), és amelyekre a háztartások törvényben szabályozott módon jogosultak. E kifizetések a kormányzat egyéni fogyasztási kiadásai (P.31), következésképpen a természetbeni társadalmi juttatások (D.631) és a háztartások tényleges fogyasztása (P.41) között szerepelnek.

4.39. A számbavétel időpontja: a támogatásokat akkor kell elszámolni, amikor a támogatást indokoló művelet vagy esemény (termelés, eladás, import stb.) megtörténik.

A speciális esetek a következők:

- a) a vételár és a kormányzati intézmény által felszámított eladási ár közötti különbözetben megnyilvánuló támogatásokat akkor kell elszámolni, amikor az árukat az intézmény megvásárolja, ha az eladási ár az adott időpontban ismert;
- b) a termelő által elszenvedett veszteség fedezetére szolgáló támogatásokat akkor kell elszámolni, amikor a kormányzati intézmény elhatározza, hogy fedezi a veszteséget.

4.40. A számlarendszerben a támogatások megjelennek:

- a) a nemzetgazdaság-jövedelem keletkezése számláján a negatív felhasználások között;
- b) a kormányzati szektor elsődleges jövedelemelosztási számláján és az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek külföld számláján negatív előjelű tételként a források között.

A terméktámogatások a teljes gazdaság áruk és szolgáltatások egyenlegén negatív tételként kerülnek elszámolásra a források között. Ezzel lehetővé válik az áruk és szolgáltatások forrásainak és a felhasználásoknak a kiegyensúlyozása.

Az egyéb termelési támogatások (D.39) az adott támogatásban részesülő ágazatok vagy szektorok jövedelemkeletkezése számláján a felhasználások között negatív tételként jelennek meg.

A termelési adók és importadók, valamint a támogatások több valutaárfolyamot alkalmazó rendszerének következményei: több átváltási árfolyamot jelenleg nem alkalmaznak az Európai Unió tagállamai egymás között. Ilyen rendszerben:

- a) az import implicit adóit HÉA és importvámok nélküli importadóként (D.2122) kezelik;
- b) az export implicit adóit HÉA és importadók nélküli termékadóként (D.214) kezelik;
- c) az import implicit támogatásait importtámogatásként (D.311) kezelik;
- d) az export implicit támogatásait egyéb terméktámogatásként (D.319) kezelik.

TULAJDONOSI JÖVEDELEM (D.4)

4.41. *Meghatározás:* A tulajdonosi jövedelem (D.4) a pénzügyi eszköz vagy a nem termelt tárgyi eszköz tulajdonosa által a pénzeszközöknek vagy nem termelt tárgyi eszközöknek egy másik intézményi egység rendelkezésére bocsátásáért járó jövedelem.

A tulajdonosi jövedelem besorolása a rendszerben a következőképpen történik:

- a) kamat (D.41);
- b) vállalatok felosztott jövedelme (D.42);
  - 1. osztalékok (D.421);
  - 2. jövedelem kivonása a kvázi vállalatokból (D.422).
- c) közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége (D.43);
- d) biztosítottak tulajdonosi jövedelme (D.44);
- e) bérleti díjak (D.45).

KAMAT (D.41)

4.42. *Meghatározás:* A kamat (D.41) az az összeg, amelyet az adós köteles fizetni a hitelezőnek a közöttük létrejött hitelszerződés feltételei szerint egy bizonyos időszakon keresztül anélkül, hogy a vissza nem fizetett tőkerésze csökkenne.

4.43. Amikor a hitelezők pénzeszközöket adnak kölcsön, akkor a következőkben felsorolt pénzügyi eszközök valamelyike keletkezik.

A tulajdonosi jövedelem fenti formája bizonyos típusú pénzügyi eszközök tulajdonosainak jár:

- a) betétek (AF.2);
- b) részvényeken kívüli értékpapírok (AF.3);
- c) hitelek (AF.4);
- d) egyéb aktív elszámolások (AF.7).

Betétek, hitelek után járó kamatok és egyéb követelések és kötelezettségek számlák

4.44. Az ezekkel a pénzügyi eszközökkel és kötelezettségekkel kapcsolatban járó és fizetendő kamat meghatározása úgy történik, hogy az elszámolási időszak folyamán az egyes időpontokban a vissza nem fizetett tőkerészre a szerződésben szereplő kamatlábat alkalmazzák.

Értékpapírok kamata

Váltók és egyéb rövid lejáratú értékpapírok kamata

4.45. A névérték és a kibocsátás időpontjában kifizetett ár közötti különbözet (azaz a diszkont) határozza meg a váltó élettartama alatt fizetendő kamatot. A váltó értékének a felhalmozódott kamatok miatt bekövetkező emelkedése nem képez eszköztartási nyereséget, mivel ez a vissza nem fizetett tőkerészét növeli, és nem változik az eszköz ára. A váltó értékében bekövetkezett egyéb változásokat viszont eszköztartási nyereségként/veszteségként kell kezelni.

Kötvények és adóslevelek kamata

4.46. A kötvények és a kölcsönkötvények olyan hosszú lejáratú értékpapírok, amelyek a tulajdonosuk részére feltétel nélküli jogot biztosítanak: meghatározott vagy szerződésben rögzített módon változó mértékű pénzjövedelemre a kamatszélvényre történő kifizetések formájában, vagy feljogosítanak egy meghatározott fix összeg egy vagy több megállapodott időpontban való felvételére ha az értékpapír visszaváltásra kerül, vagy biztosíthatják a jogot mindkét formára

- a) kamatszelvény nélküli kötvények: ebben az esetben nem történik kifizetés a kamatszelvényre. A kamat a visszaváltási ár és a kibocsátási ár különbözete, amelyet a kötvény lejáratáig terjedő időszakot alkotó évekre kell elosztani. Az egyes években keletkező kamatot a tulajdonos újra befekteti a kötvénybe, így az ellentételeket, amelyek összege egyenlő a felhalmozódott kamattal, a pénzügyi számlán kell elszámolni, egyrészt mint a kötvénytulajdonos által történő újabb kötvényvásárlást, másrészt pedig mint a kibocsátó vagy adós által történő újabb kötvénykibocsátást (tehát az eredeti kötvénymennyiség növekedéseként);
- b) egyéb kötvények, beleértve a névérték alatt kibocsátott kötvényeket. A kamat két összetevőből áll:
1. az egyes időszakokban a kamatszelvényekre történő kifizetésekből származó pénzügyi jövedelem összege;
  2. az egyes időszakokra a visszaváltási ár és a kibocsátási ár közötti különbség miatt felhalmozódó kamat összege; ennek kiszámítása a kamatszelvény nélküli kötvényekhez hasonló módon történik;
- c) indexált értékpapírok: a kamatszelvényre kifizetendő összegek és/vagy a vissza nem fizetett tőkerészei egy árindexhez vannak kapcsolva. A vissza nem fizetett tőkerész a meghatározott index mozgása miatt egy bizonyos elszámolási időszak folyamán bekövetkező változást az abban az időszakban felhalmozódott kamatként kell kezelni, ami hozzáadódik bármely egyéb olyan kamatösszeghez, amelynek kifizetése az adott időszakban esedékes. Az indexálás miatt felhalmozódó kamatot valójában visszaforgatják az értékpapírba, és azt a kötvénytulajdonos és a kibocsátó pénzügyi számláján kell elszámolni.

Kamatláb-swapügyletek és határidős kamatláb-megállapodások

- 4.47. A swapügylet két olyan intézményi egység között létrejött szerződés, amelyekben a felek megállapodnak arról, hogy kötelezettségeiket azonos összegű követelésre cserélik egy bizonyos időszak alatt. A swapügyleteknek általában két változata létezik, a kamatláb- és deviza-swapügyletek.

A swapmegállapodások alapján történt kamatkifizetésekből befolyó összegeket a swapügyletben részt vevő két fél közötti kifizetések levonásával kell elszámolni; a swapügylet lebonyolításáért harmadik feleknek, például szakosodott közvetítőknek történt kifizetéseket szolgáltatás vásárlásaként kell elszámolni.

Ugyanez az elv vonatkozik a határidős kamatláb-megállapodások alapján lebonyolított gazdasági műveletekre is.

Pénzügyi lízing kamata

- 4.48. A pénzügyi lízing a hitelnyújtás egyik alternatív módja, amely gép vagy berendezés vásárlásának finanszírozására szolgál. Olyan szerződés, amely pénzeszközöket közvetít a hitelező és a hitelt felvevő között: a lízingbeadó megvásárolja a berendezést, a lízingbevevő pedig szerződésben kötelezi magát, hogy lízingdíjat fizet, amely lehetővé teszi a lízingbeadó számára, hogy a szerződés időtartama alatt visszakapja összes vagy gyakorlatilag összes költségét a kamatokkal együtt.

A lízingbeadót úgy kell kezelni, mint aki az eszközért fizetett piaci beszerzési ár értékével megegyező összegű hitelt nyújt a lízingbevevőnek, ez a hitel a lízing futamideje alatt fokozatosan teljes mértékben visszafizetésre kerül. A lízingbevevő által az egyes időszakokban fizetett lízingdíj ezért két összetevőből áll: a tőkerész visszafizetéséből és a kamatfizetésből. Az imputált hitel kamatlábát következképpen implicit módon a lízing időtartama alatt az eszköz piaci beszerzési árával kapcsolatban lízingdíj formájában kifizetett teljes összeg határozza meg. A lízingdíjnak a kamatot megtestesítő része a lízing időtartama alatt a hitel visszafizetésével párhuzamosan fokozatosan csökken. A lízingbevevő által eredetileg felvett hitelt a következőkben visszafizetett hitel összegével együtt a lízingbeadó és a lízingbevevő pénzügyi számláin kell elszámolni. A kifizetett kamatokat pedig a jövedelmek elsődleges elosztása számláikon a kamatok között kell elszámolni.

Egyéb kamatok

- 4.49. A következők szintén kamatként kezelendők:

- a) a folyószámlahitelek kamata, az eredetileg megállapodottnál hosszabb ideig bent hagyott betétek után fizetett külön kamat, valamint a nyeresémnyjáték alapján meghatározott, egyes kötvénytulajdonosoknak teljesített kifizetések;

- b) a nyílt végű befektetési alapok által végzett befektetésekből származó kamatok (lásd a 2.51. pont b) alpontját), amelyeket a részvényesekre engedményeztek akkor is, ha tőkésítették azokat. A befektetési alap pénzügyi eszközein keletkezett, nem tulajdonosi jövedelemként elszámolt eszköztartási nyereség vagy veszteség nem tartozik ide.

A számbavétel időpontja

- 4.50. A kamat elszámolása annak esedékességekor történik: a kamatot úgy kell elszámolni, ahogy az a hitelező által nyújtott hitel vissza nem fizetett tőkerészenek összegéhez az idők során folyamatosan hozzáadódik. Az egyes elszámolási időszakok alatt felhalmozódó kamatot attól függetlenül el kell számolni, hogy azt ténylegesen kifizették-e vagy pedig a hitel tőkerészehez adták-e hozzá. Ha azt valójában nem fizették ki, akkor a hitel növekményét a pénzügyi számlában a hitelezőnél újabb ilyen jellegű pénzügyi eszköz megszerzéseként, az adósnál pedig ezzel egyező összegben a kötelezettség növekedéseként is el kell számolni.

- 4.51. A kamatot az arra kivetett adók levonása előtt kell elszámolni. A kapott és kifizetett kamat elszámolása mindig a kamattámogatásokkal együtt történik akkor is, ha ezeket a támogatásokat közvetlenül a pénzügyi intézményeknek és nem a kedvezményezetteknek fizetik ki (lásd a támogatásokat).

A pénzügyi közvetítők által nyújtott szolgáltatások felhasználókra fel nem osztott értékét, a pénzügyi közvetítők által teljesített vagy kapott tényleges kamatkifizetéseket nem kell módosítani azért, hogy el lehessen tüntetni azt a kamatrést, amely a pénzügyi közvetítők által felszámított implicit szolgáltatási díjat tartalmazza. A korrekciót a pénzügyi közvetítők, valamint a képzett nemzetgazdasági ágazat elsődleges jövedelemelosztási számláján kell elvégezni; megegyezés alapján ez utóbbi tartalmazza folyó termelő-felhasználásként a pénzügyi közvetítők teljes kibocsátását.

- 4.52. A számlarendszer a kamatot kimutatja:

- a) a szektorok elsődleges jövedelemelosztási számláján a források és a felhasználások között ⁽⁴⁾;
- b) a források és a felhasználások között az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek külföld számláján.

VÁLLALATOK FELOSZTOTT JÖVEDELME (D.42)

Osztalék (D.421)

- 4.53. *Meghatározás:* Az osztalék (D.421) a részvények tulajdonosai (AF.5) által kapott tulajdonosi jövedelem olyan formája, amelyre e tulajdonosok annak eredményeképpen válnak jogosulttá, hogy pénzeszközöket bocsátanak a vállalatok rendelkezésére. A saját tőke részvények kibocsátásával történő emelése a források növelésének másik, a hitelfelvétellel szemben alternatívát nyújtó módja. A hitel-forrásokkal ellentétben azonban a saját tőke nem hoz létre monetáris szempontból hosszú lejáratú kötelezettséget, és nem jogosítja fel állandó vagy előre meghatározott jövedelemre a vállalat részvényeinek tulajdonosait.

- 4.54. E tétel magában foglalja:

- a) a pénzügyi évre járó osztalékok kifizetéseként a részvényesek számára kibocsátott részvényeket is. Ugyanakkor nem tartalmazza az ingyen részvények kibocsátását, amely a saját tőke tőkésítését jelenti tartalékok és fel nem osztott nyereség formájában, és amely a részvényeseket részvénytulajdonuk arányában új részvényekhez juttatja;
- b) a befektetési alapok befektetéseiből származó osztalékokat is (lásd a 2.51. pont b) alpontját), amelyeket a részvényesekre engedményeztek, akkor is, ha tőkésítették azokat. A befektetési alapok pénzügyi eszközeivel kapcsolatban keletkezett, nem tulajdonosi jövedelemként elszámolt eszköztartási nyereségek vagy veszteségek nem tartoznak ide;
- c) önálló jogi személyiséggel rendelkező, bár formai szempontból társas vállalkozásnak nem minősülő állami vállalatok által a kormányzat részére befizetett jövedelmet is.

- 4.55. A számbavétel időpontja: az osztalékok elszámolása akkor történik, amikor azok kifizetése a vállalat döntése alapján esedékessé válik.

⁽⁴⁾ Ez a gyakorlat eltér az üzleti könyvelésben leggyakrabban alkalmazott gyakorlattól, ahol is a kifizetett kamatot általában fix költségként számolják el az egyéb termelési költségekhez hasonlóan a működési költségek között.

A számlarendszerben az osztalékok megjelennek:

- a) azoknak a szektoroknak az elsődleges jövedelemelosztási számláján a felhasználások között, amelyekbe a vállalatok tartoznak;
- b) azoknak a szektoroknak az elsődleges jövedelemelosztási számláján a források között, amelyekbe a részvényesek tartoznak;
- c) az elsődleges jövedelmek és folyó transferek külföld számláján a felhasználások és a források között.

A jövedelemkivonás a kvázi vállalatokból (D.422)

- 4.56. *Meghatározás:* A jövedelem kivonása a kvázi vállalatokból (D.422) azokat az összegeket tartalmazza, amelyeket a vállalkozók ténylegesen saját céljakra kvázi vállalataikból kivesznek.
- 4.57. Ezen összegeket az üzleti vállalkozások tulajdonosai által rendszeresen fizetendő valamennyi folyó jövedelem- és vagyoadó stb. levonása előtt kell elszámolni.
- 4.58. Ha a kvázi vállalat nyereséget termel, a tulajdonos egység dönthet úgy, hogy a nyereség egy részét vagy egészét, elsősorban befektetési célból, az üzleti vállalkozásban hagyja. Az üzleti vállalkozásban hagyott jövedelem a kvázi vállalat megtakarításaként jelentkezik, és csak a tulajdonos egységek által ténylegesen kivett nyereség kerül elszámolásra a számlákban a jövedelemkivonás a kvázi vállalatokból tétel alatt.
- 4.59. Ha a nyereséget rezidens vállalkozások fióktelepei, ügynökségei stb. – amennyiben e fióktelepek stb. nem rezidens egységként kezelendők – külföldön termelik meg, a visszatartott nyereség közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyereségeként jelenik meg (D.43). Csak az anyavállalat részére ténylegesen átutalt jövedelem kezelendő a számlákban a kvázi vállalatok külföldről kapott jövedelméből történő kivonás-ként. Ugyanezeket az elveket kell alkalmazni a gazdasági területen működő fióktelepek, ügynökségek stb. és az ezeket birtokoló nem rezidens anyavállalat közötti kapcsolatokra is.
- 4.60. E tétel tartalmazza a rezidensek által külföldi föld és épületek tulajdonosaként vagy a nem rezidensek által a gazdasági területen lévő föld vagy épületek tulajdonosaként kapott nettó működési eredményt. Gyakorlatilag egy ország gazdasági területén nem rezidens egységek földre és épületekre vonatkozó minden gazdasági műveletével kapcsolatban ezek az egységek – az ESA-ban elfogadott megegyezésekkel összhangban – olyan képzett rezidens egységeknek tekintendők, amelyek tőkéje nem rezidens tulajdonosok birtokában van.

A külföldön található, tulajdonos által lakott lakások bérleti díjának összege szolgáltatásimportként, a megfelelő nettó működési eredmény pedig külföldről kapott elsődleges jövedelemként kerül elszámolásra; a nem rezidens tulajdonosok által lakott lakások bérleti díjának összege szolgáltatásexportként, a megfelelő nettó működési eredmény pedig a külföldnek fizetett elsődleges jövedelemként kell nyilvántartani.

- 4.61. A jövedelemkivonás a kvázi vállalatokból tétel nem tartalmazza azokat az összegeket, amelyeket tulajdonosaik:
- a) meglévő tárgyi eszközeik eladása;
  - b) föld és immateriális javak eladása;
  - c) tőkekivonás (például a kvázi vállalatok saját tőkéjéből való részesedésük teljes vagy részleges megszüntetése) miatt kapnak.

Ezek az összegek a pénzügyi számlában a saját tőkéből történő kivonásként kezelendők. Ezzel ellentétben a kvázi vállalat tulajdonosa(i) által az eszközök megszerzése vagy a kötelezettségek csökkentése céljából nyújtott minden pénzeszközt a kvázi vállalat saját tőkéje növekményeként kell kezelni. Ha azonban a kvázi vállalat a kormányzat tulajdonában van, és a szándékos kormányzati gazdasági és szociálpolitika eredményeképpen folyamatosan veszteséges, a veszteségei fedezésére a kormányzat által a vállalatnak nyújtott minden rendszeres pénzáradást támogatásként kell kezelni.

- 4.62. A számbavétel időpontja: a kvázi vállalatok jövedelméből való kivonások akkor kerülnek elszámolásra, amikor a tulajdonosok lebonyolítják azokat.
- 4.63. A számlarendszerben a kvázi vállalatok jövedelméből való kivonások megjelennek:
- a) azoknak a szektoroknak az elsődleges jövedelemelosztási számláján a felhasználások között, amelybe a kvázi vállalat tartozik;

- b) a tulajdonos elsődleges jövedelemelosztási számláján a források között;
- c) az elsődleges jövedelmek és folyó transzferok külföld számláján a felhasználások és források között.

A KÖZVETLEN KÜLFÖLDI TŐKEBEFECTETÉSEK VISSZAFORGATOTT NYERESÉGE (D.43)

4.64. *Meghatározás:* A közvetlen külföldi tőkebefektetések visszaforgatott nyeresége (D.43) egyenlő:

a közvetlen külföldi tőkebefektetési vállalkozás működési eredménye

plusz az összes részükre járó tulajdonosi jövedelem vagy folyó transzfer

minusz az összes általuk fizetendő tulajdonosi jövedelem vagy folyó transzfer, beleértve a közvetlen külföldi tőkebefektetők részére teljesített tényleges átutalásokat és a közvetlen külföldi tőkebefektetési vállalkozás jövedelme, vagyona stb. után fizetendő minden folyó adót.

4.65. A közvetlen külföldi tőkebefektetési vállalkozás olyan jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozás, amelyben egy másik gazdaságban rezidens befektető a törzsrésztvények vagy szavazati jogok legalább 10 százalékával (jogi személy vállalkozás esetén) vagy (jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozás esetén) ennek megfelelő részesedéssel rendelkezik. A közvetlen külföldi tőkebefektetési vállalkozások közé tartoznak azok az egységek, amelyek leányvállalatok (a befektető több mint 50 %-ot birtokol), kapcsolt vállalkozások (a befektető 50 %-ot vagy annál kevesebbet birtokol) és fióktelepek (teljes egészében vagy közösen birtokolt jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozások), amelyek közvetlenül vagy közvetve a befektető tulajdonában vannak. Következésképpen a „közvetlen külföldi tőkebefektetési vállalkozás” tágabb fogalom, mint a „külföldi irányítású vagyongkezelő társaságok”.

4.66. A tényleges elosztások a közvetlen külföldi tőkebefektetési vállalkozás vállalkozói jövedelméből osztalék vagy a kvázi vállalatokból jövedelemkivonás formájában történhet.

Ezenkívül a visszaforgatott nyereséget úgy kell tekinteni, mintha azt a közvetlen külföldi befektetőknek a vállalkozás saját tőkéjéből való részesedésük arányában elosztották és átutalták volna, és azután ők azt újra befektették volna.

A közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége lehet pozitív vagy negatív.

4.67. A számbavétel időpontja: a közvetlen külföldi tőkebefektetések visszaforgatott nyeresége akkor kerül elszámolásra, amikor keletkezik .

A számlarendszerben a közvetlen külföldi tőkebefektetések visszaforgatott nyeresége megjelenik:

- a) a szektorok elsődleges jövedelemelosztási számláján a felhasználások és a források között;
- b) az elsődleges jövedelmek és folyó transzferok külföld számláján a felhasználások és a források között.

A BIZTOSÍTÁSI KÖTVÉNYTULAJDONOSOK TULAJDONOSI JÖVEDELME (D.44)

4.68. *Meghatározás:* A biztosítási kötvénytulajdonosok jövedelme egyenlő a biztosítástechnikai tartalékok befektetéséből származó elsődleges jövedelmek összegével. A biztosítástechnikai tartalékokat a biztosítótársaságok és nyugdíjalapok pénzügyi eszközökbe vagy földbe (amelyből a nettó, azaz a fizetett kamatok levonása utáni tulajdonosi jövedelem származik) vagy épületekbe (amely nettó működési eredményt hoz létre) fektetik. Nem tartoznak ide azok a kapott nettó jövedelmek, amelyek a biztosítótársaságok saját tőkéjének befektetéséből származnak, a saját tőkének a saját tőke és a biztosítástechnikai tartalékok összegének arányában.

4.69. Mivel a biztosítástechnikai tartalékok a biztosítási kötvénytulajdonosok eszközei, a befektetésükből származó bevételek a számlákban úgy jelennek meg, mint a biztosítótársaságok és nyugdíjalapok által a biztosítottak részére teljesített, a biztosítottak tulajdonosi jövedelmei formájában történő kifizetések.

Mivel ezt a jövedelmet a biztosítótársaságok és nyugdíjalapok a gyakorlatban visszatartják, ezért ezeket úgy kell kezelni, mint a biztosítótársaságok és nyugdíjalapok részére kiegészítő biztosítási díjak és hozzájárulások formájában visszafizetett jövedelmek, amelyek kiegészítik a ténylegesen fizetett díjakat és hozzájárulásokat.

E díj- és járulékiegészítéseket a társadalombiztosítási rendszerek keretében kötött nem életbiztosítási és életbiztosítási kötvényekre fizetett tényleges díjakkal és hozzájárulásokkal együtt az érintett egységek jövedelmek másodlagos elosztása számláiban kell elszámolni.

A nem társadalombiztosítási rendszerek keretében kötött egyéni életbiztosításra teljesített díjkiegészítések, hasonlóan a tényleges díjakhoz, nem folyó transzferek, és ezért nem kerülnek elszámolásra a jövedelmek másodlagos elosztása számlákban. Ezek közvetlenül az érintett egységek pénzügyi számláin elszámolt „a háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékaiban és a nyugdíjalapok tartalékaiban” bekövetkező változások elemei közé tartoznak.

- 4.70. A számbavétel időpontja: A biztosítottak tulajdonosi jövedelme keletkezésekor kerül elszámolásra.
- 4.71. A számlarendszerben a biztosítottak tulajdonosi jövedelme megjelenik:
- a) a biztosítottak elsődleges jövedelemelosztási számláján a források között;
  - b) a biztosítók elsődleges jövedelemelosztási számláján a felhasználások között;
  - c) az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek külföld számláján a források és felhasználások között.

BÉRLETI DÍJAK (D.45)

Földbérleti díjak

- 4.72. A földtulajdonos által a bérlőtől kapott bérleti díj a tulajdonosi jövedelem egyik formáját képezi.

E tétel tartalmazza a belföldi vizek és folyók tulajdonosai részére az ilyen vizeknek szórakoztatási vagy egyéb célokból, többek között halászati célból történő hasznosítási joga után fizetendő bérleti díjakat is.

A földtulajdonos esetleg kizárólag a föld tulajdonlása miatt is köteles földadót vagy bizonyos fenntartási költségeket fizetni. Ezek az adók és költségek megegyezés alapján a föld használatára jogosult személy által fizetendő adóként és költségként kezelendők, aki jogosult ezeket levonni abból a bérleti díjból, amelyet egyébként a földtulajdonos számára fizetnie kellene.

- 4.73. A földbérleti díjak nem tartalmazzák az azokon elhelyezkedő épületek vagy lakások bérleti díjait; az utóbbi összegeket az épület vagy lakás tulajdonosa által a bérlő részére nyújtott piaci szolgáltatás ellenértékékként kell kezelni, és a számlákon a bérlő egység folyó termelőfelhasználásaként vagy végső fogyasztásaként kell kimutatni. Ha nincs objektív számítási alap, amely szerint a fizetett összeg felosztható lenne földbérleti díjra és az épületek bérlete után fizetendő összegre, akkor a teljes összeget földbérleti díjként kell kezelni, amennyiben a föld értéke meghaladja a rajta lévő épület értékét, egyébként viszont épület bérleti díjaként kell elszámolni.

Felszín alatti természeti kincsek utáni bérleti díj

- 4.74. E tétel tartalmazza az ásvány- és fosszilis fűtőanyag-lelőhelyek (szén-, kőolaj- vagy földgázlelőhelyek) azon tulajdonosai számára fizetendő koncessziós díjakat, akik haszonbérletet biztosítanak más intézményi egységek részére, lehetővé téve számukra, hogy e lelőhelyeket egy bizonyos időszakon keresztül feltárják és kiaknázzák.
- 4.75. A bérleti díjak számbavételének időpontja: a bérleti díjakat esedékességük időpontjában kell elszámolni.
- 4.76. A számlarendszerben a bérleti díjak elszámolásra kerülnek:
- a) a szektorok elsődleges jövedelemelosztási számláin a források és felhasználások között;
  - b) az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek külföld számláján a források és felhasználások között.

FOLYÓ JÖVEDELEM-, VAGYON- STB. ADÓK (D.5)

- 4.77. *Meghatározás:* A folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók (D.5) tartalmazzák minden kötelező, viszonzatlan, a kormányzat és a külföld által az intézményi egységek jövedelmére és vagyonára időszakosan kivetett pénzbeni vagy természetbeni kifizetést, valamint néhány olyan időszakonként fizetendő adót, amelyet a vagyonra vetnek ki.

A folyó jövedelem-, vagyon- stb. adókat két csoportra kell osztani:

- a) jövedelemadók (D.51);
- b) egyéb folyó adók (D.59).

JÖVEDELEMADÓK (D.51)

4.78. *Meghatározás:* A jövedelemadók (D.51) közé a jövedelmekre, nyeresésre és tőkenyereségre kivetett adók tartoznak. Ezen adókat magánszemélyek, háztartások, vállalatok vagy nonprofit intézmények tényleges vagy vélelmezett jövedelmére vetik ki. Ezek tartalmazzák a birtok-, föld- vagy ingatlanvagyonra kivetett adókat is, amennyiben tulajdonosaik jövedelmét a fenti vagyontárgyak alapján határozzák meg.

A jövedelemadók közé tartoznak:

- a) az egyének vagy háztartások (munkaviszonyból, vagyonból, vállalkozásból, nyugdíjakból stb. származó) jövedelme után fizetendő adók, beleértve a munkaadók által (közvetlenül a fizetésből) levont adókat. A jogi személyiséggel nem rendelkező vállalatok tulajdonosainak jövedelme után fizetendő adók is ide tartoznak;
- b) a vállalatok jövedelme vagy nyeresége után fizetendő adók;
- c) az eszköztartási nyereség után fizetendő adók;
- d) a sorsjáték vagy szerencsejáték nyereményei után fizetendő adók, amelyeket a nyerteseknek a kapott összegekből kell kifizetni, megkülönböztetve ezeket a szerencse- és sorsjátékot szervezők forgalma után fizetendő adóktól, amelyeket termékadóként kell kezelni.

EGYÉB FOLYÓ ADÓK (D.59)

4.79. Az egyéb folyó adók (D.59) közé tartoznak:

- a) a tőke után fizetendő folyó adók, amelyeket a tulajdonosok föld vagy épületek tulajdonjoga vagy használata, valamint a nettó vagyon és egyéb eszközök (ékszerek, a vagyoni állapot egyéb külső jegyei) után időszakosan fizetnek, kivéve a D.29 alatt említett (a vállalkozások által a termelési tevékenységben való részvételük miatt fizetett) és a D.51. (jövedelemadók) alatt említett adókat;
- b) a felnőttekre vagy háztartásokra a jövedelemtől vagy vagyontól függetlenül kivetett fejadó;
- c) a személyek vagy háztartások összes kiadása után fizetendő luxusadók ;
- d) a háztartások által (nem üzleti célra használt) járművek, csónakok vagy repülőgépek birtoklására vagy használatára vonatkozó engedélyek vagy a vadászati, kilövési vagy halászati stb. engedélyek után fizetendő összegek ⁽⁵⁾;
- e) a nemzetközi gazdasági műveletek (külföldi utazás, külföldi átutalások, külföldi befektetések stb.) után fizetendő adók, kivéve a termelők által fizetendő adókat és a háztartások által fizetett importvámokat.

4.80. A folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók nem tartalmazzák a következőket:

- a) az örökösödési adók, értéknövekedési illetékek vagy az élők közötti ajándékozáásra kivetett adók, amelyeket a kedvezményezettek tőkéje után vetnek ki, és amelyek a tőkeadók (D.91) tétel alatt szerepelnek;
- b) a tőke vagy vagyon utáni eseti vagy rendkívüli adók, amelyek a tőkeadók (D.91) tétel alatt találhatók;
- c) a vállalkozások által birtokolt vagy bérelt és a termeléshez felhasznált föld, épületek vagy egyéb eszközök után fizetendő adók, amelyeket az egyéb termelési adók (D.29) között kell elszámolni;

⁽⁵⁾ Az adók és a kormányzat által nyújtott szolgáltatások megvásárlása közötti határvonal meghatározása a vállalkozások által teljesített kifizetések esetében alkalmazottakéval azonos kritériumok alapján történik: ha az engedélyeket automatikusan megadják az esedékes összegek kifizetésére, akkor ezek kifizetését adóként kell kezelni. Ha azonban a kormányzat az engedélyek kiadását arra használja, hogy néhány megfelelő szabályozó funkciót gyakoroljon (például az érintett személy alkalmasságának vagy képzettségének ellenőrzésére), a teljesített kifizetéseket inkább a kormányzattól megvásárolt szolgáltatásként, mint adófizetésként kell kezelni kivéve, ha a kifizetések egyértelműen nem állnak arányban a szolgáltatásnyújtás költségeivel.

- d) a háztartások által az engedélyekért fizetendő összegek, kivéve a járművek, csónakok vagy repülőgépek használatára vonatkozó engedélyeket, illetve a vadászati, kilövési vagy halászati engedélyeket: gépjárművezetői vagy pilótaengedélyeket, televíziós és rádiós engedélyeket, fegyvertartási engedélyeket, múzeumi vagy könyvtári belépési engedélyeket, szemétszállítási díjakat stb., amelyeket a legtöbb esetben a kormányzat által nyújtott szolgáltatások megvásárlásaként kell kezelni ⁽⁶⁾.
- 4.81. Az elszámolandó adók összege tartalmazza az esedékessé vált adóhátralékokra felszámolt késedelmi kamatokat és az adóhatóságok által kivett bírságokat, ha nem lehetséges e kamatokat és bírságokat az adóktól elkülöníteni; magában foglalja a hátralékos adók beszedésével vagy behajtásával kapcsolatban esetlegesen felmerült költséget is. Ennek megfelelően csökkenteni viszont a kormányzat által gazdaságpolitikai szempontból nyújtott minden adókedvezmény és olyan visszafizetés, amely túlfizetés következménye.
- 4.82. A folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók elszámolása: a folyó jövedelem-, vagyon- stb. adókat akkor kell elszámolni, amikor a fizetési kötelezettségek alapjánul szolgáló tevékenységek, gazdasági műveletek vagy egyéb események megtörténnek.

Néhány gazdasági tevékenység, gazdasági művelet vagy esemény azonban, amelyeknek az adójogszabályok szerint adófizetési kötelezettséget kellene jelenteniük az érintett egységekre vonatkozóan, mindig elkerüli az adóhatóságok figyelmét. Nem lenne reális azt feltételezni, hogy e tevékenységek, gazdasági műveletek vagy események pénzügyi eszközöket vagy kötelezettségeket hoznak létre kötelezettségek vagy követelések formájában. Emiatt a rendszerben elszámolandó összegeket csak akkor kell kifizetendő összegként kezelni, ha adókimutatás, adóbevallás vagy olyan egyéb okmány igazolja azokat, amely egyértelműen arra kötelezi az adózót, hogy fizessen. A rendszer nem imputálja az adókimutatással nem igazolt hiányzó adókat.

Az adókimutatással igazolt, de (például csőd miatt) soha ki nem fizetett adókat úgy kell kezelni, mintha kifizették volna azokat; erre két lehetőség létezik:

- a kormányzat által behajthatatlan követelésként történő leírás, amely elismeri, hogy a követelés már nem behajtható; ez a leírás a kormányzat és a nem fizető adós eszközök egyéb volumenváltozásai számláján kerül elszámolásra;
- az adósságnak a kormányzat és az adós közötti kölcsönös megállapodás alapján történő törlése. Ezt a törlést a kormányzat által az adós tőkeszámlájára teljesített tőketranszferként kell kezelni, miközben a követelés a pénzügyi számlán egyidejűleg kiegyenlítésre kerül.

Néhány esetben a jövedelemadó-fizetési kötelezettséget csak a jövedelem keletkezésénél későbbi elszámolási időszakban lehet meghatározni. Bizonyos rugalmasságra van szükség tehát a fenti adók elszámolási időpontjának tekintetében. A kifizetés helyén levont jövedelemadók, például a fizetésből levont adók és a rendszeres jövedelemadó-előlegek azokban az időszakokban számolhatók el, amelyben kifizetik azokat, és minden végleges jövedelemadó-fizetési kötelezettséget abban az időszakban lehet rögzíteni, amelyben a kötelezettséget meghatározták.

A számlarendszerben a jövedelmek, a folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók elszámolása:

- azoknak a szektoroknak a jövedelmek másodlagos elosztása számláján, amelyekbe az adózók tartoznak, a felhasználások között;
- a kormányzatjövödelmek másodlagos elosztása számláján a források között;
- az elsődleges jövedelmek és folyó transzferok külföld számláján a felhasználások és a források között.

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI HOZZÁJÁRULÁSOK ÉS JUTTATÁSOK (D.6)

- 4.83. *Meghatározás:* A társadalombiztosítási juttatások a közösen szervezett rendszerek vagy az ilyen rendszereken kívüli költségvetési szervek és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények által a háztartásoknak nyújtott olyan pénzbenei vagy természetbeni transzferok, amelyek célja, hogy mentesítsék azokat számos kockázat vagy szükséglet pénzügyi terhe alól; e juttatások tartalmazzák a kormányzat által a háztartásoknak szociális kockázatokkal vagy szükségletekkel összefüggésben egyéni juttatásokat biztosító, termelők részére teljesített kifizetéseket is.
- 4.84. A társadalombiztosítási juttatások alapjául szolgáló kockázatokot vagy szükségleteket, megegyezés alapján a következők szerint határozták meg:
- betegség;
  - rokkantság, munkaképtelenség;

⁽⁶⁾ Az adók és a kormányzat által nyújtott szolgáltatások megvásárlása közötti határvonal meghatározása a vállalkozások által teljesített kifizetések esetében alkalmazottakéval azonos kritériumok alapján történik: ha az engedélyeket automatikusan megadják az esedékes összegek kifizetésére, akkor ezek kifizetését adóként kell kezelni. Ha azonban a kormányzat az engedélyek kiadását arra használja, hogy néhány megfelelő szabályozó funkciót gyakoroljon (például az érintett személy alkalmasságának vagy képzettségének ellenőrzésére), a teljesített kifizetéseket inkább a kormányzattól megvásárolt szolgáltatásként, mint adófizetésként kell kezelni kivéve, ha a kifizetések egyértelműen nem állnak arányban a szolgáltatásnyújtás költségeivel.

- c) foglalkozási baleset vagy betegség;
- d) öregség;
- e) özvegység/árvaság;
- f) anyaság;
- g) családi állapot;
- h) foglalkoztatási támogatás;
- i) munkanélküliség;
- j) lakásszolgáltatás ⁽⁷⁾;
- k) oktatás;
- l) általános rászorultság.

4.85. A társadalombiztosítási juttatások tartalmazzák:

- a) az egész közösséget vagy annak nagy részét lefedő, költségvetési szervek által létrehozott vagy ellenőrzött, hozzájárulásokat beszedő rendszerektől származó folyó és átalányösszegű transfereket (társadalombiztosítási rendszerek);
- b) azokat a folyó és átalányösszegű transfereket, amelyeket a vállalkozások által a munkavállalóik, volt munkavállalóik vagy azok hozzátartozói javára szervezett rendszerek teljesítenek (magán tőkefedezeti és nem tőkefedezeti vállalkozási rendszerek). A hozzájárulásokat fizethetik munkavállalók és munkaadók, valamint önálló vállalkozók is;
- c) a költségvetési szervektől és háztartásokat segítő nonprofit intézményektől származó folyó transfereket, amelyek nem függenek korábbi hozzájárulásfizetéstől (szociális támogatás).

4.86. A társadalombiztosítási juttatások nem tartalmazzák:

- a) kizárólag a biztosított saját kezdeményezésére, munkaadójától vagy a kormányzattól függetlenül kötött szerződéseken alapuló biztosítási kártérítések;
- b) kizárólagosan bizonyos árengedmények megszerzése céljából kötött szerződéseken alapuló biztosítási kártérítések, még ha ezek kollektív megállapodás alapján jöttek is létre.

4.87. Annak érdekében, hogy az egyes szerződéseket a társadalombiztosítási rendszer részeként lehessen kezelni, azoknak az esetleges eseményeknek vagy körülményeknek, amelyek ellen a résztvevők biztosítással rendelkeznek, meg kell egyezniük a fenti 4.84. pontban felsorolt kockázatokkal vagy szükségletekkel; ezenkívül a következő feltételek közül egynek vagy többnek is eleget kell tenniük:

- a) a rendszerben való részvételt vagy a törvény írja elő kötelezően a munkavállalók – legyenek azok alkalmazottak, önálló vállalkozók vagy nem foglalkoztatottak – egy bizonyos meghatározott csoportja számára, vagy pedig a munkavállaló vagy a munkavállalók csoportjának foglalkoztatási feltételei teszik azt kötelezővé;
- b) a rendszer kollektív jellegű, amelyet a munkavállalók – alkalmazottak, önálló vállalkozók vagy nem foglalkoztatottak – egy kijelölt csoportja javára működtetnek, a részvétel pedig az adott csoport tagjaira korlátozott;
- c) a munkaadó a munkavállaló nevében fizet (tényleges vagy imputált) hozzájárulást a rendszerbe, függetlenül attól, hogy a munkavállalói is fizetnek-e hozzájárulást vagy sem.

4.88. A társadalombiztosítási rendszerek olyan rendszerek, amelyekben a munkavállalókat munkaadóik vagy a kormányzat arra kötelezi vagy ösztönzi, hogy a saját vagy hozzátartozóik jólétét esetleg hátrányosan befolyásoló bizonyos eseményekre vagy körülményekre biztosítást kössenek.

A társadalombiztosítási rendszerek a következő típusokba sorolhatók:

- a) a teljes közösségre vagy a közösség nagy részére kiterjedő társadalombiztosítási rendszerek, amelyeket költségvetési szervek hoznak létre, ellenőriznek és finanszíroznak;
- b) magán biztosítási rendszerek, amelyek közé tartoznak:
  - 1. azok a rendszerek, amelyekben a társadalombiztosítási hozzájárulást harmadik feleknek (biztosítótársaságoknak, önálló nyugdíjalapoknak) fizetik;

⁽⁷⁾ Lakásszolgáltatásnál társadalombiztosítási juttatás az állami hatóságok által a bérlők számára teljesített olyan kifizetés, amelynek célja a bérleti díjak csökkentése, kivételt képeznek viszont az állami hatóságok által munkaadói minőségükben nyújtott különleges juttatások.

2. azok a rendszerek, amelyekben a munkaadók a többi tartaléktól elkülönülten tartalékot képeznek akkor is, ha e rendszerek nem alkotnak a munkaadóktól elkülönült intézményi egységeket. Ezek nem önálló nyugdíjalapok. E tartalékokat a kedvezményezettek, és nem a munkaadók tulajdonában lévő eszközökként kell kezelni;
- c) nem tőkefedezeti rendszerek, amelyekben a munkaadók társadalombiztosítási juttatásokat fizetnek munkavállalóknak, volt munkavállalóknak vagy azok hozzátartozóinak saját forrásaikból anélkül, hogy e célból külön tartalékot képeznének.
- 4.89. A költségvetési szervek által saját munkavállalók számára szervezett társadalombiztosítási rendszereket vagy a magán tőkefedezeti biztosítási rendszerek vagy pedig – ha az a helyénvaló – a nem tőkefedezeti rendszerek közé kell sorolni, tehát nem a társadalombiztosítási rendszerek közé tartoznak.
- 4.90. A társadalombiztosítási hozzájárulások feloszthatók az előbb a 4.88. pontban említett rendszerek első két kategóriája szerint fizetendő tényleges hozzájárulásokra és a nem tőkefedezeti rendszerek szerint fizetendő imputált hozzájárulásokra.
- 4.91. A társadalombiztosítási hozzájárulások a törvény által kötelezően előírt és nem kötelezően előírt hozzájárulásokra oszthatók fel.

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI HOZZÁJÁRULÁSOK (D.61)

Tényleges társadalombiztosítási hozzájárulások (D.611)

- 4.92. A tényleges társadalombiztosítási hozzájárulások magukban foglalják:

- a) A munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásait (D.611). Ezek megegyeznek a D.121 alatt leírt folyamattal.

A munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásait a munkaadók fizetik társadalombiztosítási rendszereket működtető társadalombiztosítási alapokba, biztosítótársaságoknak, vagy önálló illetve nem önálló nyugdíjalapokba, hogy munkavállalók javára társadalombiztosítási juttatásokat nyújtsanak.

Mivel a munkaadók a tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásokat a munkavállalók javára teljesítik, ezek értékét a munkavállalói jövedelem egyik elemeként, a pénzbeli és a természetbeni bérekkel és keresetekkel együtt kell elszámolni. A társadalombiztosítási hozzájárulásokat ezt követően úgy kell elszámolni, mintha azt a munkavállalók folyó transzferként befizetnék a társadalombiztosítási alapokba, biztosítótársaságoknak, illetve az önálló vagy a nem önálló nyugdíjalapokba.

- b) A munkavállaló társadalombiztosítási hozzájárulásai (D.6112):

E hozzájárulások a munkavállalók által a társadalombiztosítási, magán tőkefedezeti és nem tőkefedezeti rendszerekbe fizetendő hozzájárulások. A munkavállalók társadalombiztosítási hozzájárulása egyrészt tartalmazza a ténylegesen fizetendő hozzájárulást, másrészt pedig a magán tőkefedezeti rendszerek esetében ehhez hozzá kell adni a rendszerben résztvevő munkavállalók által, a biztosítottak tulajdonosi jövedelme címén kapott díjkiegészítéseket, és le kell vonni a szolgáltatási díjak összegét. Az összes szolgáltatási díjat a munkavállalók és nem pedig a munkaadók hozzájárulásaival szemben kell elszámolni.

- c) Az önálló vállalkozók és az alkalmazásban nem álló személyek által befizetett társadalombiztosítási hozzájárulások (D.6113):

E hozzájárulások az alkalmazásban nem álló személyek – nevezetesen önálló vállalkozók (munkaadók vagy alkalmazott nélküli önálló dolgozók) – vagy nem foglalkoztatott személyek által a saját javukra fizetendő társadalombiztosítási hozzájárulások. Ezek tartalmazzák azon hozzájárulás-kiegészítések értékét is, amit a biztosítottak tulajdonosi jövedelme címén kapnak a rendszerekben részt vevők és amit úgy kell elszámolni, mintha azt ők visszafizetnék a biztosítótársaságoknak az egyéb hozzájárulásaik mellett.

- 4.93. A tényleges társadalombiztosítási hozzájárulások fizetését törvény vagy rendelet kötelezően előírhatja, vagy fizethetők egy bizonyos ágazati szintű kollektív szerződés, vagy egy adott vállalkozásnál a munkaadó és munkavállalók közötti megegyezés alapján vagy azért, mert magában a munkaszerződésben szerepel e kötelezettség. Bizonyos esetekben a hozzájárulások lehetnek önkéntesek.

Az itt hivatkozott önkéntes hozzájárulások magukban foglalják:

- a) azokat a társadalombiztosítási hozzájárulásokat, amelyeket a hozzájárulás befizetésére jogilag nem vagy már nem kötelezett személyek fizetnek be vagy fizetnek továbbra is be a társadalombiztosítási alapba;

- b) azokat a társadalombiztosítási hozzájárulásokat, amelyeket biztosítótársaságok (vagy segélyegyletek és az ugyanabba a szektorba sorolt nyugdíjalapok), mint a vállalkozások által munkavállalók javára szervezett kiegészítő biztosítási rendszerek részére fizetnek, és amelyekbe a munkavállalók önként lépnek be;
  - c) azokat a hozzájárulásokat, amelyeket a munkavállalók vagy önálló vállalkozók számára tagsági lehetőséget kínáló segélyegyletekbe fizetnek be.
- 4.94. A kötelező és nem társadalombiztosítási hozzájárulások közötti különbségtétel érdekében a besorolásban egy kiegészítő szintet is be kell vezetni:
- a) a munkaadók kötelező tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai (D.61111);
  - b) a munkaadók önkéntes tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai (D.61112);
  - c) a munkavállalók társadalombiztosítási hozzájárulásai (D.61121);
  - d) a munkavállalók önkéntes társadalombiztosítási hozzájárulásai (D.61122);
  - e) önálló vállalkozók és nem foglalkoztatott személyek társadalombiztosítási hozzájárulásai (D.61131);
  - f) önálló vállalkozók és nem foglalkoztatott személyek önkéntes társadalombiztosítási hozzájárulásai (D.61132).
- 4.95. A társadalombiztosítási alapokba vagy egyéb kormányzati intézmények részére befizetett tényleges társadalombiztosítási hozzájárulások bruttó módon a jövedelemelosztással kapcsolatos műveletekként kell elszámolni.

Másrészt a magán tőkefedezeti rendszerek keretében a biztosítótársaságoknak, valamint segélyegyleteknek és ugyanabba a szektorba tartozó önálló nyugdíjalapoknak befizetett társadalombiztosítási hozzájárulásokat nettó módon, azaz a hozzájárulás azon részének levonása után kell elszámolni, amely a (rezidens és nem rezidens) háztartásoknak nyújtott biztosítási szolgáltatás értékét képviseli. Megegyezés alapján a hozzájárulásnak ez a része valójában egy olyan piaci szolgáltatásért történő fizetést jelent, amely a háztartások végső fogyasztásának részét vagy – a nem rezidens háztartások által fizetett hozzájárulások esetén – a szolgáltatások exportjának részét jelenti.

A nem önálló magán tőkefedezeti társadalombiztosítási rendszerek esetén, ha a munkaadók saját elkülönített alapokat tartanak fenn, semmilyen szolgáltatási díjat nem kell levonni a munkavállalók által befizetett hozzájárulásokból. Mivel e rendszerek nem alkotnak a munkaadóktól elkülönült külön intézményi egységeket, az alapok irányításának és kezelésének költségei egybeolvadnak a munkaadók általános termelési költségeivel.

- 4.96. Az elszámolás időpontja: a munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásait (D.6111) és a munkavállalók társadalombiztosítási hozzájárulásait (D.6112) akkor kell elszámolni, amikor a hozzájárulás-fizetési kötelezettség alapjául szolgáló munkát elvégzik. Az önálló vállalkozók és az alkalmazásban nem álló személyek által befizetett társadalombiztosítási hozzájárulásokat (D.6113) a fizetési kötelezettségek keletkezésének időpontjában kell elszámolni.
- 4.97. A számlarendszerben a tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásokat el kell számolni:
- a) a háztartások jövedelmeinek másodlagos elosztása számláján felhasználásként;
  - b) az elsődleges jövedelmeinek és folyó transfereinek külkereskedelmi számláján felhasználásként (nem rezidens háztartások esetén);
  - c) a rezidens biztosítók vagy munkaadók jövedelmének másodlagos elosztása számlában a források között;
  - d) az elsődleges jövedelmeinek és folyó transfereinek külkereskedelmi számláján a források között (nem rezidens biztosítók vagy munkaadók esetén).

Imputált társadalombiztosítási hozzájárulások (D.612)

- 4.98. Az imputált társadalombiztosítási hozzájárulások (D.612) a közvetlenül a munkaadók által a munkavállalóknak vagy korábbi munkavállalóknak és más jogosult személyeknek fizetett (azaz a munkaadók tényleges hozzájárulásaihoz nem kötött) társadalombiztosítási juttatások ellentétét jelentik (levonva abból az esetleges munkavállalói társadalombiztosítási hozzájárulásokat). E hozzájárulások megfelelnek a D.122 alatt bemutatott folyamatnak. A hozzájárulások értékét elvben biztosítás-matematikai megfontolások alapján kell meghatározni.
- 4.99. Imputált társadalombiztosítási hozzájárulásokat kell bevezetni, ha a számlákban a munkaadók által közvetlenül elosztott társadalombiztosítási juttatásoknak a társadalombiztosítási juttatások tétel alatt kell szerepelniük, és ha e juttatásoknak (a munkavállalói tényleges hozzájárulások által nem fedezett részre jutó) költségét bele kell számítani a munkaadó által fizetett munkavállalói jövedelembe.

Ha a munkaadók maguk nyújtanak saját forrásaikból társadalombiztosítási juttatásokat közvetlenül a munkavállalóik, volt munkavállalóik vagy azok eltartottai részére társadalombiztosítási alap, biztosítótársaság vagy önálló nyugdíjpénztár bevonása és anélkül, hogy e célból külön alapot vagy elkülönített tartalékot hoznának létre, akkor a kedvezményezettek védettnek tekinthetők különféle meghatározott szükségletek vagy körülmények ellen akkor is, ha a juttatások fedezetére semmilyen befizetés nem történik.

Így annak a társadalombiztosítási hozzájárulásnak az összegével megegyező értékű munkavállalói ellentételezést kell imputálni, amelyre az általuk felhalmozott társadalombiztosítási juttatásokra való tényleges jogosultságuk biztosítása érdekében lenne szükség. Ezen összegek nemcsak a mindenkor fizetendő juttatások színvonalától függenek, hanem attól is, hogy várhatóan hogyan alakulnak a jövőben a munkaadó számára e rendszerek keretében az olyan tényezők következményeként módosuló kötelezettségek, mint a jelenlegi és korábbi munkavállalók létszámában, kormegoszlásában és életkilátásaiban bekövetkező várható változások. Így a hozzájárulásra imputálandó értékeknek elvben ugyanolyan típusú biztosítás-matematikai megfontolásokon kell alapulniuk, mint amelyek a biztosítótársaságok által felszámított biztosítási díjak színvonalát meghatározzák. Ha politikai események vagy gazdasági változások következtében a jelenleg alkalmazott létszám és a nyugdíjban részesülők száma közötti arány észrevehetően megváltozik és rendellenessé válik, a mindenkori munkavállalókra vonatkozó imputált hozzájárulások értékét meg kell becsülni, ez az érték különbözni fog a kifizetett nyugdíjak tényleges értékétől. A jelenlegi munkavállalók részére kifizetett bérek és keresetek reális százalékos aránya használható fel e célra.

A gyakorlatban azonban nehéz lehet eldönteni, mekkorának kell lenniük az imputált hozzájárulásoknak. A vállalkozás saját maga is készíthet becsléseket, esetleg a hasonló tőkefedezeti rendszerekbe befizetett hozzájárulások alapján, hogy kiszámítsa jövőbeni valószínűsíthető kötelezettségeit. Egyébként az imputált hozzájárulások fedezetéhez szükséges imputált ellenszolgáltatás becslésének egyetlen gyakorlati lehetősége a vállalkozás által az ugyanazon elszámolási időszak alatt fizetendő nem alapszerű társadalombiztosítási juttatások felhasználása lehet (a munkavállalók által teljesített tényleges hozzájárulások levonása után). Nyilvánvalóan számos oka van annak, hogy az esetlegesen szükséges imputált hozzájárulások értéke miért különbözhet az ugyanazon időszak alatt kifizetett nem alapszerű társadalombiztosítási juttatásoktól, ilyen lehet a vállalkozás által foglalkoztatott munkaerő összetételének és kormegoszlásának változása, ennek ellenére a tárgyidőszak alatt ténylegesen kifizetett juttatások (csökkentve a munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásainak összegével) megfelelő alapot nyújtanak a hozzájárulások és a kapcsolódó imputált juttatások becsléséhez.

4.100. A jövedelem keletkezése számlán el kell számolni, hogy a munkaadók munkavállalóiknak azok jövedelmének részeként egy olyan összeget fizetnek, amelynek megnevezése imputált társadalombiztosítási hozzájárulás és amely összegében megegyezik a becsült társadalombiztosítási hozzájárulások azon értékével, amelyre azoknak a nem alapszerű társadalombiztosítási juttatásoknak a nyújtásához lenne szükség, amelyre a munkavállalók jogosultak lennének. A jövedelmek másodlagos elosztása számlán kell elszámolni azt, hogy az imputált társadalombiztosítási hozzájárulásokkal azonos összeget (azaz folyó transzfereket) a munkavállalók visszafizetik munkaadóiknak úgy, mintha külön társadalombiztosítási rendszernek fizetnék be azt.

4.101. A számbavétel időpontja: a kötelező közvetlen társadalombiztosítási juttatások ellentételezését jelentő imputált társadalombiztosítási hozzájárulások elszámolása akkor történik, amikor a juttatások kifizetésének kötelezettsége felmerül.

Az önkéntes közvetlen társadalombiztosítási juttatások ellentételezését képező imputált társadalombiztosítási hozzájárulások elszámolása akkor történik, amikor a juttatásokat nyújtják.

4.102. A számlarendszer az imputált társadalombiztosítási hozzájárulásokat kimutatja:

- a) a háztartások esetében a jövedelmek másodlagos elosztása számlán és az elsődleges jövedelmeinek és folyó transzfereinek külkereskedelmi számláján a felhasználások között;
- b) azoknak a szektoroknak a jövedelmek másodlagos elosztása számláján, amelyhez a munkaadók tartoznak, valamint az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek külföld számláján a források között.

TERMÉSZETBENI TÁRSADALMI TRANSZFEREKEN KÍVÜLI TÁRSADALMI JUTTATÁSOK (D.62)

4.103. A D.62 tétel négy altételből áll:

Társadalombiztosítás pénzbeli juttatásai (D.621)

E juttatásokat a társadalombiztosítási alapok fizetik a háztartásoknak (kivéve a visszatérítéseket, amelyek a D. 6311 alatt szerepelnek).

E juttatásokat a társadalombiztosítási rendszerek keretében nyújtják.

Magán biztosítási alapok juttatásai (D.622)

E juttatásokat a biztosítótársaságok vagy egyéb, magán társadalombiztosítási rendszereket kezelő intézményi egységek nyújtják a háztartásoknak (pénzbeni vagy természetbeni) juttatások formájában.

Munkavállalóknak nyújtott nem alapszerű társadalombiztosítási juttatások (D.623)

Ezeket a nem alapszerűen működő társadalombiztosítási rendszereket kezelő munkaadók nyújtják alkalmazottaiknak, azok eltartottainak vagy túlélőinek (pénzbeni vagy természetbeni) juttatások formájában. E juttatások jellemzően a következőket tartalmazzák:

- a) a rendes vagy csökkentett összegű bérek folytatólagos fizetése betegség, baleset, anyaság stb. miatti munkából való távollét időszakaira ;
- b) a családi, oktatási vagy egyéb célú juttatások címén az eltartottak után kifizetett összegek;
- c) a volt munkavállalóknak vagy azok túlélőinek kifizetett öregségi vagy özvegyi nyugdíjak, valamint az elbocsátás, rokkantság, baleseti halál stb. esetén a munkavállalóknak vagy azok hátramaradottainak kifizetett végkielégítések (ha azokat a kollektív szerződés előírja);
- d) a munkavállaló munkájával össze nem függő általános orvosi szolgáltatások;
- e) a szanatóriumok és öregek otthona.

A munkaadók által korábbi munkavállalóknak vagy más jogosult személyeknek fizetett nem alapszerű munkavállalói társadalombiztosítási juttatásokat úgy kell elszámolni, hogy azok tartalmazzák a munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásait, azaz a munkaadók által az érintett személyek javára a biztosítóknak befizetett összegeket.

Társadalombiztosítási jellegű pénzbeni társadalmi juttatások (D.624)

E juttatásokat a költségvetési szervek vagy háztartásokat segítő nonprofit intézmények fizetik a háztartásoknak annak érdekében, hogy ugyanazokat a szükségleteket elégítsék ki, mint a társadalombiztosítási juttatások, e kifizetések azonban nem a társadalombiztosítási hozzájárulások és társadalombiztosítási juttatások megtestesítő társadalombiztosítási rendszer keretében történnek. E juttatások nem tartalmazzák a társadalombiztosítási rendszerek által általában nem fedezett eseményekre vagy körülményekre kifizetett folyó transzfereket (például a természeti katasztrófák, az egyéb folyó transzferek vagy egyéb tőketranszferek alatt nyilvántartott transzfereket).

TERMÉSZETBENI TÁRSADALMI TRANSZFEREK (D.63)

- 4.104. *Meghatározás:* A természetbeni társadalmi transzferek az egyes háztartásoknak a költségvetési szervek és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények által természetbeni juttatásként nyújtott egyes árukból és szolgáltatásokból állnak, ezek származhatnak piaci beszerzésből, illetve a költségvetési szervek vagy a háztartásokat segítő nonprofit intézmények által termelt nem piaci kibocsátásból. E juttatásokat adókból, egyéb kormányzati jövedelemből vagy társadalombiztosítási hozzájárulásból, illetve a háztartások segítő nonprofit intézmények esetében adományokból és tulajdonosi jövedelemből finanszírozhatják.

Bár a háztartásokat segítő nonprofit intézmények által termelt nem piaci szolgáltatások némelyike a közösségi szolgáltatások néhány jellemzőjével rendelkezik, a háztartásokat segítő nonprofit intézmények által termelt valamennyi nem piaci szolgáltatást az egyszerűség kedvéért és megegyezés alapján jellegében egyéniként kell kezelni. A térítésmentesen vagy gazdaságilag nem jelentős áron a háztartások rendelkezésére bocsátott szolgáltatásokat egyéni szolgáltatásnak tekinti a rendszer, s így lehet megkülönböztetni ezeket a közösség egészének vagy a közösség nagy részének nyújtott közösségi szolgáltatásoktól. Az egyéni szolgáltatások főleg oktatási és egészségügyi szolgáltatásokból állnak, bár gyakran nyújtanak egyéb típusú, például lakás-, kulturális és szórakoztató szolgáltatásokat is.

A természetbeni társadalmi transzferek (D.63) tétele a természetbeni társadalombiztosítási juttatásokat és az egyes nem piaci árukkal vagy szolgáltatásokkal kapcsolatos transzfereket tartalmazza.

Természetbeni társadalmi juttatások (D.631)

- 4.105. A természetbeni társadalmi juttatások olyan természetbeni társadalmi transzferek, amelyek célja a háztartások mentesítése a szociális kockázatok vagy nehézségek pénzügyi terhe alól (lásd a 4.84. pontot). E juttatások két részre oszthatók fel; ahol a kedvezményezett háztartások ténylegesen maguk vásárolják meg az árukat és szolgáltatásokat, és azután visszatérítést kapnak, illetve ahol a megfelelő szolgáltatásokat közvet-

lenül a kedvezményezetteknek nyújtják. A második esetben a költségvetési szervek vagy a háztartásokat segítő nonprofit intézmények olyan árukat és szolgáltatásokat termelnek vagy vásárolnak meg teljes egészében vagy részben, amelyeket azok termelői közvetlenül nyújtanak a kedvezményezetteknek.

Társadalombiztosítási juttatások, visszatérítések (D.6311)

E juttatások a háztartásoknál bizonyos áruk vagy szolgáltatások esetén felmerült, elismert költségek után a társadalombiztosítási alapok által teljesített visszatérítésekből állnak.

Ha a háztartás olyan árut vagy szolgáltatást vásárol meg, amelyet utólag részben vagy teljes egészében megtéríti számára a társadalombiztosítási alap, a háztartás úgy tekinthető, mintha a társadalombiztosítási alap helyett járna el. Következésképpen a háztartás rövid lejáratú hitelt bocsát a társadalombiztosítási alap rendelkezésére, amelyet akkor fizetnek vissza, amikor a háztartásnak visszatérítették az adott összeget.

A visszatérített költség összegének elszámolása úgy történik, mintha a kiadás közvetlenül a társadalombiztosítási alaphoz merült volna fel abban az időpontban, amikor a háztartás lebonyolítja a vételt, míg a háztartásnál csak a kifizetett piaci beszerzési ár és a visszatérített összeg közötti esetleges különbözet kerül kimutatásra. Így a visszatérített kiadás összegét nem lehet a társadalombiztosítási alapoktól a háztartásoknak juttatott pénzbeni folyó transzferként kezelni.

Egyéb természetbeni társadalombiztosítási juttatások (D.6312)

E juttatások a természetbeni társadalmi transzfereket tartalmazzák a társadalombiztosítási alapok által a háztartásoknak teljesített visszatérítések kivételével. A legtöbb egyéb természetbeni társadalombiztosítási juttatás valószínűleg orvosi vagy fogorvosi kezelést, sebészeti ellátást, kórházi elhelyezést, szemüveget vagy kontaktlencsét, orvosi műszert vagy felszerelést, valamint a társadalombiztosítási kockázatok vagy szükségletek szempontjából hasonló árukat és szolgáltatásokat foglal magában. A szolgáltatást visszatérítés nélkül közvetlenül a kedvezményezettnek nyújtják a piaci vagy nem piaci termelők, és ennek megfelelően kell azok értékét meghatározni. A háztartások által teljesített valamennyi befizetést le kell vonni.

Társadalombiztosítási jellegű természetbeni társadalmi juttatások (D.6313)

E támogatások a költségvetési szervek vagy a háztartásokat segítő nonprofit intézmények által a háztartásoknak nyújtott természetbeni transzferekből állnak, amelyek jellegükben hasonlóak a természetbeni társadalombiztosítási juttatásokhoz, de amelyeket nem a társadalombiztosítási rendszer keretében nyújtanak. Ide tartoznak – ha a társadalombiztosítási rendszer nem foglalkozik vele – a szociális lakásszolgáltatás, a lakástámogatás, a napközi otthonok, a szakmai képzés, a közlekedési árakból adott engedmények (feltéve, hogy ezek szociális célt szolgálnak), valamint a szociális kockázatok és szükségletek szempontjából hasonló áruk és szolgáltatások. A háztartások által teljesített valamennyi befizetést le kell vonni.

Egyéni felhasználásra szolgáló nem piaci termék- és szolgáltatás transzferek (D.632)

4.106. *Meghatározás:* Az egyéni felhasználásra szolgáló nem piaci termék- és szolgáltatástranszferek (D.632) a költségvetési szervek vagy a háztartásokat segítő nonprofit intézmények nem piaci termelői által az egyéni háztartásoknak térítésmentesen vagy gazdaságilag nem jelentős áron nyújtott árukból és szolgáltatásokból állnak. E háztartásokat segítő nonprofit intézmények és a kormányzat egyéni fogyasztási kiadásainak felelnek meg (lásd a 3.85. pontot), levonva azokból a háztartásoknak a társadalombiztosítás vagy a társadalombiztosítási jellegű megállapodások alapján nyújtott természetbeni társadalombiztosítási juttatásokat (D.631).

4.107. A társadalombiztosítási juttatások számbavételének időpontja:

- a) a pénzbeni társadalombiztosítási juttatásokat akkor kell elszámolni, amikor a juttatásokra vonatkozó követelések keletkeznek;
- b) a természetbeni társadalombiztosítási juttatásokat akkor kell elszámolni, amikor a szolgáltatásokat nyújtják, vagy akkor, amikor a nem piaci termelők által közvetlenül a háztartások rendelkezésére bocsátott áruk tulajdonjoga megváltozik.

4.108. A számlarendszerben a természetbeni transzfereken kívüli egyéb társadalmi juttatások (D.62) elszámolása a következő:

- a) a juttatásokat nyújtó szektorok jövedelmek másodlagos elosztása számláján a felhasználások között;
- b) az elsődleges jövedelmeinek és folyó transzfereinek külkereskedelmi számláján a felhasználások között (a külföld által nyújtott juttatások esetén);
- c) a háztartások jövedelmek másodlagos elosztása számláján a források között;
- d) az elsődleges jövedelmeinek és folyó transzfereinek külkereskedelmi számláján (a nem rezidens háztartásoknak nyújtott juttatások esetén) a források között.

A természetbeni társadalmi transzferek (D.63) elszámolása:

- a) a juttatásokat nyújtó szektorok természetbeni jövedelmek újraelosztása számláján a felhasználások között;
- b) a háztartások természetbeni jövedelmek újraelosztása számláján a források között.

Az átruházott áruk és szolgáltatások értéke a korrigált rendelkezésre álló jövedelem felhasználása számlán kerül elszámolásra.

Megegyezés alapján a külfölddel kapcsolatosan nem történik semmiféle természetbeni társadalmi transzfer (e transzferek a D.62 alatt a természetbeni társadalmi transzfereken kívüli társadalmi juttatások).

EGYÉB FOLYÓ TRANSZFEREK (D.7)

NETTÓ NEM ÉLETBIZTOSÍTÁSI DÍJAK (D.71)

4.109. *Meghatározás:* A nettó nem életbiztosítási díjak (D.71) az intézményi egységek által kötött szerződések alapján fizetendő biztosítási díjak. Az egyes háztartások által kötött szerződések a saját kezdeményezésük alapján és saját hasznukra, a munkaadóiktól vagy a kormányzattól és minden társadalombiztosítási rendszertől függetlenül kötött szerződések⁽⁸⁾. A nettó nem életbiztosítási díjak tartalmazzák mind a biztosítási kötvénytulajdonosok által az elszámolási időszak alatt a biztosítási fedezetért fizetendő tényleges díjakat (megszolgált díjak), mind a biztosítási kötvénytulajdonosok tulajdonosi jövedelméből fizetendő, a biztosítást szervező biztosítótársaságok szolgáltatási díjának levonása után fennmaradó díjkiegészítést.

A nettó nem életbiztosítási díjak azok az összegek, amelyek azért állnak rendelkezésre, hogy fedezetet nyújtsanak a javakban vagy a vagyokban, illetve a személyekben a természeti tényezők vagy az emberek okozta károk (tűz, árvíz, katasztrófák, ütközések, elsüllyedés, lopás, erőszak, baleset, betegség stb.) esetén, vagy olyan pénzügyi veszteségek bekövetkezésekor, amelyeket például a betegség, a munkanélküliség, a balesetek stb. vagy hasonló események okoznak.

4.110. Az elszámolás időpontja: a nettó nem életbiztosítási díjakat akkor kell elszámolni, amikor megkapják azokat.

Azok a biztosítási díjak, amelyekből a szolgáltatási díjakat levonják, a tárgyidőszakban vagy megelőző időszakokban kifizetett teljes díjak azon részei, amelyek fedezik a tárgyidőszakban fennálló kockázatokat.

A tárgyidőszakban kapott díjakat meg kell különböztetni a tárgyidőszak alatt befizetendő díjaktól, amelyek valószínűleg egyaránt fedezik a későbbi időszakokban, valamint a tárgyidőszakban fennálló kockázatokat.

4.111. A számlarendszerben a nettó nem életbiztosítási díjak elszámolása:

- a) a rezidens biztosítási kötvénytulajdonosok esetén a jövedelmek másodlagos elosztása számlán a felhasználások között;
- b) a külföld elsődleges jövedelmek és folyó transzferek számláján a felhasználások között (nem rezidens biztosítási kötvénytulajdonosok esetén);
- c) a rezidens biztosítótársaságok esetén a jövedelmek másodlagos elosztása számlán a források között;
- d) a külföld elsődleges jövedelmek és folyó transzferek számlán a források között (nem rezidens biztosítótársaságok esetén).

⁽⁸⁾ Az életbiztosítási díjak nem jelennek meg ilyen szerződésként a számlarendszerben. Ezek két csoportba tartoznak: a) társadalombiztosítási hozzájárulást képező biztosítási díjak (a befizetés a társadalombiztosítási rendszerekbe történik); b) egyéni életbiztosítási díjak. Az előzőt a tényleges társadalombiztosítási hozzájárulások között kell elszámolni, az utóbbit nem kell jövedelemelosztással kapcsolatos műveletként kezelni. Az életbiztosítási díjak mindkét csoportja növeli a biztosítástechnikai tartalékokat, amelyek a pénzügyi számlán és a mérlegben jelennek meg.

NEM ÉLETBIZTOSÍTÁSBÓL EREDŐ KÖVETELÉSEK (D.72)

- 4.112. *Meghatározás:* A nem életbiztosításból eredő követelések (D.72) a nem életbiztosítási szerződések szerint esedékes kártérítést jelentik ⁽⁹⁾; tehát azokat az összegeket, amelyeket a biztosítótársaságok a személyek vagy javak (beleértve az állóeszközöket is) által elszenvedett sérülések vagy károk rendezésére kötelesek kifizetni.
- 4.113. A nem életbiztosításból eredő követelések nem tartalmazzák a társadalombiztosítási juttatásokat megtestesítő kifizetéseket.
- 4.114. A nem életbiztosítás után járó szolgáltatási díjak kiszámítása úgy történik, hogy a megszolgált díjak és díjkiegészítések együttes értékéből le kell vonni a esedékes kártérítéseket, ebből az következik, hogy az összes esedékes kártérítésnek meg kell egyeznie a biztosítótársaságnak az adott elszámolási időszak alatt járó nettó nem életbiztosítási díjával. Ez azt a tényre hangsúlyozza, hogy a nem életbiztosítás lényeges funkciója a források újraelosztása.

A nem életbiztosítási követelés rendezését az igénylőnek juttatott transzferként kell elszámolni. E kifizetéseket mindig folyó transzferként kell kezelni, még akkor is, ha nagy összegekről van szó az állóeszköz baleset következtében történő megsemmisülése vagy az egyén személyét ért súlyos sérülés következtében. Az igénylők által kapott összegeket általában nem kötelező semmilyen konkrét célra felhasználni, és a károsodott vagy megsemmisült javakat vagy eszközöket nem szükségszerűen kell megjavítani vagy pótolni.

Bizonyos követelések a biztosítottak által harmadik felek tulajdonában vagy személyében okozott károk vagy sérülések miatt merülnek fel. Ezekben az esetekben a jogos követeléseket a biztosítótársaság által közvetlenül a sértett felek részére fizetendő összegként kell elszámolni, és nem közvetett módon, a biztosítási kötvénytulajdonos közreműködésével.

- 4.115. A számbavétel időpontja: A nem életbiztosításból eredő követelések elszámolása akkor történik, amikor a baleset vagy egyéb biztosítási káresemény bekövetkezik.
- 4.116. A számlarendszerben e követelések elszámolása a következő:
- a rezidens biztosítótársaságok esetén a jövedelmek másodlagos elosztása számlán a felhasználások között;
  - az elsődleges jövedelmek és folyó transzferok külföld számláján a felhasználások között (nem rezidens biztosítótársaságok esetén);
  - a kedvezményezett szektorok jövedelmek másodlagos elosztása számláján a források között;
  - az elsődleges jövedelmeinek és folyó transzfereinek külkereskedelmi számláján a források között (nem rezidens kedvezményezettnek esetén).

FOLYÓ TRANSZFEREK A KORMÁNYZATON BELÜL (D.73)

- 4.117. *Meghatározás:* A kormányzaton belüli folyó transzferok (D.73) tartalmazzák a kormányzat különböző alszektora (központi kormányzat, a tartományi kormányzat, helyi önkormányzatok, társadalombiztosítási alapok) közötti transzfereket az adók, az állami támogatások, a beruházási támogatások és az egyéb tőketranszferok kivételével.
- 4.118. A kormányzaton belüli folyó transzferok nem tartalmazzák a másik egység nevében lebonyolított gazdasági műveleteket; ezeket csak egyszer kell kimutatni a számlákon, mégpedig annak a kedvezményezett egységnek a forrásai között, amelynek a nevében a műveleteket végzik. Ez főként akkor fordul elő, amikor a kormányzati intézmény (például a központi kormányzat egysége) olyan adókat szed be, amelyeket egészében vagy részben automatikusan továbbutalnak egy másik kormányzati intézmény (például a helyi önkormányzat) számára. Ebben az esetben a másik kormányzati intézménynek szánt adóbevételeket úgy kell elszámolni, mintha azokat közvetlenül ez utóbbi intézmény szedné be, ezek tehát nem a kormányzaton belüli folyó transzferok. E megoldás méginkább vonatkozik arra az esetre is, amikor a másik kormányzati intézménynek szánt adók a központi kormányzat által kivetett adókon felül kivetett további adótételek formájában jelennek meg. Az adóknak az első költségvetési szervtől a második részére történő átutalásában mutatkozó késedelem a pénzügyi számlán az „egyéb aktív elszámolások”-hoz sorolt tétel megjelenését okozza.

⁽⁹⁾ Az életbiztosítási kártérítések nem jelennek meg ilyen követésként a számlarendszerben. Ezek két csoportba tartoznak: a) társadalombiztosítási juttatások formájában megtestesülő követelések; b) egyéni életbiztosítási követelések. Az előző pénzügyi társadalmi juttatások tétel alatt található, az utóbbi nem kezelendő jövedelemelosztással kapcsolatos műveletként. Az életbiztosítási követelések mindkét kategóriája csökkenti a biztosítástechnikai tartalékokat, amelyek a pénzügyi számlában és a vagyonszerkezetben jelennek meg.

Másrészről az adóbevételeknek azon transzferei, amelyek a központi költségvetéstől egy másik kormányzati intézménynek küldött transzfer-csomag részét képezik, a kormányzaton belüli folyó transzferek közé tartoznak. E transzferek nem tartoznak egyik adó kategóriába sem, és nem automatikusan, hanem főleg bizonyos (megyei és helyi önkormányzati) alapokon keresztül a központi kormányzat által meghatározott elosztási arányoknak megfelelően történnek.

- 4.119. A számbavétel időpontja: a kormányzaton belüli folyó transzfereket arra az időpontra vonatkozóan kell elszámolni, amikor az érvényben lévő rendeletek előírják lebonyolításukat.
- 4.120. A számlarendszerben a kormányzaton belüli folyó transzfereket a kormányzat alszektorainak jövedelmek másodlagos elosztása számláján a felhasználások és a források között kell kimutatni ⁽¹⁰⁾.

FOLYÓ NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉSSEL KAPCSOLATOS TRANZAKCIÓK (D.74)

- 4.121. *Meghatározás:* A folyó nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos tranzakciók (D.74) tartalmazzák a kormányzat és a külföldi kormányok vagy nemzetközi szervezetek ⁽¹¹⁾ közötti összes pénzübeni vagy természetbeni transzferet, kivéve a beruházási támogatásokat és az egyéb tőketranszfereket.
- 4.122. A D.74 tétel alatt találhatók:
- a) a kormányzat által az Európai Unió intézményeinek fizetett nem adójellegű hozzájárulások, kivéve a GNP alapú negyedik saját forrást ⁽¹²⁾;
  - b) a nemzetközi szervezeteknek fizetett állami hozzájárulások (kivéve a tagországok kormányai által a nemzetek feletti szervezeteknek fizetendő adókat a nemzetközi szervezeteknek fizetett kormányzati hozzájárulások (kivéve a tagállamok kormányai által a nemzetek feletti szervezeteknek fizetendő adókat);
  - c) a kormányzat által az a) vagy b) alpontban hivatkozott intézményektől vagy szervezetektől kapott valamennyi folyó transzfer ⁽¹³⁾;
  - d) az államok közötti pénzübeni (például a külföldi országok vagy tengerentúli területek költségvetési hiányainak finanszírozására rendelt fizetések) vagy a természetbeni folyó transzferek (például az élelmiszer, katonai felszerelés, természeti katasztrófák után nyújtott gyorssegély, élelem, ruházat, gyógyszerek stb. formájában nyújtott adományok ellenértéke);
  - e) valamely kormányzat, az Európai Unió valamelyik intézménye vagy egy nemzetközi szervezet által, a fejlődő országoknak nyújtott szaknácádói munkát végzőknek vagy technikai segítségnyújtásban részt vevő szakértőknek folyósított bérek és keresetek.

A folyó nemzetközi együttműködés tartalmazza a kormányzati szektor és az országban található nemzetközi szervezetek közötti transzfereket, mivel a nemzetközi szervezetek nem tartoznak annak az országnak a rezidens szervezeti egységei közé, amelyben találhatók.

- 4.123. A számbavétel időpontja: a transzferek lebonyolítására a hatályban lévő rendeletek által meghatározott időpont (kötelező transzferek) vagy a transzferek lebonyolításának időpontja (önkéntes transzferek).
- 4.124. A számlarendszerben a folyó nemzetközi együttműködés elszámolása a következő:
- a) a kormányzati szektor esetén a jövedelmek másodlagos elosztása számlán a felhasználások és a források között;
  - b) az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek külföld számláján a felhasználások és a források között.

⁽¹⁰⁾ A kormányzaton belüli folyó transzferek a kormányzati szektoron belüli folyamatok, és nem jelennek meg a szektor teljes egészére vonatkozó konszolidált számlában.

⁽¹¹⁾ E rendszer értelmében a nemzetközi szervezetek hatásköre vagy közvetlenül azoktól a nemzetállamoktól származik, amelyek a tagjaik közé tartoznak, vagy pedig azokon az egyéb nemzetközi szervezeteken keresztül kapják, amelyeknek tagjai a nemzetállamok.

⁽¹²⁾ A rezidens termelőegységek által az Európai Unió intézményeinek fizetett illetékek elszámolása a számlákon a külföld részére fizetett termelési adóként történik; az 1988. június 24-i, a Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló tanácsi határozat által létrehozott GNP-alapú negyedik saját forrás az egyéb folyó transzferek (D.75) közé tartozik.

⁽¹³⁾ Az Európai Unió intézményei által a közvetlenül a rezidens piaci termelőegységeknek juttatott folyó transzferek a külföld által fizetett támogatásként jelennek meg.

EGYÉB FOLYÓ TRANSZFEREK (D.75)

Folyó transzferek a háztartásokat segítő nonprofit intézmények részére

4.125. *Meghatározás:* A háztartásokat segítő nonprofit intézménynek nyújtott folyó transzferek tartalmazzák a háztartásokat segítő nonprofit intézmények által a háztartásoktól (beleértve a nem rezidens háztartásokat is) és kisebb mértékben az egyéb egységektől kapott minden önkéntes hozzájárulást (a hagyatékok kivételével), tagsági díjakat és pénzügyi támogatásokat.

4.126. A transzferek közé a következők tartoznak:

- a) a háztartások által a szakszervezeteknek és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények szektorába sorolt politikai, sport-, kulturális, vallási és hasonló szervezeteknek fizetett rendszeres tagsági díjak;
- b) a háztartásokat segítő nonprofit intézmények számára a háztartások, vállalatok és a külföld által befizetett önkéntes hozzájárulások (a hagyatékok kivételével), beleértve az élelmiszer, ruházat, takaró, gyógyszer stb. adomány formájában nyújtott, a jótékonyági szervezeteknek a rezidens vagy nem rezidens háztartások részére történő szétosztásra szánt természetbeni juttatásokat;
- c) a kormányzati szektortól származó szociális támogatás és adományok, kivéve a tőkekiadások finanszírozásának konkrét céljával folyósított transzfereket, amelyek a beruházási támogatások között szerepelnek.

Kivételt képeznek a üzleti vállalkozásokat segítő piaci nonprofit intézmények, például a kereskedelmi kamarák vagy szakmai egyesületek számára befizetett tagsági díjak, amelyeket a nyújtott szolgáltatásokért történő kifizetésként kell kezelni.

4.127. A számbavétel időpontja: a háztartásokat segítő nonprofit intézmények részére történő folyó transzfereket akkor kell elszámolni, amikor lebonyolítják azokat.

4.128. A háztartásokat segítő nonprofit intézmények részére történő folyó transzferek elszámolása a számlarendszerben a következő:

- a) a hozzájárulást teljesítő szektorok esetében a jövedelmek másodlagos elosztása számlán a felhasználások között;
- b) az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek külföld számláján a felhasználások között;
- c) a háztartásokat segítő nonprofit intézmények esetében a jövedelmek másodlagos elosztása számlán a források között.

Háztartások közötti folyó transzferek

4.129. *Meghatározás:* A háztartások közötti folyó transzferek közé tartozik az összes, a rezidens háztartások által pénzben vagy természetben teljesített vagy kapott folyó transzfer, amelyet a rezidens vagy nem rezidens háztartások számára teljesítenek vagy azoktól kapnak. Ezek közé a transzferek közé kell sorolni konkrétan az emigránsok vagy a külföldön tartósan letelepedett (illetve egy évig vagy ennél hosszabb ideig külföldön dolgozó) munkavállalóknak a származási országukban élő családtagjaik vagy a szülők eltérő helyen élő gyermekei részére teljesített átutalásait.

4.130. A számbavétel időpontja: az az időpont, amikor a transzfer megtörténik.

4.131. A háztartások közötti folyó transzferek elszámolása a számlarendszerben a következő:

- a) a háztartások esetében a jövedelmek másodlagos elosztása számlán a felhasználások és a források között;
- b) az elsődleges jövedelmeinek és folyó transzfereinek külkereskedelmi számláján a felhasználások és a források között.

Bírságok és büntetések

4.132. *Meghatározás:* A bíróságok vagy kvázi bírói testületek által az intézményi egységekre kirótt bírságokat és büntetéseket kötelező folyó transzferként kell kezelni.

4.133. Ez a tétel nem tartalmazza a következőket:

- a) az adóhatóságok által az adókijátszás vagy késedelmes adófizetés miatt kivetett bírságok és büntetések, amelyeket általában nem lehet megkülönböztetni maguktól az adóktól;
- b) az engedélyek megszerzéséért fizetendő díjak, amelyek vagy adók vagy pedig a költségvetési szervek által nyújtott szolgáltatásokért fizetett összegek (lásd a D.29 és D.59 alatt).

4.134. A számbavétel időpontja: a bírságok és büntetések elszámolása a kötelezettségek felmerülésekor történik.

Lottó és egyéb szerencsejátékok

4.135. A lottószelvényekért fizetett vagy fogadásra feltett összegek két elemből állnak: a sorsjátékot vagy szerencsejátékot szervező egységnek fizetett szolgáltatási díjból és a fennmaradó folyó transzferből, amelyet a nyerteseknek fizetnek ki. A szolgáltatási díj lehet egészen tekintélyes összeg, és előfordulhat, hogy fedeznie kell a szerencsejáték-szolgáltatások előállítására kivetett adókat is. A rendszerben a transzfereket úgy kell tekinteni, mint amelyek közvetlenül a sorsjátékban vagy szerencsejátékban részt vevők, azaz a háztartások között történnek. Ha nem rezidens háztartások vesznek részt benne, jelentős nettó transzferek történhetnek a háztartás szektor és a külföld között. A folyó transzfereket akkor kell elszámolni, amikor megtörténnek.

Kár megtérítésére vonatkozó kifizetések

4.136. *Meghatározás:* A kár megtérítésére vonatkozó kifizetések összegei az intézményi egység által a többi intézményi egységnek az előző által személyeknek okozott sérülésért vagy vagyoni kárért kártérítés címén kifizetett folyó transzferekből állnak, a nem életbiztosításból eredő követelések kifizetése kivételével. A kár megtérítésére vonatkozó kifizetések összegei lehetnek a bíróság által megítélt, kötelező hozzájárulások vagy bíróságon kívüli megállapodáson alapuló ex gratia kifizetések. E tétel a költségvetési szervek vagy háztartásokat segítő nonprofit intézmények által a természeti katasztrófák által okozott sérülésekre vagy károokra kártérítésként teljesített önként fizetett összegeket tartalmazza, a tőketranszferek kivételével.

4.137. A számbavétel időpontja: a kár megtérítésére vonatkozó kifizetések összegeinek elszámolása azok teljesítésekor (ex gratia kifizetések) vagy akkor történik, amikor teljesíteni kell azokat (kötelező hozzájárulások).

A GNP-n alapuló negyedik saját forrás

4.138. Az 1988. június 24-i, a Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló tanácsi határozat által létrehozott GNP-alapú negyedik saját forrás az egyes tagállamok kormányzatai által az Európai Unió intézményeinek kifizetett folyó transzfer.

Ez a fenti intézmények költségvetéseibe fizetett hozzájárulásrész, amelynek összegét az egyes országok GNP-jének szintje alapján állapítják meg.

A számbavétel időpontja: a GNP-n alapuló negyedik saját forrás elszámolása akkor történik, amikor azt ki kell fizetni.

A számlarendszerben a GNP-alapú negyedik saját forrás:

- a) a kormányzat esetében a jövedelmek másodlagos elosztása számlán a felhasználások között;
- b) az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek külföld számláján a források között jelenik meg.

Egyéb

4.139. a) A kormányzat háztartásokat segítő nonprofit intézményektől származó folyó transzferei, amelyek nem adók;

- b) a kormányzat által a nem pénzügyi vállalatok és kvázi vállalatok szektorába sorolt állami vállalatoknak teljesített kifizetések, amelyek azt a célt szolgálják, hogy a szakásostól eltérő nyugdíjkiadásokat fedezzék;
- c) a kormányzat vagy a háztartásokat segítő nonprofit intézmények által a rezidens vagy nem rezidens háztartások részére fizetett tanulmányúthoz kapcsolódó ösztöndíjak és egyéb díjak;

- d) a kormányzat által bizonyos időközönként a háztartások részére, azok megtakarításai után kifizetett prémiumok, amellyel az adott időszak alatt elért megtakarításokat jutalmazták;
- e) a szociális-jóléti szervezeteknél a háztartások javára felmerült kiadások háztartások általi visszatérítése;
- f) a háztartásokat segítő nonprofit intézmények által a külföldnek teljesített folyó transzferek;
- g) a vállalatok által végzett szponzorálás, ha e kifizetések nem tekinthetők reklámok vagy egyéb szolgáltatások megvásárlásának (például valamilyen jótékony cél érdekében teljesített transzferek vagy ösztöndíjak);
- h) a kormányzat által a háztartásoknak azok fogyasztói minősége következtében teljesített transzferek, ha ezek elszámolása nem társadalombiztosítási juttatásként történik.

4.140. A számbavétel időpontja: e transzferek elszámolása akkor történik, amikor lebonyolítják azokat, kivéve a kormányzat által vagy a kormányzatnak teljesített transzfereket, amelyek akkor kerülnek elszámolásra, amikor azokat le kell bonyolítani.

A számlarendszerben a egyéb folyó transzferek:

- a) valamennyi szektor esetében a jövedelmek másodlagos elosztása számlán a források és felhasználások között;
- b) az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek külföld számláján a források és felhasználások között jelennek meg.

A MAGÁNNYUGDÍJPÉNZTÁRAK NETTÓ VAGYONVÁLTOZÁSA MIATTI KORREKCIÓ (D.8)

4.141. *Meghatározás:* A magánnyugdíjpénztárak nettó vagyonváltozása miatti korrekció (D.8) az ahhoz szükséges korrekciót jelenti, hogy a háztartások megtakarításaiban megjelenjenek azok a biztosításmatematikai tartalékokban bekövetkező változások, amelyre a háztartások igényt tartanak (ez az igény az F.61 tétel alatt pénzügyi szinten eszközként ismét megjelenik), és amelyet a jövedelmek másodlagos elosztása számlán társadalombiztosítási hozzájárulásként nyilvántartott díjak és hozzájárulások finanszíroznak.

4.142. Mivel a rendszer a háztartásokat a pénzügyi számlákon és a vagyonmérlegben az akár önálló, akár nem önálló magán biztosítási rendszerek tartalékainak tulajdonosaiként kezeli, korrekciós tétel alkalmazására van szükség annak biztosítása érdekében, hogy a nyugdíj-hozzájárulásoknak a nyugdíjbevételek feletti része (azaz a kifizetendő „transzfereknek” a kapott „transzferek” feletti része) ne érintse a háztartások megtakarítását.

A fenti hatás semlegesítése érdekében a korrekció egyenlő:

- a magán tőkefedezeti rendszerbe fizetendő nyugdíjak tekintetében a tényleges társadalombiztosítási hozzájárulások összértéke
- plusz a biztosítási kötvénytulajdonosnak járó tulajdonosi jövedelemből fizetendő hozzájárulás-kiegészítések összértéke
- minusz az ezzel összefüggő szolgáltatási díjak értéke
- minusz a magán tőkefedezeti rendszerek által társadalombiztosítási juttatásként kifizetett nyugdíjak összértéke

Ezt a korrekciós tételt a háztartások rendelkezésre álló jövedelméhez vagy korrigált rendelkezésre álló jövedelméhez a jövedelmek felhasználása számlákon a megtakarítás kiszámítása előtt hozzá kell adni.

Ily módon a háztartások megtakarítása ugyanakkora, mint amekkora akkor lenne, ha a nyugdíj-hozzájárulásokat és a nyugdíjbevételeket nem számolták volna el folyó transzferként a jövedelmek másodlagos elosztása számlán. Ez a korrekciós tétel annak érdekében szükséges, hogy összehangolja a háztartások pénzügyi számlarendszerben nyilvántartott megtakarításait a háztartások nyugdíjpénztár-tartalékokban lévő nettó vagyona változásával. Természetesen ellentétes korrekciókra is szükség van a biztosítótársaságok, illetve önálló nyugdíjalapok vagy a nem önálló nyugdíjalapokat fenntartó munkaadók jövedelmek felhasználása számláin.

4.143. A számbavétel időpontja: A korrekció elszámolása az azt előidéző folyamatoknak megfelelően történik.

4.144. A számlarendszerben a magánnyugdíjpénztárak nettó vagyonszámlájának változása miatti korrekció elszámolása a következő:

- a) a biztosítótársaságok szektorának és egyéb nem önálló nyugdíjalapokat kezelő szektorok esetében a jövedelmek felhasználása számlákon a felhasználások között;
- b) az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek külföld számláján a felhasználások között (nem rezidens intézmények esetében);
- c) a háztartások szektorában a jövedelmek felhasználása számlákon a források között;
- d) az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek külföld számláján a források között (nem rezidens háztartások esetében).

TŐKETRANSZFEREK (D.9)

4.145. A tőketranszferek abban különböznek a folyó transzferektől, hogy a gazdasági művelet végzők legalább egyike által lebonyolított eszközbeszerzést vagy -eladást tartalmaznak. Akár készpénzben, akár természetben történnek, a transzfereknek azonos mértékű változást kell előidézniük a gazdasági művelet egyik vagy mindkét résztvevőjének vagyonszámlájában feltüntetett pénzügyi vagy nem pénzügyi eszközökben.

4.146. A természetbeni tőketranszfer a (készleteken és készpénzen kívüli) eszköz tulajdonjogának átruházásából vagy kötelezettség hitelező általi törlesztéséből áll, bármilyen ellentételezés nélkül.

A pénzügyi tőketranszfer az egyik fél által a (készleteken kívüli) eszközeladással létrejött vagy a másik fél által várhatóan vagy kötelezően a (készleteken kívüli) eszközbeszerzéshez felhasznált pénzügyi transzferből áll. A másik fél, a címzett gyakran köteles a készpénzt a transzfer megtörténtének feltételéül az eszköz vagy eszközök megszerzésére fordítani.

4.147. A tőketranszferek a tőkeadókat (D.91), beruházási támogatásokat (D.92) és egyéb tőketranszfereket (D.99) foglalják magukban.

TŐKEADÓK (D.91)

4.148. *Meghatározás:* A tőkeadók (D.91) az intézményi egységek tulajdonában lévő eszközök vagy nettó vagyon, illetve az intézményi egységek között hagyatékok, élők közötti ajándékozás vagy egyéb transzferek eredményeképpen átruházott eszközök értéke után rendszeresen vagy nagyon ritka időközönként kivetett adókat foglalják magukban.

4.149. A tőkeadók a következőket tartalmazzák:

- a) a tőketranszferre kivetett adók: örökösödési adók, értéknövekedési illetékek, az élők közötti ajándékozásra kivetett adók, amelyeket úgy kell tekinteni, hogy a kedvezményezett tőkéje után vetették ki azokat (kivéve az eszközök eladása után kivetett adókat, mivel ezek nem transzferek);
- b) a tőkeilletékek: az intézményi egységek tulajdonában lévő eszközök vagy nettó vagyon után kivetett eseti és rendkívüli adók ⁽¹⁴⁾. Ezek tartalmazzák az értéknövekedési illetéket, azaz a mezőgazdasági területeknek a föld kereskedelmi vagy lakáscélra történő felhasználására megadott tervezési engedélyeknek tulajdonítható értéknövekedésére kivetett adókat.

4.150. A számbavétel időpontja: a tőkeadókat az adófizetési kötelezettség keletkezésének időpontjában kell elszámolni.

4.151. A tőkeadó kimutatása a számlarendszerben a következő:

- a) azoknak a szektoroknak a tőkeszámláján a források és a nettó vagyon (-) változásai között, amelyekbe az adózók tartoznak;
- b) a kormányzat tőkeszámláján a források és a nettó vagyon változásai (+) között;
- c) a külföldi tőkeszámláján a források és a nettó vagyon változásai között.

⁽¹⁴⁾ A tőkenyerésre kivetett adókat a számlákban azonban a folyó jövedelemadókat, vagyonadókat stb. tétel alatt kell elszámolni.

BERUHÁZÁSI TÁMOGATÁSOK (D.92)

- 4.152. *Meghatározás:* A beruházási támogatások (D.92) a kormányzat vagy a külföld⁽¹⁵⁾ által más rezidens vagy nem rezidens szervezeti egységek tárgyszerű-beszerzési költségeinek teljes vagy részleges finanszírozására nyújtott pénzből vagy természetbeni tőkeátvitelt tartalmaznak.
- 4.153. A beruházási támogatások nyújthatók pénzben vagy természetben. A természetbeni transzferek a kormányzat által a rezidens vagy nem rezidens egységeknek átadott szállítóberendezéseket, gépeket vagy egyéb felszereléseket, valamint közvetlenül a rezidens vagy nem rezidens egységek rendelkezésére bocsátott épületeket vagy egyéb építményeket tartalmazzák.
- 4.154. A beruházási támogatások nem tartalmazzák azoknak a katonai felszereléseknek a fegyverek vagy felszerelések formájában történő átadásait, amelyek kizárólagos funkciója a fegyverként való használat, mivel ezek nem tartoznak az állóeszközök közé.
- 4.155. A kormányzat által a gazdaság egyéb szektorai javára végzett állóeszköz-felhalmozás értékét a beruházási támogatások között is fel kell tüntetni, ha a kedvezményezett megállapítható és az eszköz tulajdonosává válik. Ezekben az esetekben az állóeszköz-felhalmozást az eszközváltozások között a kedvezményezett tőkeszámláján kell kimutatni, és ezt az a beruházási támogatás finanszírozza, amely ugyanazon a számlán a források és a nettó vagyon változásai között jelenik meg.
- 4.156. A D.92 tétel nemcsak az ugyanazon időszak alatti állóeszköz-felhalmozás finanszírozására szánt egyszeri, nem ismétlődő kifizetéseket tartalmazza, hanem az állóeszköz-felhalmozás vonatkozásában egy korábbi időszak alatt teljesített részletfizetéseket is. Így szintén beruházási támogatásként kell kezelni a kormányzat által teljesített éves kifizetések adósságtörlesztést megtestesítő azon részét, amelyre a vállalkozások olyan állóeszköz-felhalmozási projektek céljára kötöttek szerződést, amelyeknek törlesztésére az állam vállalt teljes vagy részleges felelősséget.
- A kormányzat által kamatkönnyítés céljából nyújtott támogatások ugyanakkor nem sorolhatók ide még akkor sem, ha a könnyítés célja az állóeszköz-felhalmozás ösztönzése. A gyakorlatban a kamatterhek egy részének – vagy a teljes kamatnak – a hatóságok által történő átvállalása folyó jövedelemelosztással kapcsolatos művelet. Ugyanakkor ha a támogatás kettős célja a szerződéses adósság törlesztésének finanszírozása és a hitelbe felvett tőke utáni kamat kifizetése, és ha nem lehetséges ezt a két elemet különválasztani, akkor a számlákon a támogatás teljes összegét beruházási támogatásként kell kezelni.
- 4.157. A nem pénzügyi vállalatok és a kvázi vállalatok szektorának nyújtott beruházási támogatások tartalmazzák a magánvállalatok részére nyújtott támogatásokon kívül az önálló jogi személyiséggel rendelkező közzállalatoknak nyújtott támogatásokat is, feltéve hogy a támogatást nyújtó kormányzati szerv nem tart fenn visszatérítésre vonatkozó igényt a közzállalattal szemben.
- 4.158. A háztartások szektor számára nyújtott beruházási támogatások tartalmazzák a vállalatokon vagy kvázi vállalatokon kívüli üzleti vállalkozások részére nyújtott felszerelési és korszerűsítési, valamint a háztartásoknak a lakásépítésre, -vásárlásra és -felújításra nyújtott támogatásokat is.
- 4.159. A kormányzatnak nyújtott beruházási támogatások tartalmazzák a kormányzat alszektorai számára⁽¹⁶⁾ az állóeszköz-felhalmozás finanszírozása céljából teljesített összes kifizetést (kivéve a kamatkönnyítésre nyújtott támogatásokat). Ennek legfontosabb példái a központi kormányzattal a helyi hatóságokhoz irányuló, azok bruttó állóeszköz-felhalmozásának finanszírozása konkrét céljából teljesített transzferek. Hangsúlyozni kell, hogy a különböző vagy a nem meghatározott célt szolgáló, általános jellegű transzferek a kormányzaton belüli folyó transzferként jelennek meg akkor is, ha részben az állóeszköz-felhalmozás költségeinek fedezésére szolgálnak.
- 4.160. Ugyanennek a kritériumnak az alkalmazásával kell megkülönböztetni a kormányzat és a külföld által a nonprofit intézményeknek nyújtott beruházási támogatásokat a nonprofit intézményeknek nyújtott folyó transzferektől.
- 4.161. A külföldnek nyújtott beruházási támogatásokat is a nem rezidens egységek állóeszköz-felhalmozása finanszírozásának konkrét céljával végzett transzferekre kell korlátozni. E támogatások tartalmazzák például a hidak, utak, gyárak, kórházak vagy iskolák fejlődő országokban történő építésére vagy nemzetközi szervezetek számára épületek építésére nyújtott viszonzatlan transzfereteket is. Egyaránt tartalmazhatnak egy bizonyos időn keresztül történő részletfizetéseket, valamint egyszeri kifizetéseket. E cím tartalmazza az állóeszközök ingyenes megszerzését is.

⁽¹⁵⁾ A külföld által nyújtott beruházási támogatások tartalmazzák az Európai Unió intézményei által közvetlenül kifizetett beruházási támogatásokat (pl. az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalap (EMOGA) Orientációs Részlege által végzett bizonyos transzfereteket).

⁽¹⁶⁾ A kormányzati szektoron belüli beruházási támogatások a kormányzati szektoron belüli folyamatok, és nem jelennek meg a szektor egészére vonatkozó konszolidált számlán.

4.162. A számbavétel időpontja: a pénzbéli beruházási támogatásokat akkor kell elszámolni, amikor kifizetésük esedékessé válik. A természetbeni beruházási támogatásokat akkor kell elszámolni, amikor az eszköz tulajdonjogát átruhazzák.

4.163. A beruházási támogatások elszámolása a számlarendszerben a következő:

- a) a kormányzati szektor tőkeszámláján a források és a nettó vagyon változásai (-) között;
- b) a támogatásokban részesülő szektorok tőkeszámláján a források és a nettó vagyon változásai (+) között ;
- c) a külföld tőkeszámláján a források és a nettó vagyon változásai között.

EGYÉB TŐKETRANSZFEREK (D.99)

4.164. *Meghatározás:* Az egyéb tőketranszferek (D.99) azokat a beruházási támogatásokon és tőkeadókon kívüli transzfereket tartalmazzák, amelyek nem a jövedelmet, hanem a megtakarítás vagy vagyon újraelosztását jelentik a gazdaság különböző szektorai vagy alszektorai, illetve a külföld között.

4.165. Az egyéb tőketranszferek közé a következő gazdasági műveletek tartoznak:

- a) a kormányzat vagy a külföld által a háborús események, egyéb politikai események vagy természeti katasztrófák (árvizek stb.) következtében megsemmisült vagy károsodott tárgyi eszközök tulajdonosai részére teljesített kifizetések;
- b) a kormányzat által a nem pénzügyi vállalatok és kvázi vállalatok számára a több pénzügyi év folyamán felgyülemlett veszteségek, illetve a vállalat önhibáján kívüli okokból bekövetkező rendkívüli veszteségek fedezésére teljesített transzferek;
- c) a váratlan kiadások vagy felhalmozódott deficitek fedezetére szánt, a kormányzat alszektorai közötti transzferek ⁽¹⁷⁾;
- d) a kormányzat által nem rendszeres időközönként a háztartások részére azok megtakarításai után kifizetett prémiumok, amellyel az adott időszak alatt elért megtakarításokat jutalmazzák;
- e) a hagyatékok, az élők közötti nagy értékű ajándékok és a különböző szektorokhoz tartozó egységek közötti adományok, beleértve a nonprofit intézményeknek juttatott hagyatékokat vagy nagy értékű ajándékokat (például az egyetemeknek új kollégiumok, könyvtárak, laboratóriumok stb. építési költségeinek fedezésére nyújtott ajándékokat);
- f) a különböző szektorokhoz vagy alszektorokhoz tartozó intézményi egységek között megállapodás alapján törölt adósságokat ellentételező gazdasági műveletek (például egy nem pénzügyi vállalattól vagy egy külföldi országtól az államnak járó adósságnak az állam által történő eltörlése; olyan garanciák teljesítéseként végzett kifizetések, amelyek a mulasztó adóst mentesítik kötelezettségei alól). Ezeket a kölcsönös megállapodással törölt adósságokat a hitelezőtől az adósnak történő, a fennálló adósságnak a törlés időpontjában kimutatott értékével azonos összegű tőketranszferként kell kezelni. Az adósságtólvállalást ellentételező gazdasági műveletek ugyanígy egy másik tőketranszferként jelentenek.

Ugyanakkor nem tartozik ide:

1. a kvázi vállalattal szembeni pénzkövetelések eltörlése és a kvázi vállalat kötelezettségeinek átvállalása a kvázi vállalat tulajdonosa által. Ezt az esetet a részvényekkel és tőkerészesedésekkel végzett gazdasági műveletként kell kezelni (lásd az 5.16. pontot);
2. azon állami vállalat adósságának a kormányzat által történő törlése, illetve átvállalása, amely a rendszerből mint intézményi egység kilép. Ezt az esetet az eszközök egyéb volumenváltozásai számlán kell elszámolni (lásd az 5.16., 6.29. és 6.30. pontot);
3. az állami vállalat adósságának a kormányzat által történő törlése és az állami vállalat adósságának átvállalása abban az esetben, ha az a folyamatban lévő, rövid időn belül megvalósítandó privatizációs eljárás részeként történik. Ezt az esetet a részvényekkel és tőkerészesedésekkel végzett gazdasági műveletként kell kezelni (lásd az 5.16. pontot).

Az adósság leírása nem az intézményi egységek közötti gazdasági művelet, ezért nem jelenik meg sem a rendszer tőkeszámláján, sem a rendszer pénzügyi számláján. Ha a hitelező úgy határoz, hogy leírja az adósságot, ezt a hitelező és az adós eszközök egyéb volumenválto-

⁽¹⁷⁾ Ezek a kormányzat alszektorai közötti transzferek a kormányzati szektoron belüli folyamatok, és nem jelennek meg a szektor egészére vonatkozó konszolidált számlán.

zásai számláján kell elszámolni (lásd a 6.27 pont d) alpontját). A behajthatatlan adósságokra képzett céltartalékokat a szervezeti egységen belüli könyvelési tételként kell kezelni, és sehol sem jelennek meg a rendszerben. Az adósságnak az adós által történő egyoldalú megtagadása szintén nem gazdasági művelet, és ezt a rendszer nem ismeri el;

- g) a realizált tőkenyeresség (vagy veszteség) egy másik szektor számára újra elosztott része, például a biztosítótársaságok által a háztartásoknak újra elosztott tőkenyeressége. A közvetett (például egy holdingvállalat közreműködésével végzett) privatizációs folyamat kormányzatot illető transzferek ellentételező gazdasági műveleteit azonban a részvényekkel és tőkerészesedésekkel végzett pénzügyi műveletként (F.5) kell elszámolni, így azok közvetlenül nem befolyásolják a kormányzat nettó hitelnyújtásának/-felvételének szintjét;
- h) a biztosítási szerződések által nem fedezett nagy értékű károkra vagy súlyos balesetekre kártérítésként teljesített jelentősebb kifizetések (kivéve a kormányzat vagy a külföld által az a) pontban leírt kifizetések). A kifizetéseket bíróság rendelheti el vagy azok peren kívül rendezhetők. Tartalmazzák a jelentős robbanások, kőolajkiömlések, a gyógyszerek mellékhatásai stb. által okozott károk megtérítését is;
- i) a munkaadók (beleértve a kormányzatot) vagy a kormányzat által (szociális feladatként) a társadalombiztosítási alapokba teljesített rendkívüli befizetések, amennyiben e befizetések célja a fenti alapok biztosításmatematikai tartalékainak növelése. A társadalombiztosítási alapoktól a háztartások felé irányuló, ezt kísérő korrekciókat szintén egyéb tőke-transzferként kell kimutatni (D.99) (lásd a III. melléklet: „Biztosítás” 20. pontját).

4.166. A számbavétel időpontja:

- a) az egyéb pénzbeli tőke-transzfereket akkor kell elszámolni, amikor a kifizetésük esedékessé válik;
- b) az egyéb természetbeni tőkejuttatásokat akkor kell elszámolni, amikor az eszköz tulajdonjogát átruházzák, vagy a hitelező törli a kötelezettséget.

4.167. A számlarendszerben az egyéb tőke-transzfereket a szektorok és a külföld tőkeszámláján a források és a nettó vagyon változásai között kell kimutatni.

—————

5. FEJEZET

PÉNZÜGYI TRANZAKCIÓK

- 5.01. *Meghatározás:* A pénzügyi tranzakciók az intézményi egységek közötti, valamint az intézményi egységek és a külföld közötti pénzügyi eszközökkel és kötelezettségekkel folytatott gazdasági műveletek.
- 5.02. A művelet fogalmával összhangban (lásd az 1.33. pontot) a pénzügyi művelet olyan interaktív, közös megegyezésen alapuló gazdasági művelet, amelyre intézményi egységek között, vagy egy intézményi egység és a külföld között kerül sor, amely egy pénzügyi eszköz és a neki megfelelő forrás egyidejű keletkezését, illetve megszűnését, vagy egy pénzügyi eszköz tulajdonjogának megváltozását, illetve valamilyen kötelezettség vállalását foglalja magában.
- 5.03. A pénzügyi eszközök olyan gazdasági eszközök, amelyek magukban foglalják a készpénzeket, pénzügyi követeléseket és az olyan gazdasági eszközöket, amelyek jellegüket tekintve közel állnak a pénzügyi követelésekhez.
- 5.04. A fizetőeszközök közé a monetáris arany, a különleges lehívási jogok, a fizetőeszközök és a folyószámlabetétek tartoznak.

A pénzügyi követelések feljogosítják tulajdonosaikat, vagyis a hitelezőket ellentételezés nélküli, egyszeri vagy sorozatos kifizetés elfogadására másik intézményi egységtől, azaz azoktól az adósoktól, amelyeknél fennáll a követelés mértékének megfelelő kötelezettség.

A pénzügyi követelésekhez közel álló gazdasági eszközök például a részvények, a tőkerészesedések és a feltételes eszközök egy része. Azt az intézményi egységet, amely ilyen pénzügyi eszközt bocsát ki, úgy kell tekinteni, mint amelynél fennáll a követelés mértékének megfelelő kötelezettség.

- 5.05. A feltételes eszközök az intézményi egységek között, valamint az ilyen egységek és a külföld között létrejött olyan szerződéses megállapodások, amelyek egy-egy pénzügyi művelet létrejöttének előfeltételként egy vagy több teljesítendő feltételt szabnak. Ilyen eszközök például a harmadik fél által vállalt fizetési garanciák, az akkreditívok, a hitelkeretek, a jegyzési garanciával ellátott értékpapír-kibocsátási lehetőségek (NIF), valamint számos származékos pénzügyi eszköz. A rendszeren belül a feltételes eszköz azokban az esetekben számít pénzügyi eszköznek, amikor a szerződéses megállapodás maga is piaci értékkel rendelkezik, mivel a piacon forgatható, illetve ellentételezhető. Egyébként a feltételes eszközöket a rendszer nem tartja nyilván ⁽¹⁾.
- 5.06. A rendszer a pénzügyi eszközök hét kategóriáját különbözteti meg: monetáris arany és különleges lehívási jogok (AF.1), készpénz és betétek (AF.2), részvényeken kívüli értékpapírok (AF.3), hitelek (AF.4), részvények és tőkerészesedések (AF.5), biztosítástechnikai tartalékok (AF.6) és egyéb aktív és passzív elszámolások (AF.7).
- 5.07. A rendszerben minden pénzügyi eszközhöz tartozik egy ellentétező kötelezettség, kivéve a monetáris arany és a különleges lehívási jogok (AF.1) kategóriájába sorolt pénzügyi eszközöket. A kötelezettségek hat kategóriáját különbözteti meg a rendszer, amelyek a pénzügyi eszközök egy-egy kategóriájának felelnek meg.
- 5.08. A pénzügyi tranzakciók besorolása megfelel a pénzügyi eszközök és kötelezettségek besorolásának. A rendszer a pénzügyi tranzakciók hét kategóriáját különbözteti meg: a monetáris arannyal és a különleges lehívási jogokkal kapcsolatos pénzügyi tranzakciók (F.1), a készpénzzel és a betétekkel kapcsolatos műveletek (F.2), a részvényeken kívüli értékpapírokkal kapcsolatos műveletek, (F.3), a hitelekkel kapcsolatos pénzügyi tranzakciók (F.4), a részvényekkel és az egyéb tőkerészesedésekkel kapcsolatos műveletek (F.5), a biztosítástechnikai tartalékokkal kapcsolatos műveletek (F.6), valamint az egyéb aktív és passzív elszámolásokkal kapcsolatos műveletek számla (F.7).
- 5.09. A vagyonmérlegben (valamely szektor vagy a külföld által) egy adott időpontban birtokolt pénzügyi eszközöket és fennálló kötelezettségeket kell kimutatni (lásd a 7. fejezetet). A pénzügyi tranzakciók változásokat eredményeznek a vagyonmérlegben. A nyitó- és a zárómérleg közti változások azonban egyéb gazdasági folyamatokat is magukban foglalhatnak (lásd a 6. fejezetet). Ezek a gazdasági folyamatok a nem intézményi egységek közötti, vagy egy intézményi egység és a külföld közötti kölcsönös megegyezésen alapuló kölcsönhatás következményei. Az egyéb gazdasági folyamatokat a pénzügyi eszközök és kötelezettségek ártértékelésére, valamint a nem pénzügyi tranzakciókból adódó pénzügyi eszközök és kötelezettségek volumenváltozására kell felosztani. Az előbbieket az ártértékelési számlán, az utóbbiakat pedig az eszközök egyéb volumenváltozása számlán kell elszámolni, a katasztrófa miatti veszteségek, a kártalanítás nélküli tulajdonelvonások, a pénzügyi eszközök és kötelezettségek máshová nem sorolt egyéb volumenváltozásai, valamint az osztályozásban és szerkezetben bekövetkezett változások kategóriáiban.

⁽¹⁾ A biztosítástechnikai tartalékok (AF.6) a biztosítótársaságok és nyugdíjpénztárak feltétel nélküli kötelezettségei. Azonban az egyes biztosítottak és kedvezményezettek ezeknek megfelelő pénzügyi eszközei az esetek többségében feltételes eszközök.

- 5.10. Az intézményi egységek közti pénzügyi tranzakciókat az érintett szektorok pénzügyi számláin kell elszámolni. Az intézményi egységek és a külföld közötti pénzügyi tranzakciókat az érintett szektorok pénzügyi számláin, illetve a külső pénzügyi számlán, azaz a külföld pénzügyi számláján kell elszámolni (lásd a 8. fejezetet).

A pénzügyi számla (valamely szektoré vagy a külföldé) bal oldalán a pénzügyi eszközök eladással csökkentett beszerzése, míg jobb oldalán a visszafizetéssel csökkentett kötelezettségek felmerülése szerepel. A pénzügyi számla egyenlegező tétele, vagyis a pénzügyi eszközöknek a kötelezettségek nettó felmerülésével csökkentett nettó gyarapodása a nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-) (B.9).

- 5.11. Egy szektor pénzügyi számlája lehet konszolidált vagy nem konszolidált. A szektor nem konszolidált pénzügyi számlája a pénzügyi eszközöknek és kötelezettségeknek azokat a változásait tünteti fel, amelyeket azok a pénzügyi tranzakciók okoznak, amelyekben a szektorba besorolt intézményi egységek vesznek részt. A szektor konszolidált pénzügyi számlája a pénzügyi eszközöknek és kötelezettségeknek azokat a változásait tünteti fel, amelyek a vizsgált szektorba besorolt intézményi egységek és más intézményi egységek vagy a külföld között lezajló pénzügyi tranzakciók miatt következnek be. A nem konszolidált pénzügyi számlával összehasonlítva a konszolidált pénzügyi számlán a vizsgált szektorba sorolt intézményi egységek közötti pénzügyi tranzakciók nem szerepelnek. A külföld pénzügyi számlája a meghatározás szerint konszolidált számlának minősül.
- 5.12. A két intézményi egység közötti pénzügyi művelet ugyanannyival növeli az egyik intézményi egység nettó hitelnyújtás/nettó hitelfelvétel egyenlegét, mint amennyivel a másikat csökkenti. Az azonos szektorba sorolt intézményi egységek közötti pénzügyi tranzakciók nem változtatják meg a szektor nettó hitelnyújtás/nettó hitelfelvétel egyenlegét. A szektor konszolidált és nem konszolidált számlájában a nettó hitelnyújtás/nettó hitelfelvétel egyenlege azonos összegben szerepel. Hasonlóképpen az intézményi egységek közötti pénzügyi tranzakciók a teljes gazdaságon belül sem változtatják meg a nettó hitelnyújtás/nettó hitelfelvétel egyenlegét. Azonos összeggel, de ellenkező előjellel változik a nettó hitelnyújtás/nettó hitelfelvétel egyenlege a külföld pénzügyi számláján is. Ezért tehát az összes intézményi egység és a külföld nettó hitelnyújtás/nettó hitelfelvételének összesített értéke nulla.
- 5.13. Az adósok/hitelezők szerinti pénzügyi számla ⁽²⁾ (valamelyik szektoré vagy a külföldé) a pénzügyi számlának olyan kibővítése, amely a pénzügyi eszközök nettó gyarapodását az adós szektorok szerinti bontásban, a kötelezettségek nettó felmerülését pedig hitelező szektorok szerinti bontásban is bemutatja. Ezért információval szolgál az adós-hitelező kapcsolatokról, és összhangban áll az adósok/hitelezők szerinti bontásban taglalt pénzügyi mérleggel (lásd a 7.69. pontot). A másodlagos piacon végrehajtott pénzügyi tranzakciók esetében viszont nem nyújt információt azokról az intézményi egységekről, amelyeknek a pénzügyi eszközöket eladták, vagy amelyekről pénzügyi eszközöket vásároltak, egyszóval az adósok/hitelezők szerinti pénzügyi számla nem ad kielégítő választ arra a kérdésre, hogy ki kit finanszíroz egy adott elszámolási időszak folyamán.
- 5.14. A pénzügyi számla a számlasorozat utolsó számlája, amely gazdasági műveleteket tart nyilván (lásd a 8. fejezetet). Ennélfogva a pénzügyi számla nem rendelkezik olyan egyenlegező tétellel, amelyet egy másik számlára át lehetne vinni. A számlarendszeren belül a pénzügyi számla egyenlegező tétele a tőkeszámla egyenlegező tételével egyezik meg. A gyakorlatban általában mégis eltérés van a kettő között, mivel kiszámításuk különböző statisztikai adatok alapján történik.
- 5.15. A pénzügyi tranzakcióknak a rendszeren belül mindig megvan az ellentételező művelete. Ezek lehetnek egyéb pénzügyi vagy nem pénzügyi tranzakciók.

A pénzügyi eszközökben és kötelezettségekben egyidejűleg bekövetkező növekedést vagy csökkenést, illetve egy pénzügyi eszköznek egy másik pénzügyi eszközre történő cseréjét teljes egészében a pénzügyi számlán (valamely szektor vagy a külföld pénzügyi számláján) kell elszámolni. Azokban az esetekben, amikor egy művelet és az ellentételező művelet egyaránt pénzügyi művelet, akkor ezek a műveletek megváltoztatják a pénzügyi eszközök és kötelezettségek összetételét, ezenkívül megváltoztathatják az érintett intézményi egységek vagy a külföld pénzügyi eszközeinek és kötelezettségeinek összegét, de nem változtatják meg a nettó hitelnyújtás/nettó hitelfelvételt, illetve a nettó vagyont.

A pénzügyi tranzakciók ellentételezései lehetnek árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatos gazdasági műveletek (lásd a 3. fejezetet), jövedelemelosztással kapcsolatos műveletek (lásd a 4. fejezetet) vagy nem pénzügyi, nem termelt eszközökkel kapcsolatos műveletek (lásd a 6.06. pontot) is. Azokban az esetekben, amikor egy pénzügyi műveletet ellentételező művelet nem pénzügyi művelet, az érintett intézményi egységek vagy a külföld nettó hitelnyújtása/nettó hitelfelvétele megváltozik.

- 5.16. Egy pénzügyi műveletet ellentételező művelet lehet (folyó vagy tőke-) transzfer (lásd a 4. fejezetet). A pénzügyi művelet ebben az esetben a pénzügyi eszköz tulajdonjogának megváltozásával vagy adósként valamilyen kötelezettségvállalással (adósságátvállalással) vagy pedig a pénzü-

⁽²⁾ Az 1993-as SNA (11.103–11.111) a részletes tőkeáramlás számla kifejezést használja.

gyi eszköz és az azt ellentételező kötelezettség egyidejű felszámolásával (adósság törlesztésével vagy adósság elengedésével) jár. Az adósság átvállalás és az adósság törlesztését ellentételező műveletet a tőkeáttörési (D.9) kategóriába kell sorolni, és a tőkeszámlán kell elszámolni.

Ha egy kvázi vállalat tulajdonosa kötelezettséget vállal át a kvázi vállalattól, vagy pénzügyi követelést töröl a kvázi vállalattal szemben, akkor az adósság átvállalását, illetve az adósság törlesztését ellentételező művelet részvényekkel és tőkerészesedésekkel kapcsolatos műveletnek minősül (F.5).

Ha a kormányzat egy olyan állami vállalat adósságát engedi el vagy vállalja át, amelyik intézményi egységként eltűnik a rendszerből, akkor műveletet sem a tőkeszámlán, sem a pénzügyi számlán nem kell elszámolni. Ebben az esetben egy gazdasági folyamatot kell elszámolni az eszközök egyéb volumenváltozása számlán (6. fejezet, „Egyéb gazdasági folyamatok”).

Ha a kormányzat folyamatban lévő és rövid távon végrehajtandó privatizációs folyamat részeként törli vagy vállalja át egy állami vállalat adósságát, akkor az ellentételező művelet részvényekkel és tőkerészesedésekkel kapcsolatos gazdasági művelet. A privatizáció annyit jelent, hogy az állam a részvények, illetve tőkerészesedések értékesítésével lemond az adott vállalat feletti ellenőrzésről (lásd a 2.26. pontot). Az ilyen adósságtörlesztés vagy -átvállalás következtében a saját tőke összege attól függetlenül növekedik (lásd a 7.05. pontot), hogy a saját tőke ilyen növekedése részvények és egyéb tőkerészesedések kibocsátásának következtében történik-e vagy sem.

A kétes követelések leírása a hitelezők részéről, illetve valamely kötelezettség adós általi egyoldalú felmondása az adós oldaláról (adósság megtagadása) nem sorolandó a pénzügyi tranzakciók körébe, mivel sem az intézményi egységek között, sem az intézményi egységek és a külföld között nem kerül sor közös megállapodáson alapuló kölcsönhatásra. A kétes követeléseknek a hitelezők részéről történő leírását az eszközök egyéb volumenváltozása számlán kell elszámolni (lásd a 6.27. pont d) alpontját). Az adósság megtagadását a rendszer nem ismeri el.

- 5.17. A pénzügyi művelet egyik lehetséges ellentételező művelete a kamat (D.41). A kamatot a hitelező kapja és az adós fizeti bizonyos olyan pénzügyi követelések után, amelyeket a készpénz és betétek (AF.2), a részvényeken kívüli értékpapírok (AF.3), a hitelek (AF.4) és az egyéb aktív és passzív elszámolások (AF.7) kategóriába kell besorolni. A kamatot a számlarendszerben esedékességekor kell elszámolni, vagyis a kamatot úgy kell elszámolni, mint ami a fennálló tőketartozásnak megfelelően folyamatosan jár a hitelezőnek (lásd a 4.50. pontot). Valamely kamattétel ellentételező művelete (D.41) mindig egy olyan pénzügyi művelet, amely a hitelező részéről pótlólagos pénzügyi követelést támaszt az adóssal szemben. E pénzügyi művelet eredménye az, hogy a kamatot visszaforgatják. A tényleges kamatfizetést nem kamatként kell elszámolni (D.41), az azonban egy, a fizetőeszköz tulajdonosváltásához kapcsolódó műveletet von maga után. Az ellentételező művelet a hitelezőnek az adóssal szemben támasztott nettó pénzügyi követelését csökkentő pénzügyi művelet. Ha a felhalmozódott kamatot nem fizetik ki az esedékesség időpontjában, akkor kamathátralék keletkezik. Mivel a felhalmozódott kamat elszámolása a rendszerben már megtörtént, ezért a kamathátralék nem változtatja meg a pénzügyi eszközök, illetve kötelezettségek teljes összegét, de megváltoztathatja azok besorolását (lásd az 5.131. pontot).
- 5.18. A pénzügyi művelet egyik lehetséges ellentételező művelete a megállapított, de fel nem osztott tulajdonosi jövedelem. Példa erre a részvényesek számára megállapított, de közöttük fel nem osztott kamat (D.41) és osztalék (D.421), amelyre befektetési alapok tesznek szert befektetéseik során (lásd a 4.49. pont b) alpontját és a 4.54. pont b) alpontját), a közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége (D.43), valamint a biztosításkötvény-tulajdonosok tulajdonosi jövedelme (D.44) az olyan egyéni életbiztosítási kötvény esetében, amelyet nem a társadalombiztosítási rendszer keretében kötöttek meg. Az ellentételező pénzügyi művelet eredményeként a (pozitív vagy negatív) tulajdonosi jövedelem visszaforgatásra kerül.

A PÉNZÜGYI TRANZAKCIÓK OSZTÁLYOZÁSA

- 5.19. A pénzügyi tranzakciókat kategóriák, majd alkategóriák szerint kell osztályozni, amelyek közül egyesek további alpontokra oszthatók fel. A pénzügyi eszközökkel és forrásokkal kapcsolatos gazdasági műveletek besorolása megfelel a pénzügyi eszközök és kötelezettségek besorolásának (lásd az 5.06.–5.08. pontot). Ezért a kategóriák, az alkategóriák és az alpontok, továbbá a kiegészítő magyarázatok meghatározását csak egyszer közli az ESA, a pénzügyi tranzakciókról szóló fejezet e pontjában. A vagyommérlegeket tárgyaló fejezet nem ismétli meg a meghatározásokat és a szöveges részben hozzájuk fűzött magyarázatokat, ugyanakkor a 7.1. mellékletben összefoglalva mutatja be a rendszerben meghatározott valamennyi eszközt és kötelezettséget.
- 5.20. A pénzügyi tranzakciók, valamint a pénzügyi eszközök és kötelezettségek besorolása elsősorban a likviditáson és a pénzügyi eszközök jogi sajátosságain alapul. A besorolás a közvetlen külföldi tőkebefektetéssel összefüggő kiegészítő tétel kivételével funkcionális kategóriákat nem tartalmaz. A kategóriák, az alkategóriák és az alpontok meghatározásai általában véve függetlenek az intézményi egységek besorolásától. Ha azonban szükséges, akkor a pénzügyi eszközök és kötelezettségek besorolása az intézményi egységek besorolásával történő keresztbesorolással tovább részletezhető. Példa lehet erre a betétek osztálya a pénzügyi intézmények között. A pénzügyi eszközök és kötelezettségek besorolásának részletezettsége a vizsgált gazdasági szektortól függ.

5.1. tábla – A pénzügyi tranzakciók besorolása

A pénzügyi tranzakciók besorolása	Kódszám		
Monetáris arany és különleges lehvási jogok (SDR)	F.1		
Monetáris arany		F.11	
Különleges lehvási jogok (SDR)		F.12	
Fizetőeszköz és betétek	F.2		
Fizetőeszköz		F.21	
Átruházható betétek		F.22	
Egyéb betétek		F.29	
Részvényeken kívüli értékpapírok	F.3		
Részvényeken kívüli értékpapírok a pénzügyi derivatívák kivételével		F.33	
Rövid lejáratú			F.331
Hosszú lejáratú			F.332
Pénzügyi derivatívák		F.34	
Hitelek	F.4		
Rövid lejáratú		F.41	
Hosszú lejáratú		F.42	
Részvények és egyéb tulajdonosi követelések	F.5		
Részvények és egyéb tulajdonosi követelések a befektetési jegyek kivételével		F.51	
Tőzsdén jegyzett részvények			F.511
Nem jegyzett részvények			F.512
Egyéb tulajdonosi követelések			F.513
Befektetési jegyek		F.52	
Biztosítástechnikai tartalékok	F.6		
Háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból és a nyugdíjalapok tartalékaiból		F.61	
Háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból			F.611
Háztartások nettó részesedése a nyugdíjalapok tartalékaiból			F.612
Biztosítási díjelőlegek és függő károk tartalékai		F.62	
Egyéb követelések és kötelezettségek számla	F.7		
Kereskedelmi hitelek és előlegek		F.71	
Egyéb		F.79	
Kiegészítő tétel: Közvetlen külföldi tőkebefektetés	F.m.		

5.21. A monetáris politikát közvetítő csatornák elemzése szükségessé teheti a vagyonmérlegekben, továbbá a szektorok és a külföld pénzügyi számláin szerepeltetett pénzmennyiségek meghatározását. Ugyanakkor az alkalmazott pénzmennyiség mérésére vonatkozó meghatározások országonként és időben is eltérnek egymástól. Ráadásul ezeket olyan alkotórészek képezik, amelyek az esetek többségében nem felelnek meg a pénzügyi eszközök és kötelezettségek számlarendszerben meghatározott kategóriáinak, alkategóriáinak vagy alpontjainak. Ezenkívül a pénztremtő, a pénzbirtokló és a pénzsemleges szektorok a vizsgált monetáris aggregátum meghatározásának függvényei. Ezért a rendszerben pénzmértékek nincsenek meghatározva. Mindemellett a jelen fejezethez tartozó 5.1. melléklet egy olyan módszert mutat be, amely lehetővé teszi bármilyen pénzmennyiség kimutatását a vagyonmérlegekben és a pénzügyi számlákon.

5.22. A pénzpiacokon bevezetett újítások miatt csökkent a pénzügyi eszközök és kötelezettségek rövid, illetve hosszú lejárat szerinti megkülönböztetésének jelentősége. Ahol azonban fontos a lejáratú idő elemzése, például kamatlábak és eszközhozamok vizsgálatánál, ott szükséges lehet a lejáratú idő szerinti bontás. Ennek megfelelően a lejáratú idő hossza alapján alkalmazott megkülönböztetés indokolt esetben másodlagos osztályozási kritériumként fogadható el.

Meghatározás: A rövid lejáratú pénzügyi eszközök (kötelezettségek) olyan pénzügyi eszközök (kötelezettségek), amelyek eredeti lejáratú ideje rendszerint egy év vagy ennél rövidebb, kivételes esetekben legfeljebb két év ⁽³⁾.

A hosszú lejáratú pénzügyi eszközök (kötelezettségek) olyan pénzügyi eszközök (kötelezettségek), amelyek eredeti lejáratú ideje rendszerint egy évnél, de kivételes esetekben minimálisan két évnél hosszabb ideig tart.

5.23. A pénzügyi eszközök és kötelezettségek számos kategóriája, alkategóriája és alpontja azon egységek szerint bontható, amelyekben azokat kifejezték.

Meghatározás: A nemzeti pénznemben nyilvántartott pénzügyi eszközök (kötelezettségek) olyan pénzügyi eszközök (kötelezettségek), amelyeket az ország törvényes fizetőeszközének pénznemében (pénznemeiben) fejeznek ki.

A külföldi pénznemben nyilvántartott pénzügyi eszközök (kötelezettségek) olyan pénzügyi eszközök (kötelezettségek), amelyeket nem az ország törvényes pénznemében (pénznemeiben) fejeznek ki.

A külföldi pénznemben megadott pénzügyi eszközök közé tartoznak a valutakosár alapján, például az ECU-ben vagy SDR-ben, továbbá az aranyban kifejezett pénzügyi eszközök. A nemzeti és a külföldi pénznem megkülönböztetése különösen a készpénz és betétek (AF.2) kategória vonatkozásában hasznos.

MONETÁRIS ARANY ÉS KÜLÖNLEGES LEHÍVÁSI JOGOK (SDR) (F.1)

5.24. Az F.1 kategóriába a pénzügyi tranzakciók két alkategóriája tartozik:

- a) monetáris arany (F.11);
- b) különleges lehívási jogok (SDR) (F.12).

5.25. A monetáris arany és a különleges lehívási jogok kategóriájába besorolt pénzügyi eszközök (AF.1) jelentik a pénzügyi eszközök egyetlen olyan csoportját, amelyeknél a rendszer nem tartalmaz ellentételező kötelezettségeket. Ezért a monetáris arannyal és a különleges lehívási jogokkal kapcsolatos gazdasági műveletek (F.1) mindig a pénzügyi eszközök tulajdonjogának megváltozásával járnak (lásd az 5.02. pontot).

Monetáris arany (F.11)

5.26. *Meghatározás:* A monetáris arany alkategóriája (F.11) a monetáris aranyban lebonyolított összes gazdasági műveletet magában foglalja (AF.11), azaz azzal az arannyal, amit a monetáris hatóságok vagy az ilyen hatóságok tényleges felügyelete alá tartozó más szervezetek a devizatartalékok részeként tartanak.

5.27. A monetáris hatóságok szektora, ami funkcionális koncepcióra épül, a központi bank alszektorból (S.121), illetve a központi kormányzati intézményekből áll, amelyek általában a központi bankhoz rendelt műveleteket hajtják végre. Ilyen műveletek többek között a pénzkibocsátás, a devizatartalékok képzése és kezelése, valamint az árfolyam-stabilizációs alapok működtetése.

Ennélfogva az arany rendszerint csak a központi banknál, illetve a központi kormányzatnál képezhet pénzügyi eszközt. Ugyanakkor bizonyos körülmények között más pénzügyi vállalatok birtokában is lehet arany, amit csak a monetáris hatóságok kifejezett hozzájárulásával értékesíthetnek. Ilyen korlátozott körülmények között a központi bankon kívüli pénzügyi vállalatok birtokában lévő aranykészletekre lehet a tényleges ellenőrzés fogalmát alkalmazni.

5.28. A monetáris arany rendszerint rúd alakú és tisztasága legalább 995/1000.

5.29. A monetáris arannyal kapcsolatos gazdasági műveleteket túlnyomórészt a monetáris aranyban a monetáris hatóságok közti adásvételéből állnak. A hazai monetáris hatóságok monetárisarany-vásárlásait a pénzügyi számlákon a pénzügyi eszközök növekedéseként kell elszámolni. Ennek ellentételezése a külföldi pénzügyi eszközeinek csökkenése.

5.30. A nem monetáris arannyal, azaz a monetáris aranyon kívül az egyéb arannyal kapcsolatos gazdasági műveleteket az értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege (ha ennek egyetlen célja tartalékvagyon képzése), egyébként pedig végső fogyasztásként vagy folyó termelőfelhasználásként és/vagy készletváltozásként kell elszámolni. A nem monetáris arannyal kapcsolatos gazdasági műveletek közé a monetáris hatóságok devizatartalékainak részét nem képező arannyal kapcsolatos gazdasági műveletei tartoznak.

5.31. Ha a monetáris hatóságok nem monetáris arannyal egészítik ki monetáris aranykészleteiket, vagy készleteikből monetáris aranyat bocsátanak ki nem monetáris célra, akkor azt az arany törvényes fizetőeszköz funkcióval való felruházásaként (az arany monetizálásaként), illetőleg ezen funkció megszüntetésésként (demonetizálásaként) kezeli a rendszer. Az arany monetizálása vagy demonetizálása következtében a pénzügyi számlákra nem kerülnek újabb tételek, ehelyett a vagyonmérleg-pozíció változásait az eszközök egyéb volumenváltozásai számlán kell elszámolni átsorolásként, vagyis az arannak mint értéktárgynak (AN.13) monetáris arannyá (AF.11) történő átminősítésésként (lásd a 6.32. pontot). Az arany demonetizálását szimmetrikusan kell elszámolni.

⁽³⁾ A kormányzati szektor által legfeljebb ötéves lejáratra kibocsátott részvényeken kívüli értékpapírok bizonyos esetekben a rövid lejáratú értékpapírok közé sorolhatók be.

- 5.32. Az aranyban kifejezett letéteket, értékpapírokat és hiteleket a monetáris aranytól eltérő pénzügyi eszközként kell kezelni, és a külföldi pénznemben kifejezett hasonló pénzügyi eszközökkel együtt a megfelelő kategóriába kell sorolni.

A nem monetáris arany swapügyleteket, vagyis a nem monetáris arany letétekre történő ideiglenes átváltását célzó megállapodásokat biztosíték mellett nyújtott hitelként kell kezelni (lásd az 5.81. pont e) alpontját).

Különleges lehívási jogok (SDR) (F.12)

- 5.33. *Meghatározás:* A különleges lehívási jogok (SDR) (F.12) alkategória a különleges lehívási jogokkal kapcsolatos összes gazdasági műveletet (AF.12) jelenti, vagyis azokat a nemzetközi tartalékeszközöket, amelyeket a Nemzetközi Valutaalap (IMF) hozott létre tagjai meglévő tartalékeszközeinek kiegészítésére.
- 5.34. A különleges lehívási jogok nem számítanak az IMF kötelezettségeinek, és azokat az IMF-tagokat, amelyek részére különleges lehívási jogokat juttattak, nem terhel tényleges (feltétel nélküli) kötelezettség azok visszafizetésére. A különleges lehívási jogok kizárólag hivatalos tulajdonosok birtokában vannak, amelyek rendszerint központi bankok, és ez a jog átruházható az IMF Különleges Lehívási Jogok Osztályának résztvevői, valamint az IMF által kijelölt többi tulajdonos (más központi bankok és bizonyos nemzetközi szervezetek) között. A különleges lehívási jogok valamennyi tulajdonos számára szavatolt és feltétel nélküli jogot biztosítanak arra, hogy egyéb tartalékeszközökhöz, különösen devizához jussanak.
- 5.35. A monetáris hatóságok birtokában lévő SDR-ben változások következhetnek be a különleges lehívási jogokkal kapcsolatos olyan gazdasági műveletek nyomán, amelyekben SDR-kifizetésekre kerül sor az IMF, az IMF Különleges Lehívási Jogok Osztályának egyéb résztvevői, illetve más tulajdonosok részére, vagy tőlük SDR-bevételek folyhatnak be. Ezeket a monetáris hatóságok, illetőleg a külföld pénzügyi számláin kell elszámolni. A különleges lehívási jogok változhatnak az SDR árfolyamváltozása miatt is, amit az átértékelési számlán kell elszámolni, vagy változás következhet be az SDR képzése és megszüntetése következtében, amit az eszközök egyéb volumenváltozása számlán kell elszámolni (lásd a 6.27. pont a) alpontját).

FIZETŐESZKÖZ ÉS BETÉTEK (F.2)

- 5.36. *Meghatározás:* A fizetőeszköz és betétek (F.2) kategória a fizetőeszközzel és a betétekkel, vagyis a forgalomban lévő pénzzel, valamint a nemzeti, illetve külföldi pénznemben tartott betétek valamennyi típusával kapcsolatos összes gazdasági műveletet (AF.2) foglalja magában.
- 5.37. Az F.2 kategória a pénzügyi tranzakciók három alkategóriájából áll:
- a) fizetőeszköz (F.21);
  - b) átruházható betétek (F.22);
  - c) egyéb betétek (F.29).

Az átruházható és a nem átruházható betétek megkülönböztetése olykor gondot okozhat, és egyes országokban elemzési szempontból sem különösebben hasznos (a betétek és a hitelek megkülönböztetését lásd az 5.74.–5.76. pontban).

Fizetőeszköz (F.21)

- 5.38. *Meghatározás:* A fizetőeszköz (F.21) alkategória a készpénzzel, tehát a forgalomban lévő bankjegyekkel és pénzérmmel kapcsolatos összes gazdasági műveletet (AF.21) magában foglalja.
- 5.39. Az AF.21 alkategória a következőket tartalmazza:
- a) rezidens monetáris hatóságok által kibocsátott, forgalomban lévő bankjegyek és pénzérmmek;
  - b) nem rezidens monetáris hatóságok által kibocsátott és rezidensek által birtokolt, forgalomban lévő bankjegyek és pénzérmmek.
- 5.40. Az AF.21 alkategória a következőket nem foglalja magában:
- a) forgalomban nem lévő bankjegyek és pénzérmmek, például a központi bank saját bankjegykészletei vagy a bankjegyek biztonsági tartalékai;
  - b) fizetőeszközként általánosan nem használt emlékérmék.
- 5.41. Valamennyi szektor és a külföld is rendelkezhet fizetőeszközzel. Ezt csak a központi bank, a központi kormányzat, a külföld és kivételes esetekben egyéb monetáris pénzügyi intézmények bocsáthatják ki. A fizetőeszköz a kibocsátó intézményi egység kötelezettségét jelenti.

Átruházható betétek (F.22)

- 5.42. *Meghatározás:* Az átruházható betétek (F.22) kategória magában foglal az átruházható betétekkel kapcsolatos minden műveletet (AF. 22), tehát azokat a (nemzeti vagy külföldi pénznemben tartott) betéteket, amelyek azonnal készpénzre válthatók, vagy amelyek csekkel, banki megbízással, terheléssel és más hasonló módon átruházhatók, bármilyen jelentős költség vagy nagyobb korlátozás nélkül.
- 5.43. Az AF.22 kategória a rezidens és a nem rezidens monetáris pénzügyi intézményeknél elhelyezett átruházható betéteket foglalja magában. Ezek körébe tartoznak a monetáris pénzügyi intézmények közötti betételhelyezések, például azok a betétek, amelyeket az egyéb monetáris pénzügyi intézmények helyeznek el a központi banknál, hogy a kötelező tartalékképzés követelményének eleget tegyenek – amennyiben az ilyen betétek folyószámla jellegűek maradnak – vagy a swapügyletek körébe tartozó, illetve más pénzügyi intézmények közötti forgóegyenlegek és devizabetétek.
- 5.44. Valamennyi szektor és a külföld is rendelkezhet folyószámlabetétekkel, amelyek túlnyomórészt monetáris pénzügyi intézmények és a külföld, valamint esetenként a kormányzat kötelezettségei.

Egyéb betétek (F.29)

- 5.45. *Meghatározás:* Az egyéb betétek (F.29) kategória az egyéb betétekkel, tehát a (nemzeti vagy külföldi pénznemben tartott) egyéb, folyószámlán kívüli betétekkel kapcsolatos összes gazdasági műveletet (AF.29) magában foglalja. Az egyéb betétek fizetőeszközként sohasem használhatók fel, és jelentős korlátozás vagy szankció nélkül fizetőeszközzé, illetve átruházható betétre sem válthatók.
- 5.46. Az AF.29 kategória a következőket foglalja magában:
- lekötött betétek. E betétek nem válnak azonnal szabadon felhasználhatóvá, mivel határozott időre vannak lekötve, vagy a kivét előtt ki kell várni valamilyen felmondási időt. Ide tartoznak például azok a betétek, amelyeket kötelező tartalékként helyeznek el a központi banknál, amennyiben a betétesek nem tudják azokat felmondás vagy korlátozás nélkül pénzzé tenni;
  - takarékbetétek, takarékbetétkönyvek, takarékkötvények, illetve letéti jegyek, melyek egyike sem átruházható, vagy amelyek átruházhatósága – habár elméletileg lehetséges – rendkívül erős korlátokba ütközik;
  - valamilyen megtakarítási rendszer vagy szerződés alapján keletkező betétek. Az ilyen betétek gyakran azt a kötelezettséget róják a betétesre, hogy adott ideig rendszeresen fizessen be, és a befizetett tőke, valamint annak esedékes kamata csak egy meghatározott időtartam elteltével válik hozzáférhetővé. Ezeket a betéteket esetenként a megtakarítási időszak végén lakásvásárlás vagy lakásépítés céljára nyújtott hitelekkel kombinálják, amelyek összege arányban áll a felhalmozott megtakarítással;
  - takarék- és hitelszövetkezetek, lakásépítő szövetkezetek és hasonló intézmények által kiállított és esetenként részvénynek is nevezett letéti tanúsítvány, mely jogilag vagy gyakorlatilag bemutatáskor, vagy viszonylag rövid időn belül visszaváltható;
  - a származékos pénzügyi eszközökkel összefüggő marginszámlák, amelyek a monetáris pénzügyi intézmények kötelezettségeit képezik (lásd az 5.81. pont c) alpontját);
  - rövid lejáratú visszavásárlási megállapodások (repók), amelyek a monetáris pénzügyi intézmények kötelezettségeit képezik (lásd az 5.81. pont d) alpontját) ⁽⁴⁾.
- 5.47. Az AF.29 kategória nem tartalmazza sem a forgatható letéti jegyeket, sem a forgatható takarékleveleket. Ezeket a származékos pénzügyi eszközöket nem tartalmazó, részvényeken kívüli értékpapírok (AF.33) kategóriájába kell sorolni.

- 5.48. Az AF.29 kategória továbbá a következőket tartalmazza:

- a központi bank birtokában lévő hivatalos ECU-állomány. E pénzügyi eszközöket az Európai Monetáris Intézet (EMI) által a tagállamok központi bankjaitól átvett pénzügyi tartalékok ellenében, az Európai Monetáris Rendszerről (EMS) szóló megállapodásban foglaltak megvalósítása céljából kibocsátott ECU-összegek képezik. Ezen ECU-összegeket az EMI és a tagállamok központi bankjai használhatják fel az elszámolások és az EMI, illetve a központi bankok között lebonyolított gazdasági műveletek eszközeként. Az EMI az ECU-összegek Egyéb Birtokosai státusszal ruházhat fel harmadik országbeli monetáris hatóságokat, valamint nemzetközi monetáris intézményeket ⁽⁵⁾;

⁽⁴⁾ Az 1993-as SNA (11.32, 11.72 és 11.83) a hitelek körébe sorolja a visszavásárlási megállapodásokat, hacsak nem jár velük banki kötelezettség, és nincsenek a tágabb értelemben vett pénzmennyiség nemzeti kategóriájába sorolva; ez utóbbi esetben a visszavásárlási megállapodások az egyéb betétek közé sorolandók.

⁽⁵⁾ Az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez mellékelte, az Európai Monetáris Intézet alapszabályáról szóló jegyzőkönyv 6.2. és 6.3. cikke.

- b) a központi banknak a nagyon rövid távú finanszírozási és a rövid távú monetáris támogatási mechanizmusból eredő pénzügyi követeléseivel vagy kötelezettségei. Ezek kezelése az EMI feladata ⁽⁶⁾;
- c) az IMF-fel szemben fennálló devizatartalékok részét képező és hitelekkel alá nem támasztott pénzügyi követelések. Ezek egy-egy IMF-tag tartalékrész-folyósítási pozíciójából állnak, ami a tag tartalékeszköz-jegyzésének részbefizetéséből, valamint abból adódik, hogy a Valuta-alap részéről milyen a tag fizetődészközéből történő nettó igénybevétel;
- d) hitelekkel alá nem támasztott kötelezettségek az IMF-fel szemben. Ezek az IMF Általános Források Számláján a Valutaalap által biztosított hitel igénybevételéből állnak; a számla egy-egy tagállamnak az IMF-nél elhelyezett, visszavásárlási kötelezettség alá tartozó fizetődészköz-mennyiségét jelzi.

5.49. Valamennyi szektor és a külföld birtokában lehetnek egyéb betétek. Ezek túlnyomórészt monetáris pénzügyi intézmények és a külföld kötelezettségei, de egyéb szektoroké is lehetnek, például a kormányzaté (lásd az 5.74.–5.76. pontot).

RÉSZVÉNYEKEN KÍVÜLI ÉRTÉKPAPÍROK (F.3)

- 5.50. **Meghatározás:** A részvényeken kívüli értékpapírok (F.3) kategória a részvényeken kívüli értékpapírokkal, vagyis a bemutatóra szóló, általában forgatható és másodlagos piacokon forgalmazott vagy ügyletek kiegyenlítésére szolgáló, a kibocsátó intézményi egységben tulajdonjogot nem biztosító pénzügyi eszközökkel kapcsolatos összes gazdasági műveleteket (AF.3) foglalja magában.
- 5.51. Az AF.3 kategória azokat a pénzügyi eszközöket foglalja magában, amelyeket jellemzően a forgalmazásra szánt okmányok testesítenek meg, és amelyek névértékét a kibocsátáskor határozzák meg. Közéjük tartoznak a váltók, a kötvények, a letéti jegyek, a kereskedelmi papírok, az adósslevelek, a derivatív pénzügyi eszközök és más hasonló eszközök, melyekkel rendszerint a pénzpiacokon kereskednek (a részvényeken kívüli értékpapírok és a hitelek kategóriájának megkülönböztetésével kapcsolatban lásd az 5.77.–5.80. pontot).
- 5.52. Valamennyi szektor és a külföld birtokában lehetnek pénzügyi eszközként részvényeken kívüli értékpapírok. Ezek túlnyomórészt pénzügyi vállalatok és nem pénzügyi vállalatok, központi kormányzatok, tartományi kormányzatok és helyi önkormányzatok, továbbá a külföld kötelezettségei.
- 5.53. Az F.3 kategória a pénzügyi tranzakciók két alkategóriájából áll ⁽⁷⁾:
- a) értékpapírok a részvények és a származékos pénzügyi eszközök kivételével (F.33);
  - b) származékos pénzügyi eszközök (F.34).

Értékpapírok a részvények és a pénzügyi derivatívák kivételével (F.33)

- 5.54. **Meghatározás:** Az értékpapírok a részvények és a származékos pénzügyi eszközök kivételével (F.33) alkategória a részvények és a származékos pénzügyi eszközök kivételével az értékpapírokkal kapcsolatos összes gazdasági műveletet magában foglalja (AF.33), vagyis azokról a részvényeken kívüli értékpapírokról van szó itt, amelyek szelvénykifizetések (kamat) formájában tulajdonosuknak felvétel nélküli jogot biztosítanak valamilyen rögzített, vagy szerződésben meghatározott módon változó pénzjövdelemre és/vagy egy vagy több meghatározott időpontban, illetve a kiállítás időpontjában rögzített időponttól kezdődően valamilyen megállapított fix összegre.
- 5.55. Az F.33 alkategória adott esetben a pénzügyi tranzakciók két alpontjára választható szét:
- a) rövid lejáratú értékpapírok a részvények és a származékos pénzügyi eszközök kivételével (F.331);
  - b) hosszú lejáratú értékpapírok a részvények és a származékos pénzügyi eszközök kivételével (F.332).

⁽⁶⁾ Az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez mellékelt, az Európai Monetáris Intézet alapszabályáról szóló jegyzőkönyv 6.1. cikkének második francia bekezdése.

⁽⁷⁾ Az 1993-as SNA (11.79, 11.80 és 11.81) a részvényeken kívüli értékpapírokkal kapcsolatos gazdasági műveletek esedékesség szerinti bontását ajánlja választható formában rövid (F.31), valamint hosszú lejáratú (F.32) műveletekre. Ugyanakkor az 1993-as SNA (11.82) a részvényeken kívüli értékpapírokkal kapcsolatos gazdasági műveletek egy további választható felosztásáról is rendelkezik, melyben külön kimutatja a származékos pénzügyi eszközökkel kapcsolatos gazdasági műveleteket ott, ahol ennek az elemzésnek és a gazdaságpolitika szempontjából jelentősége van. Az ESA ezt a második megoldást fogadta el. Ez megkönnyíti az 1993-as Fizetési Mérleg Kézikönyvben meghatározott hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok alkategóriájához való kapcsolódást, ami a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat kötvényekre, kötelezvényekre, pénzpiaci eszközökre és származékos pénzügyi eszközökre osztja fel. Az 1993-as SNA kódokkal való esetleges összekeverés elkerülése végett az ESA az F.31 és az F.32 kódot nem használja.

Rövid lejáratú értékpapírok a részvények és a pénzügyi derivatívák kivételével (F.331)

- 5.56. *Meghatározás:* A rövid lejáratú értékpapírok a részvények és a származékos pénzügyi eszközök kivételével (F.331) alpont a részvények és a származékos pénzügyi eszközök kivételével a rövid lejáratú értékpapírokkal (AF.331), vagyis a részvények és a származékos pénzügyi eszközök kivételével az eredeti lejárata tekintve rövid lejáratú (lásd az 5.22. pontot) értékpapírokkal kapcsolatos összes gazdasági műveletet magában foglalja.
- 5.57. A származékos pénzügyi eszközöktől eltérő rövid lejáratú értékpapírok kibocsátása általában diszkont értéken történik.
- 5.58. Az AF.331 alpont a következőket foglalja magában:
- rövid lejáratú kincstárjegyek és a kormányzat által kibocsátott egyéb rövid lejáratú értékpapírok, azokat a papírokat is beleértve, amelyeket egyéb monetáris pénzügyi intézmények jegyeznek azért, hogy a kötelező tartalékképzés követelményének eleget tegyenek;
  - pénzügyi és nem pénzügyi vállalatok által kibocsátott forgatható, rövid lejáratú értékpapírok. Az ilyen papírok megjelölésére több kifejezés is használatos, közéjük tartozik a kereskedelmi váltó, a saját váltó, a kötelezvény, az idegen váltó, a letéti jegy stb.;
  - hosszú távon szavatolt, jegyzési garanciával ellátott rövid lejáratú értékpapírok kibocsátási lehetőségei (NIF) ;
  - banki elfogadványok (BA). A banki elfogadványon keresztül a pénzügyi vállalatok elfogadják a nem pénzügyi vállalatok által kibocsátott intézvényeket, áruváltókat vagy idegen váltókat, ez egyben egy olyan kötelezvény, amelyben a kibocsátó feltétel nélküli ígéretet tesz arra, hogy adott időpontban kifizeti a megjelölt összeget. A banki elfogadvány feltétel nélküli pénzügyi követelést testesít meg birtokosa számára, míg feltétel nélküli kötelezettséget az elfogadó pénzügyi vállalat részéről. A pénzügyi vállalat ellentételező művelete egy olyan rövid lejáratú hitellel kapcsolatos művelet, amelyet a pénzügyi vállalat nyújt ügyfelének. Ez indokolja azt, hogy ajánlatos a banki elfogadványokat az elfogadó pénzügyi vállalat tényleges kötelezettségeként és az okmány birtokosának pénzügyi eszközeként kezelni annak ellenére, hogy pénzmozgás esetleg még nem is történt. Ezt az ajánlást rugalmasan kell kezelni, számolva az egyes országokban e tekintetben kialakult gyakorlattal és az ilyen okmányok jellegében mutatkozó kisebb-nagyobb eltérésekkel.
- 5.59. Az AF.331 alpont nem foglalja magában azokat az értékpapírokat, amelyek forgathatósága – bár elméletileg lehetséges – a gyakorlatban rendkívül erős korlátokba ütközik, és amelyeket ennél fogva vagy az egyéb betétek (AF.29) vagy a rövid lejáratú hitelek (AF.41) alkategóriájába kell sorolni (lásd az 5.74.–5.76. pontot).

Hosszú lejáratú értékpapírok a részvények és a pénzügyi derivatívák kivételével (F.332)

- 5.60. *Meghatározás:* A hosszú lejáratú értékpapírok a részvények és a származékos pénzügyi eszközök kivételével (F.332) alpont a részvények és a származékos pénzügyi eszközök kivételével a hosszú lejáratú értékpapírokkal (AF.332), vagyis a részvények és a származékos pénzügyi eszközök kivételével az eredeti lejárata tekintve hosszú lejáratú (lásd az 5.22. pontot) értékpapírokkal kapcsolatos összes gazdasági műveletet magában foglalja.
- 5.61. A hosszú lejáratú értékpapírokat általában szelvényekkel bocsátják ki.
- 5.62. Az AF.332 alpont a következőket foglalja magában:
- bemutatóra szóló kötvények;
  - hátrasorolt kötvények, amelyeknél gyakran hátrasorolt tartozás elnevezés is használatos;
  - választható lejáratú kötvények, melyek közül a legkésőbbi időpont több mint egy év elteltével következik be;
  - lejárat dátum nélküli vagy járadékkötvények;
  - lebegő kamatozású kötvények (FRN);
  - indexált értékpapírok, ahol a tőkeösszeg értéke egy árindekshez, egy áru árához vagy egy árfolyamindexhez kötött;
  - erősen diszkontált kötvények és nem kamatozó (kamatszelvény nélküli) kötvények;
  - eurokötvények. Legalább két ország pénzpiacára egyidejűleg kihelyezett kötvénykibocsátás, ahol a kötvények nem szükségszerűen e két ország pénznemére szólnak, és a kihelyezést általában több ország pénzügyi vállalatának konzorciuma végzi;
  - magánkibocsátású kötvények, vagyis olyan kötvények, amelyeket kétoldalú megállapodás egy bizonyos befektetői körre korlátoz, amennyiben a kötvények legalább potenciálisan átruházhatóak; ennek hiányában ezeket a kötvényeket hosszú lejáratú hitelként kell kezelni;
  - ténylegesen átruházhatóvá vált hitelek. Ez az értelmezés azonban csak abban az esetben alkalmazható, ha a hitelekkel szervezett másodlagos piacon kereskednek (lásd az 5.79. pontot);
  - hitelkonverzió eredményeként létrejövő értékpapírok. A konvertálás két pénzügyi műveletből áll: a hitel megszűnéséből és az új értékpapírok létrehozásából;

- l) akár a kibocsátó, akár más vállalat részvényeire mindaddig átváltható kötvények és kölcsönkötvények, amíg konvertálásuk még nem történt meg. A konvertálás két pénzügyi műveletből áll: a kötvény, illetve a kölcsönkötvény felszámolásából és a részvénykibocsátásból. Ott, ahol a konvertálási opció elválasztható az alapját képező kötvénytől, az opciót önálló pénzügyi eszközként kell kezelni, melyet a származékos pénzügyi eszközök (AF.34) alkategóriájába kell sorolni (lásd az 5.67. pont a) és b) alpontját);
- m) olyan részvények vagy részjegyek, amelyek után fix összegű jövedelem jár, de amelyek nem biztosítanak részesedést egy társaság felszámolása nyomán keletkező maradványérték felosztásában, beleértve az osztaléktöbblet kifizetésére nem jogosító elsőbbségi részvényeket is.
- 5.63. Az AF.332 alpont további olyan pénzügyi eszközöket foglal magában, amelyeket hitelek, jelzálog, hitelkártya-tartozás, rövid lejáratú követelések és egyéb eszközök értékpapírosítása formájában bocsátanak ki. Esetenként az új értékpapírt a ténylegesen lejárt eredeti eszköz helyett bocsátják ki. Ezzel szemben ha az eredeti eszköz egy másik intézményi egység birtokába kerül, akkor az új értékpapírok az eredeti intézményi egység vagyonszármazékában az eredeti eszköz helyébe lépnek. Ebben az esetben az eredeti eszközt annak az új intézményi egységnek a vagyonszármazékában kell elszámolni, amelyik az eszköz birtokába jutott.
- 5.64. Az F.332 alpont nem tartalmazza a következőket:
- a) visszavásárlási megállapodások részét képező értékpapírokkal kapcsolatos gazdasági műveletek. A visszavásárlási megállapodásokat az egyéb betétek alkategóriájába (lásd az 5.46. pont f) alpontját) vagy a hitelek kategóriájába (lásd az 5.81. pont d) alpontját) kell sorolni attól függően, hogy a műveletek az intézményi egységek melyikét érintik. A hitelbe adott vagy a visszavásárolt állomány nem változtatja meg a mérleget, és besorolása továbbra is AF.332 marad;
- b) nem forgatható értékpapírokkal kapcsolatos gazdasági műveletek. Ezeket a hosszú lejáratú hitelek alkategóriájába kell sorolni;
- c) nem átruházható hitelműveletek, beleértve a harmadik fél részére eladott hiteleket, amelyek vonatkozásában ugyanakkor szervezett másodlagos piac nem létezik (lásd az 5.79. pontot).

Származékos pénzügyi eszközök (F.34)

- 5.65. *Meghatározás:* A származékos pénzügyi eszközök (F.34) kategória a származékos pénzügyi eszközökkel kapcsolatos összes gazdasági műveletet (AF.34), vagyis más elsődleges eszközön alapuló vagy abból származtatott összes pénzügyi eszközt magában foglalja. Az elsődleges eszköz általában egy másik pénzügyi eszköz, de lehet árucikk vagy egy index is.
- 5.66. A származékos pénzügyi eszközökre érvényes a másodlagos eszközök elnevezés is, valamint mivel létrehozásuk hátterében gyakran a kockázat kiküszöbölésének szándéka áll, a fedezeti eszköz elnevezés is. Csak azok a másodlagos eszközök pénzügyi eszközök a rendszerben, és tartoznak az AF.34 kategóriába, amelyeknek van piaci értékük, mert a piacon átruházhatóak, illetve a piacon kompenzálhatóak (lásd az 5.05. pontot).
- 5.67. Az AF.34 kategória a következőket tartalmazza:
- a) a forgatható és a tőzsdén kívül értékesített (OTC) opciók. Az opciók olyan feltételes eszközök, amelyek anélkül, hogy bármire köteleznék az opció birtokosát, jogosultságot biztosítanak neki arra, hogy adott időszakon belül (amerikai opció), illetve adott időpontban (európai opció) előre meghatározott áron (kötési áron) pénzügyi vagy nem pénzügyi eszközöket (elsődleges eszközöket) vásároljon (vételi opció esetén) az opció kibocsátójától (az opció kiírójától), illetve ilyen eszközöket adjon el neki (eladási opció esetén). Az opció vásárlója díjat fizet (opciós díj) az opció kiírójának azért a kötelezettségvállalásért, miszerint az eladja vagy megvásárolja az elsődleges eszköz meghatározott mennyiségét, vagy a vásárló felszólítására megfelelő díjazásban részesíti őt. Ezt a kötelezettségvállalást megegyezés alapján az opció kiírójának kötelezettségeként kell kezelni, mert az opciós díj annak a folyó költségnek felel meg, amivel feltételes kötelezettségének kivásárlása az opció kiírója számára jár;
- b) opciós utalványok. Ezek a forgatható opciók azon fajtáját képviselik, amelyek az opció birtokosának jogot biztosítanak arra, hogy az opciós utalványok kibocsátójától (általában egy vállalatától) meghatározott feltételekkel és meghatározott időre szólóan bizonyos számú részvényt vagy kötvényt megvásároljon. Vannak valuta-utalványok is, amelyek értéke valamely fizetőeszköz azon összegén alapul, amelyre egy másik fizetőeszköznek az utalvány és a harmadik fizetőeszközhöz kötött keresztvaluta-utalványok (cross-currency warrants) lejáratának időpontjában vagy előtte történő megvásárlásához szükség van. Az utalványok kibocsátóját megegyezés alapján úgy kell tekinteni, mint aki a feltételes kötelezettsége kivásárlásával járó folyó költségeknek megfelelő kötelezettséget vállalt;
- c) a határidős ügyletek, de csak akkor, ha van piaci értékük, mert forgathatóak, vagy a piacon kompenzálhatóak. A határidős ügylet kötelezettségvállalás meghatározott mennyiségű árucikknek, devizának vagy értékpapírnak valamely adott jövőbeli szállítási időpontra esedékes,

rögzített áron történő eladására vagy megvásárlására. A határidős ügyletek valamilyen egyedi pénzügyi vagy nem pénzügyi eszköz helyett alapulhatnak indexen is;

- d) a swapügyletek, de csak akkor, ha van piaci értékük, mert forgathatóak, vagy a piacon kompenzálhatóak. A swapügylet szerződéses megállapodás két fél között, akik abban állapodnak meg, hogy bizonyos idő alatt és előre meghatározott szabályok szerint, az eladósodás azonos összege mellett sorozatos kifizetéseket cserélnék egymással. Ennek a két legelterjedtebb változata a kamatlábswap és a devizaswap. A kamatlábswap-ügyletek körébe tartozik a különböző jellegű kamatfizetések cseréje, például állandó kamat cseréje változó kamatra, két különböző változó kamatláb cseréje, az egyik pénznemben számított állandó kamatláb cseréje egy másik pénznemben számított változó kamatlábra stb. (lásd a 4.47. pontot). A devizaswap-ügyletek körébe két különböző deviza meghatározott összegének cseréje tartozik utólagos visszafizetéssel, ami egyaránt magában foglalja a kamatfizetések és a törlesztések folyamatait bizonyos idő alatt és előre meghatározott szabályok szerint;
- e) a határidős kamatláb-megállapodások (FRA), de csak akkor, ha van piaci értékük, mert forgathatóak, vagy a piacon kompenzálhatóak. A határidős kamatláb-megállapodás olyan szerződéses megállapodás, amelyben két fél a kamatláb-változások elleni védelem érdekében egy bizonyos képzett tőkeösszeg után – amely soha nem kerül átváltásra –, meghatározott teljesítési napon fizetendő kamat mértékéről állapodik meg. A kifizetések a megállapodásban szereplő határidős kamatláb és a teljesítés időpontjában érvényes piaci kamatláb közötti különbözőzethez kapcsolódnak. Ezeket tulajdonosi jövedelemként tartja nyilván a rendszer (lásd a 4.47. pontot).

5.68. Az AF.34 alkategória nem tartalmazza a következőket:

- a) azt az elsődleges eszközt, amelyen a származékos pénzügyi eszköz alapul;
- b) a származékos pénzügyi eszközökkel összefüggő visszafizetendő marginszámlák. Ezeket ugyanis az egyéb betétek (AF.29) (lásd az 5.46. pont e) alpontját), vagy a hitelek (AF.4) (lásd az 5.81. pont c) alpontját) közé kell sorolni az érintett intézményi egységektől függően;
- c) azon másodlagos eszközök, amelyek a piacon nem forgathatóak és nem kompenzálhatóak.

HITELEK (F.4)

5.69. *Meghatározás:* A hitelek kategória (F.4) a hitelekkel kapcsolatos összes gazdasági műveletet (AF.4) magában foglalja, vagyis azokat a pénzügyi eszközöket, amelyek akkor jönnek létre, amikor a hitelezők akár közvetlenül, akár közvetítők útján pénzt adnak kölcsön az adósoknak, amit vagy nem forgatható okmányok támasztanak alá, vagy nem igazolnak okmányok.

5.70. A hitelek általános jellemzői a következők:

- a) a hitelnyújtás feltételeit vagy a hitelező pénzügyi intézmény szabja meg, vagy a hitelező, illetve a hitelt felvevő fél egymás között közvetlenül vagy ügynök beiktatásával tárgyalásos úton rögzíti;
- b) a hitelnyújtás során rendszerint a hitelt felvevő fél a kezdeményező;
- c) a hitel feltétel nélküli tartozás a hitelező felé, amelyet lejáratkor az adós köteles visszafizetni, és amely mindaddig kamatozik.

5.71. Az F.4 kategória indokolt esetben a pénzügyi tranzakciók két alkategóriájára bontható:

- a) rövid lejáratú hitelek (F.41);
- b) hosszú lejáratú hitelek (F.42).

Rövid lejáratú hitelek (F.41)

5.72. *Meghatározás:* A rövid lejáratú hitelek alkategória (F.41) a rövid lejáratú hitelekkel kapcsolatos összes gazdasági műveletet (AF.41) magában foglalja, vagyis az eredeti lejáratát tekintve rövid lejáratú nyújtott hiteleket (lásd az 5.22. pontot), továbbá a felszólításra visszafizetendő hiteleket.

Hosszú lejáratú hitelek (F.42)

5.73. *Meghatározás:* A hosszú lejáratú hitelek alkategória (F.42) a hosszú lejáratú hitelekkel kapcsolatos összes gazdasági műveletet (AF.42) magában foglalja, vagyis az eredeti lejáratát tekintve hosszú lejáratú nyújtott hiteleket (lásd az 5.22. pontot).

- 5.74. A hitelekkel kapcsolatos gazdasági műveletek (F.4) és a betétekkel kapcsolatos gazdasági műveletek (F.22, F.29) közötti különbségtétel gyakran alapul azon a tényen, hogy a műveletben ki a kezdeményező fél. Azokban az esetekben, amikor a kezdeményezés a hitelfelvevő oldaláról történik, a műveletet a hitelekhez kell sorolni, míg azokban az esetekben, amikor a hitelező a kezdeményező fél, a műveletet valamelyik betét-alkategóriába kell sorolni. Annak eldöntése azonban, hogy adott esetben melyik fél volt a kezdeményező, gyakran megítélés kérdése.
- 5.75. A rezidens, illetve a nem rezidens monetáris pénzügyi intézménynek nyújtott rövid lejáratú hiteleket megegyezés alapján rendszerint a betétek valamelyik alkategóriájába (AF.22, AF.29), míg a rezidens, illetve nem rezidens monetáris pénzügyi intézményektől eltérő intézményi egységek-nél elhelyezett rövid lejáratú betéteket rendszerint a rövid lejáratú hitelek (AF.41) alkategóriájába kell sorolni. Ezért míg a betétek túlnyomórészt a rezidens és nem rezidens monetáris pénzügyi intézmények (lásd az 5.44. és az 5.49. pontot) kötelezettségeiként jelennek meg, ugyanezek a monetáris pénzügyi intézmények rendszerint nem rendelkeznek rövid lejáratú hitelkötelezettséggel a rendszerben.
- 5.76. Elemzési szempontból talán hasznos lehet néhány kivételt tenni a fenti megegyezések tekintetében. Ilyen kivételek a kormányzatban elhelyezett takarékbetétek és a monetáris pénzügyi intézmények közötti nemmonetáris arany-swapügyletek (lásd az 5.81. pont e) alpontját) ⁽⁸⁾.
- 5.77. A hitelekkel kapcsolatos gazdasági műveletek (F.4) és a részvényeken kívüli értékpapírokkal kapcsolatos gazdasági műveletek (F.3) a pénzügyi eszközök forgathatóságának mértéke és ennek velejárái alapján különböztethetők meg.
- 5.78. Az értékpapír-kibocsátás nagyszámú azonos okmányból áll, melyek mindegyike valamilyen kerek összeget képvisel, és ezek együttesen teszik ki a teljes, bevonásra kerülő összeget. Ezzel szemben a hiteleket az esetek többségében egyetlen okmány igazolja, és a velük kapcsolatos gazdasági műveletek egyetlen hitelező és egyetlen adós között zajlanak le. A szindikált hitelek esetében azonban több hitelező vesz részt a hitel nyújtásában.
- 5.79. A hiteleknek létezik másodlagos kereskedelme is. Azonban az egyedi hitelek csak esetlegesen kerülnek forgalmazásra. Abban az esetben, ha egy hitel egy szervezett piacon forgathatóvá válik, akkor a részvényeken kívüli értékpapírok kategóriájába kell sorolni. Ez az eredeti hitel explicit konverzióját jelenti (lásd az 5.62. pont j) és k) alpontját).
- 5.80. A szokványos hiteleket a legtöbb esetben pénzügyi vállalatok kínálják, és gyakran háztartásokhoz helyezik ki. A feltételeket a pénzügyi vállalatok szabják, és a háztartások csak arról dönthetnek, hogy elfogadják-e azokat vagy sem. Ehhez képest a nem szokványos hitelek feltételei általában a hitelező és az adós között folytatott tárgyalások eredményeként alakulnak ki. Ez fontos kritériuma annak, hogy könnyebben meg lehessen különböztetni a nem szokványos hiteleket a részvényeken kívüli értékpapíroktól. Állampapír-kibocsátások esetén a kibocsátás feltételeit a hitelfelvevő határozza meg lehetőleg a kibocsátást irányító bankkal folytatott konzultációt követően. A magán-értékpapír-kibocsátások esetében azonban a hitelező és az adós megegyezése alakítja ki a kibocsátás feltételeit (lásd az 5.62. pont i) alpontját).
- 5.81. Az AF.4 kategória a következőket foglalja magában:
- folyószámla-egyenlegek, például vállalatcsoporton belüli egyenlegek a nem pénzügyi vállalatok és nem rezidens leányvállalataik között, de azoknak az egyenlegeknek a kizárásával, amelyek monetáris pénzügyi intézmények betétek alkategóriáiba sorolt kötelezettségeit képezik;
  - munkavállalói egyenlegek a vállalati nyereségben való részesedésük miatt;
  - visszafizetendő marginkifizetések azokkal a származékos pénzügyi eszközökkel összefüggésben, amelyek a nem monetáris pénzügyi intézményektől eltérő intézményi egységek kötelezettségeit képezik (lásd az 5.46. pont e) alpontját);
  - rövid lejáratú visszavásárlási megállapodások (repók), amelyek a nem monetáris-pénzügyi intézmények kötelezettségeit képezik (lásd az 5.46. pont f) alpontját), valamint a hosszú lejáratú visszavásárlási megállapodások;
  - nemmonetáris arany-swapügyletekből eredő hitelek. Ezek olyan megállapodások, amelyekben nem monetáris aranyat ideiglenesen betétre cserélnek. Gazdasági jellegük annyiban hasonlít a biztosítékkal fedezett hitelhez, hogy az aranyat vásárló a megállapodás időtartamára arannyal biztosított előleget nyújt az eladónak és az arany visszavásárlásakor a rögzített árból egy megtérülésben részesül;
  - hitelek, amelyek banki elfogadványok megfelelői (lásd az 5.58. pont d) alpontját);

⁽⁸⁾ Azok a központi bank és a monetáris pénzügyi intézmények közötti devizaswap-ügyletek, ahol a központi bank devizát vásárol a monetáris pénzügyi intézménytől a központi banknál történő betételhelyezés ellenében, miközben kötelezettségvállalás történik, hogy a művelet iránya egy meghatározott jövőbeli időpontban történő visszafordítására, nem sorolható a hitelek kategóriájába. Ez eltér az 1993-as SNA-tól (11.33).

- g) pénzügyi lízing és részletvásárlási megállapodások ⁽⁹⁾;
- h) kereskedelmi hitelek finanszírozására szolgáló kölcsönök;
- i) jelzáloghitelek;
- j) fogyasztási hitelek;
- k) rulírozó hitelek;
- l) részletvásárlási hitelek;
- m) bizonyos kötelezettségek teljesítésének garanciáját finanszírozó hitelek.

5.82. Az AF.4 kategória a következőket foglalja még magában:

- a) a tagállamok fizetési mérlegéhez nyújtott középtávú pénzügyi támogatás nyomán keletkező pénzügyi követelések vagy kötelezettségek, amelyeket az EMI kezel ⁽¹⁰⁾;
- b) az általános hitelegyezmény vagy a tagokkal kötött speciális hitelegyezmények keretében nyújtott hitelekkel alátámasztott követelések az IMF-fel szemben;

A Szerkezetátalakítási Alapból, a Kibővített Szerkezetátalakítási Támogatási Alapból, valamint a Bizalmi Letéti Alapból folyósított hitelekkel alátámasztott kötelezettségek az IMF felé.

5.83. Az AF.4 kategória nem foglalja magában a következőket:

- a) egyéb aktív és passzív elszámolások (AF.7), beleértve a kereskedelmi hiteleket és az előlegeket (AF.71);
- b) azok a pénzügyi eszközök vagy kötelezettségek, amelyek abból adódnak, hogy ingatlanvagyon, például földterület és épületek nem rezidensek tulajdonában vannak. Ezeket a tőkerészesedések alpontba (AF.513) kell sorolni (lásd az 5.95. pont f) alpontját).

5.84. A hitelek lehetnek valamennyi szektor és a külföld pénzügyi eszközei vagy kötelezettségei. Azonban a monetáris pénzügyi intézményeknek rendszerint nincsenek rövid lejáratú hitelkötelezettségeik a rendszerben.

5.85. A rövid lejáratú hitelek és a hosszú lejáratú hitelek alkategóriáit a rendszerben nem kell további alpontokra felosztani. Ugyanakkor elemzési szempontból hasznos lehet elsősorban a hosszú lejáratú kölcsönök felbontása fogyasztási hitelekre ⁽¹¹⁾, jelzáloghitelekre ⁽¹²⁾ és egyéb hitelekre.

RÉSZVÉNYEK ÉS EGYÉB TULAJDONOSI KÖVETELÉSEK (F.5)

5.86. *Meghatározás:* A részvények és tőkerészesedések kategória (F.5) a részvényekkel és a tőkerészesedésekkel kapcsolatos összes gazdasági műveletet (AF.5) magában foglalja, tehát mindazon pénzügyi eszközöket, amelyek tulajdonosi jogokat testesítenek meg vállalatokban és kvázi vállalatokban. Ezek a pénzügyi eszközök általában jogot biztosítanak tulajdonosaiknak arra, hogy részesüljenek a vállalatok, illetve a kvázi vállalatok nyereségéből, továbbá felszámolás esetén részt kapjanak azok nettó vagyonából ⁽¹³⁾.

A rendszer nem tartja nyilván a kibocsátáskor jegyzésre felajánlott, de át nem vett részvényeket. A részvények és tőkerészesedések visszavásárlásra kerülnek, ha a kibocsátó társaság megvásárolja, vagy ha felszámoláskor a vállalat nettó vagyonáért adják cserébe.

⁽⁹⁾ Lásd a „Tartós javak lízingje és részletvásárlása” című II. mellékletet.

⁽¹⁰⁾ Az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez mellékelte, az Európai Monetáris Intézet alapszabályáról szóló jegyzőkönyv 6.1. cikkének harmadik francia bekezdése.

⁽¹¹⁾ A fogyasztási hitelek háztartásoknak nyújtott hitelek, amelyek e gazdasági műveletek esetében üzleti és foglalkoztatási körükön kívül eső célok érdekében járnak el. Nem tartoznak ide a lakásépítést vagy -vásárlást finanszírozó jelzáloghitelek (többek között áthidaló hitelek). A cél az, hogy a fogyasztási hitel kizárólag a háztartások által egyénileg fogyasztott áruk, illetve szolgáltatások vásárlásához kötődjék. Az egyes országok gyakorlata némileg eltérő meghatározás alkalmazását teheti szükségessé.

⁽¹²⁾ A jelzáloghitelek a hitelfelvevő saját elhelyezésére használt lakás jelzálogával fedezett hosszú lejáratú hitelek. Az egyes országok gyakorlata némileg eltérő meghatározás alkalmazását teheti szükségessé.

⁽¹³⁾ Felszámolás esetén a nettó vagyont a vállalat összes eszközének a tulajdonosok befektetett tőkéjéhez kapcsolódó kötelezettségeken kívüli összes kötelezettséggel csökkentett összegeként kell meghatározni.

5.87. Az F.5 kategória a pénzügyi tranzakciók két alkategóriájára bontható:

- a) részvények és tőkerészesedések a befektetési jegyek kivételével (F.51);
- b) befektetési jegyek (F.52).

Részvények és egyéb tulajdonosi követelések a befektetési jegyek kivételével (F.51)

5.88. *Meghatározás:* A részvények és tőkerészesedések a befektetési jegyek kivételével alkategória (F.51) a befektetési jegyek kivételével a részvényekkel és tőkerészesedésekkel kapcsolatos összes gazdasági műveletet (AF.51) magában foglalja, vagyis a befektetési jegyeken kívül azokat a pénzügyi eszközöket, amelyek vállalatokban vagy kvázi vállalatokban tulajdonjogot testesítenek meg. Ezek a pénzügyi eszközök általában jogot biztosítanak tulajdonosaiknak arra, hogy részesüljenek a vállalatok, illetve a kvázi vállalatok nyereségéből, továbbá felszámolás esetén részesedjenek azok nettó vagyonából.

5.89. Az F.51 alkategória adott esetben a pénzügyi tranzakciók három alpontjára bontható:

- a) tőzsdén jegyzett részvények a befektetési jegyek nélkül (F.511);
- b) nem jegyzett részvények a befektetési jegyek nélkül (F.512);
- c) tőkerészesedések (F.513).

Tőzsdén jegyzett részvények a befektetési jegyek nélkül (F.511) és nem jegyzett részvények a befektetési jegyek nélkül (F.512)

5.90. *Meghatározás:* A tőzsdén jegyzett részvények a befektetési jegyek nélkül alpont (F.511) a befektetési jegyeket kivéve a jegyzett részvényekkel kapcsolatos összes gazdasági műveletet (AF.511), a nem jegyzett részvények a befektetési jegyek nélkül alpont (F.512) pedig a befektetési jegyeket kivéve a nem jegyzett részvényekkel kapcsolatos összes gazdasági műveletet (AF.512) magában foglalja. A részvények a vállalatok tőkéjében fennálló vagyoni érdekeltséget értékpapír formájában jelenítik meg, amelyek általában forgathatók. Az AF.511 alpont azokat a részvényeket foglalja magában, amelyeket valamely elismert értéktőzsdén vagy a másodlagos piacokon jegyeznek, míg az AF.512 alpont azokat a részvényeket tartalmazza, amelyeket nem jegyeznek.

5.91. Az AF.511 és az AF.512 alpontok a következőket foglalják magukban:

- a) nyilvánosan működő részvénytársaságok által kibocsátott tőkerészvények: ezek olyan értékpapírok, amelyek birtokosaik részére közös tulajdonosi jogállást biztosítanak, és arra jogosítják fel őket, hogy részesüljenek a teljes felosztott nyereségből, és felszámolás esetén részt kapjanak a nettó vagyonból;
- b) nyilvánosan működő részvénytársaságok által bevont részvények: ezek olyan részvények, amelyeket a társaság bevont, azaz a bennük megtestesülő tőkét visszafizette, de amit felosztatlanul meg is tartanak azok a részvényesek, akik továbbra is közös tulajdonosok maradnak, és akik továbbra is jogosultak arra, hogy részesedjenek a fennmaradó jegyzett tőke utáni osztalékfizetés nyomán megmaradó nyereségből, illetve abból a többletből, ami felszámoláskor esetleg marad, azaz a fennmaradó jegyzett tőkével csökkentett nettó vagyonból;
- c) nyilvánosan működő részvénytársaságok osztalékra jogosító részvényei: ezek olyan értékpapírok, amelyek
  1. a létrehozási helyük szerinti ország és a körülmények függvényében különféle nevekké illethetők – például alapítói részvény, nyereségrészesedést biztosító részvény, osztalékul juttatott részvény stb., és amelyek nem képezik részét a jegyzett tőkének;
  2. nem biztosítják a szó szoros értelmében vett közös tulajdonosi jogállást azok számára, akiknek a birtokában vannak (a jogot arra, hogy részesedjenek a jegyzett tőke visszafizetéséből, a tőkehozamhoz való jogot, a szavazati jogot a részvénytársasági közgyűlésen stb.);
  3. jogot biztosítanak birtokosaiknak arra, hogy a jegyzett tőke után fizetett osztalék nyomán fennmaradó nyereségből valamilyen arányban, illetve a felszámolás esetén fennmaradó többlet valamilyen hányadából részesüljenek;
- d) elsőbbségi részvények, amelyek részesedést biztosítanak egy vállalat felszámolásakor felosztott maradványértékből, és amelyek egyaránt lehetnek valamely elismert tőzsdén jegyzett vagy nem jegyzett részvények.

5.92. Az AF.511 és az AF.512 alpontok nem tartalmazzák a következőket:

- a) kibocsátáskor jegyzésre felkínált, de át nem vett részvények, amelyeket a rendszer nem tart nyilván;
- b) adósságlevelek és a részvényekre átváltott hitelállományok, amelyeket az AF.33 alkategória alatt kell feltüntetni a számlákon átváltásuk időpontjáig (lásd az 5.62. pont l) alpontját);
- c) korlátlan felelősségű tagok (belta) részesedése bejegyzett személyegyesítő társaságokban, amelyeket az AF.513 alpontba kell sorolni;
- d) kormányzati részesedések jogilag részvénytársaságként létrehozott nemzetközi szervezetekben, amelyeket az AF.513 alpontba kell sorolni (lásd az 5.95. pont c) alpontját).

5.93. Az F.511 és az F.512 alpont nem foglalja magában az ingenyrszvényeket, tehát új részvényeknek részvénytulajdonuk arányában a részvényesekre történő allokációját. Az olyan kibocsátás, amelyik sem a részvényesekkel szemben fennálló vállalati kötelezettségeken, sem azokon az arányokon nem változtat, amelyek az egyes részvényesek által a vállalatban birtokolt vagyonrészek között állnak fenn, nem képez pénzügyi műveletet, és a rendszer nem tartja nyilván (lásd a 6.56. pontot). Ugyanez vonatkozik a felaprózott részvénykibocsátásokra.

Egyéb tulajdonosi követelések (F.513)

5.94. *Meghatározás:* A tőkerészesedések alpont (F.513) a tőkerészesedésekkel kapcsolatos összes gazdasági műveletet (AF.513) magában foglalja, tehát a tőkerészesedések mindazon formáit, amelyek nem tartoznak az AF.511 és AF.512 alpontba vagy az AF.52 alkategóriába.

5.95. Az AF.513 alpont a következőket foglalja magában:

- a) a vállalati tőkerészesedések mindazon formái, amelyek nem részvények:
  1. beltagok tőkerészesedése bejegyzett személyegyesítő társaságokban;
  2. olyan korlátolt felelősségű társaságokban lévő tőkerészesedések, melyek tulajdonosai üzlettársak és nem részvényesek;
  3. jogi személyiséggel rendelkező személyegyesítő társaságokba befektetett tőke;
  4. önálló jogi személyiséggel rendelkező szövetkezetekbe befektetett tőke;
- b) a kormányzat befektetése olyan, külön törvény alapján önálló jogi személyként elismert állami vállalatokban, amelyek tőkéje nincs felszva részvényekre (lásd a 2.16. pont c) alpontját);
- c) állami tőkebefektetések nemzetközi és nemzetek fölötti szervezetekben – az IMF kivételével – akkor is, ha ezeket jogilag részvénytársasági formában hozták létre (például az Európai Beruházási Bank);
- d) az EMI pénzügyi forrásai az egyes nemzetek központi bankjainak hozzájárulásaiból ⁽¹⁴⁾;
- e) pénzügyi és nem pénzügyi kvázi vállalatokba fektetett tőke (lásd a 2.13. pont f) alpontját). Az ilyen befektetések összegei az esetleges tőke-kivonásokkal csökkentett új befektetéseknek (készpénzben vagy természetben) felelnek meg (lásd a 4.61. pontot);
- f) pénzügyi eszközök, amelyekkel a nem rezidens egységek rendelkeznek a képzett rezidens egységekkel szemben (lásd a 2.15. pontot) és fordítva.

Befektetési jegyek (F.52)

5.96. *Meghatározás:* A befektetési jegyek alkategória (F.52) a befektetési jegyekkel kapcsolatos összes gazdasági műveletet (AF.52) magában foglalja, vagyis a pénzügyi vállalatok egy sajátos típusa által kibocsátott befektetési jegyeket, amelyek kizárólagos rendeltetése a pénzpiacra, a tőkepiacon és/vagy az ingatlanpiacon az összegyűjtött pénzeszközök befektetése.

5.97. Az AF.52 alkategória olyan befektetési jegyeket foglal magában, amelyeket azok a pénzügyi vállalatok bocsátanak ki, amelyeket az adott országtól függetlenül hol befektetési alapoknak, hol tőkekihelyező társaságoknak, illetve egyéb kollektív befektetési rendszereknek stb. hívnak (például UCITS) függetlenül attól, hogy nyíltvégű, félig nyíltvégű vagy zártvégű alapokról van szó. Ezek egyaránt lehetnek tőzsdén jegyzett vagy tőzsdén nem jegyzett befektetési jegyek. A tőzsdén nem jegyzett befektetési jegyeket általában felszólításra vissza kell fizetni, mégpedig azon az értéken, amely a pénzügyi vállalatok saját tőkén belül képviselt részarányuknak megfelel. Ezt a saját tőkét különböző összetevőik piaci ára alapján rendszeres időközönként át kell értékelni.

BIZTOSÍTÁSTECHNIKAI TARTALÉKOK (F.6) ⁽¹⁵⁾

5.98. *Meghatározás:* A biztosítástechnikai tartalékok kategória (F.6) a biztosítástechnikai tartalékokkal kapcsolatos összes gazdasági műveletet (AF.6) magában foglalja, vagyis a biztosítótársaságok és az önálló vagy nem önálló nyugdíjalapok biztosítási kötvénytulajdonosokkal, illetve kedvezményezettekkel szemben fennálló biztosítástechnikai céltartalékait a biztosítóintézetek éves és összevont (konszolidált) beszámolóiról szóló, 1991. december 19-i 91/674/EGK tanácsi irányelvben megállapított módon ⁽¹⁶⁾.

⁽¹⁴⁾ Az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, az Európai Monetáris Intézet alapszabályára vonatkozó jegyzőkönyv 16.2. cikke.

⁽¹⁵⁾ Lásd a biztosításról szóló III. mellékletet, amely a társadalombiztosítás és a többi biztosítás rendszeren belüli kezelését ismerteti.

⁽¹⁶⁾ HL L 374., 1991.12.31., 7.–31. o.

5.99. Az AF.6 kategória a következőket tartalmazza:

- a) a háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból;
- b) a háztartások nettó részesedése a nyugdíjalapok tartalékaiból;
- c) előre befizetett biztosítási díjak;
- d) a függő károk tartaléka.

5.100. A biztosítástechnikai tartalékok pénzügyi eszközök:

- a) a biztosítási kötvénytulajdonosok számára a háztartásoknak az életbiztosítási tartalékokból és a nyugdíjalapok tartalékaiból való nettó részesedése, valamint az előre befizetett biztosítási díjak tekintetében; míg
- b) a kedvezményezettek számára a függő károk tartalékai tekintetében.

5.101. A biztosítástechnikai tartalékok:

- a) az életbiztosító társaságok és nyugdíjalapok alszektorba (S.125) sorolt élet- vagy nem életbiztosító társaságok és autonóm nyugdíjalapok kötelezettségei;
- b) a létrehozó intézményi egységek szektorába sorolt nem önálló nyugdíjalapok kötelezettségei.

A munkaadók által a munkavállalók nyugdíjellátásának biztosítása céljából képzett céltartalékok vagy más hasonló alapok (nem önálló nyugdíjalapok) csak akkor tartoznak az AF.6 kategóriába, ha azok számítása a biztosítótársaságok és az önálló nyugdíjalapok által alkalmazott biztosításmatematikai kritériumokhoz hasonlóan történik. Ellenkező esetben ezeket a céltartalékokat és más alapokat az azokat létrehozó intézményi egység által kibocsátott részvények vagy tőkerészesedések fedezik.

5.102. Az AF.6 kategória nem tartalmazza a társadalombiztosítási alapok alszektorba (S.1314) besorolt intézményi egységek által létrehozott céltartalékokat. A rendszerben e céltartalékok nem kötelezettségei a társadalombiztosítási alapok alszektorának.

5.103. Az F.6 kategória a pénzügyi tranzakciók két alkategóriájára osztható fel:

- a) a háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból és nyugdíjalapok tartalékaiból (F.61);
- b) előre befizetett biztosítási díjak és függő károk tartalékai (F.62).

A háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból és nyugdíjalapok tartalékaiból (F.61)

5.104. *Meghatározás:* A háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból és nyugdíjalapok tartalékaiból alkategória (F.61) a háztartásoknak az életbiztosítási tartalékokból és a nyugdíjalapok tartalékaiból való nettó részesedésével kapcsolatos összes gazdasági műveletet (AF.61) magában foglalja, vagyis azokat a biztosítástechnikai céltartalékokat, amelyeket az érintett vállalatoknál és kvázi vállalatoknál a várható, a megállapított feltételek teljesülése esetén felmerülő követelések és juttatások teljesítésére képeznek.

5.105. Az F.61 alkategória a pénzügyi tranzakciók két alpontjára bontható:

- a) a háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból (F.611);
- b) a háztartások nettó részesedése a nyugdíjalapok tartalékaiból (F.612).

A háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból (F.611)

5.106. *Meghatározás:* A háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból alpont (F.611) a háztartásoknak az életbiztosítási tartalékokból való nettó részesedésével kapcsolatos összes gazdasági műveletet (AF.611) magában foglalja, vagyis a függő károkra képzett biztosítástechnikai céltartalékokat és a nyereségrészesedések biztosításokra képzett biztosítástechnikai céltartalékokat, mely nyereség a nyereségrészesedésre jogosító, illetve a hozzá hasonló biztosítási kötvények lejáratakor hozzáadódik azok értékéhez.

5.107. Az AF.611 alpont a biztosítóintézetek éves és összevont (konszolidált) éves beszámolóiról szóló, 1991. december 19-i 91/674/EGK tanácsi irányelv 27., 29. és 31. cikkében meghatározottaknak megfelelően magában foglalja az életbiztosítási céltartalékokat, az eredménytől függő díj-visszatérítési céltartalékokat, valamint az olyan életbiztosítási kötvények biztosítástechnikai céltartalékait, ahol a befektetés kockázatát a biztosítási kötvénytulajdonosok viselik.

5.108. A háztartások életbiztosítási tartalékokból való nettó részesedésével kapcsolatos gazdasági műveletek közé olyan növelő, illetve csökkentő tételek tartoznak, amelyeket meg kell különböztetni a biztosítótársaságok által befektetett pénzeszközök névleges eszköztartási nyereségétől, illetve veszteségétől (lásd a 6.57. pontot).

A növelő tételek a következők:

- a) az elszámolási időszak tényleges biztosítási díjbevétele;
- b) plusz a biztosított háztartásokra képzett céltartalékok befektetéséből származó jövedelemmel megegyező díjkiegészítések;
- c) mínusz az életbiztosítással kapcsolatos szolgáltatási díjak.

A csökkentő tételek a következők:

- a) az elérésre szóló, illetve más hasonló biztosítási kötvények tulajdonosainak lejáratkor járó összegek, továbbá a biztosított személyek halála esetén a kedvezményezetteknek járó összegek;
- b) plusz a lejárat előtt visszaváltott biztosítási kötvények után járó kifizetések.

5.109. Az életbiztosítási tartalékok a rezidens, illetve nem rezidens háztartások pénzügyi eszközei és a rezidens, illetve nem rezidens biztosítótársaságok kötelezettségei.

Ha például egy társaság az alkalmazottai részére csoportos biztosítást köt, akkor nem a munkaadót, hanem a munkavállalókat kell hitelezőnek tekinteni, mivel ők a tényleges biztosítási kötvénytulajdonosok.

A háztartások nettó részesedése a nyugdíjalapok tartalékaiból (F.612)

5.110. *Meghatározás:* A háztartások nettó részesedése a nyugdíjalapok tartalékaiból alpont (F.612) a háztartások nyugdíjalap-tartalékokból, vagyis a munkaadók és/vagy a munkavállalók, illetve az önálló vállalkozók csoportjai által a munkavállalók vagy az önálló vállalkozók nyugellátása céljából létrehozott önálló vagy nem önálló nyugdíjalapok tulajdonában lévő technikai céltartalékokból való nettó részesedésével kapcsolatos összes gazdasági műveletet (AF.612) magában foglalja.

5.111. A háztartások nyugdíjalap-tartalékokból való nettó részesedésével kapcsolatos műveletek közé olyan növelő, illetve csökkentő tételek tartoznak, amelyeket meg kell különböztetni a nyugdíjalapok által befektetett pénzeszközök névleges eszköztartási nyereségétől, illetve veszteségétől (lásd a 6.57. pontot).

A növelő tételek a következők:

- a) az elszámolási időszakban a munkavállalók, a munkaadók, az önálló vállalkozók, illetve a nyugdíjalapokkal szemben követeléssel rendelkező magánszemélyek vagy háztartások nevében más intézményi egységek által fizetendő és ténylegesen befolyt járulékok;
- b) plusz a nyugdíjalapok céltartalékainak befektetéséből származó jövedelemnek megfelelő, a résztvevő háztartásoknak tulajdonított járulékiegészítések;
- c) mínusz az alapok kezelésének idejére számított szolgáltatási díjak.

A csökkentő tételek a következők:

- a) a nyugdíjasok vagy azok eltartottai részére rendszeres folyósítás vagy egyéb juttatás formájában fizetendő összegekkel egyenlő társadalombiztosítási juttatások;

b) plusz azok a társadalombiztosítási juttatások, amelyek nyugdíjba vonuló személyek részére fizetendő átalányösszeget tartalmaznak.

5.112. A háztartások nyugdíjalapokból való nettó részesedésével kapcsolatos gazdasági műveletek nem foglalják magukban a biztosítótársaságok és nyugdíjalapok (S.125) alszektorba besorolt nem önálló nyugdíjalapokból az önálló nyugdíjalapokba átutalt pénzeszközöket, amelyek egy alap másik alappá történő átalakításának eredményei. Az ilyen eseményt az eszközök egyéb volumenváltozása számlán (lásd a 6.30. pontot) a szektorok szerinti osztályozásban és a szerkezetben bekövetkező változások kategóriában kell elszámolni.

5.113. A nyugdíjalapok tartalékai a rezidens vagy nem rezidens háztartások pénzügyi eszközei, ugyanakkor nem pénzügyi eszközei az azokat kezelő intézményi egységeknek.

Biztosítási díjelőlegek és függő károk tartalékai (F.62)

5.114. *Meghatározás:* A előre befizetett biztosítási díjak és a függő károk tartaléka (F.62) alkategória az előre befizetett biztosítási díjak és a függő károk tartalékaival, vagyis a biztosítótársaságok és az (önálló vagy nem önálló) nyugdíjalapok által a következőkre képzett biztosítástechnikai céltartalékokkal kapcsolatos összes gazdasági műveletet magában foglalja (AF.62):

- a) arra az összegre, amely a bruttó díjállomány azon részét képviseli, amelyet a következő elszámolási időszakra kell allokálni (előre befizetett biztosítási díjak);
- b) az elszámolási időszak végéig bekövetkezett káresemények alapján felmerült összes, akár bejelentett, akár be nem jelentett kárigény teljes becsült végleges költségére, csökkentve az ilyen kárigényekre már kifizetett összegekkel (függőkárok tartaléka).

5.115. A előre befizetett biztosítási díjak keletkezése azon a tényen alapul, hogy a biztosítási díjak befizetése általában a biztosítással fedezett időszak kezdetén válik esedékessé, és ez az időszak rendszerint nem esik egybe magával az elszámolási időszakokkal. Ezért az elszámolási időszak végén, a mérlegkészítés időpontjában az elszámolási időszak során befizetendő biztosítási díjak egy része a következő időszak kockázatainak fedezetül szolgál. A előre befizetett biztosítási díjak meghatározása a kockázatviselés és a szerződésből még hátralévő időtartam arányán történik.

A pénzügyi számlán a biztosítási kötvénytulajdonosok és a biztosítótársaságok között nyilvántartott előre befizetett biztosítási díjak a díjaknak azon részét foglalják magukban, amelyek befizetése a folyó elszámolási időszak során esedékes, és amelyek a következő időszak folyamán felmerülő kockázatok fedezetül szolgálnak.

5.116. Az előre befizetett biztosítási díjak a biztosítási kötvénytulajdonosok pénzügyi eszközei. Ha e befizetett díjelőlegek életbiztosítással kapcsolatosak, a biztosítási kötvénytulajdonosok körét rezidens vagy nem rezidens háztartások képezik. Ha az előlegek befizetésére nem életbiztosítással összefüggésben kerül sor, a biztosítási kötvénytulajdonosok a gazdaság bármely szektorához, illetve a külföldhöz is tartozhatnak. A biztosítási kötvénytulajdonosok által befizetett biztosítási díjak, illetve társadalombiztosítási hozzájárulások az előre befizetett biztosítási díjak gazdasági szektorok és külföld közötti felosztási kritériumaként szolgálhatnak.

5.117. A biztosítótársaságok azért rendelkeznek a függő károk tartalékaival, hogy azokkal fedezzék a még nem rendezett, nevezetesen a még vita tárgyát képező követelésekkel kapcsolatban várhatóan kifizetésre kerülő összegeket. A biztosítótársaságok által elismert valós követelések kifizetése a követelés alapjául szolgáló káresemény bekövetkeztének időpontjában válik esedékessé, bármilyen hosszú időt vegyen is igénybe a vitatott kárigények rendezése.

5.118. A függő károk tartalékai a kedvezményezettek pénzügyi eszközei, akik a gazdaság bármely szektorához vagy a külföldhöz is tartozhatnak.

5.119. Az AF.62 alkategória biztosítóintézetek éves és összevont (konszolidált) éves beszámolóiról szóló, 1991. december 19-i 91/674/EGK tanácsi irányelv 25., 26., 28. és 30. cikkében meghatározott meg nem szolgált díjak céltartalékát, az egyéb biztosítástechnikai céltartalékokat, a függő károk céltartalékát és a káringadozási tartalékokat foglalja magában.

EGYÉB KÖVETELÉSEK ÉS KÖTELEZETTSÉGEK SZÁMLÁK (F.7)

5.120. *Meghatározás:* Az egyéb aktív és passzív elszámolások (F.7) kategória az egyéb aktív és passzív elszámolásokkal, vagyis az olyan pénzügyi, vagy nem pénzügyi tranzakciók ellentételezéseként keletkezett pénzügyi követelésekkel kapcsolatos összes gazdasági műveletet (AF.7) magában foglalja, amelyek esetében e művelet és a hozzá tartozó pénzügyi teljesítés eltérő időpontban következik be.

5.121. Az F.7 kategória azokkal a pénzügyi követelésekkel kapcsolatos gazdasági műveleteket foglalja magában, amelyek az árukkal vagy szolgáltatásokkal összefüggő előre fizetésből vagy a késedelmes fizetésből, a jövedelemelosztással kapcsolatos gazdasági műveletekből vagy a pénzügyi eszközök másodlagos kereskedelméből fakadnak. Ha a fizetés már esedékes, de még nem történt meg, akkor ezek az ellentételező műveletekből állnak. Az idővel felhalmozódó jövedelem miatt keletkező tartozásokat és a hátralékokat szintén ebbe a kategóriába kell sorolni.

5.122. Az F.7 kategória nem foglalja magában a következőket:

- a) azon statisztikai eltérések, amelyek nem azonosak az árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatos gazdasági műveletek, a jövedelemelosztással kapcsolatos műveletek vagy a pénzügyi tranzakciók és a hozzá tartozó pénzügyi teljesítések közötti időbeli eltérésekkel;
- b) azon tételek, amelyek besorolásához nem áll rendelkezésre elegendő információ. A besoroláshoz minden rendelkezésre álló információt fel kell használni;
- c) azon tételek, amelyek jellegéről semmit nem tudni;
- d) a fizetési mérleg vegyes tételei, amely nettó tévedésként és kihagyásként jellemezhető;
- e) előre történő vagy késedelmes kifizetések (a hátralékokkal együtt) a pénzügyi eszközök létrehozása, illetve az F.7 kategóriába besoroltaktól eltérő kötelezettségek teljesítése esetén. Ezek továbbra is a saját kategóriájukban maradnak.

5.123. Az F.7 kategória a pénzügyi tranzakciók két alkategóriájára bontható:

- a) kereskedelmi hitelek és előlegek (F.71);
- b) egyéb aktív és passzív elszámolások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével (F.79).

Kereskedelmi hitelek és előlegek (F.71)

5.124. *Meghatározás:* A kereskedelmi hitelek és előlegek (F.71) alkategória a kereskedelmi hitelekkel és előlegekkel kapcsolatos összes műveletet (AF.71) magában foglalja, mely a szállítók vevők részére történő, árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatos gazdasági műveletek keretében történő közvetlen hitelnyújtásából fakadó pénzügyi követelések, illetve az ezekhez a műveletekhez kapcsolódó befejezetlen vagy tervezett termeléshez nyújtott előlegeket jelenti.

5.125. Az AF.71 alkategória a következőket foglalja magában:

- a) olyan áruszállításra vagy szolgáltatásnyújtásra vonatkozó pénzügyi követelések, ahol a kifizetésre még nem került sor;
- b) faktoringtársaságok által elismert kereskedelmi hitel, kivéve ha azt kölcsönként kezelik;
- c) épületek idővel felhalmozódott bérleti díja;
- d) áruk és szolgáltatások ellenértékének kifizetése miatti hátralékok, amennyiben azok nem kölcsönökből adódnak.

5.126. Az AF.71 alkategória nem tartalmaz kereskedelmi hiteleket finanszírozó kölcsönöket, azokat ugyanis az AF.4 kategóriába kell sorolni (lásd az 5.81. pont h) alpontját).

5.127. A kereskedelmi hitelek és előlegek egyaránt lehetnek valamennyi szektor és a külföld pénzügyi eszközei vagy kötelezettségei.

Egyéb követelések és kötelezettségek számlák a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével (F.79)

5.128. *Meghatározás:* Az egyéb aktív és passzív elszámolások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével (F.79) alkategória a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével az egyéb aktív és passzív elszámolásokkal, vagyis az olyan pénzügyi követelésekkel kapcsolatos összes gazdasági műveletet (AF.79) magában foglalja, amelyek a másodlagos piacon végrehajtott jövedelemelosztással kapcsolatos gazdasági műveletek, illetve pénzügyi tranzakciók, valamint az ezekhez tartozó pénzügyi teljesítések közötti időbeli eltérésekből fakadnak. Ide tartoznak az idővel felhalmozódó jövedelmek miatt keletkező pénzügyi követelések is.

5.129. Az AF.79 alkategória magában foglalja a felmerült műveletek, valamint a velük összefüggésben végrehajtott kifizetések közötti időbeli eltérés miatt keletkező pénzügyi követeléseket, ezek például:

- a) az adók;
- b) a társadalombiztosítási járulékok;
- c) a bérek és keresetek;

- d) a földterület és a felszín alatti természeti kincsek bérleti díjai;
- e) az osztalékok;
- f) a kamatok;
- g) a pénzügyi eszközökkel kapcsolatban a másodlagos piacon végrehajtott gazdasági műveletek.

5.130. A pénzügyi eszközök után felhalmozódó kamatot (lásd az 5.17. pontot) ellentételező pénzügyi műveletet lehetőleg úgy kell számba venni, mint az ugyanabba a pénzügyi eszközbe történő visszaforgatást. A kamat elszámolása során azonban a hazai gyakorlat szerint kell eljárni. Ha a felhalmozódott kamatösszeg nem az ugyanabba a pénzügyi eszközbe történő visszaforgatásként van elszámolva, akkor azt az F.79 alkategóriába kell besorolni.

5.131. A kamatfizetés esedékessége időpontjában két pénzügyi műveletet kell elszámolni (lásd az 5.17. pontot): elsőként fizetés esetén a kifizetésre felhasznált pénzügyi eszközzel kapcsolatos műveletet, vagy nem fizetés esetén az F.79 alkategóriában nyilvántartandó kamathátralék-növekedést; másodikként az azt ellentételező pénzügyi műveletet, amely a hitelezőnek az adóssal szemben támasztott nettó pénzügyi követelését csökkenti.

EMLÉKEZTETŐ TÉTEL: KÖZVETLEN KÜLFÖLDI TŐKEBEFEKTETÉS (F.m.)

5.132. *Meghatározás:* A közvetlen külföldi tőkebefektetés a közvetlen külföldi tőkebefektetéssel, vagyis az olyan tőkebefektetéssel kapcsolatos összes gazdasági műveletet magában foglalja, amely az egyik nemzetgazdaságban rezidens intézményi egységnek (a „közvetlen befektetőnek”) az övétől eltérő, más nemzetgazdaságban rezidens intézményi egységben (a „közvetlen befektetésben érintett vállalatban”) fennálló tartós érdekeltségét tükröző hosszú távú kapcsolatot teremt. A közvetlen befektető célja, hogy jelentős hatást gyakoroljon a másik nemzetgazdaságban rezidens vállalat irányítására. A közvetlen tőkebefektetés egyaránt magában foglalja a közvetlen befektető és a közvetlen tőkebefektetésben érintett vállalat közti kezdeti gazdasági műveletet, valamint a közöttük és a jogi személy, illetve a jogi személyiséggel nem rendelkező leányvállalatok között a későbbiek folyamán végrehajtott összes további tőkeműveletet ⁽¹⁷⁾.

5.133. Azokat a pénzügyi eszközökkel és kötelezettségekkel kapcsolatos gazdasági műveleteket, amelyek közvetlen külföldi tőkebefektetést képeznek, a pénzügyi tranzakciók megfelelő kategóriájába, vagyis a hitelek (F.4), a részvények és tőkerészesedések (F.5) vagy az egyéb aktív és passzív elszámolások (F.7) között kell elszámolni. Azonban a fenti kategóriákban a közvetlen külföldi tőkebefektetésekből adódó összegeket emlékeztető tételként külön is el kell számolni.

A PÉNZÜGYI TRANZAKCIÓK SZÁMVITELI SZABÁLYAI

ÉRTÉKELÉS

5.134. A pénzügyi ügyleteket tranzakciós értéken kell nyilvántartani, vagyis azon a nemzeti pénznemben kifejezett értéken, amelyen az érintett pénzügyi eszközök és/vagy kötelezettségek az intézményi egységek között, vagy azok és a külföld között kizárólag kereskedelmi megfontolások alapján létrejönnek, megszűnnek, átváltásra vagy átvállalásra kerülnek.

5.135. A pénzügyi tranzakciókat, valamint azok ellentételező pénzügyi vagy nem pénzügyi műveleteit ugyanazon a tranzakciós értéken kell elszámolni. Három lehetőséggel lehet számolni:

- a) a pénzügyi művelet valamely nemzeti pénznemben kifejezett fizetési eszközzel kapcsolatos művelet (lásd az 5.04. és az 5.23. pontot): a tranzakciós érték azonos az átváltott fizetési eszköz összegével;
- b) a pénzügyi művelet valamely külföldi pénznemben kifejezett fizetési eszközzel kapcsolatos művelet (lásd az 5.04. és az 5.23. pontot), míg az azt ellentételező művelet nem valamely nemzeti pénznemben kifejezett fizetési eszközzel kapcsolatos művelet: a tranzakciós érték azonos az átváltott fizetési eszköz összegével, amelynek nemzeti pénznemben történő átszámításához a fizetés időpontjában érvényes piaci árfolyamot kell alkalmazni;
- c) sem a pénzügyi művelet, sem pedig az azt ellentételező művelet nem fizetési eszközzel kapcsolatos művelet (lásd az 5.04. pontot): a tranzakciós érték megállapítása az érintett pénzügyi eszközök és/vagy kötelezettségek folyó piaci értéke alapján történik.

5.136. A tranzakciós érték egy meghatározott pénzügyi műveletre és az azt ellentételező műveletre utal. A tranzakciós érték fogalmát világosan meg kell különböztetni a piacon megadott áron, a tisztességes piaci áron vagy bármely más olyan áron alapuló értéktől, amellyel az a cél, hogy a hasonló vagy akár azonos pénzügyi eszközök és/vagy kötelezettségek valamely osztályára vonatkozó árak általános jellegét juttassa kifejezésre. Az olyan esetekben azonban, amikor egy pénzügyi művelet ellentételező művelete például egy transzfer, és ezért a pénzügyi művelet végrehajtására nem kizárólag kereskedelmi megfontolások alapján kerül sor, a tranzakciós érték meghatározása az érintett pénzügyi eszközök és/vagy kötelezettségek folyó piaci értéke alapján történik.

⁽¹⁷⁾ A közvetlen külföldi befektetés OECD szerinti alapdefiníciója, 3. kiadás.

5.137. A tranzakciós érték nem foglalja magában a szolgáltatási díjakat, a honoráriumokat, a jutalékokat és a gazdasági műveletek végrehajtása során nyújtott szolgáltatások ellenértékéért kifizetett más hasonló összegeket, azokat ugyanis a szolgáltatások fejében kifizetett összegként kell elszámolni. A pénzügyi tranzakciókat terhelő adókat sem foglalja magában, azokat a termékadókra belüli szolgáltatási adóként kell kezelni. Ha egy pénzügyi művelet új kötelezettségkibocsátással jár, akkor a tranzakciós érték azonos a felmerült kötelezettség összegével, amely nem tartalmazza az előre fizetett kamatokat. Hasonlóképpen kötelezettség megszűnésekor a tranzakciós érték mind a hitelező, mind az adós szempontjából a kötelezettség csökkenésével egyenlő.

Az értékelés speciális kritériumai a pénzügyi tranzakciók néhány alkategóriájánál

5.138. Értékpapírok a részvények és a származékos pénzügyi eszközök kivételével (F.33):

- a) ha az értékpapírokat a kibocsátó részvényt jegyzőn vagy más közvetítőn keresztül forgalmazza, s így azokat a végső befektetők magasabb áron veszik meg, a pénzügyi eszközöket és kötelezettségeket a befektetők által kifizetett értéken kell elszámolni. A befektetők által kifizetett és a kibocsátóhoz befolyó összeg különbségét olyan szolgáltatással kapcsolatos kifizetésként kell kezelni, amit a kibocsátó fizet a részvényt jegyző részére;
- b) az értékpapír-kibocsátásokat kibocsátási értéken kell elszámolni. Ha az értékpapírokat névérték alatti árfolyamon vagy felárral bocsátják ki, tényleges kibocsátási értéként az eladás időpontjában a kibocsátóhoz befolyó összeget, és nem a névértéket kell elszámolni. A kibocsátási érték és a visszaváltási érték közti különbséget az értékpapír élettartama során felhalmozódott kamatként kell kezelni;
- c) az erősen a névérték alatt kibocsátott vagy a kamatszelvény nélküli kötvényeket névérték alatti árfolyamon kibocsátott értékpapírként kell kezelni. A kötvények élettartama során felhalmozódott kamatot az ilyen kötvényekbe visszaforgatott összegként kell kezelni (lásd a 4.46. pontot);
- d) ha hosszú lejáratú értékpapírok kibocsátása nem jelentős diszkonttal történik, a kibocsátási és a visszaváltási érték közti különbséget a kibocsátás időpontjában imputálható;
- e) az olyan értékpapírok esetében, amikor a tőkeösszeg árindekshez, valamely áru árához vagy árfolyamindexhez kapcsolódik, az értékpapír kibocsátási árát tőkeösszegként kell elszámolni, míg a rendszeres időközönként és/vagy a lejárat időpontjában teljesített indexfizetést az értékpapír élettartama során felhalmozódott kamatként kell kezelni, az ellentételezést pedig a részvényeken kívüli értékpapírokba történő visszaforgatásként kell elszámolni a pénzügyi számlán;
- f) a másodlagos piacon forgalmazott értékpapírokba történő befektetéseket az értéktőzsdén jegyzett árfolyamon vagy piaci áron kell elszámolni;
- g) a lejáratú időt elért értékpapírokat visszaváltási értéken kell elszámolni, amely magában foglalja a megváltási felárat, ugyanakkor nem tartalmazza a kamatként elszámolt nyereségek kifizetéseket és megtakarítási felárat;
- h) a kötvények részvényekre történő átváltását kötvényeladásként és részvényvásárlásként kell kezelni (lásd az 5.62. pont l) alpontját). A tranzakciós értéket az értékesített kötvények piaci értékéből kell levezetni, lehetőleg tekintetbe véve a részvényekkel kapcsolatos eszköztartási nyereséget, illetve veszteséget, amelyet az átértékelési számlán kell elszámolni (lásd a 6.54. pontot).

5.139. Származékos pénzügyi eszközök (F.34):

- a) az opciók másodlagos kereskedelme és lejárat előtti lezárása pénzügyi tranzakciókkal jár. Ha az opció lejár, akkor az opciót le lehet hívni vagy nem. Az opció lehívásánál az opció kiírója vagy olyan összeget fizet az opció jogosultjának, amely az opció alapjául szolgáló vagyontárgy napi piaci ára és a kötési ár közötti különbségnek felel meg, vagy sor kerülhet az opció alapjául szolgáló, a napi piaci áron nyilvántartott pénzügyi vagy nem pénzügyi eszköz megvételére, illetve eladására, valamint egy ellentételező kifizetésre az opció jogosultja és az opció kiírója között, amely értékében a kötési árral egyezik meg. Az opció alapjául szolgáló eszköz napi piaci ára és a kötési ár közötti különbséget mindkét esetben egyenlő az opció likvidációs értékével, vagyis az opció teljesítéskori díjával. Azokban az esetekben, amikor az opciót nem hívják le, gazdasági műveletre nem kerül sor. Azonban az opció kiírója eszköztartási nyereséget, míg az opció jogosultja eszköztartási veszteséget könyvelhet el, amelyet az átértékelési számlán kell elszámolni;
- b) az opcióktól eltérő származékos pénzügyi eszközök körébe jellemzően olyan szerződések tartoznak, amelyekben két fél meghatározott, reál- vagy pénzügyi eszközöknek egy vagy több jövőbeli időpontban lebonyolítandó cseréjéről állapodik meg. Az ilyen derivatív ügyletekkel szemben elszámolásra kerülő gazdasági műveletek közé a szerződésekben foglalt bármely gazdasági művelet, valamint a teljesített fizet-

tesek nettó értéke tartozik. A származékos szerződések létrehozásához kapcsolódó tranzakciók elszámolására is szükség lehet. Sok esetben azonban a két fél anélkül köt egymással derivatív szerződést, hogy bármelyikük is fizetne a másiknak. Az ilyen esetekben a szerződést létrehozó tranzakció értéke nulla, és a pénzügyi számlán ténylegesen semmi sem jelenik meg;

- c) az opciós ügyletek, a határidős ügyletek, a swapügyletek és az egyéb derivatív szerződések lebonyolításáért a brókereknek vagy más közvetítőknek kifizetett, illetve a tőlük kapott explicit jutalékösszeget a megfelelő számlán a szolgáltatások ellenértékéért kifizetett összegként kell kezelni. A swapügyletek lebonyolítása nyomán történő kamatfizetés-áramok tulajdonosi jövedelemként, míg a tőketörlesztést az ügylet alapjául szolgáló megfelelő eszközzel kapcsolatos tranzakcióként kell elszámolni a pénzügyi számlán. Úgy tekinthető, hogy a swapügyletben részt vevő felek között szolgáltatás nyújtására nem kerül sor, ugyanakkor a swapügylet lebonyolításáért harmadik félnek kifizetett összegeket a szolgáltatás ellenértékét képező kifizetésként kell kezelni (lásd a 4.47. pontot). Miközben az opció eladójának fizetett díj fogalmilag úgy tekinthető, hogy az a szolgáltatási díjat magában foglalja, a gyakorlatban általában nem lehet megkülönböztetni a szolgáltatási elemet. Ezért a teljes árat kell a pénzügyi eszköznek a vevő részéről történő beszerzésekként, az eladó oldalán pedig kötelezettség keletkezésekként elszámolni;
- d) amikor a swapszerződésekben tőkeösszegek cseréje szerepel – ez történik például a devizaswapok esetében –, akkor a kezdeti cserét nem a származékos pénzügyi eszközökkel (F.34) kapcsolatos műveletként, hanem az ügylet alapjául szolgáló és a csere tárgyát képező eszközzel kapcsolatos műveletként kell elszámolni. Következésképpen egy zéró nyitóértékkel rendelkező származékos pénzügyi eszköz ezen a ponton keletkezik. Következésképpen a származékos eszköz értékét legalább a következő összetevők fogják képezni:
  1. a visszacsereendő tőkeösszegek várható jövőbeli piaci értékei és a szerződésben meghatározott tőkeösszegek értékei közötti különbséget folyó piaci értéke; továbbá
  2. a szerződésben kikötött bármely jövőbeli kamatáramlás és egyéb pénzáramlások folyó piaci értéke.

A származékos eszköz értékében idővel bekövetkező változásokat az átértékelési számlán kell elszámolni.

A tőkeösszegek további cseréje a swapszerződés feltételei és kikötései szerint történik, annak pedig velejárója lehet, hogy a pénzügyi eszközök cseréjére az ilyen eszközök napi piaci árától eltérő áron kerül sor. A swapszerződésben részt vevő felek között olyan ellentételező fizetésre kerül sor, amelyet a szerződés megszab. A piaci ár és a szerződéses ár különbsége ekkor az eszköz/kötelezettség likvidációs értékével egyenlő, mivel az az esedékesség napjára vonatkozik és azt a származékos pénzügyi eszközökkel (F.34) kapcsolatos műveletként kell számba venni. Ennek az utolsó származékos eszközökkel kapcsolatos műveletnek, valamint minden végső nettó kamatáramlásnak meg kell felelnie a swap-szerződés időtartama során bekövetkező teljes átértékelési nyereségnek, illetve veszteségnek. Ez az eljárási mód párhuzamban áll a teljesítést eredményező opciós ügyletek (lásd a fenti a) alpontot) kapcsán ismertetett móddal.

5.140. Részvények és tőkerészesedések a befektetési jegyek kivételével (F.51):

- a) az új részvényeket kibocsátási értéken kell elszámolni, amely rendszerint a névérték és a kibocsátási felár összegének felel meg;
- b) a forgalomban lévő részvényekkel kapcsolatos gazdasági műveleteket azok tranzakciós értékén kell elszámolni. Ha ez az érték nem ismert, akkor a tőzsdén jegyzett részvények esetében a tőzsdei árfolyam vagy a piaci ár, nem jegyzett részvények esetében pedig a könyv szerinti érték alapján közelíthető meg;
- c) az osztalékfizetésre jogosító ideiglenes részvények értékének megállapítása a kibocsátó által javasolt osztalékösszegeből következő ár alapján történik;
- d) az ingyenrészvény-kibocsátások nincsenek nyilvántartva a rendszerben (lásd az 5.93. pontot). Azokban az esetekben viszont, amikor az ingyenrészvények kibocsátása egy vállalat részvényeinek piaci összértékében változást idéz elő, akkor ezt a változást az átértékelési számlán kell elszámolni (lásd a 6.56. pontot);
- e) a tőkerészesedések (F.513) tranzakciós értéke a tulajdonosok által vállalataik vagy kvázi vállalataik részére átutalt pénzeszközök összege. A pénzáttalás néhány esetben a vállalat vagy kvázi vállalat kötelezettségeinek átvállalásával történhet.

5.141. Befektetési jegyek (F.52):

- a) a befektetési jegyekkel kapcsolatos gazdasági műveletek magukban foglalják az alapokhoz való nettó hozzájárulások értékét;
- b) a befektetési alapokhoz befolyt és az alapkezelési költségek egy részének nettó értékével számított tulajdonosi jövedelemnek, amely a részvényeseknek tulajdonított, bár ténylegesen fel nem osztott tulajdonosi jövedelem, ellentétele a pénzügyi számlán, a befektetési jegyek alatt jelenik meg. Ez a tulajdonosi jövedelem visszaforgatásával jár.

A SZÁMBAVÉTEL IDŐPONTJA

- 5.142. A pénzügyi tranzakciókat és azok ellentételező műveleteit ugyanabban az időpontban kell elszámolni.
- 5.143. Ha egy pénzügyi művelet ellentételező művelete nem pénzügyi művelet, akkor mindkét műveletet azzal az időponttal kell elszámolni, amikor a nem pénzügyi műveletre sor kerül. Ha például áruk vagy szolgáltatások értékesítése nyomán kereskedelmi hitel keletkezik, akkor ezt a pénzügyi műveletet azzal az időponttal kell elszámolni, amikor a tételek a megfelelő nem pénzügyi számlára kerülnek.
- 5.144. Ha egy pénzügyi művelet ellentételező gazdasági művelete szintén pénzügyi, akkor három lehetőséggel lehet számolni:
- a) mindkét pénzügyi művelet fizetési eszközzel kapcsolatos (lásd az 5.04. pontot): elszámolásukra az első fizetés időpontjában kerül sor;
  - b) a két pénzügyi művelet közül csak az egyik kapcsolatos fizetési eszközzel (lásd az 5.04. pontot): elszámolásukra a fizetés időpontjában kerül sor;
  - c) a két pénzügyi művelet egyike sem kapcsolatos fizetési eszközzel (lásd az 5.04. pontot): elszámolásukra az első pénzügyi művelet bekövetkezésének időpontjában kerül sor.

PÉNZÜGYI TRANZAKCIÓK ÖSSZEÁLLÍTÁSA A VAGYONMÉRLEG VÁLTOZÁSAIBÓL

- 5.145. Azokban az esetekben, amikor pénzügyi tranzakciókra vonatkozó alapstatisztika nem áll rendelkezésre, a pénzügyi tranzakciók a pénzügyi mérlegek változásai – vagyis a zárómérleg és a nyitómérleg között, a meglévő pénzügyi eszközök és a fennálló kötelezettségek összegében bekövetkező változások – alapján is összeállíthatóak. A pénzügyi tranzakciók összege és a pénzügyi mérlegek változásai között mutatkozó különbséget az átértékelési számla és az eszközök egyéb volumenváltozása számla tételei adják.

5.1. melléklet

Összefüggés a pénzmennyiséggel

- 5.146. Ez a melléklet azt a módszert ismerteti, amelynek segítségével a vagyonmérlegekben és a pénzügyi számlákon bemutathatóak a pénzmennyiségek.
- 5.147. A pénzmennyiséggel kapcsolatban alkalmazott meghatározások országonként és időben is változóak. Ezenfelül e meghatározások nem szükségképpen alapulnak a pénzügyi eszközök és a szektorok rendszerben meghatározott besorolásán. Ezért a rendszer pénzmennyiségeket nem határoz meg.
- 5.148. A pénzmennyiség vagyonmérlegekbe és pénzügyi számlákba történő integrálása a következő problémákat veti fel. Először azt, hogy a pénzmennyiségek olyan komponenseket tartalmazhatnak, amelyek nem egyeznek meg a rendszer által meghatározott pénzügyi eszközök és kötelezettségek osztályaival, azaz kategóriáival, alkategóriáival és alpontjaival. Előfordulhat, hogy a pénzmennyiség a készpénz és betétek (AF.2) kategóriájának csak egyetlen alosztályát foglalja magában. Az alosztály meghatározható az esedékességre és/vagy a készpénz és betéteket birtokló vagy kibocsátó intézményi egységre történő hivatkozással. Másodsor a pénzmennyiségek olyan pénzteremtő, pénzbirtokló és pénzsemleges szektorokra utalnak, amelyek a rendszerben meghatározott szektorokból és alszektorokból nem állíthatók össze. Harmadszor a monetáris aggregátumok összeállításához felhasznált adatforrások a gyakorlatban eltérhetnek a szektorok és a külföld mérlegeinek és pénzügyi számláinak összeállításánál felhasznált adatforrásoktól.
- 5.149. Ahhoz, hogy a vagyonmérlegekben, illetve a pénzügyi számlákon az MX pénzmennyiséget meg lehessen határozni, szükséges lehet a rendszerben meghatározott pénzügyi eszközök és kötelezettségek minden „i”-edik osztályát két alosztályra bontani:
- a) MX_i : az „i”-edik osztályba besorolt és az MX pénzmennyiségbe tartozó pénzügyi eszközök (kötelezettségek) alosztálya;
  - b) MX_{-i} : az „i”-edik osztályba besorolt, de az MX pénzmennyiségbe nem tartozó pénzügyi eszközök (kötelezettségek) alosztálya.

A pénzügyi eszközök (kötelezettségek) néhány osztálya a gyakorlatban nem része még a széles értelemben vett pénzmennyiségnek sem, mint például a monetáris arany és a különleges lehívási jogok (AF.1), vagy a biztosítástechnikai tartalékok (AF.6). Ennek következtében MX_1 és MX_6 értéke nulla lenne, vagyis nem szükséges az AF.1 felbontása MX_{1-} -re és MX_{1+} -re, illetve AF.6 felbontása MX_{6-} -ra és MX_{6+} -ra.

- 5.150. Az MX pénzmennyiség egyenlő a pénzbirtokló szektorok MX_i pénzügyi eszközeit alkotó valamennyi alosztály összegével, továbbá MX egyenlő a pénzteremtő szektorok MX_i pénzügyi kötelezettségeit alkotó valamennyi alosztály összegével.
- 5.151. E módszer legfőbb előnye rugalmasságában rejlik. Azokban az esetekben, amikor valamely pénzmennyiség meghatározása megváltozik, a pénzügyi eszközök és kötelezettségek csak néhány osztályában kell az MX_i és MX_{-i} felbontást ehhez igazítani.

A pénzmennyiségek a vagyommérlegekben, illetve a pénzügyi számlákon

A pénzbirtokló szektorok pénzügyi eszközei			A pénzteremtő szektorok kötelezettségei	
Összesen	Bontás szektorok szerint		Bontás szektorok szerint	Összesen
		AF.1		
		AF.2		
		ebból: MX_2		
		MX_{-2}		
		AF.3		
		AF.33		
		ebból: MX_{33}		
		MX_{33}		
		AF.34		
		ebból: MX_{34}		
		MX_{-34}		
		AF.4		
		AF.41		
		ebból: MX_{41}		
		MX_{-41}		
		AF.42		
		ebból: MX_{42}		
		MX_{-42}		
		AF.5		
		AF.51		
		ebból: MX_{51}		
		MX_{-51}		
		AF.52		
		ebból: MX_{52}		
		MX_{-52}		
		AF.6		
		AF.7		
		AF.71		
		ebból: MX_{71}		
		MX_{-71}		
		AF.79		
		Összes pénzügyi eszköz és kötelezettség, ebből MX		

6. FEJEZET

EGYÉB FOLYAMATOK

- 6.01. Az egyéb gazdasági folyamatok körébe tartozik az értékcsökkenés (K.1), a nem pénzügyi, nem termelt eszközök beszerzése és eladása (K.2), valamint az eszközök egyéb változásai (K.3–K.12).

Az eszközök egyéb változásai az eszközök, a kötelezettségek és a nettó vagyon különféle változásaiból állnak, amelyek nem a tőke- illetve pénzügyi számlákon nyilvántartott gazdasági műveletek eredményei. Ezek közé tartoznak az egyéb volumenváltozások (K.3–K.10 és K.12), valamint az eszköztartási nyereség és veszteség (K.11) is.

ÁLLÓESZKÖZÖK ÉRTÉKCSÖKKENÉSE (K.1)

- 6.02. *Meghatározás:* Az állóeszközök értékcsökkenése (K.1) a tanulmányozott időszak alatt a rendes elhasználódás és előrelátható elavulás következtében felhasznált állóeszközök mennyiségét jelenti, beleértve a biztosítással fedezhető véletlenszerű káresemények miatt bekövetkező állóeszköz-veszteségekre képzett tartalékot.
- 6.03. Az értékcsökkenést (az állatállomány kivételével) minden állóeszköze ki kell számítani, ideértve a tárgyi eszközöket és az immateriális javakat, mint például az ásványkincsfeltárások költségeit és a szoftvert, a nem termelt eszközök nagyobb fejlesztéseit, valamint a nem termelt eszközökkel kapcsolatos tulajdonjog-átruházás költségeit.
- 6.04. Az értékcsökkenést (amelyet meg kell különböztetni az adózási célú vagy az üzleti számlákon kimutatott értékcsökkenéstől) az állóeszköz-állomány és az adott javak különböző kategóriáinak várható átlagos gazdasági élettartama alapján kell becsülni. Az állóeszköz-állomány kiszámításánál a folyamatos leltározás módszere (PIM) ajánlott, ha nincs közvetlen információ az állóeszköz-állományról. Az állóeszköz-állományt a tárgyidőszak piaci beszerzési árain kell értékelni.

Az állóeszközök biztosítással fedezhető véletlenszerű káresemények miatt bekövetkező veszteségeit, amelyekre biztosítás köthető, a kérdéses javak átlagos élettartama kiszámításánál kell figyelembe venni. Feltételezhető, hogy a teljes gazdaságot érintő tényleges, rendes, véletlen kár egy adott elszámolási időszak alatt megegyezik az átlaggal vagy közel áll ahhoz. Egyes egységeknél vagy egységek csoportjainál azonban a tényleges, rendes és az átlagos véletlenszerű káresemény eltérhet. Ebben az esetben a szektoroknál felmerülő eltéréseket az állóeszközök egyéb volumenváltozásaként kell elszámolni.

Az értékcsökkenést a lineáris módszerrel kell számítani, amely szerint az állóeszköz értékét állandó kulccsal annak teljes élettartama alatt kell leírni.

A tárgyi eszközök hatékonyságcsökkenésének típusától függően azonban szükség lehet az értékcsökkenés mértani módszer szerinti elszámolására.

- 6.05. A számlarendszerben az értékcsökkenést az egyes egyenlegező tétel alatt kell nyilvántartásba venni, amelyeket bruttó és nettó formában is be kell mutatni. A „bruttó” kimutatás az értékcsökkenés levonása nélküli, míg a „nettó” az értékcsökkenés levonása utáni kimutatást jelenti.

A NEM TERMELT NEM PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK BESZERZÉSÉNEK ÉS ÁTADÁSÁNAK EGYENLEGE (K.2)

- 6.06. *Meghatározás:* A nem termelt nem pénzügyi ⁽¹⁾ eszközök közé a föld, valamint az áruk és szolgáltatások előállításához felhasználható egyéb nem termelt tárgyi eszközök, továbbá a nem termelt immateriális javak tartoznak.
- 6.07. A meghatározás szerint a föld maga a földterület, beleértve a talajtakarót és a hozzá kapcsolódó felszíni vizeket⁸⁸. A hozzá kapcsolódó felszíni vizek magukban foglalják a belvizeket (víztározókat, tavakat, folyókat stb.), amelyek felett tulajdonjog gyakorolható.

⁽¹⁾ Az eszközök meghatározását lásd a 7. fejezet 7.1. mellékletében.

6.08. A következő tételek nem tartoznak a földek közé:

- a) a földterületen álló épületek vagy egyéb építmények, illetve a rajta áthaladó létesítmények (utak, alagutak stb.);
- b) szőlőültetvények, gyümölcsösök, egyéb faültetvények és valamennyi fejlődésben lévő növény stb.;
- c) felszín alatti természeti kincsek;
- d) művelés alatt nem álló biológiai erőforrások;
- e) a felszín alatti vízkészletek.

Az a) és a b) tétel a termelt állóeszközök, míg a c), d) és e) tétel a nem termelt tárgyi eszközökhöz tartozik.

6.09. A föld beszerzését és eladását a beszerzés/eladás időpontjában érvényes folyó piaci áron kell értékelni. A földdel folytatott gazdasági műveleteket ugyanazon az értéken kell elszámolni a vevő és az eladó számláján. Ez az érték kizárja a föld tulajdonjogának átruházásával kapcsolatos költségeket, amelyeket bruttó állóeszköz-felhalmozásként kell kezelni.

6.10. Az egyéb nem termelt tárgyi eszközök beszerzése és eladása a felszín alatti természeti kincsekre, művelés alatt nem álló biológiai erőforrásokra és vízkészletekre vonatkozik. A felszín alatti természeti kincsek közé tartozik a szén, a kőolaj és a földgázkészletek, a fém-, illetve nem fémtartalmú ásványkincsek készletei ⁽²⁾.

6.11. Az egyéb nem termelt tárgyi eszközök beszerzését és eladását a beszerzés/eladás időpontjában érvényes folyó piaci áron kell értékelni. A beszerzések és eladások közé nem tartoznak a tulajdonjog átruházásával kapcsolatos költségek. Ez utóbbit bruttó állóeszköz-felhalmozásként kell elszámolni.

6.12. A nem termelt nem pénzügyi immateriális javak a szabadalmakból, haszonbérletből vagy más átruházható szerződésekből, vásárolt cégértékből, illetve egyéb nem termelt immateriális javakból állnak. Haszonbérbe adhatóak a földek, a felszín alatti természeti kincsek és a lakáscélú vagy nem lakáscélú épületek ⁽²⁾. Más példák közé tartoznak az atlétákkal vagy szerzőkkel kötött átruházható szerződések. A haszonbérlet és más átruházható szerződések beszerzésének vagy eladásának értéke az eredeti vagy rákövetkező haszonbérletnek vagy bérletnek teljesített kifizetés, amikor a haszonbérletet vagy koncessziót eladják vagy más intézményi egységre átruházzák. A nem termelt immateriális javak beszerzésének és eladásának értéke nem tartalmazza a tulajdonjog átruházásával kapcsolatos költségeket. A tulajdonjog átruházásával kapcsolatos költségek a bruttó állóeszköz-felhalmozás egyik alkotóelemét képezik.

6.13. A nem termelt nem pénzügyi eszközök beszerzésének és átadásának egyenlegét a szektorok, a teljes gazdaság és a külföld tőkeszámláján kell elszámolni.

ESZKÖZÖK EGYÉB VÁLTOZÁSAI (K.3–K.12)

6.14. *Meghatározás:* Az eszközök egyéb változásai olyan gazdasági folyamatok, amelyek nem a tőke- és a pénzügyi számlán elszámolt gazdasági műveletek eredményei. Itt kétféle egyéb változást kell megkülönböztetni. Az első az eszközök volumenváltozásait jelenti. A második az eszközök, a kötelezettségek és a nettó vagyon azon értékváltozásaiból áll, amelyek az eszköztartási nyereséget, illetve veszteséget eredményező árszint- és árstruktúra-változások miatt következnek be.

EGYÉB VOLUMENVÁLTOZÁSOK (K.3–K.10 és K.12)

6.15. Az egyéb volumenváltozások eltérő funkciójú gazdasági folyamatok. Az egyik fontos funkció az, hogy bizonyos eszközök esetében lehetővé teszi a rendszerbe való bekerülést és az onnan való kilépést az események szokásos rendjét követve, ilyen például a természetben előforduló eszközök belépése és kilépése. Ennek a természeti kincsek feltárásának, kimerítésének és fokozatos csökkenésének kimutatása szempontjából van jelentősége. Egy második funkció, hogy a kivételes, előre nem látható, az eszközökből nyerhető gazdasági előnyöket érintő események hatásait elszámolja.

⁽²⁾ Az eszközök meghatározását lásd a 7. fejezet 7.1. mellékletében.

6.16. Az egyéb volumenváltozások körébe kilenc kategória tartozik:

- a) a nem termelt eszközök megjelenése a gazdaságban (K.3);
- b) a termelt eszközök megjelenése a gazdaságban (K.4);
- c) a művelés alatt nem álló biológiai erőforrások természetes növekedése (K.5);
- d) a nem termelt eszközök kikerülése a gazdaságból (K.6);
- e) katasztrófa miatti veszteségek (K.7);
- f) kártalanítás nélküli tulajdonelvonás (K.8);
- g) a nem pénzügyi eszközök máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai (K.9);
- h) a pénzügyi eszközök és kötelezettségek máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai (K.10);
- i) besorolási és szerkezeti változások (K.12).

A NEM TERMELT ESZKÖZÖK MEGJELENÉSE A GAZDASÁGBAN (K.3)

6.17. A nem termelt nem pénzügyi eszközök megjelenése a gazdaságban (K.3) a nem a termelés eredményeként bekövetkező, ilyen jellegű eszközök volumenének növekedését jelenti.

Ide tartoznak:

- a) a gazdaságosan kiaknázzható felszín alatti természeti kincsek szintjének bruttó növekedése: szén, kőolaj, földgáz, fém-, illetve nem fémtartalmú ásványkincsek bizonyított készletei. Idetartozik az a készletnövekedés is, amelynél a kitermelés gazdaságossá válik a technológia fejlődése vagy a relatív árváltozások eredményeként;
- b) egyéb természeti kincsek átsorolása a gazdasági tevékenység körébe: a természetben előforduló dolgok, amelyek megváltoztatják státuszukat, és gazdasági eszközöknek minősülnek; a gazdasági eszközök olyan dolgok, amelyek felett intézményi egységek tulajdonjogot gyakorolnak, és amelyekből tulajdonosaik gazdasági előnyt nyerhetnek (például az érintetlen erdők hasznosítása, a vadon vagy parlagon heverő földek gazdasági hasznosításba vétele, talajjavítás);
- c) a nem termelt eszközökben azok gazdasági hasznosítása miatt bekövetkező változások miatti minőségi változásai. A minőségi változásokat volumenváltozásként kell kezelni. Az itt elszámolt minőségváltozások a besorolás változásaként (lásd 6.32. pontot) kimutatott gazdasági felhasználásban bekövetkező változások ellentételei – például művelés alatt álló föld átsorolása beépített földterületté;
- d) a nem termelt immateriális javak megjelenése: nem pénzügyi nem termelt immateriális javak akkor jelennek meg, amikor valamit szabadalmazzanak, vagy átruházható szerződéseket kötnek. Amikor vállalkozásokat szavatoló tőkét meghaladó áron értékesítenek (lásd a 7.05. pontot), a vételár szavatoló tőkét meghaladó része a vásárolt cégértéknek nevezett eszköz. Az értékesítéssel/vétellel alá nem támasztott cégérték nem tekinthető gazdasági eszköznek.

TERMELT ESZKÖZÖK MEGJELENÉSE A GAZDASÁGBAN (K.4)

6.18. A termelt eszközök megjelenése a gazdaságban (K.4) olyan áruk esetében történik, amelyek még nem voltak elszámolva a vagyommérlegekben. A jelentős vagy különös érték figyelembevételét kell az egyéb volumenváltozások alatt elszámolásra kerülő gazdasági megjelenésnek tekinteni.

A termelt eszközök megjelenése a gazdaságban a következőket foglalja magában:

- a) az értéktárgyak, például drágakövek vagy műtárgyak, amikor a tárgy magas értéke vagy művészeti jelentősége, amelyet addig még a vagyommérlegekben nem vettek nyilvántartásba, először kerül elszámolásra;
- b) a műemlékek, amikor a vagyommérlegekben még nyilvántartásba nem vett valamely építmény vagy helyszín különleges régészeti, történelmi vagy kulturális jelentősége először kerül elszámolásra.

A MŰVELÉS ALATT NEM ÁLLÓ BIOLÓGIAI ERŐFORRÁSOK TERMÉSZETES NÖVEKEDÉSE (K.5)

6.19. A művelés alatt nem álló biológiai erőforrások természetes növekedése (K.5) nem tartozik az intézményi egységek közvetlen ellenőrzése, felőssége vagy irányítása körébe, ezért nem minősül termelésnek. E gazdasági eszközök növekedését, mint például a lábönálló természetes fat, vagy a folyótorkolatokban a halállományt, gazdasági megjelenésnek kell tekinteni.

- 6.20. A művelés alatt nem biológiai erőforrások természetes növekedését többletként (K.5) ezen erőforrások kimerülését pedig gazdasági eltűnésnek kell számba venni (K.61). A gyakorlatban azonban a természetes növekedés csak nettó értéken tartható nyilván, mivel a fizikai mérések, amelyek feltehetőleg a nyilvántartásba vételhez rendelkezésre álló egyetlen alapot képezik, ténylegesen nettó mérések.

A NEM TERMELT ESZKÖZÖK KIKERÜLÉSE A GAZDASÁGBÓL (K.6)

- 6.21. A nem termelt nem pénzügyi eszközök kikerülése a gazdaságból (K.6) a következőket foglalja magában:
- a) a természetben előforduló gazdasági eszközök kimerülése (K.61), azaz a felszín alatti természeti kincsek készleteinek csökkenése, valamint az eszközöknek tekintett, művelés alatt nem álló biológiai erőforrások kimerülése (lásd 6.19. pontot);
  - b) nem termelt eszközök gazdaságból való kikerülésének egyéb esetei (K.62):
    1. kiaknázható felszín alatti természeti kincsek szintjének egyéb csökkenése (a kiaknázhatóság átértékelése a technológia vagy a relatív árak változásai miatt);
    2. a nem termelt eszközök minőségi változása a gazdasági felhasználásban bekövetkező változások miatt;
    3. a nem termelt eszközök gazdasági tevékenység miatti fokozatos leromlása. Idetartozik a föld, a vízkészletek és elvben más természeti eszközök fokozatos leromlása;
    4. cég megvásárolt eszmei értékének leírása, átruházható szerződések visszavonása és a szabadalmi jog biztosította védelem megszűnése a vásárolt cégérték leírása, az átruházható szerződések felbontása, illetve a szabadalmi védelem kimerülése.

KATASZTRÓFÁK MIATTI VESZTESÉGEK (K.7)

- 6.22. Az eszközök egyéb volumenváltozásaként elszámolt katasztrófa miatti veszteségek (K.7) a nagymértékű, egyszeri és felismerhető olyan események következményei, amelyek a gazdasági (pénzügyi vagy nem pénzügyi) eszközök bármelyik csoportján belül elpusztíthatnak tételeket.
- 6.23. Az ilyen események közé tartoznak a nagyobb földrengések, vulkánkitörések, szökőárak, szokásosnál is nagyobb hurrikánok, aszály és más természeti katasztrófák; háborús cselekmények, lázadások és más politikai események; valamint a technológiai balesetek, mint például a jelentősebb mérgezőanyag-kibocsátások vagy radioaktív részecskék levegőbe bocsátása.

Különösen a következők tartoznak ide:

- a) a szokásos mértéket meghaladó áradás vagy viharkár okozta talajminőség-romlás;
- b) művelés alatt álló eszközök megsemmisülése aszály vagy járvány miatt;
- c) épületek, berendezések vagy értéktárgyak megsemmisülése erdőtüzekben vagy földrengések során;
- d) valuta, illetve látra szóló értékpapírok véletlenszerű megsemmisülése természeti katasztrófa vagy politikai események következtében.

KÁRTALANÍTÁS NÉLKÜLI TULAJDONELVONÁSOK (K.8)

- 6.24. Kártalanítás nélküli tulajdonelvonásra (K.8) akkor kerül sor, amikor kormányzatok vagy egyéb szervezeti egységek – az adók, a bírságok vagy egyéb közterhek megfizetésének jogcímét kivéve – más szervezeti egységek, köztük a nem rezidens egységek tulajdonába tartozó eszközöket vesznek birtokukba anélkül, hogy azért teljes kártalanítást fizetnének. Az ilyen egyoldalú tulajdonelvonások kártalanítással nem fedezett részre nem tartozik a tőkeszámlán elszámolt tőketranszferek közé.

A NEM PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK MÁSHOVA NEM SOROLT EGYÉB VOLUMENVÁLTOZÁSAI (K.9)

- 6.25. A nem pénzügyi eszközök máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai (K.9) alatt a nem várt eseményeknek az eszközökből nyerhető gazdasági előnyökre gyakorolt hatásait kell kimutatni.

Ide tartoznak:

- a) az előre nem látható elavulás. Az állóeszközök értékcsökkenése nem tartalmazza az állóeszközök értékcsökkenése előre nem látható elavulását, és a szokásosan várható elavulásuk miatt figyelembe vett összeg lehet kevesebb, mint a tényleges elavulás. Ennek következtében külön tételként kell elszámolni az állóeszközök értékének azt a csökkenését, ami a fejlettebb technológia bevezetésének következménye;
- b) az állóeszközök értékcsökkenésében a szokásos mértékű károkra figyelembe vett összeg és a tényleges veszteség közötti különbözet. Az értékcsökkenés nem fedezi az előre nem látható károkat, ezért előfordulhat, hogy a szokásos körülmények közt várható károk miatt figyelembe vett összeg lehet kevesebb (vagy több), mint a tényleges károk. Ezért az állóeszközök értékében az ilyen események hatására bekövetkező előre nem látható csökkenésnek (vagy növekedésnek) megfelelő korrekciót kell végezni;
- c) az állóeszközök értékcsökkenésében figyelembe nem vett állóeszköz romlása: ilyen például az állóeszközök értékének csökkenése a levegőben, illetve az esőben lévő savasságnak az épületek felületére vagy a gépjárművek karosszériájára gyakorolt előre nem látható hatásai miatt;
- d) termelő berendezések felszámolása a beruházás befejezése vagy a gazdasági használatbavétel előtt;
- e) kivételes veszteségek a készletekben (például tűzkár, rablás, vagy a tárolt gabonakészletek rovarfertőzöttsége miatt);
- f) a nem pénzügyi eszközöket érintő statisztikai eltérések a zárómérleg és a nyitómérleg között.

A PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK ÉS KÖTELEZETTSÉGEK MÁSHOVA NEM SOROLT EGYÉB VOLUMENVÁLTOZÁSAI (K.10)

6.26. Itt kell elszámolni a pénzügyi eszközökben és kötelezettségekben bekövetkező minden olyan változást, amely nem a pénzügyi számlán kimutatott pénzügyi tranzakciók eredménye, amelyek nem tudhatók be az átértékelési számlán kimutatott eszköztartási nyereségnek és veszteségnek, amelyek nem osztályozásban, illetve a szerkezetben bekövetkező változások, továbbá amelyek nem katasztrófa miatti veszteségek és kártalanítás nélküli tulajdonelvonások miatt következnek be.

6.27. A K.10 kategória a következőket foglalja magában:

- a) különleges lehívási jogok (SDR) elosztása és megszüntetése (AF.12) (lásd az 5.33.–5.35. pontot):

A különleges lehívási jogoknál még eszmei kötelezettség sem létezik. Ezért a különleges lehívási jogok elosztásának mechanizmusát (allokációját) és megszüntetését (törlését) nem gazdasági műveleteket létrehozó mechanizmusként kell kezelni, hanem az eszközök egyéb volumenváltozása számlán megjelenő tételként. A különleges lehívási jogok elosztása növeli, míg azok törlése csökkenti a monetáris hatóságok pénzügyi eszközeit;

- b) meghatározott juttatásokat biztosító nyugdíjalapokhoz kapcsolódó egyéb volumenváltozások:

A felosztó-kirovó nyugdíjrendszerek azok, amelyekben a résztvevő munkavállalóknak az ígért nyugdíjjuttatások szintje garantált. A juttatások összege valamilyen képlet segítségével a résztvevők szolgálati idejének hosszához és keresetéhez kötődnek, és nem függenek teljes mértékben az alapon lévő eszközöktől. Meghatározott juttatást biztosító nyugdíjrendszereknél az eszközök egyéb volumenváltozása számlán megjelenő tételek tartalmazzák a biztosításmatematikai módszerrel meghatározott kötelezettségek azon változásait, amelyek a juttatások struktúrájának változásából erednek, és amelyeket meg kell különböztetni a kedvezményezettek körének életkor és szolgálati idő szerinti összetételében bekövetkező változásoktól. A juttatások struktúrájának változásai közé tartoznak a képlet változásai, a nyugdíjkorhatár csökkentése vagy a jövőbeni nyugdíjak vagy az összes nyugdíj éves növekedésének finanszírozása a kifizetések során (ezt éves szinten általában egy állandó és egy százalékos érték szorzataként kell meghatározni);

- c) készpénz vagy bemutatóra szóló értékpapírok kivételes veszteségei, például tűzkár vagy lopás miatt;
- d) behajthatatlan hitelek leírása a hitelezők által:

Itt kell elszámolni annak a hitelező általi egyoldalú elismerését, hogy valamely pénzügyi eszköz nem hajtható be csőd vagy más tényezők miatt, és ennek következtében a hitelező az adott pénzügyi eszközt törli mérlegéből, együtt az adós ellentéző kötelezettségének törlésével. Azokban az esetekben azonban, amikor az adós intézményi egységet a hitelező ellenőrzi, az adósság hitelező általi, nem csőd miatti leírását a felhalmozási számlákon kell elszámolni;

- e) a pénzügyi eszközöket és kötelezettségeket érintő statisztikai eltérések a zárómérleg és a nyitómérleg között.

6.28. A K.10 kategória nem foglalja magában a következőket:

- a) az adósság törlése az adós és a hitelező közötti kölcsönös megállapodás alapján (adósságtörlesztés vagy adósságelengedés): ezt a hitelező és az adós közötti műveletként (lásd 4.165. pont f) alpontját és az 5.16. pontot) és nem egyéb volumenváltozásként kell kezelni;

- b) az adósság megtagadása: a rendszer nem ismeri el a kötelezettség adós által történő egyoldalú törlését.

BESOROLÁSI ÉS SZERKEZETI VÁLTOZÁSOK (K.12)

- 6.29. Az besorolási és szerkezeti változások (K.12) a szektorbesorolásban és az intézményi egységek szerkezetében (K.12.1), valamint az eszközök és kötelezettségek besorolásában (K.12.2) bekövetkező változásokat tartalmazzák.

A SZEKTOROK SZERINTI BESOROLÁSI ÉS SZERKEZETI VÁLTOZÁSOK (K.12.1)

- 6.30. Egy intézményi egységnek egyik szektorból egy másikba történő átsorolása együtt jár azzal, hogy teljes vagyonmérlege is átkerül. Például ha valamely háztartási szektorba besorolt intézményi egység kvázi vállalattá válik, át kell sorolni a vállalati szektorba.

Az intézményi egységek szerkezetében bekövetkező változások bizonyos pénzügyi eszközök és kötelezettségek vállalati szerkezetátalakításból adódó megjelenését és eltűnését foglalják magukban. Amikor egy vállalat eltűnik, mint önálló jogi személy, mert beolvad egy vagy több más vállalatba, mindazok a pénzügyi eszközök és kötelezettségek, beleértve a részvényeket és tőkerészesedéseket, amelyek e vállalkozás és az azt beolvasztó vállalkozás(ok) között fennálltak, eltűnnek a rendszerből. Azonban egy vállalat részvényeinek és tőkerészesedéseinek valamely egyesülés részeként történő megvásárlását a vevő vállalat és a korábbi tulajdonos közötti pénzügyi műveletként kell elszámolni. A meglévő részvényeknek a felvásárolt vagy az új vállalat részvényeire történő lecserélését új részvények kibocsátásával kísért részvenymegváltásként kell elszámolni. A felvásárolt vállalat és a harmadik felek között fennálló pénzügyi eszközök és kötelezettségek változatlanok maradnak és a felvásárló társaság(ok)hoz kerülnek.

Hasonlóképpen amikor egy vállalatot jogilag két vagy több intézményi egységre bontanak fel, az új pénzügyi eszközöket és kötelezettségeket (pénzügyi eszközök megjelenéseként) kell ebben a kategóriában (K.12.1) elszámolni.

ESZKÖZÖK ÉS KÖTELEZETTSÉGEK BESOROLÁSÁNAK VÁLTOZÁSAI (K.12.2)

- 6.31. A K.12.2 kategória különbséget tesz az arany monetizálása (világpénz jelleggel való felruházása)/demonetizálása (világpénz jellegének megszüntetése) (K.12.21), valamint az eszközök vagy kötelezettségek besorolásának az arany monetizálásán/demonetizálásán kívüli változásai (K.12.22) között.

- 6.32. Az arany monetizálását/demonetizálását (K.12.21) a monetáris hatóságok eszközök egyéb volumenváltozásai számláján, tehát a központi bank (S.121) vagy a központi kormányzat (S.1311) alszektorban kell kimutatni.

Az arany monetizálására akkor kerül sor, amikor a monetáris hatóságok az aranyat az értéktárgyállományból a monetáris hatóságok tartalékeszközei közé sorolják át. Ekkor kerül sor az eszközök egyéb volumenváltozása számlán a hatóságok értéktárgyállományában bekövetkező csökkenésnek és monetáris aranykészleteik növekedésének az átvezetésére.

A monetáris arany közvetlenül a más monetáris hatóságoktól történő vásárlása monetáris arannyal kapcsolatos gazdasági műveletnek minősül (F.11). Minden más vásárlást, beleértve a pénzügyi közvetítőktől vagy a szervezett aranypiacon történő vásárlásokat, értéktárgyak vásárlásaként kell elszámolni, amit a besorolás változása követ.

Az arany demonetizálására akkor kerül sor, amikor a monetáris hatóságok az aranyat a tartalékeszközök állományából átsorolják az értéktárgyakhoz. Ekkor a monetáris hatóságok monetáris aranykészletei csökkennek, és az értéktárgyak állományában növekedés mutatkozik. A monetáris arany közvetlenül más monetáris hatóságoktól történő értékesítése monetáris arannyal kapcsolatos gazdasági műveletnek minősül (F.11). Minden más értékesítést, beleértve a pénzügyi közvetítőktől vagy valamely szervezett aranypiacon történő értékesítést, értéktárgyak eladásaként kell elszámolni, amit a besorolás változása előz meg.

- 6.33. Az eszközök vagy kötelezettségek besorolásának az arany monetizálásán/demonetizálásán kívüli változásai (K.12.22): erre példa a föld hasznosításának változása vagy a lakáscélú ingatlan üzleti célúvá minősítése vagy ennek fordítottja. A föld esetén mindkét tételt (negatív tételt a régi kategóriában és egy pozitív tételt az új kategóriában) azonos értékkel kell a K.12.22 kategóriában kimutatni. A felhasználásban bekövetkező változásból eredő föld értékváltozást a nem termelt eszközök volumenváltozásának tekintett gazdaságban való megjelenéseként (lásd 6.17. pont c) alpontját), vagy onnan való kikerüléseként (lásd 6.21. pont c) alpontját) kell elszámolni.

A K.12.22 nem tartalmazza a kötvények részvényekké történő átváltását. Ezt az átváltást két pénzügyi műveletként kell kimutatni (lásd 5.6.2. pont l) alpontját).

- 6.34. Az egyéb volumenváltozások tételeit (K.3–K.10 és K.12) a szektorok, a teljes gazdaság és a külföld eszközök egyéb volumenváltozásai számláin kell kimutatni.

NÉVLEGES ESZKÖZTARTÁSI NYERESÉG/VESZTESÉG (K.11)

- 6.35. A névleges eszköztartási nyereség ⁽³⁾ az eszközök és kötelezettségek, és ezért a nettó vagyon egyéb értékváltozásainak azon kategóriája, amely tükrözi az árak szintjében és szerkezetében bekövetkező változásokat. A névleges eszköztartási nyereség semleges eszköztartási nyereségre és reál eszköztartási nyereségre osztható.
- 6.36. *Meghatározás:* Egy adott mennyiségű eszközön elért névleges eszköztartási nyereség (K.11) az eszköz árának változásából eredő, az eszköz tulajdonosánál megjelenő értékváltozás. Egy kötelezettségen elért névleges eszköztartási nyereség a kötelezettség árának változásából eredő értékváltozást jelent, ellenkező előjellel.
- 6.37. A pozitív eszköztartási nyereség egy adott eszköz értékének növekedéséből, vagy egy adott kötelezettség értékének csökkenéséből következik. A negatív eszköztartási nyereség, azaz az eszköztartási veszteség, az adott eszköz értékének csökkenéséből vagy egy adott kötelezettség értékének növekedéséből következik.
- 6.38. Az átértékelési számlán elszámolt névleges eszköztartási nyereség magában foglalja az eszközökön vagy kötelezettségeken felmerülő összes névleges eszköztartási nyereséget függetlenül attól, hogy azt realizálták-e vagy sem. Az eszköztartási nyereség akkor realizált, amikor az eszközt értékesítik, megváltják, elfogyasztják vagy más módon felhasználják, vagy a kötelezettséget visszafizetik. Ezért a nem realizált nyereség az a nyereség, amely az elszámolási időszak végén még mindig az eredeti tulajdonban álló eszközön vagy a még mindig fennálló kötelezettségen felmerülő nyereség. A realizált nyereség alatt általában olyan nyereséget kell érteni, amely az eszköz tulajdonlásának vagy a forrás fennállásának egész időtartama alatt realizálódik, függetlenül attól, hogy ez az időtartam egybeesik-e az elszámolási időszakokkal vagy sem. Azonban mivel az eszköztartási nyereséget a rendszerben a felmerülés elve alapján kell nyilvántartani, a realizált és nem realizált nyereség közötti megkülönböztetés – bár bizonyos célokra hasznos lenne – nem jelenik meg a besorolásban és a számlákban.
- 6.39. Az eszköztartási nyereség magában foglalja az eszközök minden fajtájával kapcsolatos nyereséget: a termelt és nem termelt nem pénzügyi eszközökkel és a pénzügyi eszközökkel kapcsolatosakat egyaránt. Így idetartozik a termelők birtokában lévő mindenfajta árukészleten felmerülő eszköztartási nyereség, beleértve a befejezetlen termelést is.
- 6.40. A névleges eszköztartási nyereség megjelenhet az elszámolási időszak során bármennyi ideig tartott eszközökön, és nemcsak azokon az eszközökön, amelyek megjelennek a nyitó- és/vagy zárómérlegben. Egy meghatározott eszköz vagy egy meghatározott típusú eszköz adott mennyisége után a tulajdonosnál megjelenő névleges eszköztartási nyereség két időpont között a következők szerint határozható meg:

az eszköz folyó értéke a későbbi időpontban,

csökkentve

az eszköz folyó értékével a korábbi időpontban,

feltételezve, hogy maga az eszköz időközben sem minőségi, sem mennyiségi értelemben nem változik. Egy eszköz adott q mennyiségén felmerülő névleges eszköztartási nyereség (G) o és t időpontok között a következők szerint fejezhető ki:

$$G = (p_t - p_o) \times q$$

ahol p_o és p_t az eszköz ára o és t időpontban. A rögzített folyó értékű pénzügyi eszközöknél és kötelezettségeknél, ahol mind a p_o , mind a p_t meghatározás szerint is egységnyi, a névleges eszköztartási nyereség mindig nulla.

- 6.41. A névleges eszköztartási nyereség számításánál az eszközbeszerzéseket és -értékesítéseket ugyanúgy kell értékelni, mint a tőke- és a pénzügyi számlákban, és az eszközállományt ugyanúgy kell értékelni, mint a vagyonmérlegekben. Állóeszközöknél a beszerzés értéke a vevő által a termelőnek vagy eladónak kifizetett összeg, növelve a vevőnél felmerülő, a tulajdonjog átruházásával kapcsolatos költségekkel. Egy használt

⁽³⁾ Az „eszköztartási nyereség” kifejezés az eszköztartási nyereségre és veszteségre egyaránt használható, egyértelművé téve, hogy az eszköztartási nyereség lehet negatív és pozitív is. Hasonlóképpen az „eszköz” kifejezés egyaránt használható az eszközökre és a forrásokra.

állóeszköz eladásának értéke az eladó által a vevőtől kapott összeg, csökkentve az eladónál felmerülő, a tulajdonjog átruházásához kapcsolódó költségekkel.

Négy olyan helyzet különböztethető meg, amely névleges eszköztartási nyereséget eredményezhet:

1. az egész elszámolási időszak alatt birtokolt eszköz: az elszámolási időszak alatt felmerülő névleges eszköztartási nyereség egyenlő a nyitó-mérleg szerinti értékkel csökkentett zárómérleg szerinti értékkel. Ezek az értékek az eszközök becsült értékei, úgy kell kezelni azokat, mintha azokat a mérlegképzéskor vásárolták volna. A névleges nyereség nem realizált;
2. az időszak elején birtokolt eszközt az időszak alatt eladják: a felmerülő névleges eszköztartási nyereség egyenlő a tényleges vagy becsült értékesítési értékkel, csökkentve a nyitó-mérleg szerinti értékkel. A névleges nyereség realizált;
3. az időszak alatt beszerzett és az időszak végén még mindig birtokolt eszköz: a felmerülő névleges eszköztartási nyereség egyenlő a zárómérleg szerinti értékkel, csökkentve az eszköz tényleges vagy becsült beszerzési értékével. A névleges nyereség nem realizált;
4. az elszámolási időszak alatt beszerzett és értékesített eszköz: a felmerülő névleges eszköztartási nyereség egyenlő a tényleges vagy becsült értékesítési értékkel, csökkentve azt a tényleges vagy becsült beszerzési értékkel. A névleges nyereség realizált.

6.42. A névleges eszköztartási nyereség magában foglalja az eszközökön és kötelezettségeken felmerülő nyereséget, függetlenül attól, hogy az realizált vagy nem realizált. Elszámolása a szektorok, a teljes gazdaság és a külföld átértékelési számláin történik.

SEMLEGES ESZKÖZTARTÁSI NYERESÉG/VESZTESÉG (K.11.1)

6.43. *Meghatározás:* Egy eszköz semleges eszköztartási nyeresége (K.11.1) annak az eszköztartási nyereségnek az értékét jelenti, ami akkor jelenne meg, ha az eszköz ára ugyanabban az arányban változna az adott időszakban, mint az általános árszínvonal.

A semleges eszköztartási nyereség meghatározására azért van szükség, hogy könnyebb lehessen a reál eszköztartási nyereség kiszámítása, amely újra elosztja a reál vásárlóerőt a szektorok között.

6.44. Az általános árindexet jelölje r . A valamely eszköz adott q mennyiségén felmerülő semleges eszköztartási nyereség (NG) o és t időpont között a következő képlet szerint határozható meg:

$$NG = p_o \times q (r_t/r_o - 1)$$

ahol $p_o \times q$ az eszköz folyó értéke o időpontban, és r_t/r_o az általános árindex o és t időpont közötti változásának tényezője. Ugyanezt az r_t/r_o indexet kell alkalmazni az összes eszközre és kötelezettségre.

6.45. Nem létezik olyan ideális általános árindex, amellyel a semleges eszköztartási nyereséget megfelelően ki lehetne számítani. Megegyezés alapján, a semleges eszköztartási nyereség számítására alkalmazott általános árindex a végső nemzeti felhasználás készletváltozást nem tartalmazó árindexe.

6.46. A semleges eszköztartási nyereséget a semleges eszköztartási nyereség/veszteség számlán kell elszámolni, amely a szektorok, a teljes gazdaság és a külföld átértékelési számlájának egyik alszámlája.

REÁL ESZKÖZTARTÁSI NYERESÉG/VESZTESÉG (K.11.2)

6.47. *Meghatározás:* Egy eszköz reál eszköztartási nyeresége (K.11.2) az adott eszközön elért névleges és semleges eszköztartási nyereség különbözete.

Egy eszköz q mennyiségén o és t időpont között felmerülő reál eszköztartási nyereség (RG) meghatározása:

$$RG = G - NG$$

vagy

$$RG = (p_t/p_o - r_t/r_o) \times p_o \times q$$

Az eszközökön keletkező reál eszköztartási nyereség értéke attól függ, hogyan változott ezek ára a kérdéses időszak folyamán az egyéb árak átlagos változásához viszonyítva, amint azt az általános árindex méri.

- 6.48. A reál eszköztartási nyereséget a reál eszköztartási nyereség/veszteség számlán kell elszámolni, amely az egyes szektorok, a teljes gazdaság és a külföld átértékelési számláinak egyik alszámlája.

ESZKÖZTARTÁSI NYERESÉG A PÉNZÜGYI ESZKÖZ TÍPUSA SZERINT

Fizetőeszköz és betét (AF.2)

- 6.49. A nemzeti pénznembenben kifejezett fizetőeszköz és betétek folyó értéke időben változatlan marad. Az ilyen eszköz „ára” mindig egységnyi, míg a mennyiséget azon pénznem egységeinek a száma határozza meg, amelyben kifejezték. Az ilyen eszközök névleges eszköztartási nyeresége mindig nulla. Emiatt az ilyen eszközök nyitó és záró állományainak értéke közötti különbséget, az eszközök egyéb volumenváltozásai kivételével, teljes egészében az eszközökkel kapcsolatos gazdasági műveletek értékeként kerül elszámolásra. Ez az az eset, amikor rendszerint ez utóbbit le lehet vezetni a vagyonmérleg adataiból.

- 6.50. A rögzített folyó értékű eszközök semleges és reál eszköztartási nyereségének kiszámításához egyaránt szükség van a gazdasági műveletek lebonyolításának időpontjaira és értékeire vonatkozó adatokra, valamint a nyitó- és zárómérlegben feltüntetett értékeikre. Feltételezve például azt, hogy egy hitel folyósítására és visszafizetésére egyazon elszámolási időszakon belül kerül sor, miközben az általános árszínvonal emelkedik, a hitelező szemszögéből nézve a hitelen keletkező semleges nyereség pozitív értékű, a reál nyereség pedig negatív, míg összege annak az időszaknak a hosszúságától függ, amelyre a hitelt nyújtották és az inflációs rátától. Az ilyen reálveszteségeket lehetetlen úgy elszámolni, hogy nincsenek adatok az elszámolási időszak során folyósított és visszafizetett hitelek értékéről, valamint a folyósítások és a visszafizetések időpontjáról. Általánosságban arra lehet következtetni, hogy amennyiben jelentős a pozitív és negatív műveletek abszolút összértéke a nyitó- és zárómérleg szintjéhez viszonyítva, úgy a mérlegadatokból nyert rögzített folyó értékkel rendelkező pénzügyi eszközök és kötelezettségek semleges és reál eszköztartási nyereségének közelítő becsléssel megállapított értékei önmagukban nem lehetnek teljesen kielégítőek. Még a pénzügyi tranzakciók értékeinek bruttó alapon történő elszámolása, azaz a folyósított és visszafizetett hitelek külön-külön, azaz a visszafizetésekkel csökkentett hitelek teljes értékétől megkülönböztetett elszámolása sem lehet elegendő a hitelek időpontjára vonatkozó információ nélkül.

Hitelek (F.4) és egyéb követelések és kötelezettségek számlák (AF.7)

- 6.51. Ugyanaz vonatkozik a hitelekre és az egyéb aktív és passzív elszámolásokra, amelyekkel nem kereskednek, mint ami a készpénzre és a betétekre. Azonban ha egy fennálló hitelt vagy kereskedelmi hitelt egy másik intézményi egységnek értékesítenek, a visszaváltási ár és a tranzakciós ár közötti különbséget a művelet időpontjában az eladó és a vevő átértékelési számláján kell elszámolni.

Részvényeken kívüli értékpapírok (AF.3)

- 6.52. Amikor egy kötvényt felárral vagy árengedménnyel bocsátanak ki, ideértve az erősen diszkontált és a kamatszelvény nélküli kötvényeket is, a kibocsátási ár és a névérték, valamint a lejáratkori visszaváltási érték közötti különbséget méri azt a kamatot, amit a kibocsátó a kötvény élettartama során köteles megfizetni. Az ilyen kamatot tulajdonosi jövedelemként kell elszámolni, amit a kötvény kibocsátója fizet és a kötvény tulajdonosa kap kézhez a kibocsátó által a kötvény futamideje alatt a kamatszelvényre meghatározott időközönként ténylegesen fizetett kamattal. A felhalmozódó kamatot úgy kell elszámolni a pénzügyi számlán, mint amit a kötvény tulajdonosa egyidejűleg újból a kötvénybe fektet (lásd az 5.17. pontot). Ezért ezt a tételt a pénzügyi számlán a meglévő eszközökhöz hozzáadódó újabb eszközbeszerzésként kell elszámolni⁽⁴⁾. Ennélfogva egy kötvény piaci értékének fokozatos emelkedése, ami a felhalmozódott és újra befektetett kamatok felhalmozódásának tudható be, az a vissza nem fizetett tőkerész, vagyis az eszköz nagyságának emelkedését tükrözi. Alapvetően ez egy mennyiségi vagy volumennövekedés, és nem árnövekedés. Ez nem jelent eszköztartási nyereséget a kötvény tulajdonosa, illetve eszköztartási veszteséget a kötvény kibocsátója számára. A helyzet egy olyan árunak, például a bornak a helyzetéhez hasonlít, amelynek értéke a tárolás folyamán növekszik. A bor árának minden olyan emelkedése, ami a minősége javulásának tulajdonítható, nem ár-, hanem volumennövekedést tükröz. A kötvények is minőségileg változnak az idő folyamán, ahogy a lejáratuk közeledik, és lényeges annak felismerése, hogy az esedékes felhalmozódott kamatoknak tulajdonítható érték-növekedésük nem árnövekedés és nem hoz létre eszköztartási nyereséget.

- 6.53. A rögzített kamatozású kötvények ára is változik azonban, amikor a piaci kamatlábak változnak, az árak a kamatlábmozgásokkal fordított irányban mozognak. Minél közelebbi a kötvény lejáratára, annál kisebb egy adott kamatlábváltozás hatása egy kötvény árára. A piaci kamatlábak változásainak betudható kötvényárváltozások nem mennyiségi, hanem árváltozásokat jelentenek. Ezért ezek létrehozhatnak névleges eszköztartási

⁽⁴⁾ A rendszer ezt a kezelési módot ajánlja, ugyanakkor az ilyen kamatnak az egyéb aktív és passzív elszámolásokon (AF.7) történő elszámolását is lehetővé teszi, ha az egyes országok nemzeti gyakorlata azt előírja (lásd az 5.130. pontot).

nyereséget vagy veszteséget a kibocsátó és a kötvény tulajdonosa számára. A kamatlábak emelkedése névleges eszköztartási nyereséget hoz létre a kötvény kibocsátója számára, és ezzel egyenlő névleges eszköztartási veszteséget a kötvény tulajdonosa számára, és fordítva, csökkenő kamatlábak esetén.

A kötvényekhez hasonlóan a váltókon is keletkezhet névleges eszköztartási nyereség vagy veszteség. Azonban mivel a váltók olyan rövid lejáratú értékpapírok, amelyek lejárat ideje sokkal rövidebb, a kamatlábváltozásokkal okozott eszköztartási nyereség általában sokkal kisebb, mint az ugyanolyan névértékű kötvények esetén.

- 6.54. A kötvények részvényekké történő átalakítását két pénzügyi műveletként kell elszámolni (lásd az 5.62. pont l) alpontját). Erre általában a részvények piaci ára alatti áron kerül sor, és az ebből eredő eszköztartási nyereséget az átértékelési számlán árváltozásként kell elszámolni.
- 6.55. A származékos pénzügyi eszközök (AF.34) értéke megváltozhat az alapul szolgáló eszköz értékének változása, az alapul szolgáló eszköz árának változékonyságában bekövetkező változás, vagy a teljesítés, illetve a lejárat közelgő időpontja következtében. Minden ilyen értékváltozásnak kell tekinteni és a K.11 tétel alatt kell elszámolni.

Részvények és egyéb tulajdonosi követelések (AF.5)

- 6.56. Az ingyenrészvény (lásd az 5.93. pontot) növeli a részvények számát és a kibocsátott részvények névértékét, de elméletileg nem változtatja meg az összes részvény piaci értékét. Megegyezés alapján egyáltalán nem jelennek meg a számlákon. Azonban e kibocsátások célja, hogy javuljon a részvények likviditása a piacon és emiatt a kibocsátott részvények piaci összértéke emelkedhet: minden ilyen változást átértékelési hatásként kell számba venni.

Biztosítástechnikai tartalékok (AF.6)

- 6.57. A háztartások életbiztosítási tartalékokból és nyugdíjalapok tartalékaiból (AF.61) való nettó részesedésében bekövetkező változásokat, amelyek az elszámolási időszak kezdete és vége között történnek, és amelyek a biztosítótársaságok és a nyugdíjalapok által befektetett tartalékokon elért névleges eszköztartási nyereségből vagy veszteségből származnak az átértékelési számlán kell elszámolni ugyanúgy, mint az eszköztartási nyereségből vagy veszteségből származó, az előre befizetett biztosítási díjakban és a függő károk tartalékaiban (AF.62) bekövetkező változásokat.

KÜLFÖLDI PÉNZNEMRE SZÓLÓ PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK

- 6.58. A külföldi pénznemre szóló pénzügyi eszközök értékét a külföldi pénznem folyó piaci értékén, a nemzeti pénznemre a hivatalos árfolyamon történő átváltásának az értékén kell mérni. Ezért nemcsak abból származhat névleges eszköztartási nyereség, hogy az eszköz ára a helyi pénznemben megváltozik, hanem abból is, ha az árfolyam megváltozik. Az elszámolási időszak alatt felmerülő névleges eszköztartási nyereség teljes értéke a szokásos módon számítható ki, azaz a műveletek értékét le kell vonni a nyitó- és a zárómérleg értékeinek különbözetéből. Ehhez előbb a külföldi pénznemre szóló pénzügyi eszközökkel kapcsolatos gazdasági műveletek értékét a gazdasági műveletek végrehajtásának időpontjában érvényes valutaárfolyamok felhasználásával át kell váltani a nemzeti pénznemre, míg a nyitó- és a zárómérleg értékeit a mérlegkészítés időpontjában érvényes valutaárfolyamokon kell átváltani. Ez annyit jelent, hogy a műveletek külföldi pénznemben kifejezett összértékének – eladással csökkentett beszerzések – átszámítása tulajdonképpen egy súlyozott átlagárfolyam segítségével történik, ahol a súlyokat a különböző időpontokban lebonyolított gazdasági műveletek értékei képviselik.

7. FEJEZET

VAGYONMÉRLEGEK

7.01. **Meghatározás:** A mérleg olyan kimutatás, amelyet egy bizonyos időpontban készítenek el a tulajdonban levő eszközök és a rendezetlen kötelezettségek összegéről. Az egyenlegező tétel a nettó vagyon (B.90).

A mérlegben kimutatott eszköz és kötelezettség állományának értékét a mérlegkészítés időpontjában érvényes piaci árakon kell meghatározni.

7.02. A vagyonmérleget szektorokra, a teljes gazdaságra, valamint a külföldre kell összeállítani. A mérleg a szektorok esetében kimutatja az összes (termelt, nem termelt és pénzügyi) eszköz és összes kötelezettség értékét, valamint a szektor nettó értékét.

A mérleg a külföld vonatkozásában egyenlegező tételként, amit gyakran neveznek nemzeti vagyonnak, megadja a nem pénzügyi eszközök értékét, valamint a nettó tőkevagyon összegét a külföldhöz viszonyítva.

A vagyonmérleg a külföld vonatkozásában kizárólag pénzügyi eszközöket és kötelezettségeket tartalmaz, ez a külföld vagyonmérlege.

7.03. A vállalatokat úgy kell tekinteni, mint amelyek a kibocsátott részvények és tőkerészesedések mellett nettó vagyonnal is rendelkeznek. A kvázi vállalatok esetében a nettó vagyon nulla, mivel az a feltételezés, hogy a tulajdonosok törzstőkéjének értéke megegyezik a kötelezettségekkel csökkentett eszközök értékével. Ezért a nettó vagyon azoknál a közvetlen befektetésben részesülő rezidens vállalatoknál nulla, amelyek nem rezidens vállalatok fióktelepei, és így kvázi vállalatként kezelendők.

7.04. Az összes pénzügyi eszköz és az összes kötelezettség különbözete a nettó tőkevagyon (lásd a 7.67. pontot).

7.05. A nem pénzügyi és a pénzügyi vállalatok szektorában a saját tőke értékének kiszámítása analitikai szempontból értékes mutatót eredményez.

A saját tőke a nettó vagyon (B.90), valamint a (kibocsátott) részvények és tőkerészesedések (AF.5) összege.

7.06. A mérleg teljessé teszi a számlasorozatot azáltal, hogy kimutatja a termelési, a jövedelemelosztási és felhasználási, valamint a felhalmozási számlák tételeinek összesített eredményét (lásd a 8. fejezetet: A számlasorozat és az egyenlegező tételek).

7.07. A mérleg az eszközök és a kötelezettségek értékét egy bizonyos időpontra vonatkoztatva mutatja be. Mérleget az elszámolási időszak kezdetén (ami egybeesik az előző időszak végével) és végén kell készíteni.

7.08. A nyitómérleget és a zárómérleget egy alapvető számviteli azonosság kapcsolja össze:

egy adott típusú eszközállomány értéke a nyitómérlegben

plusz gazdasági műveletek: az elszámolási időszak folyamán lebonyolított gazdasági műveletek során beszerzett eszközök összértéke csökkentve az eladott eszközök összértékével: a nem pénzügyi eszközökkel kapcsolatos gazdasági műveleteket a tőkeszámlán, a pénzügyi eszközökkel kapcsolatos gazdasági műveleteket pedig a pénzügyi számlán kell elszámolni;

mínusz állóeszközök értékcsökkenése;

plusz egyéb volumenváltozások: a birtokolt eszközök volumenében bekövetkező egyéb pozitív vagy negatív változások értéke (például felszín alatti természeti kincsek feltárása folytán, vagy eszközök megsemmisülése háborús események, illetve természeti katasztrófa következtében): ezeket a változásokat az eszközök egyéb volumenváltozásai számlán kell elszámolni;

plusz átértékelések: az időszak folyamán az eszközök árának változásból adódóan felmerülő pozitív vagy negatív névleges eszköztartási nyereség értéke: ezeket a változásokat az átértékelési számlán kell elszámolni;

egyenlő az eszközállománynak a zárómérlegben kimutatott értékével.

A 7.2. melléklet mutatja be sematikusán a gazdasági műveleteken és az eszközök egyéb változásain (egyéb volumenváltozásokon és eszköztartási nyereségen) keresztül a nyitó- és a zárómérleg közötti számviteli összefüggéseket.

AZ ESZKÖZÖK TÍPUSAI

7.09. A vagyonszerűségeiben nyilvántartott eszközök gazdasági eszközök.

7.10. *Meghatározás:* A gazdasági eszközök olyan értékmegőrzőként működő eszközök, amelyek felett intézményi egységek egyenként vagy közösen gyakorolják tulajdonosi jogaikat, és amelyekből tulajdonosaik gazdasági előnyökre tehetnek szert azáltal, hogy bizonyos ideig a birtokukban tartják vagy használják azokat.

7.11. A gazdasági előnyök jelenthetnek az eszköz használatából eredő elsődleges jövedelmet (a használatból származó működési eredményt, a mások részére történő bérbeadásból keletkező tulajdonosi jövedelmet), valamint azt az értéket – beleértve a lehetséges eszköztartási nyereséget vagy veszteséget is – amely az eszközökkel való rendelkezés vagy annak megszüntetése folytán keletkezik.

7.12. A gazdasági eszközök besorolását és körét a 7.1. tábla foglalja össze. E fejezet 7.1. melléklete mutatja be az egyes eszközkategóriák részletes meghatározását.

A következők nem tartoznak az eszközök körébe:

- a) emberi tőke;
- b) azok a természeti kincsek, amelyek nem gazdasági eszközök (például a levegő, a folyóvíz);
- c) olyan feltételes eszközök, amelyek nem pénzügyi eszközök (lásd a 7.22. pontot).

7.13. Az eszközök három kategóriáját kell megkülönböztetni:

- a) termelt nem pénzügyi eszközök;
- b) nem termelt nem pénzügyi eszközök;
- c) pénzügyi eszközök.

TERMELT NEM PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK (AN.1)

7.14. *Meghatározás:* A termelt eszközök (AN.1) olyan nem pénzügyi eszközök, amelyek a termelési folyamatok kibocsátásaként jönnek létre.

7.15. A termelt eszközök besorolásának az a célja, hogy az eszközöket a termelésben betöltött szerepük alapján különböztesse meg. Ez a következőkből áll: állóeszközök⁽¹⁾, amelyeket egy évnél hosszabb ideig rendszeresen vagy folyamatosan használnak a termelésben; a készletek, amelyeket a termelés során folyó termelő-felhasználásként használnak fel, vagy amelyek eladásra, illetve egyéb módon átadásra kerülnek; valamint az értéktárgyak. Ez utóbbiakat elsősorban nem termelési vagy fogyasztási célra használják fel, hanem értékmegőrző szerepük miatt vásárolják és birtokolják.

NEM TERMELT NEM PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK (AN.2)

7.16. *Meghatározás:* A nem termelt eszközök (AN.2) olyan gazdasági eszközök, amelyek nem a termelési folyamatok eredményeként jönnek létre. Ezek a következőkben meghatározott tárgyi eszközökből és immateriális javakból állnak.

⁽¹⁾ A termelők által felhasznált tartós javak két fajtája nem tartozik a bruttó állóeszköz-felhalmozás körébe: a kis értékű eszközök és a katonai felszerelés bizonyos fajtái. Ezért ezek nem ide tartozó eszközök. Ezenkívül a háztartások által végső fogyasztás céljára beszerzett szállítóeszközök és egyéb gépek, berendezések nem tekinthetők állóeszközöknek. Ezek a mérlegben a „tartós fogyasztási cikkek” emlékeztető tételében szerepelnek (lásd a 7.63. pontot).

- 7.17. A besorolás célja az, hogy az eszközöket létrejöttük módja alapján lehessen megkülönböztetni. Ezeknek az eszközöknek egy része a természetben fordul elő, míg mások, amelyek a társadalom által alkotott szellemi javak, jogi vagy számviteli műveletek során keletkeznek.
- 7.18. Az összes nem termelt tárgyi eszköz természeti kincs. Azt, hogy mely természeti eszközöket tartoznak ide, a gazdasági eszköz általános meghatározásának megfelelően az határozza meg, hogy az eszközök ténylegesen tulajdonjog alá tartoznak-e, és képesek-e tulajdonosaik részére gazdasági előnyöket biztosítani a technológia, az ismeretek, a gazdasági lehetőségek, a rendelkezésre álló erőforrások, valamint a relatív árak mellett. Ezenkívül nem tartoznak ide azok a természeti kincsek, amelyek felett tulajdonosi jogokat nem gyakorolnak, vagy ilyen jogokat nem lehet gyakorolni, ilyenek például a nyílt tenger vagy a levegő.
- 7.19. A nem termelt immateriális javak közé tartoznak a szabadalmak, az átruházható szerződések, a vásárolt cégérték stb. Nem tartoznak ide a jogi vagy számviteli művelettel nem igazolt dolgok – ilyen például a szabadság megadása vagy valamilyen gazdasági haszonnak egy harmadik félre történő átruházása.

PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK ÉS KÖTELEZETTSÉGEK (AF.)

- 7.20. *Meghatározás:* Meghatározás: A pénzügyi eszközök (AF.) gazdasági eszközök, amelyek fizetőeszközökből, pénzügyi követelésekből és jellegükben a pénzügyi követelésekhez közelálló gazdasági eszközökből állnak.
- 7.21. A fizetőeszközök monetáris aranyból, különleges lehívási jogokból, készpénzből és átruházható betétekből állnak. A pénzügyi követelések feljogosítják tulajdonosaikat, a hitelezőket, hogy bármiféle ellenszolgáltatás nélkül egyszeri vagy sorozatosan fizetett összegekhez jusson hozzá attól az intézményi egységtől, vagyis az adóstól, ahol a követelést ellentételező kötelezettségek felmerültek.
- A pénzügyi követelésekhez jellegükben közelálló gazdasági eszközök például a részvények és tőkerészesedések, valamint a feltételes eszközök egy része. Azt az intézményi egységet, amely ilyen pénzügyi eszközt bocsát ki, úgy kell tekinteni, mint amelynél fennáll a követelés mértékének megfelelő kötelezettség.
- 7.22. A feltételes eszközök az intézményi egységek között, valamint közöttük és a külföld között létrejött szerződéses megállapodások, amelyek egy vagy több feltételt határoznak meg, amelyeket teljesíteni kell, mielőtt a pénzügyi művelet létrejön (NIF), valamint számos származékos eszköz. Ilyen például a harmadik felek által vállalt fizetési garanciák, az akkreditívek, a hitelkeretek, a jegyzési garanciával ellátott értékpapír-kibocsátási lehetőségek (NIF) és számos származékos pénzügyi eszköz. A rendszerben a feltételes eszköz azokban az esetekben számít pénzügyi eszköznek, amikor maga a szerződéses megállapodás piaci értékkel rendelkezik, mivel az a piacon forgalmazható, illetve ellentételezhető. Egyébként a rendszer nem tartja nyilván a feltételes eszközöket ⁽²⁾.
- 7.23. A rendszerben minden pénzügyi eszköznek megvan az ellentételező kötelezettsége, a monetáris arany és a különleges lehívási jogok (AF.1) kategóriájába besorolt pénzügyi eszközök kivételével.
- 7.24. A pénzügyi eszközök és kötelezettségek osztályozása megfelel a pénzügyi tranzakciók osztályozásának. Ezért a pénzügyi eszközök és kötelezettségek kategóriáinak, alkategóriáinak és alpontjainak meghatározásai, valamint a kiegészítő magyarázatok csak egyszer szerepelnek az ESA-ban, a pénzügyi tranzakciókról szóló fejezetben. A vagyonmérlegről szóló fejezet nem ismétli meg a meghatározásokat és azok magyarázatait a szöveges részben, de az 1. mellékletében összegzést ad a rendszerben meghatározott összes eszközzel és forrással.

⁽²⁾ A biztosítástechnikai tartalékok (AF.6) a biztosítótársaságok és nyugdíjpénztárak feltétel nélküli kötelezettségei. Azonban az egyes biztosítási kötvénytulajdonosoknál és kedvezményezetteknel lévő, ezeknek megfelelő pénzügyi eszközök a legtöbb esetben feltételes eszközök.

7.1. tábla – Az eszközök osztályozása

AN.	NEM PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK (AN.1 + AN.2)
AN.1	Termelt eszközök
AN.11	Állóeszközök ⁽¹⁾
AN.111	Tárgyi eszközök
AN.1111	Lakások
AN.1112	Egyéb épületek és építmények
AN.11121	Nem lakáscélú épületek
AN.11122	Egyéb építmények
AN.1113	Gépek és berendezések
AN.11131	Szállítóeszközök
AN.11132	Egyéb gépek és berendezések
AN.1114	Művelés alatt álló eszközök
AN.11141	Tenyész-, tejelő, igavonó stb. állatállomány
AN.11142	Szőlőültetvények, gyümölcsösök és egyéb rendszeres termést hozó fák ültetvényei
AN.112	Immateriális javak
AN.1121	Ásványkincsfeltárások
AN.1122	Számítógépes szoftverek
AN.1123	Eredeti szórakoztató, irodalmi vagy művészeti alkotások
AN.1129	Egyéb immateriális javak
AN.12	Készletek
AN.121	Anyagok és fogyóeszközök
AN.122	Befejezetlen termelés
AN.1221	Befejezetlen termelés művelés alatt álló eszközökön
AN.1222	Egyéb befejezetlen termelés
AN.123	Késztermékek
AN.124	Viszonteladásra szánt áruk
AN.13	Értéktárgyak
AN.131	Nemesfémek és drágakövek
AN.132	Régiségek és egyéb műtárgyak
AN.139	Egyéb értéktárgyak
AN.2	Nem termelt eszközök
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök
AN.211	Föld
AN.2111	Épületek és építmények alatt húzódó földterületek
AN.2112	Művelés alatt álló földterületek
AN.2113	Üdülőterület és a hozzá kapcsolódó felszíni vizek
AN.2119	Egyéb földterület és a hozzá kapcsolódó felszíni vizek
AN.212	Felszín alatti természeti kincsek
AN.2121	Szén-, kőolaj- és földgázkészletek
AN.2122	Fémtartalmú ásványkészletek
AN.2123	Nem fémtartalmú ásványkészletek
AN.213	Művelés alatt nem álló biológiai erőforrások
AN.214	Víz készletek
AN.22	Nem termelt immateriális javak
AN.221	Szabadalmak
AN.222	Haszonbérlet és egyéb átruházható szerződések
AN.223	Vásárolt cégérték
AN.229	Nem termelt egyéb immateriális javak
AF.	PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK ⁽²⁾ (AF.1 + AF.2 + AF.3 + AF.4 + AF.5 + AF.6 + AF.7)
AF.1	Monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR)
AF.11	Monetáris arany
AF.12	Különleges lehívási jogok (SDR)

AF.2	Készpénz és betétek
AF.21	Készpénz
AF.22	Átruházható betétek
AF.29	Egyéb betétek
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok
AF.33	Részvényeken kívüli értékpapírok a származékos pénzügyi eszközök kivételével
AF.331	Rövid lejáratú hitelek
AF.332	Hosszú lejáratú hitelek
AF.34	Származékos pénzügyi eszközök
AF.4	Hitelek
AF.41	Rövid lejáratú hitelek
AF.42	Hosszú lejáratú hitelek
AF.5	Részvények és tőkerészesedések
AF.51	Részvények és tőkerészesedések a befektetési jegyek kivételével
AF.511	Jegyzett részvények
AF.512	Nem jegyzett részvények
AF.513	Tőkerészesedések
AF.52	Befektetési jegyek
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok
AF.61	Háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból és a nyugdíjalapok tartalékaiból
AF.611	Háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból
AF.612	Háztartások nettó részesedése a nyugdíjalapok tartalékaiból
AF.62	Előre befizetett biztosítási díjak és függő károk tartalékai
AF.7	Egyéb aktív és passzív elszámolások
AF.71	Kereskedelmi hitelek és előlegek
AF.79	Egyéb

⁽¹⁾ Emlékeztető tétel AN.m: tartós fogyasztási cikkek.

⁽²⁾ Emlékeztető tétel AF.m: közvetlen külföldi tőkebefektetések.

A MÉRLEGTÉTELEK ÉRTÉKELÉSE

ÁLTALÁNOS ÉRTÉKELÉSI ELVEK

7.25. A mérlegben egy adott tételt úgy kell értékelni, mintha azt azon a napon szerezték volna be, amelyre a mérleg vonatkozik, beleértve nem pénzügyi eszközök esetén a tulajdonjog átruházásával kapcsolatos esetleges költségeket. Ez azt jelenti, hogy az eszközöket és kötelezettségeket az azon a napon érvényes folyó piaci árak alkalmazásával kell értékelni, amelyre a mérleg vonatkozik.

Ez azt jelenti, hogy az eszközöket a következők alapján kell értékelni:

- ha vásárolt eszközök, piaci beszerzési áron;
- ha saját számlára termelt eszközök, alapáron vagy hasonló áruk alapárának alapulvételével, vagy ha az alapárak nem állnak rendelkezésre, akkor költségeinek összegén.

7.26. Ideális esetben ezek az árak a piacon megfigyelhetőek. Megfigyelhető árak hiányában azonban – amely eset akkor fordulhat elő, ha a kérdéses tételek adásvételére a közelmúltban megfigyelhető módon nem került sor – becslés útján is meg kell kísérelni annak megállapítását, hogy milyenek lennének az árak, ha az eszközöket a mérlegkészítés időpontjában a piacon megvásárolnák.

7.27. A piacon megfigyelt árak vagy megfigyelt árakból, vagy a felmerült költségekből becsült árak mellett a folyó árak közelíthetőek a mérlegértékelés érdekében:

- az eladással csökkentett beszerzések ártértékelésével és akkumulálásával; vagy
- a jövőbeni hozamok jelen- vagy diszkontált értékével.

7.28. A piaci árak rendszerint rendelkezésre állnak sok pénzügyi eszköze, a meglévő ingatlanra (épületekre és egyéb építményekre, valamint a beépített földterületre) a meglévő szállítóeszközökre, növényi kultúrákra és állatállományra, valamint az újonnan termelt állóeszközökre és készletekre.

- 7.29. Néhány eszköz esetében az átértékelt eredeti beszerzési árat leírják az eszköz várható élettartama alatt. Egy ilyen eszköz értékét élettartama adott pontján az ilyen leírások akkumulált értékével csökkentett folyó beszerzési ára adja. A legtöbb állóeszköz a vagyonomérlegben a folyó piaci beszerzési áron nyilvántartható, csökkentve az állóeszközök kumulált értékcsökkenésével (leírt pótlási költség) ⁽³⁾.
- 7.30. Az olyan eszközök esetén, amikor a hozamok később jelentkeznek (például a száfa esetében), vagy hosszabb időszak alatt, fokozatosan térülnek meg (például a felszín alatti természeti kincsek esetében) diszkontrátát kell használni a várható jövőbeni hozamok jelenértékének kiszámításához.
- A diszkontrátát a vizsgált eszközök valamely kiválasztott típusával – erdők, bányák és kőfejtők – kapcsolatos gazdasági műveleteken alapuló információkból, nem pedig az általános kamatlábakból kell levezetni.
- 7.31. A külföldi fizetőeszközben meghatározott eszközök és kötelezettségek értékét a mérlegkészítés időpontjában érvényes pénzügyi árfolyamon kell nemzeti valutára átszámítani. Ennek az árfolyamnak a vételi és az eladási árfolyam közötti középárfolyamnak kell lennie.
- 7.32. A folyó piaci értékek alternatívái hasznosak lehetnek bizonyos elemzési célokra; és ezek emlékeztető tételként a vagyonomérlegben is feltüntetettek. Az alternatív értékelés példái közé tartozik a hosszú lejáratú kötvények névértéke, vagy a társasági tőke átértékelt, befizetett és ennek megfelelő egyenértéke.

NEM PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK (AN.)

TERMELT ESZKÖZÖK (AN.1)

Állóeszközök (AN.11)

Tárgyi eszközök (AN.111)

- 7.33. A tárgyi eszközöket, ha lehetséges, piaci áron kell nyilvántartani (vagy alapáron az új eszközök saját számlára történő termelése esetén), vagy ha nem lehetséges, a állóeszközök akkumulált értékcsökkenésével csökkentett folyó piaci beszerzési áron. A mérlegérték tartalmazza az ilyen eszközök tulajdonjogának átruházásához kapcsolódó, a vevőnél megjelenő költségeket, megfelelően leírva.

Immateriális javak (AN.112)

- 7.34. Az ásványkincsek feltárását az ebből a célból más intézményi egységgel kötött szerződés keretében kifizetett halmozott összegek, illetve a saját számlára végzett feltárás esetén az annak során felmerült költségek alapján kell értékelni. A feltárások esetében a korábban elvégzett és teljes összegben még le nem írt munkálatokat a tárgyidőszakban érvényes árak és költségek figyelembevételével kell átértékelni.
- 7.35. A számítógépes szoftvert a piaci beszerzési ár alapján, házon belüli előállítás esetén a becsült alapár alapján, vagy ha az ilyen árak nem állnak rendelkezésre, az előállítás költségei alapján kell értékelni. A korábbi években beszerzett és teljes mértékben még le nem írt szoftver értékét folyó áron vagy költségen (amelyek akár alacsonyabbak is lehetnek az eredeti árnál vagy költségnél) kell újra meghatározni.
- 7.36. A szórakoztató, irodalmi vagy művészeti alkotások eredeti példányait és egyéb immateriális javakat beszerzési áron kell értékelni, amennyiben az ilyen immateriális javakat ténylegesen forgalmazzák a piacon. A saját felhasználásra előállított immateriális javak esetében szükséges lehet azoknak a tárgyidőszak áraival megfelelően átértékelt és leírt termelési költségek alapján történő értékelése. Egyébként szükségessé válhat az ilyen eszközök tulajdonosához várhatóan befolyó jövőbeni bevételek becsült jelenértékének a felhasználása.

Készletek (AN.12)

- 7.37. A készletet nem azoknak az áraknak az alapján kell értékelni, amelyek a készletre kerülésük időpontjában értékelésük alapját képezte, hanem a mérlegkészítés időpontjában érvényes árak alapján.

⁽³⁾ A még használatban lévő összes állóeszköz leírással csökkentett értékeinek összegét nettó eszközállománynak nevezzük. A bruttó eszközérték magában foglalja az akkumulált állóeszközök értékcsökkenését is.

- 7.38. Az anyagok és fogyóeszközök készleteit piaci beszerzési áron, a késztermékek és befejezetlen termelés készleteit alapáron kell értékelni. A viszonteladásra szánt árukészletek értékének megállapítása, ha azokon a nagy- és kiskereskedő semmiféle további feldolgozási műveletet nem végez, a mérleg időpontjában érvényes árak alapján történik, a nagy- és kiskereskedőknél felmerülő szállítási költségek figyelmen kívül hagyásával. A befejezetlen termelés készletei esetében a zárómérlegben szereplő értéket ki lehet számítani egy hasonló termék mérlegkészítés napján érvényes alapárából kiindulva az időszak végéig felmerült termelési összköltség arányos részét alapul véve. Ha az ilyen késztermékek alapárának adatai nem állnak rendelkezésre, akkor alkalmazható a termelési költségnek a várható nettó működési eredménnyel vagy a (becsült nettó) vegyes jövedelemmel megnövelt összege is.

Az egyszeri felhasználásra kerülő növényi kultúrák (a szálfa kivételével) és a vágóállatok értéke az ilyen termékek piaci árának alapulvételével állapítható meg. A lábón álló fa értéke úgy becsülhető, hogy az erdő vágáseretségének eléréséig, illetve a kivágás stb. során felmerülő kiadások levonása után diszkontálni kell a szálfák folyó áron történő értékesítéséből származó jövőbeli jövedelmet.

Értéktárgyak (AN.13)

- 7.39. Az értéktárgyak – műtárgyak, régiségek, ékszerek, drágakövek, nem monetáris arany (lásd az 5.30. pontot) és egyéb fémek – értékét a folyó árak alapján kell megállapítani. Amennyiben ezeknek az eszközöknek létezik szervezett piaca, úgy azok értékét az ügynöki díjakat, illetve jutalékokat is magában foglaló tényleges vagy becsült ár alapján úgy kell meghatározni, mintha beszerzésük a piacon történne a mérlegkészítés napján. Egyébként értéküket a folyó árszintnek megfelelően átértékelt beszerzési árak alapján kell meghatározni.

NEM TERMELT ESZKÖZÖK (AN.2)

Nem termelt tárgyi eszközök (AN.21)

Föld (AN.211)

- 7.40. A talajjavításra fordított kiadásokat és a föld tulajdonjogának átruházásával kapcsolatos költségeket bruttó állóeszköz-felhalmozásként a földtől magától elkülönítve a tőkezámlán kell nyilvántartani.

Ha a föld értéke nem különíthető el a rajta lévő épületek és egyéb építmények értékétől, az eszközöket együttesen kell besorolni a várhatóan nagyobb értékű alapján.

A mérlegben a földet folyó piaci áron kell értékelni.

Ez az ár nem feltétlenül azonos a földvásárlás költségeit képező valamennyi költségelemnek a vásárlás időpontjában érvényes összegével. Elsősorban az fordulhat elő, hogy a folyó piaci ár nem tartalmazza a tulajdonjog átruházásának költségeit, vagy a talajjavításra fordított azon kiadásokat, amelyek még nincsenek nullára leírva. Így megtörténhet, hogy ezeket az összegeket eszköztartási veszteségként akár teljes összegben, akár részekre osztva rá kell vezetni az átértékelési számlára.

Felszín alatti természeti kincsek (AN.212)

- 7.41. A föld felszínén vagy felszíne alatt húzódó ásványlelőhelyeken bizonyítottan feltárt és az adott technológiai szint és relatív árak mellett gazdaságosan kiaknázzható készletek értékét az ilyen eszközök kereskedelmi célú kitermeléséből származó várható nettó bevétel jelenértéke alapján kell megállapítani.

Egyéb természeti kincsek (AN.213 és AN.214)

- 7.42. Mivel megfigyelhető árak az ide besorolt eszközök esetében valószínűleg nem állnak rendelkezésre, a természeti kincseket a belőlük várható jövőbeni bevételek jelenértéke alapján kell értékelni.

Nem termelt immateriális javak (AN.22)

- 7.43. A nem termelt immateriális javakat (szabadalmakat, haszonbérletet vagy egyéb átruházható szerződéseket, valamint a vásárolt cégértéket) folyó áron kell értékelni, ha azokat ténylegesen forgalmazzák a piacon. Egyéb esetekben becslés útján kell meghatározni az ilyen eszközök tulajdonosaihoz befolyó várható jövőbeni bevétel jelenértékét.

PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK ÉS KÖTELEZETTSÉGEK (AF.)

- 7.44. A pénzügyi eszközöket és kötelezettségeket elvileg folyó áron kell értékelni. Ugyanazt az értéket kell hozzájuk rendelni, akár eszközként, akár kötelezettségként függetlenül jelennek meg. Az árak nem tartalmazhatják azokat a kezelési költségeket, szolgáltatási díjakat, jutalékokat és hasonló kifizetéseket, amelyek elszámolása ezen gazdasági műveletek végrehajtása során nyújtott szolgáltatások ellenértékét jelentik.

Monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR) (AF.1)

- 7.45. A monetáris arany (AF.11) értékét a szervezett arany piacokon megállapított árak alapján kell meghatározni.

A különleges lehívási jogok (SDR) (AF.12) értékét az IMF naponta határozza meg, a hazai valutákkal szembeni átváltási árfolyamaikhoz pedig a devizapiacokon lehet hozzájutni.

Fizetőeszköz és betétek (AF.2)

- 7.46. A fizetőeszköz (AF.21) esetében annak értékét a névértéke adja.

A betétek (AF.22, AF.29) esetében a vagyonmérlegekben elszámolt értéket azok a tőkerészek jelentik, amelyeket az adósok szerződéses kötelezettségük részeként a hitelszerződés feltételei szerint a hitelezőknek akkor tartoznának visszafizetni, ha a betétek megszüntetésére a mérlegkészítés napján kerülne sor. Az értékek a felhalmozódott kamatot is tartalmazhatják (lásd az 5.130. pontot).

Részvényeken kívüli értékpapírok (AF.3)

- 7.47. Az értékmegállapítás elfogadott gyakorlatának összhangban kell állnia a felhalmozódott kamatok kezelésével és annak az eszközök meghatározott tételeibe történő besorolásával (lásd az 5.128., az 5.130. és az 5.138. pontot). Ha a felhalmozódott kamatokat korábban úgy kezelték a pénzügyi számlán, mintha azok a megfelelő értékpapírokba lennének visszaforgatva, akkor a mérlegben a részvényeken kívüli értékpapírok, a származékos pénzügyi eszközök kivételével (AF.33), értékét olyan módon kell megállapítani a folyó piaci árak alapján, hogy azok a felhalmozódott kamatösszeget is tartalmazzák. Ezen értékpapírok teljes piaci értéke két, egymástól elkülöníthető volumen-összetevőből áll, az egyik jelenti a tőkerészt, míg a másik a felhalmozódott kamatot. Így a teljes össz volumen tartalmazza a felhalmozódott kamatokat (vagyis a kibocsátott értékpapír-egységek számát, hozzáadva ehhez a felhalmozódott kamatokból származó kiegészítő volumet, lásd a 6.52. pontot), az egyes volumenegységekre alkalmazandó ár pedig nem tartalmazza a felhalmozódott kamatot.

Ha a pénzügyi számlán a felhalmozódott kamat értéke (a részvényeken kívüli értékpapírok a származékos pénzügyi eszközök kivételével) F.33 helyett (az egyéb aktív és passzív elszámolások) F.79 alatt szerepel, akkor a felhalmozódott kamat értékének a mérlegben is az AF.79 alatt kell szerepelnie.

- 7.48. A rövid lejáratú értékpapírok a részvények és a származékos pénzügyi eszközök kivételével (AF.331) alcsoportot folyó piaci értékükön kell értékelni.

Ha folyó piaci érték nem áll rendelkezésre:

- a) a névértéken kibocsátott rövid lejáratú értékpapírok értékét úgy kell meghatározni, hogy a névértékhez hozzá kell adni a még nem esedékes, illetve ki nem fizetett felhalmozódott kamatösszeget;
- b) a diszkontált értékpapírok értékét úgy kell megállapítani, hogy a kibocsátási árhoz hozzá kell adni a felhalmozódott kamatösszeget.

E közelítéseket azokra az értékpapírokra kell korlátozni, amelyeknek az eredeti lejáratuk nem haladja meg a három hónapot.

- 7.49. A hosszú lejáratú értékpapírok a részvények és a származékos pénzügyi eszközök kivételével (AF.332) alcsoportot mindig folyó piaci értékükön kell értékelni, függetlenül attól, hogy olyan kötvényekről van-e szó, amelyekre rendszeresen fizetnek kamatot, vagy névérték alatt kibocsátott vagy kamatszervény nélküli kötvényekről, amelyekre kevés vagy semmilyen kamatot nem fizetnek.

- 7.50. A származékos pénzügyi eszközöket (AF.34) a vagyonmérlegben folyó piaci árakon kell bemutatni. Abban az esetben, amikor jegyzett piaci ár nem áll rendelkezésre (például tőzsdén kívüli opcióknál) a származékos pénzügyi eszközt vagy a szerződésben szereplő tétel teljes kiegyenlítéséhez, megvásárlásához szükséges összegben, vagy a kifizetett felár összegén kell értékelni.

Megegyezés alapján, a származékos pénzügyi eszköz kibocsátójáról feltételezhető, hogy az eszköz ellentételező kötelezettsége nála keletkezett.

Hitelek (AF.4)

- 7.51. A hitelezők és az adósok vagyommérlegeiben egyaránt elszámolandó értékek azok a tőkerészek, amelyeket az adósok szerződéses kötelezettségeik alapján a hitelezőknek visszafizetni kötelesek, még abban az esetben is, ha a hitelt árengedményel vagy felárral forgalmazták.

Részvények és egyéb tulajdonosi követelések (AF.5)

- 7.52. A részvényeket és tőkerészesedéseket folyó áron kell értékelni. Ugyanazt a folyó árat kell alkalmazni mind az eszköz-, mind a forrásoldalon, bár a részvények és a tőkerészesedések jogilag nem kötelezettséget jelentenek a kibocsátó számára, hanem tulajdoni jogot a vállalat felszámolási értékére, amelynek összege előre nem ismert.
- 7.53. A tőzsdén jegyzett részvényeket (AF.511) a tőzsdén vagy más szervezett pénzügyi piacokon megfigyelt reprezentatív középárfolyamon kell értékelni.
- 7.54. A nem jegyzett részvények értékét (AF.512), amelyekkel rendszeresen nem kereskednek szervezett piacokon, a jegyzett részvények értékére történő hivatkozással kell becsülni. A becslésnél azonban figyelembe kell venni a két részvénytípus közti különbségeket, nevezetesen azok likviditását, és figyelembe kell venni a vállalat, illetve az üzletág élettartama során felhalmozott tartalékokat is.
- 7.55. Az alkalmazott becslési módszer nagymértékben függ a rendelkezésre álló statisztikai alapadatoktól. Itt figyelembe lehet venni például a nem jegyzett részvényeket érintő fúziós tevékenységek adatait. Ezenkívül azokban az esetekben, amikor a nem jegyzett részvényeket kibocsátó vállalkozások tartalékainak átlagértéke és annak az alaptőkéhez viszonyított aránya eltér a jegyzett részvényeket kibocsátó vállalkozások tartálékaitól, megfelelő megoldást jelenthet, ha a nem jegyzett részvények folyó árát a tartalékokat is magában foglaló adatok arányában, például a vállalkozás mérlegében található adott nettó vagyon vagy az ESA elvei szerint összeállított saját tőke arányában számítani:

$$\text{nem jegyzett részvények folyó ára} = \text{tőzsdén jegyzett részvények folyó ára} \times \frac{\text{saját tőke (nem jegyzett vállalkozások)}}{\text{saját tőke (jegyzett vállalkozások)}}$$

A folyó ár saját tőkéhez viszonyított aránya üzletáganként változhat. Ezért megfelelőbb a nem jegyzett részvények folyó árát ágazonként kiszámítani. Egyéb olyan különbségek is létezhetnek a jegyzett és a nem jegyzett vállalkozások között, amelyek hatással lehetnek a becslési módszerre.

- 7.56. A tőkerészesedések (AF.513) igen gyakran bizonyos intézményi egységek (kvázi vállalatok, állami vállalatok, nemzetközi szervezetek, képzett egységek stb.) kötelezettségét jelentik. Általánosságban ezeket meghatározott módszerekkel, például a saját tőke vagy névérték alapján kell értékelni. A saját tőke elszámolási módszerét szisztematikusan kell alkalmazni a kvázi vállalatokra, mivel azok nettó vagyona megegyezés alapján nulla.
- 7.57. A befektetési jegyeket (AF.52) folyó tőzsdei árfolyamon kell értékelni, ha azokat jegyzik, vagy folyó visszaváltási értékükön, ha azokat maga az alap visszavásárolhatja.

Biztosítástechnikai tartalékok (AF.6)

- 7.58. A háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból (AF.611) esetében a magánszemélyek tőke vagy jövedelem fizetésére vonatkozó biztosításmatematikailag meghatározott igényének jelenértéke számítható. Ez az érték tartalmazza az életbiztosító társaságok függő károkat, valamint a nyereségrészesedésre jogosító biztosításra képzett tartalékaira vonatkozó kötelezettségeit is, amelyek a nyereségrészesedésre jogosító

megéleési biztosítások és hasonló biztosítási kötvények lejáratkori értékét növelik. A nyereségrészesedésre jogosító biztosítások esetében a tartalékok eszköztartási nyereséget tartalmaznak.

- 7.59. A háztartások nyugdíjalapok tartalékaiból való nettó részesedése (AF.612) esetében az alapok kötelezettségének – és a háztartások pénzügyi eszközeinek – jellege a nyugdíjrendszer típusától függ.

A járulékkal meghatározott felosztó-kirovó nyugdíjrendszerek azok, amelyben a résztvevőknek ígért nyugdíjjuttatások szintje garantált. A járulékkal meghatározott felosztó-kirovó nyugdíjrendszer kötelezettsége megegyezik az ígért juttatások jelenértékével. Mivel a rendszer ideiglenesen lehet túl- vagy alulfinanszírozott, a meghatározott juttatást biztosító nyugdíjrendszer nettó vagyona lehet pozitív vagy negatív.

A pénzmegváltásos nyugdíjrendszer az, amelyiknél a juttatások közvetlenül az alap rendelkezésére álló eszközöktől függenek. A pénzmegváltásos nyugdíjrendszer esetében a kötelezettséget az alap eszközeinek folyó piaci értéke képezi. Az ilyen alapok nettó vagyona mindig nulla.

- 7.60. Az előre befizetett biztosítási díjak értékét, amely az AF.62 része, a kockázatviselés és a szerződésből még hátralévő időtartam aránya alapján kell meghatározni. A függőkárak tartalékának értékét, amely szintén az AF.62 része, azoknak az összegeknek a jelenértéke adja, amelyek kifizetésére a károk, beleértve a vitatott kárigényeket is, rendezése során várhatóan sor kerül.

Egyéb követelések és kötelezettségek számlák (AF.7)

- 7.61. A kereskedelmi hitelek és előlegek (AF.71) vagy egyéb követelés és kötelezettség tételek (AF. 79) értékét mind a hitelezőknél, mind az adósoknál abban az összegben kell megállapítani, amelyet az adósok a szerződés szerint a hitelezőknek a kötelezettség teljesítésekor fizetni kötelesek.

EMLÉKEZTETŐ TÉTELEK

- 7.62. Ahhoz, hogy bizonyos szektorok vonatkozásában a részletesebb elemzési igényeket kielégítő tételek is kimutatásra kerüljenek, a vagyommérlegekben a következő két emlékeztető tételt kell szerepeltetni:

- a) tartós fogyasztási cikkek (AN.m);
- b) közvetlen külföldi tőkebefektetések (AF.m).

Tartós fogyasztási cikkek (AN.m)

- 7.63. A tartós fogyasztási cikkek azok a tartós javak, amelyeket a háztartások végső fogyasztás céljára egy évnél hosszabb ideig rendszeresen igénybe vesznek. Ezek csak emlékeztető tételként kerülnek be a vagyommérlegekbe. Mérlegtételként való szerepeltetésük akkor lenne helyénvaló, ha a rendszer megkövetelné a tartós fogyasztási cikkek fokozatos felhasználását azokban a termelési folyamatokban, amelyek kibocsátása szolgáltatásokból áll. Azonban a tartós fogyasztási cikkek kezelésének módja ettől eltérő.

- 7.64. A háztartások birtokában lévő tartós fogyasztási cikkek készleteit – szállítóeszközöket, valamint egyéb gépeket és berendezéseket – folyó áron kell értékelni, állótőke-felhasználással megegyező összesített terhek bruttó és nettó értékén is. A mérlegben emlékeztető tételként feltüntetett adatok azonban nettó értékek, tehát nem tartalmazhatják az összesített terheket.

- 7.65. A jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozások tulajdonosainak birtokában lévő tartós javakat igénybe veheti egyrészt a vállalkozás valamely termelési célból, másrészt igénybe vehetik a háztartás tagjai is végső fogyasztás céljára. A mérlegben a vállalkozás vonatkozásában feltüntetett értékeknek tükrözniük kell a vállalkozásnak tulajdonítható használat arányát.

Közvetlen külföldi tőkebefektetések (AF.m)

- 7.66. A közvetlen külföldi tőkebefektetés pénzügyi eszközöket tartalmaz, azaz nem fizikai tőkét, mivel a közvetlen külföldi tőkebefektető vállalkozás egy másik ország rezidens vállalata vagy kvázi vállalata. A közvetlen külföldi tőkebefektetést jelentő pénzügyi eszközöket és kötelezettségeket

a részvények és tőkerészesedések, a hitelek, továbbá az egyéb aktív és passzív elszámolások kategóriába sorolt pénzügyi eszközök jellegének megfelelően kell elszámolni. A közvetlen külföldi tőkebefektetések egyes fenti kategóriákban szerepeltetett összegeit emlékeztető tételként elkülönítve kell nyilvántartani.

PÉNZÜGYI MÉRLEGEK

- 7.67. A pénzügyi mérleg (egy szektor vagy a külföld mérlege) bal oldalán a pénzügyi eszközök, jobb oldalán a kötelezettségek szerepelnek. A pénzügyi mérleg egyenlegező tételét a nettó pénzügyi eszközök képezik (BF.90).
- 7.68. Egy szektor pénzügyi mérlege lehet konszolidált vagy nem konszolidált mérleg. A nem konszolidált pénzügyi mérleg a szektorba besorolt intézményi egységek pénzügyi eszközeit és kötelezettségeit mutatja ki. A nem konszolidált pénzügyi mérleggel összehasonlítva a konszolidált pénzügyi mérlegből azok a pénzügyi eszközök és kötelezettségek hiányoznak, amelyek ellentételei az ugyanabba a szektorba besorolt intézményi egységek kötelezettségei, illetve pénzügyi eszközei. A külföldi eszközök és kötelezettségek mérlege, azaz a külföld pénzügyi mérlege (lásd a 8.77. pontot) már meghatározás szerint konszolidált.
- 7.69. Az adósok/hitelezők szerint részletezett pénzügyi mérleg (egy szektor vagy a külföld mérlege) a pénzügyi mérlegnek az a bővített változata, amelyik a pénzügyi eszközöket az adós ágazati, a kötelezettségeket pedig a hitelező ágazati bontásában is feltünteti. Így információkkal szolgál az adós-hitelezői kapcsolatrendszeréről, és megfelel az adósok/hitelezők szerint részletezett pénzügyi számlának (lásd az 5.13. pontot).
-

7.1. melléklet

Az egyes eszközkategóriák meghatározása

Az eszközök besorolása	Meghatározások
NEM PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK (AN.)	Eszközök, amelyek felett intézményi egységek együttesen vagy külön-külön gyakorolják a tulajdonjogot, és amelyekből tulajdonosaik gazdasági előnyökre tehetnek szert azért, hogy bizonyos ideig birtokukban tartják vagy használják azokat; ide tartoznak a termelt és a nem termelt tárgyi eszközök, valamint az immateriális javak többsége, amelyekkel szemben kötelezettséget nem kell elszámolni.
Termelt eszközök (AN.1)	Nem pénzügyi eszközök, amelyek termelési folyamatok kibocsátásaként jönnek létre. A termelt eszközök közé a következőkben meghatározott állóeszközök, készletek és értéktárgyak tartoznak.
Állóeszközök (AN.11)	Azok a termelt eszközök, amelyek a termelési folyamatok során ismétlődően vagy folyamatosan, egy évet meghaladó időn keresztül kerülnek felhasználásra. Az állóeszközök közé a következőkben meghatározott tárgyi eszközök és immateriális javak tartoznak.
Tárgyi eszközök (AN.111)	Állóeszközök, amelyek közé a következőkben meghatározott lakások, egyéb épületek és építmények, gépek és berendezések, továbbá művelés alatt álló eszközök tartoznak.
Lakások (AN.1111)	<p>Kizárólagosan vagy elsődlegesen lakás céljára használt épületek beleértve a hozzájuk tartozó építményeket, például garázsokat és a lakásokban szokás szerint felszerelt állandó berendezési tárgyakat. Ide kell sorolni azokat a lakóhajókat, bárkákat, trélerlakásokat és lakókocsikat is, amelyek a háztartások elsődleges lakóhelyeül szolgálnak, valamint az elsősorban lakásként besorolt műemlékeket. A telek tehermentesítésének és előkészítésének költségeit is itt kell elszámolni.</p> <p>Ide tartoznak például a lakáscélú épületek, az egy-, vagy kétlakásos házak és más, tartós használatra szánt lakáscélú épületek.</p> <p>Az építés alatt álló lakásokat akkor kell idesorolni, ha feltételezhető, hogy a végső felhasználó vagy azért a tulajdonosa a lakásnak, mert az építkezés saját számlára történik, vagy azért, mert a várható birtokbavétel adásvételi szerződéssel igazolható.</p> <p>A katonai személyzet számára vásárolt, valamint a polgári egységek által megvásárolt lakásokat azért kell idesorolni, mert azokat lakásszolgáltatások végzésére használják.</p>
Egyéb épületek és építmények (AN.1112)	<p>A következőkben meghatározott nem lakóépületek és egyéb építmények.</p> <p>Az építés alatt álló épületeket és építményeket akkor kell idesorolni, ha feltételezhető, hogy a végső felhasználó azok birtokába került vagy azért, mert az építkezés annak saját kivitelezésében folyik, vagy azért, mert várható birtokbavételük adásvételi szerződéssel igazolható. A katonai célból megvásárolt épületeket és építményeket akkor kell idesorolni, ha hasonlóan a termelési célra vásárolt polgári épületekre és használatuk megegyezik azokkal.</p>
Nem lakáscélú épületek (AN.11121)	<p>Épületek, amelyek nem lakás céljára szolgálnak, beleértve az építmények szerves részét képező berendezési tárgyakat, létesítményeket és berendezéseket, valamint a terület megtisztításának és előkészítésének költségeit. Ide tartoznak azok a történelmi műemlékek is, amelyek elsősorban nem lakás céljára szolgálnak.</p> <p>Ide kell sorolni például a vámraktárakat és ipari épületeket, a kereskedelmi épületeket, valamint a szórakoztatóipari létesítményeket, szállodákat, éttermeket, az oktatási és egészségügyi intézmények épületeit stb.</p>
Egyéb építmények (AN.11122)	Az épületektől eltérő építmények, beleértve az utcák, a szennyvízcsatornák, valamint a terület megtisztításának és előkészítésének költségeit, amennyiben

Az eszközök besorolása	Meghatározások
Gépek és berendezések (AN.1113)	<p>nem lakáscélú, vagy attól eltérő célra szolgáló épületekkel kapcsolatban merülnek fel. Ide tartoznak azok a történelmi műemlékek is, amelyek lakáscélú, vagy nem lakáscélú épületként nem besorolhatóak, továbbá a felszín alatti természeti kincsek bányászataival összefüggő aknák, járatok és egyéb építmények. (A jelentősebb területfejlesztési kiadások, például az árvízvédelmi gátak és töltések, benne foglaltatnak a föld értékében.)</p> <p>Ide tartoznak például az autópályák, utcák, utak, vasutak és repülőtéri kifutópályák, hidak, az emelt pályatesttel rendelkező autópályák, alagutak és aluljárók, a vízi utak, kikötők és gátak, valamint az egyéb vízművek, távvezetékek, a helyi távközlési és nagyfeszültségű vezetékek és kábelek, kiegészítő bányászati és ipari létesítmények, sportlétesítmények és üdülők.</p> <p>Szállítóeszközök, valamint a következőkben meghatározott egyéb gépek és berendezések azok kivételével, amelyeket háztartások vásárolnak meg végső fogyasztás céljára. A viszonylag olcsó és meglehetősen stabil áron megvásárolt szerszámok, például a kéziszerszámok nem tartoznak ide. Szintén nem ide tartoznak a lakások, valamint a nem lakáscélú épületek elválaszthatatlan részét képező gépészeti és berendezések.</p> <p>Nem tartoznak ide a befejezetlen gépek és berendezések, kivéve ha saját vállalkozásban állítják elő azokat, mivel feltételezhető, hogy a végső felhasználó csak az eszköz átvételének időpontjában kerül annak birtokába. A katonai célra beszerzett gépeket és berendezéseket akkor kell idesorolni, ha hasonlítanak a polgári egységek által termelési célra vásárolt eszközökre és katonai használatuk megegyezik azokéval.</p> <p>A háztartások által végső fogyasztásra beszerzett gépeket és berendezéseket nem eszközként kell kezelni. Ehelyett azokat a háztartásokra vonatkozó mérleg „tartós fogyasztási cikkek” kiegészítő tételébe kell sorolni. A háztartások által elsősorban lakás céljára használt lakóhajókat, bárkákat, kerekre szerelt mobil házakat és lakókocsikat a lakások körében kell nyilvántartani.</p>
Szállítóeszközök (AN.11131)	<p>Emberek és tárgyak szállítására szolgáló berendezések. Ide kell sorolni például azokat a termékeket, amelyek eltérnek a CPA ⁽¹⁾ DM alfejezetében szereplő alkatrészekről, az olyan szállítóeszközöket, mint a gépjárművek, a vontatók és nyerges pótkocsik, a vasúti és villamosvasúti mozdonyok és a vasúti kocsik, valamint a repülőgépek és űrhajók, motorkerékpárok, kerékpárok stb.</p>
Egyéb gépek és berendezések (AN.11132)	<p>Máshová be nem sorolt gépek és berendezések. A CPA csoportokba tartoznak például az alkatrészek, beszerelési, javítási és karbantartási szolgáltatásokon kívüli termékek: 29.1 „a termelésre, illetve a mechanikusenergia-felhasználására szánt gépek, kivéve a repülőgépeket, a gépjárműveket és a motorkerékpárt”; 29.2 „egyéb általános rendeltetésű gépek”; 29.3 „mezőgazdasági és erdészeti gépek”; 29.4 „szerszámgépek”; 29.5 „egyéb célgépek”; a CPA 30 „irodai gépek és számítógépek”; 31 „máshová be nem sorolt elektronikai gépek és készülékek”; 32 „rádió, televízió és távközlési berendezések és készülékek”; valamint 33 „orvosi, precíziós és optikai műszerek, karórák és órák”. További példák, amelyek a CPA kategóriába tartoznak, az alkatrészek, beszerelési, javítási és karbantartási szolgáltatásokon kívüli termékek: 23.30.2 „atomerőművi, nem fűtőelemek (betétek)”; 36.1 „bútorok”; 36.3 „hangszerek”; 36.4 „sportcikk”; 28.3 „gőzgenerátorok, kivéve a központi fűtést biztosító melegvíz-kazánokat”.</p>
Művelés alatt álló eszközök (AN.1114)	<p>Tenyész-, tejelő, igavonó stb. állatállomány, valamint szőlőültetvények, gyümölcsöskertek és egyéb rendszeres termést hozó fák ültetvényei, amelyek a későbbiekben meghatározott intézményi egységek közvetlen ellenőrzése, felelősége és irányítása alá tartoznak.</p> <p>Az éretlen, művelés alatt álló eszközök (termények) csak akkor tartoznak ide, ha azokat saját felhasználásra termelik.</p>

Az eszközök besorolása	Meghatározások
Tenyész-, tejelő, igavonó stb. állatállomány (AN.11141)	Az évről-évre folyamatosan előállított termékeikért tartott állatállomány. Ide kell sorolni a tenyészállományokat (a halakat és a baromfit is beleértve), a fejősteheket, az igavonó állatokat, a juhokat vagy más olyan állatot, amelyet gyapjú előállítására céljából tartanak, továbbá a szállítás, a versenyzés vagy szórakoztatás céljára tartott állatokat.
Szőlőültetvények, gyümölcsösök és egyéb rendszeres termést hozó fák ültetvényei (AN.11142)	Az évről-évre hozott termésért gondozott fák (a szőlőt és a cserjeféléket is beleértve), köztük azok, amelyek gyümölcsöt és csonthéjas gyümölcsöt hoznak, növényi nedveket és gyantát adnak, fakérgükből és faleveleiből különféle termékek készülnek.
Immateriális javak (AN.112)	Állóeszközök, amelyek közé az ásványkincsfeltárások, a számítógépes szoftverek, a szórakoztató, irodalmi vagy művészeti alkotások eredeti példányai, valamint a következőkben meghatározott egyéb immateriális javak tartoznak, amelyek használata rendeltetésük szerint meghaladja az egy évet.
Ásványkincsfeltárások (AN.1121)	A kőolaj-, földgáz-, valamint nem kőolajlelőhelyek feltárására fordított kiadások értéke. A kiadások közé tartoznak az előzetes koncessziós díjak, a koncessziós és beszerzési költségek, a szakértői véleményezés költségei, valamint a tényleges próba- és kutatófúrás költségei, továbbá azoknak a légi és egyéb felméréseknek a költségei és azok a szállítási költségek stb., amelyek révén a próbafúrásokra sor kerülhet.
Számítógépes szoftver (AN.1122)	Számítógépes programok, programleírások és támogató anyagok rendszer- és alkalmazói szoftverekhez. Ide tartoznak a vásárolt és a saját fejlesztésű szoftverek, amennyiben a kiadás nagy. Ide kell sorolni a várhatólag egy évet meghaladó felhasználásra szánt számítógépes adatbázisok megvásárlására, kifejlesztésére vagy bővítésére fordított jelentős kiadásokat is, függetlenül attól, hogy azokat értékesítik-e vagy sem.
Eredeti szórakoztató, irodalmi vagy művészeti alkotások (AN.1123)	Eredeti filmek, hangfelvételek, kéziratok, magnetofonszalagok, modellek stb., amelyekre színházi előadásokat, rádió- és televízióműsorokat, zenei előadásokat, sporteseményeket, irodalmi és művészeti alkotásokat stb. vesznek fel vagy azokat testesítik meg. A saját művek is ide tartoznak. Egyes esetekben, például a filmek tekintetében több eredeti példány is létezhet.
Egyéb immateriális javak (AN.1129)	Máshová be nem sorolt új információk, szaktudás stb., amelyek termelési folyamatban történő felhasználása a felettük tulajdonjogot gyakorló egységekre vagy más olyan egységekre korlátozódik, amelyek az előbbieket engedélyével rendelkeznek.
Készletek (AN.12)	Termelt eszközök, amelyek közé a tárgyidőszakban vagy egy korábbi időszakban létrehozott és értékesítés, a termelésben történő felhasználás, vagy bármilyen egyéb későbbi felhasználás céljából tárolt áruk és szolgáltatások tartoznak. A következőkben meghatározott anyagokat és fogyóeszközöket, befejezetlen termelést, késztermékeket és viszonteladásra szánt árukat kell idesorolni.
Anyagok és fogyóeszközök (AN.121)	Áruk, amelyeket tulajdonosaik folyó termelőfelhasználásként saját termelési folyamataikban kívánnak felhasználni a viszonteladás szándéka nélkül.
Befejezetlen termelés (AN.122)	Áruk és szolgáltatások, amelyek részben elkészültek, de amelyeket általában nem adnak át más egységeknek további feldolgozás nélkül, vagy amelyek még nem értek, és amelyeknek a termelését egy későbbi időszakban ugyanazon termelő folytatja. Nem tartoznak ide azok a részlegesen elkészült építmények, amelyeknek a tulajdonjogát a végső tulajdonos megszerzi vagy azért, mert azt saját használatra maga hozta létre, vagy azért, mert a tulajdonjogot érvényes adásvételi szerződés megléte igazolja. Ide kell sorolni ugyanakkor a következőkben meghatározott művelés alatt álló eszközök befejezetlen termelését és az egyéb befejezetlen termelést.
Befejezetlen termelés művelés alatt álló eszközökön (AN.1221)	Csak a vágáskor keletkező termékekért tartott állatállomány, például baromfi és mesterséges körülmények között tenyésztett hal, továbbá a kivágáskor csak egyszeri terméket biztosító fák és egyéb növények, valamint azok az érettség állapotába nem került művelés alatt álló eszközök, amelyek rendszeresen biztosítanak termékeket.
Egyéb befejezetlen termelés (AN.1222)	A művelés alatt álló eszközökön kívül azok az áruk és szolgáltatások, amelyeket a termelő csak részben dolgozott fel, gyártott le, vagy állított össze, de amelyeket további feldolgozás nélkül általában nem értékesít, szállít le, illetve ad át másoknak.

Az eszközök besorolása	Meghatározások
Késztermékek (AN.123)	Áruk, amelyek készen alkalmasak arra, hogy a termelő értékesítse, vagy leszállítsa azokat.
Viszonteladásra szánt termékek (AN.124)	Vállalkozások, például nagykereskedők és kiskereskedők által további feldolgozás nélkül, viszonteladás szándékával beszerzett termékek, amelyekben maguk további feldolgozást nem végeznek (azaz csak olyan átalakítást, ami a terméket vonzóbbá teszi a vásárló szemében).
Értéktárgyak (AN.13)	Termelt eszközök, amelyek elsősorban nem termelési vagy fogyasztási célt szolgálnak, amelyeknek várhatóan emelkedik, de legalábbis nem csökken a reálértéke, amelyek minősége rendes körülmények között az idő múlásával nem romlik, és amelyek beszerzésére és birtoklására értékőrző funkciója miatt kerül sor. Az értéktárgyak közé a következőkben meghatározott nemesfémek, drágakövek, régiségek és egyéb műtárgyak, továbbá az egyéb értéktárgyak tartoznak.
Nemesfémek és drágakövek (AN.131)	Olyan nemesfémek és drágakövek, amelyek nem vállalatok tulajdonában vannak, és amelyeket nem használnak fel a termelési folyamatokban.
Régiségek és egyéb műtárgyak (AN.132)	Festmények, szobrok stb., amelyeket műtárgyként vagy régiségként ismernek el.
Egyéb értéktárgyak (AN.139)	Máshová be nem sorolt értéktárgyak, például jelentős értéket képviselő gyűjtemények, továbbá drágakövekből és nemesfémekből készült ékszerek.
Nem termelt eszközök (AN.2)	Nem pénzügyi eszközök, amelyek nem a termelési folyamatok során jönnek létre. A nem termelt eszközök közé kell sorolni a következőkben meghatározott tárgyi eszközöket és immateriális javakat. Ide kell sorolni ezen eszközök tulajdonjogának átszállásával kapcsolatos, illetve azok jelentősebb fejlesztési költségeit is.
Nem termelt tárgyi eszközök (AN.21)	Természetben előforduló nem termelt eszközök, amelyek felett a tulajdonjog gyakorolható, illetve átruházható. Azok a környezeti eszközök, amelyek felett tulajdonjogot senki sem gyakorol, illetve nem tud gyakorolni például a nyílt tengerek vagy a levegő nem tartozik ide. A nem termelt tárgyi eszközök közé a következőkben meghatározott föld, felszín alatti ásványkincsek, művelés alatt nem álló biológiai erőforrások és vízkészletek tartoznak.
Föld (AN.211)	A föld, beleértve annak fogalmába a talajtakarót, valamint a hozzá kapcsolódó felszíni vizeket, amelyek felett tulajdonjog gyakorolható. Ide kell sorolni azokat a jelentősebb fejlesztéseket is, amelyek fizikailag nem választhatók el magától a földtől. Nem tartoznak ide a földterületen található, vagy azon átvezető épületek és egyéb építmények, a természetett növények, a fák és az állatok, a felszín alatti ásványkincsek, a művelés alatt nem álló biológiai erőforrások és a felszín alatti vízkészletek. A föld fogalma tartalmazza a következőkben meghatározott épületek és építmények alatt húzódó földterületeket, a művelés alatt álló földterületeket, az üdülőterületeket és a hozzájuk kapcsolódó felszíni vizeket, valamint az egyéb földterületeket a hozzájuk kapcsolódó felszíni vizekkel.
Épületek és építmények alatt húzódó földterületek (AN.2111)	Olyan földterület, amelyen lakások, nem lakás céljára szolgáló épületek és építmények állnak, vagy amelybe ezek alapjait beleásták, beleértve a gazdaságok és nem mezőgazdasági lakások szerves részének tekintett udvarokat és kerteteket, valamint a gazdaságokhoz vezető utakat.
Művelés alatt álló földterületek (AN.2112)	Föld, amelyen kereskedelmi célra vagy saját szükségletre történő mezőgazdasági, illetve kertészeti termelés folyik, elvben beleértve az ültetvények, gyümölcsösök, szőlőkkel beültetett földterületeket is.
Üdülőterület és a hozzá kapcsolódó felszíni vizek (AN.2113)	Magántulajdonú, szép fekvésű területek, parkok és vidámparkok, továbbá közparkok és üdülőövezetek, valamint a hozzájuk kapcsolódó felszíni vizek.
Egyéb földterület és a hozzá kapcsolódó felszíni vizek (AN.2119)	Máshová be nem sorolt földterületek, beleértve a nem saját szükségletre vagy kereskedelmi célra művelt magánkerteket és telkeket, a közösségi legelőket, a lakóhelyeket övező földterületeket, a gazdasági és nem gazdasági épületek elválaszthatatlannak tekintett részét képező udvarokon és kerteken kívül, továbbá a hozzájuk kapcsolódó felszíni vizek.

Az eszközök besorolása	Meghatározások
Felszín alatti ásványkincsek (AN.212)	A föld felszínén vagy felszíne alatt húzódó ásványlelőhelyeken bizonyítottan feltárt és az adott technológiai szint és relatív árak mellett gazdaságosan kiaknázzható készletek. A felszín alatti ásványkincsek feletti tulajdonjog általában elkülönül magának a földnek a birtoklásától. A felszín alatti ásványkincsek közé a következőkben meghatározott szén-, kőolaj- és földgázkészleteket, valamint fémtartalmú és nem fémtartalmú ásványkészletek kell sorolni.
Szén-, kőolaj és földgázkészletek (AN.2121)	Antracit-, feketeszén- és barnaszénlelőhelyek, továbbá kőolaj- és földgázkészletek, valamint mezők.
Fémtartalmú ásványkészletek (AN.2122)	Vastartalmú, nem vastartalmú és nemesfémtartalmú ércek.
Nem fémtartalmú ásványkészletek (AN.2123)	Kőfejtők, agyag- és homokbányák, kémiai és talajjavító ásványianyag-lelőhelyek, sótelepek, kvarc-, gipsz-, természetes drágakő-, aszfalt- és bitumen-, tőzeg és egyéb nem fém ásványianyag-lelőhelyek tartalma a szénen és kőolajon kívül.
Művelés alatt nem álló biológiai erőforrások (AN.213)	Egyszeri és rendszeres termékeket szolgáltató állatok és növények, amelyek felett tulajdonosi jogok gyakorolhatók, de amelyek növekedése és/vagy regenerálódása felett semmilyen intézményi egység nem gyakorol közvetlen ellenőrzést, felelősséget, illetve irányítást. Ide kell sorolni többek között egy-egy ország területén az őserdőket és halgazdaságokat. Csak azokat az erőforrásokat kell idesorolni, amelyek gazdasági célból jelenleg kiaknázzhatóak, vagy valószínűleg hamarosan azzá válnak.
Víz készletek (AN.214)	Víz tároló rétegek és más talajvízkészletek, amennyiben ezek szűkössége tulajdon- és/vagy használati jogok gyakorlásához, piaci érték megállapításához és bizonyos gazdasági ellenőrző intézkedések megtételéhez vezet.
Nem termelt immateriális javak (AN.22)	Nem termelt eszközök, amelyek szellemi javak. Létezésüket olyan jogi vagy számviteli műveletek igazolják, mint a szabadalom megadása, vagy valamilyen gazdasági haszonnak egy harmadik félre történő átruházása. Néhányan közülük feljogosítják tulajdonosaikat, hogy bizonyos meghatározott tevékenységeket végezzenek, míg más intézményi egységeket a tulajdonos engedélyének hiányában kizárnak ezen tevékenységekből. A nem termelt immateriális javak közé a szabadalmakat, a hasznbérletet és az egyéb átruházható szerződéseket, a vásárolt cégértéket és az egyéb nem termelt immateriális javakat kell sorolni.
Szabadalmak (AN.221)	A műszaki újdonság kategóriába tartozó találmányok, amelyekre törvény vagy bírói határozat erejénél fogva szabadalmi védetség nyújtható. Ide kell sorolni például az anyagok, folyamatok, mechanizmusok, elektromos és elektronikus áramkörök, továbbá készülékek összetételét, gyógyszeripari készítmények, valamint élőlények újabb fajtáinak mesterséges úton történő létrehozását.
Hasznbérlet és egyéb átruházható szerződés (AN.222)	Hasznbérlet, illetve szerződés, amelyben a hasznbérletnek jogában áll a hasznbérletet a bérbeadótól függetlenül harmadik félre átruházni. Ide kell sorolni például a föld, az épületek és egyéb építmények hasznbérletét, a koncessziókat, illetve az ásványianyag-lelőhelyek, vagy a halászati területek hasznosítására vonatkozó kizárólagos jogokat, a sportolókklal és művek szerzőivel kötött átruházható szerződéseket, valamint a még meg nem termelt tárgyi eszközökre vonatkozó elővásárlási jogát. A gépek hasznbérletbe adása nem tartozik a nem pénzügyi immateriális javak közé.
Vásárolt cégérték (AN.223)	Valamely működő vállalkozásért megfizetett érték, valamint a vállalat eszközeinek a kötelezettségei összegével csökkentett értéke közötti különbözet, ahol az eszközök minden egyes tétele külön-külön kerül megállapításra és értékelésre. Ezért a cégérték bármely olyan, a vállalkozásnak hosszú távon hasznot jelentő dolgot magában foglal, amelyet külön eszközként nem határoztak meg, valamint annak a ténynek az értékét, hogy az eszközök csoportját együttesen hasznosítják, és az nem egyszerűen elkülöníthető eszközök gyűjteménye.

Az eszközök besorolása	Meghatározások
Nem termelt egyéb immateriális javak (AN.229)	Máshová be nem sorolt nem termelt immateriális javak.
PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK ÉS KÖTELEZETTSÉGEK (AF.)	A pénzügyi eszközök olyan gazdasági eszközök, amelyek közé a fizetőeszközök, a pénzügyi követelések és azok a gazdasági eszközök tartoznak, amelyek jellegükben közel állnak a pénzügyi követelésekhez.
Monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR) (AF.1)	A fizetőeszközök közé tartoznak a monetáris arany, a különleges lehívási jogok (SDR), a készpénz és az átruházható betétek.
Monetáris arany (AF.11)	A pénzügyi követelések feljogosítják tulajdonosaikat, a hitelezőket, hogy más intézményi egységektől, az adósoktól, akiknél a követelést ellentételező kötelezettségek felmerültek, bármiféle ellenszolgáltatás nélkül egyszeri vagy sorozatosan fizetett összegekhez jussanak hozzá.
Különleges lehívási jogok (SDR) (AF.12)	A jellegükben a pénzügyi követelésekhez közel álló gazdasági eszközök közé kell sorolni például a származékos pénzügyi eszközöket, valamint a részvényeket és az egyéb tőkerészesedéseket.
Fizetőeszköz és betétek (AF.2)	Az e kategóriába sorolt pénzügyi eszközök az egyedüli olyan pénzügyi eszközök, amelyekkel szemben a rendszerben nem állnak ellentételező kötelezettségek.
Fizetőeszköz (AF.21)	A monetáris hatóságok vagy a hatóságok tényleges ellenőrzése alá tartozó más egységek által a devizatartalék részeként tartott arany.
Átruházható betétek (AF.22)	A Nemzetközi Valutaalap (IMF) által létrehozott és tagjai között, azok meglévő tartalékeszközeinek kiegészítése céljából felosztott nemzetközi tartalékot képező eszközök.
Egyéb betétek (AF.29)	A forgalomban lévő pénz, valamint a nemzeti és külföldi pénznemben elhelyezett betétek valamennyi típusa.
Részvényeken kívüli értékpapírok (AF.3)	A fizetések lebonyolításának eszközeként általánosan használt, forgalomban lévő bankjegyek és érmék.
Részvényeken kívüli értékpapírok a pénzügyi derivatívák kivételével (AF.33)	Azok a betétek (hazai vagy külföldi pénznemben), amelyek azonnal készpénzre válthatók, vagy amelyek csekk, banki megbízás, illetve terhelés útján vagy más hasonló módon bármiféle jelentősebb korlátozás vagy szankció alkalmazása nélkül átruházhatóak.
Rövid lejáratú értékpapírok a részvények és a pénzügyi derivatívák kivételével (AF.331)	Azok a betétek (hazai vagy külföldi pénznemben), amelyek másra át nem ruházhatóak. Az egyéb betétek bármiféle jelentősebb korlátozás vagy szankció alkalmazása nélkül nem használhatóak fel bármikor fizetésre, továbbá pénzre vagy átruházható betétekre nem válthatók át.
Hosszú lejáratú értékpapírok a részvények és a pénzügyi derivatívák kivételével (AF.332)	Pénzügyi eszközök, amelyek olyan forgatható és bemutatóra szóló értékpapírok, amelyekkel rendszerint a másodlagos piacokon kereskednek, és nem biztosítanak birtokosuknak semmilyen tulajdonjogot a kibocsátó intézményi egységben.
Származékos pénzügyi eszközök (AF.34)	Azok a részvényeken kívüli értékpapírok, amelyek szelvénykifizetések (kamat) formájában tulajdonosuknak feltétel nélküli jogot biztosítanak valamilyen rögzített, vagy szerződésben meghatározott módon változó összegű pénzjövdelemre és/vagy egy vagy több meghatározott napon, illetve a kiállítás időpontjában rögzített időponttól kezdődően valamilyen megállapított rögzített összegre.
	A részvényeken kívüli olyan értékpapírok, amelyek eredeti lejárat ideje rendszerint egy év vagy annál rövidebb, kivételes esetekben pedig legfeljebb két év, kivéve a származékos pénzügyi eszközöket.
	A részvényeken kívüli olyan értékpapírok, amelyek eredeti lejárat ideje rendszerint egy évnél hosszabb, kivételes esetekben pedig legalább két év, kivéve a származékos pénzügyi eszközöket.
	Más elsődleges eszközön alapuló, vagy abból származtatott pénzügyi eszközök. Az elsődleges eszköz általában egy másik pénzügyi eszköz, de lehet árucikk vagy mutatószám is.

Az eszközök besorolása	Meghatározások
Hitelek (AF.4)	Pénzügyi eszközök, amelyek akkor jönnek létre, amikor a hitelezők akár közvetlenül, akár brókerek közvetítésével pénzt hiteleznek az adósoknak, amelyeket vagy nem forgatható okmányok támasztanak alá, vagy amelyeket nem igazolnak okmányok.
Rövid lejáratú hitelek (AF.41)	Hitelek, amelyek eredeti lejáratú ideje rendszerint egy év, vagy annál kevesebb, kivételes esetekben pedig legfeljebb két év, továbbá a felszólításra visszafizetendő hitelek.
Hosszú lejáratú hitelek (AF.42)	Hitelek, amelyek eredeti lejáratú ideje rendszerint egy évnél hosszabb, kivételes esetekben pedig legalább két év.
Részvények és egyéb tulajdonosi követelések (AF.5)	Pénzügyi eszközök, amelyek tulajdonosi jogokat testesítenek meg vállalatokban és kvázi vállalatokban. Ezek a pénzügyi eszközök általában jogot biztosítanak tulajdonosaiknak arra, hogy részesüljenek a vállalatok, illetve a kvázi vállalatok nyereségéből, továbbá felszámolás esetén részt kapjanak azok nettó vagyonából.
Részvények és egyéb tulajdonosi követelések a befektetési jegyek kivételével (AF.51)	A befektetési jegyeken kívüli olyan pénzügyi eszközök, amelyek tulajdonosi jogokat testesítenek meg vállalatokban vagy kvázi vállalatokban. Ezek a pénzügyi eszközök általában jogot biztosítanak tulajdonosaiknak arra, hogy részesüljenek a vállalatok, illetve a kvázi vállalatok nyereségéből, továbbá felszámolás esetén részt kapjanak azok nettó vagyonából.
Jegyzett részvények a befektetési jegyek kivételével (AF.511)	A részvények általában forgatható értékpapír formájában jelenítik meg a vállalatok tőkéjében lévő haszonélvezeti jogot. A jegyzett részvények közé azok a részvények tartoznak, amelyekre valamely elismert értéktőzsdén vagy a másodlagos piacokon jegyzés történik.
Nem jegyzett részvények a befektetési jegyek kivételével (AF.512)	A hivatalosan nem jegyzett részvények azok a részvények, amelyekre hivatalos jegyzés nem történik.
Egyéb tulajdonosi követelések (AF.513)	A tőkerészesedések mindazon formái, amelyeket sem az AF.511 és AF.512 alpont, sem az AF.52 alkategória nem tartalmaz.
Befektetési jegyek (AF.52)	A pénzügyi vállalatok egy sajátos típusa által kibocsátott részvények, amelyek kizárólagos rendeltetése a pénzpiacon, a tőkepiacon és/vagy az ingatlanforgalomban beszedett összegek befektetése.
Biztosítástechnikai tartalékok (AF.6)	A biztosítótársaságok és az önálló vagy nem önálló nyugdíjalapok technikai cél-tartalékai a biztosítási kötvénytulajdonosokkal, illetve a kedvezményezettekkel szemben, a biztosítóintézetek éves és összevont (konszolidált) éves beszámolóiról szóló, 1991. december 19-i, 91/674/EGK tanácsi irányelvben megállapítottak szerint.
A háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból és a nyugdíjalapok tartalékaiból (AF.61)	Azok a céltartalékok, amelyeket az érintett vállalatoknál a megállapított feltételek teljesülése esetében a várható követelések és előnyök kielégítése céljára tartalékolnak.
A háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból (AF.611)	A fennálló kockázatokkal szemben és a nyereségrészesedésre jogosító biztosítások számára képzett tartalékok, amelyek a megélési biztosítások vagy hasonló kötvények lejáratakor hozzáadódnak azok értékéhez.
A háztartások nettó részesedése a nyugdíjalapok tartalékaiból (AF.612)	A munkaadók és/vagy a munkavállalók, illetve az önálló vállalkozók csoportjai által a munkavállalók, illetve az önálló vállalkozók nyugdíjellátása céljából létrehozott önálló és nem önálló nyugdíjalapok birtokában lévő céltartalékok.
Biztosítási díjelőlegek és függőkárak tartalékai (AF.62)	<p>A biztosítótársaságok és az (önálló vagy nem önálló) nyugdíjalapok által</p> <ul style="list-style-type: none"> - arra az összegre, amely a bruttó díjállomány azon részét képviseli, amelyet a következő elszámolási időszakra kell allokálni (az előre befizetett biztosítási díjak),

Az eszközök besorolása	Meghatározások
<p>Egyéb követelések és kötelezettségek számlák (AF.7)</p>	<p>– az elszámolási időszak végéig bekövetkezett káresemények alapján felmerült összes, akár bejelentett, akár be nem jelentett kárigény teljes becsült végleges költségére, csökkentve az ilyen kárigényekre már kifizetett összegekkel (függőkárak tartaléka).</p> <p>Pénzügyi vagy nem pénzügyi művelet ellentételezéseként olyan esetekben keletkező pénzügyi eszközök, amikor a művelet és az annak megfelelő kifizetés eltérő időpontban következik be.</p>
<p>Kereskedelmi hitelek és előlegek (AF.71)</p>	<p>A hitel a szállítók és a vásárlók által a árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatos gazdasági műveletekre, valamint folyamatban lévő, vagy vállalandó ilyen gazdasági műveletekhez kapcsolódó munkák utáni előlegfizetések közvetlen kiterjesztéséből származó pénzügyi követelések.</p>
<p>Egyéb követelések és kötelezettségek számlák a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével (AF.79)</p>	<p>Pénzügyi eszközök, amelyek a másodlagos piacon végrehajtott jövedelemelosztással kapcsolatos, illetve pénzügyi tranzakciók, valamint az ezeknek megfelelő kifizetések közötti időbeli eltérésekből származnak. Ide tartoznak az idővel felhalmozódó jövedelemből fakadó pénzügyi követelések is.</p>
<p>Emlékeztető tételek</p>	<p>A rendszer számos emlékeztető tételt alkalmaz a központi keretrendszerben külön meg nem nevezett azon eszközök bemutatására, amely részletesebb elemzési igényeket elégítenek ki.</p>
<p>Tartós fogyasztási cikkek (AN.m)</p>	<p>A háztartásokban végső fogyasztás céljára beszerzett tartós javak (azaz azok, amelyeket a háztartások nem értékőrzőként használnak fel, illetve azok, amelyeket a háztartások tulajdonában álló nem jogi személyiségű vállalkozások nem termelési célból vesznek igénybe).</p>
<p>Közvetlen külföldi tőkebefektetés (AF.m)</p>	<p>A közvetlen külföldi tőkebefektetés az egyik nemzetgazdaságban rezidens intézményi egységnek (közvetlen befektető) az övétől eltérő más nemzetgazdaságban rezidens intézményi egységben (közvetlen külföldi tőkebefektetésben érintett) fennálló tartós érdekeltségét tükröző hosszú távú kapcsolatot jelenti. A közvetlen befektető célja, hogy komoly hatást gyakoroljon a másik nemzetgazdaságban rezidens vállalat irányítására.</p>

(¹) A termékek tevékenység szerinti statisztikai osztályozása (CPA), 1993.

7.2. melléklet

Tétellista a nyitómérlegtől a zárómérlegig

Az eszközök és a kötelezettségek besorolása, valamint a nettó vagyon	IV.1 Nyitómérleg	III.1 és III.2 Gazdasági műveletek	III.3.1 Egyéb volumenváltozások	III.3.2 Eszköztartási nyereség		IV.3 Zárómérleg
				III.3.2.1 Semleges eszköztartási nyereség és veszteség	III.3.2.2 Reál eszköztartási nyereség és veszteség	
Nem pénzügyi eszközök	AN.	P.5, K.1, K.2	K.3, K.4, K.5, K.6, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.
Termelt eszközök	AN.1	P.5, K.1	K.4, K.7, K.8, K.9, K. 12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.1
Állóeszközök ⁽¹⁾	AN.11	P.51, K.1	K.4, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.11
Tárgyi eszközök	AN.111	P.511, K.1	K.4, K.7, K.8, K.9, K. 12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.111
Lakások	AN.1111	P.511, K.1	K.4, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.1111
Egyéb épületek és építmények	AN.1112	P.511, K.1	K.4, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.1112
Gépek és berendezések	AN.1113	P.511, K.1	K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.1113
Művelés alatt álló eszközök	AN.1114	P.511, K.1	K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.1114
Immateriális javak	AN.112	P.512, K.1	K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.112
Készletek	AN.12	P.52	K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.12
Értéktárgyak	AN.13	P.53	K.4, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.13
Nem termelt eszközök	AN.2	K.2, P.51, K.1	K.3, K.5, K.6.1, K.6.2, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.2	K.11.1	K.11.2	AN.2
Nem termelt tárgyi eszközök	AN.21	K.21, P.513, K.1	K.3, K.5, K.6.1, K.6.2, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.2	K.11.1	K.11.2	AN.21
Föld	AN.211	K.21, P.513, K.1	K.3, K.6.2, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.211

Az eszközök és a kötelezettségek besorolása, valamint a nettó vagyon	IV.1 Nyitómérleg	III.1 és III.2 Gazdasági műveletek	III.3.1 Egyéb volumenváltozások	III.3.2 Eszköztartási nyereség		IV.3 Zárómérleg
				III.3.2.1 Semleges eszköztartási nyereség és veszteség	III.3.2.2 Reál eszköztartási nyereség és veszteség	
Felszín alatti természeti kincsek	AN.212	K.21, P.513,	K.3, K.61, K.62, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.212
Művelés alatt nem álló biológiai erőforrások	AN.213	K.21, P.513,	K.3, K.5, K.61, K.62, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.213
Vízkészletek	AN.214	K.21, P.513,	K.3, K.61, K.62, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.214
Nem termelt immateriális javak	AN.22	K.22, P.513,	K.3, K.62, K.7, K.8, K.9, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AN.22
Pénzügyi eszközök/ kötelezettségek ⁽¹⁾	AF.	F.	K.7, K.8, K.10, K.12.1, K.12.21, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AF.
Monetáris arany és különleges lehívási jogok (csak eszközök)	AF.1	F.1	K.7, K.8, K.10, K.12.1, K.12.21, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AF.1
Fizetőeszköz és betétek	AF.2	F.2	K.7, K.8, K.10, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AF.2
Részvényeken kívüli értékpapírok	AF.3	F.3	K.7, K.8, K.10, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AF.3
Hitelek	AF.4	F.4	K.7, K.8, K.10, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AF.4
Részvények és egyéb tulajdonosi követelések	AF.5	F.5	K.7, K.8, K.10, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AF.5
Biztosítástechnikai tartalékok	AF.6	F.6	K.7, K.8, K.10, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AF.6
Egyéb követelések és kötelezettségek számlák	AF.7	F.7	K.7, K.8, K.10, K.12.1, K.12.22	K.11.1	K.11.2	AF.7
Nettó vagyon	B.90	B.10.1	B.10.2	B.10.31	B.10.32	B.90

⁽¹⁾ Emlékeztető tétel: AN.m: tartós fogyasztási cikkek.

⁽²⁾ Emlékeztető tétel: AF.m: közvetlen külföldi tőkebefektetések.
AN. ..., AF. ... az eszközök osztályozásából átvéve.

Egyenlegező tételek

- B.10.1 Megtakarítás és tőketranszferek miatti nettó vagyenváltozás
- B.10.2 Eszközök egyéb volumenváltozása miatti nettó vagyenváltozás
- B.10.31 Semleges eszköztartási nyereség/veszteség miatti nettó vagyenváltozás
- B.10.32 Reál eszköztartási nyereség/veszteség miatti nettó vagyenváltozás
- B.90 A nettó tőkevagyon

Pénzügyi eszközökkel és kötelezettségekkel kapcsolatos gazdasági műveletek

- F. Pénzügyi eszközökkel és kötelezettségekkel kapcsolatos gazdasági műveletek
- F.1 Monetáris arany és különleges lehvási jogok
- F.2 Készpénz és betétek
- F.3 Részvényen kívüli értékpapírok
- F.4 Hitelek
- F.5 Részvények és tőkerészesedések
- F.6 Biztosítástechnikai tartalékok
- F.7 Egyéb aktív és passzív elszámolások

Termékekkel és szolgáltatásokkal kapcsolatos gazdasági műveletek

- P.5 Bruttó felhalmozás
- P.51 Bruttó állóeszköz-felhalmozás
- P.511 Tárgyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege
- P.512 Immateriális javak beszerzésének és eladásának egyenlege
- P.513 Nem termelt nem pénzügyi eszközök értéknövekedése
- P.52 Készletváltozások
- P.53 Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege

Egyéb felhalmozási tételek

- K.1 Állóeszközök értékcsökkenése
- K.2 Nem termelt nem pénzügyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege
- K.21 Föld és egyéb nem termelt tárgyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege
- K.22 Nem termelt immateriális javak beszerzésének és eladásának egyenlege
- K.3 Nem termelt eszközök megjelenése a gazdaságban
- K.4 Termelt eszközök megjelenése a gazdaságban
- K.5 Művelés alatt nem álló biológiai erőforrások természetes növekedése
- K.61 A természetben előforduló gazdasági eszközök kimerülése
- K.62 Nem termelt eszközök gazdaságból való kikerülésének egyéb esetei
- K.7 Katasztrófák miatti veszteségek
- K.8 Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások
- K.9 Nem pénzügyi eszközök máshová be nem sorolt egyéb volumenváltozásai
- K.10 Pénzügyi eszközök és kötelezettségek máshová be nem sorolt egyéb volumenváltozásai
- K.11 Névleges eszköztartási nyereség/veszteség
- K.11.1 Semleges eszköztartási nyereség/veszteség
- K.11.2 Reál eszköztartási nyereség/veszteség
- K.12 Besorolási és a szerkezeti változások
- K.12.1 A szektorok szerinti besorolásban és a szerkezetben bekövetkezett változás
- K.12.21 Az arany monetizálása/demonetizálása
- K.12.22 Az eszközök vagy kötelezettségek besorolásában bekövetkező változások az arany monetizálásán/demonetizálásán kívül

8. FEJEZET

A SZÁMLASOROZAT ÉS AZ EGYENLEGEZŐ TÉTELEK

- 8.01. Az ESA a gazdasági folyamatokat és az állományokat a számlák meghatározott rendszerét követve számolja el, bemutatva azt a gazdasági ciklust, amelyik a jövedelmek keletkezésénél veszi kezdetét, és a jövedelmek elosztásán és újraelosztásán keresztül azoknak eszközök formájában történő akkumulációjával zárul.
- 8.02. A gazdasági műveletek mindkét oldalát feltüntetik a számlák, egyrészt mert ily módon kerülnek összhangba saját fogalmaikkal, másrészt a lényeges egyenlegező tételeken keresztül biztosított az átmenet egyik számláról a másikra.
- 8.03. A gazdasági műveletek számbavétele követelményként szem előtt tartja a gazdasági élet logikai elemzését, így tehát a képzett aggregátumok alkalmasak valamely nemzetgazdasági ágazat, gazdasági szektor, alszektor vagy a teljes gazdaság vizsgálatára. A számlák szerkezetének kialakításánál az volt a meghatározó szempont, hogy segítségével a leginkább áttekinthető és a legfontosabb gazdasági információkat lehessen nyújtani.
- 8.04. A számlákat a következő három kategóriába kell sorolni:
- folyószámlák;
  - felhalmozási számlák;
  - mérlegek.
- A folyószámlák a jövedelmek keletkezését, elosztását és újraelosztását, valamint azok végső fogyasztás formájában történő felhasználását írják le. Végül pedig lehetővé teszik az akkumuláció egyik fontos tényezőjének, a megtakarításnak a kiszámítását.
- A felhalmozási számlák a különböző egységek eszközeiben és kötelezettségeiben bekövetkező változások különféle összetevőit elemzik, miközben lehetővé teszik a nettó vagyon (az eszközök és kötelezettségek különbözete) változásainak elszámolását.
- A mérlegek kimutatják a különböző egységek elszámolási időszak elején és végén meglévő összes eszközét és kötelezettségét, valamint a nettó vagyont. A felhalmozási számlákon elszámolt eszközök és kötelezettségek egyes tételeivel kapcsolatos gazdasági folyamatok a a vagyonmérleg változásai számlán szintén megjelennek.
- 8.05. A számlasorozat teljesen vagy részben összeállítható szervezeti egységekre, gazdasági szektorokra és alszektorokra, nemzetgazdasági ágazatokra, valamint a teljes gazdaságra.
- 8.06. Az egyenlegező tételekre a bruttó és nettó értéken történő elszámolás egyaránt érvényes. Bruttó az értékük akkor, ha elszámolásuk az állóeszközök értékcsökkenésének levonása előtt történik, és nettó akkor, ha kiszámítására e levonást követően kerül sor. A jövedelem számlák egyenlegező tételei esetében a nettó értéken történő kimutatás a fontosabb.
- 8.07. A számlák többféleképpen is megjeleníthetők, ezek a következők:
- az integrált gazdasági számla, amely minden gazdasági szektor, a teljes gazdaság és a külföld számláit egyetlen táblában mutatja be (lásd a 8.83.–8.87. pontot);
  - a számlasorozat már részletesebb információkkal szolgál. Az egyes számlákat bemutató táblák e fejezet „A számlasorozat” című részében szerepelnek (lásd a 8.09.–8.82. pontot);
  - a mátrixforma, ahol minden számlának egy-egy sor/oszlop pár felel meg (lásd a 8.104.–8.125. pontot).
- 8.08. A számlák, az egyenlegező tételek és a fő aggregátumok áttekintő bemutatása:

8.1. tábla – A számlák, az egyenlegező tételek és a fő aggregátumok áttekinthető bemutatása

Számlák	A gazdasági szektorok számlasorozata			Egyenlegező tételek	Fő aggregátumok	
Folyószámlák	I. Termelési számla II. Jövedelemelosztási és felhasználási számlák	I. Termelési számla II.1. Jövedelmek elsődleges elosztása számla II.2. Jövedelmek másodlagos elosztása számla II.3. Természetbeni jövedelmek újraelosztása számla II.4. Jövedelem felhasználása számla II.4.1. Rendelkezésre álló jövedelem felhasználása számla II.4.2. Korrigált rendelkezésre álló jövedelem felhasználása számla	II.1.1. Jövedelem keletkezése számla II.1.2. Elsődleges jövedelmek elosztása számla	II.1.2.1. Vállalkozói jövedelem számla II.1.2.2. Egyéb elsődleges jövedelmek elosztása számla	B.1 Hozzáadott érték B.2 Működési eredmény B.3 Vegyes jövedelem B.4 Vállalkozói jövedelem B.5 Elsődleges jövedelmek egyenlege B.6 Rendelkezésre álló jövedelem B.7 Korrigált rendelkezésre álló jövedelem B.8 Megtakarítás	Hazai termék (GDP/NDP) Nemzeti jövedelem (GNI,NNI) Rendelkezésre álló nemzeti jövedelem Nemzeti megtakarítás
Felhalmozási számlák	III.1. Tőkeszámla III.2. Pénzügyi számla III.3. Eszközök egyéb változása számla	III.1.1. Megtakarítás és tőketranszferek miatti nettó vagyonváltozás számla III.1.2. Nem pénzügyi eszközök beszerzése számla III.3.1. Eszközök egyéb változásai számla III.3.2. Átértékelési számlák	III.1.1. Megtakarítás és tőketranszferek miatti nettó vagyonváltozás számla III.1.2. Nem pénzügyi eszközök beszerzése számla III.3.1. Semleges eszköztartási nyereség/vesztesség számla III.3.2.2. Real eszköztartási nyereség/vesztesség számla	B.10.1. Megtakarítás és tőketranszferek miatti nettó vagyonváltozás B.9. Nettó hitelnyújtás/Nettó hitelfelvétel egyenlege B.9. Nettó hitelnyújtás/Nettó hitelfelvétel egyenlege B.10.2. Eszközök egyéb változásai miatti nettó vagyonváltozás B.10.3. Névleges eszköztartási nyereség/vesztesség miatti nettó vagyonváltozás B.10.31. Semleges eszköztartási nyereség/vesztesség miatti nettó vagyonváltozás B.10.32. Real vagyontartási nyereség/vesztesség miatti a nettó vagyon változása		

Számmlák		Egyenlegező tételek		Fő aggregátumok	
A gazdasági szektorok számlasorozata					
Vagyommérle- gek	IV. Vagyommérlegek	IV.1. Nyitómé- ny	Nettó vagyon	B.90	Nemzeti vagyon
	IV.2. A vagyommérleg válto- zásai		Nettó vagyonváltozás összesen	B.10	Nemzeti vagyon változása
	IV.3. Zárómé- ny		Nettó vagyon	B.90	Nemzeti vagyon
0. Termékek és szolgál- tatások számla	Gazdasági műveletek számlái				
	0. Termékek és szolgáltatások számla				
Külföld számlák (külső gazdasági műveletek számlái)					
Folyószámlák	V. Külföld számla	V.I. Áruk és szolgáltatások külföld számlája	B.11	Áruk és szolgálta- tások külkereskedelmi mérlege	Áruk és szolgáltatások külkereskedelmi mérlege
	V.II. Elsődleges jövedelmek és folyó transzferek külföld számlája		B.12	Folyó külső egyenleg	Folyó tranzakciók külső egyenlege
Felhalmozási számlák	V.III. Külső felhalmozási számlák	V.III.1. Tőkeszámla	B.10.1	A nettó vagyon válto- zása megtakarítás és tőketranszferek miatt	
		V.III.1.1. Megtakarítás és tőket- ranszferek miatti nettó vagyonváltozás számla	B.9	Nettó hitelnyújtás/ Nettó hitelfelvétel egyenlege	Nettó hitelnyújtás/ Nettó hitelfelvétel
		V.III.1.2. Nem pénzügyi esz- közök beszerzése számla	B.9	Nettó hitelnyújtás/ Nettó hitelfelvétel egyenlege	
		V.III.2. Pénzügyi számla	B.10.2	Eszközök egyéb volu- menváltozása miatti nettó vagyonváltozás	
		V.III.3. Eszközök egyéb válto- zásai számla	B.10.3	A névleges esz- köz- tá- r- tási nyereség veszte- ség miatti nettó vagyonyváltozás	
Vagyommérle- gek	V.IV. Külföld vagyommérlege	V.IV.1. Nyitómé- ny	B. 90	Nettó vagyon	A külföld nettó pénzügyi helyzete
	V.IV.2. A vagyommérleg válto- zásai számla	V.IV.2. A vagyommérleg válto- zásai számla	B. 10	A nettó vagyon változása	A külföld nettó pénzügyi helyzete
	V.IV.3. Zárómé- ny	V.IV.3. Zárómé- ny	B. 90	Nettó vagyon	A külföld nettó pénzügyi helyzete

SZÁMLASOROZAT

8.09. A számlasorozatot a számlák három fő kategóriája alkotja:

- a) folyószámlák:
  - 1. termelési számla (I);
  - 2. jövedelemelosztási és -felhasználási számlák (II);
- b) felhalmozási számlák (III);
- c) vagyonmérlegek (IV).

FOLYÓSZÁMLÁK**Termelési számla (I) ⁽¹⁾**

- 8.10. A termelési számla (I) a termelési folyamathoz kapcsolódó gazdasági műveleteket tünteti fel. Gazdasági szektorokra és nemzetgazdasági ágazatokra készül. Forrásai tartalmazzák a kibocsátást, és felhasználása a folyó termelőfelhasználást.
- 8.11. A termelési számlából nyerhető a rendszer egyik legfontosabb egyenlegező tétele, a hozzáadott érték, azaz a termelőtevékenységet végző egységek által előállított érték, valamint az egyik alapvető aggregátum: a bruttó hazai termék. A hozzáadott érték gazdaságilag fontos mutató mind a gazdasági szektorokra, mind a nemzetgazdasági ágazatokra nézve,
- 8.12. A hozzáadott érték (a számla egyenlegező tétele) – mint a később bemutatásra kerülő többi számla egyenlegező tétele is – az állóeszközök értékcsökkenésének levonása előtt, illetve után is kiszámítható; azaz bruttó vagy nettó módon. Mivel a kibocsátás értékelése alapján történik, a folyó termelőfelhasználás pedig beszerzési áron, úgy a hozzáadott érték nem tartalmazza a termékadók és támogatások egyenlegét.
- 8.13. A teljes gazdaságra összeállított termelési számla forrásoldala az áruk és szolgáltatások kibocsátásán kívül a termékadók és támogatások egyenlegét is tartalmazza. Így kiszámítható (piaci árakon) a bruttó hazai termék, mint egyenlegező tétel is.
- 8.14. Mivel a pénzügyi közvetítési szolgáltatás közvetett módon mért díját (FISIM) nem lehet a felhasználó szektorok között felosztani, ezért a FISIM-kibocsátás teljes értékét egy képzett szektor folyó termelőfelhasználásaként kell kezelni. E szektor kibocsátása nulla és negatív a hozzáadott értéke, amelynek értéke azonos a termelőfelhasználás értékével, csak természetesen ellenkező előjellel. Ilyen módon az összes szektor és az összes nemzetgazdasági ágazat által előállított hozzáadott értéket ezzel az értékkel csökkenteni kell. A számlák bemutatásának egyszerűsítése érdekében mód van arra, hogy a képzett szektor ne szerepeljen külön (oszlopban), csak a teljes gazdaság összesen oszlopában.

Jövedelemelosztási és felhasználási számlák (II)

- 8.15. A jövedelem elosztását és felhasználását négy szinten kell elemezni: elsődleges elosztás, másodlagos elosztás, természetbeni újraelosztás és jövedelemfelhasználás.

Az első szint a közvetlenül a termelési folyamatból eredő jövedelem keletkezését, valamint e jövedelem termelési tényezők (munka, tőke) és a kormányzat (termelési és importadókon, illetve támogatásokon keresztül) közötti elosztását foglalja magában. E számla alapján meghatározható a működési eredmény (illetve a háztartások vonatkozásában a vegyes jövedelem), valamint az elsődleges jövedelem.

A második szint a jövedelemnek a természetbeni társadalmi juttatásokon kívüli transzfereken keresztül történő újraelosztását követi nyomon. Ennek eredménye a rendelkezésre álló jövedelem.

A harmadik szint a természetbeni társadalmi juttatásokon keresztül történő újraelosztást írja le, aminek eredménye a korrigált rendelkezésre álló jövedelem.

A negyedik szint azt mutatja be, hogy a jövedelmet hogyan használják fel, illetve takarítják meg, aminek eredménye a megtakarítás.

⁽¹⁾ Lásd a 3. fejezetet: „Termékekkel kapcsolatos gazdasági műveletek”.

8.2. tábla – I. számla: Termelési számla

Felhasználás

Forrás

Összesen	megélelő tételei		S.1 Teljes gazdaság	S.15 Háztartásokat segítő nonprofit intézmények (NPSH)	S.14 Háztartások	S.13 Államháztartás	S.12 Pénzügyi vállalatok	S.11 Nem pénzügyi vállalatok	Gazdasági műveletek és egyenlegek tételek	S.11 Nem pénzügyi vállalatok	S.12 Pénzügyi vállalatok	S.13 Államháztartás	S.14 Háztartások	S.15 Háztartásokat segítő nonprofit intézmények (NPSH)	S.1 Teljes gazdaság	megélelő tételei		Összesen								
	Áruk és szolgáltatások számlájának	A külföldi számlájának														A külföldi számlájának	Áruk és szolgáltatások számlájának									
3 595	3 595								P.1							1 753	102	434	1 269	37	3 595	3 595				
3 048	3 048								P.11							1 722	102	74	1 129	21	3 048	3 048				
171	171								P.12							31	0	0	140	0	171	171				
376	376								P.13									360	16	376	376					
1 904									P.2													1 904	1 904			
133	133								D.21-D.31														133	133		
1 824									B.1b/B.1 * b																	
222									K.1																	
1 602									B.1n/B.1 * n																	

P.11 Pénzügyi vállalatok: 102 és ebből 48 a FISIM (P.119)

P.2 Teljes gazdaság: 1904 a gazdasági szektorok összegének (1856) és a FISIM-nek (48) megfelelően.

B.1g Teljes gazdaság: 1824 a gazdasági szektorok összegének (1739), plusz a termékdadók és támogatások egyenlegének (13) mínusz a FISIM-nek (48) megfelelően.

*Jövedelmek elsődleges elosztása számlák (II.1)***Jövedelem keletkezése számla (II.1.1)**

A gazdasági szektorok jövedelem keletkezése számláinak szerkezetét a 8.3 tábla mutatja be.

- 8.16. A jövedelem keletkezése számla ágazati bontásban is rendelkezésre áll a forrás és felhasználás táblák oszlopaiban.
- 8.17. A jövedelem keletkezése számla a szektorokat, alszektorokat és a nemzetgazdasági ágazatokat, mint az elsődleges jövedelmek forrását, s nem mint ezek rendetelési helyét mutatja be.
- 8.18. A számla azt elemzi, hogy a hozzáadott érték milyen mértékben képes fedezni a munkavállalói jövedelmet, valamint az egyéb termelési adók és támogatások egyenlegét. Méri a működési eredményt, amely a termelőtevékenységek során keletkezett nyereségnek/veszteségnek felel meg, amelynél azok a kamatok, bérleti díjak és egyéb díjak még nem kerülnek elszámolásra, amelyet a termelőegységeknek:
- penzügyi eszköz után vagy az általuk bérelt vagy kölcsönzött nem termelt tárgyi eszközök után kell fizetniük; illetve amelyet
  - a tulajdonukban levő pénzügyi eszközeik, vagy nem termelt tárgyi eszközeik után kell kapniuk.

A működési eredmény annak a jövedelemnek felel meg, amelyhez az egységek saját termelőeszközeik használata révén jutnak. Ez az utolsó olyan egyenlegező tétel, amely egyaránt kiszámítható nemzetgazdasági ágazatokra, illetve gazdasági szektorokra és alszektorokra is.

- 8.19. A háztartások szektorához tartozó jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozások esetében a jövedelem keletkezése számla egyenlegező tétele implicit módon tartalmazza a tulajdonos vagy családtagjai által végzett munka ellenértékét is, amely nem különíthető el a vállalkozói minőségben kapott nyereségtől. Ez a jövedelem a „vegyes jövedelem”.
- 8.20. A tulajdonos háztartások által nyújtott saját tulajdonú lakásszolgáltatás esetében a jövedelmek keletkezése számla egyenlegező tétele a működési eredmény.

Elsődleges jövedelmek elosztása számla (II.1.2)

- 8.21. A jövedelem keletkezése számlától eltérően az elsődleges jövedelmek elosztása számla a rezidens egységeket és gazdasági szektorokat mint az elsődleges jövedelemben részesülőket, s nem mint jövedelemtermelőket kezeli.
- 8.22. Az elsődleges jövedelem az a jövedelem, amelyhez a rezidens egységek a termelési folyamatban való közvetlen részvételük révén jutnak, továbbá az a jövedelem, amelyet valamely pénzügyi eszköz vagy nem termelt tárgyi eszköz tulajdonosa azért kap, mert pénzügyi eszközöket vagy nem termelt tárgyi eszközt bocsát egy másik szervezeti egység rendelkezésére.
- 8.23. Az elsődleges jövedelmek elosztása számla (II.1.2) csak intézményi szektorokra és alszektorokra állítható össze, mivel – a tevékenységi ágak tekintetében – bizonyos finanszírozással (hitelnyújtás és hitelfelvétel) és eszközökkel kapcsolatos folyamatok nem bonthatók fel.
- 8.24. Mivel a pénzügyi közvetítési szolgáltatások közvetett módon mért díja (FISIM) nem osztható fel a felhasználó szektorok között, kamatként a ténylegesen kifizetett, illetve kapott kamatjövedelmek kerülnek elszámolásra. Emiatt korrekció bevezetésére van szükség, amelyet a pénzügyi vállalatok oszlopában (negatív előjellel) és a képzett szektor oszlopában (pozitív előjellel) kell szerepeltetni a forrásoldalon. A számlák bemutatásának egyszerűsítése érdekében mód van a képzett szektor számára fenntartott kiegészítő oszlop elhagyására, és helyette a megfelelő adatot a teljes gazdaság összesen oszlopában kell elszámolni.
- 8.25. Az elsődleges jövedelmek elosztása számlát a vállalkozói jövedelem számlára (II.1.2.1.) és az egyéb elsődleges jövedelmek elosztása számlára (II.1.2.2.) kell bontani.

Vállalkozói jövedelem számla (II.1.2.1)

- 8.26. A vállalkozói jövedelem számla célja, hogy a segítségével meghatározható egyenlegező tétel az üzleti könyvelésben szokásosan alkalmazott, felosztás és jövedelemadó előtti folyó nyereség fogalmának megfelelően.

8.4. tábla – II.1.2 számla: Elsődleges jövedelemelosztási számla

Felhasználás

Forrás

Összesen	megfelelő tétel		S.1 Teljes gazdaság	S.15 Háztartásokban segítő nonprofit intézmények (NPSH)	S.14 Háztartások	S.13 Államháztartás	S.12 Pénzügyi vállalatok	S.11 Nem pénzügyi vállalatok	Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	S.11 Nem pénzügyi vállalatok	S.12 Pénzügyi vállalatok	S.13 Államháztartás	S.14 Háztartások	S.15 Háztartásokban segítő nonprofit intézmények (NPSH)	S.1 Teljes gazdaság	megfelelő tétel		Összesen											
	Akuk és szolgáltatások számlájának	A külföld számlájának														A külföld számlájának	Akuk és szolgáltatások számlájának												
									B.2g Működési eredmény, bruttó								276	55	46	92	8	429	429						
									B.3g Vegyes jövedelem, bruttó											442			442	442					
									B.2n Működési eredmény, nettó											139	45	16	60	5	217	217			
									B.3n Vegyes jövedelem, nettó														432		432	432			
6		6							D.1 Munkavállalói jövedelem														766	2	768	768			
6		6							D.11 Bérek és keresetek															573	2	575	575		
									D.12 Munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásai															193	0	193	193		
									D.121 Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai																174	0	174	174	
									D.122 Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai																19	0	19	19	
									D.2 Termelési és importadók																	235	0	235	235
									D.21 Termékadók																	141	0	141	141
									D.211 Hozzáadott érték típusú adók (HÉA)																	121	0	121	121
									D.212 Importadók és a vámok a HÉA kivételével																	17	0	17	17

Felhasználás

Forrás

Összesen	megjelenő tételei		S.1 Teljes gazdaság	S.15 Háztartásokat segítő nonprofit intézmények (NPSIH)	S.14 Háztartások	S.13 Államháztartás	S.12 Pénzügyi vállalatok	S.11 Nem pénzügyi vállalatok	Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	S.11 Nem pénzügyi vállalatok	S.12 Pénzügyi vállalatok	S.13 Államháztartás	S.14 Háztartások	S.15 Háztartásokat segítő nonprofit intézmények (NPSIH)	megjelenő tételei		Összesen						
	Áruk és szolgáltatások számlájának	A külföldi számlájának													S.1	S.15		S.14	S.13	S.12	S.11	A külföldi számlájának	Áruk és szolgáltatások számlájának
0	0	0	0	0	0	0	0	0	D.2121	0	0	0	0	0	0	0	0	17					
0	0	0	0	0	0	0	0	0	D.2122	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
0	0	0	0	0	0	0	0	0	D.214	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3				
0	0	0	0	0	0	0	0	0	D.29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	94				
0	0	0	0	0	0	0	0	0	D.3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-44				
0	0	0	0	0	0	0	0	0	D.31	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-8				
0	0	0	0	0	0	0	0	0	D.311	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
0	0	0	0	0	0	0	0	0	D.319	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-8				
0	0	0	0	0	0	0	0	0	D.39	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-36				
446	66	380	7	44	46	138	77	66	D.4	78	160	30	134	5	407	39	22	222	446				
222	16	206	7	17	39	77	66	66	D.41	25	125	12	33	5	200	22	22	222	222				
0	0	0	0	0	0	0	0	0	P.119	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
120	36	84	0	0	0	36	48	48	D.42	3	25	18	57	0	103	17	17	120	120				
60	0	60	0	0	0	36	24	24	D.421	3	25	5	13	0	46	14	14	60	60				
60	36	24	0	0	0	0	24	24	D.422	0	0	13	44	0	57	3	3	60	60				

Felhasználás

Forrás

Összesen	megfelelő tétel		S.1 Teljes gazdaság	S.15 Háztartás- lat segítő nonprofit intézmények (NPSH)	S.14 Háztartások	S.13 Államhá- tartás	S.12 Pénzügyi vállalatok	S.11 Nem pénzüi- gyi vállala- tok	Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	S.11 Nem pénzüi- gyi vállala- tok	S.12 Pénzügyi vállalatok	S.13 Államhá- tartás	S.14 Háztartások	S.15 Háztartás- lat segítő nonprofit intézmények (NPSH)	S.1 Teljes gazdaság	megfelelő tétel		Összesen	
	Áruk és szolgáltatá- sok számlá- jának	A külföldi számlájának														A külföldi számlájának	Áruk és szolgáltatá- sok számlá- jának		
14	14	0	0	0	0	0	0	0	D.43	0	0	0	3	0	0	14	0	0	14
25	25	25	25	0	0	0	0	0	D.44	0	25	0	20	0	0	25	0	0	25
65	65	65	65	0	27	7	0	31	D.45	0	0	7	21	0	0	65	0	0	65
1 855	1 855	1 855	6 1 390	221	29	209	209	209	B.5g/B.5 * g	6 1 390	221	29	209	209	209	1 855	0	0	1 855
1 633	1 633	1 633	3 1 348	191	19	72	72	72	B.5n/B.5 * n	3 1 348	191	19	72	72	1 633	0	0	1 633	

A kiigazítás FISIM a teljes gazdaság esetében (0), a pénzügyi vállalatok szektor (-48) és a képzett szektor (+48) összege.

- 8.27. A kormányzat és a háztartásokat segítő nonprofit szervezetek vonatkozásában ez a számla kizárólag piaci tevékenységükre értelmezhető.
- 8.28. A vállalkozói jövedelem egyenlő: a működési eredmény vagy a vegyes jövedelem (a forrásoldalon);
- plusz* a vállalkozáshoz tartozó pénzügyi és egyéb eszközökkel kapcsolatos tulajdonosi jövedelem (a forrásoldalon);
- mínusz* a vállalkozás által visszafizetendő tartozások kamata és a vállalkozás által bérelt föld és egyéb nem termelt tárgyi eszközök után fizetendő bérleti díj (a felhasználásoldalon).

A vállalkozói jövedelemből nem kell levonni az osztalék formájában fizetendő tulajdonosi jövedelmet, illetve a közvetlen külföldi tőkebefektetés utáni visszaforgatott nyereséget.

Egyéb elsődleges jövedelmek elosztása számla (II.1.2.2)

- 8.29. Az egyéb elsődleges jövedelmek elosztása számla rendeltetése, hogy a vállalkozói jövedelem fogalmától visszakanyarodjon az elsődleges jövedelem fogalmához. Ezért az elsődleges jövedelemnek azokat az elemeit tartalmazza, amelyek a vállalkozói jövedelem számlán nem szerepelnek. Ezek a következők:
- a) a vállalkozások esetében a kifizetett osztalék és a közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége (a felhasználásoldalon);
- b) a háztartások esetében:
1. fizetett tulajdonosi jövedelem, a vállalkozási tevékenységgel kapcsolatban fizetett bérleti díjak és kamatok nélkül (a felhasználásoldalon);
  2. a munkavállalói jövedelem (a forrásoldalon);
  3. kapott tulajdonosi jövedelem, a vállalkozás tevékenységével kapcsolatban kapott tulajdonosi jövedelem nélkül (a forrásoldalon);
- c) a kormányzat esetében:
1. fizetett tulajdonosi jövedelem, a piaci tevékenységgel kapcsolatban fizetett tulajdonosi jövedelem nélkül (a felhasználásoldalon);
  2. a támogatásokkal csökkentett termelési és importadók (a forrásoldalon);
  3. kapott tulajdonosi jövedelem, azok nélkül, amelyek a piaci jellegű tevékenységgel kapcsolatosak (a forrásoldalon).

Jövedelmek másodlagos elosztása számla (II.2)

- 8.30. A jövedelmek másodlagos elosztása számla azt mutatja be, hogy egy gazdasági szektor elsődleges jövedelmének egyenlege az újraelosztás – folyó jövedelem-, vagyon stb., társadalombiztosítási hozzájárulások és juttatások (a természetbeni társadalmi transzferek kivételével) és az egyéb folyó transzferek – során hova kerül.
- 8.31. A számla egyenlegező tétele a rendelkezésre álló jövedelem, amely a folyó gazdasági műveleteket tükrözi, és kifejezetten kizárja a tőketranszfereket, a reál eszköztartási nyereséget és veszteséget, valamint az olyan események következményeit, mint a természeti katasztrófák.
- 8.32. A társadalombiztosítási hozzájárulásokat ^(?) a háztartások esetében a jövedelmek másodlagos elosztása számla felhasználásoldalán és a társadalombiztosítási szolgáltatást nyújtó gazdasági szektorok jövedelmek másodlagos elosztása számláinak forrásoldalán kell elszámolni. Amikor a munkaadók fizetik be a társadalombiztosítási hozzájárulást a munkavállalóik után, ez először munkavállalói jövedelemként kerül elszámolásra a munkaadók jövedelmek keletkezése számlájának felhasználásoldalán, mivel ez a bérköltségek részét képezi. Munkavállalói jövedelemként is elszámolásra kerül a háztartások elsődleges jövedelemelosztási számlájának forrásoldalán, mivel ez a háztartások részére biztosított juttatás.

^(?) A háztartások jövedelmek másodlagos elosztása számlája felhasználási oldalán bemutatott társadalombiztosítási hozzájárulás nem tartalmazza a nyugdíjalapok és más biztosítótársaságok szolgáltatási díjait, amelyek forrása részben vagy egészben a tényleges társadalombiztosítási hozzájárulás.

8.5. tábla – II.1.2.1 számla: Vállalkozói jövedelem számla és II.1.2.2: Egyéb elsődleges jövedelemelosztási számla

Felhasználás

Forrás

Számola	Összesen	megfelelő tétel		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	megfelelő tétel		Összesen	Számola
		Árak és szolgáltatások számlájának	A külföld számlájának													A külföld számlájának	Árak és szolgáltatások számlájának		
		Teljes gazdaság	Háztartások, segítők, nonprofit intézmények (NPSH)	Háztartások, segítők, nonprofit intézmények (NPSH)	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	Teljes gazdaság	A külföld számlájának	Árak és szolgáltatások számlájának		
II.1.2.1. Vállalkozói jövedelem																		429	II.1.2.1. Vállalkozói jövedelem
B.2g	Működési eredmény, bruttó								276	55	46	92	8	429				429	
B.3g	Vegyes jövedelem, bruttó																	442	
B.2n	Működési eredmény, nettó								139	45	16	60	5	217				217	
B.3n	Vegyes jövedelem, nettó																	432	
D.4	Tulajdonosi jövedelem								78	160	4	5	0	247				268	
D.41	Kamat								25	125	0	0	0	150				166	
D.119	Kiigazítás FISIM									-48								0	0
D.42	Vállalatok felosztott jövedelme								3	25	4	5	0	37				42	
D.421	Oszialék								3	25	4	5	0	37				42	
D.422	Jövedelem kivonása a kvázi vállalatokból								0	0	0	0	0	0				0	
D.43	Közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége								4	7	0			11				11	
D.44	Biztosítottak tulajdonosi jövedelme								5	0	0	0	0	5				5	
D.45	Béret díj								41	3	0			44				44	
B.4g	Vállalkozói jövedelem, bruttó																		
B.4n	Vállalkozói jövedelem, nettó																		
679									679	3	490	11	55	120					

Felhasználás

Forrás

Számola	meglévő tételek		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	meglévő tételek		Összesen	Számola					
	Ánk és szolgáltatások számlájának	A külföldi számlájának														Ánk és szolgáltatások számlájának	A külföldi számlájának							
	Összesen		Teljes gazdaság	Háztartásoknak segítő nonprofit intézmények (NPSH)	Háztartások	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok		Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok	Államháztartás	Háztartások	Háztartásoknak segítő nonprofit intézmények (NPSH)	Teljes gazdaság	S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	Összesen		
	0	0	0						D.311 Importtámogatások						0	0	0	0				0	0	
	0	0	0						D.319 Egyéb terméktámogatások						-8	-8	0	-8				-8	-8	
	0	0	0						D.39 Egyéb termelési támogatások						-36	-36	0	-36				-36	-36	
	202	39	163	5	37	37	36	48	D.4 Tulajdonosi jövedelem						26	129	5	160	18			178	178	
	62	3	59	5	17	37			D.41 Kamat						12	33	5	50	6			56	56	
	120	36	84				36	48	D.42 Vállalatok felosztott jövedelme						14	52	0	66	12			78	78	
	60	0	60				36	24	D.421 Osztalék						1	8	0	9	9			18	18	
	60	36	24				0	24	D.422 Jövedelem kivonása a kvázi vállalatokból						13	44	0	57	3			60	60	
	0	0	0				0	0	D.43 Közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége						3	0	3	3				3	3	
	20		20	0	20				D.44 Biztosítottak tulajdonosi jövedelme						20	0	20	20				20	20	
	1 855		1 855	6	1 390	221	29	209	D.45 Bérleti díj						21	0	21	21				21	21	
	1 633		1 633	3	1 348	191	19	72	B.5g/ Elsődleges jövedelmek B.5 * g egyenlege, bruttó / Nemzeti jövedelem, bruttó						1 855	6	1 390	221	29	209		1 855	1 855	
	1 633		1 633	3	1 348	191	19	72	B.5n/ Elsődleges jövedelmek B.5 * n egyenlege, netto/nemzeti jövedelem, nettó						1 633	3	1 348	191	19	72		1 633	1 633	

8.6. tábla – II.2. számla: Másodlagos jövedelemelosztási számla

Felhasználás

Forrás

Összesen	megfelelő tételt		S.1 Teljes gazdaság	S.15 Háztartások, nem profitos intézmények (NPSH)	S.14 Háztartások	S.13 Államháztartás	S.12 Pénzügyi vállalatok	S.11 Nem pénzügyi vállalatok	Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	S.11 Nem pénzügyi vállalatok	S.12 Pénzügyi vállalatok	S.13 Államháztartás	S.14 Háztartások	S.15 Háztartások, nem profitos intézmények (NPSH)	S.1 Teljes gazdaság	megfelelő tételt		Összesen					
	Áruk és szolgáltatások számlájának	A külföld számlájának														A külföld számlájának	Áruk és szolgáltatások számlájának						
									B.5g/B.5 * g							209	29	221	1 390	6	1 855	1 855	
									B.5n/B.5 * n							72	19	191	1 348	3	1 633	1 633	
213	1	212	178	10	24				D.5									213			213	213	
204	1	203	176	7	20				D.51									204			204	204	
9		9	2	3	4				D.59									9			9	9	
322		322	322						D.61									14	39	268	1	322	322
303		303	303						D.611									2	38	263		303	303
174		174	174						D.6111									1	18	155		174	174
160		160	160						D.61111									1	15	144		160	160
14		14	14						D.61112									3	11		14	14	14
97		97	97						D.6112									1	20	76		97	97

Felhasználás

Forrás

Összesen	megfelelő tétel		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	megfelelő tétel		Összesen	
	Áruk és szolgáltatások számlájának	A külföld számlájának													A külföld számlájának	Áruk és szolgáltatások számlájának		
																		Teljes gazdaság
19	19	19	1	1	5	1	1	12	D.623	Munkavállalóknak nyújtott nem alapszerű társadalombiztosítási juttatások	12	1	5	1	1	19	19	19
52	52	52	52	52	52	52	52	52	D.624	Társadalombiztosítási jellegű pénzbenei társadalmi juttatások	52	52	52	52	52	52	52	52
278	9	269	2	71	139	46	11	8	D.7	Egyéb folyó transzferek	46	11	4	4	108	49	10	278
45	2	43	31	4	4	45	45	45	D.71	Nettó nem életbiztosítási díjak	45	45	45	45	45	45	45	45
45	45	45	45	45	45	45	45	45	D.72	Nem életbiztosításból eredő követelések	45	45	45	45	45	45	45	45
96	96	96	96	96	96	96	96	96	D.73	Kormányaton belüli folyó transzferek	96	96	96	96	96	96	96	96
32	1	31	31	31	31	31	31	31	D.74	Folyó nemzetközi együtműködés	31	31	31	31	31	31	31	32
56	2	54	2	40	8	1	3	3	D.75	Egyéb folyó transzferek	1	3	8	1	10	4	4	56
1 826	1 826	1 826	40	1 187	382	32	185	185	B.6g	Rendelkezésre álló jövedelem, bruttó	382	185	32	32	10	4	4	1 826
1 604	1 604	1 604	37	1 145	352	22	48	48	B.6n	Rendelkezésre álló jövedelem, nettó	352	48	22	22	10	4	4	1 604

Természetbeni jövedelmek újraelosztása számla (II.3)

- 8.33. A természetbeni jövedelmek újraelosztása számla a háztartások jövedelméről azáltal nyújt átfogóbb képet, hogy a háztartások részére ingyensen biztosított egyéni fogyasztási célt szolgáló áruk és szolgáltatások, azaz a természetbeni társadalmi juttatások és az egyéni fogyasztási célú nem piaci termékek és szolgáltatástranszferek felhasználását leíró gazdasági folyamatokat is magában foglalja, mely gazdasági folyamatok e két kategóriája együttesen a természetbeni társadalmi transzferek kategóriájába tartozik. Ez az értelmezés segíti az összehasonlításokat olyan időszakban, amikor a gazdasági és társadalmi feltételekben eltérések vagy változások mutatkoznak, továbbá hozzájárul a kormányzat jövedelmek újraelosztásában betöltött szerepének vizsgálatához.
- 8.34. A természetbeni társadalmi transzfereket a háztartások esetében a természetbeni jövedelmek újraelosztása számla forrásoldalán, a kormányzat és a háztartásokat segítő nonprofit intézmények esetében pedig a számla felhasználásoldalán kell elszámolni.
- 8.35. A természetbeni jövedelmek újraelosztása számla egyenlegező tétele a korrigált rendelkezésre álló jövedelem.

Jövedelem felhasználása számla (II.4)

- 8.36. A végső fogyasztással rendelkező gazdasági szektorok vonatkozásában a jövedelem felhasználása számla azt mutatja meg, hogy a rendelkezésre álló jövedelem (vagy a korrigált rendelkezésre álló jövedelem) miként oszlik meg a végső fogyasztási kiadás (vagy végső fogyasztás) és a megtakarítás között.
- 8.37. A rendszerben kizárólag a kormányzatnak, a háztartásokat segítő nonprofit intézményeknek és a háztartásoknak van végső fogyasztása. Ezenkívül a jövedelem felhasználása számla a háztartásoknál és a nyugdíjalapoknál egy korrekciós tételt is tartalmaz (D.8 A magánnyugdíjpénztárak nettó vagyonváltozása miatti korrekció), amelynek értéke attól függ, hogyan történik a háztartások és a nyugdíjalapok közötti gazdasági műveletek elszámolása ⁽³⁾.

A rendelkezésre álló jövedelem felhasználása számla (II.4.1)

- 8.38. A rendelkezésre álló jövedelem felhasználása számla a különböző érintett szektorok, azaz a háztartások, a kormányzat és a háztartásokat segítő nonprofit szervezetek által finanszírozott végső fogyasztási kiadás fogalmát használja.
- 8.39. A rendelkezésre álló jövedelem felhasználása számla egyenlegező tétele a megtakarítás.

A korrigált rendelkezésre álló jövedelem felhasználása számla (II.4.2)

- 8.40. A korrigált rendelkezésre álló jövedelem felhasználása számla a végső fogyasztás fogalmát használja, amely megfelel a háztartások rendelkezésére álló végső fogyasztási célt szolgáló áruk és szolgáltatások értékének még akkor is, ha azok beszerzését a kormányzat, vagy a háztartásokat segítő nonprofit szervezetek finanszírozzák. Következésképpen a kormányzat végső fogyasztása csak a kollektív végső fogyasztásnak felel meg. Mivel a háztartásokat segítő nonprofit szervezetek végső fogyasztási kiadása teljes mértékben egyéni fogyasztásnak minősül, ezért e szektor végső fogyasztása nulla.
- 8.41. A végső fogyasztási kiadás és a végső fogyasztás értéke a teljes gazdaság szintjén megegyezik; különbség csak az egyes szektorok vonatkozásában van. Ugyanez igaz a rendelkezésre álló jövedelemre és a korrigált rendelkezésre álló jövedelemre.
- 8.42. A jövedelem felhasználása számla mindkét változatánál a megtakarítás az egyenlegező tétel. Értéke minden szektornál azonos akkor is, ha a rendelkezésre álló jövedelemből a végső fogyasztási kiadás vagy a korrigált rendelkezésre álló jövedelemből a végső fogyasztás kerül levonásra.

⁽³⁾ Lásd a 4. fejezetet: „jövedelemelosztással kapcsolatos gazdasági műveletek”.

- 8.43. A megtakarítás az akkumulációval kapcsolatot teremtő, a folyó gazdasági műveletek eredményeként adódó (pozitív vagy negatív) értékösszeg. Ha a megtakarítás pozitív, az el nem költött jövedelmet eszközök beszerzésére vagy kötelezettségek kifizetésére fordítják. Ha a megtakarítás negatív, bizonyos eszközök felszámolásra kerültek, vagy bizonyos kötelezettségek értéke emelkedett.

FELHALMOZÁSI SZÁMLÁK (III) ⁽⁴⁾

- 8.44. A felhalmozási számlák gazdasági folyamatokat írnak le. Az egységek eszközeiben és kötelezettségeiben bekövetkezett változások okait, valamint az egységek nettó vagyonában bekövetkezett változásokat mutatják ki.
- 8.45. Az eszközök változásai a számlák bal oldalán (pozitív vagy negatív előjellel), a kötelezettségekben bekövetkezett változások és a nettó vagyon változása a jobb oldalon (pozitív vagy negatív előjellel) kerül elszámolásra.

Tőkeszámla (III.1)

- 8.46. A tőkeszámla a rezidens egységek nem pénzügyi eszközei nettó beszerzésének és eladásának egyenlegét mutatja ki, és méri a megtakarítás (a folyószámlák végső egyenlegező tétele) és tőketranszferok miatti nettó vagyonváltozást.
- 8.47. A tőkeszámla lehetővé teszi annak meghatározását, hogy a nem pénzügyi eszközök eladással csökkentett beszerzését milyen mértékben finanszírozták megtakarításból, illetve tőketranszferrel. A számla kimutatja a nettó hitelnyújtás értékét, ami annak az összegnek felel meg, amely valamely egység vagy szektor rendelkezésére áll egy másik egység vagy szektor közvetlen vagy közvetett finanszírozására, vagy kimutatja azt az értéket, amely valamely egység vagy szektor nettó hitelfelvételének felel meg, amelyet tehát egy másik egységtől vagy másik szektortól kell felvennie.

Megtakarítás és tőketranszferok miatt a nettó vagyon változása számla (III.1.1)

- 8.48. Ez a számla lehetővé teszi a megtakarítás és tőketranszfer miatti nettó vagyonváltozás meghatározását, ami a nettó megtakarítás és a kapott tőketranszfer összegének felel meg, levonva ebből a fizetett tőketranszferet.

Nem pénzügyi eszközök beszerzése számla (III.1.2)

- 8.49. Ezen a számlán a nem pénzügyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlegét kell elszámolni annak érdekében, hogy vissza lehessen térni a megtakarítás és a tőketranszferekkel kapcsolatos nettó vagyonváltozás fogalmától a nettó hitelnyújtáshoz, illetve nettó hitelfelvételhez.

Pénzügyi számla (III.2)

- 8.50. A pénzügyi számla a pénzügyi eszközök fajtái szerint mutatja ki a pénzügyi eszközök és kötelezettségek változásait, amelyek a nettó hitelnyújtás, illetve nettó hitelfelvétel összetevői.
- 8.51. Az eszközöknek és kötelezettségeknek a pénzügyi számlában alkalmazott osztályozása megegyezik a vagyonmérlegekben alkalmazott osztályozással.

Eszközök egyéb változása számla (III.3)

- 8.52. Az eszközök egyéb változása számlán az egységek eszközeinek és kötelezettségeinek azon változásai kerülnek elszámolásra, amelyek nem állnak kapcsolatban a megtakarítással és az önkéntesen nyújtott vagyontranszferekkel, ezek elszámolása a tőke-, valamint a pénzügyi számlán történik. A számla két részből áll: az eszközök egyéb volumenváltozásai számlából (III.3.1.) és az átértékelési számlából (III.3.2.).

⁽⁴⁾ Lásd az 5. fejezetet: „Pénzügyi tranzakciók”, valamint a 6. fejezetet: „Egyéb folyamatok”.

Eszközök egyéb volumenváltozásai számla (III.3.1.)

- 8.53. Az eszközök egyéb volumenváltozásai számlán elszámolt mozgások kihatnak az érintett egységek, szektorok és alszektorok vagyommérlegében elszámolt nettó vagyonra. Ez a változás, amelynek elnevezése a „nettó vagyon változása az eszközök egyéb volumenváltozásai miatt”, a számla egyenlegező tétele.

Átértékelési számla (III.3.2.)

- 8.54. Az átértékelési számlán az eszközök és kötelezettségek értékének azok árváltozása miatt bekövetkező változásokat kell elszámolni.

Adott eszköz vagy kötelezettség esetében e változás mérése a következő módokon történhet:

- a) az elszámolási időszak végi érték és az elszámolási időszak eleji érték közötti különbségként vagy a vagyommérlegbe történő első bekerülésének időpontja alapján;
- b) vagyommérlegből való kikerülés (a leírás) időpontjában érvényes érték és az elszámolási időszak eleji érték különbségként vagy a vagyommérlegbe történő első bekerülése időpontja alapján.

Ez a különbség a „névleges eszköztartási nyereség (vagy veszteség)”.

A névleges eszköztartási nyereség valamely eszköz pozitív irányú vagy valamely (pénzügyi) kötelezettség negatív irányú átértékelésének felel meg.

A névleges eszköztartási veszteség valamely eszköz negatív irányú vagy valamely (pénzügyi) kötelezettség pozitív irányú átértékelésnek felel meg.

- 8.55. Az átértékelési számlán elszámolt gazdasági folyamatok megváltoztatják az érintett egységek vagyommérlegében feltüntetett nettó vagyont. Ez a változás „a nettó vagyon változása névleges eszköztartási nyereség és veszteség miatt” a számla egyenlegező tétele. A források és a nettó vagyon változásai oldalon kell elszámolni.

- 8.56. Az átértékelési számla két alszámlára bontható: a semleges eszköztartási nyereség és veszteség számlára (III.3.2.1.), valamint a reál eszköztartási nyereség és veszteség számlára (III.3.2.2.).

Semleges eszköztartási nyereség és veszteség számla (III.3.2.1.)

- 8.57. A semleges eszköztartási nyereség és veszteség számlán az eszközök és kötelezettségek értékében az általános árszínvonal változásaival arányos változásait kell elszámolni. Az átértékelés ilyen változásai azért szükségesek, mert az eszközök és kötelezettségek általános vásárlóerejét így lehet szinten tartani. Ezt az átértékelést a nemzeti végső felhasználásra (készletváltozások nélkül) vonatkozó árinдекс bevonásával kell elvégezni.

Reál eszköztartási nyereség és veszteség számla (III.3.2.2.)

- 8.58. A reál eszköztartási nyereség és veszteség a névleges eszköztartási nyereség és veszteség, valamint a semleges eszköztartási nyereség és veszteség közötti különbséget méri.

- 8.59. Ha egy adott eszközön a névleges eszköztartási veszteséggel csökkentett névleges eszköztartási nyereség meghaladja a semleges eszköztartási veszteséggel csökkentett semleges eszköztartási nyereséget, akkor annál az egységnél, amelynek ez az eszköz a tulajdonában van, reál eszköztartási nyereség keletkezik. Ez a nyereség arra a tényre világít rá, hogy az eszköz tényleges ára az általános árszínvonalnál gyorsabban emelkedett. Fordított esetben az eszköz relatív árának csökkenése a tulajdonos egységnél reál eszköztartási veszteséget eredményez.

Hasonlóképpen valamely kötelezettség relatív árának emelkedése reál eszköztartási veszteséget, míg a kötelezettség relatív árának csökkenése reál eszköztartási nyereséget eredményez a kötelezettségekben.

8.13. tábla – III.3.1 számla: Az eszközök volumenének egyéb változásai számla

Eszközök változásai

Kötelezettségek és a nettó vagyon változásai

Összesen	megfelelő tétel		S.1 Nemzetgazdaság	S.15 Háztartások, nem profit intézmények (NPIST)	S.14 Háztartások	S.13 Államháztartás	S.12 Pénzügyi vállalatok	S.11 Nem pénzügyi vállalatok	Gazdasági műveletek és egyenlegek a számlák között	S.11 Nem pénzügyi vállalatok	S.12 Pénzügyi vállalatok	S.13 Államháztartás	S.14 Háztartások	S.15 Háztartások, nem profit intézmények	S.1 Nemzetgazdaság	megfelelő tétel		Összesen	
	Árnk és szolgáltatások számlájának	A külföldi számlájának														A külföldi számlájának	Árnk és szolgáltatások számlájának		
10	10	10	10	10	10	10	10	10	Nem pénzügyi eszközök	12	- 2	12	AN	AN	AN	AN			
- 7	- 7	- 7	- 7	- 7	- 7	- 7	- 7	- 7	Termelt eszközök	AN.1	- 3	- 2	AN.1	AN.1	AN.1	AN.1			
3	3	3	3	3	3	3	3	3	Termelt eszközök megjelenése a gazdaságban	K.4	3	3	K.4	K.4	K.4	K.4			
- 9	- 9	- 9	- 9	- 9	- 9	- 9	- 9	- 9	Katasztrófa miatti veszteségek	K.7	- 4	- 4	K.7	K.7	K.7	K.7			
									Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások	K.8	1	- 1	K.8	K.8	K.8	K.8			
1	1	1	1	1	1	1	1	1	Nem pénzügyi eszközök máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai	K.9	1	1	K.9	K.9	K.9	K.9			
- 2	- 2	- 2	- 2	- 2	- 2	- 2	- 2	- 2	Besorolási és szerkezeti változások	K.12	- 3	- 2	K.12	K.12	K.12	K.12			
									A szektorok szerinti besorolásban és szerkezetben bekövetkezett változások	K.12.1	- 3	3	K.12.1	K.12.1	K.12.1	K.12.1			
- 2	- 2	- 2	- 2	- 2	- 2	- 2	- 2	- 2	Eszközök és kötelezettségek besorolásának változásai	K.12.2	- 2	- 2	K.12.2	K.12.2	K.12.2	K.12.2			
- 2	- 2	- 2	- 2	- 2	- 2	- 2	- 2	- 2	Az arany monetizálása/demonetizálása	K.12.21	- 2	- 2	K.12.21	K.12.21	K.12.21	K.12.21			
									Az eszközök vagy kötelezettségek besorolásának változásai az arany monetizálásán/demonetizálásán kívül	K.12.22			K.12.22	K.12.22	K.12.22	K.12.22			
- 4	- 4	- 4	- 4	- 4	- 4	- 4	- 4	- 4	ebből:	AN.11	- 1	- 3	AN.11	AN.11	AN.11	AN.11			
- 1	- 1	- 1	- 1	- 1	- 1	- 1	- 1	- 1	Készletek	AN.12	- 1	- 1	AN.12	AN.12	AN.12	AN.12			

Eszközközlő változásai

Kötelezettségek és a nettó vagyon változásai

Összesen	megtérülő tétel		S.1 Nemzetgazdaság	S.15 Háztartás- lat segítő nonprofit intézmé- nyek (NPTSH)	S.14 Háztartások	S.13 Államhá- ztartás	S.12 Pénzügyi vállalatok	S.11 Nem pénzü- gyi vállala- tok	S.1	S.15 Háztartás- lat segítő nonprofit intézmé- nyek	S.14 Háztartások	megtérülő tétel		Összesen
	Áruk és szolgáltatá- sok számlá- jának	A külföld- számlájának										A külföld- szolgáltatá- sok számlá- jának	Áruk és szolgáltatá- sok számlá- jának	
- 2	- 2	- 2	- 2						AN.13	Értéktárgyak				
17	17	17	17	3					AN.2	Nem termelt eszközök				
24	24	24	24	4					K.3	Nem termelt eszközök megtelése a gazdaságban				
4	4	4	4	4					K.5	Művelés alatt nem álló biológiai erőforrások természetes növekedése				
- 9	- 9	- 9	- 9	- 2					K.6	Nem termelt eszközök kiküldése a gazdaságból				
- 8	- 8	- 8	- 8	- 2					K.61	Természetben előforduló gazdasági eszközök kimertülése				
- 1	- 1	- 1	- 1						K.62	Nem termelt eszközök gazdaságból való kiküldésének egyéb esetei				
- 2	- 2	- 2	- 2						K.7	Katasztrófa miatti veszteségek				
				4					K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások				
									K.9	Nem pénzügyi eszközök máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai				
				- 1					K.12	Besorolási és szerkezeti váltások				
				- 1					K.12.1	A szektorok szerinti besorolásban és szerkezetben bekövetkezett változások				
									K.12.2	Eszközök és kötelezettségek besorolásának változásai				
									K.12.22	Az eszközök vagy kötelezettségek besorolásának váltásai az arany monetizálásán/ demonetizálásán kívül				

Eszközk változásai	Kötelezettségek és a nettó vagyon változásai										Számok										
	Összesen	megfelelő tétel		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	S.1		megfelelő tétel		Összesen							
Számok		Ánk és szolgáltatások számlái-nak	A külföldi számlái-nak	Nemzetgazdaság	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények (NPSH)	Háztartások	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok	Nemzetgazdaság	Ánk és szolgáltatások számlái-nak	Összesen	Számok								
		Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek																			
	AF.7	Egyéb aktív és passzív elszámolások																			
	B.10.3	A nettó vagyon változása semleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt											292								
III.3.2.1. Semleges eszköztartási nyereség számla	K.11.1	Semleges eszköztartási nyereség/veszteség											III.3.2.1. Semleges eszköztartási nyereség számla								
198	AN	198	6	56	32	3	101	AN	Nem pénzügyi eszközök												
121	AN.1	121	5	34	20	2	60	AN.1	Termelt eszközök												
111	AN.11	111	5	28	18	2	58	AN.11	Állóeszközök												
5	AN.12	5	5	2	1	2	AN.12	Készletek													
5	AN.13	5	5	4	1	1	AN.13	Értéktárgyak													
78	AN.2	78	2	22	12	1	41	AN.2	Nem termelt eszközök												
76	AN.21	76	2	22	12	1	40	AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök												
1	AN.22	1	1				1	AN.22	Nem termelt immateriális javak												
147	AF	147	11	136	3	36	8	70	18	AF	Pénzügyi eszközök és kötelezettségek										
15	AF.1	15	15				2	14	AF.1	Monetáris arany és SDR											
32	AF.2	32	2	30	2	17	3	8	AF.2	Készpénz és betétek											

VAGYONMÉRLEGEK (IV) (5)

- 8.60. A mérlegek célja, hogy az elszámolási időszak kezdetén és végén átfogó képet adjanak az egységek eszközeiről, kötelezettségeiről és nettó vagyonáról, valamint a mérlegek közötti változásokról. A sorrend a következő:
- nyitómérleg (IV.1);
  - a vagyonmérleg változásai (IV.2);
  - zárómérleg (IV.3).

Nyitómérleg (IV.1)

- 8.61. A nyitómérlegben azoknak az eszközöknek és kötelezettségeknek az értékét kell elszámolni, amellyel a szervezeti egységek az elszámolási időszak kezdetén rendelkeznek.

Ezeknek a tételeknek az osztályozása az eszközök és kötelezettségek osztályozását követi.

Értékelésük az elszámolási időszak kezdetén érvényes folyó áron történik.

Az eszközök és kötelezettségek közötti különbség – a számla egyenlegező tétele – az elszámolási időszak kezdetén rendelkezésre álló nettó vagyon.

A vagyonmérleg változásai (IV.2)

- 8.62. A vagyonmérleg változásai számlán az elszámolási időszak folyamán az eszközök és kötelezettségek értékében bekövetkező változásokat kell elszámolni, továbbá ez a számla összesíti a különböző felhalmozási számlákon elszámolt értékeket, azaz összevonja a megtakarítás és tőketranszfer miatti nettó vagyonváltozást, az eszközök egyéb volumenváltozásai miatti nettó vagyonváltozást és a névleges eszköztartási nyereség és veszteség miatti nettó vagyonváltozást.

Zárómérleg (IV.3)

- 8.63. A zárómérlegben azoknak az eszközöknek és kötelezettségeknek az értéke szerepel, amellyel a szervezeti egységek az elszámolási időszak végén rendelkeznek. Ezeknek a tételeknek az osztályozása ugyanazt az osztályozást követi, amelynek alapján a nyitómérleg összeállítása történik, s az értékelés az időszak végének folyóárain alapul.

Az eszközök és kötelezettségek közötti különbség az elszámolási időszak végén meglévő nettó vagyon.

- 8.64. Valamely eszköz vagy kötelezettség zárómérlegben feltüntetett értéke a nyitómérlegben szereplő érték és a vagyonmérleg változásai számlán az említett tétel vonatkozásában elszámolt érték összegének felel meg.

A KÜLFÖLD SZÁMLÁK (V.)

- 8.65. A külföld számláin a rezidens és a nem rezidens egységek közötti gazdasági műveleteket kell elszámolni. A külföld mint olyan nem képez gazdasági szektort, de a rendszer struktúráján belül ilyen szerepet tölt be.

- 8.66. A külföld számlák ugyanazt a felépítést követik, mint a gazdasági szektorok számlái, tehát a következőképpen csoportosíthatóak:

- folyószámlák;
- felhalmozási számlák;
- vagyonmérlegek.

- 8.67. Ezek a számlák a külföld szempontjából figyelik a gazdasági műveleteket. Így az, ami a külföld számára forrás, a teljes gazdaság számára felhasználást jelent és fordítva. Továbbá valamely külföldi tulajdonban lévő pénzügyi eszköz a teljes gazdaság számára kötelezettséget jelent és fordítva (kivéve a monetáris aranyat és a különleges lehívási jogokat).

(5) Lásd a 7. fejezetet: „Vagyonmérlegek”.

8.1.5. tábla – IV. számla: Vagyonmérlegek

Eszközök

Kötelezettségek és a nettó vagyon

Számola	Összesen		mégfelelő tétel		S.1 Teljes gaz- daság	S.15 Háztartá- sokat segítő nonprofit intézmé- nyek (NPSH)	S.14 Háztartá- sok	S.13 Államhá- ztartás	S.12 Pénzügyi vállalatok	S.11 Nem pénzügyi vállalatok	Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	S.11 Nem pénzügyi vállalatok	S.12 Pénzügyi vállalatok	S.13 Államhá- ztartás	S.14 Háztartá- sok	S.15 Háztartá- sokat segítő nonprofit intézmé- nyek (NPSH)	S.1 Teljes gaz- daság	mégfelelő tétel		Összesen	Számola						
	A külföld számlái- nak	Áruk és szolgálla- tások számlái- nak	A külföld számlái- nak	Áruk és szolgálla- tások számlái- nak																							
IV.1.	9 922	9 922	324	2 822	1 591	144	5 041	AN	Nem pénzügyi eszközök	AN	5 041	144	1 591	2 822	324	9 922	9 922										
Nyitó mérleg	6 047	6 047	243	1 698	1 001	104	3 001	AN.1	Termelt eszközök	AN.1	3 001	104	1 001	1 698	243	6 047	6 047										
	5 544	5 544	231	1 423	913	99	2 878	AN.11	Állóeszközök	AN.11	2 878	99	913	1 423	231	5 544	5 544										
	231	231	2	97	47	85	AN.12	Készletek	AN.12	85	47	97	2	97	2	231	231										
	272	272	10	178	41	5	AN.13	Értéktárgyak	AN.13	38	5	41	10	178	10	272	272										
	3 875	3 875	81	1 124	590	40	2 040	AN.2	Nem termelt eszközök	AN.2	2 040	40	590	1 124	81	3 875	3 875										
	3 809	3 809	81	1 124	578	37	1 989	AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	AN.21	1 989	37	578	1 124	81	3 809	3 809										
	66	66			12	3	AN.22	Nem termelt immateriális javak	AN.22	51	3	12			66	66											
	7 365	7 365	573	6 792	396	3 508	897	AF	Pénzügyi eszközök és kötelezettségek	AF	897	3 508	396	6 792	573	7 365	7 365	1 817	3 384	687	289	121	6 298	297	6 595	IV.1. Nyitó mérleg	
	770	770			80	690	AF.1	Monetáris arany és SDR	AF.1		690	80				770	770										
	1 587	1 587	105	1 482	150	382	AF.2	Készpénz és betétek	AF.2		382	150	105	1 482	105	1 587	1 587	40	1 281	102	10	38	1 471	116	1 587		
	1 388	1 388	125	1 263	25	950	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	AF.3		950	25	125	1 263	125	1 388	1 388	44	1 053	212	2	1	311	77	1 388		
	1 454	1 454	70	1 384	8	24	AF.4	Hitelek	AF.4		50	1 187	70	1 384	70	1 454	1 454	897	328	169	43	1 437	17	1454			
	1 409	1 409	113	1 296	22	411	AF.5	Részvények és tőkereszedések	AF.5		200	651	113	1 296	113	1 409	1 409	687	715	4	1	406	3	1 409			
	396	396	26	370	4	291	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	AF.6		25	30	26	370	26	396	396	12	335	19	5	371	25	396			

Eszközök

Kötelezettségek és a nettó vagyon

Számola	Összesen		meglévő tételek		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	S.1	Összesen	Számola	
	Ányk és szolgáltatások számlái-nak	A külföldi számlái-nak	Teljes gazdaság	Háztartások, segítőkész intézmények (NPSH)																	Háztartások
					A külföldi számlái-nak	Ányk és szolgáltatások számlái-nak	Teljes gazdaság														
	250	10	240	5	45	163	27	AF.4	Hitelek	68	93	28	24	213	37	250					
	80	5	75	13	34	19	9	AF.5	Részvények és tőkerészesedések	42	30	4	77	3	80						
	38		38	38				AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	38				38		38					
	82	21	61	8	40	6	7	AF.7	Egyéb aktív és passzív elszámolások	37	10	5	52	30	82						
								B.10	Nettó vagyonváltozás, összesen	216	10	2	276	31	535	-34	501				
								B.10.1	a következők miatt:	65	4	-38	178	21	230	-38	192				
									Megtakarítások és tőketranszfererek												
								B.10.2	Eszközök egyéb volumen-változása	17	-4	2	2	17		17					
								B.10.3	Névlétes eszköztartási nyereség/vesztés	134	10	38	96	10	288	4	292				
								B.10.31	Semleges eszköztartási nyereség / veszteség	82	5	26	87	8	208	6	214				
								B.10.32	Reál eszköztartási nyereség/vesztés	51	5	12	9	2	80	-1	78				

FOLYÓSZÁMLÁK

Termékek és szolgáltatások külföld számlája (V.I)

- 8.68. Az áruk és szolgáltatások importját a számla forrásoldalán, míg azok exportját a felhasználásoldalán kell elszámolni. A források és felhasználások közötti különbség a számla egyenlegező tétele, aminek elnevezése: „árúk és szolgáltatások külső egyenlege”. Ha ennek értéke pozitív, akkor a külföld szempontjából többlet keletkezett, a nemzetgazdaság oldalán pedig hiány, és fordítva, amennyiben az negatív.
- 8.69. A rezidens egységek kibocsátásának mérésével összhangban álló módon az importot alapáron kell értékelni, azaz az importadók nélkül, de az importtámogatásokkal együtt.

Az áruk és szolgáltatások külföld számláján az importot FOB-paritáson kell értékelni. A termékexport értékelése ugyancsak FOB-paritáson történik.

Ha a szállítási és biztosítási szolgáltatásokat a rezidens egységek nyújtják, amelyek díját a termékek FOB-paritáson értékelt importja tartalmazza (azaz a gyár és az exportáló ország határa között), akkor ezek értékének szerepelnie kell az árut importáló országok szolgáltatásexportjában. Fordított esetben, tehát ha a termékexport FOB-paritású értékében foglalt szállítási és biztosítási szolgáltatásokat nem rezidens egységek nyújtják, akkor azokat az árut exportáló gazdaság szolgáltatásimportjának értékében kell elszámolni.

Elsődleges jövedelmek és folyó transzferek külföld számlája (V.II)

- 8.70. Az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek külföld számlájának célja, hogy meghatározza a folyó tranzakciók külső egyenlegét, amely a rendszer struktúrájában a gazdasági szektorok által elért megtakarításhoz kapcsolódik. Ez a számla a számlák sorozatának egyetlen szektorra vonatkozó tömörített változata, s elsődleges jövedelemelosztási számlától a jövedelem felhasználása számláig terjed.
- 8.71. Az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek külföld számlájának forrásoldalán az áruk és szolgáltatások külső egyenlege jelenik meg. Szintén ennek a számlának a forrás- vagy a felhasználásoldalán kell elszámolni az összes olyan jövedelemelosztással kapcsolatos műveletet (a tőketranszferek kivételével), amelynek a külföld is részese lehet.

KÜLSŐ FELHALMOZÁSI SZÁMLÁK (V.III)**Tőkeszámla (V.III.1)**

- 8.72. A külső tőkeszámlán a nem rezidens egységek nem termelt nem pénzügyi eszközei beszerzésének és eladásának egyenlegét kell elszámolni, és mérni a megtakarítás és a tőketranszferek miatti nettó vagyonváltozást.
- 8.73. A tőkeszámla egyenlegező tétele a külföld nettó hitelnyújtása vagy nettó hitelfelvétele. Ennek nagysága azonos – de ellenkező előjellel – a rezidens gazdasági szektorok nettó hitelnyújtásának vagy nettó hitelfelvételeinek összegével.

Pénzügyi számla (V.III.2)

- 8.74. A külső pénzügyi számla felépítése azonos a gazdasági szektorok pénzügyi számláinak felépítésével.

Az eszközök egyéb változásai számla (V.III.3)

- 8.75. A gazdasági szektorokhoz hasonlóan az eszközök egyéb volumenváltozása miatti, valamint a névleges eszköztartási nyereség/veszteség miatti nettó vagyonváltozást egymást követően kell meghatározni; az eszköztartási nyereség és veszteség megoszlik semleges és reál eszköztartási nyereségre és veszteségre.
- 8.76. A termelt eszközök annak a konvenciónak az értelmében nem szerepelnek a külföld felhalmozási számláin, valamint vagyonmérlegeiben, amely szerint be kell iktatni egy képzett szervezeti egységet azt feltételezve, hogy a külföldnek pénzügyi követelése van más gazdaságok rezidens egységeinek eszközeivel szemben, és fordítva.

VAGYONMÉRLEGEK (V.IV)

8.77. A külföld vagyonmérlege pénzügyi eszközöket és kötelezettségeket tartalmaz. Ebben a vagyonmérlegben az eszközök oldalon a nem rezidens és a rezidens egységek közötti monetárisarany- és az SDR-vásárlást és -értékesítést kell elszámolni.

8.16. tábla – A külföld teljes számlasorozata (a külgazdasági műveletek számlái)

V.I: Termékek és szolgáltatások külföld számlája

Felhasználás		Forrás	
P.6	Termékek és szolgáltatások exportja	536	P.7 Áru- és szolgáltatásimport 497
P.61	Termékexport	462	P.71 Termékimport 392
P.62	Szolgáltatásexport	74	P.72 Szolgáltatásimport 105
B.11	Áruk és szolgáltatások külső egyenlege	- 39	

V.II: Elsődleges jövedelmek és folyó transferek külföld számlája

Felhasználás		Forrás	
D.1	Munkavállalói jövedelem	6	B.11 Termékek és szolgáltatások külső egyenlege - 39
D.11	Bérek és keresetek	6	
			D.1 Munkavállalói jövedelem 2
D.2	Termelési és importadók	0	D.11 Bérek és keresetek 2
D.21	Termékadók	0	D.12 Munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásai 0
D.211	Hozzáadott érték típusú adók (HÉA)	0	D.121 Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai 0
D.212	Importadók és importvámok a HÉA kivételével	0	D.122 Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai 0
D.2121	Importvámok	0	
D.2122	Importadók a HÉA és a vámok kivételével	0	D.2 Termelési és importadók 0
D.21	Termékadók	0	
D.214	Termékadók a HÉA és az importadók kivételével		D.211 Hozzáadott érték típusú adók (HÉA) 0
D.29	Egyéb termelési adók	0	D.212 Importadók és importvámok a HÉA kivételével 0
			D.2121 Importvámok 0
D.3	Támogatások	0	D.2122 Importadók a HÉA és a vámok kivételével 0
D.31	Terméktámogatások	0	
D.311	Importtámogatások	0	D.214 Termékadók a HÉA és az importadók kivételével 0
			D.29 Egyéb termelési adók 0
D.319	Egyéb terméktámogatások	0	
D.39	Egyéb termelési támogatások	0	D.3 Támogatások 0
			D.31 Terméktámogatások 0
D.4	Tulajdonosi jövedelem	66	D.311 Importtámogatások 0
D.41	Kamat	16	
D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	36	D.319 Egyéb terméktámogatások 0

Felhasználás			Forrás		
D.421	Osztalék	0	D.39	Egyéb termelési támogatások	0
D.422	Jövedelem kivonása kvázi vállalatokból	36			
D.43	Közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége	14	D.4	Tulajdonosi jövedelem	39
			D.41	Kamat	22
D.5	Folyó jövedelemadó, vagyoadó stb.	1	D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	17
D.51	Jövedelemadók	1	D.421	Osztalék	14
D.59	Egyéb folyó adók	0	D.422	Jövedelem kivonása kvázi vállalatokból	3
			D.43	Közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége	0
D.61	Társadalombiztosítási hozzájárulások	0	D.44	Biztosítottak tulajdonosi jövedelme	0
D.611	Tényleges társadalombiztosítási hozzájárulások	0			
D.6111	Munkaadók tényleges társadalombiztosítás hozzájárulásai	0	D.5	Folyó jövedelem-, vagyoadók stb.	0
D.61111	Munkaadók kötelező tényleges társadalombiztosítás hozzájárulásai	0	D.51	Jövedelemadók	0
D.61112	Munkaadók önkéntes tényleges társadalombiztosítás hozzájárulásai	0	D.59	Egyéb folyó adók	0
D.6112	Munkavállalók társadalombiztosítási hozzájárulásai	0			
D.61121	Munkavállalók társadalombiztosítás hozzájárulásai	0	D.61	Társadalombiztosítási járulék	0
D.61122	Munkavállalók önkéntes társadalombiztosítás hozzájárulásai	0	D.611	Tényleges társadalombiztosítási hozzájárulások	0
D.612	Imputált társadalombiztosítási hozzájárulások	0	D.6111	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	0
			D.61111	Munkaadók kötelező tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	0
D.62	Pénzbeni társadalmi juttatások	0	D.61112	Munkaadók önkéntes tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	0
D.622	Magán biztosítási alapok juttatásai	0	D.6112	Munkavállalók társadalombiztosítási hozzájárulásai	0
D.623	Munkavállalóknak nyújtott nem alapszerű társadalombiztosítási juttatások	0	D.61121	Munkaadók önkéntes tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	0
D.7	Egyéb folyó transzferek	9	D.61122	Munkavállalók önkéntes társadalombiztosítási hozzájárulásai	0
D.71	Nettó nem életbiztosítási díjak	2	D.612	Imputált társadalombiztosítási hozzájárulások	0
D.74	Folyó nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos tranzakciók	1	D.62	Pénzbeni társadalmi juttatások	0
D.75	Egyéb folyó transzferek	2	D.621	Társadalombiztosítás pénzbeni juttatásai	0
			D.622	Magán biztosítási alapok juttatásai	0
D.8	Magánnyugdíjpénztárak nettó vagyonváltozása miatt korrekció	0	D.624	Társadalombiztosítási jellegű pénzbeni társadalmi juttatások	0
			D.7	Egyéb folyó transzferek	39

Felhasználás		Forrás	
		D.72	Nem életbiztosításból eredő követelések 3
		D.74	Folyó nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos tranzakciók 31
		D.75	Egyéb folyó transzferek 1
		D.8	Magánnyugdíjpénztárak nettó vagyonváltozása miatt korrekció 0
B.12	Folyó tranzakciók külkereskedelmi egyenlege - 41		

V.III: Külső felhalmozási számlák

V.III.1: Tőkeszámlák

V.III.1.1: Megtakarítás és tőke-transzferek miatti nettó vagyonváltozási számla

Felhasználás		Forrás	
B.10.1	Megtakarítás és tőke-transzferek miatti a nettó vagyon változása - 38	B.12	Folyó egyenlege - 41
		D.9	Tőke-transzferek, kapott 4
		D.91	Tőkeadók 0
		D.92	Beruházási támogatások 4
		D.99	Egyéb tőke-transzferek 0
		D.9	Tőke-transzferek, fizetett - 1
		D.91	Tőkeadók 0
		D.92	Beruházási támogatások 0
		D.99	Egyéb tőke-transzferek - 1

V.III.1.2: Nem pénzügyi eszközök beszerzése számla

Eszközök változása		Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
K.2	Nem termelt, nem pénzügyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege 0	B.10.1	Megtakarítás és tőke-transzferek miatti a nettó vagyon változása - 38
K.21	Föld és egyéb nem termelt tárgyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege 0		
K.22	Nem termelt immateriális javak beszerzésének és eladásának egyenlege 0		
B.9	Nettó hitelnújtás (+)/ nettó hitelfelvétel (-) egyenlege - 38		

V.III.2: Pénzügyi számla

Eszközök változás

Kötelezettségek és a nettó vagyon változása

F	Pénzügyi eszközök nettó beszerzése	50	F	Kötelezettségek nettó felmerülése	88
F.1	Monetáris arany és SDR	1			
F.2	Fizetőeszköz és betétek	11	F.2	Fizetőeszköz és betétek	- 2
F.21	Fizetőeszköz	3	F.21	Fizetőeszköz	2
F.22	Folyószámlabetétek	2	F.22	Átruházható betétek	- 1
F.29	Egyéb betétek	6	F.29	Egyéb betétek	- 3
F.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	5	F.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	20
F.4	Hitelek	10	F.4	Hitelek	37
F.41	Rövid lejáratú hitelek	3	F.41	Rövid lejáratú hitelek	10
F.42	Hosszú lejáratú hitelek	7	F.42	Hosszú lejáratú hitelek	27
F.5	Részvények és egyéb tulajdonosi követelések	2	F.5	Részvények és egyéb tulajdonosi követelések	3
F.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0	F.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0
F.61	A háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból és a nyugdíjalapok tartalékaiból	0	F.61	A háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból és a nyugdíjalapok tartalékaiból	0
F.611	A háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból	0	F.612	A háztartások nettó részesedése a nyugdíjalapok tartalékaiból	0
F.62	Biztosítási díjelőlegek és függőkárak tartaléka	0	F.7	Egyéb passzív elszámolások	30
F.7	Egyéb aktív elszámolások	21	F.71	Kereskedelmi hitelek és előlegek	18
F.71	Kereskedelmi hitelek és előlegek	18	F.79	Egyéb passzív elszámolások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	12
F.79	Egyéb aktív elszámolások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	3	B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/ Nettó hitelfelvétel (-) egyenlege	- 38

V.III.3: Eszközök egyéb változásai számlák

V.III.3.1: Eszközök egyéb volumenváltozásai számla

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
AN	Nem pénzügyi eszközök	0	AF	Kötelezettségek	0
AN.2	Nem termelt eszközök	0	K.7	Katasztrófa miatti veszteségek	0
K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások	0	K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások	0
K.12	Besorolási és szerkezeti változások	0	K.10	Máshová nem sorolt pénzügyi eszközök és kötelezettségek egyéb volumenváltozásai	0
K.12.2	Eszközök és források besorolásának változásai	0	K.12	Besorolási és szerkezeti változások	0
K.12.22	Eszközök vagy források besorolásának változásai az arany monetizálásán/ demonetizálásán kívül	0	K.12.1	A szektorok szerinti besorolásban és szerkezetben bekövetkezett változások	0
ebből: AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	0	K.12.2	Eszközök és források besorolásának változásai	0
			K.12.22	Eszközök vagy források besorolásának változásai az arany monetizálásán/ demonetizálásán kívül	0
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0	ebből: AF.2	Fizetőeszköz és betétek	0
AF	Pénzügyi eszközök	0	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	0
K.7	Katasztrófa miatti veszteségek	0	AF.4	Hitelek	0
K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások	0	AF.5	Részvények és egyéb tulajdonosi követelések	0
K.10	Pénzügyi eszközök és kötelezettségek máshová nem sorolt egyéb volumenváltozásai	0	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0
K.12	Besorolási és szerkezeti változások	0	AF.7	Egyéb passzív elszámolások	0
K.12.2	Eszközök és források besorolásának változásai	0			
K.12.22	Eszközök vagy források besorolásának változásai az arany monetizálásán/ demonetizálásán kívül	0			
ebből: AF.1	Monetáris arany és SDR	0			
AF.2	Fizetőeszköz és betétek	0			
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	0			
AF.4	Hitelek	0			
AF.5	Részvények és egyéb tulajdonosi követelések	0			
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0			
AF.7	Egyéb passzív elszámolások	0			
			B.10.2	Eszközök egyéb volumenváltozása miatt a nettó vagyon változása	0

V.III.3.2: Átértékelési számla

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
K.11	Névleges eszköztartási nyereség (+)/ veszteség (-):		K.11	Névleges eszköztartási nyereség (+)/ veszteség (-):	
AN.2	Nem termelt eszközök	0	AF	Kötelezettségek	3

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	0	AF.2	Fizetőeszköz és betétek	0
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	2
			AF.4	Hitelek	0
AF	Pénzügyi eszközök	7	AF.5	Részvények és egyéb tulajdonosi követelések	0
AF.1	Monetáris arany és SDR	0	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0
AF.2	Valuta és betétek	0	AF.7	Egyéb passzív elszámolások	0
AF.3	Értékpapírok a részvényeken kívül	4			
AF.4	Hitelek	0			
AF.5	Részvények és egyéb tulajdonosi követelések	3			
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0			
AF.7	Egyéb aktív elszámolások				
			B.10.3.	Névleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt a nettó vagyon változása	4

V.III.3.2.1: Semleges eszköztartási nyereség/veszteség számla

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
K.11.1	Semleges eszköztartási nyereség (+)/ veszteség (-) :		K.11.1	Semleges eszköztartási nyereség (+)/ veszteség (-):	
AN.2	Nem termelt eszközök	0	AF	Kötelezettségek	6
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	0	AF.2	Fizetőeszköz és betétek	2
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	2
			AF.4	Hitelek	0
AF	Pénzügyi eszközök	11	AF.5	Részvények és egyéb tulajdonosi követelések	0
AF.1	Monetáris arany és SDR	0	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	1
AF.2	Fizetőeszköz és betétek	2	AF.7	Egyéb passzív elszámolások	1
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	3			
AF.4	Hitelek	1			
AF.5	Részvények és egyéb tulajdonosi követelések	2			
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	1			
AF.7	Egyéb aktív elszámolások	3			
			B.10.31	Semleges eszköztartási nyereség/veszteség miatt a nettó vagyon változása	6

V.III.3.2.2: Reál eszköztartási nyereség/veszteség számla

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
K.11.2	Reál eszköztartási nyereség (+)/ veszteség (-):		K.11.2	Reál eszköztartási nyereség (+)/ veszteség (-):	
AN.2	Nem termelt eszközök	0	AF	Kötelezettségek	- 3
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	0	AF.2	Fizetőeszköz és betétek	- 2
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	1
			AF.4	Hitelek	0
AF	Pénzügyi eszközök	- 5	AF.5	Részvények és egyéb tulajdonosi követelések	0
AF.1	Monetáris arany és SDR	0	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	- 1
AF.2	Fizetőeszköz és betétek	- 2	AF.7	Egyéb passzív elszámolások	- 1
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	1			
AF.4	Hitelek	- 1			
AF.5	Részvények és egyéb tulajdonosi követelések	0			
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	- 1			
AF.7	Egyéb aktív elszámolások	- 3			
			B.10.32	Reál eszköztartási nyereség/veszteség miatt a nettó vagyon változása	4

V.IV: Külföld vagyommérlege

V.IV.1: Nyitómérleg

Eszközök			Kötelezettségek és a nettó vagyon		
AN	Nem pénzügyi eszközök	0	AF	Kötelezettségek	297
AN.2	Nem termelt eszközök	0	AF.2	Fizetőeszköz és betétek	116
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	0	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	77
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0	AF.4	Hitelek	17
			AF.5	Részvények és egyéb tulajdonosi követelések	3
AF	Pénzügyi eszközök	573	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	25
AF.1	Monetáris arany és SDR	0	AF.7	Egyéb passzív elszámolások	59
AF.2	Fizetőeszköz és betétek	105			
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	125			

Eszközök			Kötelezettségek és a nettó vagyon	
AF.4	Hitelek	70		
AF.5	Részvények és egyéb tulajdonosi követelések	113		
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	26		
AF.7	Egyéb aktív elszámolások	134		
			B.90	Nettó vagyon 276

V.IV.2: A vagyonmérleg változásai

Eszközök			Kötelezettségek és a nettó vagyon	
Összes eszközváltozás			Összes kötelezettségváltozás	
AN	Nem pénzügyi eszközök	0	AF	Kötelezettségek 91
AN.2	Nem termelt eszközök	0	AF.2	Fizetőeszköz és betétek - 2
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	0	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok 22
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0	AF.4	Hitelek 37
			AF.5	Részvények és egyéb tulajdonosi követelések 3
AF	Pénzügyi eszközök	57	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok 0
AF.1	Monetáris arany és SDR	1	AF.7	Egyéb passzív elszámolások 30
AF.2	Fizetőeszköz és betétek	11		
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	9		
AF.4	Hitelek	10		
AF.5	Részvények és egyéb tulajdonosi követelések	5		
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0		
AF.7	Egyéb aktív elszámolások	21		
			B.10	Nettó vagyonváltozás összesen a következők miatt: - 34
			B.10.1	Megtakarítás és társadalmi transzferek - 38
			B.10.2	Eszközök egyéb volumenváltozása 0
			B.10.3	Névleges eszköztartási nyereség/veszteség 4
			B.10.31	Semleges eszköztartási nyereség/veszteség 6
			B.10.32	Reál eszköztartási nyereség/veszteség - 1

V.IV.3: Zárómérleg

Eszközök			Kötelezettségek és a nettó vagyon		
AN	Nem pénzügyi eszközök	0	AF	Kötelezettségek	388
AN.2	Nem termelt eszközök	0	AF.2	Fizetőeszköz és betétek	114
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	0	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	99
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0	AF.4	Hitelek	54
			AF.5	Részvények és egyéb tulajdonosi követelések	6
AF	Pénzügyi eszközök	630	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	25
AF.1	Monetáris arany és SDR	0	AF.7	Egyéb passzív elszámolások	89
AF.2	Fizetőeszköz és betétek	116			
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	134			
AF.4	Hitelek	80			
AF.5	Részvények és egyéb tulajdonosi követelések	118			
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	26			
AF.7	Egyéb aktív elszámolások	155			
			B.90	Nettó vagyon	242

Termékek és szolgáltatások számla (0)

- 8.78. A termékek és szolgáltatások számla termékcsoportonként és a nemzetgazdaságra vonatkozóan azt mutatja be, hogy a rendelkezésre álló termékek miként kerülnek felhasználásra.
- 8.79. Ezért termékcsoportonként és a nemzetgazdaságra vonatkozóan is feltünteti a forrásokat (kibocsátás és import), valamint az áruk és szolgáltatások felhasználását (folyó termelőfelhasználás, végső fogyasztás, bruttó állóeszköz-felhalmozás, készletváltozás, értéktárgyak eladással csökkentett beszerzése, export).
- 8.80. Tekintettel a kibocsátást alapíron, míg a felhasználást beszerzési áron történő értékelésére, a termékadók és támogatások egyenlegét a források között kell feltüntetni.
- 8.81. A felhasználást az áruk és szolgáltatások egyenlegének jobb oldalán, míg a forrásokat a bal oldalán kell elszámolni, azaz a gazdasági szektorok folyószámláinál alkalmazotthoz képest ellentétes oldalon, mivel a termékekkel kapcsolatos folyamatok és a monetáris folyamatok egymást ellentételező gazdasági folyamatok.
- 8.82. A termékek és szolgáltatások számla meghatározása szerint egyensúlyban van, és ezért nincs egyenlegező tétele.

8.17. tábla – 0. számla: Termékek és szolgáltatások egyenlege

Forrás		Felhasználás	
P.1	Kibocsátás	3 595	P.2 Folyó termelőfelhasználás 1 904
P.11	Piaci kibocsátás	3 048	
P.12	Saját végső felhasználási célú kibocsátás	171	P.3/P.4 Végső fogyasztási kiadás/ végső fogyasztás 1 371
P.13	Egyéb nem piaci kibocsátás	376	P.31/P.41 Egyéni fogyasztási kiadás/ Háztartások tényleges fogyasztása 1 215

Forrás		Felhasználás		
D.21	Termékadók	141	P.32/P.42 Kollektív fogyasztási kiadás/ Tényleges kollektív fogyasztás	156
D.31	Terméktámogatások	- 8		
			P.51 Bruttó állóeszköz-felhalmozás	376
P.7	Termék- és szolgáltatásimport	497	P.511 Tárgyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	303
P.71	Termékimport	392	P.5111 Új tárgyi eszközök beszerzése	305
P.72	Szolgáltatásimport	105	P.5112 Használt tárgyi eszközök beszerzése	11
			P.5113 Használt tárgyi eszközök eladása	- 13
			P.512 Immateriális javak beszerzésének és eladásának egyenlege	51
			P.5121 Új immateriális javak beszerzése	53
			P.5122 Használt immateriális javak beszerzése	6
			P.5123 Használt immateriális javak eladása	- 8
			P.513 Nem termelt nem pénzügyi eszközök értéknövekedése	22
			P.5131 Nem termelt nem pénzügyi eszközök nagyjavításai	5
			P.5132 Nem termelt, nem pénzügyi eszközök tulajdonátruházásának költségei	17
			P.52 Készletváltozások	28
			P.53 Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	10
			P.6 Termékek és szolgáltatások exportja	536
			P.61 Termékexport	462
			P.62 Szolgáltatásexport	74

INTEGRÁLT GAZDASÁGI SZÁMLÁK

8.83. Az integrált gazdasági számlák összefoglaló áttekintést adnak a gazdaság számláiról: a folyószámlákról, a felhalmozási számlákról és a vagyonszerkezetekről.

Egyetlen táblában közlik valamennyi gazdasági szektor, a nemzetgazdaság és a külföld számláit, s egyensúlyt teremtenek valamennyi gazdasági folyamat és valamennyi eszköz és kötelezettség között. Lehetővé teszik azt is, hogy az egyes aggregátumok közvetlenül leolvashatóak legyenek.

8.84. Az integrált gazdasági számlák táblában a felhasználást, az eszközöket és az eszközök változásait a baloldalon, míg a forrásokat, a kötelezettségeket, a kötelezettségek változását és a nettó vagyon változását a jobb oldalon kell elszámolni.

8.85. Annak érdekében, hogy az integrált számlák táblája világosan követhető legyen, miközben a gazdaság valamennyi folyamatát felöleli, a rendszer struktúrájának megértésével még összeegyeztethető legmagasabb aggregálási szinteket kell választani.

8.86. A tábla oszlopai az egyes gazdasági szektorokat képviselik, nevezetesen a nem pénzügyi vállalatok, a pénzügyi vállalatok, az államháztartás, a háztartásokat segítő nonprofit szervezetek, valamint a háztartások szektorait. A nemzetgazdaságnak és a külföldnek is jut egy-egy oszlop, végül egy további oszlop teremt meg az egyensúlyt az áruk és szolgáltatások forrásai és felhasználásai között.

8.87. A tábla soraiban a gazdasági műveletek, az eszközök és kötelezettségek különböző kategóriái, valamint az egyenlegező tételek és az egyéb aggregátumok szerepelnek.

8.18. tábla – Integrált gazdasági számlák

FOLYÓSZÁMLÁK
Felhasználás

Források

Számlák	Összesen	Áruk és szolgáltatások (forrás)	Külföld	S.1 Nemzetgazdaság	S.15 Háztartások, sokat segítő nonprofit intézmények (NPISH)	S.14 Háztartások	S.13 Államháztartás	S.12 Pénzügyi vállalatok	S.11 Nem pénzügyi vállalatok	Kódzám	Gazdasági műveletek és egyéb folyamatok, állományok és egyenlegező tételek	Források							Számlák						
												S.11 Nem pénzügyi vállalatok	S.12 Pénzügyi vállalatok	S.13 Államháztartás	S.14 Háztartások	S.15 Háztartások, sokat segítő nonprofit intézmények (NPISH)	S.1 Teljes gazdaság, összesen	Külföld		Termékek és szolgáltatások (felhasználás)	Összesen				
I. Termelés/a külföldi termékszámja	497	497								P.7	Termék- és szolgáltatásiimport		497							497	I. Termelés/a külföldi termékszámja				
	536	536								P.6	Termékek és szolgáltatások exportja									536	536				
	3 595	3 595								P.1	Kibocsátás									3 595	3 595				
	1 904									P.2	Folyó termelőfelhasználás									1 904	1 904				
	133	133								D.21-D.31	Termékek és támogatások egyenlege									133	133				
	1 824									B.1g/B.1*g	Hozzáadott érték, bruttó/bruttó hazai termék									1 824	1 824				
	222									K.1	Állóeszközök értékcsökkenése									222					
	1 602									B.1n/B.1*n	Hozzáadott érték, nettó/nettó hazai termék									1 602	1 602				
	- 39									B.11	Termékek és szolgáltatások külső egyenlege									- 39	- 39				
II.1.1 Jövedelmek keletkezése számla	768	6	6	762	23	39	140	15	545	D.1	Munkavállalói jövedelem									766	2	768	II.1.2 Elsődleges jövedelmek elosztása számla		
	191	0	0	191	0	2	2	3	51	D.2-D.3	Támogatásokkal csökkentett termelési és importadók									191	0	191			
	133	0	0	133						D.21-D.31	Termékek és támogatások egyenlege									133	0	133			
	58	0	0	58	0	2	2	3	51	D.29-D.39	Támogatásokkal csökkentett egyéb termelési adók									58	0	58			
	429			429	8	92	46	55	279	B.2g	Működési eredmény, bruttó									276	55	46	92	8	429

8.18. tábla – Integrált gazdasági számlák (folytatás)

FOLYÓSZÁMLÁK

Felhasználás

Források

Számlák	Források										Összesen	Számlák							
	Áruk és szolgáltatások (forrás)	Külföld	S.1 Nemzetgazdaság	S.15 Háztartás-sokat segítő nonprofit intézmények (NPISH)	S.14 Háztartások	S.13 Államháztartás	S.12 Pénzügyi vállalatok	S.11 Nem pénzügyi vállalatok	Kódszám	Gazdasági műveletek és egyéb folyamatok, állományok és egyenlegező tételek			S.11 Nem pénzügyi vállalatok	S.12 Pénzügyi vállalatok	S.13 Államháztartás	S.14 Háztartások	S.15 Háztartás-sokat segítő nonprofit intézmények (NPISH)	S.1 Külföld	S.1 Teljes gazdaság összesen
	442		442	442	442	442	442	B.3g	Vegyes jövedelem, bruttó							442		442	
	217		217	5	60	16	45	B.2n	Működési eredmény, nettó							217		217	
	432		432		432			B.3n	Vegyes jövedelem, nettó							432		432	
II.1.2 Elsődleges jövedelmek elosztása számla	446	66	380	7	44	46	138	D.4	Tulajdonosi jövedelem							446		446	
	1 855		1 855	6	1 390	221	29	B.5g	Elsődleges jövedelmek egyenlege, bruttó/nemzeti jövedelem, bruttó							1 855		1 855	
	1 633		1 633	3	1 348	191	19	B.5n/B.5*n	Elsődleges jövedelmek egyenlege, nettó/nemzeti jövedelem, nettó							1 633		1 633	
II.2 A jövedelmek másodlagos elosztása számla	213	1	212	0	178	0	10	D.5	Folyó jövedelem, vagyonadók stb.							213		213	
	322	0	322		322			D.61	Társadalombiztosítási hozzájárulások							322		322	
	332	0	332	1	0	289	29	D.62	Pénzbeni társadalmi juttatások							332		332	
	278	9	269	2	71	139	46	D.7	Egyéb folyó transzferek							278		278	

8.18. tábla – Integrált gazdasági számlák (folytatás)

Források

Felhasználás

Számlák	Összesen	Áruk és szolgáltatások (forrás)	Külföld	Számlák							Kódzám	Gazdasági műveletek és egyéb folyamatok, állományok és egyenlegező tételek	S.11 Nem pénzügyi vállalatok	S.12 Pénzügyi vállalatok	S.13 Államháztartás	S.14 Háztartások	S.15 Háztartásoknak segítő nonprofit intézmények (NPISH)	S.1 Nemzeti gazdaság	Külföld	Termékek és szolgáltatások (felhasználás)	Összesen	Számlák
				S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	S.1												
	1 826			1 826	40	1 187	382	32	185	B.6g	Rendelkezésre álló jövedelem, bruttó	185	32	382	1 187	40	1 826		1 826	1 826	II.3. Természetbeni jövedelmek újraelosztása számla	
	1 604			1 604	37	1 145	352	22	48	B.6n	Rendelkezésre álló jövedelem, nettó	48	22	352	1 145	37	1 604		1 604	1 604		
II.3 Természetbeni jövedelmek újraelosztása számla	219			219	13	206				D.63	Természetbeni társadalmi transzferek				219		219		219	219		
	1 826			1 826	27	1 406	176	32	185	B.7g	Korrigált rendelkezésre álló jövedelem, bruttó	185	32	176	1 406	27	1 826		1 826	1 826	II.4 jövedelem felhasználása számla	
	1 604			1 604	24	1 364	146	22	48	B.7n	Korrigált rendelkezésre álló jövedelem, nettó	48	22	146	1 364	24	1 604		1 604	1 604		
II.4 jövedelem felhasználása számla	1 371			1 371	1 371	1 215	156			P.4	Végző fogyasztás						1 371	1 371	1 371	1 371		
	1 371			1 371	13	996	362			P.3	Végző fogyasztási kiadás						1 371	1 371	1 371	1 371		
	11		0	11	0	0	0	11	0	D.8	Magánnyugdíjpénztárak nettó vagyonváltozása miatt korrekció	0	11	0	11	0	11	0	11	11	11	

8.18. tábla – Integrált gazdasági számlák (folytatás)

FELHALMOZÁSI SZÁMLÁK

Eszközök változása

Kötelezettségek és a nettó vagyon változása

Számlák	Összesen	Áruk és szolgáltatások (forrás)	Külföld	S.1 Nemzeti gazdaság	S.15 Háztartásokat segítő nonprofit intézmények (NPISH)	S.14 Háztartások	S.13 Államháztartás	S.12 Pénzügyi vállalatok	S.11 Nem pénzügyi vállalatok	Kódszám	Gazdasági műveletek és egyéb folyamatok, állományok és egyenlegek tételek	Kötelezettségek és a nettó vagyon változása						Számlák									
												S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11		Termékek és szolgáltatások (felhasználás)	Külföld	S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	Összesen
	36	0	0	36	0	36	0	0	0	F.6	Biztosítástechnikai tartalmak	0	36	0	0	36	0	0	0	0	0	0	0	0	36		
	82	21	21	61	8	40	6	0	0	F.7	Egyéb követelések és kötelezettségek számlák	37	0	10	5	0	52	30	82								
III.3.1 Eszközök egyéb volumenváltozása számla	15	15	0	2	1	-2	14	K.3-10 és K.12	Egyéb volumenváltozás összesen	14	K.3-10 és K.12	Egyéb volumenváltozás összesen	-3	2	-1	0	0	-2	0	-2	0	0	0	0	-2	III.3.1 Eszközök egyéb volumenváltozása számla	
	24	24	0	0	0	24	K.3	Nem termelt eszközök megjelenése a gazdaságban	24	K.3	Nem termelt eszközök megjelenése a gazdaságban	24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	3	3	0	0	3	0	0	K.4	Termelt eszközök megjelenése a gazdaságban	0	K.4	Termelt eszközök megjelenése a gazdaságban	3	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	4	4	0	0	4	0	0	K.5	Művelés alatt nem álló biológiai erőforrások természetes növekedése	4	K.5	Művelés alatt nem álló biológiai erőforrások természetes növekedése	4	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	-9	-9	0	0	-2	0	-7	K.6	Nem termelt eszközök kikerülése a gazdaságból	-9	K.6	Nem termelt eszközök kikerülése a gazdaságból	-9	0	0	-2	0	-7	0	0	0	0	0	0	0	0	
	-11	-11	0	0	-6	0	-5	K.7	Katasztrófák miatti veszteségek	-11	K.7	Katasztrófák miatti veszteségek	-11	0	0	-6	0	-5	0	0	0	0	0	0	0	0	
	0	0	0	0	8	-3	-5	K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások	0	K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások	0	0	0	8	-3	-5	0	0	0	0	0	0	0	0	
	1	1	0	0	0	0	1	K.9	Nem pénzügyi eszközök máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai	1	K.9	Nem pénzügyi eszközök máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
	3	3	0	2	0	1	0	K.10	Pénzügyi eszközök és kötelezettségek máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai	3	K.10	Pénzügyi eszközök és kötelezettségek máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai	-4	2	0	0	0	-2	0	-2	0	0	0	0	-2		

8.18. tábla – Integrált gazdasági számlák (folytatás)

VAGYONMÉRLEGEK		Kötelezettségek és a nettó vagyon											Számilák																	
Eszközök		Áruk és szolgáltatások (összesen)	Külföld	S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	Gazdasági műveletek és egyéb folyamatok, állományok és egyenlegező tételek	Kódzám	S.11		S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	Külföld	Termékek és szolgáltatások (felhasználás)	Összesen									
Számilák	Összesen	Áruk és szolgáltatások (összesen)	Külföld	Teljesgazdaság	Házartások (NPISH)	Házartások	Államháztartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok			Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok	Államháztartás	Házartások	Házartások (NPISH)	Nemzetgazdaság													
IV.1 Nyitó-mérleg	9 922	0	9 922	324	2 822	1 591	144	5 041	AN.	Nem pénzügyi eszközök											IV.1 Nyitó-mérleg									
	6 047		6 047	243	1 698	1 001	104	3 001	AN.1	Termelt eszközök																				
	3 875		3 875	81	1 124	590	40	2 040	AN.2	Nem termelt eszközök																				
	7 365		7 365	573	6 792	1 721	1 819	396	3 508	897	AF										1 817	3 384	687	289	121	6 298	297	6 595		
											B.90											4 121	268	1 300	4 352	375	10 416	276	10 692	
IV.2 A mérleg változásai	482		0	482	25	110	56	1	290	AN	Összes eszközváltozás											IV.2 A mérleg változásai								
	289			289	21	61	25	-1	182	AN.1	Nem pénzügyi eszközök																			
	193			0	193	4	49	30	2	108	AN.2	Nem termelt eszközök																		
	787		57	730	33	199	123	294	81	AF	Pénzügyi eszközök/kötelezettségek											155	285	176	33	28	677	91	767	
										B.10	A nettó vagyon változása, összesen											216	10	2	276	31	535	-34	501	
										B.10.1	Megtakarítás és tőkenanszfer											65	4	-38	178	21	230	-38	192	

AZ AGGREGÁTUMOK

8.88. Az aggregátumok a teljes gazdaság tevékenysége eredményének összefoglaló mutatószámai, és a makrogazdasági elemzések, illetve az időbeni és térbeni összehasonlítások legfontosabb mutatói.

BRUTTÓ HAZAI TERMÉK PIACI ÁRAKON (GDP)

8.89. A bruttó hazai termék piaci árákon a rezidens termelőegységek termelési tevékenységének végső eredménye. Háromféleképpen határozható meg:

- a) a GDP a különböző gazdasági szektorok vagy a különböző nemzetgazdasági ágazatok bruttó hozzáadott értékének összege, amihez hozzá kell adni a termékadókat és a terméktámogatásokat le kell vonni (amelyek a szektorok és a nemzetgazdasági ágazatok között nincsenek felosztva). Ez egyben a nemzetgazdaság termelési számlájának az egyenlemező tétele;
- b) a GDP az áruk és szolgáltatások rezidens szervezeti egységek által történő végső felhasználásának összege (végső fogyasztás és bruttó felhalmozás) plusz áruk és szolgáltatások exportja, mínusz áruk és szolgáltatások importja;
- c) a GDP a felhasználások összege a nemzetgazdaság jövedelem keletkezése számláján (munkavállalói jövedelem, támogatásokkal csökkentett termelési és importadók, a bruttó működési eredmény és a teljes gazdaság vegyes jövedelme).

8.90. Ha a GDP-ből az állóeszközök értékcsökkenése levonásra kerül, az jelenti a piaci árákon számított nettó hazai terméket (NDP).

A TELJES GAZDASÁG MŰKÖDÉSI EREDMÉNYE

8.91. A teljes gazdaság bruttó (vagy nettó) működési eredménye a különböző nemzetgazdasági ágazatok vagy a különböző gazdasági szektorok bruttó (vagy nettó) működési eredményének az összege.

A TELJES GAZDASÁG VEGYES JÖVEDELME

8.92. A teljes gazdaság bruttó (vagy nettó) vegyes jövedelme azonos a háztartási szektor bruttó (vagy nettó) vegyes jövedelmével.

A TELJES GAZDASÁG VÁLLALKOZÓI JÖVEDELME

8.93. A teljes gazdaság bruttó (vagy nettó) vállalkozói jövedelme a különböző szektorok bruttó (vagy nettó) vállalkozói jövedelmeinek az összege.

NEMZETI JÖVEDELEM (PIACI ÁRAKON)

8.94. A bruttó (vagy nettó) nemzeti jövedelem (piaci árákon) egyenlő az összes elsődleges jövedelemmel, amelyet a rezidens szervezeti egységek kapnak; ezek: a munkavállalói jövedelem, a támogatással csökkentett termelési és importadók, a tulajdonosi jövedelem (a kötelezettségekkel csökkentett követelésállomány), (bruttó vagy nettó) működési eredmény, és a (bruttó vagy nettó) vegyes jövedelem.

A bruttó nemzeti jövedelem (piaci árákon) egyenlő a GDP és a rezidens egységek által a nem rezidens egységeknek fizetett elsődleges jövedelem különbségével, hozzáadva ehhez a rezidens egységek által a külföldtől kapott elsődleges jövedelmet.

A bruttó nemzeti jövedelem (piaci árákon) fogalma azonos a bruttó nemzeti termék (GNP) (piaci árákon) nemzeti számlákban használt általános értelmezésével.

A bruttó nemzeti jövedelmet az 1979. évi ESA másként határozta meg ⁽⁶⁾.

A nemzeti jövedelem nem a termeléssel, hanem a jövedelemmel kapcsolatos fogalom, amelyet sokkal inkább indokolt nettó értékben kifejezni, tehát az állóeszközök értékcsökkenésének levonása után.

RENDELKEZÉSRE ÁLLÓ NEMZETI JÖVEDELEM

- 8.95. A bruttó (vagy nettó) rendelkezésre álló nemzeti jövedelem a gazdasági szektorok bruttó (vagy nettó) rendelkezésre álló jövedelmének összege. A bruttó (vagy nettó) rendelkezésre álló nemzeti jövedelem egyenlő a bruttó (vagy nettó) nemzeti jövedelem (piaci áron) és a nem rezidens egységeknek kifizetett folyó transzferek (folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók, társadalombiztosítási hozzájárulások, társadalmi juttatások és egyéb folyó transzferek) különbségével, hozzáadva ehhez a rezidens egységek által a külföldtől kapott folyó transzfereket.

MEGTAKARÍTÁS

- 8.96. Ez az aggregátum a rendelkezésre álló nemzeti jövedelemnek azt a részét méri, amelyik nem kerül végső fogyasztási kiadásként felhasználásra. A bruttó (vagy nettó) nemzeti megtakarítás a különböző gazdasági szektorok bruttó (vagy nettó) megtakarításainak összege.

FOLYÓ KÜLSŐ EGYENLEG

- 8.97. Az elsődleges jövedelem és folyó transzferek külföld számlájának egyenlegező tétele jelenti a gazdaság egésze folyó gazdasági műveleteinek (árúk és szolgáltatások kereskedelme, elsődleges jövedelmek, folyó transzferek) többletét (ha negatív) vagy hiányát (ha pozitív) a külfölddel szemben.

A TELJES GAZDASÁG NETTÓ HITELNYÚJTÁSA (+) VAGY NETTÓ HITELFELVÉTELE (-)

- 8.98. A teljes gazdaság nettó hitelnyújtása (+) vagy nettó hitelfelvétele (-) a gazdasági szektorok nettó hitelnyújtásának, illetve nettó hitelfelvételeinek az összege. Azt a nettó forrást jelenti, amelyet a nemzetgazdaság bocsát a külföld rendelkezésére (amennyiben értéke pozitív), vagy amit a külföld biztosít az adott gazdaság számára (ha értéke negatív). A teljes gazdaság nettó hitelnyújtásának (+) vagy hitelfelvételeinek (-) nagysága ellenkező előjellel megegyezik a külföld nettó hitelfelvételeivel (-), illetve hitelnyújtásával (+).

A TELJES GAZDASÁG NETTÓ VAGYONA

- 8.99. A teljes gazdaság nettó vagyona a gazdasági szektorok nettó vagyonának összege. Ennek értéke egyenlő a nemzetgazdaság nem pénzügyi eszközei értékének és a külföld pénzügyi eszközei és kötelezettségei egyenlegének a különbségével.

MÁTRIXFORMA

- 8.100. E fejezet korábbi részei a (T-) számlák sorozatát mutatták be. Ugyanakkor a rendszer fogalmai és fogalom meghatározásai a bemutatás egyéb módszereinek alkalmazására is módot nyújtanak, amelyek további rálátást adnak, és különféle típusú elemzéseket tesznek lehetővé.
- 8.101. Az árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatos gazdasági folyamatokra és a termelési költségek szerkezetére vonatkozó részletes és egymással összehangolt információk forrását széles körben elterjedten a mátrixformában felépített input-output táblák jelentik. Ez a mátrix több infor-

⁽⁶⁾ Az 1979. évi ESA szerint a bruttó nemzeti jövedelem (GNI) (piaci áron) egyenlő volt a bruttó hazai termék (GDP) (piaci áron) és a külföldtől kapott munkavállalói jövedelmek és tulajdonosi jövedelmek összegével, levonva ebből a külföldnek fizetett munkavállalói jövedelem és tulajdonosi jövedelem értékét.

mációt tartalmaz, mint az áruk és szolgáltatások, a termelés és a jövedelmek keletkezése (T-) számlák; a végső fogyasztási kiadást például termékcsoportonként vagy a kibocsátó ágazat szerinti bontásban tünteti fel, a folyó termelőfelhasználást pedig mind termékcsoportonként vagy a kibocsátó ágazat szerint részletezve, mind termékcsoportonként vagy a felhasználó ágazat szerint részletezve. Az e számlák közötti kapcsolatok elemzése az ESA forrás-felhasználás tábláiban fejleszthetőek, mivel a forrás-felhasználás táblák a termékcsoportok kibocsátását ágazati bontásban mutatják be.

- 8.102. Ennek a résznek a további pontjai először bemutatják, hogy a teljes számlasorozat és az egyenlegező tételek is ábrázolhatóak mátrixformátumban. Ez a tábla az összes gazdasági műveletet tartalmazza egyszer a nemzetgazdaság, egyszer pedig a külföld vonatkozásában. Ehhez még egy összevont áruk és szolgáltatások egyenleg is kapcsolódik.
- 8.103. Ezt követően ez a fejezet azokat az általános célokat ismerteti, amelyeket ez a mátrixformátum biztosíthat. A mátrixbemutató legvonzóbb tulajdonsága, hogy kiterjesztésével vagy összevonásával a legkülönbözőbb körülményekhez, igényekhez alkalmazható. A fejezet végén leírtak azt hivatottak bemutatni, hogy mindez hogyan működik a gyakorlatban. Különösen a forrás-felhasználás táblák és a szektorszámok közötti kapcsolatokat dolgozza ki ez a rész a munkaszámok beiktatásának segítségével. Így lehet végül eljutni a társadalmi elszámolási mátrixhoz (Social Accounting Matrix – SAM). A SAM többek között a gazdaság- és társadalompolitikai kérdések, beleértve a munkanélküliséget, mélyebb, integrált elemzését teszi lehetővé.

AZ ESA SZÁMLÁK MÁTRIXFORMÁBAN TÖRTÉNŐ BEMUTATÁSA

- 8.104. A 8.19. tábla mátrixformában ábrázolja a számlák és az egyenlegező tételek teljes sorozatát. Ehhez nincs szükség a jövedelmek elsődleges elosztása számla, a jövedelem felhasználása számla és az eszközök egyéb változása számlák tovább bontására. Emellett fennmarad annak lehetősége, hogy a természetbeni jövedelmek újraelosztása számlát össze lehessen vonni, vagy ne lehessen összevonni a jövedelmek másodlagos elosztása számlával. Végezetül egy olyan számla is helyet kapott, amelyikben a nettó vagyont kell elszámolni.
- 8.105. A számadatok, amelyek ennek a résznek a tábláiban szerepelnek, pontosan megfelelnek a fejezet korábbi részében kidolgozott számszerűsített példában foglaltaknak. Azokat a mátrixmezőket, amelyekben egyenlegező tétel áll, vastag keretelés jelöli.
- 8.106. A mátrixábrázolás lehetővé teszi, hogy minden gazdasági műveletnek egyetlen tétel feleljen meg, és a gazdasági művelet jellegére a tétel elhelyezkedéséből következtetni lehessen. Minden számlát egy sor-oszlop pár képvisel, követve azt a konvenciót, miszerint a források a sorokban, a felhasználások pedig az oszlopokban vannak feltüntetve. Példaként véve a nettó hazai terméket (1602) a gazdaság termelői állítják elő, s megkapják a jövedelmek elsődleges elosztása számlán. A 8.19. tábla ezt a (3,2) cellában tünteti fel, azaz a harmadik sorban és a 2. oszlopban. Míthogy ez a tábla a külfölddel kapcsolatos gazdasági műveleteket azáltal különbözteti meg, hogy azokat egy külön számlán hozza, ezért az átlón elhelyezkedő mezők, vagyis a (3,3), (4,4), (5,5), (6,6), (7,7) és (8,8) cellák csak a rezidens szervezeti egységek közötti gazdasági műveleteket tartalmazzák.
- 8.107. A sorokban és az oszlopokban szereplő összegek nincsenek nevesítve. Fő funkciójuk a mátrixszámolásnál annak biztosítása, hogy valamilyen számla valóban egy-egy teljes vagyommérlegnek feleljen meg abban az értelemben, hogy az összes bevétel (a sorokon szereplő összegek) értéke megegyezik az összes kiadással (az oszlopokban feltüntetett összegekkel). Csak így biztosítható, hogy az egymás után következő számlákból értelmezhető egyenlegező tételeket lehessen képezni.
- 8.108. Az 1. sor az áruk és szolgáltatások felhasználását tünteti fel beszerzési áron: a folyó termelőfelhasználást (1904) a 2. oszlopban, a végső fogyasztást (1371) az 5. oszlopban, a bruttó felhalmozást (414) a 7. oszlopban és az exportot (436) a 14. oszlopban.
- 8.109. Az első sor egyes elemei együtt képezik az áruk és szolgáltatások összes felhasználását beszerzési áron (4225). Az 1. oszlop az áruk előállítását és a szolgáltatások nyújtását tartalmazza (összege természetesen ugyancsak 4225). A termékadók és támogatások egyenlegéből adódó termék kibocsátást (alapáron) (3728) a 2. sorral való metszéspontban mutatja be. Az import (497) az áruk és szolgáltatások külföld számlájából (14. sor) származik.
- 8.110. A 2. sor mutatja be a termékadók és támogatások egyenlegéből származó termék kibocsátást (alapáron). Az alapáras értékelésből következik, hogy a 2. sor összege (3728) és a 2. oszlop kapcsolódó összege magában foglalja a termékadók és támogatások egyenlegét. Ez biztosítja, hogy ezek az adók beépüljenek a 2. számla egyenlegező tételébe, a nettó hazai termékbe (NDP) (lásd a (3,2) cellát). A legtöbb egyenlegező tétel bruttó és nettó értéken egyaránt kiszámítható. A jelen mátrixban valamilyen egyenlegező tétel nettó értéken szerepel. Az állóeszközök értékcsökkenése (222) közvetlenül a nem pénzügyi eszközök beszerzése elnevezésű tőke számlára került (7. sor és 2. oszlop).

- 8.111. A 3. sor a teljes gazdaság összes kapott elsődleges jövedelmét tartalmazza, ezek: a nettó hazai termék a (3,2) cellában, a többi rezidens szektortól származó tulajdonosi jövedelem (341) az átlón, és a külföldtől kapott elsődleges jövedelem (72) a (3,15) cellában. Mivel ez a mátrix a jövedelmek elsődleges elosztása számlát nem bontja, ezért a termelőktől származó hozzáadott értéket sem osztja fel azokra a kategóriákra, amelyek a jövedelem keletkezése számlán szerepelnek.
- 8.112. Az átlón elhelyezkedő tételtől eltekintve a 3. oszlop a külföldnek fizetett elsődleges jövedelmet (41) a (15,3) cellában, valamint az ezt a számlát a következővel összekapcsoló egyenleget, a nettó nemzeti jövedelmet (1633) tartalmazza.
- 8.113. Ez a mátrix nyitva hagyja annak a lehetőségét, hogy a természetbeni jövedelmek újraelosztása számla összevonásra kerül-e vagy sem a jövedelmek másodlagos elosztásával. Ha a természetbeni jövedelmek újraelosztása számla nem szerepel külön, akkor a rezidens szektorok közötti természetbeni társadalmi transzferek nem szerepelnek az átlón található folyó transzferek (1096) között. Ezek a transzferek a folyó jövedelem-, a vagyon- stb. adókat, a társadalombiztosítási hozzájárulásokat, a természetbeni társadalmi transzferen kívüli társadalmi juttatásokat és az egyéb folyó transzfereket tartalmazzák. Ha a természetbeni jövedelmek újraelosztása is szerepel, akkor a 4. számla átlója a természetbeni társadalmi transzfereket is tartalmazza, ami az egyéb folyótranszfer-folyamatokkal együtt 1315. A 4. sor mindkét esetben a nettó nemzeti jövedelemmel nyit, míg a külföld által nyújtott folyó transzfer (10) a (4,15) cellában szerepel. A 4. oszlop az átlón elhelyezkedő tétel mellett a külföldre történő folyó átutalásokat (39) tünteti fel a (15,4) cellában, míg az egyenleget tétel a (korrigált) nettó rendelkezésre álló jövedelem (1604) a (korrigált) rendelkezésre álló jövedelem felhasználása számlára kerül.
- 8.114. Ha a természetbeni jövedelmek újraelosztását is figyelembe veszi az elszámolás, akkor az 5. számla a korrigált rendelkezésre álló jövedelem felhasználása számlának felel meg. Egyébként ez a számla a rendelkezésre álló jövedelem felhasználása számla. A nemzetgazdaság szintjén ez már csak terminológia kérdése, mivel az összes rendelkezésre álló jövedelem egyenlő az összes korrigált rendelkezésre álló jövedelemmel, illetve az összes végső fogyasztási kiadás egyenlő az összes végső fogyasztással. Ennek a számlának a során a rendelkezésre álló jövedelem mellett a háztartások részesedését érintő rezidens nyugdíjalapok nettó vagyonváltozása miatti kiigazítás (11) szerepel az átlón, valamint a háztartások részesedését érintő nem rezidens nyugdíjalapok nettó vagyonváltozásai miatti kiigazítás (0) amely a 15. oszlopban szerepel. Az oszlop a végső fogyasztás (1371) és az átlón elhelyezkedő tétel mellett a nem rezidens háztartásoknak a rezidens nyugdíjalapok tartalékaiban való nettó részesedésváltozásainak megfelelő kiigazítást (0) [(15,5) cella], valamint az egyenleget tétel, tehát a nettó megtakarítást (233) tartalmazza, amely rákerül a tőke számlák első alszámlájára (6. számla).
- 8.115. A rendszer a tőkeszámla két alszámláját különbözteti meg. Elsőként a megtakarítás és tőketranszferek miatti nettó vagyon-változás számlának a során a nettó megtakarítás mellett a rezidens szektoroktól kapott tőketranszfereket (61) [(6,6) cella], valamint a külföldtől kapott tőketranszfereket (1) [(6,16) cella] kell elszámolni.
- Ennek a számlának az oszlopában a rezidens szektoroknak és a külföldnek nyújtott tőketranszferek (4) [(16,6) cella] szerepelnek. Ennek eredménye az egyenleget tétel, vagyis a megtakarítás és tőketranszfer miatti nettó vagyon-változás (230), amelyik rákerül a a vagyonmérleg változásai számlára (11. számla).
- 8.116. Ezután a nem pénzügyi eszközök beszerzése számlát tartalmazó sorban szerepel az állóeszközök értékcsökkenése [(7,2) cella], a rezidens egységek nem termelt nem pénzügyi eszközei beszerzésének és eladásának egyenlege (0) [(7,7) cella], valamint a nem rezidens egységek nem termelt nem pénzügyi eszközeinek továbbadással csökkentett beszerzése (0) [(7,17) cella], továbbá a megtakarítások és tőketranszfer miatti eszközváltozások (833) [(7,12) cella]. Mindez együtt jelenti azt az összértéket, amely eszközök beszerzésére a rezidens egységek rendelkezésére áll. A beszerzés két fázisa elkülönül egymástól: az első a nem pénzügyi eszközök beszerzése e számla oszlopában, majd a pénzügyi eszközök beszerzése (beleértve a külföld pénzügyi eszközeit is) a következő számla oszlopában szerepel. Így ennek a számlának, vagyis a 7. számlának az oszlopa tartalmazza a bruttó felhalmozást [(1,7) cella], a fentiekben tárgyalt átlós tételt (7,7), a kötelezettségekben a megtakarítás és tőketranszfer miatt bekövetkező változást (603) [(12,7) cella], valamint az egyenleget tétel tartalmazza, azaz a teljes gazdaság nettó hitelnyújtását (38), amelyik rákerül a következő számlára, vagyis a pénzügyi tranzakciókat leíró számlára.
- 8.117. A 8., tehát a pénzügyi számla a teljes gazdaság nettó hitelnyújtásával nyit [(8,7) cella], majd ehhez hozzáadódik az átlón elhelyezkedő rezidens szektorok közötti pénzügyi tranzakciók tétele (553), valamint a külfölddel szembeni nettó kötelezettségek értéke (50) [(8,18) cella]. Az oszlop az átlón elhelyezkedő tételt és a (18,8) cellában a külföldi pénzügyi eszközök nettó felhalmozását (88) tünteti fel. A külfölddel szembeni nettó kötelezettségek értéke és a teljes gazdaság nettó hitelnyújtásának az összege természetesen ugyanannyi, mint a külföld pénzügyi eszközeinek nettó felhalmozása, s így a sor- és oszlopösszegek között fennmarad az egyensúly.

- 8.118. A 9., tehát az eszközök egyéb változása számlának megfelelő sorban az egyéb változások miatti eszközváltozások tétel (379) [(9,12) cella], az oszlopban pedig a kötelezettségek egyéb változások miatti változásai tétel (74) [(12,9) cella], valamint az egyenlegező tétel, azaz a nettó vagyon változása egyéb változások miatt tétel (305) [(11,9) cella] szerepel.
- 8.119. A négy utolsó számla a teljes gazdaság vonatkozásában a vagyonmérlegekkel és az ezekhez tartozó változásokkal foglalkozik. Először a nyitó-mérleg adja meg a sorban az eszközök nyitóállományát (16714) [(10,12) cella] az oszlopban pedig a kötelezettségek nyitóállományát (6298) [(12,10) cella], valamint a nyitó nettó vagyont (10416) [(13,10) cella]. Utána a a vagyonmérleg változásai számla e változások mindkét összetevőjét a sorban [(11,6) és (11,9) cella], valamint a nettó vagyon összes változását (535) az oszlopban [(13,11) cella] számolja el. Ezt követően a zárómérleg a sorban tünteti fel a kötelezettségek nyitó állományát [(12,10) cella], a kötelezettségek változásának két összetevőjét [(12,7 és 12,9) cella], valamint a záró nettó vagyont (10951) [(12,13) cella]. Ezeknek az elemeknek az összege természetesen egyenlő az eszközök záró állományával, aminek értéke: az eszközök nyitó állománya [(10,12) cella] növelve az eszközváltozás két összetevőjével [(7,12) és a (9,12) cella] ugyancsak ennek a számlának az oszlopában szerepel. Végül a nettó vagyont tartalmazó további számla a sorban adja meg a nyitó nettó vagyont [(13,10) cella] és a nettó vagyon összes változását [(13,11) cella], az oszlopban pedig a záró nettó vagyont [(12,13) cella] tünteti fel.
- 8.120. A külföld vonatkozásában a mátrix ugyanazokat a számlákat tartalmazza, mint a nemzetgazdaság vonatkozásában, jóllehet az összesítés valamivel magasabb szintjén. Mindenekelőtt az áruk és szolgáltatások külföld számla a sorban tünteti fel a nemzetgazdaság importját (14,1 cella), az oszlopban pedig az exportot (1,14 cella), továbbá az egyenlegező tételt (15,14 cella), az áruk és szolgáltatások külső egyenlegét (-39). Meg kell jegyezni, hogy a külföld számláinak valamennyi egyenlegező tétele a külföld szempontjából készül. Ahhoz, hogy a nemzetgazdaság szempontjából releváns aggregátumokhoz lehessen hozzájutni, ezen egyenlegező tételek előtt előjelet kell váltani.
- 8.121. Második lépésben az elsődleges jövedelmek és folyó transzferok külföld számlájára rákerül az előző számla egyenlegező tétele, valamint az elsődleges jövedelem, a folyó transzfer és a magánnyugdíjpénztárak nettó vagyonváltozása miatti kiigazítás a külföldnek fizetett, illetőleg a külföldtől kapott bontásban. Ezeket a tételeket a fenti pontok már bemutatták. Ezek a tételek érintik a folyó külső egyenleget (-41), amely a (16,15) cellában látható.
- 8.122. Harmadik lépésben a külföld tőkeszámlája szintén két alszámlára bomlik: az egyik a folyó külső egyenleget, a külföldnek nyújtott, illetve a külföldtől kapott tőketranszfereteket, valamint az egyenlegező tételt, azaz a külfölddel szembeni nettó fizetési pozíciónak a folyó tranzakciók külső egyenlegéhez és a tőketranszferetekhez kapcsolódó változását (-38) [(21,16) cella] kell elszámolni. A másik számlán az eszközökben a folyó tranzakciók külső egyenlege és a tőketranszferetek miatti változásokat (50) [(17,22) cella], a nem rezidens egységek nem termelt nem pénzügyi eszközei beszerzésének és eladásának egyenlegét [(7,17) cella], a kötelezettségek folyó külső egyenleggel és tőketranszferetekkel kapcsolatos változását (88) [(22,17) cella], valamint a következő számlára átvitt egyenlegező tételt, azaz a külföld nettó hitelnyújtását (-38) kell elszámolni.
- 8.123. Negyedik lépésben a pénzügyi számla a soron a külföldi pénzügyi eszközök nettó beszerzését (18,8 cella), valamint a külföld nettó hitelnyújtását (18,17 cella), az oszlopban pedig a külső kötelezettségeket (8,18 cella) adja meg. Ötödik lépésben az eszközök egyéb változása számla sorban a eszközök változásának értékét mutatja be (7) [(19,22) cella], az oszlopban pedig a kötelezettségek ilyen változásait (3) [(22,19) cella] ezenkívül az egyenlegező tételt, vagyis a külfölddel szembeni nettó fizetési pozíciónak az egyéb változások miatti változásait (4) [(21,19) cella] tünteti fel.
- 8.124. Végül következik a külföld szektor, amelynek vagyonmérlege ugyanolyan, mint a teljes gazdaság vagyonmérlege. A fentiekben még nem említett elemek a következők: a külföld eszközeinek nyitóállománya (573), [(20,22) cella], a külföld kötelezettségeinek nyitóállománya (297), [(22,20) cella], a külföldnek a nemzetgazdasággal szembeni nyitó nettó fizetési pozíciója (276), [(23,20) cella], változások a külföldnek a nemzetgazdasággal szembeni nettó fizetési pozíciójában (-34), [(23,21) cella], továbbá a külföldnek a nemzetgazdasággal szembeni záró nettó fizetési pozíciója (242), [(22,23) cella].
- 8.125. A következő lépésben ez az összevont mátrixforma tovább bontható, s így a teljes számlasorozatot be lehet mutatni a gazdasági műveletek szereplőire és a műveletek kategóriáira vonatkozó részletekkel együtt. Azonban a mátrixelszámolásban rejlő lehetőségek akkor aknázhatóak ki

egészen, ha a részletezés nem azonos minden számla esetében, hanem mindegyiknél sikerül megtalálni a leginkább megfelelő osztályozást. Ezzel a kérdéssel a következő rész behatóbban is foglalkozik.

A SZÁMLÁK MÁTRIXÁBRÁZOLÁSÁNAK TULAJDONSÁGAI

- 8.126. Egy olyan aggregált mátrixban, mint a 8.19. tábla, minden egyes tétel egy-egy almátrix főösszege, amelyben a vizsgált gazdasági művelet sor bármelyik pontján érintett gazdasági szereplők kategóriái bemutatásra kerülnek. A számlák mátrixábrázolásának egyik komoly előnye, hogy a különböző számlák más-más gazdasági szereplőit tudja kezelni, sőt még osztályozásuk is lehet különböző anélkül, hogy fel kellene áldozni a számlák közötti összhangot és a teljes elszámolási rendszer integrált jellegét. Ez azt jelenti, hogy többféle osztályozást lehet alkalmazni mind a gazdasági műveletek szereplőit, mind a szektorokat illetően, tehát minden számlánál az odatarozó gazdasági folyamatokhoz a leginkább megfelelő szervezeti egységet vagy osztályozást lehet kiválasztani.
- 8.127. Elvben minden számla két, egymástól meglehetősen különböző módon bontható: a felosztás jelentheti a teljes gazdaságnak a szervezeti egységek csoportjai szerinti felosztását, de jelentheti az egyes számlákon szereplő gazdasági műveletek kategóriáinak különböző alszámlák szerinti osztályozását is. Például a nemzetgazdaság felosztása az első öt számlán a következőképpen történhet:
- az áruk és szolgáltatások egyenlegén szereplő termékek felosztása termékcsoportok szerint;
  - a termelési számlán szereplő szakosodott telephelyek ágazati osztályozás szerinti csoportosítása;
  - az elsődleges jövedelmek elosztásának és a jövedelmek másodlagos elosztásának, valamint a jövedelemfelhasználásnak megfelelő számlákon szereplő szervezeti egységek szétválasztása és intézményi (a)szektorok szerinti besorolása.
- 8.128. Ezek a felosztások két fő következménnyel járnak. Az első az, hogy a számlák egy-egy cellájában elkülönített gazdasági műveletek valamennyi kategóriája vonatkozásában világossá válik, hogy a fizető egységek mely csoportja mit és a címzett egységek melyik csoportjával szemben finanszíroz. A második következmény az, hogy a részletes keresztosztályozások révén feltárulnak a különféle gazdasági folyamatok egymás közötti kapcsolatai. Az előző részben megadott példán keresztül ez azt jelenti, hogy mezoszinten vizsgálva a jövedelemáramlás folyamata a következő almátrixokat érinti:
- a (3,2) almátrix azt mutatja meg, hogy melyik intézményi alszektor melyik ágazattól kapja a nettó hozzáadott értéket;
  - a (4,3) és az (5,4) almátrix azt mutatja meg, hogy melyik intézményi alszektor kap elsődleges jövedelmet, illetve rendelkezésre álló jövedelmet melyik intézményi alszektortól (természetesen a jövedelem elosztása számlákban, valamint a jövedelem felhasználása számlákban eltérő besorolások alkalmazhatóak, amikor is ezek az almátrixok már nem lesznek átlósak);
  - az (1,5) almátrix azt mutatja meg, hogy melyik termékcsoportot melyik intézményi alszektor használja fel; valamint
  - a (2,1) almátrix azt mutatja meg, hogy melyik nemzetgazdasági ágazat melyik termékcsoportot állítja elő.
- 8.129. Egy ilyen mátrix összeállítását megkönnyíti, ha az a várható alkalmazásoknak megfelelő elszámolási struktúra megtervezésével kezdődik. Ezt követően minden számlára a legmegfelelőbb egységeket lehet összeválogatni és kiválasztani, meghatározni azok legkézenfekvőbb osztályozását. Azonban a gyakorlatban ez interaktív folyamatként jelentkezik. Elképzelhető például, hogy a gazdasági műveleteknek létezik egy olyan kategóriája, amellyel kapcsolatban a gazdasági műveletek szereplőinek csak az összes bevételei és kifizetései ismertek (egy almátrix során, illetőleg oszlopának összegei), nem ismert azonban, hogy ki kinek fizet (vagyis hogy milyen az almátrix belső struktúrája). Ez a probléma egy mesterséges (dummy) számla beiktatásával oldható meg.
- 8.130. A számlák mátrixábrázolásának általános jellemzői közé a következők tartoznak:
- a részletes mátrixábrázolás alkalmas arra, hogy a mátrixalgebra segítségével matematikai módszerek bevonásával kezeljék azokat; ez a számlák egyensúlyba hozásánál is segítséget jelenthet;
  - a részletes mátrix az összefonódó gazdasági műveleteket egyidejűleg bontja fizető és címzett egységek szerint, aminek következtében megfelelő formátumot biztosít a gazdasági folyamatok összefüggéseinek mezoszinten történő feltárásához; azok a gazdasági folyamatok

tartoznak ide, amelyekben az egységek két különböző típusa vesz részt (pl. több háztartási alszektor végső fogyasztási kiadása az áruk és szolgáltatások különböző kategóriáira);

- c) az olyan számlasorok esetében, amelyek fizető és címzett egységek szerint bontják a gazdasági műveleteket, a mátrixábrázolás minden más ábrázolási módnál tömörebb; az egyes gazdasági műveletekben részt vevő egységek egyike által teljesített kifizetés, illetve a másikonak ennek bevétele egyetlen számlatételként jelenik meg.

- 8.131. A teljes gazdaságra vonatkozó összesítő mátrix referenciatáblaként használható a részletesebb táblák kidolgozásánál. Ha az olvasó a későbbiekben alaposabban megismeri a rendszer részeinek (forrás-felhasználás táblák, szektorszámok stb.) részletes ábrázolását, akkor a kódszámok rendszere segítségével biztosan világos képet kap arról, hogy a részletekbe menő almatrixok hogyan viszonyulnak az összesítő mátrixhoz. A mátrixformátum különösen akkor előnyös, ha a rendszer nem mindegyik számlája esetében van mód vagy igény azonos mélységű osztályozásra.
- 8.132. A mátrixábrázolás alkalmas eszköz arra, hogy hasznosítsa a rendszer rugalmasságát. Például a rendszer társadalmi és gazdasági összefüggéseinek esetleges további kimunkálása akár a társadalmi elszámolási mátrixnak (SAM) összeállítását is lehetővé tenné. A SAM-ben tükröződő szemlélettel bővebben a fejezet következő része foglalkozik.

A REDUKÁLT FORMÁTUMÚ MÁTRIX ADAPTÁLÁSA AZ ELEMZÉS MEGHATÁROZOTT TÍPUSAIHOZ

- 8.133. A forrás-felhasználás táblák a sorok és oszlopok szerinti osztályozást részesítik előnyben, ez jelenti a vizsgált gazdasági folyamatok, nevezetesen a termék előállítás és felhasználás folyamatok leírásának legmegfelelőbb módját. A hozzáadott érték és a végső fogyasztási kiadás összefüggései azonban nem épülnek be ezekbe a mátrixokba. A jövedelmek mezoszinten megvalósuló teljes körforgásának bemutatása végett egy forrás-felhasználás vagy egy input-output tábla kiterjesztése a társadalmi elszámolási mátrix (SAM) egyik alapvető jellemzőjére mutatható rá.
- 8.134. A SAM meghatározása ebben az esetben az ESA-számlák olyan mátrixformában való ábrázolását jelenti, amelyik részletekbe menően vizsgálja meg valamely forrás-felhasználás tábla és a szektorszámok összefüggéseit. A SAM-ok jellemzően az emberek gazdaságban betöltött szerepét állítják középpontba, amire többek között a háztartási szektor további bontása és a munkaerőpiacok átfogó ábrázolása (tehát az alkalmazásban álló személyek különböző kategóriáinak megkülönböztetése) adhatja meg a lehetőséget.
- 8.135. Az egyik fontos társadalmi jellegű kérdés az, hogy milyen a foglalkoztatás (illetve a munkanélküliség) szintje és összetétele. Egy-egy SAM rendszerint többletinformációkkal szolgál e kérdés vonatkozásában azáltal, hogy a munkavállalói jövedelmeket a foglalkoztatottak típusa szerint bontja. Ez a felosztás egyaránt vonatkozik a munkaerő felhasználására ágazati bontásban, amint az a forrás-felhasználás táblákban látható, valamint a munkaerő kínálatára is társadalmi-gazdasági alcsoportok szerinti bontásban, amint az a háztartások elsődleges jövedelemelosztási számláján látható. Ez azt mutatja, hogy a mátrix nemcsak a különböző termékcsoportok forrását és felhasználását ábrázolja, hanem a munkaerő-piaci szolgáltatások különböző kategóriáinak forrását és felhasználását is.
- 8.136. Az alkalmazásban állók (vagy az önálló vállalkozók) osztályozását a háttérkörülmények és a (fő)állás jellemzőinek valamilyen kombinációjára lehet alapozni, úgy mint egyik oldalról az illető neme, iskolai végzettsége, életkora és lakóhelye, másik oldalról foglalkozása, munkaszerződésének típusa (teljes/részmunkaidős, tartós/ideiglenes), valamint a régió és a foglalkoztatás alszektora. Egy másik figyelembe veendő szempont, hogy a bérarányok csoporton belüli szórása kisebb legyen a csoportok közötti szórásnál. A foglalkoztatás ágazatok szerinti osztályozása kevésbé lényeges, mivel az a hozzáadott érték keresztosztályozása révén már benne van a SAM-ben.
- 8.137. Mind a nem rezidens vállalatoknál foglalkoztatott rezidens személyeket, mind a rezidens vállalatoknál dolgozó nem rezidens személyeket, mind az ideiglenesen külföldön dolgozó munkavállalókat külön kell kezelni. Így a foglalkoztatás nagysága az (országban) foglalkoztatott személyek számával becsülhető. Nyilvánvaló, hogy ezek az adatok az önálló vállalkozókat is magukban foglalják, akiknek a munkaráfordítása, imputált bérezése a SAM-ben elkülöníthető a nettó egyes jövedelem fennmaradó részétől.

8.19. tábla – A teljes gazdaság számlasorozata és

Szám	0. Termékek és szolgáltatások	I-IV.NEMZETGAZDASÁG																							
		I. Termelés	II.1 Jövedelmek elsődleges elosztása	II.2/3 (Természetben) övedelmek másodlagos (újra)elosztása	II.4 (Korrigált) rendelkezésre álló jövedelem felhasználása	III.1.1 Megtakarítás és tőketranszfer	III.1.2 Nem pénzügyi eszközök beszerzése	III.2 Pénzügyi	III.3 Eszközök egyéb változásai	IV.1 Nyitómérleg	IV.2 A vagyonmérleg változásai														
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11													
V.1 Külső termékek és szolgáltatások	14	Termékek és szolgáltatások importja																						497	
V.2 A külföld elsődleges jövedelme és folyó transzferei	15		Elsődleges jövedelem a külföldnek	Folyó transzfer a külföldnek	Magánnyugdíj-pénztárak nettó vagyonszállítási miatti korekció a külföldnek																			41	
V.3.1.1 Megtakarítás és tőketranszfer	16					Tőketranszfer a külföldnek																			4
V.3.1.2 Nem pénzügyi eszközök beszerzése	17																								
V.3.2 Pénzügyi	18									Külső pénzügyi eszközök nettó beszerzése															88
V.3.3 Eszközök egyéb változásai	19																								
V.4.1 Nyitómérleg	20																								
V.4.2 Vagyonmérleg változása	21																								
V.4.3 Zárómérleg	22																								
Nettó vagyon	23																								
Összesen		4 225	3 728	2 015	2 739	1 615	295	1 055	641	379	16 714	535													

egyenlegező tételeinek mátrixbemutatása

IV.3 Zárómérleg	Nettó vagyon	V.1 Külső termékek és szolgáltatások	V.2 A külföld elsődleges jövedelme és folyó transzferei	V.3.1.1 Megtakarítás és tőketranszfer	V.3.1.2 Nem pénzügyi eszközök beszerzése	V.3.2 Pénzügyi	V.3.3 Eszközök egyéb változásai	V.4.1 Nyitómérleg	V.4.2 Vagyonváltozás	V.4.3 Zárómérleg	Nettó vagyon	Összesen										
													V. KÜLFÖLD									
													12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
													497									
			Termékek és szolgáltatások külső egyenlege										41									
				Folyó külső egyenleg									– 37									
													50									
													50									
													50									
													7									
													573									
													– 34									
													630									
													242									
													242									
17 926	10 951	497	41	– 37	50	50	7	573	– 34	630	242											

- 8.138. Különösen akkor nyerhetőek részletes, a többi makroökonómiai mutatóval mind a fogalmak, mind pedig a számok tekintetében konzisztens mutatók a munkanélküliség összetételéről, továbbá összesített mutatószámok is, (pl. a „teljes munkaidős egyenértékben kifejezett munkanélküliség”), ha összehasonlítjuk (1) az összes foglalkoztatott személynek a SAM-ben feltüntetett munkajövedelmét, (2) e munkajövedelmet a ledolgozott munkaórák és az átlagos órabérek szerinti bontásban, valamint (3) a potenciális munkaerő-kínálatot a munkaerő típusa és a releváns háztartástípus szerint (teljes munkaidős létszámban kifejezve). Ezek az adatok a SAM-ből levezethetők. Ráadásul ha ez az adatsor kiegészül a foglalkoztatottak számával (a külföldiek nélkül) és a potenciális munkaerő-állomány létszámával, az összhangban áll a munkanélküliség szokásos módon definiált fogalmával.
- 8.139. Ezen a szinten már hasznos lehet egy szemléltető SAM összeállítása. Ezt elősegítendő a 8.20. tábla példákkal illusztrálja egy olyan SAM kidolgozását, amelyben a rendszeren belül megkülönböztetett valamennyi gazdasági művelet (tehát az „eszközök egyéb változása” kivételével az összes gazdasági folyamat) elszámolásra kerül. A legfőbb újdonság az, hogy a jövedelem keletkezése számla új értelmezést kap annak érdekében, hogy kialakuljon a kapcsolat a részletes munkaerő-piaci elemzések és a nemzeti számlák között. Az itt bemutatott összesítő SAM olyan összefoglaló táblaként értelmezendő, amelyre később a még részletesebb táblák hivatkozhatnak. Az egyes számlákon az osztályozás lehetséges típusait zárójelben jelzi a tábla a sorok és az oszlopok fejlécében.
- 8.140. E mátrixban feltüntetett számlasorozat azonos a 8.19. táblában bemutatott sorozattal. A mátrixnak összesített SAM-mé való átalakítása a következőkkel jár:
- az eszközök egyéb változása számla, a nyitómérleg, a vagyonmérleg változásai számla, a zárómérleg és a nettó vagyon számla a nemzetgazdaságra és a külföldre is, valamint a külföld pénzügyi számlája törlése;
  - a jövedelmek elsődleges elosztása számla és egy második tőke alszámla további bontása; valamint
  - a két tőke alszámla (az állóeszköz-felhalmozás nélkül), továbbá az áruk és szolgáltatások külföld számlájának, valamint az elsődleges jövedelmek és a folyó transzferek külföld számlájának összevonása.
- 8.141. A 8.20. tábla első két sora és oszlopa a forrás-felhasználás tábla aggregált változatát tartalmazza és itt egyértelmű a kapcsolódás a rendszer többi számlájához. Megjegyzendő, hogy a forrástábla sorait és oszlopaikat (II,I cella) áthelyezték.
- 8.142. A harmadik, fontos szerepet játszó számlán történik a jövedelmek keletkezésének elszámolása. A számla elsődlegesinput-kategóriák szerinti besorolást alkalmaz: (1) a munkavállalói jövedelem a munkavállalók különböző típusai szerint, (2) az egyéb termelési adók és támogatások egyenlege, (3) a nettó működési eredmény és (4) a nettó vegyes jövedelem.
- 8.143. Itt ez a számla a két különböző típusú egység közötti gazdasági műveleteket foglalja magában. Ez elsősorban a munkavállalói jövedelemre vonatkozik, amelynek elszámolása egy szervezeti egység (a munkaadó) és egy személy (a munkavállaló) között lebonyolított gazdasági műveletként (munkavégzés a díjazás fejében) történik. A munkavállalókat ebben a SAM-ben olyan önálló egységekként kell kezelni, amelyek a jövedelem keletkezése számlán munkavállalói jövedelemben részesülnek, majd ezt a jövedelmet az elsődleges jövedelem elosztási számláján a hozzájuk tartozó háztartásoknak juttatják. Ezt követően ezeket az egységeket az alkalmazottak/önálló vállalkozók kategóriák szerint kell osztályozni. Az ilyen ábrázolás a munkaerőpiaci elemzések és a nemzeti számlák egyesítésére szolgál.
- 8.144. A (fennmaradó) vegyes jövedelem és működési eredmény a termelőegységnél marad, azonban a termelőegységek osztályozásának nem kell megegyeznie a termelési számlán alkalmazott besorolással. Tulajdonképpen az intézményi alszektorok szerinti osztályozás különösen a működési eredmény és a vegyes jövedelem vonatkozásában megfelelő, ami ezeknek a hozzáadottérték-összetevőknek nemzetgazdasági ágazatok és intézményi alszektorok szerinti, SAM-on belüli keresztosztályozását jelenti.
- 8.145. Mivel az egyenlegező tétel a (III, II) cellában egyenlő az összes hazai hozzáadott értékkel, így az elsődlegesárfordítás-kategóriák a rezidens vállalatok valamennyi alkalmazottjára vonatkoznak. A III. oszlopban a rezidens vállalatoknál dolgozó nem rezidens személyek munkavállalói jövedelme ezután átadásra kerül a külföldnek. A III. számla egyenlegező tételének akkor lesz csak ténylegesen jelentése, ha tartalmazza a nem rezidens vállalatoknál dolgozó rezidens személyek munkavállalói jövedelmét is. Ez a hozzáadás a III. sorban történik meg, és ehhez külön kategó-

ria is alkotható, amely a nem rezidens vállalatoknál dolgozó rezidens személyekre vonatkozik. E kategória bevonása azzal a többlettel jár, hogy ily módon megbecsülhető a hagyományosan értelmezett foglalkoztatás.

- 8.146. Mindennek az eredménye az, hogy a jövedelem keletkezése számla egy új, az összes nettó hozzáadott érték és az NNI (nettó nemzeti jövedelem) közötti egyenlegező tétellel zárul (I 473). Ez az egyenlegező tétel, amelynek neve összes, alapáron számított, keletkezett nettó jövedelem, megadja, hogy a rezidens szervezeti egységek mekkora összjövedelemre tettek szert a termelésben való részvételük eredményeként.
- 8.147. A részletes SAM-ben az elsődleges jövedelemelosztási számla a háztartások munkajövedelmét (munkajövedelmeit) a háztartások egy vagy több foglalkoztatott (önálló vállalkozó) tagjának hozzájárulásaként ábrázolja. Többek között ez azt is jelezni hivatott, hogy az egyes háztartási csoportok milyen mértékben vannak ráutalva a (munka) jövedelemforrásainak megsokszorozására. Ettől eltekintve a gazdasági műveleteknek a jövedelemelosztási és felhasználási számlán feltüntetett kategóriái ugyanazok, mint az előző táblában.
- 8.148. E SAM kidolgozásánál a tőke és a pénzügyi számla úgy kapcsolódott össze egymással, hogy a pénzügyi számla nem gazdasági szektorok szerinti, hanem a pénzügyi eszközök típusa szerinti osztályozást alkalmaz. Ennek következtében a SAM felbontása lehetővé teszi a különböző típusú pénzügyi eszközök eladással csökkentett beszerzésének [(IX, VII) cella], valamint a különböző típusú kötelezettségek visszafizetéssel csökkentett felmerülését, lásd a (VII, IX) cellát. A gazdasági műveletek e két kategóriája a külföld esetében összevonásra került. Ez pedig arra szolgál, hogy a 8.20. tábla egyenlegező tétele, a nettó hitelnyújtás, bár a nemzetgazdaság szemszögéből nézve fordított előjellel (IX, XI cella), de mégis megjelenik.
- 8.149. A nettó vagyon összes volumenváltozásának nagy része valószínűleg az állóeszközök növekedéséből adódik. Ha valakit különösen érdekel egy gazdaság fejlődésének dinamikája, akkor fontos annak ismerete, hogy melyik nemzetgazdasági ágazat termelő kapacitása bővült. A SAM-be felvett állóeszköz-felhalmozási számlának (VIII. számla) pontosan ez a rendeltetése. Egy részletesebb tábla a következőkre is válaszolna:

- a) ki végez beruházást és hová [(VIII, VII) cella]; és
- b) hol történik a beruházás és mi a beruházás tárgya [(I, VIII) cella].

Ebben az esetben a *ki* egy intézményi alszektorra, a *hol* nemzetgazdasági ágazatra, és a *mi* termékcsoportra utal. A SAM ezen az állóeszköz-felhalmozási számlán keresztül mutatja be a tőkeszámlán gazdasági szektor szerinti bontásban közölt állóeszköz-felhalmozás, illetve a forrás-felhasználás táblán szereplő termékcsoport szerinti bontásban közölt állóeszköz-felhalmozás közötti mezoszintű kapcsolatot.

- 8.150. A 8.21. tábla annak szemléltetésére szolgál, hogy egy részletesebb SAM-ből milyen típusú információkhoz lehet hozzájutni. A tábla főként a következők kimutatására alkalmas:
- a) a körkörös jövedelemáram, beleértve a munkajövedelmek felosztása a munkavállalók néhány kategóriája között; így mód nyílik a nemzetgazdasági ágazatok hozzáadott értéke és a háztartási alcsoportok elsődleges jövedelme közötti kapcsolat részletesebb elemzésére;
  - b) kölcsönös függőség a jövedelmek elosztása és a termelés struktúrája között; ez többek között a különböző háztartási alcsoportok esetében a kereslet eltérő összetételével áll összefüggésben;
  - c) a megtakarítás alszektorok közötti megoszlása, beleértve az állóeszköz-felhalmozás beruházó nemzetgazdasági ágazat szerinti bontása; ez az alszektorok állóeszköz-felhalmozása és a termékcsoportonkénti állóeszköz-felhalmozás közötti kapcsolat részletesebb elemzését teszi lehetővé.

Az egyszerűbb ábrázolás érdekében minden számlán a csoportok számát minimalizálni kellett. Egy teljesen kidolgozott SAM esetében természetesen számlánként több kategóriát kell megkülönböztetni.

- 8.151. Mivel a SAM mezoszinten integrálja a jövedelmi és kiadási folyamatokat, valamint a forrás-felhasználás táblákat, ezért becsléshez a számlák széles körben alkalmazhatók. A SAM-megközelítés különösen akkor lehet hasznos, ha például arra van szükség, hogy a termelésre és a nemzetközi kereskedelemre vonatkozó részletes információk valamint a munkaerő-állományról, a háztartások költségvetéséről és az ágazati befek-

tetésekről készített felmérések alapadatai között meglegyen az összhang. Ezenkívül a számláknak a SAM keretrendszerében való elhelyezése lehetővé teszi a számlák egyenlegezését a mátrixalgebra bevonásával.

- 8.152. Több alapadat integrációja lehetővé teszi több gazdaságpolitikai kérdés elemzését a megfelelő összefüggések figyelembevételével. S ami a legfontosabb, a SAM bevonásával a foglalkoztatás és a jövedelemelosztás közötti kapcsolat vizsgálata kiterjeszhető, a nettó hazai termék növekedése, a fizetési mérleg egyensúlya, az árszínvonal stabilitása vizsgálatának bevonásával sokkal inkább makro-orientálttá tehető. Ezenkívül a SAM keretet és konzisztens (bázis évi) adatokat biztosít a nemzetgazdaság (általános egyensúlyi állapotú) modellezésére, részletesen osztályozva a gazdaság szereplőit, beleértve a nemzetgazdasági ágazatokat, a munkaerőtípusokat és a háztartások alcsoportjait.
- 8.153. A 8.22. tábla egy teljesen kidolgozott SAM információinak egy kiemelt részét szemlélteti. A mátrix az összes nettó hozzáadott értéket, vagyis a 8.20. összesítő tábla (3,2) celláját mintegy nagyítóüvegen keresztül szemléli. Annak érdekében, hogy elősegítse a kereszthivatkozást a forrásfelhasználás táblával, a nemzetgazdasági ágazatokat csak a NACE Rev. 1 szakaszok szerint sorolja be. A férfiak és a nők munkavállalói jövedelme foglalkozási kategóriánként, valamint a foglalkoztatottak lakhelye szerint van bontva. A nettó működési eredmény annak a vállalkozásnak az (al)szektora szerint jelenik meg, amelyikhez a szakosodott részleg tartozik, míg a nettó vegyes jövedelem a családi kisvállalkozások helyének megfelelően. Ebben a példában a vegyes jövedelem még az önálló vállalkozók imputált munkajövedelmét is magában foglalja. Nyilvánvaló, hogy a táblában szereplő számadatok összege megegyezik a 8.20. és 8.21. táblák megfelelő összegeivel. Az összes nettó hozzáadott érték például a jobb alsó sarokban jelenik meg.
- 8.154. Egy ilyen tábla segítségével a következő információk megszerzésére nyílik mód:
- a női munkavállalói jövedelmek részaránya nemzetgazdasági ágazati és regionális bontásban;
  - a női munkavállalói jövedelmek koncentrációjának foka bizonyos foglalkozási kategóriákban, nemzetgazdasági ágazati és regionális bontásban;
  - a munkavállalói jövedelem összetétele foglalkozási áganként az egyes nemzetgazdasági ágazatokban és régiókban, mindkét nem vonatkozásában;
  - a vegyes jövedelem regionális megoszlása nemzetgazdasági ágazati bontásban;
  - az állami vállalatok és a külföldi tulajdonú vállalatok súlya az egyes ágazatok működési eredményében.
- 8.155. A munkavállalói jövedelemre vonatkozó részletes információk a munkaerő-statisztikából származnak; ezek beépítése a nemzeti számlák keretei közé mind ezen forrás, mind a nemzeti számlák helytálló voltát és megbízhatóságát javítani fogja.

Ebben a táblában feltüntetett munkabérek feloszthatóak volumen- és árösszetevőkre a munkaerő típusa és nemzetgazdasági ágazatok szerinti bontásban: teljes munkaidős létszámra, illetve (súlyozott, teljes munkaidős) bértarifákra. Ettől eltekintve egy teljesen kidolgozott SAM azt a táblát is tartalmazza, amelyik e munkajövedelmeknek és a nekik megfelelő foglalkoztatásnak a háztartási csoportok szerinti eloszlását tünteti fel. Hasonló gazdasági műveletek mutathatók ki az önálló vállalkozók imputált munkajövedelme vonatkozásában.

Egy olyan adathalmaz, amely tartalmazza az önálló vállalkozók imputált munkabérének becslését, valamint a teljes munkajövedelem volumen- és árösszetevők szerinti felosztását. Ez a munkaerőadatoknak olyan részletezését jelenti, amelyek hasznosak minden elemzésnél, továbbá amelyek közvetlenül összekapcsolhatóak valamennyi fontos makrogazdasági mutatóval, beleértve a foglalkoztatást (az összes foglalkoztatott száma) és a teljes munkaidős foglalkoztatást (ez a teljes munkaerő-ráfordítás volumene).

8.20. tábla – Egy társadalmi elszámolási mátrix (SAM) sematikus bemutatása

SZÁMLA	TELJES GAZDASÁG								KÜLFÖLD		ÖSSZESEN
	0. Termékek és szolgáltatások	I. Termelés (nemzetgazdasági ágazatok)	II.1.1. Jövedelmek keletkezése (elsődleges szinpuszt-kategóriák)	II.1. Elsődleges jövedelmek elosztása (intézményi szektorok)	II.2. Jövedelmek másodlagos elosztása (intézményi szektorok)	II.4. Rendelkezésre álló jövedelem felhasználása (intézményi szektorok)	Tőke (intézményi szektorok)	Bruttó állótőke-felhalmozás (nemzetgazdasági ágazatok)	III.2. Pénzügyi eszközök	Folyó	
	I = 1	II = 2	III = 3a	IV = 3b	V = 4	VI = 5	VII = 6/7a	VIII = 7b	IX = 8	X = 14/15	XI = 16/17
0. Termékek és szolgáltatások (termékek)	I = 1	Folyó termelőfelhasználás				Végző fogyasztás	Készletváltozás (!)	Bruttó állótőkefelhalmozás	Termékek és szolgáltatások importja		
		0	1 904			1 371	38	376	536		4 225
I. Termelés (nemzetgazdasági ágazatok)	II = 2	Kibocsátás									3 595
II.1.1. Jövedelmek keletkezése (elsődleges szinpuszt-kategóriák)	III = 3a	NETTÓ HOZZÁADOTT ÉRTEK (ALAPÁRON)								Munkavállalói jövedelem a külföldről	1 475
		1 469								6	
II.1.2. Elsődleges jövedelmek elosztása (gazdasági szektorok)	IV = 3b	Támogatásokkal csökkentett termékek		Tulajdonosi jövedelem						Tulajdonosi jövedelem és támogatással csökkentett termelési adók a külföldről	2 013
		133	1 473	341						66	

T E L J E S G A Z D A S Á G

SZÁMLA	TELJES GAZDASÁG							KÜLFÖLD		ÖSSZESEN		
	0. Termékek és szolgáltatások	I. Termelés (nemzetgazdasági ágazatok)	II.1.1 Jövedelmek keletkezése (elsőleges szimpot-kategóriák)	II.1 Elsődleges jövedelmek elosztása (intézményi szektorok)	II.2 Jövedelmek másodlagos elosztása (intézményi szektorok)	II.4 Rendelkezésre álló jövedelem felosztása (intézményi szektorok)	Tőke (intézményi szektorok)	Bruttó álló tőke-felhalmozás (nemzetgazdasági ágazatok)	III.2 Pénzügyi eszközök		Folyó	Tőke
	I = 1	II = 2	III = 3a	IV = 3b	V = 4	VI = 5	VII = 6/7a	VIII = 7b	IX = 8	X = 14/15	XI = 16/17	
II.2 Jövedelmek másodlagos elosztása (gazdasági szektorok)	V = 4			NEMZETI JÖVEDELEM, NETTÓ 1 633	Folyó transzfer 1 096					Folyó transzfer a külföldről 10		2 739
II.4 Rendelkezésre álló jövedelem felosztása (gazdasági szektorok)	VI = 5				RENDELKEZÉSRE ÁLLÓ JÖVEDELEM, NETTÓ 1 604	A háztartások nyugdíjalapok tartalékaiban lévő nettó részesedésnek változása miatti kiegészítés				A háztartások nyugdíjalapok tartalékaiban lévő nettó részesedésnek változása miatti kiegészítés a külföldről 0		1 615
Tőke (gazdasági szektorok)	VII = 6/7a				MEGTA-KARITÁS, NETTÓ 233		Tőketranszfer (2) 61		Kötelezettségek nettó felmentülése 603		Tőketranszfer a külföldről (2) 1	898
Bruttó álló eszköz-felhalmozás (nemzetgazdasági ágazatok)	VIII = 7b		Érték csökkenés 222			Nettó állóeszköz-felhalmozás 154						376
III.2 Pénzügyi eszközök	IX = 8					Pénzügyi eszközök nettó beszerzése 641					A KÜLFÖLD NETTÓ HITELNYÚJTÁSA - 38	603

SZÁMLA	0. Termékek és szolgáltatások	TELJES GAZDASÁG						KÜLFÖLD		ÖSSZESEN	
		I. Termelés (nemzetgazdasági ágazatok)	II.1.1 Jövedelmek keletkezése (elsőlégszint-kategóriák)	II.1.1 Elsődleges jövedelmek elosztása (intézményi szektorok)	II.2 Jövedelmek másodlagos elosztása (intézményi szektorok)	II.4 Rendelkezésre álló jövedelem felhasználása (intézményi szektorok)	Tőke (intézményi szektorok)	Bruttó állótőke-felhalmozás (nemzetgazdasági ágazatok)	III.2 Pénzügyi eszközök)		Folyó
	I = 1	II = 2	III = 3a	IV = 3b	V = 4	VI = 5	VII = 6/7a	VIII = 7b	IX = 8	X = 14/15	XI = 16/17
Folyó	X = 14/15										
	Termékek és szolgáltatások importja		Munkavállalói jövedelem a külföldnek	Tulajdonosi jövedelem és adók és támogatások egyenlege a külföldnek	Folyó transzferek a külföldnek	A háztartások nyugdíjalapok tartalékaiban lévő nettó részesedések változásai miatti kiigazítás a külföldnek	0				
	497		2	39	39	39					577
Tőke											
							Tőketranszferek a külföldnek			FOLYÓ KÜLSŐ EGYENLEG	
							4			- 41	- 37
Összesen	4 225	3 595	1 475	2 013	2 739	1 615	898	376	603	577	- 37

(1) Tartalmazza az értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlegét.

(2) Tartalmazza a nem termelt nem pénzügyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlegét.

8.22. tábla – Egy részletes almatrix példája:

					NEMZETGAZDASÁGI ÁGAZATOK					
					Mezőgazdaság, vadgazdálkodás és erdőgazdálkodás	Halászat	Bányászat	Feldolgozóipar	Villamosenergia-, gáz-, gőz- és vízellátás	
(A 8.20. tábla 3.2. cellája)					IIa1	IIa2	IIb1	IIb2	IIb3	
Munkavállalói jövedelem	H A Z A I	Rezidens férfi	Mezőgazdaság	Vidéki	IIa1	6,2	0,5	0,0	0,0	0,0
				Városi	IIa2	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
			Fizikai	Vidéki	IIa3	0,2	0,0	3,2	21,1	0,6
				Városi	IIa4	0,0	0,0	1,8	105,3	9,8
		Irodai munka, értékesítés, szolgáltatás	Vidéki	IIa5	0,2	0,0	0,5	5,9	0,0	
			Városi	IIa6	0,0	0,1	1,5	35,6	2,1	
		Szakmai, vezetői tevékenység stb.	Vidéki	IIa7	0,1	0,0	1,7	17,7	0,2	
			Városi	IIa8	0,0	0,0	2,5	47,7	2,7	
	Nem rezidens munkavállalók	Rezidens nő	Mezőgazdaság	Vidéki	IIb1	1,0	0,1	0,0	0,0	0,0
				Városi	IIb2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
			Fizikai	Vidéki	IIb3	0,0	0,0	0,0	5,7	0,0
				Városi	IIb4	0,0	0,0	0,0	13,6	0,0
		Irodai munka, értékesítés, szolgáltatás	Vidéki	IIb5	0,0	0,0	0,4	5,6	0,1	
			Városi	IIb6	0,0	0,0	1,2	49,6	2,9	
		Szakmai, vezetői tevékenység stb.	Vidéki	IIb7	0,0	0,0	0,0	1,3	0,0	
Városi			IIb8	0,0	0,0	0,1	7,3	0,1		
Rezidensek nem rezidens vállalatoknál					IIId					
Egyéb termelési adók és támogatások egyenlege					IIIE	- 2,0	0,0	- 2,0	41,1	4,9
Működési eredmény, nettó	Háztartások (saját lakásszolgáltatás)			IIIf1						
	Háztartásokat segítő nonprofit intézmények és nem jogi személy közvállalatok			IIIf2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
	Vállalatok	Állami	Hazai magántulajdonú	IIIf3	0,1	0,0	2,7	8,0	9,0	
			Külföldi	IIIf4	10,7	0,2	0,4	13,0	0,1	
				IIIf5	0,0	0,0	1,4	6,0	0,0	
Vegyes jövedelem, nettó	Vidéki	IIIf6			12,3	1,4	0,0	65,4	0,0	
		Városi	IIIf7	0,2	0,2	0,0	161,6	0,0		
Részösszegek:										
Munkavállalói jövedelem (rezidens termelésből származó)						8,0	1,0	13,0	317,3	18,5
– Rezidens férfi					IIIf8	6,9	0,8	11,1	233,3	15,4
– Rezidens nő					IIIf9	1,0	0,1	1,7	83,1	3,0
– Nem rezidens					IIIf10	0,1	0,1	0,1	0,9	0,0
Vegyes jövedelem és működési eredmény						23,2	1,8	4,5	254,0	9,1
– Működési eredmény, nettó					IIIf11	10,8	0,2	4,5	27,0	9,1
– Vegyes jövedelem, nettó					IIIf12	12,4	1,6	0,0	227,0	0,0
Összes nettó hozzáadott érték					IIIf13	29,2	2,8	15,5	612,4	32,5

nettó hozzáadott érték (alapáron)

(a NACE-szakaszok szerint)											Összesen
Építőipar	Kereskedelem, gépjárművek és háztartási cikkek javítása	Szállodák és éttermek	Szállítás, raktározás, távközlés	Pénzügyi közvetítés	Ingatlan, ügyletek és üzleti szolgáltatások	Közigazgatás, védelem és társadalombiztosítás	Oktatás	Egészségügy és szociális munka	Egyéb közösségi, szociális és személyi szolgáltatások	Pénzügyintézményi szolgáltatások	Összesen
IIc4	IIc1	IIc2	IIc3	IIc4	IIc5	IIc6	IIc7	IIc8	IIc9	IIc10	II
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0		6,8
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0		0,5
12,4	1,9	0,1	2,8	0,6	0,1	0,2	0,8	0,2	1,8		46,0
27,4	4,0	0,4	7,9	1,5	0,4	0,9	1,0	0,8	4,7		165,9
0,9	3,0	0,2	0,5	3,7	0,6	1,5	0,6	0,0	2,4		20,0
3,7	6,6	0,5	1,8	6,9	3,0	5,8	0,6	0,4	7,3		75,9
2,6	0,7	0,2	0,3	1,8	1,3	2,7	14,0	1,0	1,8		46,1
4,4	1,3	0,4	1,0	5,6	5,9	10,6	20,1	4,1	4,7		111,0
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		1,1
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		0,0
0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,4	0,2	0,8		7,5
0,1	0,2	0,2	0,1	0,3	0,2	0,3	0,4	0,8	2,6		18,8
1,3	6,2	0,6	0,4	1,6	0,8	1,8	4,3	0,6	24,2		47,8
4,6	14,3	2,5	1,0	8,8	4,7	9,0	4,9	2,0	36,6		142,1
0,1	0,2	0,0	0,0	1,0	0,3	0,9	9,3	2,4	5,5		21,0
0,3	0,3	0,1	0,0	3,6	1,1	4,8	10,6	9,8	11,2		49,3
0,2	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0		2,0
5,0	0,0	0,0	- 6,0	8,3	3,7	1,0	0,0	0,0	4,0		58,0
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	21,0		21,0
1,1	- 12,1	0,1	3,6	1,5	1,0		0,0	6,2	10,1	- 5,0	26,3
21,9	6,0	2,7	7,1	14,8	49,0		0,0	1,3	11,5	- 35,0	103,7
0,4	0,5	0,3	1,8	2,2	1,5		0,0	0,0	0,0	- 8,0	6,1
9,4	10,7	0,5	0,5	3,0	32,9	0,0	0,0	3,4	2,1		141,6
25,6	20,4	4,3	2,5	2,0	61,1	0,0	0,0	7,6	4,9		290,4
58,0	39,0	5,3	15,9	35,5	18,4	39,1	67,0	22,3	103,6		761,8
51,4	17,5	1,8	14,3	20,1	11,3	21,9	37,1	6,5	22,7		472,2
6,4	21,3	3,5	1,5	15,4	7,1	16,9	29,9	15,8	80,9		287,6
0,2	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0		2,0
58,4	25,5	8,0	15,5	23,5	205,5	0,0	0,0	18,5	49,6	- 48,0	649,1
23,4	- 5,6	3,1	12,5	18,5	111,5	0,0	0,0	7,5	42,6	- 48,0	217,1
35,0	31,1	4,9	3,0	5,0	94,0	0,0	0,0	11,0	7,0		432,0
121,4	64,5	13,3	25,4	67,3	227,6	40,1	67,0	40,8	157,2	- 48,0	1 468,9

9. FEJEZET

A NEMZETGAZDASÁGI ÁGAZATI KAPCSOLATOK KERETRENDSZERE

9.01. Az ágazati kapcsolatok keretrendszere (input-output keret) a táblák három típusát tartalmazza:

- a) a forrás-felhasználás táblák;
- b) a forrás-felhasználás táblákat a szektorszámlákkal összekapcsoló táblák;
- c) a szimmetrikus input-output táblák.

9.02. A forrás-felhasználás táblák a hazai termelési folyamatokat és a nemzetgazdasági ágazat termékeivel kapcsolatos gazdasági műveleteket nagy részletességgel leíró, nemzetgazdasági ágazatok és termékek szerint felosztott mátrixok. Ezek a táblák a következőket mutatják be:

- a) a termelési költségek szerkezete, valamint a termelési folyamat során keletkezett jövedelem;
- b) az előállított áruk és szolgáltatások áramlása a nemzetgazdaságban;
- c) az áruk és szolgáltatások áramlása a külföld vonatkozásában.

9.03. A forrástábla az áruk és szolgáltatások forrását mutatja be termékek és forrástípusok szerint, megkülönböztetve a hazai nemzetgazdasági ágazatok kibocsátását és az importot. A 9.1. tábla egy egyszerűsített forrástáblát mutat be.

9.1. tábla – Egyszerűsített forrástábla

Forrás		Nemzetgazdasági ágazatok	Külföld	Összesen
		(1)	(2)	(3)
Termékek	(1)	Kibocsátás termékek és nemzetgazdasági ágazatok szerint	Import termékeként	Összes forrás termékeként
Összesen	(2)	Összes kibocsátás nemzetgazdasági ágazatok szerint	Összes import	Összes forrás

9.04. A felhasználástábla az áruk és szolgáltatások felhasználását mutatja be termékeként és a felhasználás típusai szerint, azaz mint folyó termelő-felhasználást (nemzetgazdasági ágazatok szerint), végső fogyasztást, bruttó felhalmozást vagy exportot. A tábla bemutatja továbbá a bruttó hozzáadott érték összetevőit, azaz a munkavállalói jövedelmet, az egyéb termelési adók és támogatások egyenlegét, a nettó vegyes jövedelmet, a nettó működési eredményt és az állóeszközök értékcsökkenését. A 9.2. tábla a felhasználástáblák egy egyszerűsített példáját mutatja be.

9.2. tábla – Egyszerűsített felhasználástábla

Felhasználások		Nemzetgazdasági ágazatok	Külföld	Végső fogyasztás	Bruttó felhalmozás	Összesen
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Termékek	(1)	Folyó termelőfelhasználás termékek és nemzetgazdasági ágazatok szerint	Export	Végső fogyasztási kiadás	Bruttó felhalmozás	Összes felhasználás termékeként
A hozzáadott érték összetevői	(2)	Hozzáadott érték összetevőnként és nemzetgazdasági ágazatok szerint				
Összesen	(3)	Összes ráfordítás nemzetgazdasági ágazatok szerint				

9.05. A forrás-felhasználás táblák között kétféle azonosság áll fenn (feltéve, hogy a források és a felhasználások értékelése azonos módon történik, lásd a 9.5. és 9.6. táblát):

- a) Azonosság nemzetgazdasági ágazatok szerint: ágazati kibocsátás = ágazati ráfordítás. Az egyszerűsített forrás-felhasználás táblák esetében ez azt jelzi, hogy a 9.1. tábla (2,1) cellájában lévő sorvektorok meg kell egyeznie a 9.2. tábla (3,1) cellájában lévő sorvektorral.

Így minden egyes nemzetgazdasági ágazatra:

kibocsátás = folyó termelőfelhasználás + hozzáadott érték.

- b) Azonosság termékek szerint: összes forrás termékenként = összes felhasználás termékenként.

Az egyszerűsített táblák esetében a 9.1. tábla (1,3) cellájában lévő oszlopvektorok meg kell egyeznie a 9.2. tábla (1,5) cellájában lévő oszlopvektorral.

Így minden egyes termékre:

kibocsátás + import = folyó termelőfelhasználás + export + végső fogyasztási kiadás + bruttó felhalmozás.

Ezek a nemzetgazdasági ágazatok és termékek szerinti azonosságok felhasználhatók a becslések összhangjának és teljességének ellenőrzésére, valamint tökéletesítésére (lásd a 9.11. pontot).

9.06. A forrás-felhasználás táblák jelentik a központi keretet valamennyi nemzetgazdasági ágazati bontású tábla, például a foglalkoztatással, a bruttó állóeszköz-felhalmozással és a tőkeállománnyal kapcsolatos táblák esetében.

9.07. A forrás-felhasználás táblák a következő számlákon belüli valamennyi gazdasági folyamatot tartalmazzák:

- termékek és szolgáltatások számla;
- termelési számla;
- jövedelem keletkezése számla.

9.08. A forrástábla és a felhasználástábla össze is vonható, és egyetlen táblaként is bemutatható. Ez úgy történik, hogy a kibocsátás és az import bevonásához a felhasználástáblát két sorral és egy oszloppal ki kell egészíteni (lásd a 9.3. táblát). Megjegyzendő, hogy a 9.03. pontban bemutatott forrástábla sorai és oszlopai ide kerültek.

9.3. tábla – Egyszerűsített kombinált forrás-felhasználás tábla

		Termékek	Nemzetgazdasági ágazatok	Külföld	Végső fogyasztás	Bruttó felhalmozás	Összesen
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
Termékek	(1)	–	Folyó termelőfelhasználás	Export	Végső fogyasztási kiadás	Bruttó felhalmozás	Összes felhasználás termékenként
Nemzetgazdasági ágazatok	(2)	Kibocsátás	–	–	–	–	Összes kibocsátás nemzetgazdasági ágazatok szerint
A hozzáadott érték összetevői	(3)	–	Hozzáadott érték				
Külföld	(4)	Import	–				
Összesen	(5)	Összes forrás termékenként	Összes ráfordítás nemzetgazdasági ágazatok szerint				

9.09. A szimmetrikus input-output tábla olyan termék x termék vagy ágazat x ágazat bontású mátrix, amely a hazai termelési folyamatokat és a nemzetgazdaság termékekkel kapcsolatos gazdasági műveleteit nagy részletességgel írja le. A szimmetrikus input-output tábla a forrást és a felhasználást egyetlen táblába rendezi. A szimmetrikus input-output tábla és a kombinált forrás-felhasználás tábla között létezik egy lényeges fogalmi különbség: a forrás-felhasználás táblában a statisztika a termékeket a nemzetgazdasági ágazatokkal kapcsolja össze, míg a szimmetrikus input-output táblában a statisztika terméket termékekkel, illetve ágazatot ágazattal hoz összefüggésbe. Ezért a szimmetrikus input-output táblában mind a sorokban, mind az oszlopokban vagy a termékek szerinti, vagy a nemzetgazdasági ágazatok szerinti osztályozást kell alkalmazni (lásd 9.4. táblát).

9.4. tábla – Egyszerűsített szimmetrikus input-output tábla (termék x termék)

		Termékek	Külföld	Végso fogyasztási kiadás	Bruttó felhalmozás	Összesen
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Termékek	(1)	Folyó termelőfelhasználás	Export	Végso fogyasztási kiadás	Bruttó felhalmozás	Összes felhasználás termékenként
A hozzáadott érték összetevői	(2)	Hozzáadott érték	–	–	–	–
Külföld	(3)	Import	–	–	–	–
Összesen	(3)	Összes forrás termékenként	–	–	–	Összes forrás = Összes felhasználás

9.10. A termelőegységektől beszerezhető statisztikai információk többsége azt mutatja be, hogy az egységek milyen típusú termékeket állítottak elő/értékesítettek, valamint általában kevésbé részletezve azt, hogy milyen típusú termékeket vásároltak/használtak fel. A forrás-felhasználás táblák formai kialakítása olyan, hogy illeszkedjék az ilyen típusú statisztikai információkhoz (vagyis nemzetgazdasági ágazat és termék szerint). Ezzel szemben a szimmetrikus input-output táblához szükséges termék x termék, illetve ágazat x ágazat szemléletű információk gyakran nem állnak rendelkezésre. Például az ágazati adatgyűjtések általában a felhasznált termékek fajtájáról és az előállított termékekről informálnak. Azonban minden egyes előállított termékre általában nem gyűjthetők össze az inputra vonatkozó információk a termék és a hozzáadott érték összetevői szerinti bontásban. Ideális esetben egy vállalkozás vezetésének minden költséget ki kell tudnia mutatni a kibocsátás különböző típusaihoz rendelt és ezzel párhuzamosan a folyó termelőfelhasználás összetételét is termékfajták szerint. A gyakorlatban tehát a forrás-felhasználás táblákba rendezett információk praktikus kiindulási alapot képeznek a szimmetrikus input-output táblákban részletesebben elemezhető információk összeállításához. A forrás-felhasználás táblák nemzetgazdasági ágazat és termék szerinti információi termék x termék vagy ágazat x ágazat szemléletű statisztikai adatokká alakíthatók át a ráfordítási szerkezetre vonatkozó statisztikai többletinformációk segítségével, illetve annak feltételezésével, hogy az egyes termékekre, vagy az egyes nemzetgazdasági ágazatokra jellemzően ugyanazon ráfordítási struktúrák léteznek (lásd a 9.54.–9.60. pontot).

9.11. A forrás-felhasználás táblák statisztikai és gazdasági elemzési célokat szolgálnak.

Fontos statisztikai célok a következők:

- hiányosságok és következtelenségek felismerése az adatforrásokban;
- indexszámok súlyozása és kiszámítása, valamint ár- és volumenindexek számítása;
- maradványbecslés végzése (azaz egy változó értékének becsléssel történő megállapítása úgy, hogy először az azonosság összes többi változójának meghatározása történik), például adott termék termelésére vagy végso fogyasztására;
- a forrás-felhasználás táblákban szereplő és a belőlük származtatott (például a termelésiszámla-) adatok összhangjának, elfogadhatóságának és teljességének ellenőrzése és javítása. E cél érdekében a egyeztetési eljárás nem korlátozódhat a folyó árakon számított forrás-felhasználás táblákra:
  - a folyó és változatlan áron számított forrás-felhasználás táblák két vagy több évre történő összeállításával a volumen-, érték- és árváltozások becslése egyidejűleg egyensúlyozható ki: a forrás-felhasználás táblák egyetlen évre való integrálásához képest ez az integrációs keretek hatékonyságának lényeges bővülését jelenti;
  - a szektorszámlákkal való kapcsolatot bemutató táblák segítségével közvetlen összehasonlítás végezhető a szektorszámlákban szereplő adatokkal, például a jövedelemelosztásra, a megtakarításra vagy a nettó hitelnyújtásra (amely a pénzügyi tranzakciók végeredményét jelenti) vonatkozó információkkal. Ez legalább arra garancia, hogy az egyeztetési eljárást követően a forrás-felhasználás táblák és a szektorszámlák összhangban álljanak;

3. a szimmetrikus input-output tábláknak a forrás-felhasználás táblákból történő származtatásának megkísérlésekor feltárulhatnak a forrás-felhasználás táblákban rejlő következtetések és gyenge pontok. Ezért a szimmetrikus input-output táblák visszacsatolása a forrás-felhasználás táblák irányába e tekintetben is működik;
- e) adatbecslés azokra az időszakokra, amikor csak kevésbé megbízható információk állnak rendelkezésre, pl. éves adatok becslése egy referenciaév részletes forrás-felhasználás adatai alapján, vagy negyedéves adatok becslése éves forrás-felhasználás táblák alapján.
- 9.12. A forrás-felhasználás táblák, valamint a szimmetrikus input-output táblák részletes képet adnak az áruk, szolgáltatások és a munkaerő forrásának és felhasználásának összetételéről, valamint az érintett elsődleges jövedelmekről. Ezek a táblák és a belőlük levezethető viszonzyszámok, mint például a termelékenységi adatok, a gazdasági elemzések fontos területét képezik.
- 9.13. A forrás-felhasználás táblák, valamint a szimmetrikus input-output táblák a gazdasági elemzések eszközeként is felhasználhatók. A két táblának eltérő előnyei vannak. A forrás-felhasználás táblákat a közvetlen és közvetett hatások számítására speciális feltevésekkel és statisztikai többletinformációkkal kell kiegészíteni. A feltevésekkel és a többletinformációkkal kapcsolatos követelmények a halmazott hatások számításánál jelentkeznek a legerőteljesebben. A halmazott hatások számításánál a forrás-felhasználás táblával szemben támasztott követelmények összességükben egy szimmetrikus input-output tábla kidolgozásának felelnek meg. Ezért a halmazott hatások számítására a szimmetrikus input-output táblát indokolt előnyben részesíteni. A közvetlen és az elsőrendű hatások számításánál azonban a megfelelően kiválasztott feltevésekkel (vagy statisztikai többletinformációkkal) kiigazított forrás-felhasználás táblák részesítendőek általában előnyben, mivel:
- a) a számítás kevésbé függ a feltevésektől;
- b) a forrás-felhasználás táblák részletesebb információkkal szolgálnak, mint a szimmetrikus input-output tábla;
- c) a forrás-felhasználás táblákban foglalt információk jobban kapcsolhatók más típusú statisztikai adatokhoz.
- Ezek a tulajdonságok akkor is segítséget jelentenek, amikor a forrás-felhasználás táblákat egy makrogazdasági modellbe integráljuk: a végeredményül kapott modell közelebb áll az alapstatisztikákhoz, számos részletre rávilágít, és viszonylag könnyen kapcsolható azokhoz a területekhez, amelyekre másféle statisztikai adatok állnak rendelkezésre, mint például a munkaerőpiac vagy a környezet.
- 9.14. A forrás-felhasználás táblák, valamint a szimmetrikus input-output táblák a következők kiszámításához használhatók fel:
- a) az ár- vagy adókulcsváltozásoknak a forrás, illetve a felhasználás értékére gyakorolt hatásai;
- b) a volumenváltozások hatásai a forrás, illetve a felhasználás értékére;
- c) a forrás árváltozásainak hatása a felhasználás áraira;
- d) a felhasználás volumenváltozásainak hatása a forrás volumenére;
- e) a forrás volumenváltozásainak hatása a felhasználás volumenére.

A számítások közvetett és közvetlen hatásokat egyaránt kimutathatnak. Például az energiaárak jelentős emelkedése nemcsak azokra az ágazatokra hat, amelyek energiafogyasztók, hanem azokra is, amelyek az intenzív energiafelhasználó termelők kibocsátását felhasználják. Bizonyos feltételezések segítségével az ilyen közvetett hatások becsült nagysága levezethető a forrás-felhasználás, valamint a szimmetrikus input-output táblákból. Példák az általánosan alkalmazott feltételezésekre:

- a) változatlan értékben kifejezett ráfordítási szerkezet;
- b) a kibocsátás értékének állandó összetétele nemzetgazdasági ágazatok és termékek szerinti bontásban;
- c) a háztartások végső fogyasztási kiadása értékének változatlan összetétele termékek szerint.

Ezek a feltételezések meglehetősen rugalmatlanok, mivel azt tartalmazzák, hogy a relatív árak nem változnak, hogy a termelési folyamatok műszakilag ugyanazok maradnak, és a háztartások végső fogyasztási kiadásainak kategóriái között nem fordul elő helyettesítés. Azonban ezek az általános feltételezések módosíthatók, ha a feltételezések közé bekerülnek először is a relatív árváltozások, például a Leontief-féle ármódel

segítségével. Ez azután tovább bővíthető a relatív árak és más változók technikai együttthatókra vagy a háztartások végső fogyasztási kiadására gyakorolt hatásainak ökonometriai, illetve egyéb becslésével.

A számítások nem korlátozódnak csupán az áruk és szolgáltatások forrására és felhasználására. Éppúgy alkalmazhatók a munkaerő és a hozzáadott érték összetevőinek forrására és felhasználására is.

- 9.15. A forrás-felhasználás táblák, valamint a szimmetrikus input-output táblák beépíthetők makrogazdasági modellekbe is, részletes mezoökonómiai alapokat biztosítva azok számára. A forrás-felhasználás táblákon, valamint a szimmetrikus input-output táblákon alapuló elemzések speciális típusai például a következők:
- a) a termelés, a költségszerkezetek és a termelékenység elemzése;
  - b) árelemzés;
  - c) a foglalkoztatás elemzése;
  - d) a felhalmozás, a végső fogyasztás, az export stb. struktúrájának elemzése;
  - e) a hazai termelés és a környezet viszonyának elemzése (például adott termékek, mint a fűtőanyag, a papír és az üveg felhasználásának előtérbe állításával);
  - f) a szükséges importenergia-igény elemzése;
  - g) az új technológiák hatáselemzése;
  - h) az adókulcsváltozások és a szabályozásmódosítás hatásainak érzékenységvizsgálata.

FORRÁS-FELHASZNÁLÁS TÁBLÁK

- 9.16. A 9.5. és a 9.6. táblák részletesebben mutatják be a forrás-felhasználás táblákat.
- 9.17. A nemzetgazdasági ágazatokra a NACE Rev. 1 szerinti besorolást kell alkalmazni, míg a termékekre a CPA-besorolást. Ezek az osztályozási rendszerek teljesen összhangban vannak egymással: a CPA az aggregáció minden szintjén a NACE Rev. 1-nek megfelelő ágazat fő termékeit tünteti fel.
- 9.18. A forrás-felhasználás táblákban a termékek felosztása legalább annyira részletes, mint a nemzetgazdasági ágazatoké, például a CPA három, illetve a NACE Rev. 1 két számjegyes szintjének megfelelő.
- 9.19. A piaci kibocsátás, a saját végső felhasználásra történő termelés és az egyéb nem piaci kibocsátás között csak a nemzetgazdasági ágazatok szerinti összes kibocsátás szintjén kell különbséget tenni; az egyes termékcsoportoknál ilyen megkülönböztetésre nincsen szükség.
- 9.20. A nemzetgazdasági ágazatok szintjén csak akkor kell egyrésről a piaci termelőket és a saját fogyasztásra termelőket, másrésről az egyéb nem piaci termelőket egymástól megkülönböztetni, ha a termelők mindkét csoportja jelen van egy nemzetgazdasági ágazaton belül. Ezért e megkülönböztetés felhasználása általában csak egy rendkívül szűk körben, a nemzetgazdasági ágazatok osztályozásának mélyebb részletezésével történik, például az egészségügy és az oktatás terén (lásd a 3.66. pontot).
- 9.21. Az importot és az exportot a következők szerint kell részletezni:
- a) az Európai Unión belüli szállítások;
  - b) más országokkal folytatott import és export.

9.6. tábla – Felhasználástábla, piaci beszerzési áron

	Nemzetgazdasági ágazatok (NACE)		Σ (1)	Végző felhasználás a) b) c) d) e) f)	Σ (3)	Σ (1) + Σ (3)
	1 2 3 ... (1)	... n (2)				
Termékek (CPA)	(1)	Folyó termelőfelhasználás piaci beszerzési áron termékeként és nemzetgazdasági ágazatok szerinti bontásban	(2)	Végző felhasználás piaci beszerzési áron/ FOB: Végző fogyasztási kiadás: a) háztartások b) háztartásokat segítő nonprofit intézmények c) államháztartás Bruttó felhalmozás d) bruttó állóeszköz-felhalmozás és értéktárgyak e) készletváltozások f) export (FOB)	(4)	(5)
(Korrekciós tételek)						
Σ (1)	(2)	Összes folyó termelőfelhasználás nemzetgazdasági ágazatok szerint		Összes végző felhasználás típusonként		Összes felhasználás
Munkavállalói jövedelem						
Egyéb nettó termelési adók	(3)	A hozzáadott érték összetevői nemzetgazdasági ágazatok szerint				
Működési eredmény, nettó						
Működési eredmény, nettó	(4)	Hozzáadott érték nemzetgazdasági ágazatok szerint				
Σ (3)	(5)	Kibocsátás alapján nemzetgazdasági ágazatok szerint				
Kiegészítő információ: Bruttó állóeszköz-felhalmozás Állóeszköz-állományok Munkafordítás	(6)					

- 9.22. A forrástáblában az árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatos gazdasági folyamatokat alapáron kell értékelni, a felhasználástáblában azonban piaci beszerzési áron. Annak érdekében, hogy a forrás és a felhasználás közötti tartalmi összhang meglegyen, a 9.5. tábla tartalmazza az alapáron számított forrásról a piaci beszerzési áras forrásra történő átmenetet is. Mivel a forrásnak meg kell egyeznie a felhasználással, a tábla megmutatja a piaci beszerzési áron számított felhasználásról az alapáron számított felhasználásra való átmenetet is. Következésképpen ennek az átmenetnek a révén két azonosság adódik:
- a piaci beszerzési áron számított forrás egyenlő a piaci beszerzési áron számított felhasználással;
  - az alapáron számított forrás egyenlő az alapáron számított felhasználással.
- 9.23. A hozzáadott értéket alapáron kell elszámolni, és ehhez az alapáron értékelt kibocsátásból le kell vonni a piaci beszerzési áron értékelt folyó termelőfelhasználást .
- 9.24. A tényezőköltségen számított hozzáadott érték fogalma az ESA-ban nem szerepel. Mindazonáltal levezethető az alapáron számított hozzáadott értékből az egyéb termelési adók és támogatások egyenlegének levonásával.
- 9.25. A GDP-t piaci beszerzési áron kell értékelni. Ez az aggregátum három különböző módon származtatható a forrás-felhasználás táblákból:
- az alapáron számított ágazati kibocsátások összegéből le kell vonni a piaci beszerzési áron számított ágazati folyó termelőfelhasználások összegét, majd hozzá kell adni a nettó termékadókat (ez a termelési oldalról való meghatározás); a nemzetgazdasági ágazatok szerinti folyó termelőfelhasználás magában foglalja a képzett nemzetgazdasági ágazatban elszámolt pénzügyi közvetítési szolgáltatás közvetett módon mért díját is (lásd a 9.33. pontot);
  - az alapáron számított nemzetgazdasági ágazatok szerinti hozzáadott érték összetevőinek aggregátumából le kell vonni a képzett nemzetgazdasági ágazatban elszámolt (lásd a 9.33. pontot) pénzügyi közvetítési szolgáltatás közvetett módon mért díját, majd hozzá kell adni a nettó termékadókat (ez a jövedelmi oldalról való meghatározás);
  - a végső felhasználás kategóriáinak összegéből le kell vonni az importot: export – import + végső fogyasztási kiadás + bruttó felhalmozás (mindegyik piaci beszerzési áron) (ez a felhasználási oldalról való meghatározás).
- 9.26. A 9.6. felhasználástábla néhány kiegészítő információt is tartalmaz: a bruttó állóeszköz-felhalmozást, az állóeszköz-állományt és a munkaráfordítást nemzetgazdasági ágazatok szerint. Ezeknek az információknak döntő jelentőségük van a termelékenységelemzéseknél és sok másféle elemzést is szolgálhatnak, például a foglalkoztatás vizsgálatát.
- 9.27. Az ESA-ban az állóeszköz-állományt a mérlegkészítés napján érvényes piaci áron kell értékelni. A korábbi években vásárolt állóeszközök vonatkozásában ez annyit jelent, hogy a megelőző évek állóeszköz-értékcsökkenéseit le kell vonni az ugyanolyan fajtájú és minőségű új eszközök folyó piaci árából. Az állóeszköz-állománynak ez a nettó értéken alapuló fogalma alkalmazható a tőkeintenzitás számításánál. A termelékenységelemzések azonban gyakrabban veszik igénybe az állóeszköz-állomány egy specifikusan bruttó értéken alapuló fogalmát. Ennek a bruttó értéken alapuló fogalomnak megfelelően minden állóeszközt az ugyanolyan fajtájú és minőségű új eszközök folyó piaci árán kell értékelni, és állóeszközök értékcsökkenése címén semmiféle levonást nem kell végezni az utolsó és a korábbi évek vonatkozásában. Az állóeszköz-állománynak ez a bruttó értéken alapuló fogalma az ESA értelmében nem számít standard fogalomnak, ugyanakkor a folyamatos leltározás módszerével egyszerűen kiszámítható. Tekintettel az ilyen bruttó adatok komoly hasznára, kiegészítő információként ajánlatos az állóeszköz-állomány bruttó és nettó adatait egyaránt szerepeltetni.
- 9.28. A termelékenységelemzésekhez a ledolgozott munkaórák száma jelenti a munkaráfordítás legmegfelelőbb mutatóját. Azonban a foglalkoztatottak számával kapcsolatos logikai végkövetkeztetések levonásánál az állások száma ugyancsak lényeges lehet. Mindkét változó tovább részletezhető, például felosztható alkalmazottakra és önálló vállalkozókra.
- 9.29. A forrás-felhasználás táblák megfelelő összeállítására és értelmezésére szempontjából fontos felidézni néhány, az ESA-ban alkalmazott elszámolási konvenciót:
- a kiegészítő tevékenységek kibocsátását nem elkülönítve kell elszámolni; a kiegészítő tevékenységhez felhasznált összes ráfordítást az általa támogatott fő- vagy másodlagos tevékenység ráfordításaként kell kezelni. Kiegészítő tevékenység lehet például a marketing, a könyvelés, a raktározás vagy a takarítás (lásd a 3.12. és a 3.13. pontot);

- b) az ugyanabban az elszámolási időszakban, ugyanazon szakosodott telephelyen megtermelt és fel is használt áruk és szolgáltatások nem kerülnek külön kimutatásra. Ezért ezeket nem kell elszámolni az adott szakosodott telephely kibocsátásának vagy folyó termelőfelhasználásának részeként. Ez vonatkozhat például a következőkre:
1. vetőmagvak és palánták;
  2. a szénbányákban brikett előállításához használt kőszén;
  3. az erőművek által használt elektromos energia;
- c) a más szakosodott telephely számára végzett kisebb feldolgozást, karbantartást, szervizelést, illetve javítást nettó értéken kell elszámolni, vagyis az érintett termékek értéke nélkül. Ezzel szemben amikor a termékek jelentős fizikai változáson mennek keresztül, akkor a gazdasági művelet bruttó értéken kell elszámolni, vagyis termékek beszerzéseként és eladásaként;
- d) a tartós javak bérelhető, illetve operatív lízingbe vehető. Ilyen esetekben ezeket a tulajdonosuknak megfelelő nemzetgazdasági ágazatban kell elszámolni állóeszköz-felhalmozásként és állóeszköz-állományként, míg a felhasználónak megfelelő nemzetgazdasági ágazatban a bérleti díj kerül folyó termelőfelhasználásként elszámolásra;
- e) az ideiglenes munkaerőt toborzó ügynökségeken keresztül foglalkoztatott ideiglenes munkavállalókat úgy kell elszámolni, mint akik ezen ügynökségek ágazatában foglalkoztatottak és nem a tényleges munkavégzésnek megfelelő nemzetgazdasági ágazatban. Következésképpen ez utóbbi nemzetgazdasági ágazatokban az ilyen személyeknek folyósított kifizetéseket folyó termelőfelhasználásként és nem munkavállalói jövedelemként kell elszámolni. A béradott munkaerőt hasonlóan kell kezelni;
- f) a foglalkoztatás és a munkavállalói jövedelem az ESA értelmezésében tág fogalmak:
1. a szociális célú foglalkoztatás is foglalkoztatásnak számít; vonatkozik ez például a mozgássérültek foglalkoztatására, a tartósan munkanélküliek számára szervezett foglalkoztatási projektekre és az állást kereső fiatalokat megcélzó foglalkoztatási programokra. Következésképpen az érintettek munkavállalók, és munkavállalói jövedelemben (és nem társadalmi transzferben) részesülnek, bár meglehet, hogy termelékenységük (jóval) elmarad más munkavállalóké mögött;
  2. a foglalkoztatás néhány olyan esetre is kiterjed, amikor a résztvevő személyektől semmiféle munkavégzést nem várnak el, ilyenek például azok az elbocsátott személyek, akiknek korábbi munkáltatójuk egy ideig még fizet. A ledolgozott munkaórákban kifejezett munkaerő-ráfordítás ennek következtében mégsem torzul, hiszen munkaórák ténylegesen nem kerülnek ledolgozásra.

- 9.30. A forrás-felhasználás táblákban és a szektorszámmlákban elszámolt import értékelésének összhangba hozása céljából a forrás-felhasználás táblákba két korrekciós tételt kell bevezetni (lásd még a 9.5. és 9.6. táblát).

A forrástáblában a termékimportot CIF-en kell értékelni. Ez azonban az import költségek túlértékelését jelenti, amennyiben a CIF-értékben foglalt fuvar- és biztosítási szolgáltatásokat rezidens szolgáltatók nyújtják (például saját számlára történő fuvarozás vagy rezidens szakosodott fuvarozók által végzett szállítás esetén). Így a megfelelő export-import egyensúly megteremtése érdekében a szolgáltatások exportját meg kell növelni az import túlértékelése értékével. A szektorszámmlakon a termékimport értékét FOB-on kell meghatározni. Ezzel ugyanúgy túlértékelődik az import, mint a CIF-alapú értékelés esetén. Azonban a FOB-alapú értékelés esetében ez a túlértékelés kisebb mértékű, ami azt jelenti, hogy az exportnál imputált növekmény is kisebb. Így az eltérő értékelési elvek alkalmazásának következményeként a nettó összes import azonos értékű lesz, ugyanakkor mind az összes import, mind az összes export nagyobb lesz a CIF-értékelés esetében. E két értékelési elvet az importhoz és az exporthoz történő korrekciós tételek rendelkezésével lehet összehangolni a forrás-felhasználás táblákban. A korrekciós tételeknek meg kell egyezniük a rezidensek által végzett fuvar- és biztosítási szolgáltatások értékével, amelyet a CIF-érték magában foglal, a FOB-érték azonban nem, azaz az exportőr ország határától az importőr ország határáig végzett fuvarral és biztosítással kapcsolatosak. Ha ezek a korrekciós tételek már szerepelnek a forrás-felhasználás táblákban, az input-output számításoknál külön figyelmet a továbbiakban már nem igényelnek.

- 9.31. A használt javak transzferjét az eladó szempontjából negatív, a vásárló szempontjából pozitív kiadásként kell elszámolni a felhasználástáblában. Az érintett termékcsoport vonatkozásában egy használt termék transzferje átrendeződéshez vezet a felhasználások besorolásában. Csak a tranzakció költségei nem jelentenek átsorolást: ezeket üzleti vagy szakmai szolgáltatások felhasználásaként kell elszámolni. A leírás és elemzés szempontjából hasznos lehet, ha egyes termékcsoportok esetében a használt javak transzferjének relatív nagysága külön is szerepel, például a használt autók vagy az újrahasznosított papír jelentősége folytán.

- 9.32. A rezidensek közvetlen külföldi vásárlásainak és a nem rezidensek hazai területen végrehajtott vásárlásainak becslése általában különleges feladatot jelent a statisztikai kimutatások összeállítása során. E tételekkel az import és az export és a külföldi vásárlások fogyasztási részének összege alapján a végső fogyasztási kiadás kiinduló becsléseit korrigálni kell. Ahhoz, hogy termékszinten is meglegyen az egyensúly a forrás és a felhasználás között, az összes ilyen vásárlást fel kell osztani a különféle érintett termékcsoportok között. Azoknál a termékcsoportoknál, ahol az ilyen típusú vásárlások jelentősek, külön kategóriaként is feltüntethetők például szállásra fordított kiadásként.

- 9.33. A NACE Rev. 1 ágazati osztályozás a forrás-felhasználás táblákban a pénzközvetítői szolgáltatás közvetett módon mért díjának elszámolására egy képzett nemzetgazdasági ágazattal bővül. A forrástábla gazdasági műveletet egyáltalán nem számol el ennél a nemzetgazdasági ágazatnál. A pénzügyi közvetítési szolgáltatás közvetett módon mért díját ennek a képzett nemzetgazdasági ágazatnak a folyó termelőfelhasználásaként kell elszámolni a felhasználástáblában. Mivel ezt a képzett nemzetgazdasági ágazatot semmilyen egyéb gazdasági művelet nem érinti, nettó működési eredménye a folyó termelőfelhasználás összegének megfelelő negatív összeg; hozzáadott értékének összes többi összetevője nulla. Ennek következtében összes bruttó hozzáadott értéke a (negatív) nettó működési eredménnyel egyenlő.
- 9.34. A forrás és felhasználás esetében az alapárról a piaci beszerzési árra történő áttérés a következőket foglalja magában:
- a kereskedelmi árrékek felosztása;
  - a szállítási árrékek felosztása;
  - a termékadók hozzáadása (a levonható HÉA kivételével);
  - a terméktámogatások levonása.
- Ennek az áttérésnek a becslése az egyeztetési eljárás fontos része. Az átmenetet részletesebben külön táblák mutatják be (lásd a 9.7. és 9.8. táblát). Ezek a táblák ezenkívül fontos elemzési célokra is felhasználhatók, például árelemzésre és a termékadókulcsok változásainak hatáselemzésére.
- 9.35. A forrás-felhasználás táblák összeállításánál és a két oldal megfelelő kiegyensúlyozásánál általában mindig megvan a választás lehetősége, hogy a statisztikai adatok korrekciójának két ellentétes módozata közül melyik kapjon nagyobb hangsúlyt:
- az egyes termékek alapján értékelt forrása piaci beszerzési áras értékelésre változtatható annak érdekében, hogy mód legyen a piaci beszerzési áron értékelt felhasználással való kiegyensúlyozásra;
  - az egyes piaci beszerzési áron értékelt felhasználások alapján számítottá tehető, hogy összhangba kerüljenek az alapján számított forrással.
- 9.36. A gyakorlatban mindkét típusú kiegyenlítésre szükség lehet a forrás-felhasználás táblák kidolgozásánál. A két alternatív megoldás során hasonló jellegű korrekciókra kerül sor, illetve van szükség, azaz a termékadók és támogatások egyenlegére, valamint a termékenkénti kereskedelmi és szállítási árrésre vonatkozóan. Tulajdonképpen az első alternatíva a második nélkül nem is lehetséges, hiszen általában a forrástáblában a termékek szerint felosztott termékadó, terméktámogatás, valamint kereskedelmi és szállítási árrékek oszlopai anélkül nem ismertek, hogy a felhasználástáblából az egyes termékek felhasználásának megoszlása piaci beszerzési áron ne legyen ismert (9.6. tábla).
- 9.37. Így az egyeztetési eljárásba a következő táblákat kell bevonni:
- a 9.5. és 9.6. számú forrás-felhasználás táblák, amelyek termékek szerint mutatják a kiegyensúlyozás végeredményéül kapott összes forrást és felhasználást piaci beszerzési és alapján;
  - a kereskedelmi és a szállítási árrékek, valamint a termékadók és támogatások egyenlegét tartalmazó táblák (9.7. és 9.8. tábla).
- 9.38. A forrás és felhasználás alapárról piaci beszerzési árra történő átalakítása (lásd a 9.34. pontot) a kereskedelmi árrékek átrendezésével jár: az alapján történő értékelés azt jelenti, hogy a kereskedelmi árrékeket a kereskedelem soron e szolgáltatás részeként kell elszámolni, míg a piaci beszerzési áron történő értékelés azt, hogy a kereskedelmi árrékeket azokhoz a termékekhez kell rendelni, amelyek forgalmazásával keletkezik. Hasonló logikával kell eljárni a szállítási árrékek esetében is.
- 9.39. A termékenkénti kereskedelmi árrékek összege megegyezik a kereskedelmi ágazatoknál elszámolt kereskedelmi árrékek összegével plusz az egyéb ágazatokban keletkező másodlagos kereskedelmi tevékenység árrésével. Ennek megfelelő egyenlőség állítható fel a szállítási árrékek vonatkozásában is.

9.7. tábla – Egyszerű kereskedelmi- és szállítási árrés-tábla

		1 2 3 ...	...	n	Σ (1)	Végző felhasználás a) b) c) d) e) f)	Σ (3)	Σ (1) + Σ (3)
		(1)	(1)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Termékek (CPA)		1	Kereskedelmi és szállítási árrés a folyó termelőfelhasználáson termékek és nemzetgazdasági ágazatok szerint			Kereskedelmi és szállítási árrés a végző felhasználáson: Végző fogyasztási kiadás: a) háztartások b) háztartásokat segítő nonprofit intézmények c) államháztartás Bruttó felhalmozás: d) bruttó állóeszköz-felhalmozás és értéktárgyak e) készletváltozások f) export		
		2						
		3						
		.						
		.						
		m						
Σ (1)		(2)	A folyó termelőfelhasználás kereskedelmi és szállítási árrései nemzetgazdasági ágazatonként			Kereskedelmi és szállítási árrés a végző felhasználáson típusonként		Összes kereskedelmi és szállítási árrés

9.8. tábla – Egyszerű termékek és támogatások egyenlege tábla

		Nemzetgazdasági ágazatok (NACE) ... n	Σ (1)	Végző felhasználás a) b) c) d) e) f)	Σ (3)	Σ (1) + Σ (3)
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Termékek (CPA)	1	(1)	Termékek és támogatások egyenlege a folyó termelőfelhasználáson termékek és nemzetgazdasági ágazatok szerint	Termékek és támogatások egyenlege a végző felhasználáson: Végző fogyasztási kiadás: a) háztartások b) háztartásokat segítő nonprofit intézmények c) államháztartás Bruttó felhalmozás: d) bruttó állóeszköz-felhalmozás és értéktárgyak e) készletváltozások f) export	(4)	(5)
	2					
	3					
	.					
	.					
	.					
	m					
Σ (1)		(2)	Folyó termelőfelhasználásra kivett termékek és támogatások egyenlege nemzetgazdasági ágazatonként	Termékek és támogatások egyenlege a végző felhasználáson típusonként		Összes termékek és támogatások egyenlege

9.40. A szállítási árresek azt a vásárló által külön megfizetett fuvar költséget foglalják magukban, amely része a termékek piaci beszerzési áron értékelt felhasználásának, ugyanakkor nem része sem a gyártó alapárás kibocsátásának, sem a nagy- vagy kiskereskedők kereskedelmi árérének. Az ilyen szállítási árresek elsősorban a következőket tartalmazzák:

- a) az áruk elszállítása a gyártás helyszínéről arra a helyre, ahol a vásárló átveszi azokat, amennyiben a gyártó egy harmadik félnek fizet a szállításért, és ezt az összeget külön számlázzák ki a vásárlónak;
- b) az áruk oly módon szervezett szállítása, mely során a vásárlónak külön kell megfizetnie a fuvar költséget még akkor is, ha a szállítást maga a gyártó, illetve a kis- vagy a nagykereskedő végzi.

Az áru fuvarozás egyéb eseteinek költségét nem szállítási árrekként kell elszámolni, például:

- a) ha a gyártó maga szállítja az árut, akkor annak fuvar költsége benne foglaltatik a gyártó kibocsátásának alapárában; az ilyen szállítás kisegítő tevékenységnek minősül, és az ezzel kapcsolatban felmerült fuvarozási költséget nem lehet szállítási költségként besorolni;
- b) ha a gyártó a fuvarszolgáltatás külön kiszámlázása nélkül intézkedik a termékek szállításáról, akkor annak fuvar költsége benne foglaltatik a gyártó kibocsátásának alapárában; az ilyen fuvar költség, mint olyan, azonosítható, és azt a gyártó folyó termelő felhasználásának részeként kell elszámolni;
- c) ha a nagy- és kiskereskedők intézik a termékek elszállítását az átvétel helyéről arra a helyre, ahol azokat a vásárló átveszi tőlük, úgy annak költsége a kereskedelmi árresek részévé válik, ha a szállításért nem számolnak fel külön díjat a vásárlónak. Akárcsak a gyártók esetében, a nagy- és kiskereskedőknél ezek a költségek ugyanúgy minősülhetnek kisegítő tevékenységnek, vagy egy közbenő szolgáltatás megvásárlásához kapcsolódónak, és így a kereskedelmi árresek tartalmazza azokat, s nem szállítási árrekként kerülnek kimutatásra;
- d) ha egy háztartás végső fogyasztás céljára vásárol termékeket, és egy harmadik féltől rendel meg azok szállítását, akkor a felmerülő fuvar költséget a szállítási szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos végső fogyasztási kiadásként kell elszámolni, és sem a kereskedelmi, sem a szállítási árresek nem tartalmazza azt.

9.41. A 9.7. tábla némileg leegyszerűsített képet ad a kereskedelmi és szállítási árresek mátrixáról, mivel:

- a) a kereskedelmi és a szállítási árresek között nem tesz kifejezett különbséget. Az egyes termékcsoportoknál mindkét típus feltüntethető, ám van egy másik megoldás is, mégpedig az, ha külön táblába kerülnek: az egyikbe a kereskedelmi árresek, a másikba a szállítási árresek;
- b) a kereskedelmi árresek vonatkozásában meg kell különböztetni egymástól a nagy- és a kiskereskedelmet, hogy figyelembe lehessen venni az árakban rejlő különbségeket. A táblák összeállításánál figyelembe kell venni, hogy a nagykereskedők is értékesíthetnek közvetlenül a háztartások részére (pl. bútort), és a kiskereskedők is adhatnak el árukat (pl. kávéházaknak és éttermeknek);
- c) a háztartások végső fogyasztási kiadásának tárgyát képező termékek kereskedelmi árérének kiszámításánál és elemzésénél az egyes termékcsoportokhoz tartozó főbb értékesítési csatornákat is meg kell különböztetni ahhoz, hogy árkülönbségeiket figyelembe lehessen venni. A kereskedelem szétválasztása pusztán nagy- és kiskereskedelemre túlságosan leegyszerűsítő megközelítés, hiszen például a háztartások vásárolhatnak árukat és szolgáltatásokat a szupermarketben, az élelmiszerboltban, a virágüzletben, az áruházban, külföldön, vagy akár részesülhetnek bennük természetbeni jövedelem formájában is. Ráadásul egyes termékeknek a másodlagos értékesítés is igen fontos lehet; a cigaretta értékesítésénél például elsődleges szerephez juthatnak a kávéházak, az éttermek és a benzinkutak. Természetesen az ilyen finomabb megkülönböztetésnek csak akkor van létjogosultsága, ha a rendelkezésre álló adatforrások legalább az egyes értékesítési csatornákat jelentőségüknek közelítő becsléséhez megfelelő mennyiségű információt tartalmaznak;
- d) a szállítási árrekszámításoknál a szállítás módjának (tehát vasúti, légi, tengeri, belföldi vízi úti vagy közúti) megkülönböztetése igen hasznos lehet.

9.42. A termelési és importadók a következőkből állnak:

- a) termékadók (D.21):
  1. hozzáadott érték típusú adók (HÉA) (D.211);
  2. importadók és importvámok a HÉA kivételével (D.212);
  3. termékadók a HÉA és az importadók kivételével (D.214);
- b) egyéb termelési adók (D.29).

Hasonló kategóriákat lehet megkülönböztetni a termelési és az importtámogatások esetében is. A támogatásokat úgy kell kezelni, mintha azok negatív termelési és importadók volnának.

A fenti fogalmi kategóriák meghatározásait a 4.14.–4.39. pont adja meg.

- 9.43. A forrás alapján számított értékébe a nettó, tehát az egyéb termelési támogatások levonásával értendő egyéb termelési adók tartoznak. Ahhoz, hogy az alapárról át lehessen térni a piaci beszerzési árra (vagy fordítva, lásd a 9.34. pontot), a különböző termékadókat hozzá kell adni, a terméktámogatásokat pedig le kell vonni (vagy fordítva).
- 9.44. Az ÁFA lehet visszaigényelhető, vissza nem igényelhető vagy egyszerűen fel sem számítható:
- általában levonható a HÉA a folyó termelőfelhasználás és a bruttó állóeszköz-felhalmozás többsége, valamint a készletváltozások egy része esetében;
  - gyakorta le nem vonható HÉA érvényes a végső fogyasztási kiadásra, a bruttó állóeszköz-felhalmozás egy részére, a készletváltozások egy részére és a folyó termelőfelhasználás egy részére;
  - általában nem számítható fel HÉA a következő esetekben:
    - export (legalábbis az Európai Unión kívüli országokba irányuló kivitel);
    - nulla HÉA-kulcsos áruk és szolgáltatások, felhasználásuktól függetlenül;
    - a HÉA-körbe való bejelentkezés alól mentességet élvező termelők, pl. kisvállalkozások vagy vallási szervezetek.
- 9.45. Az ESA szerint a HÉÁ-t nettó módon kell elszámolni: az összes forrást alapján kell értékelni, tehát a számlázott HÉA nélkül. A folyó termelőfelhasználást és a végső felhasználást piaci beszerzési áron kell elszámolni, tehát a levonható HÉA nélkül.
- 9.46. A termékadók és támogatások egyenlegét bemutató 9.8. tábla egy egyszerűsített változat, mivel:
- a termékadók különböző típusai nincsenek megkülönböztetve, és a támogatások nem különálló tételként vannak feltüntetve;
  - a különböző értékesítési csatornákra különböző adókulcsok és támogatások vonatkozhatnak, ezért ezeket is meg kell különböztetnünk, ha idevágó és elegendő mennyiségű információ áll rendelkezésre.
- 9.47. A termékadókat és a terméktámogatásokat vagy az adókiegészítés és adóbevallás szerint esedékes összegként, vagy mint ténylegesen kifizetett összegeket lehet meghatározni (lásd a 4.27. pontot). A termékadók (és támogatások) becslése általában termékenként, a hivatalos adókulcsoknak (támogatási rátáknak) a különböző folyamatokra való alkalmazásával történik. Ezt követően meg kell vizsgálni, hogy milyen eltérések mutatkoznak a megállapított adófizetési kötelezettség összegéhez vagy a ténylegesen kifizetett összegekhez képest.
- Az eltérések némelyike azt jelzi, hogy a termékadók kezdeti becslése valamiért nem felel meg az ESA meghatározásainak:
    - adómentesség esetén a termékadók kiinduló becslésében szereplő összegeket megfelelően csökkenteni kell;
    - a termékadók befizetése alóli kiterés esetén (például amikor az adófizetés kötelező, de nincs adókiegészítés) a termékadók becsült értékét a megfelelő mértékben csökkenteni kell;
    - bírságok esetén a termékadók becsült nagyságát növelni kell.
- A termékadók becsült értékének változásai párhuzamosan hatást gyakorolnak azokra a változókra is, amelyek kiszámítása a becsült termékadók hozzáadásával, illetve levonásával történt. Például egy bizonyos termékcsoporthoz alapra történő kibocsátása becsülhető a termék piaci beszerzési áron számított felhasználásából egyebek mellett a termékadó levonásával. Ugyanakkor az alapra kibocsátáshoz egyebek mellett hozzákapcsolhatóak a becsült termékadók, s így lehet eljutni a piaci beszerzési áron értékelt felhasználáshoz;
- létezik az eltéréseknek számos más típusa is, amelyek nem vehetők figyelembe a forrás-felhasználás táblákban:
    - az időbeli ütemezés eltérései: például egy-egy befizetés több évre vonatkozó adófizetési kötelezettséggel is összefügghet;
    - fizetéképtelen (csődbe ment) vállalkozások: az ilyen pénzügyi eszközök és kötelezettségek egyéb volumenváltozásaként kell számba venni, tehát nem a forrás-felhasználás táblákban;
  - bizonyos esetben az eltérések arra is utalhatnak, hogy a termékadók és terméktámogatások kezdeti becslésénél súlyos hibák történtek pl. azért, mert egyes termékek kibocsátását alábecsülték. Ilyenkor indokolt lehet az áruk és szolgáltatások áramlásával kapcsolatos becslések módosítása.

A termékek szerint felosztott felhasználás piaci beszerzési áron történő értékeléséről az alapra értékelésre való áttéréskor a termékadók és terméktámogatások egyenlege kezdeti becsült értékének módosítása külön tételként tüntethető fel. Az ilyen módosítás értékét azonban minden input-output számítás esetében fel kell osztani a termékek között, ha másként nem, akkor olyan egyszerű matematikai módszer igénybevételével, mint az arányos felosztás.

- 9.48. A 9.6. felhasználástábla nem mutatja ki, hogy a felhasznált áruk és szolgáltatások milyen arányban hazai előállításúak, illetve milyen arányban származnak importból. Erre az információra minden olyan elemzésnél szükség van, ahol a nemzetgazdaságban az áruk és szolgáltatások forrása és a felhasználása közötti kapcsolat szerepet játszik. Ilyen például az export vagy a végső fogyasztási kiadás változásának hatása az importra, a hazai termelésre és olyan kapcsolódó változókra, mint a foglalkoztatás. Mindez tulajdonképpen a 9.14. és 9.15. pontban jelzett elemzések többségére érvényes. Ezért az input-output keretrendszer külön felhasználástáblát tartalmaz az importált termékekre, és a hazai előállítású árukra és szolgáltatásokra (lásd a 9.9. és a 9.10. táblát).
- 9.49. Az importált termékek felhasználása tábláját az import felhasználásával kapcsolatos összes rendelkezésre álló információ felkutatásával kell összeállítani, például néhány termék esetében ismertek lehetnek a legnagyobb importőrök és egyes termelőkénél az import nagyságára vonatkozó információk. Azonban általában ritka az import felhasználására vonatkozó közvetlen statisztikai adat. Ezért ezeket az információkat általában a termékcsoportokra vonatkozó feltételezésekkel kell kiegészíteni.
- 9.50. A hazai előállítású áruk és szolgáltatások felhasználástáblája ezek után úgy nyerhető, hogy az általános felhasználástáblából ki kell vonni az importált termékek felhasználástábláját.

9.9. tábla – Az import felhasználástáblája

		Nemzetgazdasági ágazatok (NACE) 1 2 3 ...	Σ (1)	Végző felhasználás a) b) c) d) e) f)	Σ (3)	Σ (1) + Σ (3)
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Termékek (CPA)	1	Importált termékek: CIF-en értékelte folyó termelőfelhasználás termékeként és nem- zetgazdasági ágazatok szerint	(1)	Importált termékek: CIF-en értékelte végző felhasználás: Végző fogyasztási kiadás: a) háztartások b) háztartásokat segítő nonprofit intéz- mények c) államháztartás Bruttó felhalmozás: d) bruttó állóeszköz-felhalmozás és értéktárgyak e) készletváltozások f) export		
	2					
	3					
	.					
	.					
	.					
	m					
Σ (1)		Az importált termékek összes folyó ter- melőfelhasználása nemzetgazdasági ágaza- tok szerint	(2)	Importált termékek összes végző felhasz- nálása típusonként		Összes import

9.10. tábla – A hazai kibocsátás alapján számított felhasználástáblája

	1 2 3 ...	Nemzetgazdasági ágazatok (NACE) ... n	Σ (1)	Végző felhasználás a) b) c) d) e) f)	Σ (3)	Σ (1) + Σ (3)
	(1)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Termékek (CPA)	1 2 3 . . . m	Hazai kibocsátás: folyó termelőfelhasználás alapján termékeként és nemzetgazdasági ágazatok szerint		Hazai kibocsátás: végző felhasználás alapján: Végző fogyasztási kiadás: a) háztartások b) háztartásokat segítő nonprofit intézmények c) államháztartás Bruttó felhalmozás: d) bruttó állóeszköz-felhalmozás és értéktárgyak e) készletváltozások f) export		
Σ (1)	(2)	Hazai kibocsátás összes folyó termelőfelhasználása alapján nemzetgazdasági ágazatok szerint		Hazai kibocsátás végző felhasználása alapján		Összes hazai kibocsátás
Importált termékek felhasználása	(3)	Az importtermékek összes folyó termelőfelhasználása nemzetgazdasági ágazatok szerint		Importált termékek végző felhasználása alapján		Összes import
Nettó termékek	(4)	A folyó termelőfelhasználást terhelő nettó termékek nemzetgazdasági ágazatok szerint		A végző felhasználást terhelő nettó termékek		Összes nettó termékek
Σ (1) + (3) + (4)	(5)	Összes folyó termelőfelhasználás piaci beszerzési áron ágazatok szerint		Összes végző felhasználás típusonként		Összes felhasználás
Munkavállalói jövedelem Egyéb nettó termelési adók Állóeszközök értékcsökkenése Működési eredmény, nettó	(6)	A hozzáadott érték összetevői ágazatok szerint				
Σ (6)	(7)	Hozzáadott érték ágazatok szerint				
Σ (1) + (3) + (4) + Σ (6)	(8)	Kibocsátás alapján ágazatok szerint				
Állóeszköz-felhalmozás Állóeszköz-állomány Munkafordítás	(9)					

9.51. Speciálisabb célokra az itt bemutatott forrás-felhasználás táblák alternatív vagy kiegészítő osztályozások bevezetésével módosíthatóak. Ennek lényegesebb esetei a következők:

- a) nemzeti osztályozáson alapuló, illetve olyan speciális célokra szolgáló részletesebb termék- és ágazati osztályozás, mint például a kutatás-fejlesztés nemzetgazdaságban betöltött szerepének elemzése;
- b) az export-import részletesebb földrajzi felosztása például az Európai Unión belüli kereskedelem felosztható országokra, az Európai Unión kívüli kereskedelem pedig gazdasági régiókra és néhány olyan kitüntetett jelentőséggel bíró országra, mint amilyen az Egyesült Államok és Japán;
- c) az import felosztása:
  1. belföldön is termelt termékek importjára („kompetitív import”);
  2. belföldön nem termelt termékek importjára („kiegészítő import”).

Az import két típusának feltételezhetően eltérő a nemzetgazdasággal való kapcsolata és nemzetgazdasági jelentősége. A kompetitív import elemzések és gazdaságpolitikai döntések tárgya lehet, hiszen esetleg kiválthatja a hazai kibocsátást; így a (potenciális) végső felhasználás egy külön kategóriájaként szerepeltethető a felhasználástáblákban. Ami a kiegészítő importot illeti, az elemzések középpontjában elsősorban az importár- vagy volumenváltozások (pl. egy olajválság esetén) nemzetgazdaságra gyakorolt hatása áll majd;

- d) a munkavállalói jövedelem felosztása olyan kritériumok szerint, mint például a munkavállaló iskolai végzettsége, részmunkaidősként/főállásúként való alkalmazása, életkora és neme. Ez az osztályozás azután a foglalkoztatásra vonatkozó kiegészítő információkra is alkalmazható. A forrás-felhasználás táblák ilyen módon a munkaerőpiac mindenfajta elemzéséhez felhasználhatóak;
- e) a munkavállalói jövedelem felosztása:
  1. bérekre és keresetekre, ezen belül:
    - a munkavállalók által fizetett társadalombiztosítási hozzájárulásra ⁽¹⁾;
  2. a munkaadó által fizetett társadalombiztosítási hozzájárulásra.

Ez a felosztás lehetővé teszi annak vizsgálatát, hogy a társadalombiztosítás milyen szerepet játszik a munkaerőköltségben, és hogy ez a teher miként tolódik el a bruttó működési eredmény irányába;

- f) a végső fogyasztás rendeltetés szerinti osztályozása (háztartások esetében a COICOP, az államháztartás esetében a COFOG szerint). E kiadások funkcionális osztályozása lehetővé teszi annak felmérését, hogy milyen az egyes tevékenységeknek a gazdaság többi részére gyakorolt hatása. Így például megállapítható az egészségügyre, a közlekedésre és az oktatásra fordított közösségi- és magánkiadások jelentősége. Egy másik lényeges példa az állam védelmi kiadásainak egyes hazai nemzetgazdasági ágazatokra gyakorolt hatásának elemzése, különösen a repülőgép-, a tehergépkocsi- és a fegyvergyártásra;
- g) a tulajdonos által bérbe adott állóeszközök esetében az állóeszköz-felhalmozás és az állóeszköz-állomány átcsoportosítása például operatív lízingnél: az állóeszközök úgy számolhatók el, mintha a felhasználó tulajdonában lennének (eltérően az ESA-ban alkalmazott standard eljárástól). Ennek az a célja, hogy az állóeszközöket bérlő és a hasonló állóeszközökkel saját tulajdonuként rendelkező ágazatok költség szerkezetét összehasonlíthatóvá tegye. A következetes elszámolási módszer megkívánja, hogy az ilyen átcsoportosítást a bérlő folyó termelőfelhasználásának, illetve a bérbeadó kibocsátásának az állóeszközök bérlési díjának összegével történő módosítása kövesse;
- h) a foglalkoztatás és a munkavállalói jövedelem átcsoportosítása a bérbeadott munkaerő és az ideiglenes munkát kínáló ügynökségeken keresztül ideiglenes munkát vállalók esetében: ennek az a célja, hogy a nemzetgazdasági ágazatok költség szerkezetét összehasonlíthatóbbá tegye azáltal, hogy az érintetteket azokban a nemzetgazdasági ágazatokban tartja nyilván munkavállalóként, „ahol azok ténylegesen dolgoznak”. Ennek az átcsoportosításnak ugyancsak velejárója az érintett nemzetgazdasági ágazatok folyó termelőfelhasználásának és kibocsátásának fogalmi módosítása.

⁽¹⁾ Amikor a munkavállaló által fizetett társadalombiztosítási hozzájárulás összege nemcsak a bérnek és keresetnek, hanem például a munkavállaló egyéb bevételeinek, életkorának és családi állapotának is függvénye, akkor szükség lehet ennek a tételnek a globális becslésére.

A FORRÁS-FELHASZNÁLÁS TÁBLÁKAT A SEKTORSZÁMLÁKKAL ÖSSZEKAPCSOLÓ TÁBLÁK

- 9.52. Az összhang biztosítása érdekében a forrás-felhasználás táblákban meglévő információkat össze kell kapcsolni a sektorszámokkal. Ezt olyan tábla bevezetésével lehet elérni, amely a változók nemzetgazdasági ágazatok és szektorok szerint kombinált osztályozását tartalmazza (lásd a 9.11. táblát).

9.11. tábla – A forrás-felhasználás táblákat a sektorszámokkal összekapcsoló tábla

	Nemzetgazdasági ágazatok (NACE)		Σ (1)
	1 2 3 ...	... n	
	(1)		(2)
I. Nem pénzügyi vállalatok	(1)		
Összes kibocsátás			
Piaci kibocsátás			
Saját végső felhasználási célú termelés			
Egyéb nem piaci kibocsátás			
Folyó termelőfelhasználás			
Bruttó hozzáadott érték			
Munkavállalói jövedelem			
Egyéb nettó termelési adók			
Állóeszközök értékcsökkenése			
Működési eredmény, nettó			
Bruttó állóeszköz-felhalmozás			
II. Pénzügyi vállalatok			
Összes kibocsátás			
...			
Bruttó állóeszköz-felhalmozás			
III. Államháztartás			
IV. Háztartások			
V. Háztartásokat segítő nonprofit intézmények			
Szektorok összesen	(2)		
Kibocsátás			
...			
Bruttó állóeszköz-felhalmozás			

SZIMMETRIKUS INPUT-OUTPUT TÁBLÁK

- 9.53. Az ESA-ban a termék x termék szemléletű input-output tábla a legfontosabb szimmetrikus input-output tábla, a fejezet további része ezt mutatja be.
- 9.54. A termék x termék input-output tábla (lásd a 9.4. és 9.12. táblát) az alapáron értékelt forrás-felhasználás táblák átalakításával állítható össze. Ez formátumváltással jár, hiszen két aszimmetrikus táblából készül egy szimmetrikus tábla (lásd a 9.09. pontot). Az átalakítás három lépésből áll:
- a) másodlagos termékek hozzárendelése a forrástáblában azokhoz a nemzetgazdasági ágazatokhoz, amelyeknek azok a fő termékei;

- b) a felhasználástábla oszlopainak átrendezése úgy, hogy az ágazati ráfordítások homogén ágazati ráfordításokat adjanak (a sorok aggregálása nélkül);
- c) az új felhasználástábla részletesen felsorolt termékeinek (sorainak) aggregálása az oszlopokban feltüntetett homogén ágazatokká, amit az oszlopok mutatnak, ha szükséges.
- 9.55. Az a) lépés a másodlagos termékkibocsátás átrendezésével jár a forrástáblában. Mivel a másodlagos termékek „átlón kívüli” tételekként jelentkeznek a forrástáblában, ez a fajta átrendezés aránylag egyszerű dolog. Ezeket a másodlagos termékeket hozzá kell adni azokhoz a nemzetgazdasági ágazatokhoz, ahol fő terméknek számítanak, és le kell vonni azoktól, ahol előállításuk történt.
- 9.56. A b) lépés már bonyolultabb, mivel a ráfordítások alapadatai nemzetgazdasági ágazatokra vonatkoznak, és nem az egyes ágazatokban előállított egyes termékekre. Ezen a ponton a végrehajtandó átalakítás azzal jár, hogy a másodlagos kibocsátásokhoz kapcsolódó ráfordításokat el kell venni attól az ágazattól, ahol a szóban forgó másodlagos kibocsátás történt, és át kell helyezni ahhoz az ágazathoz, ahová az adott kibocsátás elsődlegesen (jellemzően) tartozik. Az ilyen átalakítás kétféle módon közelíthető meg:
1. kiegészítő statisztikai és műszaki információk igénybevételével;
  2. feltételezések segítségével.
- 9.57. A kiegészítő statisztikai és műszaki információkat a lehető legnagyobb mértékben igénybe kell venni. Hozzá lehet jutni például olyan információkhoz, amelyek bizonyos fajta kibocsátás előállításához szükséges ráfordításra vonatkoznak. Az ilyen típusú információk azonban rendszerint hiányosak, így az átalakítás végrehajtása végső soron egyszerűbb feltételezések elfogadását teszi szükségessé.

- 9.58. A kibocsátások és az ahhoz kapcsolódó ráfordítások átalakításánál alkalmazott feltételezések alapját kétféle technológiai hipotézis képezi:
- az ágazati technológia, amelynél az a feltételezés, hogy az egy nemzetgazdasági ágazatba tartozó szakosodott telephelyek által előállított összes termék azonos ráfordítási szerkezettel készül;
  - a terméktechnológia, amelynél az a feltételezés, hogy az egy termékcsoporthoz tartozó valamennyi termék ugyanolyan ráfordítási szerkezettel rendelkezik, bármelyik ágazat állítsa is elő.

Annak eldöntése, hogy az egyes esetekre melyik feltevés alkalmazható jobban, nem egyszerű kérdés. A választást valójában a nemzetgazdaság ágazati struktúrájától kell függővé tenni, azaz a specializáció mértékétől és az ugyanazon termékcsoporthoz tartozó termékeket előállító nemzeti technológiák homogenitásától. Például csizma gyártható bőrből és műanyagból is. Így annak feltételezése, hogy valamennyi csizma (vagy, az aggregáció egy magasabb szintjén, például az összes lábbeli) esetében azonos terméktechnológia létezik, nehezen állja meg a helyét; itt tehát az ágazati technológián alapuló feltételezés jelenti a jobb alternatívát.

A terméktechnológián alapuló feltételezések egyszerű alkalmazása gyakran elfogadhatatlan eredményekhez vezet, amennyiben az így keletkezett input-output együtthatók valószínűtlenek, sőt lehetetlenek, például ha negatívak. Valószínűtlen együtthatók jöhetnek ki mérési hibák vagy annak az ágazatnak a heterogenitása (termékösszetétele) miatt, amelynek az áthelyezett termék a főterméke. Ezen a kiegészítő információk alapján végzett korrekciókkal lehet segíteni, illetve a tájékozottságon alapuló döntés lehető legnagyobb mértékű felhasználásával. Természetesen létezik egy másik megoldás is; ez az ágazati technológián alapuló alternatív feltevések alkalmazása. A gyakorlati életben a szimmetrikus input-output táblák összeállításának legcélravezetőbb stratégiája, ha kiegészítő információkkal kombinált kevert technológiai feltevésekre lehet támaszkodni.

- 9.59. A feltevések szerepének súlya a másodlagos termelés mértékétől függ, ami viszont nemcsak azon múlik, hogyan van a termelés a gazdaságban megszervezve, hanem a termékek szerinti felosztáson is. Minél részletesebb a termékbontás, annál több másodlagos kibocsátásra lehet számítani.
- 9.60. A c) lépés az új felhasználástáblában a termékeknek azokba a nemzetgazdasági ágazatokba történő aggregálását foglalja magában, amelyek az a) lépésnek megfelelően előállítják azokat, és ez egy olyan szimmetrikus input-output táblát eredményez, amely már termék x termék dimenziójú. Mivel ezek a módosítások a szakosodott telephelyek adataiból indulnak ki, az eredménynek összhangban kell lennie a „homogén termelőegység” adataival.
- 9.61. A szimmetrikus input-output táblában alkalmazott osztályozás megegyezik a forrás-felhasználás táblákéval, mivel az előbbi az utóbbiak átalakításával jön létre (természetesen a nemzetgazdasági ágazatok/homogén ágazatok szerinti osztályozás kivételével).
- 9.62. A 9.12. számú szimmetrikus input-output táblát legalább két másik tábla egészítheti ki:
- az import felhasználását bemutató mátrix: e tábla formátuma megegyezik a forrás-felhasználás táblákat alátámasztó importtábla formátumával (lásd a 9.10. táblát), attól eltekintve, hogy termék x termék osztályozást alkalmaz;
  - a hazai kibocsátás szimmetrikus input-output táblája (9.13. tábla).

A halmozott együtthatók, tehát a Leontief-inverz kiszámításához az utóbbi táblát kell felhasználni. A 9.13. tábla alapján a Leontief-inverz az E egységmátrix és az $[(1), (1)]$ mátrixból nyert technikai együtthatók mátrixa közötti különbség inverze. A Leontief-inverz a hazai kibocsátásra és a kompetitív importra is kiszámítható (lásd a 9.51. pontot). De ekkor feltételezni kell, hogy a kompetitív import előállítása ugyanúgy történjék, mint a vele versenyben álló hazai termékeké.

9.13. tábla – A hazai kibocsátás szimmetrikus input-output (termék x termék) táblája

		Termékek (CPA)	Σ (1)	Végso felhasználás a) b) c) d) e) f)	Σ (3)	Σ (1) + Σ (3)	
1	2	3	...	n	(2)	(4)	(5)
1	(1)	Hazai kibocsátás: folyó termelőfelhasználás alapján termékeként		Hazai kibocsátás: végso felhasználás alapján:			
2				Végso fogyasztási kiadás:			
3				a) háztartások			
.				b) háztartásokat segítő nonprofit intézmények			
.				c) államháztartás			
.				Bruttó felhalmozás:			
.				d) bruttó állóeszköz-felhalmozás és értéktárgyak			
.				e) készletváltozások			
n				f) export			
Σ (1)	(2)	Hazai kibocsátás összes folyó termelőfelhasználása alapján termékeként		Hazai kibocsátás végso felhasználása alapján		Összes hazai kibocsátás	
Importtermékek felhasználása	(3)	Az importált termékek összes folyó termelőfelhasználása termékeként		Importált termékek végso felhasználása alapján		Összes import	
Nettó termékek	(4)	A folyó termelőfelhasználást terhelő nettó termékek termékeként		A végso felhasználást terhelő nettó termékek		Összes nettó termékek	
Σ (2) + (3) + (4)	(5)	Összes folyó termelőfelhasználás, piaci beszerzési áron termékeként		Összes végso felhasználás típusonként		Összes felhasználás	
Munkavállalói jövedelem	(6)	A hozzáadott érték összetevői termékeként					
Egyéb nettó termelési adók							
Állóeszközök értékcsökkenése							
Működési eredmény, nettó							
Σ 6	(7)	Hozzáadott érték termékeként					
Σ (1) + (3) + (4) + Σ (6)	(8)	Kibocsátás alapján termékeként					
Állóeszköz-felhalmozás							
Állóeszköz-állomány							
Munkaráfördítés							

10. FEJEZET

ÁR- ÉS VOLUMENINDEXEK SZÁMÍTÁSA

10.01. A gazdasági számlák rendszerében minden gazdasági folyamatot és állományt pénzegységben kell kifejezni. A pénzegység az egyetlen olyan közös nevező, amely felhasználható a számlákon elszámolt, rendkívül változatos gazdasági műveletek értékelésére és a fontos egyenlegező tételek levezetésére.

A pénzegység mértékegységként történő használatának problémája az, hogy ez az egység se nem stabil, se nem nemzetközi szabvány. A gazdasági elemzések főként azzal foglalkoznak, hogy a különböző időszakok között elért gazdasági növekedés volumenét mérik. Ez azt jelenti, hogy az egyes gazdasági aggregátumok értékváltozásain belül el kell választani a kizárólag árváltozásokból adódó változásokat az egyéb változásoktól, s az eredmény a „volumenváltozás”.

A gazdasági elemzések vonatkozhatnak térbeli, vagyis különböző nemzetgazdaságok közötti összehasonlításokra is. Ezek középpontjában a volumenben kifejezett termelési és jövedelmi szint nemzetközi összehasonlítása áll, de az árszínvonal alakulása ugyancsak számot tart az elemzők érdeklődésére. Ezért szükséges a gazdasági aggregátumok értékében az országpárok között vagy az országcsoportokon belül mutatózó különbségeket olyan tényezőkre bontani, amelyek külön tükrözik a volumen- és külön az árkülönbségeket.

10.02. A gazdasági folyamatok és az állományok időbeli összehasonlítása esetében az árváltozások és a volumenváltozások pontos mérésének egyforma jelentőséget kell tulajdonítani. Rövid távon az árváltozások megfigyelése nem kevésbé fontos, mint a kereslet-kínálat volumenének mérése. Hosszabb távon a gazdasági növekedés vizsgálatánál számolni kell a különböző típusú áruk és szolgáltatások relatív arányainak változásával.

Az elsődleges cél nem egyszerűen a fő aggregátumok ár- és volumenváltozásainak átfogó mérése, hanem az egymással kölcsönösen összefüggő mérőszámok egy olyan rendszerének összeállítása, amelyek lehetővé teszik az infláció, valamint a gazdasági növekedés és ingadozások szisztematikus és részletes vizsgálatát.

10.03. A térbeli összehasonlítások általános szabálya szerint a gazdasági aggregátumok volumen- és árkomponenseit egyaránt pontosan kell mérni. Mivel térbeli összehasonlítás esetén a Laspeyres- és a Paasche-féle indexek eredményei között gyakran jelentősek az eltérések, a Fisher-index alkalmazása az egyetlen elfogadható módszer ebben a vonatkozásban.

10.04. A gazdasági számláknak megvan az az előnye, hogy megfelelő keretet jelentenek a volumen- és árindexek rendszerének létrehozásához és a statisztikai adatok összhangjának biztosításához.

A számlákon alapuló megközelítés előnyei a következőkben összegezhetők:

- a) fogalmi szinten a teljes nemzetgazdaságra érvényes elszámolási keretrendszer alkalmazása megkívánja a rendszer különféle termékeire és folyamataira vonatkozó árak és természetes mértékegységek egymással konzisztens meghatározását. Egy ilyen típusú keretrendszeren belül például az is rendkívül fontos, hogy a termékek egy adott csoportjára vonatkozó árral és volumennel kapcsolatos fogalmakat azonos módon határozza meg a rendszer mind a forrás-, mind pedig a felhasználásoldalon;
  - b) statisztikai szinten a gazdasági számlakeret alkalmazása olyan elszámolási korlátokat jelent, amelyeket a folyó és a változatlan árak esetében egyaránt figyelembe kell venni, ráadásul az ár- és volumenadatok összhangjának biztosítása érdekében rendszerint bizonyos korrekciókra is sor kerül;
  - c) ezenkívül a gazdasági számlák rendszerén belül az ár- és volumenindexek integrált rendszerének kialakítása különleges ellenőrzési lehetőségeket is jelent a nemzeti számlák készítőinek. Feltételezve a folyó áron számított forrás-felhasználás táblák kiegyensúlyozott rendszerének meglétét, a változatlan áras kiegyensúlyozott táblák összeállítása azt jelenti, hogy az implicit árindexek rendszere automatikusan származtatható. Az ilyen származtatott mutatószámok elfogadhatóságának vizsgálata kimutathatja, hogy a változatlan árakon közölt adatok, sőt egyes esetekben a folyó árakon számított értékek is felülvizsgálatra és korrekcióra szorulnak;
  - d) végezetül, a számlákon alapuló megközelítés a számlák bizonyos egyenlegező tételeinél lehetővé teszi az ár- és volumenváltozások mérését, mivel az egyenlegező tételek, meghatározás szerint, a számlákon feltüntetett többi elemből adódnak.
- 10.05. Az áruk és szolgáltatások gazdasági műveleteinek egyensúlyán alapuló integrált rendszer esetében – mind a nemzetgazdaság egészére, mind ágazati bontásban – annak minden előnye ellenére be kell látni, hogy az így kapott ár- és volumenindexek nem felelnek meg minden igénynek, és nem adnak választ az ár-, illetve volumenváltozással kapcsolatban felmerülő valamennyi kérdésre. Az elszámolási korlátok, valamint az ár- és volumenindexek megfelelő megválasztása – jöllehet ezek nélkülözhetetlenek egy koherens rendszer kialakításánál – időnként akadályozó tényezők is lehetnek. Rövidebb időszakokra vonatkozó, például havi vagy negyedéves információkra is szükség van. Ilyen esetekben az ár- és volumenindexek más formái bizonyulhatnak használhatónak.

AZ ÁR- ÉS VOLUMENINDEXEK KÖRE A SZÁMLARENDSZERBEN

10.06. A gazdasági számlákon folyó árakon megjelenő gazdasági folyamatok között van néhány olyan eset (főleg a termékeket illetően), ahol az ár- és a volumenváltozások elkülönítése a mikrogazdaság szintjén végzett szétválasztáshoz hasonlóan történik. A rendszer számos más gazdasági folyamata esetében ez a szétválasztás sokkal kevésbé nyilvánvaló.

Az első esetben a gazdasági folyamatok a termékek és szolgáltatások alapvető gazdasági műveleteinek olyan csoportjára vonatkoznak, amelyek esetében az érték különböző természetes mértékegységek és egységárak szorzatával egyenlő. Ebben az esetben az árak és a volumen átlagos szóródásának meghatározásához elég, ha ismert, hogy a kérdéses folyamatok milyen gazdasági műveletekből épülnek fel.

A második esetben, amely az elosztással és a pénzügyi közvetítéssel kapcsolatos gazdasági műveletekkel, valamint a hozzáadott értékkel és más ilyen egyenlegező tételekkel függ össze, nehéz vagy egyáltalán nem lehetséges a folyó értékeket közvetlenül szétválasztani ár- és volumenkomponensekre, így különleges megoldásokat kell alkalmazni.

A reál vásárlóerő mérésére szükség van több aggregátum esetében; ilyenek a munkavállalói jövedelem, a háztartások rendelkezésre álló jövedelme vagy a nemzeti jövedelem. Ehhez az ilyen aggregátumok értékét az ezekből megvásárolható áruk és szolgáltatások áraiból számított indexszel kell deflálni.

10.07. Hangsúlyozni kell, hogy a reál vásárlóerő mérésénél a cél és az eljárás alapvetően más, mint az áruk és szolgáltatások, valamint az egyenlegező tételek deflálásánál. Az utóbbi körre létrehozható az ár- és volumenindexeknek egy olyan integrált rendszere, amely többek között a gazdasági növekedés mérésére is jól felhasználható. Az ilyen típusú reálfolyamatok értékeléséhez a vizsgáltaktól eltérő folyamatok árindexeit kell felhasználni, amelyek az elemzés céljainak megfelelően különféleképpen lehetnek: ez csakis megegyezés kérdése, az ár- és volumenindexek integrált rendszerén belül nem alakítható ki semmilyen egységes módszer.

AZ ÁR- ÉS VOLUMENINDEXEK INTEGRÁLT RENDSZERE

10.08. A folyó értékváltozásoknak az „árváltozások” és „volumenváltozások” összetevőkre történő szisztematikus felbontása az áruk és szolgáltatások egyenlegén (0) és a termelési számlákon (I) elszámolt gazdasági műveleteket reprezentáló folyamatokra korlátozódik; ezt a szétválasztást mind az egyes nemzetgazdasági ágazatok, mind az teljes gazdaság adataira el kell végezni. Az egyenlegező tételeket jelentő folyamatokat, például a hozzáadott értéket nem lehet közvetlenül ár- és volumen-összetevőkre bontani, ez csak közvetett módon hajtható végre a gazdasági műveletek kapcsolódó folyamatai segítségével.

A számlarendszer mint elszámolási keret igénybevétele kettős korlátot jelent az adatok kiszámításával kapcsolatban:

- a) az áruk és szolgáltatások egyenlegének rendelkezésre kell állnia bármely két egymást követő évre változatlan, illetve folyó árakon egyaránt;
- b) a teljes gazdaság szintjén minden egyes folyamatnak meg kell egyeznie adott folyamat ágazati szinten elszámolt értékeinek összegével.

A harmadik korlátot, amely ugyan nem az elszámolási keretrendszer használatának velejárója, hanem tudatos választás eredménye, az jelenti, hogy a gazdasági műveletek minden értékváltozását vagy árváltozásnak, vagy volumenváltozásnak, vagy a kettő valamilyen kombinációjának kell tulajdonítani.

E hármas követelmény teljesülése esetén a termékek és szolgáltatások számlák és a termelési számlák változatlan árakon történő értékelése azt jelenti, hogy az ár- és volumenindexek egy integrált halmazához lehet hozzájutni.

10.09. Egy ilyen integrált rendszer összeállításánál a következő tételeket kell figyelembe venni:

Termékekkel kapcsolatos gazdasági műveletek		
Kibocsátás	P.1	
Piaci kibocsátás		P.11
Saját végső felhasználási célú kibocsátás		P.12
Egyéb, nem piaci kibocsátás		P.13
Folyó termelőfelhasználás	P.2	
Végső fogyasztási kiadás	P.3	
Egyéni végső fogyasztási kiadás		P.31
Kollektív végső fogyasztási kiadás		P.32
Végső fogyasztás	P.4	
Háztartások tényleges fogyasztása		P.41
Tényleges kollektív végső fogyasztás		P.42
Bruttó felhalmozás	P.5	
Bruttó állóeszköz-felhalmozás		P.51
Készletváltozás		P.52
Értéktárgyak továbbadással csökkentett beszerzése		P.53
Termékek és szolgáltatások exportja	P.6	
Termélexport		P.61
Szolgáltatásexport		P.62
Áru- és szolgáltatásimport	P.7	
Termékimport		P.71
Szolgáltatásimport		P.72
Termékadók és terméktámogatások		
Termékadók a HÉA kivételével		D.212 és D.214
Terméktámogatások		D.31
Hozzáadott érték típusú adók (HÉA)		D.211
Állóeszközök értékcsökkenése	K.1	
Egyenlegező tételek		
Hozzáadott érték	B.1	
Bruttó hazai termék	B.1*g	

EGYÉB AGGREGÁTUMOK ÁR- ÉS VOLUMENINDEXEI

10.10. A fentiekben bemutatott ár- és volumenindexek számítása mellett a következő aggregátumok ugyancsak felbonthatóak ár- és volumenösszetevőkre. Ezek kiszámítása más és más célt szolgál.

Készletek	AN.12
Termelt állóeszközök állománya	AN.11
Munkavállalói jövedelem	D.1

Előfordulhat, hogy a készleteket az egyes időszakok kezdetén, illetve végén változatlan árakon kell kiszámítani ahhoz, hogy meg lehessen becsülni a készletekben az időszak folyamán bekövetkező volumenváltozást.

A termelt állóeszközök állománya értékét változatlan árakon kell kiszámolni ahhoz, hogy meg lehessen becsülni a tőke- és kibocsátáshányadosokat, amely alapul szolgálhat az állóeszközök értékcsökkenésének változatlan árakon történő becsüléséhez.

A munkavállalói jövedelem értékét változatlan árakon kell kiszámítani a termelékenység mérése céljából és esetenként akkor is, ha a kibocsátás értékének becslése a ráfordítások változatlan áras adatainak felhasználásával történik.

10.11. A munkavállalói jövedelem a jövedelmek egyik eleme. A vásárlóerő méréséhez a munkavállalói reáljövedelmet kell meghatározni, amely a munkavállalók által megvásárolt termékek árindexeivel végzett deflálás útján állapítható meg. A többi reáljövedelem-tétel, például a háztartások rendelkezésre álló reáljövedelme és a nemzeti reáljövedelem is ugyanezen általános módszer alapján becsülhető.

AZ ÁR- ÉS VOLUMENINDEXEK SZÁMÍTÁSÁNAK ÁLTALÁNOS ELVEI

A PIACI TERMÉKEK ÁRÁNAK ÉS VOLUMENÉNEK MEGHATÁROZÁSA

- 10.12. Az ár- és volumenindexek integrált rendszerének létrehozása azon a feltevésen alapul, hogy valamely homogén áru vagy szolgáltatás szintjén az érték (v) egyenlő az egységár (p) és a mennyiség (q) szorzatával, azaz

$$v = p \times q$$

- 10.13. *Meghatározás:* Az ár valamely termék egységére kifejezett érték, amelyre nézve a mennyiségi egységek nemcsak fizikai értelemben tökéletesen homogének, hanem a 10.16. pontban ismertetett számos egyéb jellemző tulajdonság tekintetében is. Ahhoz, hogy a mennyiségi egységek gazdasági értelemben összesíthetők (additívák) legyenek, azonosaknak kell lenniük, és azonos egységárral kell rendelkezniük. A számlákon feltüntetett árakkal és szolgáltatásokkal kapcsolatos gazdasági műveletek tekintetében ár- és mennyiségi mérőszámokat kell alkotni úgy, hogy

$$\text{értékindex} = \text{árindex} \times \text{volumenindex}$$

Ez annyit jelent, hogy egy adott folyamat minden egyes értékváltozását vagy árváltozásnak, vagy volumenváltozásnak, vagy a kettő valamilyen kombinációjának kell tulajdonítani.

- 10.14. Az árakkal kapcsolatos gazdasági műveletek esetében sokszor nagyon egyszerű a gazdasági műveletben érintett természetes mértékegység és ennél fogva az egységár meghatározása. Számos esetben viszont, például egyedi eszközök vonatkozásában már nehezebb ez a feladat, és különleges megoldásokra van szükség.

A szolgáltatásokkal kapcsolatos gazdasági műveletek esetében gyakran nagyobb gondot jelent a természetes mértékegységeket meghatározó jellemzők megállapítása, így az alkalmazandó kritériumok tekintetében ütközhetnek a vélemények. Ez olyan fontos nemzetgazdasági ágazatokat érinthet, mint amilyenek a pénzügyi közvetítési szolgáltatások, a kis- és nagykereskedelem, a vállalkozásoknak nyújtott szolgáltatások, az oktatás, a kutatás és fejlesztés, az egészségügy vagy a szórakoztatás. Tekintettel a szolgáltató ágazatok növekvő súlyára, elengedhetetlen általános megoldást találni a természetes mértékegységek megválasztásának problémájára, még akkor is, ha azok csak konvencionális egységek.

MINŐSÉGI KÜLÖNBSÉGEK ÉS ÁRKÜLÖNBSÉGEK

- 10.15. A termékek azonosításánál figyelembe veendő fizikai és egyéb jellemző tulajdonságok minőségi különbségeket eredményeznek, és fontos szerepet játszanak, miközben bonyolult statisztikai problémákat okoznak.

Tény, hogy számos, különleges célt szolgáló áru és szolgáltatás vonatkozásában többféle minőség fordulhat elő, melyek mindegyikének megvan a maga ára.

- 10.16. A minőségi különbségek a következő tényezőkben tükröződnek:

- a) fizikai jellemzők;
- b) különböző helyekre történő szállítás;
- c) különböző napszakokban vagy az év különböző időszakában történő szállítások;
- d) különbségek az értékesítés feltételeiben, illetve azokban a körülményekben vagy abban a környezetben, amelyben az árukat és szolgáltatásokat nyújtják.

Adott fizikai jellemzők mellett a többi tényező különbözősége azzal a következménnyel jár, hogy gazdasági értelemben véve a természetes mértékegységek nem azonosak, és az egyes egységek értéke eltérő. Az egységértékek ezen eltéréseit volumen- és nem árkülönbségnek tekintik a rendszer.

A valóságban az áruvásárlás során kifizetett összeg nemcsak a termék árát foglalja magában, hanem az áruszállításhoz kapcsolódó szolgáltatásokat is. Ez azt jelenti, hogy a különböző árakon és eltérő körülmények között értékesített, elvben azonos termékeket különböző termékeknek kell tekinteni. Ez a következtetés explicit módon jut kifejezésre a forrás-felhasználás táblákban, ahol a kereskedelmi és szállítási árres értékét (mely az áruellátással kapcsolatos főbb szolgáltatásokat érinti) külön kell elszámolni.

- 10.17. Adott piacon és egyetlen időszakon belül többféle egységérték jelenléte – a 10.19. pontban ismertetett esetek kivételével – bizonyítja a minőségi eltéréseket. Ennek megfelelően a különféle autótípusokat, és még egyetlen modell különböző változatait is különböző termékeknek kell kezelni, mint ahogy hasonlóképpen különbséget kell tenni például egy első-, illetve egy másodosztályú vasúti kocsiban megtett út között.

Az ár- és volumenindexek kiszámításához a lehető legrészletesebb termékosztályozást kell felhasználni, hogy minden azonosított termék maximálisan homogén legyen, az eredmények bemutatásának részletességétől függetlenül.

- 10.18. A minőség dimenzióját akkor sem szabad figyelmen kívül hagyni, amikor időbeli változásokat kell elszámolni. Azt a minőségi változást, amely valamely termék jellemző fizikai tulajdonságainak módosításával jár, volumenváltozásként és nem árváltozásként kell figyelembe venni. Az aggregáció hatásaival ugyancsak számolni kell. Egy folyamat összetételének azokat a változásait, amelyek például a magasabb átlagos minőség irányába történő elmozdulást érzékeltetik, volumennövekedésként és nem áremelkedésként kell elszámolni. Ebből az következik, hogy a kibocsátás tekintetében az eltérő árakkal dolgozó piacok – például hazai piac/külföldi piac vagy ipari felhasználás/fogyasztási cikkek piaci – közötti elmozdulások hatását volumen- és nem árváltozásként kell kezelni, amiből az is következik, hogy árváltozás egy adott folyamat esetében csak az egyes gazdasági műveletek szintjén bekövetkező árváltozások eredményeként történhet.
- 10.19. *Meghatározás:* A megfigyelt egységértékek közötti különbségeket nem kell minőségi eltérésként értelmezni, amennyiben információhiányról, a választás szabadságának korlátozását tükröző árdiszkriminációról vagy piacok párhuzamos léteéről van szó. Ezekben az esetekben az egységérték-különbségeket árkülönbségnek kell minősíteni.
- 10.20. Az információhiány azt jelenti, hogy a vásárlók nincsenek mindig megfelelően tájékoztatva a fennálló árkülönbségekről, így megtörténhet, hogy elővigyázatlanul magasabb áron vásárolnak. Ez vagy ennek ellentéte azokban a helyzetekben is előfordulhat, amikor egyes vevők és eladók tárgyalnak vagy alkudoznak az árról. Másrészt viszont egy piacon vagy bazárban megvásárolt áru átlagára, amennyiben ilyen alkura gyakran sor kerül, valamint egy más típusú kiskereskedelmi üzletben, például áruházban értékesített ugyanazon áru ára közötti különbséget az értékesítés eltérő feltételei miatt rendszerint minőségi különbséget tükröző eltérésként kell kezelni.
- 10.21. Az árdiszkrimináció arra utal, hogy az eladó esetleg olyan helyzetben van, amely lehetővé teszi, hogy a vásárlók különböző kategóriáival szemben teljesen azonos feltételek mellett értékesített azonos áruk és szolgáltatások ellenében különböző árakat érvényesítsen. Ilyen esetekben az adott kategóriák valamelyikébe tartozó vásárlónak nincsen, vagy csak nagyon korlátozott a választási lehetősége. Az általánosan bevett elv az, hogy az áringadozás akkor számít árdiszkriminációnak, amikor egy egyértelműen elkülöníthető piacon, teljesen azonos feltételek mellett értékesített, azonos egységekért számitanak fel különböző árakat. Az ilyen diszkrimináció miatti árkülönbségek nem jelentenek volumenkülönbséget.

Az áruk adott piacon való ismételt forgalomba hozatalának lehetősége azt jelzi, hogy az ilyen típusú termékekkel kapcsolatos árdiszkrimináció az esetek többségében feltételezhetően jelentéktelen. Az áruk közötti árkülönbségek rendszerint az információhiánynak vagy a párhuzamos piacok létének következményeként értelmezhetők.

A szolgáltató ágazatok, például a közlekedés terén előfordulhat, hogy a termelők alacsonyabb árakat szabnak meg a jellemzően alacsonyabb jövedelemmel rendelkező magánszemélyek csoportjai, például a nyugdíjasok vagy a diákok számára. Ha az ilyen csoportokba tartozók bármely nekik tetsző időpontban szabadon utazhatnak, akkor ezt árdiszkriminációnak kell tekinteni. Ha azonban azzal a feltétellel részesülnek a kedvezményes díjszabásban, hogy azt csak bizonyos időpontokban vehetik igénybe, elsősorban a csúcsgazdasági időszakokon kívül, akkor számukra alacsonyabb minőségű szállítási szolgáltatást kínáltak fel.

- 10.22. Párhuzamos piacok számos ok miatt létezhetnek. A vásárlók esetleg azért nem tudnak annyit vásárolni alacsonyabb áron, mint amennyit szeretnének, mert az adott áron rendelkezésre álló kínálat korlátozott, és emiatt párhuzamosan létezhet egy másodlagos piac, ahol az árak magasabbak. Az olyan párhuzamos piac létének is megvan az esélye, ahol az eladók bizonyos adók megkerülése miatt tudnak alacsonyabb árakat szabni. Az árkülönbséget az ilyen esetekben is ár- és nem volumenkülönbségnek kell minősíteni.
- 10.23. Egy gazdasági folyamat struktúrájának a gazdasági folyamat teljes értékére kiható megváltozása az információhiány, az árdiszkrimináció és a párhuzamos piacok egyidejűsége esetén következhet be, ha azonos termékeket eltérő árakon értékesítenek.

Feltételezhető, hogy egy adott áru vagy szolgáltatás bizonyos mennyiségét adott vásárlói csoport részére kedvezőbb áron értékesítenek anélkül, hogy a kínált áru vagy szolgáltatás jellegében, a hely, az időpont, az értékesítés feltételei vagy más egyéb tényezők tekintetében bármiféle eltérés lenne. Az alacsonyabb áron értékesített hányad későbbi csökkenése emeli az áru, illetve szolgáltatás átlagárát, amelyet a vásárlók ezért fizetnek. Ezt áremelkedésként és nem volumennövekedésként kell elszámolni.

A NEM PIACI SZOLGÁLTATÁSOKRA VONATKOZÓ ELVEK

- 10.24. Az áruk és szolgáltatások valamennyi forrását és felhasználását felölelő ár- és volumenindexek átfogó rendszerének kialakítása a nem piaci szolgáltatások kibocsátásának mérése tekintetében komoly nehézséget jelent. E szolgáltatások abban térnek el a piaci szolgáltatásoktól, hogy nem piaci áron értékesítik azokat, és folyó árakon számított értékük, a megegyezésnek megfelelően, a felmerült költségek összegének felel meg. Ezek a költségek a folyó termelőfelhasználás, a munkavállalói jövedelem, az egyéb termelési adók és támogatások egyenlege és az állóeszközök értékcsökkenése.
- 10.25. Piaci egységár hiányában valamely nem piaci szolgáltatás „egységköltségének” változásával közelíthető az árváltozás. Ha a nem piaci szolgálta-

tások fogyasztása egyéni fogyasztás, akkor elvben lehetséges homogén, a szóban forgó szolgáltatások hasznosítását tükröző, valamint egy bázis-önköltségein alapuló változatlan áras adatokhoz jutni. A kibocsátás ilyen típusú mérések mód nyílik a termelékenység változásainak elemzésére az egyéni nem piaci szolgáltatásokkal kapcsolatban. A kollektív szolgáltatások esetében általában nem lehet a szolgáltatások hasznosítását kifejező egységköltségeket és mennyiségi egységeket megállapítani. Ha a kollektív szolgáltatások vonatkozásában kísérletek történnek a termelékenység változásainak közvetett módon való elszámolására, akkor a felhasználóknak ezzel tisztában kell lenniük.

- 10.26. A gazdasági számlák összefüggésében elsődleges fontosságú annak az elvnek az érvényesítése, miszerint a nem piaci szolgáltatások előállítását és fogyasztását, az áruk és piaci szolgáltatások előállításához és fogyasztásához hasonlóan, ezen áruk és szolgáltatások tényleges folyamatai szempontjából, és nem a felhasználásuk jellegéből adódó végeredmény alapján kell meghatározni. Mivel ezek az eredmények számos egyéb tényezőt is műlnek, ezért nem lehet például az oktatási szolgáltatások volumenét a közoktatás színvonalának emelkedésével, vagy az egészségügyi szolgáltatások volumenét a lakosság egészségi állapotának javulásával mérni.

A HOZZÁADOTT ÉRTÉKRE ÉS A GDP-RE VONATKOZÓ ALAPELVEK

- 10.27. A termelési számla egyenlegező tétele, azaz a hozzáadott érték, az egyetlen olyan egyenlegező tétel, amelyik része az ár- és volumenindexek integrált rendszerének. Ugyanakkor szükséges hangsúlyozni e tétel rendkívül sajátos jellemzőit, mint ahogy kapcsolódó volumen- és árindekséinek jelentőségét is.

Az áruk és szolgáltatások különböző folyamataitól eltérően a hozzáadott érték a gazdasági műveletek egyetlen kategóriájával sem azonosítható. Ez az oka annak, hogy a hozzáadott értéket nem is lehet közvetlenül felosztani ár- és volumen-összetevőkre.

- 10.28. *Meghatározás:* A változatlan áron számított hozzáadott érték a változatlan áron számított kibocsátás és az ugyancsak változatlan áron számított folyó termelőfelhasználás különbségének felel meg:

$$VA = \sum P(0)Q(1) - \sum p(0)q(1)$$

ahol P és Q a kibocsátás árának és mennyiségeinek, míg p és q a folyó termelőfelhasználás árának és mennyiségeinek felel meg. A hozzáadott érték változatlan áron történő kiszámításának elméletileg helyes módszere a kettős deflálás, vagyis a termelési számla két folyamatát (kibocsátás és folyó termelőfelhasználás) külön kell deflálni, s utána kell e két újraértékelt folyamat különbségét kiszámítani.

- 10.29. Néhány olyan esetben, amikor a statisztikai adatok hiányosak vagy nem eléggé megbízhatóak, szükség lehet mutatószám alkalmazására. Ha a folyó áras hozzáadott érték adatai megfelelőek, akkor a kettős deflálás egyik alternatívája a folyó hozzáadott érték közvetlen deflálása a kibocsátás árindeksével. Ez azt a feltevést tartalmazza, hogy a folyó termelőfelhasználás árai ugyanolyan ütemben emelkednek, mint a kibocsátás árai. Egy másik lehetséges eljárás a bázis-értékhez hozzáadott értékének a kibocsátás volumenindexével történő extrapolálása. Ez a volumenindex kiszámítható akár közvetlenül a mennyiségi adatokból, akár a kibocsátás folyó értékének megfelelő árindekszel történő deflálásával. Ez a módszer tulajdonképpen azt feltételezi, hogy a kibocsátás és a folyó termelőfelhasználás volumenváltozásai azonosak.

Lehetnek olyan piaci és nem piaci szolgáltatást nyújtó ágazatok – ilyenek például a pénzügyi, az üzleti, az oktatási, vagy a védelmi szolgáltatások –, amelyek kibocsátásának ár- vagy volumenváltozásait nem lehet megbecsülni. Ilyen esetekben a változatlan áron számított hozzáadott érték változása a változatlan bértarifák alapján számított munkavállalói jövedelem és a változatlan áron számított állóeszközök értékcsökkenésének változásaival becsülhető. Lehet, hogy az adatok összeállításakor is ezeket az eszközöket kell használniuk, amikor nincs különösebb ok annak feltételezésére, hogy a munkatermelékenység rövid- vagy hosszú távon változatlan marad.

- 10.30. A hozzáadott érték volumen- és árindeksi ezért már jellegüknek fogva is eltérnek az árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatos folyamatok megfelelő indexeitől.

Ugyanez igaz az olyan összesített egyenlegező tételek ár- és volumenindexeire, mint amilyen a bruttó hazai termék, amely az összes hozzáadott érték és a pénzközvetítői szolgáltatások közvetett módon mért díjának a különbsége, vagyis amely az ágazatonkénti hozzáadott értékek (FISIM nélkül) és a nettó termékadók összegének felel meg. Másik megközelítésben a GDP úgy is értékelhető, mint az összes végső felhasználás és az import közötti különbség.

AZ ELVEK ALKALMAZÁSÁVAL KAPCSOLATOS PROBLÉMÁK

- 10.31. Ahhoz, hogy az árral és a volumennel kapcsolatos elveket a rendszer különböző folyamataira alkalmazni lehessen, előbb meg kell határozni az érintett problémáknál alkalmazandó megoldásokat.

ÁLTALÁNOS ALKALMAZÁS

- 10.32. Az értékadatok idősorainak vizsgálatánál az árváltozásokat el kell választani a volumenváltozásoktól, meg kell tehát határozni, hogy az előző részben ismertetett különböző tényezők melyike ad magyarázatot az árkülönbségekre. Következésképpen még a részletekbe menő mennyiségi adatsorok is csak durva becslést adhatnak a volumenváltozásokról, mivel nem tükrözik megfelelően azokat a változásokat, amelyek a különböző minőségek összetételében bekövetkezhetnek. Ez például azt jelenti, hogy a természetes mértékegységeknek egy bizonyos gazdasági folyamatnál elszámolt állandó mennyisége a valóságosnál kisebbnek tűnteti fel a volumenváltozást, ha az összetétel a jobb minőségű egységek javára változott. Ez az eltolódás az átlagos minőség változását jelzi, és ezt a volumenindex növekedéseként kell elszámolni. Általában véve az árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatos folyamatok volumenváltozásainak legcélravezetőbb becslési módja az értékadatok árindekekkel történő deflálása. Mivel az átlagos minőség minden változása pontosan tükröződik az értéksorban, ezért a minőségi változásoknak megfelelően korrigált reprezentatív árindekszel való osztás helyes volumenindexet ad.
- 10.33. Előfordulhat, hogy a gyakorlatban mégsem mindig az árindekekkel történő deflálás a legcélravezetőbb, ilyenkor más módszerekhez kell folyamodni. Amennyiben például az értéksorok megállapítása az ár- és a mennyiségi adatok összeszorozásával történik, úgy változatlan áras adatokhoz a bázisév árainak felhasználásával lehet eljutni. Az is megtörténhet, hogy néhány értéksor esetleg rosszabb minőségű, vagy a megbízható árindekek beszerzése okoz problémát. Ilyenkor a becsléseket mennyiségi mutatókra lehet alapozni. Ezekben az esetekben arra kell ügyelni, hogy a mennyiségek mögött a lehető leghomogénebb termékek álljanak. Ha a fentiekben ismertetett módszerek egyike sem alkalmazható, akkor a kibocsátásra vonatkozó változatlan áras adatokat a ráfordítások változatlan áras becsléseire kell alapozni.
- 10.34. A nem piaci szolgáltatások esetében az értékek árindekekkel történő deflálásának lehetősége nem áll fenn, és egyéb megoldásokat kell alkalmazni. Ezeket a 10.41.–10.46. pont ismerteti.

ALKALMAZÁS SPECIÁLIS GAZDASÁGI FOLYAMATOKRA

Termékekkel és piaci szolgáltatásokkal kapcsolatos folyamatok

- 10.35. A gazdaságban lezajló összes folyamat közül a termékekkel és a piaci szolgáltatásokkal kapcsolatos folyamatok értékváltozásai bonthatók fel legegyszerűbben ár- és volumenváltozásokra. Ebben az összefüggésben világosan meg kell különböztetni egymástól a következőket:
- a) adott áron a piacon ténylegesen lezajlott gazdasági műveleteket képviselő gazdasági folyamatok;
  - b) a saját végső felhasználási célú termelést képviselő gazdasági folyamatok (például mezőgazdasági termékek saját számlás termelése és a saját tulajdonú lakásszolgáltatás);
  - c) azok a gazdasági folyamatok, amelyek értékét a termékekkel és szolgáltatásokkal kapcsolatos gazdasági műveletek közötti egyenlegként kell meghatározni (például kereskedelmi árérések);
  - d) azok a gazdasági folyamatok, amelyek értékét jövedelemelosztási és/vagy pénzügyi tranzakciók közötti különbségként határozza meg a rendszer (például a pénzközvetítői szolgáltatás közvetett módon mért díja és a biztosítási szolgáltatások).
- 10.36. Az a) kategória tartalmazza a legtöbb és legáltalánosabb gazdasági folyamatot. Ezeknek a gazdasági folyamatoknak az értékváltozásai már legükből adódóan is feloszthatók volumen- és árváltozásokra. Az ilyen folyamatok folyó értékének árindekekkel történő deflálása mint általános módszer minden olyan esetben alkalmazható, amikor az áruk és a szolgáltatások olyan egységekben fejezhetők ki, amelyek többsége egyik évről a másikra homogén marad.
- 10.37. A b) kategóriába sorolt gazdasági folyamatokat, amelyek fiktív gazdasági műveletek a tranzakciók tényleges árának hiányában kell vizsgálni. Olyan termékek tartoznak ebbe a körbe, mint a saját végső felhasználásra szolgáló mezőgazdasági termékek vagy az állóeszköz-felhalmozáshoz sorolt saját előállítású termékek. A szolgáltatások vonatkozásában a legfontosabb a saját tulajdonú lakásszolgáltatás. Az ilyen imputált gazdasági folyamatok értékét a hasonló termékek piaci forgalmazásának időpontjában érvényes árak alkalmazásával kell kiszámítani, és ezért a deflátornak is annak kell lennie. Mivel a saját kivitelezésű építés kibocsátásának értékelése általában inkább a termelési költségek alapján, s nem az árak alapján történik, a deflátort ennek megfelelően korrigálni kell.
- 10.38. A c) kategória legfontosabb gazdasági folyamatai azok, amelyek folyó áron számított értékét két, árukkal kapcsolatos gazdasági folyamat értékkülönbözete jelenti. Ilyen a kereskedelmi árérés, amelynek folyó áron számított értékét a nagy- és a kiskereskedő által viszonteladás céljára megvásárolt árun realizált tényleges vagy imputált árnak, valamint annak az árnak a különbsége jelenti, amelyet a forgalmazónak kellene fizetnie az áru pótlására az eladás vagy egyéb módon történő értékesítés időpontjában. Az egyik módszerrel a kereskedelmi árérés változatlan áron becsült értéke ezért különbözethet is kiszámítható, a viszonteladás céljából megvásárolt áruk változatlan áras értékét levonva a kereskedelemben viszonteladásra került áruk változatlan áras értékéből. A mérés másik módja a bázisév kereskedelmi árérének akár az eladások volumenével, akár a kis- és nagykereskedelem vásárlásainak volumenével történő extrapolálása lehet. Ahhoz, hogy helyes adatokat lehessen kapni, ennél a megoldásnál nem szabad elfeledkezni arról, hogy a kereskedelmi árérés nagysága termékenként és felhasználásonként változó. Ezt a tényt a forrás-felhasználás táblák határozottan megerősítik.

- 10.39. A c) kategória az utazási irodák szolgáltatásainak kibocsátását is magában foglalja, amelynek értékelése az irodák szolgáltatási költségeinek (díjak és jutalékok) elszámolásával történik. E szolgáltatások mérhető két gazdasági folyamat értékei közötti különbségként is; az egyik érték az a teljes összeg, amit a vásárló fizet, a másik pedig a szolgáltatónak a személyszállításért és a szállodai ellátásért felmerülő kiadása. A volumen változását a változatlan árakon számított két gazdasági folyamat különbözete jelenti. A másik megoldás szerint a díj, illetve a jutalék a szervezett szállítás vagy szállás típusának egységáraként határozható meg, ezért a szolgáltatás mennyiségi mutatószáma ugyanúgy változik, ahogy a gazdasági folyamatok változnak.
- 10.40. A d) kategóriába sorolt gazdasági folyamatokat a pénzügyi közvetítési szolgáltatások teszik ki: a biztosítás és a nyugdíjalapok szolgáltatási díjai is itt szerepelnek. A pénzközvetítési szolgáltatásokat bankok és más pénzügyi vállalatok nyújtják, s ezekhez tartozik a pénz hitelezése vállalkozások és háztartások részére, biztonságos és kényelmes megtakarítási lehetőségek biztosítása, pénz és egyéb értéktárgyak megőrzése, deviza adásvétele, csekkek beváltása, általános gazdasági információk biztosítása, részvény- és kötvénykereskedelem, továbbá befektetési tanácsadás. Egyes esetekben a szolgáltatások egyszerűen meghatározhatóak és egy az egyben megfizethetőek, például a bank páncéltérképében bérelt terület esetében, vagy amikor díjat számítanak fel részvény-, illetve kötvénykibocsátással vagy hitelnyújtással kapcsolatban. Ekkor meg lehet határozni a tranzakciók folyó értékét, akárcsak az ár és a volumen méréséhez szükséges árakat és mennyiségeket. Azonban a pénzügyi közvetítési szolgáltatások közvetett módon mért díja és a biztosítási szolgáltatások esetében az ár- és a volumenkomponensekre történő felbontás többnyire csak önkényes módon, egyezményes megoldással lehetséges.

A nem piaci szolgáltatásokkal kapcsolatos gazdasági folyamatok

- 10.41. Az államháztartás és a háztartásokat segítő nonprofit szervezetek által nyújtott nem piaci szolgáltatások a társadalom számára szükséges és hasznos szolgáltatások tág körét fogják át. Ezek két fő kategóriába sorolhatóak:
- magánszemélyeknek nyújtott szolgáltatások, vagyis olyan szolgáltatások, amelyeknek fogyasztói vagy kedvezményezettjei személy szerint azonosíthatóak. E szolgáltatások igénybevétele az érintettek részéről egyéni kezdeményezést kíván;
  - tisztán kollektív fogyasztású szolgáltatások, vagyis olyan szolgáltatások, amelyeket a lakosság egésze együttesen vesz igénybe.
- 10.42. A magánszemélyek számára nyújtott szolgáltatásokban részesülhetnek magánszemélyek (például az orvosi ellátás) és magánszemélyek csoportjai (például az oktatás esetében). E szolgáltatások jellegüknek megfelelően nyújthatók piaci és nem piaci keretek között; az egyén számos esetben úgy is hozzájuthat az ilyen típusú szolgáltatásokhoz, ha valamely piaci egységhez fordul (és kifizeti annak árát), de úgy is, hogy az államháztartás vagy a háztartásokat segítő nonprofit szervezetek egyik nem piaci egységéhez fordul (ahol a szolgáltatást ingyen vagy majdnem ingyen kapja meg).

Piaci egységek esetében a folyó értékek árindekszel történő deflálását kell alkalmazni, mivel az eltérő árakkal rendelkező termékválaszték változásai ekkor mutathatók ki helyesen volument, s nem árakat befolyásoló változásokként. Az egyének részére nyújtott nem piaci szolgáltatások esetében a becsült kibocsátás alapulhat mennyiségi mutatószámokon. Az oktatás terén a mutatószámok vonatkozhatnak a tanulók által az iskolai oktatásban vagy egyéni képzés keretében igénybe vett óraszámra, míg a nem piaci egészségügyi szolgáltatások tekintetében a mutatószámoknak a kórházakban végzett kezelést vagy az orvosok, illetve az ápolónők felkeresésének számát kell tükrözniük. Mindkét esetben megjelenik egyfajta minőségi dimenzió az egy-egy tanulóra, illetve orvosi kezelés alatt álló betegre fordított erőforrások mennyiségében. Ügyelni kell az adatok kellő részletzettségére annak érdekében, hogy mindegyik releváns mutatószám a költségek vonatkozásában a lehető leghomogénebb legyen. A termékösszetétel változásai csakis ekkor mutathatók ki helyesen volumenváltozásokként.

Az egyének részére nyújtott szolgáltatások esetében a kibocsátás és a fogyasztás volumenváltozásait elvben a szolgáltatások felhasználása alapján kell mérni, így elkerülhető, hogy piaci vagy nem piaci jellegtől függően ugyanolyan szolgáltatások elszámolása különböző kritériumok figyelembevételével történjen. Természetesen minden minőségi változást volumenváltozásokként kell kezelni, ez azonban egyaránt vonatkozik a magánszemélyeknek nyújtott piaci és a nem piaci szolgáltatásokra.

- 10.43. A tisztán közösségi szolgáltatásokat az államháztartás biztosítja a lakosság egésze részére. E szolgáltatások tulajdonképpen az olyan tevékenységek széles körét ölelik fel, mint az általános közigazgatás, honvédelem, külügyek, igazságszolgáltatás és a rendőrség munkája, várostervezés és környezetvédelem, gazdaságpolitika stb. Mivel a szolgáltatásokat közösen, közvetett módon és folyamatosan fogyasztják, ezért kibocsátásuk volumene hasznosításuk mértékével nem mérhető.
- 10.44. A gyakorlatban az egyének számára nyújtott nem piaci szolgáltatásokhoz kapcsolódó megbízható mennyiségi mutatószámok nem állnak rendelkezésre, ezért előfordulhat, hogy a szolgáltatások volumenét ugyanazokkal a módszerekkel kell mérni, mint a tisztán közösségi szolgáltatások esetében. Ilyenkor a kibocsátás különböző költségelemeinek változatlan áras értékeléséből kell kiindulni, azaz:

- folyó termelőfelhasználás;
- munkavállalói jövedelem;

- c) az egyéb termelési támogatásokkal csökkentett egyéb termelési adók;
- d) állóeszközök értékcsökkenése.

A kibocsátás mérése helyett a ráfordítások mérése azt jelenti, hogy a termelékenység elemzésére nincsen lehetőség.

10.45. A változatlan áras folyó termelőfelhasználás kiszámítása különösebb elméleti problémákat nem vet fel, mivel a folyó termelőfelhasználás áruhoz és piaci szolgáltatásokhoz kapcsolódik. A számítás elvégezhető akár a folyóértékeknek a folyó termelőfelhasználás árindexével történő deflálásával, akár a bázisívi áron újraértékelt mennyiségek alapján.

10.46. A nem piaci szolgáltatásokat nyújtó ágazatokban a munkavállalói jövedelem és az állóeszközök értékcsökkenésének változatlan áron történő kiszámítása a 10.53. és 10.54. pontban ismertetett általános módszerekkel történik. Az egyéb termelési adók gyakorta olyan típusúak, hogy összefüggésbe hozhatóak valamilyen mennyiségi mutatószámmal, pl. a foglalkoztatás volumenével vagy a használatban lévő gépkocsik számával.

Termék- és importadók és -támogatások

10.47. Az ár- és volumenindexek számításának integrált rendszere lényegében az árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatos gazdasági műveletek körére korlátozódik, ez azonban nem zárja ki annak lehetőségét, hogy bizonyos egyéb tranzakciók esetében ki lehessen számítani az ár- és a volumenváltozások mérőszámait. Ezzel a lehetőséggel különösen bizonyos gazdasági műveletekben szereplő áruk és szolgáltatások mennyiségéhez vagy értékéhez közvetlenül kapcsolódó adók és támogatások esetén kell élni. A forrás-felhasználás táblákban ezek értékei explicit módon szerepelnek. Az alábbiakban bemutatott elszámolási szabályok alkalmazásával az adók és a támogatások azon kategóriáihoz nyerhetők ár- és volumenindexek, amelyek az áruk és szolgáltatások egyenlegén szerepelnek, nevezetesen:

- a) termékadók a HÉA kivételével (D.212 és D.214);
- b) terméktámogatások (D.31);
- c) hozzáadott érték típusú adók (D.211).

10.48. Azokkal az adókkal a legegyszerűbb a helyzet, amelyek a gazdasági művelet tárgyát képező termék mennyiségi egységére vetítve fix összeget képviselnek. Az ilyen adóból származó bevétel értéke a következőktől függ:

- a) a gazdasági műveletben részt vevő termékek mennyisége;
- b) a termékegységre kivetett adóösszeg.

Az értékváltozás felbontása annak két összetevőjére gyakorlatilag semmiféle problémát nem okoz. A volumen változását a megadózott termékek mennyiségének változása határozza meg, az árváltozás a termékegységre kivetett adó összegétől, annak változásától függ.

10.49. Gyakoribb az az eset, amikor az adó a gazdasági művelet értékének bizonyos százalékát teszi ki. Az ilyen adóból származó bevétel értékét a következők határozzák meg:

- a) a gazdasági műveletben részt vevő termékek mennyisége;
- b) a gazdasági műveletben részt vevő termékek ára;
- c) az adókulcs (százalékban kifejezve).

Az adózás alapját jelentő ár a termék árának és az adókulcsnak a szorzata. Az ilyen típusú adójövedelem értékváltozása szintén felbontható a megadózott termékek mennyiségi változása által meghatározott volumenváltozásra és a termékegységre jutó adó változásának megfelelő árváltozásra ($b \times c$).

10.50. A volumenben mért termékadók összege (a HÉA kivételével) (D.215 és D.214) a termelt vagy importált termékmennyiségnek és a bázisívi termékegységre jutó adó értékének a szorzatával egyenlő, illetve a bázisívi áron újraértékelt kibocsátás és import értékének a bázisívi adókulcsaival történő beszorzása révén nyert értékkel. Figyelembe kell venni, hogy a termékegységre jutó adók különböző felhasználások esetén eltérőek lehetnek. A forrás-felhasználás táblák figyelembe veszik ezt.

10.51. Hasonlóképpen a volumenben mért terméktámogatások (D.31) összege is a termelt vagy importált termékmennyiségnek és a bázisívi termékegységre jutó támogatás értékének szorzatával egyenlő, illetve a bázisívi áron újraértékelt kibocsátás és import értékének a bázisívi támogatási rátáival történő beszorzása révén nyert értékkel, figyelembe véve, hogy a támogatás különböző felhasználások esetén más és más lehet.

10.52. A termékek HÉÁ-ját (D.211) úgy a teljes gazdaság, mint az egyes nemzetgazdasági ágazatok és egyéb felhasználók vonatkozásában nettó alapon kell kiszámítani, és csak a le nem vonható HÉÁ-ra vonatkozóan. Ez egyenlő a termékekre számlázott HÉÁ és e termékek felhasználói által levonható HÉÁ közti különbséggel. A termékek HÉÁ-ja azonban az összes le nem vonható HÉÁ összegeként is meghatározható, amelyet a felhasználóknak kell megfizetniük.

A változatlan árakon számított, le nem vonható HÉÁ összege a bázisévben érvényes HÉÁ-kulcsoknak a bázisév árain értékelt folyamatokra történő alkalmazásával számítható ki. Ennek megfelelően a HÉÁ-kulcs folyó évi változásai a le nem vonható HÉÁ-nak nem a volumenindexében, hanem az árindexében fognak tükröződni.

A számlázott HÉÁ-n belül a levonható HÉÁ aránya, következésképpen a le nem vonható HÉÁ-é is a következők miatt változhat:

- a) a HÉÁ visszaigénylésére való jogosultság megváltozása miatt, ami az adójogszabályok azonnal vagy bizonyos idő elteltével érvénybe lépő változásaiból fakad;
- b) vagy a termék felhasználás szerinti megoszlásának változásai miatt (pl. nő azon felhasználások részaránya, amely után a HÉÁ visszaigényelhető).

A levonható HÉÁ összegének azt a változását, amely a HÉÁ-visszaigénylés jogának megváltozásából ered, az ismertetett módszer segítségével az adózás alapját jelentő ár változásaként kell kezelni, akárcsak a számlázott HÉÁ-kulcs változásait.

Másrésről viszont a levonható HÉÁ összegének az a változása, amely a termék felhasználás szerinti megoszlásának módosulásából fakad, a levonható HÉÁ volumenváltozását jelenti, aminek a HÉÁ volumenindexében kell tükröződnie.

Állóeszközök értékcsökkenése

10.53. Az állóeszközök értékcsökkenése volumenének kiszámítása nem jár túl sok problémával, ha az állóeszköz-állomány összetételéről megfelelő adatok állnak rendelkezésre. A legtöbb országban alkalmazott folyamatos leltározás módszere a folyó áron számított állóeszközök értékcsökkenésének becslésével kapcsolatban már jelzi, hogy az állóeszköz-állomány értékét változatlan áron kell kiszámítani. Ahhoz, hogy az eredeti beszerzési költség alapján számított értékelésből kiindulva el lehessen jutni a pótlási költségen számított értékelésig, először is a több különböző időszak során beszerzett állóeszközöket egységesen, homogén bázison, vagyis bázisívi árakon kell értékelni. Ezért az eljárás nyomán nyert ár- és volumenindexek segítségével kiszámítható az állóeszközök értékcsökkenésének változatlan áras értéke, valamint a hozzá kapcsolódó árindex.

Az állóeszköz-állomány folyamatos leltározása hiányában a változatlan árakon számított állóeszközök értékcsökkenésének változását a termékek szerint felosztott bruttó állóeszköz-felhalmozás adataiból nyert, árindexekkel deflált, folyó áras adatok jelentik. Ebben az esetben figyelembe kell venni a beszerzett állóeszközök állományának életkor szerinti összetételét.

Munkavállalói jövedelem

10.54. A munkavállalók által kifejtett munkaerő-ráfordítás volumenének mérése céljából a munkavállalói jövedelem mennyiségi egységét egy adott típusú és szintű szakismeret birtokában elvégzett, egy órányi munka jelentheti. Ahogy az áruk és a szolgáltatások esetében, a munkavégzésnél is léteznek minőségi különbségek, és ennek mennyiségi arányait a munkavégzés minden egyes típusára ki kell számítani. A különböző típusú munkákhoz kapcsolódó ár az órabér, amely különböző típusú munkák esetén természetesen különböző. Az elvégzett munka volumenmérteke kiszámítható a különböző típusú munkákhoz kapcsolódó mennyiségi arányok súlyozott átlagaként, amelyet az előző esztendő vagy egy meghatározott bázisév munkavállalói jövedelme alapján kell súlyozni. A másik megoldást bértarifaindexek kiszámítása jelentheti; a különböző típusú munkák vonatkozásában ki kell számítani az órabérek arányos súlyozott átlagát, ismét csak a munkavállalói jövedelmet használva fel a súlyozás alapjául. Ha a Laspeyres-volumenindex kiszámítása közvetett módon, a folyó értéken számított munkavállalói jövedelem változásainak az átlagos órabérváltozás indexével végzett deflálása útján történik, akkor az utóbbi Paasche-típusú index.

10.55. A munkavállalói jövedelem reál vásárlóerejének mérésénél a munkavállalói jövedelmet olyan indexszel kell deflálni, amelyben tükröződnek e jövedelmek felhasználási módjai. Az e célra kiválasztott árindex általában az egyéni fogyasztási kiadás implicit deflátor, vagy a fogyasztói árindex.

Termelt állóeszköz-állomány és készletek

10.56. A termelt állóeszköz-állomány és a készletek változatlan áras adataira is szükség van. Az előbbi esetében ilyen adatok, amelyek a tőke-termelés hányadosok kiszámításához szükségesek, akkor állnak rendelkezésre, ha a folyamatos leltározás módszerével történik az értékelés. Egyéb esetekben az eszközállomány értékére vonatkozó információk a termelőktől szerezhetők be, és a deflálás az állóeszköz-felhalmozásnál alkalmazott árindexekkel végezhető el az állomány korösszetételének figyelembevételével.

A készletváltozás a készleten lévő tételek értékének felel meg, levonva a készletekből adott időszak alatt kikerülő tételek értékét, továbbá a készletezett termékekben bekövetkező szokásos veszteségek értékét. A változatlan áras becslések ezen összetevők deflálásával végezhetők. Amikor a készletek volumen- és árváltozásai viszonylag rendszeresek, akkor a készletváltozások becsült adataihoz a készletek volumenváltozásának a folyó év vagy a bázisév átlagáraival történő beszorzásával is el lehet jutni. A másik alternatíva szerint, amely egyidejűleg kereszt-ellenőrzési lehetőséget is jelent, a készletváltozások becsült adatai az időszak kezdetén, illetve végén meglévő készletállomány különbségeként is meghatározhatóak. Ehhez a készletek értékét – csökkentve azt a termelők számlái alapján végzett átértékeléssel – akár folyó évi, akár bázisévi átlagáron újra kell értékelni. Folyó évi átlagárok esetén az érték a készletek folyó áron számított volumenváltozásait méri. Ha az átlagárok a bázisévre vonatkoznak, akkor az érték a készletek bázisévi áron számított volumenváltozásainak felel meg.

A teljes gazdaság reáljövedelem-mutatói

- 10.57. A jövedelemfolyamatokat nem lehet ár- és mennyiségi összetevőkre felosztani, ennél fogva ár- és volumenindexek sem határozhatók meg ugyanúgy, mint a korábban bemutatott gazdasági folyamatok és állományok esetében. A jövedelemáramlásokat reálértékben csak akkor lehet mérni, ha a folyó áras jövedelmek deflálásához használt árindex meghatározásához olyan kosarat (összetételt) sikerül kialakítani, tehát olyan áruk és szolgáltatások kerülnek a kosárba, amelyekre a jövedelmeket meghatározóan fordítják. A választás minden esetben esetleges, hiszen az adott időszakban szerzett jövedelmet ritkán költik kifejezetten az adott időszak során vásárlásokra. A jövedelmek bizonyos része megtakarítható későbbi vásárlások céljára, illetve az időszak folyamán végrehajtott vásárlások részben a korábbi megtakarításokból finanszírozhatóak.
- 10.58. A változatlan áron számított bruttó hazai termék az összes termelés (mínusz folyó termelőfelhasználás) volumenét méri a teljes gazdaság szintjén. A rezidensek összes reáljövedelmét nemcsak ez a termelési volumen befolyásolja, hanem az export és a külföldről származó import egymáshoz viszonyított aránya is. Ha a cserearányok javulnak, akkor kevesebb exportra van szükség az import adott volumenének ellentételezéséhez, s így a hazai termelés adott szintjén árukat és szolgáltatásokat az exportból fogyasztási vagy felhalmozási célra át lehet csoportosítani.
- 10.59. A bruttó hazai reáljövedelem értéke egyenlő a külkereskedelemből származó nyereség és a bruttó hazai termék változatlan áras értékének az összegével. A külkereskedelemből származó nyereség – vagy adott esetben veszteség – meghatározása a következő:

$$T = \frac{X - M}{P} - \left[\frac{X}{P_x} - \frac{M}{P_m} \right]$$

tehát az importtal csökkentett export folyó egyenlege P árindekszel deflálva, levonva ebből az export deflált értéke és az import deflált értéke közötti különbséget. A megfelelő P deflátor kiválasztása az egyes országok statisztikai hatóságainak feladata, figyelembe véve az adott országra jellemző körülményeket. Amennyiben a körülmények folytán a deflátor kiválasztását bizonytalanság övezi, úgy valószínűleg az import- és az exportárindexek átlaga jelentheti a megfelelő deflátor.

- 10.60. A reáljövedelem aggregátumai a következő táblázatban feltüntetett módon határozhatóak meg.

Változatlan áron számított bruttó hazai termék

plusz	a cserearányok változása miatti kereskedelmi nyereség vagy veszteség
egyenlő	bruttó hazai reáljövedelem
plusz	külföldtől kapott elsődleges reáljövedelem
mínusz	külföldre fizetett elsődleges reáljövedelem
egyenlő	bruttó nemzeti reáljövedelem
plusz	külföldtől kapott folyó reáltranszferek
mínusz	külföldre fizetett folyó reáltranszferek
egyenlő	rendelkezésre álló bruttó nemzeti reáljövedelem
mínusz	változatlan áron számított állóeszközök értékcsökkenése
egyenlő	rendelkezésre álló nettó nemzeti reáljövedelem.

A nemzeti reáljövedelem különféle aggregátumainak meghatározásához a külföldről kapott, illetve a külföldre fizetett elsődleges jövedelmeket és folyó transzfereket a bruttó hazai végső felhasználás indexével kell deflálni. A rendelkezésre álló nettó nemzeti reáljövedelem meghatározásához annak bruttó értékéből le kell vonni a változatlan árakon számított állóeszközök értékcsökkenését.

AZ INDEXSZÁMKÉPLETEK ÉS A BÁZISÉV KIVÁLASZTÁSA

- 10.61. Az alkalmazni kívánt indexszámok típusát illetően az ár- és volumenindexek integrált rendszerének létrehozása tudatos választással jár.
- 10.62. Az éves volumenváltozások mérésére leginkább a Fisher-volumenindex alkalmas, amely a Laspeyres- és a Paasche-indexek mértani átlaga. A hosszabb távon lezajló volumenváltozást láncolással, vagyis az évről évre bekövetkező volumenváltozások kumulálásával lehet meghatározni.
- 10.63. Az évről évre bekövetkező árváltozások legelterjedtebb mérőszáma a Fisher-árindex. A hosszabb időszakok árváltozásainak mértékét az éves árindexek láncolásával lehet megkapni.
- 10.64. Azok a láncindexek, amelyek a volumenváltozások mérésére a Laspeyres-volumenindexeket, az éves árváltozások mérésére pedig a Paasche-árindexeket használják, megfelelőek a Fisher-indexek körében.
- 10.65. Bár a volumen- és árváltozások mérésénél a láncindexek használata terjedt el, tudomásul kell venni, hogy az így fellépő additív konzisztencia hiánya súlyos hátrányt jelenthet az elemzések számos válfaja esetében.

Adott aggregátumot az összetevők összegeként kell meghatározni. Az additívítás megköveteli, hogy ez az azonosság akkor is fennálljon, amikor valamely aggregátumot vagy annak valamely összetevőjét egy adott bázisidőszakban volumenindexek bevonásával kell időre extrapolálni.

- 10.66. Ezért tehát ajánlatos, hogy a fő aggregátumokra vonatkozó láncindexek mellett részletes változatlan áras adatok is készüljenek, vagyis a folyó év mennyiségeinek bázisívi árakon történő közvetlen átértékelése is rendelkezésre álljon.

A számlák változatlan áras adatainak becslését a lehető legnagyobb részletezettséggel kell végezni annak érdekében, hogy az adatok konzisztensek legyenek az ár- és volumenindexek számításának integrált rendszerének keretein belül. A forrás-felhasználás táblák képezik a központi, fogalmi és statisztikai keretet valamennyi változatlan áras mérőszám számára. A kísérő táblákban található a kiegészítő adatok.

Mindazonáltal a változatlan áras sorokat időnként új bázisra kell átszámolni. Az ESA 1995-től alkalmazza a bázisév ötvenként történő váltásának elvét. Bázisév váltásánál a régi árbázison alapuló adatokat szokás inkább az új árbázisra épülő adatokhoz kapcsolni, s nem az előző bázisév szerint átértékelni az adatokat. Amikor a bázisév aktualizálása megtörténik, az additív jelleg elvész az összekapcsolás miatt.

- 10.67. Amikor a bázisívi értékek extrapolálása volumenláncindexszel történik, a felhasználókat informálni kell arról, hogy miért nincs meg az adatok között az additívítás.

A nem additív „változatlan áras” adatok korrekció nélkül kerülnek nyilvánosságra. Ez a módszer átlátható, és jelzi a felhasználók felé a probléma mértékét.

Mindez nem zárja ki eleve annak a lehetőségét, hogy előállhatnak olyan körülmények, amelyek között az adatsorok összeállítói jobbnak vélik az eltérések kiküszöbölését (eliminálását) az adatok általános összhangjának javítása érdekében.

TÉRBELI ÁR- ÉS VOLUMENINDEXEK

- 10.68. Az árak és volumenek országok közötti összehasonlításánál a különböző nemzeti fizetőeszközök összevetéséből adódó nehézségek jelentenek problémát. A valutaárfolyamok nem alkalmasak erre a célra egyrészt azért, mert nem eléggé stabilak, másrészt nem is tükrözik megfelelően a vásárlóerőben mutatkozó különbségeket, ezért olyan módszert kell alkalmazni, amelyik hasonlít az egy országon belüli időbeli összehasonlításoknál alkalmazott módszerre. Ezért az ár- és volumenindexeket országpárok között kell összeállítani ugyanolyan típusú indexet alkalmazva, mint az egyes időszakok közötti változások mérésénél. A és B ország közül bármelyik adhatja a súlyokat; az A ország értékei a Laspeyres-indexhez, a B országé pedig a Paasche-indexhez adják a súlyokat.
- 10.69. Amennyiben a két ország gazdasága nagymértékben eltér egymástól, úgy e két indexszám között nagy lehet a különbség, és az eredmények túlságosan függhetnek attól, hogy melyik ország van kiválasztva. Ezért az ESA a kétoldalú összehasonlításokhoz a kettő között elhelyezkedő Fisher-index alkalmazását írja elő.

- 10.70. Az egymástól lényegesen eltérő gazdasági helyzetek közvetlen mennyiségi összehasonlítása igen problematikus lenne, ezért a leginkább elfogadható megoldást a folyó áras értékadatok árindexekkel történő deflálása jelenti. Ez érvényes az időbeli összehasonlításokra is, de a nemzetközi összehasonlításokra még hangsúlyosabban. A termékek megfelelő specifikálásával és meghatározásával az adott árindexek kiszámíthatóak az egyes országokban végzett árfelmérések során gyűjtött információk alapján. Mivel az árak meghatározása nemzeti fizetőeszközben történik, az árindexek értelmezéséhez szükség van a vásárlóerő-paritás (PPP) fogalmának bevezetésére. Adott termékre vonatkozóan az A és B ország valutája közötti PPP azt fejezi ki, hogy B ország egységnyi nemzeti fizetőeszközéért megvásárolható adott termék esetében A országban mennyi nemzeti fizetőeszközre van szükség. A különböző szintű termékcsoportokra, majd ez után az aggregálás magasabb szintjein, egészen a GDP-ig terjedően a PPP-ket az egyes termékek PPP-inek teljes fogyasztáson belüli részarányával súlyozott átlaga adja meg. Két ország viszonylatában érvényes árszínvonalindexet a releváns PPP-index és a két érintett fizetőeszköz közötti hivatalos árfolyam hányadosa fejezi ki.
- 10.71. A nemzetközi összehasonlítások a nem piaci szolgáltatások esetében ugyanazokkal a problémákkal kerülnek szembe, mint amelyek az időbeli összehasonlításoknál is fennállnak. Ez azt jelenti, hogy a kibocsátás mérése a ráfordítások összege alapján történik. A térbeli összehasonlításoknál jelenleg alkalmazott módszer a vásárlóerő-paritásokat e ráfordítások fontosabb elemeire vonatkozó egyedi árindexek alapján határozza meg. A ráfordítások volumenének összehasonlításán alapuló módszer nem tudja figyelembe venni azokat a termelékenységbeli különbségeket, amelyek a nem piaci szolgáltatások körében az összehasonlításban részt vevő országok között fennállnak. Ezért fontos tehát olyan módszert kidolgozni, amely a ráfordítások helyett a nem piaci szolgáltatások kibocsátásának volumenét hasonlítja össze. Ennek elvben az egyes nem piaci szolgáltatásokra is ugyanúgy megvalósíthatónak kell lennie, mint az időbeli összehasonlítások esetében.
- 10.72. Az ESA rögzíti, hogy szükség van az egyes országok árának és volumeneinek nemzetközi összehasonlítására. A fő cél a bruttó hazai termék és felhasználási volumenének összehasonlítása, miközben a tranzitivitás feltételének teljesülnie kell. A tranzitivitás azt jelenti, hogy C ország és A ország (bázisország) közötti közvetlen index megegyezik azzal a közvetett indexszel, amely a B ország és A ország (bázisország) közötti közvetlen index és C ország és B ország (bázisország) közötti közvetlen index szorzata.
- 10.73. A sokoldalú volumenindexek és vásárlóerő-paritások kiszámítása az ESA-ban elfogadott megközelítés szerint a vizsgált országok közötti összes lehetséges kétoldalú összehasonlítások eredményeiből indul ki. Az e célra felhasznált Fisher-indexek ugyan nem tranzitívak, de a legkisebb négyzetek módszerének alkalmazásával lehetséges a tranzitív indexekhez legközelebb álló Fisher-indexekből álló indexsort összeállítani. Az eredeti Fisher-féle indexek és a kívánt tranzitív indexek közötti eltérések minimalizálása révén lehet eljutni az úgynevezett EKS formulához.
- 10.74. Az EKS-index az i. ország és k. ország közötti összes közvetett indexet felhasználja, valamint a két ország közötti közvetlen indexet is. Az i. és k. ország közötti indexet az i. és k. ország közötti közvetlen index, valamint az i. és k. ország közötti valamennyi lehetséges közvetett index mértani átlaga jelenti. A közvetlen index az egyes közvetett indexek súlyához képest kétszeres súllyal szerepel. A tranzitivitást úgy lehet elérni, ha minden más ország szerepel a valamely adott országpárra vonatkozó EKS-indexben.

11. FEJEZET

NÉPESSÉG ÉS MUNKAERŐRÁFORDÍTÁS

- 11.01. Országok közötti összehasonlítások vagy adott gazdaság ágazatai, szektorai közötti összehasonlítások csak akkor értelmezhetőek, ha a nemzeti számlák aggregátumait (például a bruttó hazai terméket, a háztartások végső fogyasztását, egy ágazat hozzáadott értékét vagy a munkavállalói jövedelmet) a népességhez és a munkaerő-ráfordítás egyes összetevőihöz viszonyítják. Ezért kell az össznépeesség, a foglalkoztatás, az állások, az összes ledolgozott munkaóra, a teljes munkaidős egyenérték és változatlan áras munkavállalói jövedelem alapján számított munkaerő-ráfordítás adatainak olyan tartalmú meghatározásaival rendelkezni, amelyek szorosan kapcsolódnak a nemzeti számlákban használt fogalmakhoz.
- 11.02. A rendszer a gazdasági terület és az érdekeltségi központ fogalmainak megfelelően határozza meg e kategóriákat.
- 11.03. A munkaerő-ráfordítások osztályozásának ugyanazokon a statisztikai egységeken kell alapulniuk, mint amelyek a termelés elemzésénél használatosak: ezek a szakosodott telephelyek és a szervezeti egységek.
- 11.04. Azok az aggregátumok, amelyek a népesség létszámával és a munkaerő-ráfordítással kapcsolatosak, éves adatok. Ezért az adott év átlagos népességszámával és munkaerő-ráfordításával kell dolgozni.

Amikor egy évben több felmérésre is sor kerül, akkor a különböző időpontokban kapott eredmények átlagát kell figyelembe venni.

Amikor csak egyetlen vizsgálatra kerül sor, akkor fontos megbizonyosodni arról, hogy a vizsgált periódus valóban kellően reprezentatív jellegű-e; az év folyamán bekövetkező változások kezeléséhez az egész évre vonatkozó adatok becslésénél a rendelkezésre álló legfrissebb információkat kell felhasználni. Amikor például a foglalkoztatás átlagos létszámának megállapítása becsléssel történik, akkor bizonyos mértékig arra a tényre is tekintettel kell lenni, hogy vannak, akik nem dolgoznak egész évben (ilyenek az alkalmi és/vagy idejénymunkások).

ÖSSZNÉPESSÉG

- 11.05. *Meghatározás:* Egy ország össznépeességét egy adott időpontban azoknak a belföldi és külföldi állampolgároknak az összessége alkotja, akik az ország gazdasági területén tartósan letelepedtek, akkor is, ha átmenetileg máshol tartózkodnak. A létszám alakulásának éves átlaga bizonyos szempontból megfelelő alapot nyújt a nemzeti számlák változóinak becsléséhez, illetve az összehasonlításokban nevezőként történő felhasználáshoz.
- 11.06. A nemzeti számlák az össznépeességet a lakóhely fogalmának megfelelően határozzák meg (lásd az egységekről és az egységek csoportosításáról szóló fejezetet).

Az tekinthető egy országban tartósan letelepedett személynek, aki egy évig vagy azt meghaladó ideig az ország gazdasági területén tartózkodik, illetve szándékozik ott tartózkodni.

Egy személyt akkor lehet ideiglenesen távollevőnek tekinteni, ha letelepedése az országban tartós, de egy évnél nem hosszabb időtartamra külföldön tartózkodik, illetve szándékozik ott tartózkodni.

Az egy háztartáshoz ⁽¹⁾ tartozó összes magánszemély ott rezidens, ahol a háztartás gazdasági érdekeltségének központja megtalálható: ez pedig az a hely, ahol a háztartás lakást vagy lakásokat tart fenn, amelyet/amelyeket a háztartás tagjai lakóhelyként kezelnek és használnak. Egy rezidens háztartás valamely tagja akkor is rezidens marad, ha gyakran elhagyja az ország gazdasági területét, mivel gazdasági érdekeltségének központja abban a gazdaságban marad, amelyben a háztartás rezidens.

- 11.07. Egy ország össznépeessége a következő kategóriákat tartalmazza:

- a) az országban letelepedett saját állampolgárok;
- b) azok a belföldi állampolgárok, akik egy évnél nem hosszabb ideig tartózkodnak külföldön (határ menti munkavállalók, idejénymunkások, turisták, orvosi kezelés alatt álló betegek stb.);

⁽¹⁾ A háztartás fogalmát „Az egységek és az egységek csoportosítása” című 2. fejezet határozza meg.

- c) idegen állampolgárok, akik egy évre vagy azt meghaladó időre letelepednek az országban (az Európai Közösségek intézményeinek és az ország földrajzi területén található nemzetközi civil szervezetek személyi állományát ⁽²⁾ is beleértve);
- d) az ország földrajzi területén található nemzetközi katonai szervezeteknél dolgozó külföldi katonai állomány ⁽²⁾;
- e) tartós kiküldetésben az ország területén dolgozó külföldi műszaki kisegítő személyzet ⁽²⁾, akiket a fogadó kormány alkalmaz annak a kormánynak vagy nemzetközi szervezetnek a nevében, amelyik a munkájukat ténylegesen finanszírozza.

Egy ország össznépsége megegyezés szerint a következő személyeket is magában foglalja, függetlenül attól, hogy mennyi időt töltenek az ország területén kívül:

- a) diákok, akik az ország saját állampolgárai, függetlenül külföldi tanulmányaik hosszától;
- b) az ország fegyveres erőinek külföldön állomásozó tagjai ⁽²⁾;
- c) saját állampolgárok ⁽²⁾, akik az ország földrajzi területén kívül létesített nemzeti tudományos bázisok állományához tartoznak;
- d) saját állampolgárok ⁽²⁾, akik diplomáciai kiküldetésben külföldön tartózkodnak;
- e) saját állampolgárok ⁽²⁾, akik részben vagy teljesen az ország gazdasági területén kívül dolgozó halászhajók, egyéb hajók, légi járművek és úszó platformok személyzetének tagjai.

11.08. Ezzel szemben egy ország össznépsége nem foglalja magában:

- a) azokat a külföldi állampolgárokat, akik egy évnél rövidebb ideig tartózkodnak az ország területén (határ menti munkavállalók, idénymunkások, turisták, orvosi kezelés alatt álló betegek stb.);
- b) az ország azon állampolgárait, akik egy évig vagy azt meghaladó ideig külföldön tartózkodnak;
- c) az ország azon állampolgárait, akik katonai állomány tagjaként külföldi telephellyel rendelkező nemzetközi szervezeteknél szolgálnak;
- d) a tartós kiküldetésben külföldön dolgozó hazai műszaki kisegítő személyzetet, akiket a fogadó kormány alkalmaz annak a kormánynak vagy nemzeti szervezetnek a nevében, amely a munkájukat ténylegesen finanszírozza;

valamint megegyezés szerint:

- a) a külföldi diákokat, függetlenül az országban eltöltött tanulmányaik hosszától;
- b) valamely idegen ország fegyveres erőinek az országban állomásozó tagjait;
- c) az ország földrajzi területén elhelyezkedő külföldi tudományos bázisok külföldi személyzetét;
- d) az országban állomásozó külföldi diplomáciai testületek tagjait.

11.09. A fent megadott meghatározás szerinti népesség eltér a népesség pillanatnyi (vagy *de facto*) összetételétől, amelyik egy adott időpontban ténylegesen az ország földrajzi területén tartózkodó személyekből áll.

A GAZDASÁGILAG AKTÍV NÉPESSÉG

11.10. *Meghatározás:* A gazdaságilag aktív népesség körébe azok a bizonyos életkornál idősebb férfiak és nők tartoznak, akik egy meghatározott referenciaidőszak alatt a termelő (a rendszerben termelésnek minősített) tevékenységek végzésére munkaerő-kínálatot jelentenek. Azok a személyek tartoznak ide, akik eleget tesznek a foglalkoztatottak (munkavállalók vagy önálló vállalkozók) vagy a munkanélküliek közé történő besorolás követelményeinek.

⁽²⁾ Beleértve a háztartások tagjait.

A „munkavállalók” és az „önálló vállalkozók” fogalmának meghatározását lásd a „foglalkoztatás” című részben.

A „munkanélküliek” fogalmát a „munkanélküliség” című rész határozza meg.

FOGLALKOZTATÁS

11.11. *Meghatározás:* A foglalkoztatottak fogalma a rendszerben termelésnek tekintett bármilyen termelőtevékenységben foglalkoztatott valamennyi személyt – a munkavállalókat és az önálló vállalkozókat – egyaránt magában foglalja.

MUNKAVÁLLALÓK ⁽³⁾

11.12. *Meghatározás:* Minden személy munkavállaló, aki szerződés alapján egy másik rezidens szervezeti egységnél dolgozik, és ezért díjazásban részesül (a D.1 kategória alatt munkavállalói jövedelemként elszámolva).

Munkaviszony munkaadó és munkavállaló között egy vállalkozás és egy személy által megkötött hivatalos, illetve nem hivatalos szerződés útján jön létre, amelyet rendszerint mindkét fél önszántából létesít, és amelynek alapján a személy készpénzben vagy természetben fizetett díjazás ellenében munkát végez a vállalkozásnál.

A munkavállalókat akkor kell idesorolni, ha fő tevékenységük alapján nem számítanak önálló vállalkozóknak; ilyenkor ugyanis az önálló vállalkozók körébe kell sorolni őket.

11.13. A következő kategóriák tartoznak ide:

- a) munkaadó által munkaszerződés keretében foglalkoztatott személyek (fizikai és nem fizikai dolgozók, vezetői állomány, háztartási személyzet, foglalkoztatási programok keretében termelőtevékenységet díjazás ellenében végzők);
- b) köztisztviselők és egyéb kormányzati alkalmazottak, akiknek foglalkoztatási feltételei a közjog által szabályozottak;
- c) a hosszú és rövid távú szerződéses állományból és a besorozottakból (a polgári szolgálatot teljesítő besorozottakat is beleértve) álló fegyveres erők;
- d) lelkipásztorok, amennyiben fizetésüket közvetlenül az államháztartástól vagy valamely nonprofit szervezettől kapják;
- e) vagyonértékesítő társaságok és kvázi társaságok tulajdonosai, ha maguk is ezeknél a gazdasági szervezeteknél dolgoznak;
- f) diákok, akik hivatalosan kötelezettséget vállaltak arra, hogy egy vállalkozás termelési folyamatához bizonyos mennyiségű saját munkával járulnak az onnan kapott díjazás és (vagy) oktatási szolgáltatások fejében;
- g) bedolgozók ⁽⁴⁾, ha kifejezett megállapodás van arra, hogy díjazásban az általuk elvégzett munkamennyiség alapján részesülnek, azaz annak a munkának a mennyisége alapján, amivel ráfordításként a termelési folyamathoz hozzájárulnak;
- h) csökkent munkaképességűek, amennyiben a munkaadó és a munkavállaló között hivatalos vagy nem hivatalos jogviszony áll fenn;
- i) az ideiglenes munkát közvetítő irodák által foglalkoztatott személyek, akiket a foglalkoztatásukat biztosító iroda szerinti ágazatba, és nem a tényleges munkavégzésüknek megfelelő ágazatba kell besorolni. Azonban az input-output elemzések vonatkozásában e személyeket és a velük kapcsolatos költségeket át lehet sorolni (lásd a 9.51. pontot).

11.14. A munkavégzésből ideiglenesen kikerülő személyeket is munkavállalónak kell tekinteni, amennyiben állásuk és közöttük hivatalos a kapcsolat. Ez a hivatalos kapcsolat a következő kritériumok valamelyikének teljesülése esetén áll fenn:

- a) a bér, illetve a kereset folytatólagos folyósítása esetén;

⁽³⁾ A „munkavállalók” meghatározása megfelel a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet által a „fizetett foglalkoztatás” vonatkozásában megadott meghatározásnak.

⁽⁴⁾ Bedolgozó az a személy, aki hajlandó arra, hogy előzetes megegyezés vagy szerződés alapján úgy végezzen munkát egy bizonyos vállalkozás részére, illetve úgy lásson el egy adott vállalkozást bizonyos mennyiségű termékkel vagy szolgáltatással, hogy munkahelye nem azon vállalkozáson belül található.

- b) az állásba való visszavétel ígérete valamely váratlan helyzet elmúltával, vagy az ismételt munkába állás időpontjára vonatkozó megállapodás;
- c) olyan elhúzódozó időtartamú távollét a munkahelytől, amely távollétre – indokolt esetben – a dolgozók jövedelempótló segélyben részesülhetnek anélkül, hogy kötelesek lennének egy másik állást elfogadni.

Ezek a feltételek azokra a személyekre vonatkoznak, akik az alábbi okok valamelyike miatt kerülnek ki ideiglenesen a munkavégzésből: betegség vagy baleset, üdülés, szabadság, sztrájk vagy munkaelbocsátás, oktatási vagy képzési szabadság, szülési szabadság vagy a szülő jogán járó szabadság, a gazdasági tevékenység visszafogása, a munkavégzés időleges szüneteltetése szervezatlenség, a rossz időjárási körülmények, mechanikus vagy elektromos meghibásodások, nyersanyag- vagy fűtőanyaghiány miatt, illetve egyéb ideiglenes távollét engedéllyel vagy anélkül.

ÖNÁLLÓ VÁLLALKOZÓK

11.15. *Meghatározás:* Önálló vállalkozó az a személy, aki egyedüli tulajdonosa vagy társtulajdonosa annak a jogi személyiség nélküli vállalkozásnak, amelyekben dolgozik, nem számítva ide a kvázi vállalként besorolt jogi személyiség nélküli vállalkozásokat. Akkor lehet valakit az önálló vállalkozók közé sorolni, ha mellette nem rendelkezik fő tevékenységnek minősülő fizetett állással, ekkor ugyanis munkavállalónak minősül.

Az önálló vállalkozók a referenciaidőszak alatt ideiglenesen bármilyen meghatározott ok miatt kikerülhetnek a munkavégzésből. Az önálló munkavégzés keretében kapott jövedelem egyes jövedelemnek minősül.

11.16. A következő kategóriákba tartozókat szintén az önálló vállalkozók közé kell sorolni:

- a) nem fizetett segítő családtagok, beleértve azokat is, akik részben vagy teljesen piacra termelő, jogi személyiség nélküli vállalkozásoknál dolgoznak;
- b) bedolgozók, akiknek jövedelme a felelősségi körükbe tartozó valamely termelési folyamat kibocsátásának értékétől függ, függetlenül attól, hogy az érintettek milyen arányban járulnak a folyamathoz;
- c) kizárólag saját végső felhasználási célú vagy saját tőkefelhalmozás céljára szolgáló termelésben egyénileg vagy közösségi alapon részt vevő dolgozók.

A nem fizetett önkéntes munkát végzőket akkor kell az önálló vállalkozók közé sorolni, ha az önkéntes alapon végzett tevékenységük terméket eredményez; például egy lakás, templom vagy egyéb épület megépítését. Ha azonban az önkéntes alapon végzett tevékenységük szolgáltatást eredményez, pl. önkéntes gondozás vagy takarítás, akkor nem szabad őket a foglalkoztatottak körébe sorolni, mivel e tevékenységek nem tartoznak a termelés körébe (lásd a 3.08. pontot).

A saját tulajdonú lakásszolgáltatásnál nincsen munkaerőráfordítás; a tulajdonos lakó tehát ebben az értelemben nem önálló vállalkozó.

FOGLALKOZTATÁS ÉS TARTÓZKODÁSI HELY

11.17. A termelőegységek tevékenységének eredményét csak akkor lehet összevetni a foglalkoztatással, ha ez utóbbi a rezidens termelőegységeknél dolgozó rezidens és nem rezidens személyeket egyaránt tartalmazza.

Ezért a foglalkoztatás körébe a következő kategóriák is beletartoznak:

- a) a határ menti nem rezidens munkavállalók, vagyis azok a személyek, akik az ország gazdasági területén úgy vállalnak munkát, hogy ehhez naponta átlépi az országhatárt;
- b) nem rezidens idénymunkások, vagyis azok a személyek, akik egy évnél rövidebb időre az ország gazdasági területére költöznek, hogy ott olyan ágazatokban helyezkedjenek el, amelyek idényjelleggel többletmunkaerőt igényelnek;
- c) az ország fegyveres erőinek külföldön állomásozó tagjai;
- d) az ország földrajzi területén kívül létesített nemzeti tudományos bázisok állományához tartozó saját állampolgárok;
- e) diplomáciai kiküldetésben külföldön tartózkodó állományhoz tartozó saját állampolgárok;

- f) rezidens egységek által üzemeltetett halászhajók, egyéb hajók, légi járművek és úszó platformok személyzetének tagjai;
- g) az ország gazdasági területén kívül felállított kormányhivatalok helyi alkalmazottai.

11.18. Ugyanakkor az alábbiak nem tartoznak a foglalkoztatás fogalomkörébe:

- a) rezidens személyek, akik határ menti munkavállalóként vagy idénymunkásként egy másik ország gazdasági területén dolgoznak;
- b) saját állampolgárok, akik nem rezidens egységek által üzemeltetett halászhajók, egyéb hajók, légi járművek és úszó platformok személyzetének tagjai;
- c) az ország földrajzi területén felállított külföldi kormányhivatalok helyi alkalmazottai;
- d) az Európai Közösségek azon intézményeinek, továbbá azon nemzetközi civil szervezeteknek a személyi állománya (beleértve a közvetlen felvétel útján alkalmazott helyi munkavállalókat is), amelyek az ország földrajzi területén tartózkodnak;
- e) fegyveres erők azon tagjai, akik az ország földrajzi területén elhelyezkedő nemzetközi katonai szervezeteknél dolgoznak;
- f) az ország gazdasági területén létesített külföldi tudományos bázisokon dolgozó saját állampolgárok.

11.19. A munkaerő-statisztikákban általánosan használt fogalmakhoz (nemzeti alapon értelmezett foglalkoztatás) való átmenet érdekében az ESA kifejezetten előírja az alábbi tételek külön tételként történő feltüntetését:

- a) besorozott állomány (amely nem szerepel a munkaügyi statisztikákban, viszont szerepel az ESA-ban az államháztartás szolgáltatásainál);
- b) nem rezidens termelőegységeknél dolgozó rezidens személyek (szerepelnek a munkaügyi statisztikákban, de a foglalkoztatás ESA-ban meghatározott fogalma nem terjed ki rájuk);
- c) rezidens termelőegységeknél dolgozó nem rezidens személyek (nem szerepelnek a munkaügyi statisztikákban, de a foglalkoztatás ESA-ban meghatározott fogalma kiterjed rájuk);
- d) tartósan valamely intézményben lakó rezidens dolgozók;
- e) a munkaügyi statisztikákban megállapított korhatár alatti rezidens dolgozók.

MUNKANÉLKÜLISÉG

11.20. *Meghatározás:* A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet által (a Munkaügyi Statisztikusok 13. Nemzetközi Konferenciáján) megállapított normának megfelelően a „munkanélküli” fogalom mindazon személyeket magában foglalja, akik egy meghatározott életkor felett egy referenciaidőszak során:

- a) „munka nélkül” voltak, azaz nem álltak fizetett alkalmazásban, és nem voltak önálló vállalkozók;
- b) „folyamatosan munkára rendelkezésre álltak”, vagyis a referenciaidőszak alatt fizetett alkalmazás, illetve önálló munkavégzés céljára rendelkezésre álltak; valamint
- c) „munkát kerestek”, vagyis a közelmúlt egy meghatározott időszakán belül megtették a megfelelő lépéseket annak érdekében, hogy fizetett alkalmazásba kerüljenek, illetve önálló munkavégzésbe kezdjenek.

Ilyen „megfelelő lépés” lehet a bejelentkezés az állami vagy magántulajdonú munkaközvetítőknél, munkaadók megkeresése, jelentkezés munkahelyeken, gazdaságokban, gyárkapunál, piacon vagy egyéb gyülekezőhelyeken, újsághirdetések feladása, illetve megválaszolása, segítségkérés barátoktól vagy rokonoktól, saját vállalkozás elindításához földterület, épület, gépek és berendezések felkutatása, utána nézés pénzügyi forrásoknak, engedély- és licenckérés stb.

11.21. *Meghatározás:* A munkanélküliségi ráta a munkanélküliek létszámának a gazdaságilag aktív népesség létszámához viszonyított százalékos aránya.

Munkanélküliségi rátát általában a munkanélküliek nem és életkor szerint elkülönített csoportjaira számítanak, esetenként még további keresztlyozást alkalmaznak olyan egyéb demográfiai változók alapján mint családi állapot, végzettség vagy állampolgárság.

ÁLLÁSOK

11.22. *Meghatározás:* Az állás egy személy és egy rezidens szervezeti egység között létrejött írásos vagy hallgatóságos szerződésként ⁽⁵⁾ határozható meg, amelyet a felek díjazás ⁽⁶⁾ ellenében történő munkavégzés ⁽⁷⁾ céljából kötnek meghatározott időre vagy későbbi felmondásig.

A fenti meghatározás a munkavállalói és az önálló vállalkozói állásokra is vonatkozik, tehát az olyan állásra is, ahol a munkavállaló és a munkaadó más-más szervezeti egységhez tartozik, és az olyan önálló vállalkozói jogviszonyra is, ahol a foglalkoztatott ugyanahhoz a szervezeti egységhez tartozik, mint a munkaadó.

11.23. Az állás fogalma eltér a foglalkoztatás fentiekben meghatározott fogalmától:

- a) mivel magában foglalja ugyanazon személy második, harmadik stb. állását. Egy személynek a második, harmadik stb. állása következhet egymást követően a referenciaidőszakban (általában egy héten belül), vagy végezhető párhuzamosan is például nappali és esti munka formájában;
- b) másrésztől nem foglalja magában azokat a személyeket, akik ideiglenesen munka nélkül maradnak, de akiknek van valamilyen „hivatalos kötetésük az állásukhoz”, például a „munkába való visszavétel ígérete” vagy az „ismételt munkába állás időpontjára vonatkozó megállapodás” formájában. Ha a munkaadó és az ideiglenesen leépített vagy oktatáson való részvétel miatt távol levő személy között jön létre ilyen megállapodás, akkor azt a rendszer nem tekinti állásnak.

ÁLLÁS ÉS LAKÓHELY

11.24. Az ország gazdasági területén található állás olyan írásos vagy hallgatóságos szerződés, amely egy személy (aki egy másik gazdasági területen is lehet rezidens), valamint egy, az országban rezidens szervezeti egység között jön létre.

A gazdasági tevékenységre fordított munkaerő-felhasználás mérése szempontjából csak a termelő szervezeti egység székhelye számít, mivel egyedül a rezidens termelők járulnak hozzá a bruttó hazai termékhez.

11.25. Ezenkívül:

- a) rezidens termelőnél biztosított állások akkor vehetőek figyelembe adott gazdasági terület munkahelyeinek számát illetően, ha munkavállalói úgy dolgoznak ideiglenesen egy másik gazdasági területen, hogy a tevékenység jellege és időtartama nem jelenti azt, hogy az egységet annak a másik területnek a képzett rezidens egységeként kezelik;
- b) az állásokat nem lehet figyelembe venni a gazdasági területen levő munkahelyek számának meghatározásánál, ha a munkát nem rezidens szervezeti egységek számára végzik, tehát az olyan egységek esetében, amelyek érdekeltségi központja egy másik ország területén van, és amelyeknek nem áll szándékában egy évig vagy azt meghaladó ideig belföldön tevékenykedni;
- c) a nemzetközi szervezeteknek dolgozó személyi állomány, valamint a külföldi követségek helyben felvett dolgozói által betöltött állások nem számíthatók bele a munkahelyek számába, ugyanis az alkalmazó egységek nem rezidensek.

ÖSSZES LEDOLGOZOTT MUNKAÓRA

11.26. *Meghatározás:* Az összes ledolgozott munkaóra egy munkavállaló vagy önálló vállalkozó által az elszámolási időszak alatt ténylegesen ledolgozott azon órák összességének felel meg, amely alatt termelőtevékenységet végzett.

⁽⁵⁾ Az írásos vagy hallgatóságos szerződés a munkaerő biztosítására, és nem áru vagy szolgáltatás kibocsátására vonatkozik.

⁽⁶⁾ A díjazást ebben az esetben tágan kell értelmezni, beleértve az önálló munkavégzők vegyes jövedelmét is.

⁽⁷⁾ Munkavégzés minden olyan tevékenység, amely hozzájárul a termelés körébe eső áruk, illetve szolgáltatások előállításához. A munkavégzés jogszerűsége és a dolgozó életkora elvben irreleváns.

Tekintettel arra, hogy a munkavállalói kör tágabban értelmezett meghatározása azokra is kiterjed, akik ideiglenesen munkanélküliek, de munkahelyükhöz valamilyen hivatalos módon kapcsolódnak, továbbá azokra is, akik részmunkaidős állásokat töltenek be, az ESA ajánlása szerint a termelékenységgel kapcsolatos számítások megfelelő mértékegysége nem a munkavállalók létszáma, hanem az összes ledolgozott munkaórák száma.

A rendszerben a munkaerő-ráfordítás leginkább használatos mérőszáma az összes ledolgozott munkaóra.

- 11.27. A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet által (a Munkaügyi Statisztikusok 10. Nemzetközi Konferenciáján) rögzített normáknak megfelelően az összes ténylegesen ledolgozott munkaóra fogalma a következőket foglalja magában:
- a) a rendes munkaidő alatt ténylegesen ledolgozott órák száma;
  - b) a rendes munkaidőn túl ledolgozott órák száma (túlóra), amely után a szokásosnál rendszerint magasabb órabért fizetnek;
  - c) az a munkahelyen eltöltött idő, amikor a feladat a helyszín előkészítése, javító- és karbantartó munkák ellátása, szerszámok előkészítése és megtisztítása, továbbá nyugták, számlák, munkaidő-nyilvántartások és egyéb jelentések megírása;
  - d) az a munkahelyen eltöltött állásidő, amely alatt, például a munka ideiglenes hiányában, gépleállás vagy baleset következtében a munkavállaló várakozik, illetve készenléten áll, továbbá az a munkahelyen eltöltött idő, amelynek során munkavégzés nem történik, de amelyet garantált munkaszerződés alapján kifizetnek;
  - e) a rövid munkahelyi pihenőidők, beleértve a kávészünetet.
- 11.28. Ugyanakkor a ténylegesen ledolgozott munkaórák nem foglalják magukban a következőket:
- a) a kifizetett, de le nem dolgozott munkaóra, például a fizetett rendes éves szabadság, az állami ünnepek, illetve a betegszabadság;
  - b) az étkezési szünetek;
  - c) a lakás és a munkahely között utazással eltöltött idő akkor sem, ha fizetik (például építőmunkások esetében). Azonban a munkaadó idejében szervezett utazások már beleszámítanak a munkaórákba.
- 11.29. Az összes ledolgozott munkaóra a gazdasági területen belül az elszámolási időszak során a munkavállalói és az önálló vállalkozói állásokban ténylegesen ledolgozott órák összesített száma:
- a) beleértve a gazdasági területen kívüli rezidens munkaadó szervezeti egység számára végzett munkát, amennyiben a szervezeti egység gazdasági érdekeltiségének nem ott van a központja;
  - b) kivéve a külföldi munkaadó szervezeti egység számára végzett munkát, amennyiben az ilyen szervezeti egység gazdasági érdekeltiségének központja nem a gazdasági területen belül van.
- 11.30. Számos vállalkozásokról készülő felmérés a fizetett és nem a ledolgozott munkaidőt tartja nyilván.

Ezekben az esetekben a ledolgozott munkaórák számát az egyes munkaköri csoportokra becsléssel kell megállapítani, felhasználva a fizetett szabadságról, stb. rendelkezésre álló minden lehetséges információt.

- 11.31. A konjunktúraelemzésekben előnyös lehet az összes ledolgozott munkaóra számát az év munkanapjainak egységes számával korrigálni.

TELJES MUNKAIIDŐS EGYENÉRTÉK

- 11.32. **Meghatározás:** A teljes munkaidős egyenérték, amely a teljes munkaidős állások számával egyenlő, a rendszer szerint egyenlő az összes ledolgozott munkaórák számának és az ország gazdasági területén teljes munkaidős állásokban ledolgozott átlagos éves munkaórák számának a hányadosával.
- 11.33. Ez a meghatározás nem írja le, hogy a meghatározásban foglaltakat hogyan kell megbecsülni, hiszen az egész napos állások időtartama az idők során változik, sőt ágazatonként is eltérő, így olyan módszereket kell alkalmazni, amelyek az egyes munkaköri csoportokon belül az egész napos foglalkoztatásnál rövidebb munkaidejű állások vonatkozásában átlagos arányokat és átlagos munkaidőt használnak. Először az egész napos munkahét hosszát kell minden munkaköri csoport esetében megbecsülni. Ha lehetséges, akkor a munkaköri csoportokat egy ága-

zaton belül nemek és (vagy) a munka típusa szerint kell kialakítani. A munkaszerződésekből rögzített munkaórák a munkavállalói állások tekintetében megfelelő kritériumot jelentenek az adatok meghatározásához. A teljes munkaidős egyenértéket minden munkaköri csoportra külön kell kiszámítani, majd összesíteni.

- 11.34. Annak ellenére, hogy a munkaerő-ráfordítás legjobb mérőszáma az összes ledolgozott munkaóra, a teljes munkaidős egyenértéknek mint mutatóknak is vannak előnyei: becslése egyszerűbb, és ez megkönnyíti a nemzetközi összehasonlításokat azokkal az országokkal, amelyek kizárólag a teljes munkaidős létszámot tudják megbecsülni.

VÁLTOZATLAN ÁRAS MUNKAVÁLLALÓI JÖVEDELEM ALAPJÁN SZÁMÍTOTT MUNKAERŐ-RÁFORDÍTÁS

- 11.35. *Meghatározás:* A változatlan áras munkavállalói jövedelem alapján számított munkaerő-ráfordítás a kiválasztott bázisidőszakra jellemző munkavállalói jövedelemszinten értékelt folyó munkaerő-ráfordításokat méri.
- 11.36. A folyó áras munkavállalói jövedelem és a változatlan áras munkaerő-ráfordítás hányadosa olyan implicit árindexet eredményez, amely összehasonlítható a végső felhasználás implicit árindexével.
- 11.37. A változatlan áras munkavállalói jövedelem alapján számított munkaerő-ráfordítás fogalmának rendeltetése a munkaerő összetételében bekövetkező változások, például valaki a rosszabbul fizetett dolgozók közül a jobban fizetettek közé kerül, kifejezésre juttatása. Az elemzést ágazati alapon célszerű elvégezni a használhatóság érdekében.
-

12. FEJEZET

NEGYEDÉVES NEMZETI SZÁMLÁK

- 12.01. A negyedéves nemzeti számlák a nemzeti számlák rendszerének szerves részét képezik, és egyéb mellett a folyó év vizsgálata és az előző évre vonatkozó időközi becslések végzésénél is nagy a jelentőségük. A negyedéves nemzeti számlák a negyedévenként elszámolt pénzügyi és nem pénzügyi gazdasági műveletek, számlák és egyenlegező tételek összefüggő sorozatát képezik. A vizsgált időszak hosszából adódóan bizonyos eltérésekkel ugyan, de azok az elvek, meghatározások és az a szerkezet vonatkozik a negyedéves számlákra is, mint az éves számlákra.
- 12.02. A negyedéves nemzeti számlák jelentősége alapvetően abból adódik, hogy ezek jelentik a mutatószámok egyetlen olyan összefüggő sorozatát, amely rövid időbeli késéssel áll rendelkezésre, és rövid távon a pénzügyi és a nem pénzügyi gazdasági tevékenységekről egyaránt átfogó képet ad.
- 12.03. Az az időtartam, amelyre a negyedéves számlák vonatkoznak, és az az igény, hogy a lehető legrövidebb időn belül lehessen megbízható információkhoz jutni, együtt jár bizonyos sajátosságokkal. E sajátosságok között kell számon tartani a számlák összeállításának statisztikai módszereit, a szezonalitást, valamint annak kezelését, a negyedéves és az éves számlák közötti összhangot és a számlák bázisidőszakkal kapcsolatos néhány apróbb jellemzőjét. A negyedéves számlák kézikönyve, amelyet az Eurostat még e módszertan bevezetése előtt kíván megjelentetni, kimerítő elemzést adja majd ezeknek a jellemző vonásoknak.
- 12.04. A negyedéves és az éves számlák összeállításánál alkalmazott statisztikai módszerek között akár számottevő eltérések is lehetnek. E módszerek két fő kategóriába sorolhatóak: közvetlen és közvetett eljárások. A közvetlen eljárások alkalmazhatóságának feltétele, hogy az éves számlák összeállításához hasonlóan az adatok a megfelelő egyszerűsítésekkel már negyedéves időközönként is rendelkezésre álljanak. Ugyanakkor a közvetett eljárások alapját az éves számlaadatok időbeli bontása jelenti, amihez olyan matematikai vagy statisztikai módszerek igénybevételére van szükség, amelyek a folyó évre történő extrapolálást lehetővé tevő referenciamutatókat használnak fel. Amikor különböző közvetett eljárások közül kell választani, arra kell tekintettel lenni, hogy a folyó évi előrejelzés hibája a lehető legkisebb legyen, tehát az egész évre becsült időközi adatok a leginkább egybeessenek a végső számokkal. A választás e két megközelítés között egyéb mellett a negyedéves szinten rendelkezésre álló információktól függ.
- 12.05. A negyedéves számlasorozat meglehetősen gyakran mutat ki olyan rövid távú változásokat, amelyek a gyakran szezonális ingadozásokként meghatározott időjárás, szokások vagy jogszabályok változásai miatt következnek be. Bár a szezonális ingadozások elválaszthatatlan sajátossága, gyakran mégis akadályozza a ciklusokra, illetve trendekre jellemző összetevők felismerését és elemzését. Ebből a megfontolásból következik a nyers és a szezonálisan kiigazított számlák összeállításának szükségessége. A szezonálisan kiigazított adatok elszámolásának összhangját biztosítani kell. A szezonális kiigazítással szorosan összefüggő probléma a munkanapokra vonatkozó korrekció, amelyre az Eurostat később megjelenő kézikönyvében még vissza kell térni.
- 12.06. Mivel a negyedéves és az éves számlák keretrendszere ugyanaz, ezért ezeknek időben konzisztensnek kell lenniük egymással. A gazdasági folyamatok változói esetében ez azt jelenti, hogy a negyedéves adatok összege minden évben megegyezik az éves adatokkal. Elvben semmi nem gátolja e feltétel visszamenőleges teljesülését a korábbi évekre. A folyó év esetében azonban már felmerül az időprioritás problémája a negyedéves és az éves adatok között, ugyanis a negyedéves adatokhoz rendszerint előbb lehet hozzájutni, mint az éves adatokhoz. Ez a probléma úgy oldható fel, ha van egy megállapodás arról, hogy az éves adatok előzetes becslése a negyedéves adatok összesítése alapján készül. Amikor olyan új éves információk állnak rendelkezésre, amelyek alapján az ideiglenes számokat felül kell vizsgálni, akkor a negyedéves adatokat is ennek megfelelően kell módosítani. Ugyanazokon a rendszereken belül az éves számlák a negyedéves számlakészítési rendszer melléktermékei, és külön éves szintű adatok számítására nem is kerül sor.
- 12.07. Biztosítani kell a nyers alapadatok és – a szezonális korrekciós eljárásokkal kompatibilis módon – a korrigált adatok időbeli összhangját is.

- 12.08. Ha elvileg a legtöbb műveletet és egyenlegező tételt bizonyos rendszerességgel szét is lehet osztani a negyedévek között, azért mindig lesz néhány olyan művelet, amelyik koncentráltan jelentkezik az év egyik-másik negyedében. Ez a helyzet a jövedelemadókkal, az osztalékokkal, kamatokkal stb. Ezeknek az eseteknek a kezelése lényegében az alapul szolgáló leíró eljárás függvénye.
- 12.09. Elméleti szempontból semmiféle akadálya nincs annak, hogy formailag a negyedéves és az éves számlák azonosak legyenek. A gyakorlatban azonban előnyös ezt a szerkezetet leegyszerűsíteni, majd aggregálni, hogy minél előbb megbízható negyedéves adatokhoz lehessen jutni (lásd az adatszolgáltatás programját az 1995-ös ESA keretében).
-

13. FEJEZET

REGIONÁLIS SZÁMLÁK

- 13.01. A regionális számlák a teljes gazdaságra vonatkozó számlák regionális megfelelői. A fejezetben jelzés hívja fel a figyelmet arra, ha a regionális számlákkal kapcsolatban nem ugyanazokat a fogalmakat kell alkalmazni, mint a teljes gazdaság vonatkozásában.
- 13.02. Regionális szinten a számlák teljes sorozata azt vonja maga után, hogy minden egyes régió mint külön szervezeti egység jelenik meg. Ebben az összefüggésben a többi régióval folytatott gazdasági műveletek egyfajta külső műveletekké válnak. A régiók külső gazdasági műveleteit természetesen meg kell különböztetni az ország más régióival, illetve a külfölddel folytatott gazdasági műveletek szerint.
- 13.03. A fogalmi eltérések (lásd a 13.10. – 13.14. pontot) részben magyarázattal szolgálnak arra, hogy a regionális számlák miért korlátozódnak a termelőtevékenységek ágazati szintű számbavételére és néhány olyan gazdasági szektorszámmlára, mint amilyenek például a háztartási szektorszámlák.

REGIONÁLIS TERÜLET

- 13.04. Egy ország valamely régiójának gazdasága az ország teljes gazdaságának része. A teljes gazdaságot a szervezeti egységek szerint kell meghatározni. A teljes gazdaságot azon szervezeti egységek alkotják, amelyek érdekeltségi központja az ország gazdasági területén található (lásd a 2.04. pontot). Gazdasági terület és földrajzi terület, bár az előbbi lényegében az utóbbi alkotja, nem teljesen azonos (lásd a 2.05. pontot). Egy ország gazdasági területe regionális területekre és régiókon kívüli területre osztható.
- 13.05. A regionális terület a következőkből áll:
- a régióból, amely egy ország földrajzi területének része;
  - a vámmentes zónákból, köztük a régiók területén elhelyezkedő, a vámhatóságok ellenőrzése alatt álló vámszabad raktárakból és gyárakból.
- 13.06. A régiókon kívüli terület az ország gazdasági területének azokból a részeiből áll, amelyek közvetlenül egyetlen régióhoz sem kapcsolódnak. Ide tartoznak:
- az ország légtere, felségvizei és a nemzetközi vizek alatti kontinentális talapzat, amely fölött az ország kizárólagos jogokat élvez;
  - a területi enklávék, azaz a külföldön található olyan földrajzi területek, melyek nemzetközi szerződések vagy államközi megállapodások alapján az ország központi kormány szervei használatában állnak (nagykövetségek, konzulátusok, katonai bázisok, tudományos bázisok stb.);
  - a rezidens egységek által kitermelt, nemzetközi vizeken az ország kontinentális talapzatán kívüli kőolaj-, földgáz- stb. lelőhelyek.
- 13.07. A Statisztikai Célú Területi Egységek Nomenklatúrája (NUTS) az egyetlen, amely az Európai Unió gazdasági területét egységes módon rendszerezi. A regionális számlák összeállításának területi rendszerezése a NUTS alapján történik.

EGYSÉGEK ÉS SZÉKHELY

- 13.08. Az egységek két típusa különböztethető meg. Az első a szakosodott telephely, amelyre a termelési folyamatok, valamint az áruk és szolgáltatások felhasználása során lezajló folyamatok elemzésénél van szükség. A második a szervezeti egység, amelyre az olyan folyamatok elemzésénél van szükség, amelyek a jövedelemre, a tőke- és pénzügyi tranzakciókra, az egyéb folyamatokra és a vagyonmérlegekre vannak hatással.
- 13.09. A szakosodott telephely valamely szakosodott egység azon része, amelyik telephelynek felel meg. A telephely árukat és szolgáltatásokat vagy ezek egy részét előállító szervezeti egység (lásd a 2.106. pontot). Ezért egy szakosodott telephely regionális székhelye elvben egyértelműen meghatározható.

A termelőtevékenységekkel összefüggő gazdasági műveletek vonatkozásában az ugyanahhoz a szervezeti egységhez tartozó, de különböző régiókban elhelyezkedő szakosodott telephelyek közötti gazdasági folyamatokat is el kell számolni. Az ESA ajánlása szerint a kibocsátás számításakor a szakosodott telephelyek közötti szállításokat is figyelembe kell venni, és ennek a regionális számlák esetében különösen nagy a jelentősége.

- 13.10. A regionális számlákkal összefüggésben a szervezeti egységek két típusát kell megvizsgálni. Mindenekelőtt vannak egyrégiós egységek, amelyek érdekeltiségének központja és tevékenységük nagy része egyetlen régióban összpontosul. Az egyrégiós egységek közé kell sorolni a háztartásokat, azokat a vállalatokat, amelyek szakosodott telephelyei ugyanabban a régióban helyezkednek el, az önkormányzatokat és a tartományi kormányzatokat, a társadalombiztosítás legalább egy részét, továbbá számos háztartásokat segítő nonprofit intézményt.

Ugyanakkor léteznek több régiós egységek, amelyek több régióban is rendelkeznek gazdasági érdekeltiség-központtal. Számos vállalat és több nonprofit intézmény van ebben a helyzetben. Még inkább vonatkozik ez azokra a szervezeti egységekre, amelyek tevékenysége az egész országra kiterjed, ilyenek például a központi kormányzat és néhány olyan, általában monopol- vagy kvázi monopolhelyzetet élvező vállalat mint a nemzeti vasúttársaságok vagy az országos áramszolgáltatók.

- 13.11. Az egyrégiós szervezeti egységek minden gazdasági műveletét ahhoz a régióhoz kell sorolni, amelyben gazdasági érdekeltiség-központjuk található. A háztartások gazdasági érdekeltiségének központja nem abban a régióban van, ahol a családtagok dolgoznak, hanem ott, ahol laknak. Más egyrégiós egységek gazdasági érdekeltiségének központja abban a régióban található, ahol maguk az egységek is elhelyezkednek.

- 13.12. A több régiós egységek néhány gazdasági művelete szigorúan véve sehogy nem kapcsolható régiókhöz. A legtöbb jövedelemelosztási és pénzügyi művelet ezek közé tartozik. Következésképpen előfordulhat, hogy a több régiós egységek egyenlegező tételeit nem lehet a régiók szintjén egyértelműen meghatározni.

- 13.13. Elképzelhető, hogy a több régiós egységekre vonatkozó összes gazdasági művelet felosztása a régiók között valamilyen egyszerű szabály alapján történik. Ez a módszer azonban nem tekinthető egyszerűen az elméleti kérdés gyakorlati megoldásának. Ez tulajdonképpen a teljes ESA adaptálását jelentené, mivel azok az elvi okok, amelyek miatt a központi számlarendszerben nem lehet a teljes számlasorozatot szakosodott telephelyekre/ágazatokra összeállítani, azt sem teszik lehetővé, hogy a szervezeti egységeket és az azokra vonatkozó elszámolásokat teljes mértékben fel lehessen osztani a régiók között. Ez ugyanis elvben azt is jelentené, hogy a szakosodott telephelyek szintjén össze lehetne állítani a számlák teljes sorozatát.

- 13.14. A fent említett megfontolások alapján a regionális számlák rendszere a következőkre korlátozódik:

a) a termelőtevékenységek regionális ágazati aggregátumai:

1. bruttó hozzáadott érték;
2. munkavállalói jövedelem;
3. foglalkoztatás;
4. munkavállalók;
5. bruttó állóeszköz-felhalmozás;

b) a régiónkénti bruttó hazai termék (GDP);

c) háztartások regionális számlái.

A REGIONALIZÁLÁS MÓDSZEREI

- 13.15. A regionális számlák az egyes régiók területén rezidens egységek gazdasági műveletein alapulnak. Általában véve a regionalizálás az alulról felfelé haladó, felülről lefelé haladó, illetve a vegyes módszerek segítségével hajtható végre. A módszerek a következők szerint írhatók le:

a) *alulról felfelé haladó módszerek:*

az alulról felfelé haladó becslési módszerek a régióban rezidens egységekre vonatkozó információkat hasznosítják, és azokat összegezzé fokozatosan érik el az aggregátum regionális értékét. A régiókra vonatkozó értékek összegének az országos értéket kell kitennie;

b) *felülről lefelé haladó módszerek:*

a felülről lefelé haladó módszerek esetében az országos adatokat egy, a becslés tárgyát képező jellemzőnek a lehető leginkább megfelelő elosztási kulcs segítségével kell felosztani régiókra anélkül, hogy az egyes rezidens egységeket külön kellene választani. E módszerek elnevezése azért felülről lefelé történő becslés, mert az aggregátum nem egyetlen egységhez, hanem egy egész régióhoz kötődik. Ugyanakkor a rezidens egység fogalmára is szükség van ahhoz, hogy az alkalmazandó kulcs regionális érvénye megfelelő legyen;

c) *vegyes módszerek:*

az alulról felfelé való összegzés módszerével, annak tiszta formájában, ritkán lehet találkozni. Így az úgynevezett vegyes módszereket is számításba kell venni. Az is előfordulhat például, hogy valamely változó vagy változók valamely aggregátuma csak a NUTS-1 szinten regionalizálható az alulról felfelé haladó becslési módszer segítségével. A NUTS-2 vagy a NUTS-3 szinten végzendő további regionalizáláshoz valamilyen felülről lefelé haladó módszerhez kell folyamodni.

- 13.16. Az alulról felfelé haladó módszer előnye elvben az, hogy ez a módszer a regionális szintű adatforrásokat közvetlen módon veszi igénybe. A felülről lefelé történő bontási módszerek előnye a számok szerinti garantált összhang az országos és a regionális számlák között. Hátránya az, hogy a becslések nem közvetlen adatokra támaszkodnak, hanem egy olyan kulcsra, amely a mérendő mennyiséggel feltételezhetően korrelál.
- 13.17. Amikor lehetséges, akkor azokat a regionális értékeket, amelyek fogalmilag közvetlenül megfelelnek az országos értékeknek, közvetlenül az alulról felfelé haladó módszer segítségével kell megbecsülni. A felülről lefelé történő bontási módszerek nem eredményeznek olyan egységes és megbízható adatbázist, amelynek alapján meg lehetne ítélni a becslött értékek pontosságát, az alulról felfelé haladó módszer esetében pedig a figyelem az országos összesítésektől való esetleges eltérések felé fordulhat.

AGGREGÁTUMOK NEMZETGAZDASÁGI ÁGAZATONKÉNT

- 13.18. Egy nemzetgazdasági ágazatot valamely régió vonatkozásában az azonos vagy hasonló szakosodott tevékenységet folytató szakosodott telephelyek csoportja alkotja (lásd a 2.108. pontot). A szakosodott telephely az az egység, amelyen a termelőtevékenységekkel (kibocsátással, folyó termelőfelhasználással stb.) kapcsolatos adatok alapulnak.
- 13.19. Általános az az elv, amely szerint a termelőtevékenységekre vonatkozó aggregátumokat ahhoz a régióhoz kell sorolni, ahol a vonatkozó gazdasági műveleteket végrehajtó egység rezidens. A szakosodott telephely székhelye alapvető kritérium annak megítélésében, hogy ezeket az aggregátumokat konkrétan melyik régióhoz kell sorolni.
- 13.20. A bruttó állóeszköz-felhalmozás régiók szerinti felosztásának alapelvét a tulajdon jelenti, akárcsak a teljes gazdaságra vonatkozó számlák esetében (lásd a 2.05. pont 1. lábjegyzetét). A többrégiós egységek tulajdonában lévő állóeszközöket azokhoz a szakosodott telephelyekhez kell sorolni, ahol azokat használják. Az operatív lízing útján szerzett állóeszközöket a nemzeti számlákhoz hasonlóan a tulajdonos szerinti régió-nál kell elszámolni, míg azokat, amelyekre pénzügyi lízing keretében tettek szert, a felhasználó régiójánál.
- 13.21. A gyakorlatban előfordulhat, hogy információ csak az olyan egységek szintjén áll rendelkezésre, amelyek különféle tevékenységekkel foglalkozó és/vagy különböző régiókban elhelyezkedő több szakosodott telephelyből állnak. Ebben az esetben a rendelkezésre álló mutatókat (például a régiók szintjén számított munkavállalói jövedelmet vagy foglalkoztatást) kell felhasználni az ágazati adatok regionalizálásához.
- 13.22. Egy szakosodott telephely meghatározásánál három alaphelyzetet lehet megkülönböztetni:
- az a termelőtevékenység, amelyet jelentős ⁽¹⁾ munkaerő-ráfordítással egy állandó helyszínen végeznek, nem okoz problémát. Ugyanakkor néhány esetben további magyarázatra van szükség (lásd a 13.24.–13.27. pontot);
  - azt a termelőtevékenységet, amelyet jelentős munkaerő-ráfordítás nélkül végeznek egy állandó helyszínen, a rendszer nem tekinti önálló szakosodott telephelynek, és a termelést annak a telephelynek kell tulajdonítani, amelyik e termelés irányításáért felel;

⁽¹⁾ A jelentős munkaerő-ráfordítás ebben az összefüggésben az a minimum, amely egy személy fél munkanapja éves egyenértékének felel meg.

- c) az állandó helyszínnel nem rendelkező termelőtevékenységek esetében a székhely fogalmát országos szinten kell alkalmazni.
- 13.23. A kiegészítő tevékenységek nem jelentenek önálló elkülönült egységeket, és nem válnak el a fő vagy másodlagos tevékenységektől vagy azoktól az egységektől, amelyeket kiszolgálják (lásd 2.104. pontot). Ennek megfelelően a kiegészítő tevékenységeket azokba a szakosodott telephelyekbe kell integrálni, amelyeket kiszolgálják.
- Előfordulhat, hogy a kiegészítő tevékenységeket több olyan helyszínen folytatják, amelyek nem abban a régióban találhatóak, mint az a szakosodott telephely, amelyet kiszolgálják. A fent említett szabály szigorú alkalmazása a kiegészítő tevékenység földrajzi felosztásánál azzal járna, hogy az aggregátumok nagysága azokban a régiókban, amelyekben a kiegészítő tevékenységek koncentrálnak, alulbecsült lenne. Ezért a székhelynek megfelelően a kiegészítő tevékenységeket azokhoz a régiókhoz kell sorolni, ahol azokat folytatják, továbbá megmaradnak ugyanannak a nemzetgazdasági ágazatnak a keretei között, mint az általuk kiszolgált szakosodott telephely.
- 13.24. Bizonyos nemzetgazdasági ágazatok esetében a regionalizálás módszerei további tisztázásra szorulnak. Ezek az ágazatok:
- a) az építőipar;
  - b) a szállítás, raktározás és távközlés;
  - c) a pénzügyi közvetítés.
- 13.25. Ami az építőipart illeti, az építési területeket úgy kell kezelni, mint független szakosodott telephelyeket, ha a tevékenység lényeges (lásd a 2.09. pont 4. lábjegyzetét). Tekintettel bizonyos berendezések, például cölöpverőgépek és daruk egyazon szakosodott egység telephelyei közötti mozgására, valamint a helyi viszonyokról szóló információk hiányára, az ilyen berendezések képezte bruttó állóeszköz-felhalmozást ajánlott a szakosodott egység központi telephelyéhez sorolni.
- 13.26. A szállítási ágazatok, köztük a csővezetékes szállítás vonatkozásában mindenképp meg kell határozni azt a szakosodott telephelyet, amelyekhez a termelést és tőkefelhalmozást kötni kell. A szárazföldi szállítási ágazatok (a vasút kivételével) esetében a termelést és a felhalmozást azokhoz a depókhoz vagy hasonló szakosodott telephelyekhez kell kapcsolni, ahol az eszköz elhelyezést nyer. A vízi szállítási ágazatok tekintetében a termelést és a közlekedési eszközöket az egység hazai bázisállomásához kell sorolni. A csővezeték-hálózatok azokhoz a szakosodott telephelyekhez tartoznak, amelyek használatában állnak.
- A vasúti és a légi szállítási ágazatok esetében a felülről lefelé haladó módszert kell alkalmazni, vagyis az országos aggregátumokat kell régiókra felosztani a megfelelő mutatók segítségével. A munkavállalói jövedelmet ahhoz a régióhoz kell sorolni, ahol az embereket alkalmazzák. A bruttó működési eredményt a vasútvonalak, illetve a légi közlekedési útvonalak vezetésének megfelelő mutatók szerint kell régiókhoz sorolni.
- A távközlési szolgáltatások tekintetében a telefonfülkék, a telefonkészülékek, a távközlési vonalak stb. mind csak támogató szerepet töltenek be. Ezért nem is képeznek önálló egységeket, így ahhoz a szakosodott telephelyhez kell ezeket sorolni, amelynek felügyelete alatt működnek. Az infrastrukturális beruházásokat is ezekhez a telephelyekhez kell sorolni.
- 13.27. A pénzügyi közvetítési szolgáltatási ágak hozzáadott értékét a jövedelmi megközelítés alapján kell felosztani. A munkavállalói jövedelmet azoknál a szakosodott telephelyeknél kell elszámolni, ahol az embereket foglalkoztatják. A bruttó működési eredményt a hitelintézetek esetében a hitelek és a betétek összege arányában, míg a biztosítóintézetek esetében a befolyt biztosítási díjak arányában kell felosztani a szakosodott telephelyek között. A bruttó állóeszköz-felhalmozás többnyire épületekben realizálódik, ezért ezt a felhalmozást annál a régióknál kell elszámolni, amelynek területén az ilyen épületek állnak.
- 13.28. A kibocsátást alapáron kell értékelni (lásd a 3.47. pontot). A folyó termelőfelhasználásra fordított termékeket az akkor érvényes piaci beszerzési áron kell értékelni, amikor a termékek bekerülnek a termelési folyamatba (lásd a 3.72. pontot). Ebből következik, hogy az egyes nemzetgazdasági ágazatok bruttó hozzáadott értékét alapáron kell értékelni.
- A bruttó állóeszköz-felhalmozást piaci beszerzési áron kell értékelni, amely magába foglalja a szerelési munkák díjait és a tulajdonjog átruházásával kapcsolatos egyéb költségeket. Ha az állóeszközt saját felhasználási célra állítják elő, akkor azt a hasonló állóeszközök alapján, vagy ha ilyen ár nem áll rendelkezésre, akkor az előállítási költségek alapján kell értékelni (lásd a 3.113. pontot).
- 13.29. A GDP regionális megfelelője a GDPR (bruttó hazai termék régióként). A GDPR-t piaci áron kell értékelni úgy, hogy a termék- és importadók regionalizált egyenlegét hozzá kell adni a régiók alapáron elszámolt hozzáadott értékéhez. A régióként piaci áron számított GDPR-értékek összege, beleértve a régiókon kívüli terület GDPR-ét, a piaci árakon számított GDP-vel egyenlő.

HÁZTARTÁSOK SZÁMLÁI

13.30. A régiónkénti bruttó hazai termék az adott régióban rezidens szakosodott telephelyek termelőtevékenységének eredménye. A jövedelemelosztási és újraelosztási folyamatok egyéb jelentős egyenlegező tételeket eredményeznek, nevezetesen az elsődleges jövedelmet és a rendelkezésre álló jövedelmet. A 13.10.–13.14. pontban említett szempontok következtében a regionális számlákon ezek a jövedelemmel kapcsolatos fogalmak a háztartások körére korlátozódnak.

13.31. A háztartások regionális számláit az országos szinten ezeknek megfelelő számlák egy-egy régióhoz tartozó része alkotja. Gyakorlati okokból a számlák köre a következőkre korlátozódik:

- a) az elsődleges jövedelemelosztási számla;
- b) a jövedelmek másodlagos elosztása számla.

Általános megközelítés szerint e fogalmak rendeltetése a régióban rezidens háztartások elsődleges jövedelmének és rendelkezésre álló jövedelmének a mérése.

13.32. A háztartások regionális számlái a régió területén rezidens háztartások adatain alapulnak. A háztartások szervezeti egységként való meghatározását, továbbá a háztartások gazdasági szektorának meghatározását lásd a 2.13., 2.16., 2.75. és 2.76. pontban. A rezidens háztartások tagjainak száma teszi ki a régió teljes rezidens népességét.

13.33. A háztartások lakóhelyének országos szinten való meghatározására vonatkozó szabályok általában a háztartások regionális számláira is érvényesek. Ugyanakkor a diákok és a hosszan tartó kezelés alatt álló betegek lakóhelyét illetően kivételt jelent, ha a fogadó régió ugyanabban az országban található. E személyeket a regionális számlákon úgy kell kezelni, mintha a fogadó régió rezidensei lennének, amennyiben egy évnél hosszabb ideig tartózkodnak ott.

13.34. A háztartások regionális számlái esetében két észrevételt kell tenni azokkal a háztartásokkal kapcsolatban, amelyek tulajdonában egy másik régióban található jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozás, föld és/vagy második lakás áll:

- a) *olyan háztartás, amely egy másik régióban lévő, jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozás tulajdonosa (amely országos szinten nem tekinthető kvázi vállalatnak):*

a jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozás a fogadó régió rezidensének (képzett egységének) tekintendő. Ennek következtében a nemzetgazdasági ágazatok szerint felosztott aggregátumok összeállításából nyert vegyes jövedelem a fogadó régió vegyes jövedelmének része. Azonban egy régióon belül a háztartások elsődleges jövedelemelosztási számláján elszámolt vegyes jövedelemnek egyenlőnek kell lennie a régióban rezidens háztartásokhoz befolyt összes vegyes jövedelemmel, attól függetlenül, hogy ez a jövedelem melyik régióban keletkezett;

- b) *egy másik régióban föld- és/vagy második lakástulajdonnal rendelkező háztartás:*

itt a föld és/vagy a második lakás is a fogadó régió képzett rezidens egységének tekintendő. Következésképpen a föld és/vagy a lakás bérlője által fizetendő bérleti díjat a képzett egység kapja. Ha a második lakást maga a tulajdonos használja saját fogyasztás céljából, akkor a bérleti díj értékét a lakás helye szerinti régióból a tulajdonos állandó tartózkodási helye szerinti régióba irányuló régiók közötti exportként kell elszámolni. Így ez utóbbi régió importálja ezt a szolgáltatást, és a háztartások végső fogyasztási kiadásaként használja fel azt. Az ilyen termelési folyamatból fakadó működési eredmény, akárcsak a vegyes jövedelem esetében, különbözni fog a háztartások elsődleges jövedelemelosztási számláján megjelenő működési eredménytől, a teljes gazdaság szempontjából viszont a kettő egyenlő.

I. MELLÉKLET

A PÉNZÜGYI KÖZVETÍTÉSI SZOLGÁLTATÁSOK KÖZVETETT MÓDON MÉRT DÍJA (FISIM)

AZ ESA FEJEZETEK BEN A FISIM FELOSZTÁSA ESETÉN VÉGREHAJTANDÓ VÁLTOZTATÁSOK

1. Fejezet

1.13. d)	<p>„Az ESA számos egyedi megegyezést is tartalmaz, például:” szövegrész után törlendő:</p> <p>„a pénzközvetítői szolgáltatások közvetetten mért díja felhasználásának egy képzett szektor vagy képzett nemzetgazdasági ágazat folyó termelőfelhasználásaként történő elszámolása.”</p>	<p>Helyébe a következő rendelkezés lép:</p> <p>„a pénzközvetítői szolgáltatások közvetett módon mért díjának (FISIM) felosztása a felhasználó szektorok/ágazatok között.”</p>
----------	--	---

1.25.

A „Néhány főbb fogalmi különbség:” a következő rendelkezéssel egészül ki:

„i. a pénzközvetítői szolgáltatások közvetett módon mért díjának (FISIM) felhasználását most a felhasználó szektorok/ágazatok között kell felosztani ahelyett, hogy egy képzett szektorhoz (nemzetgazdasági ágazathoz) kerüljenek. Ennek következtében a FISIM felhasználása ezek után már megegyezés alapján nem a kizárólag folyó termelőfelhasználásként kell elszámolni, hanem végső fogyasztás és export is lehet. Ebben az esetben ez azt jelenti, hogy sor kerülhet a FISIM importjára is.”

3. Fejezet

3.70. j)	<p>Törlendő:</p> <p>„csak a teljes gazdaságra: a rezidens termelők által nyújtott valamennyi pénzközvetítői szolgáltatás közvetett módon mért díja (FISIM).”</p>	<p>„a pénzügyi közvetítési szolgáltatások közvetett módon mért díjának felhasználása rezidens termelők szerinti bontásban.”</p>
----------	--	---

3.76. e)

A „közvetlenül elszámolt pénzügyi szolgáltatások;” szövegrész a következőkkel egészül ki:

„és a pénzügyi közvetítési szolgáltatások közvetett módon mért díjának az a része, amelyet a háztartások végső fogyasztás céljára használnak fel;”

3.142. h)

A „pénzügyi szolgáltatások a kifizetett jutalékok és díjak összege alapján” után közvetlenül az alábbiak következnek:

„h) a pénzközvetítői szolgáltatások közvetett módon mért díjának az a része, amelyet nem rezidensek használnak fel;”

4. Fejezet

4.51.

Törlendő:

„A pénzközvetítők által nyújtott szolgáltatások felhasználókra fel nem osztott értékét, a pénzközvetítők által teljesített vagy kapott tényleges kamatkifizetéseket nem kell módosítani azért, hogy el lehessen tüntetni azt a kamatrést, amely a pénzközvetítők által felszámított implicit szolgáltatási díjat tartalmazza. A korrekciót a képzett nemzetgazdasági ágazat elsődleges jövedelmek elosztása számláján kell elvégezni; megegyezés alapján ez utóbbi tartalmazza folyó termelőfelhasználásként a pénzközvetítők teljes kibocsátását.”

Helyébe a következő rendelkezés lép:

„A pénzügyi közvetítők által nyújtott és a különböző felhasználók között felosztott szolgáltatások, valamint a pénzügyi közvetítők felé ténylegesen teljesített kamatkifizetések, illetve a tőlük ténylegesen befolyt kamatok értékét úgy kell korrigálni, hogy ki kell küszöbölni azt a részt, amelyik a pénzügyi közvetítők által felszámított implicit díjaknak felel meg. A hitelfelvevők által a pénzügyi közvetítőknél fizetett kamatozszegeket a kifizetendő díjak becslött értékével kell csökkenteni, míg a betétesek által kapott kamatozszegeket hasonló értékkel kell növelni. A díjak értékét úgy kell kezelni, mint a pénzügyi közvetítők által az felhasználóknak nyújtott szolgáltatások ellenértékét, és nem mint kamatfizetést.”

8. Fejezet

8.09.

A feltüntetett számadatokat a következőkkel kell kiegészíteni:

Az A.I.1 és az A.I.2 tábla, amely a FISIM felosztásának „A számlák sorozata és az egyenlegező tételek” című 8. fejezetben feltüntetett számadatokra gyakorolt következményeit mutatja be (számszerű példa).

8.14.

Törlendő:

„Mivel a pénzügyi közvetítői szolgáltatás közvetett módon mért díját (FISIM) nem lehet a felhasználó szektorok között felosztani, ezért a FISIM-kibocsátás teljes értékét egy képzett szektor folyó termelőfelhasználásaként kell kezelni. E szektor kibocsátása nulla és negatív a hozzáadott értéke, amelynek nagysága azonos a termelőfelhasználás értékével, csak természetesen ellenkező előjellel. Ilyen módon az összes szektor és az összes nemzetgazdasági ágazat által előállított hozzáadott értéket ezzel az értékkel csökkenteni kell. A számlák bemutatásának egyszerűsítése érdekében mód van arra, hogy a képzett szektor külön (oszlopban) ne szerepeljen, csak a teljes gazdaság összes oszlopában.”

Helyébe a következő rendelkezés lép:

„Mivel a pénzügyi közvetítési szolgáltatások közvetett módon mért díja (FISIM) fel van osztva a felhasználó szektorok között, ezért a kamatfizetések bizonyos részét a szolgáltatások ellenértékének kifizetéseként kell átsorolni. Ez az átsorolás befolyásolja a kibocsátás és a folyó termelőfelhasználás (valamint az import, az export és a végső fogyasztás) értékét.”

8.24.

Törlendő:

„Mivel a pénzügyi közvetítői szolgáltatások közvetett módon mért díja (FISIM) nem osztható fel a felhasználó szektorok között, kamatként a ténylegesen kifizetett, illetve kapott kamatjövödelmek kerülnek elszámolásra. Emiatt korrekció bevezetésére van szükség, amelyet a pénzügyi vállalatok oszlopában (negatív előjellel) és a képzett szektor oszlopában (pozitív előjellel) kell szerepeltetni a forrásoldalon. A számlák bemutatásának egyszerűsítése érdekében mód van a képzett szektor számára fenntartott kiegészítő oszlop elhagyására, és helyette a megfelelő adatot a nemzetgazdaság összesen oszlopában kell elszámolni.”

Helyébe a következő rendelkezés lép:

„Mivel a pénzügyi közvetítői szolgáltatások közvetett módon mért díja (FISIM) fel van osztva a felhasználó szektorok között, ezért az elsődleges jövedelmek elosztása számla »kamat« tétele az azutáni kapott és fizetett kamatnak felel meg, hogy a FISIM-et levonták a hitelfelvevők által ténylegesen kifizetett összegből és hozzáadták a hitelnyújtók által ténylegesen kapott összeghez.”

9. Fejezet

9.25. a)

Törlendő:

„A nemzetgazdasági ágazatok szerinti folyó termelőfelhasználás magában foglalja a képzett nemzetgazdasági ágazatban elszámolt pénzügyi közvetítői szolgáltatás közvetett módon mért díját is (lásd 9.33. bekezdést);”

9.25. b)

Törlendő:

„le kell vonni a képzett nemzetgazdasági ágazatban elszámolt (lásd a 9.33. bekezdést) pénzközvetítői szolgáltatás közvetett módon mért díját”

9.33.

Törlendő:

„A NACE Rev. 1 ágazati osztályozás a forrás- és felhasználástáblákban a pénzközvetítői szolgáltatás közvetett módon mért díjának elszámolására egy képzett nemzetgazdasági ágazattal bővül. A forrástábla gazdasági műveletet egyáltalán nem számol el ennél az ágazatnál. A pénzközvetítői szolgáltatás közvetett módon mért díját ennek a képzett ágazatnak a folyó termelőfelhasználásaként kell elszámolni a felhasználástáblában. Mivel ezt a képzett nemzetgazdasági ágazatot semmilyen egyéb gazdasági művelet nem érinti, nettó működési eredménye a folyó termelőfelhasználás összegének megfelelő, negatív összeg; hozzáadott értékének összes többi összetevője nulla. Ennek következtében összes bruttó hozzáadott értéke a (negatív) nettó működési eredménnyel egyenlő.”

A.1.1. tábla – A FISIM-nek a gazdasági szektorokra történő felosztásának hatásai, beleértve a nem piaci termelőknél bekövetkező változásokat

Felhasználás	Forrás														Szamlák					
	Össze- sen	Áruk és szolgá- latások (forrás)	S.2	S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	Gazdasági műveletek és egyenle- gézések	S.11	S.12	S.13	S.14		S.15	S.1	S.2	Áruk és szolgá- latások (felhasz- nálás)	Össze- sen
II.4 Jövedelem felhaszná- lása számla	28			28	3	19	6			P.3 Végző fogyasztási kiadás										II.4 Jövedelem felhaszná- lása számla
			6	-6	-2	16	-27	48	-41	B.8n Megtakarítás, nettó / külső egyenleg										

A.1.2. tábla – A FISIM-nek kizárólagosan a képzett szektorra történő felosztásának hatásai

Felhasználás	Forrás														Szamlák					
	Össze- sen	Áruk és szol- gáltatá- sok (forrás)	S.2	S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	Gazdasági műveletek és egyenle- gézések	S.11	S.12	S.13	S.14		S.15	S.1	S.2	Áruk és szol- gáltatá- sok (fel- hasz- nálás)	Össze- sen
I. Termelési számla	48			48						P.1 Kibocsátás										I. Termelési számla
				48					48	P.2 Folyó termelőfelhasz- nálás										
						48			-48	B.1 Hozzaadott érték/ külső egyenleg										
							48		-48	B.2 Működési eredmény										
II.1.1 Jövedel- mek kelet- kezése számla																				II.1.1 Jövedel- mek kelet- kezése számla

Tabela A.I.2 – Skutki przydziałenia FISIM-u tyłko do umownego sektora

Felhasználás	Forrás													Számok								
	Összesen	Áruk és szolgáltatások (forrás)	S.2	S.1	S.15	Házartások nemprofit intézmények	S.14	Házartások	S.13	Államháztartás	S.12	S.11	S.11		S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	S.2	Összesen	Számok
II.1.2 Elsődleges jövedelmek előszámla számla	222		16	206	7	17	39	77	66	Képzett	Gazdasági műveletek és egyenleget képzett	Képzett	25	125	12	33	5	200	22	222	II.1.2 Elsődleges jövedelmek előszámla számla	
II.2 Jövedelmek másodlagos előszámla számla				-6	-2	16	-27	48	-41		D.41 Kamat P.119 FISIM-korrektció B.5 Elsődleges jövedelmek egyenlege		-41	48	-27	16	-2	-6				II.2 Jövedelmek másodlagos előszámla számla
II.4 Jövedelem felhasználása számla			6	-6	-2	16	-27	48	-41		B.6 Rendelkezésre álló jövedelem B.8n Megtakarítás, nettó/ külső egyenleg		-41	48	-27	16	-2	-6				II.4 Jövedelem felhasználása számla

II. MELLÉKLET

TARTÓS JAVAK LÍZINGJE ÉS RÉSZLETRE VÉTELE

FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

1. A szervezeti egységek a tartós javak közvetlen módon történő megvásárlásán kívül az alábbi megoldások segítségével vehetnek használatba ilyen eszközöket: operatív lízing, pénzügyi lízing és részletre vétel. A szóban forgó szervezeti egység mindhárom esetben használati jogot szerez az eszköz felett, bár az jogilag egy másik egység tulajdonában marad.

Lízing

2. Amikor A. szervezeti egység egy tulajdonában lévő termelési eszköz használatának jogát átengedi B. egységnek, akkor az A. egység a „lízingbeadó”, B. pedig a „lízingbevevő”. Annak a rendszeresen folyósított összegnek az elnevezése, amelyet B. egység a használati jogok átengedése fejében A-nak fizet a „lízingdíj”. A termelési eszköz lízingbeadója lehet azonos az eszköz gyártójával, vagy eladójával, illetve ezek valamely leányvállalatával, azonban lehet teljesen független egység is, amely semmilyen módon nem kötődik sem a gyártóhoz, sem az eladóhoz. Az épületektől és építményektől a tartós fogyasztási cikkekig a termelt eszközök minden fajtája lehet lízing tárgy, és mindenféle szervezeti egység felhasználhatja a lízinget arra, hogy termelési eszközök felett használati jogot szerezzen. A rendszer a lízing két típusát, azaz az operatív lízinget és a pénzügyi lízinget teljesen más módon kezeli.

Operatív lízing

3. A lízingbevevő meghatározott időre szerzi meg egy tartós eszköz használatának a jogát, amely időtartam lehet hosszú vagy rövid, és az is lehetséges, hogy előre nem is határozzák meg annak hosszát. A lízingidő lejártával a lízingbeadó elvárja, hogy a természetes fizikai kopást leszámítva többé-kevésbé ugyanolyan állapotban kapja vissza a tulajdonát képező eszközt, mint amilyen állapotban az a lízingbe adás időpontjában volt. Ezt követően a lízingbeadó valószínűleg egy másik lízingbevevőnek adja lízingbe az eszközt, esetleg valamilyen más módon használja azt fel. Ennélfogva a lízingidő nem terjed ki az eszköz gazdasági élettartamának egészére, de még annak nagyobb részére sem.

Az operatív lízinggel foglalkozó egységek szakismeretekkel rendelkeznek az általuk lízingbe adott tartós javak fajtáiról. Ezekből az eszközökből készletet tartanak, hogy igény esetén azonnal, illetve rövid határidőn belül lízingbe tudják adni azokat. Általában többféle modellt kínálnak, amelyek közül a lízingbevevők tetszésük szerint választhatnak. Ahhoz, hogy eszközeik jó műszaki állapotát megőrizzék, a lízingbeadóknak a lízingbe adásra váró eszközökön karbantartási és javítási szolgáltatásokat kell végezniük. A lízingbeadók rendszerint az eszköz javításáért és karbantartásáért is felelősséget vállalnak, továbbá vállalják azt is, hogy a lízingbeadás ideje alatt bekövetkező esetleges meghibásodás esetén csereszöveget biztosítanak a lízingbevevő részére.

Nem tartozik az operatív lízing körébe az az eset, amikor a berendezés tulajdonosa kezelőszemélyzetet is biztosít annak üzemeltetésére, illetve a nem termelt eszközök lízingbe adását, mivel e tevékenységeket máshová kell sorolni (lásd 7. pontot).

Pénzügyi lízing

4. A lízingbevevő lízingdíj fizetése ellenében előre meghatározott, hosszú időtartamra használati jogot szerez egy termelési eszköz felett. Ha a tulajdon minden kockázata és haszna *jogilag* nem is, de *ténylegesen* a lízingbeadóról a lízingbevevőre száll, akkor pénzügyi lízingről beszélünk. Pénzügyi lízing esetén a lízing ideje a termelési eszköz gazdasági élettartamának egészére vagy nagy részére kiterjed. A lízing idejének lejártával a lízingbevevőnek gyakran lehetősége nyílik az eszköz névleges áron történő megvásárlására. A lízingbeadónak a kérdéses eszközzel kapcsolatban semmiféle szakismerettel nem kell rendelkeznie. A lízingbevevő részére nem vállalja javítási, karbantartási szolgáltatások végzését, sem az eszköz cseréjét. A termelési eszközt rendszerint a lízingbevevő választja ki és a gyártó vagy az eladó közvetlenül neki szállítja le, amit kiválasztott. A lízingbeadó szerepe tehát tisztán pénzügyi.

Az ESA azáltal ismeri el a pénzügyi lízing mögött húzódó gazdasági realitást, hogy azt az alábbiak szerint számolja el: a lízingbeadó kölcsönt nyújt a lízingbevevőnek, hogy az megvásárolhasson egy termelési eszközt, aminek a lízingbevevő lesz a tényleges tulajdonosa. Ezért a rendszer úgy kezeli ezt az eszközt, mintha az a lízing idejének kezdetétől a lízingbevevő tulajdona lenne. A lízingbevevő által a lízingbeadónak ténylegesen kifizetett lízingdíjakat az imputált kölcsön tőketörlesztési, valamint kamatfizetési részekre kell felosztani.

Részletre vétel

5. A vásárló szerződésben rögzített későbbi időpontokban több részletben teljesítendő fizetések ellenében vásárol meg egy termelési eszközt. A vásárló azonnal a termék birtokába kerül, bár az jogilag mindaddig hitelbiztosíték/garancia céljából az eladó, illetve a finanszírozó tulajdona marad, amíg a vásárló az összes szerződésben rögzített részletfizetést nem teljesíti. A részletvásárlás általában a tartós fogyasztási cikkekre korlátozódik, és a vásárlók többnyire háztartások. A részletvásárlási szerződések finanszírozói jellemzően önálló szervezeti egységek, amelyek szorosan együttműködnek a tartós javak eladóival.

ELSZÁMOLÁS

Operatív lízing

6. A lízingbeadó által lízing céljára megvásárolt tartós javak a lízingbeadó bruttó állóeszköz-felhalmozásának (P.51) részét képezik, és nemzetgazdasági élettartamuk alatt tárgyi eszközökként (AN.III) a lízingbeadó mérlegében szerepelnek. A tartós termék lízingbeadását követően fellépő értékcsökkenést (K.1) a lízingbeadó számláin kell kimutatni.

A lízingbeadóhoz befolyó lízingdíjak a lízingszolgáltatás kibocsátásaként (P.1) annak termelési számláján szerepelnek. Amennyiben a lízingbevevő termelő, úgy a lízingdíjfizetések a lízingbevevő folyó termelőfelhasználásaként (P.2) jelennek meg. Ha a lízingbevevő egy végső fogyasztóként fellépő háztartás, akkor a lízingdíjfizetéseket végső fogyasztási kiadásához (P.3) kell sorolni.

7. Ingatlan operatív lízingbe adását a NACE Rev.1 a 70.20 „Saját tulajdon lízingbeadása” osztályba sorolja. Az egyéb tartós javak operatív lízingjét a 71. „Gépek és berendezések kezelőszemélyzet nélküli kölcsönzése, személyes és háztartási cikkek kölcsönzése” kategóriába sorolja. Az operatív lízing nem foglalja magában gépek és berendezések kezelőszemélyzettel együtt történő lízingbeadását, ami az osztályozás szerint a berendezés és a személyzet által nyújtott szolgáltatások tételhez tartozik. Teherautó lízingbeadása például sofőrrel együtt a 60.24 „Közúti teherszállítás” kategóriába sorolandó. Az operatív lízingtevékenységet folytató vállalatok szervezetileg az S.11 „Nem pénzügyi vállalatok” szektorba kerülnek, ugyanakkor az operatív lízingbe vevők az S.14 „Háztartások” szektorban is megtalálhatóak.

Ha a lízingbeadó rezidens, a lízingbevevő azonban nem, akkor a lízingdíjfizetéseket a szolgáltatások exportjaként (P.62) kell kimutatni. A lízingbe adott eszközök egy rezidens egység (a lízingbeadó) mérlegében maradnak, ezért ezek nem jelennek meg a külföld egyik számláján sem. Ha a lízingbeadó nem rezidens, míg a lízingbevevő rezidens, akkor a lízingdíjfizetéseket a szolgáltatások importjaként (P.72) kell elszámolni. Ebben az esetben magát az eszközt úgy kell kezelni, mint amely nem lép be az ország gazdasági területére (csak a hozzájuk tartozó szolgáltatások). Így a lízingbe adott eszköz sem a külföld számláján, sem egyéb számlákon nem jelenik meg.

Pénzügyi lízing

8. Ha a lízingbevevő termelő, akkor a tartós terméket a lízingbevevő bruttó állóeszköz-felhalmozásaként (P.51) kell kimutatni a lízingidőszak kezdetekor. A lízing időtartama alatt az eszköz tárgyi eszközként (AN.III) a lízingbevevő mérlegében szerepel (kivéve, ha a lízingbevevő nem követ el fizetési mulasztást a lízingdíjak kiegyenlítésében). A lízingbe adást követően elszámolandó értékcsökkenést (K.1) a lízingbevevő számláin kell kimutatni. A lízing időtartamának végén (i) a lízingbevevő vagy megvásárolja az eszközt maradványértéken és ekkor az az ő mérlegében marad, vagy (ii) az eszköz visszakerül a lízingbeadóhoz, ezt a lízingbevevőnél negatív bruttó állóeszköz-felhalmozásként kell kimutatni, így az kikerül a lízingbevevő mérlegéből, és vagy a lízingbeadó, vagy annak a harmadik félnek a mérlegébe kerül be, akinek azt a lízingbeadó továbbadja.
9. Ha a lízingbevevő egy végső fogyasztóként fellépő háztartás, akkor a tartós terméket úgy kell kezelni, mintha azt a lízingbevevő a lízingidő kezdetén végső fogyasztás céljára megvásárolta volna, ami annyit jelent, hogy a lízingelt eszköz piaci beszerzési ára része a lízingbevevő végső fogyasztási kiadásának (P.3) a lízingidőszak kezdetekor, továbbá hogy az eszköz csak mint tartós fogyasztási cikk jelenik meg a lízingbevevő vagyonmérlegének emlékeztető tételében.

A lízingbeadó imputált hitelt (F.4) nyújt a lízingbevevőnek. E kölcsön tőkerészét a lízingbe vett eszköz piaci beszerzési ára plusz az átruházás költségei (ha vannak) képezik. A fennálló imputált hitel (AF.4) a lízingbeadó és a lízing-

bevevő mérlegében egyaránt szerepel, az egyiknél pénzügyi eszközként, a másiknál kötelezettségként. A lízingdíjösszegeket úgy kezeljük, mint amelyek két elemből állnak: a tőketörlesztésből (F.4) és a kamatfizetésből (D.41), miközben végső visszafizetésük időben egybeesik a pénzügyi lízing időtartamának lejártával.

10. Az imputált kölcsön kamatlába implicit módon van meghatározva, ezért a lízingidő alatt halmozódó törlesztések pontosan megegyeznek a tőkerésszel. Amikor a lízingdíj összege időről-időre változatlan marad, akkor a lízingdíjon belül a kamatnak megfelelő rész időben csökkenő, miközben a tőketörlesztő rész ugyanilyen mértékben növekvő összegű, éppen úgy, mint egy egyenlő részletekben fizetendő kölcsön esetében. Amikor a tőkerész, a lízingdíj és a lízingidő hossza minden szerződés vonatkozásában ismert, akkor a kamatláb, a kamatfizetés és a törlesztés állandó képletek segítségével könnyen kiszámítható. Ha azonban nem állnak rendelkezésre részletes adatok valamennyi lízingszerződésről, a gyakorlat ilyen esetet ismer, akkor ésszerű feltevések alapján kell e számításokat elvégezni. Számos ország üzleti könyvelése az itt leírtakhoz hasonlóan kezeli a pénzügyi lízinget, ami sokat javít az adatokkal kapcsolatos helyzeten.
11. A pénzügyi lízing lízingbeadóinak termelőtevékenysége a pénzügyi közvetítés. A lízingbeadók általában nem számítanak fel külön díjat pénzügyi közvetítési szolgáltatásaikért. Ezért kibocsátásuk főleg vagy kizárólag a pénzügyi közvetítői szolgáltatás közvetett módon mért díja (FISIM), aminek kiszámítása más pénzközvetítéshez hasonlóan történik: kapott tulajdonosi jövedelem mínusz fizetett kamat, a saját tőke befektetéséből származó tulajdonosi jövedelem nélkül ⁽¹⁾. A pénzügyi lízing esetében egyes lízingbeadók akkor vállalnak kötelezettséget más független egységek felé, amikor a fizetett kamat nyomon követhető és a FISIM számítása közvetlen módon történik. Egyéb lízingbeadók csak anyavállalataik felé vállalnak kötelezettséget, amikor a fizetett kamat nehezen követhető nyomon. Ez utóbbi esetben szükség lehet a fizetett kamat összegének a megfelelő kamatláb segítségével történő becslésére.

A pénzügyi lízingcégeket az S.123 „Egyéb pénzügyi közvetítők a biztosítótársaságok és a nyugdíjalapok kivételével” intézményi alszektorba kell sorolni. A tevékenységet a NACE Rev. 1 szerint a 65.21 „Pénzügyi lízing” alá kell besorolni.

12. A pénzügyi lízing ESA szerinti elszámolását követve a lízingbe adott eszköz nem jelenik meg a lízingbeadó számláinak egyikén sem. Lehet tehát a lízingbeadó akár rezidens, akár nem rezidens, ennek semmi jelentősége sincs magának az eszköznek az elszámolását illetően. Ha az eszköz gyártója vagy eladója rezidens, a lízingbevevő azonban nem rezidens, akkor a lízingbe adott eszközt úgy kell kezelni, mintha az exportra kerülne (P.61) akkor, amikor a lízingbevevő azt birtokba veszi, tehát a lízingidőszak kezdetekor. Ha a gyártó/eladó nem rezidens, a lízingbevevő viszont rezidens, akkor az eszközt a lízingidőszak kezdetekor importnak (P.71) tekinti a rendszer.

Ha a lízingbeadó rezidens, a lízingbevevő viszont nem, akkor egy rezidens egység (a lízingbeadó) imputált kölcsönt (F.4/AF.4) nyújt egy nem rezidens egységnek (a lízingbevevőnek). Ha a lízingbeadó nem rezidens, a lízingbevevő viszont rezidens, akkor az imputált kölcsönt egy nem rezidens egység (a lízingbeadó) nyújtja egy rezidens egységnek (a lízingbevevőnek). A kifizetett lízingdíjakat, akár csak a rezidens egységek közötti lízingműveletek esetében, kamatfizetésre (D.41) és tőketörlesztésre (F.4) kell felosztani.

Részletre vétel

13. A tartós javakat úgy kell elszámolni, mintha azt a vásárló azon a napon, amikor birtokába került, megvásárolta volna, mégpedig azon az áron, amit egy készpénzügylet keretében fizetett volna érte. A vásárló ezzel egyenértékű imputált kölcsönben (F.4/AF.4) részesül. Az ESA ugyanazzal a módszerrel bontja a vásárló által a finanszírozó egységnek fizetett összegeket tőketörlesztésre (F.4) és kamatfizetésre (D.41), mint amit a pénzügyi lízing esetében alkalmaz.

A részletvásárlási szerződések finanszírozói által végzett termelőtevékenység a pénzügyi közvetítés. Mivel ezek az egységek explicit díjat általában nem számítanak fel szolgáltatásaikért, ezért kibocsátásuk egészét a pénzügyi közvetítői szolgáltatás közvetett módon mért díja (FISIM) képezi, aminek kiszámítása a következő módon történik: kapott tulajdonosi jövedelem mínusz fizetett kamat, a saját tőke befektetéséből származó tulajdonosi jövedelmek nélkül. A pénzügyi lízinghez hasonlóan előfordulhat, hogy a fizetett kamat összegét nehéz nyomon követni, és ezért azt becsléssel kell megállapítani.

14. A NACE Rev. 1 a részletvásárlási szerződések finanszírozóit a 65.22 „Egyéb hitelnyújtás” osztályba sorolja. A részletvásárlási lehetőséget biztosító vállalatok az S.123 „Egyéb pénzügyi közvetítők a biztosítótársaságok és a nyugdíj-

⁽¹⁾ A további részleteket lásd a 3. fejezet 3.63. pontjában.

lapok kivételével” intézményi alszektorhoz tartoznak, de a részletvásárlási szerződések finanszírozói az S.14 „Háztartások” szektorban is felbukkannak.

Ha a vásárló nem rezidens, a finanszírozó viszont rezidens, az árut úgy kell kezelni, mintha exportra kerülne (P.61) akkor, amikor a vásárló annak birtokába kerül. A finanszírozó ebben az esetben egy nem rezidens egységnek (a vásárlónak) nyújt kölcsönt (F.4/AF.4). Ha a vásárló rezidens egység, a finanszírozó viszont nem, az árut úgy kell elszámolni, mintha azt importra kerülne (P.71) akkor, amikor azt a vásárlónak leszállítják, aki ezzel egy időben kölcsönt (F.4/AF.4) kap a nem rezidens finanszírozótól. A tőketörlesztéseket (F.4) és a kamatfizetéseket (D.41) ugyanúgy kell kezelni, mint a nem rezidens egységeket is magában foglaló pénzügyi lízing esetében.

III. MELLÉKLET

BIZTOSÍTÁS

BEVEZETÉS

1. A biztosításnak két fő típusa van: a társadalombiztosítás és az egyéb biztosítás.

A társadalombiztosítás a következőképpen bontható tovább:

- a) állami társadalombiztosítási rendszerek;
- b) magán biztosítási rendszerek; valamint
- c) a munkaadók által fenntartott nem alapszerű társadalombiztosítási rendszerek.

Az egyéb biztosítások így bonthatók:

- a) egyéb életbiztosítás, valamint
- b) egyéb nem életbiztosítás.

A viszontbiztosítást és a biztosítást kiegészítő tevékenységet e fejezet külön pontjai tárgyalják. Ezek a témák elsősorban az egyéb biztosítással függenek össze, azonban kapcsolódhatnak a társadalombiztosításhoz is.

FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

Társadalombiztosítás

2. A társadalombiztosítási rendszerek olyan rendszerek, amelyekbe társadalombiztosítási hozzájárulást munkavállalók vagy egyéb magánszemélyek, illetve munkavállalók nevében a munkaadók fizetnek azért, hogy megszerezzék a társadalombiztosítási juttatásra való jogosultságot munkavállalók vagy egyéb hozzájárulást fizetők, illetve ezek eltartottjai vagy haláluk után hátramaradott családtagjai számára. A társadalombiztosítási rendszerek a szociális kockázatokra, illetve szükségletekre ⁽¹⁾ terjednek ki. Eltérően a társadalombiztosítási jellegű társadalmi juttatásoktól, a társadalombiztosítási juttatásokban való részesedésnél feltétel a rendszerben való részvétel.
3. A társadalombiztosítási rendszerek gyakran kollektív alapon szerveződnek azért, hogy az egyes érintettek ne külön, saját nevükben legyenek kénytelenek megkötni biztosításukat. Azonban van néhány társadalombiztosítási rendszer, amely esetleg megengedi, sőt akár meg is követelheti, hogy a leendő biztosítottak saját néven kössenek biztosítást. Az egyénileg megkötött biztosítások akkor tekinthetők a társadalombiztosítási rendszer alá tartozóknak, ha kiterjednek a szociális kockázatokra, illetve szükségletekre és az alábbi három feltétel közül legalább egy teljesül:
  - a) a rendszerben való részvétel vagy jogszabályi előírás vagy az alkalmazás feltételeként kötelező;
  - b) a rendszert egy csoport nevében működtetik és az a csoport tagjaira korlátozódik; vagy
  - c) a munkaadók a munkavállalók nevében fizetik a hozzájárulásokat.

Az állam társadalombiztosítási rendszerei

4. Ezeket a rendszereket költségvetési szervek hozzák létre, ellenőrzik és finanszírozzák a közösség egészére vagy jelentős részeire kiterjedően. Az állam társadalombiztosítási rendszerei lehetnek alapszerűek vagy nem alapszerűek. Az elkülönített alapok a költségvetés tulajdonában maradnak, és nem kerülnek a rendszer kedvezményezettjei tulajdonába. A társadalombiztosítási rendszerek bevételei főleg a magánszemélyek és a munkavállalók nevében a munkaadók által befizetett hozzájárulásokból állnak, azonban magukban foglalhatják más költségvetési szervek transzfereit is. A társadalombiztosítási rendszerekben való részvétel általában, bár nem minden esetben kötelező. A magánszemélyek részére kifizetett juttatások nem feltétlenül a hozzájárulás formájában korábban befizetett összegek függvénye.

⁽¹⁾ A szociális kockázatok, illetve szükségletek meghatározását ld. a 4. fejezet 4.83–4.86. pontjában.

Meg kell jegyezni, hogy a költségvetési szerv által saját munkavállalói számára megszervezett társadalombiztosítási rendszereket nem a társadalombiztosítási rendszerek, hanem a magánbiztosítási vagy a nem alapszerű társadalombiztosítási rendszerek közé kell sorolni.

Magán tőkefedezeti társadalombiztosítási rendszerek

5. E rendszereknek két kategóriája létezik. Az egyikbe azok a rendszerek tartoznak, amelyekben a társadalombiztosítási hozzájárulásokat mind a munkaadóktól, mind pedig a munkavállalóktól független szervezeti egységeket képező biztosítóintézetekbe vagy önálló nyugdíjalapokba fizetik be. Ezek a biztosítóintézetek illetve önálló nyugdíjalapok kezelik a képzett alapokat és fizetik a társadalombiztosítási juttatásokat. A másik kategóriába azok a rendszerek tartoznak, amelyekben a munkaadók különleges tartalékokat képeznek a társadalombiztosítási juttatások költségeinek fedezetéül. Ezeket a tartalékokat az egyéb tartalékoktól elkülönítetten kezelik ugyan, de azok nem képeznek a munkaadóktól független szervezeti egységeket; ezek a nem önálló nyugdíjalapok.

A munkaadók által fenntartott nem alapszerű társadalombiztosítási rendszerek

6. E rendszerekben a munkaadók saját forrásból, erre a célra külön tartalékalapok létrehozása nélkül fizetik a társadalombiztosítási juttatásokat munkavállalóik, volt munkavállalóik, illetve azok eltartottjai részére.

Egyéb biztosítás

7. Az egyéb biztosítás bizonyos kockázatoknak kitett szervezeti egységek részére biztosít pénzügyi védelmet előre meghatározott, esetleges események következményeivel szemben. Ez egyben a pénzügyi közvetítés egyik formája is, ahol a biztosítottaktól összegyűjtött pénzeszközöket biztosítástechnikai tartalékot képező pénzügyi vagy egyéb eszközökbe fektetik a biztosítási kötvényekben meghatározott események előfordulása nyomán támasztható jövőbeli kárigények kielégítése céljából.

Előfordulhat, hogy a háztartások által megkötött egyéb biztosítások ugyanazokra a kockázatokra, illetve igényekre terjednek ki, mint amelyekre a társadalombiztosítási rendszerek. Azonban a háztartások egyéb biztosításai abban különböznek a társadalombiztosítástól, hogy az egyéb biztosításokat az egyes háztartások munkaadóiktól és a kormányzattól függetlenül, saját elhatározásukból saját javukra kötik meg.

Egyéb életbiztosítás

8. Egyéb életbiztosítási kötvény tulajdonosai kizárólag rezidens vagy nem rezidens háztartások lehetnek. A biztosított rendszeresen díjat fizet a biztosítónak, és ennek fejében a biztosító garantálja, hogy az elért adott időpontjában vagy még azt megelőzően, a biztosított halála esetén juttatást fizet. Amennyiben a biztosított a biztosítási szerződésben rögzített lejáratú idő előtt felmondja szerződését, úgy a biztosítótól részleges juttatásra jogosult. Ez azt jelenti, hogy a biztosított vagy túlélő családtagjai részére biztosítási kifizetés mindig történik. Azokat az általában határidős biztosításnak nevezett biztosításokat, amelyekre egyéb körülmények között nem, csakis halál esetén fizetnek, nem az egyéb életbiztosítások, hanem az egyéb nem életbiztosítások közé kell sorolni. A biztosítóintézetek számlavezetési módja miatt a gyakorlatban nem mindig lehet különválasztani a határidős biztosításokat az egyéb életbiztosításoktól. Ilyen helyzetben előfordulhat, hogy a határidős biztosítást tisztán gyakorlati okokból ugyanúgy kell kezelni, mint az életbiztosítást.

Az életbiztosítás alapján támasztott követelésnek egyösszegű kifizetéssel vagy évjáradék formájában lehet eleget tenni. A követelés lehet rögzített összegű, de lehet változó is aszerint, hogy a biztosítási szerződés ideje alatt a biztosítási díjak befektetéséből mekkora jövedelem képződött („nyereségrészesedéssel összekapcsolt” biztosítások). A nyereségrészesedéssel összekapcsolt biztosítás egyik speciális fajtája a befektetési alaphoz kötött biztosítás, ahol a követelés összege az elkülönített alap értékének megfelelően változik.

Egyéb nem életbiztosítás

9. A szervezeti egységek bármelyik típusa lehet egyéb nem életbiztosítási kötvény tulajdonosa. Az egyéb nem életbiztosítások közé a határidős biztosítás, továbbá a haláleseten kívül minden kockázatra, pl. balesetre, betegsége vagy tüzesetre kiterjedő biztosítás tartozik. A kárigények kiegyenlítése általában egy összegben történik, de a járadékfizetés sem kizárt. Az egyéb nem életbiztosítások esetében biztosítási kártérítés kifizetésére nem minden esetben kerül sor. A kárigénnyel fellépők száma jellemzően messze elmarad a kötvénytulajdonosok számától. Az egyes kötvénytulajdonosok szempontjából még hosszabb távon sincs összefüggés a befizetett biztosítási díjak és a kapott biztosítási kártérítések nagysága között.

Viszontbiztosítás

10. A kötvénytulajdonosoknak biztosítási szolgáltatásokat nyújtó biztosítóintézetek a vállalt kockázatokat gyakran átruházzák más biztosítókra. Ezek a biztosítóintézetek közötti gazdasági műveletek a viszontbiztosítások.

Viszontbiztosítási gazdasági művelet tárgya egyaránt lehet életbiztosítás és nem életbiztosítás. A viszontbiztosítást végző biztosítóintézetek párhuzamosan folytathatnak viszontbiztosítási tevékenységet és nyújthatnak biztosítási szolgáltatásokat a kötvénytulajdonosoknak, de lehetnek kifejezetten viszontbiztosításra specializálódott intézetek is.

Biztosítást kiegészítő tevékenységek

11. A biztosítást kiegészítő tevékenységet végzők olyan egységek, amelyek elsősorban biztosítással szorosan összefüggő tevékenységet folytatnak, de maguk nem vállalnak kockázatokat. A biztosítást kiegészítő tevékenységet végzők közé különösen a következők tartoznak:
- a) biztosítási ügynökök;
  - b) biztosítóintézeteket és nyugdíjalapokat segítő nonprofit magánintézmények;
  - c) egységek, amelyek fő tevékenysége a biztosítóintézetek és a nyugdíjalapok, továbbá a biztosítási piacok felügyeletének ellátása.

KEZELÉS A SZÁMLÁKBAN

12. Az egyszerűbb magyarázat kedvéért a különböző biztosítási típusok alább következő ismertetésének középpontjában azok az esetek állnak, amelyekben csak rezidens egységek érintettek. Az egyes pontok végén a nem rezidens egységekre vonatkozó esetek sajátosságai is szerepelnek.

Társadalombiztosítás

Az állam társadalombiztosítási rendszerei

13. Az ilyen rendszerek irányítóinak kibocsátása az államháztartás kibocsátásának része, amelynek értékelése költségalapon történik. Következésképpen e társadalombiztosítási rendszerek esetében szolgáltatási díjat nem lehet elszámolni.

Az állam társadalombiztosítási rendszereibe a munkaadók által fizetett tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásokat (D.121) a munkavállalói jövedelem részeként kell kezelni, és ezek a jövedelmek keletkezése számlán a munkaadók sektora által fizetett és az elsődleges jövedelemelosztási számlán a háztartások sektora által kapott tételként szerepelnek. A munkaadók által fizetett hozzájárulások a jövedelmek másodlagos elosztása számlán újra megjelennek a munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai (D.6111) részeként; ezt a háztartások sektora fizeti, és az államháztartás kapja. A munkavállalók társadalombiztosítási hozzájárulásait (D.6112), továbbá az önálló vállalkozók és az alkalmazásban nem állók hozzájárulásait (D.6113) szintén a jövedelmek másodlagos elosztása számlán kell elszámolni a háztartások sektora által fizetett és az államháztartás által kapott tételként. A pénzügyi társadalmi juttatások (D.621) az államháztartás által fizetett és a háztartások által kapott tételként szerepelnek a jövedelmek másodlagos elosztása számlán, míg a társadalombiztosítás természetbeni juttatásai a természetbeni jövedelmek újraelosztása számlán az államháztartás által fizetett és a háztartások által kapott, D.6311 és D.6312 tételeknél szerepelnek.

14. A költségvetési társadalombiztosítási rendszereket irányító egységeket az S.1314 „Társadalombiztosítási alapok” alszektorba kell sorolni. A tevékenység besorolása a NACE rev. 1 alapján: 75.30 „Társadalombiztosítás”.

Ha egy rezidens munkavállaló nem rezidens munkaadónál dolgozik, akkor a munkaadó által fizetett társadalombiztosítást a külföld által fizetett tételként kell feltüntetni az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek külföld számlán. Amennyiben a munkavállaló nem rezidens kormányzat által fenntartott társadalombiztosítási rendszernek is részese, úgy az államháztartást rendszeresen érintő összes fizetett és kapott tételt a külföld fizeti és kapja, amit az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek külföld számlán kell elszámolni. Az ESA-ban viszont természetbeni társadalmi transzferek csak rezidens egységek között fordulnak elő. Ezért a nem rezidens társadalombiztosítási rendszerek rezidensek részére biztosított juttatásai pénzügyi társadalmi juttatásként (D.62) jelennek meg.

Ha egy nem rezidens munkavállaló rezidens munkaadónál dolgozik, akkor a munkaadó által fizetett hozzájárulások a külföld által kapott tételként kell elszámolni az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek külföld számlán.

Amennyiben egy rezidens társadalombiztosítási rendszer nem rezidens munkavállalóra terjed ki, úgy a munkavállaló és az államháztartás közötti gazdasági műveleteket az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek külföld számlán kell elszámolni. A nem rezidens munkavállalók részére biztosított juttatásokat értelemszerűen pénzügyi társadalmi juttatásként (D.6.2) kell elszámolni.

Az A.III.1 tábla példát mutat be az államháztartás társadalombiztosítási rendszereinél elszámolt folyamatokra.

Magán tőkefedezeti társadalombiztosítási rendszerek

15. Az önálló és a nem önálló alapok által finanszírozott biztosítási rendszereket eltérő módon kell kezelni. Az önálló alapok esetében a szolgáltatási díjat a következőképpen kell kiszámítani (A):

tárgyidőszakra járó összes tényleges hozzájárulás
 plusz összes hozzájárulás-kiegészítés
 mínusz esedékes juttatások
 mínusz nyugdíjalapok tartalékainak növekedése (plusz csökkenése).

16. A négy tétel mindegyikét eszköztartási nyereség, illetve veszteség nélkül kell elszámolni. Az összes hozzájárulás-kiegészítés egyenlő a biztosítottak tulajdonosi jövedelmével, amely jövedelem a magán társadalombiztosítási alapok biztosítástechnikai és nyugdíjcélú tartalékainak befektetéséből származik. Az ESA ezeket a kötvénytulajdonosok tulajdonában lévő tartalékként tartja számon, akik ezért megkapják a tartalékokból képződött jövedelmet. A szolgáltatási díjat az önálló alapok kibocsátásaként (P.1), illetve a háztartási szektor végső fogyasztási kiadásaként (P.3) kell elszámolni.

A nem önálló alapok esetében szolgáltatási díj számítására nem kerül sor. Az ilyen alapok kezelésének költségei egyéb költségelemekkel együtt a munkaadók termelési számláján szerepelnek.

17. A fennmaradó gazdasági műveletek az önálló és a nem önálló alapokra egyaránt érvényes. A munkaadó által fizetett tényleges társadalombiztosítási hozzájárulás (D.121) a munkavállalói jövedelem részeként szerepel, amit a munkaadói szektor fizet a jövedelmek keletkezése számlán, és a munkavállalók háztartásai kapnak az elsődleges jövedelemelosztási számlán. Munkaadói szektor bármelyik gazdasági szektor lehet, beleértve a kormányzatot és a háztartásokat (mint munkaadókat) is. A biztosítottak tulajdonosi jövedelme (a D.4 egy része) az elsődleges jövedelemelosztási számlán jelenik meg az alap szektora által fizetett és a háztartások szektora által kapott tételként. A rezidens önálló alapok a biztosítóintézetek és nyugdíjalapok alszektorhoz (S.125) tartoznak. A nem önálló alapok nyilvánvalóan ugyanahhoz a szektorhoz tartoznak, mint az érintett munkaadók. A NACE rev. 1 a nyugdíjalapokat a 66.02 „Nyugdíjalap” alágazatba sorolja.

18. A munkaadó által fizetett tényleges társadalombiztosítási hozzájárulást a jövedelmek másodlagos elosztása számlán a D.6111 tételen belül, a háztartások által fizetett és az alap szektora által kapott tételként ismét el kell számolni. A munkavállalók által fizetett társadalombiztosítási hozzájárulást (D.6112), továbbá az önálló vállalkozók és a nem foglalkoztatott személyek hozzájárulásait (D.6113) szintén a háztartások által fizetett és az alap szektora által kapott tételként kell elszámolni a jövedelmek másodlagos elosztása számlán. A munkavállalók, az önálló vállalkozók és a nem foglalkoztatott személyek hozzájárulásainak összege egyenlő a közvetlen kifizetések és a biztosítottak tulajdonosi jövedelmének az összegével, levonva ebből a szolgáltatási díjat (az utolsó tétel értéke a nem önálló alapok esetében nulla). A magán biztosítási alapok juttatásai, beleértve a nyugdíjakat, a jövedelmek másodlagos elosztása számlán az alapok által fizetett és a háztartások által kapott tételként szerepelnek. A magán biztosítási alapok összes juttatása, a meghatározásnak megfelelően, a D.62 pénzügyi társadalmi juttatások része.

19. A pénzügyi számlán feltüntetett tétel a következő két összetevőből áll:

- a) biztosítási díjelőlegek és a függő károk tartalékai (F.62), amelyek a fizetendő és a járó hozzájárulások, illetve esedékes és a fizetendő juttatások közötti különbségeket ⁽¹⁾ foglalják magukba. Megegyezés alapján ez a tétel

⁽¹⁾ A tárgyidőszak során felmerült kockázatokat fedező ténylegesen járó hozzájárulás összege általában eltér a ténylegesen fizetendő hozzájárulás összegétől. Ez utóbbi gyakran nemcsak a folyó időszak, hanem későbbi időszakok kockázataira is kiterjed. Ehhez hasonlóan az esedékes juttatások összege nem mindig egyenlő a fizetendő juttatások összegével. Előfordulhat ugyanis, hogy az egyik elszámolási időszak alatt bekövetkező esemény nyomán esedékessé váló juttatás kifizetésére csak egy későbbi időszakban kerül sor.

változásként (szükség esetén negatív előjelű változásként) szerepel az alapok kötelezettségei és a háztartások eszközei sorában;

- b) a háztartások nettó részesedése a nyugdíjalapok tartalékaiból (F.612) ugyancsak változásként (szükség esetén negatív előjelű változásként) jelenik meg az alapok kötelezettségei és a háztartások tartalékai között. Ennek a tételnek a nagysága azonos a munkaadók és a munkavállalók által fizetett nyugdíjjáruléknak a kifizetett nyugdíjjal csökkentett összegével, amelyet a jövedelmek másodlagos elosztása számlán kell elszámolni.

20. Mivel az F.612 és az F.62 a pénzügyi számla tételei, ezért a háztartások szektorának mérlegében eszközként, az alap szektorának vagyónmérlegében pedig kötelezettségeként jelenik meg.

A magánnyugdíjpénztárak nettó vagyonváltozását (D.8) a rendelkezésre álló jövedelem felhasználása számlán a háztartások által kapott és az alapok által fizetett korrekciós tételként kell elszámolni. Ez a tétel a pénzügyi számlán feltüntetett tétel második összetevőjének felel meg.

A magán társadalombiztosítási alapok tartalékainak növelése céljából a munkaadók és az államháztartás esetenként rendkívüli befizetést teljesít ezekbe az alapokba. Az ilyen befizetéseket a tőkeszámlán a munkaadó szektora, vagy az államháztartás által fizetett és az alap szektora által kapott egyéb tőketranszferként (D.99) kell elszámolni. Mivel a társadalombiztosítási alapok tartalékait úgy kell kezelni, mintha azok a háztartási szektor tulajdonában lennének, az alap szektora és a háztartási szektor között egy kapcsolódó korrekcióra van szükség. Ezt a korrekciót az alap szektora által fizetett és a háztartási szektor által kapott egyéb tőketranszferként (D.99) kell elszámolni.

21. Ha egy rezidens munkavállaló nem rezidens munkaadónál dolgozik, akkor a munkaadó által fizetett tényleges társadalombiztosítási hozzájárulást (D.121) a külföld által fizetett és a háztartási szektor által kapott munkavállalói jövedelem részeként kell elszámolni. Ha a munkaadó nem rezidens, a nem önálló társadalombiztosítási alapok is nem rezidensek lesznek, míg az önálló alapok egyaránt lehetnek rezidensek vagy nem rezidensek. Ha a munkavállaló egy nem rezidens alap ügyfélkörébe tartozik, a háztartási szektor és az alap szektora közötti összes gazdasági folyamatot a háztartási szektor és a külföld közötti gazdasági műveletként kell feltüntetni. A szolgáltatási díjat (az önálló, nem rezidens alapok esetében) a szolgáltatás importjaként (P.72) kell elszámolni. A biztosítástechnikai tartalékok (F.6) nettó részesedésének változása a külföld pénzügyi számláján szerepel, miközben a fennmaradó gazdasági folyamatok az elsődleges jövedelmek és folyó transzferok külföld számlára kerülnek.
22. Ha egy nem rezidens munkavállaló rezidens munkaadónál dolgozik, akkor a munkaadó által fizetett tényleges társadalombiztosítási hozzájárulás (D.121) a munkavállalói jövedelemnek a munkaadó szektora által fizetett és a külföld által kapott részét képezik. Ha a nem rezidens munkavállaló rezidens társadalombiztosítási alap ügyfele, akkor a szolgáltatás díját szolgáltatásexportként (P.62) kell elszámolni. Az alap és a munkavállaló közötti összes egyéb folyamat az alap szektora és a külföld közötti gazdasági műveletként szerepel.

Különösen nem rezidens egységek részvétele esetén előfordulhat, hogy nem áll rendelkezésre az összes szükséges adat. A számításokat ilyen esetben néhány elszámolandó tételnél feltevésekre kell alapozni.

Az A.III.2 tábla a magán tőkefedezeti társadalombiztosítási rendszereknél elszámolt folyamatokra közöl példát.

A munkaadók által fenntartott nem alapszerű társadalombiztosítási rendszerek

23. A nem alapszerű társadalombiztosítási rendszerek működtetésének költségei, a nem önálló alapokból finanszírozott rendszerekhez hasonlóan, más költségelemekkel együtt a munkaadó termelési számláján szerepelnek, így szolgáltatási díjat nem kell elszámolni.

Mivel a nem alapszerű társadalombiztosítási rendszerek nem képeznek az őket működtető munkaadóktól elkülönülő szervezeti egységeket, ezért az összes gazdasági művelet a munkaadó szektora és a háztartási szektor között zajlik.

24. Az ESA megközelítése szerint a nem alapszerű rendszert működtető munkaadó munkavállalói nevében a rendszernek imputált hozzájárulást fizet. Ez az imputált társadalombiztosítási hozzájárulás (D.122) a munkavállalói jövedelemnek az a része, amit a jövedelmek keletkezése számlán a munkaadó fizet, és amelyet az elsődleges jövedelemelosztási számlán a háztartások kapnak meg. A munkaadó imputált hozzájárulása (D.612) a jövedelmek másodlagos elosztása számlán mint a háztartások által fizetett és a munkaadó által kapott tétel ismét megjelenik. E hozzájárulás összegét a munkaadó későbbi juttatásfizetési kötelezettségeivel kapcsolatban kell meghatározni. A gyakorlatban viszont a hozzájárulás megállapításainál általában el kell érni, hogy a munkavállalók által fizetett társadalombiztosítási hozzájárulásokkal csökkentett hozzájárulás egyezzen meg a tárgyidőszak során fizetendő juttatásokkal.
25. Ha vannak munkavállalók által fizetett tényleges hozzájárulások, azokat a D.6112 részeként kell elszámolni, mint amelyekbe a háztartások fizetnek és amelyet a munkaadó szektorra kap. A jövedelmek másodlagos elosztása számla a nyugdíjakat és az egyéb juttatásokat is feltünteti a D.62 részeként, amelyet a háztartások kapnak és a munkaadó fizet.

A nem alapszerű társadalombiztosítási rendszerek nyilvánvalóan ugyanahhoz a gazdasági szektorhoz tartoznak, mint a kérdéses munkaadó. A NACE Rev. 1 ezeket kiegészítő tevékenységnek tekinti.

26. Ha egy rezidens munkavállaló nem alapszerű társadalombiztosítási rendszert működtető nem rezidens munkaadónál dolgozik, az összes gazdasági művelet a háztartási szektor és a külföld között zajlik, amit az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek külföld számlán kell elszámolni. Ha egy nem rezidens munkavállaló dolgozik egy ilyen rendszeren fenntartó rezidens munkaadónál, az összes gazdasági műveletre a külföld és a munkaadó szektorra között kerül sor, amit az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek külföld számláján kell elszámolni.

Az A.III.3 tábla arra mutat be egy példát, hogy a munkaadók által működtetett nem alapszerű társadalombiztosítási rendszereknél hogyan történik a gazdasági folyamatok elszámolása.

Egyéb biztosítás

27. Az egyéb, mind élet-, mind nem életbiztosítási szolgáltatások kibocsátását a következőképpen kell kiszámítani (B):

ténylegesen megszolgált biztosítási díjak
 plusz biztosítási díjkiegészítések
 mínusz esedékes követelések
 mínusz a vállalt kockázatok fedezetére és a nyereségrészesedésre jogosító biztosítások számára képzett biztosítástechnikai tartalékok növekedése (plusz csökkenése).

28. A tényleges megszolgált biztosítási díjak azok a tényleges biztosítási díjak, amelyek a tárgyidőszak során felmerült kockázatokat fedezik. A tényleges megszolgált biztosítási díjak összege általában nem egyenlő a tényleges biztosítási követelések összegével, mivel ez utóbbi gyakran nemcsak a tárgyidőszak, hanem későbbi időszakok kockázataira is fedezetet nyújt.

A biztosítási díjkiegészítések a biztosítottak tulajdonosi jövedelmével azonosak, és erre a jövedelemre a biztosítóintézetek biztosítástechnikai tartalékaik befektetésével tesznek szert, eltekintve a biztosítók saját tőkebefektetéséből származó jövedelmektől. A biztosítástechnikai tartalékok két elemből állnak: (a) előre befizetett biztosítási díjak és a függő károk tartalékai tételből, amely a megszolgált biztosítási díjak és az esedékes követelések, továbbá a fizetendő károk és a bekövetkezett károk közötti különbségekből adódik, valamint (b) a vállalt kockázatok fedezetére és a nyereségrészesedésre jogosító biztosítások számára képzett biztosítástechnikai tartalékok tételekből. Ez utóbbi elem csak az életbiztosításra vonatkozik. A biztosítástechnikai tartalékokat általában pénzügyi eszközökbe fektetik, ami kamat vagy osztalék formájában hoz jövedelmet. Azonban ezek a tartalékok például ingatlanba is befektethetők, és ebben az esetben működési eredmény formájában keletkezik jövedelem.

29. A bekövetkezett károk a tárgyidőszak alatt bekövetkezett káreseményekre vonatkoznak. Gyakran előfordul, hogy a kárigény a káresemény bekövetkeztének időszakához képest csak egy későbbi időszakban válik kifizethetővé. Ezért az esedékes követelések és a kifizetett károk összege nem egyenlő.

A vállalt kockázatok biztosítástechnikai tartalékának, valamint a nyereségrészesedésre jogosító biztosítások biztosítástechnikai tartalékának változásai az összegeket takarják, amelyeket a vállalt kockázatokra vonatkozó biz-

tosítástechnikai tartalékok, valamint a nyereségrészesedésre jogosító biztosítási kötvények tartaléka között osztnak fel azért, hogy a biztosítási kötvények által garantáltan kifizetésre kerülő tőkeösszegek felhalmozódjanak. Ezek a tartalékok kizárólag az életbiztosításra vonatkoznak.

A (B) egyenlet mind a négy tételét az eszköztartási nyereség és veszteség nélkül kell mérni.

Egyéb életbiztosítás

30. Az egyéb életbiztosítások teljes kibocsátását a (B) egyenlet szerint kell kiszámítani, és P.1 tételként a biztosítóintézetek és nyugdíjalapok alszektorának termelési számláján kell elszámolni. Az egyéb életbiztosítások kibocsátását, kivéve ha nem rezidens háztartások veszik igénybe, a rezidens háztartások végső fogyasztásként teljesen felhasználják. Az életbiztosítási szolgáltatások kibocsátását a rezidens és a nem rezidens háztartások által fizetett biztosítási díjak arányában kell felosztani a háztartási szektor és a külföld között. A rezidens háztartások által igénybe vett életbiztosítási szolgáltatásokat a háztartások végső fogyasztási kiadásának (P.3) részeként kell elszámolni, míg a nem rezidens háztartások által igénybe vett szolgáltatásokat a szolgáltatások exportjának (P.62) részeként.
31. Az életbiztosítás vonatkozásában van még két további gazdasági művelet, amelyeket el kell számolni. A biztosítottak tulajdonosi jövedelmét (a D.4 része) a elsődleges jövedelemelosztási számlán kell szerepeltetni, mint amelyet a biztosítóintézetek szektora fizet és a háztartások szektora kap. A háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból úgy szerepel a pénzügyi számlán, mint a háztartások eszközeinek és az életbiztosító társaságok kötelezettségeinek a változása (adott esetben negatív előjelű változás). A háztartások nettó részesedésének változása az életbiztosítási tartalékokból, a vállalt kockázatokra képzett biztosítástechnikai tartalékokban és a nyereségrészesedésre jogosító biztosításra képzett biztosítástechnikai céltartalékokban bekövetkezett változások következménye (F.611). A nettó részesedés változása egyenlő a ténylegesen fizetendő (nem a megszolgált) biztosítási díjak és a biztosítási díjkiegészítések összegével, levonva ebből a biztosítottak által kapott (nem a bekövetkezett) kártérítéseket és a szolgáltatások díját.
32. Mivel a pénzügyi számlán megjelenik ez a tétel (F.611), ezért a háztartások szektorának mérlegében (eszközként) és a biztosító szektorának vagyommérlegében (kötelezettségeként) is meg kell jelennie.

A biztosítottak tulajdonosi jövedelmét (biztosítási díjkiegészítéseket), ahogy a szolgáltatás díját is, a biztosítási díjak arányában kell felosztani a háztartások szektora és a külföld szektor között.

Szervezeti alapon az életbiztosító társaságok az S.125 tétel „Biztosítóintézetek és nyugdíjalapok” alatt vannak besorolva. A tevékenység besorolása a NACE Rev. 1 szerint a 66.01 „Életbiztosítás”.

33. Ha egy rezidens életbiztosító nem rezidens háztartásoknak nyújt biztosítási szolgáltatásokat, akkor a szolgáltatás díját szolgáltatásexportként (P.62) kell elszámolni. A biztosítottak tulajdonosi jövedelmét a biztosítási szektor kötelezettségeként és a külföld által kapott tételként kell elszámolni az elsődleges jövedelmek és folyó transferek külföld számláján. A nem rezidens háztartások életbiztosítási tartalékokból való nettó részesedésének változása a külföld pénzügyi számlájára kerül, mint a külföld eszközeinek és a biztosítási szektor kötelezettségeinek változása.

Amikor rezidens háztartások biztosítási fedezetet vásárolnak nem rezidens életbiztosítótól, az eljárás elvileg egyértelmű: a szolgáltatási díjat szolgáltatások importjaként (P.72) kell elszámolni, a biztosítottak tulajdonosi jövedelme az elsődleges jövedelmek és folyó transferek külföld számlán a külföld által fizetett és a háztartások által kapott tételként kerül elszámolásra, a nettó részesedés változása pedig a háztartások eszközeinek és a külföld kötelezettségeinek változásaként. Azonban a fenti tételek kiszámításához szükséges adatok rendszerint nem állnak rendelkezésre, többnyire csak a fizetett biztosítási díjak ismertek. Ezért feltevések szükségesek. Ilyenek a szolgáltatási díjak és a biztosítási díjak; a biztosítottak tulajdonosi jövedelme és a rezidens életbiztosítók díjbevétele; a rezidens háztartások által a nem rezidens életbiztosítóknak fizetett biztosítási díjak közötti arányszámok alkalmazása.

Az A.III.4 tábla az egyéb életbiztosítás esetében elszámolt folyamatokra hoz példát.

Egyéb nem életbiztosítás

34. Az egyéb nem életbiztosítók kibocsátásának (P.1) nagyságát a (B) egyenlet szerint kell kiszámítani, és a biztosítóintézetek és nyugdíjalapok alszektorának termelési számláján kell kimutatni. A nem életbiztosítási szolgáltatásokat folyó termelőfelhasználásként (P.2) bármelyik rezidens szektor, végső fogyasztásként pedig a háztartások szektora veheti

igénybe, amennyiben e szolgáltatások a háztartások végső fogyasztási kiadásának (P.3) részét képezik, de lehet ezeket a szolgáltatások exportjához (P.62) is sorolni. A folyó termelőfelhasználásként igénybe vett nem életbiztosítási szolgáltatásokat ágazatok szerinti bontásban kell részletezni.

A nem életbiztosítási kibocsátás teljes értékének becslésére a (B) egyenletet kell alkalmazni. A kibocsátást ezután az egyes szektorok által fizetett tényleges biztosítási díjak arányában kell felosztani a felhasználó szektorok és ágazatok között. Míg a háztartások kivételével az összes rezidens szektor kizárólag folyó termelőfelhasználás céljára veszi igénybe a nem életbiztosítási szolgáltatásokat, addig a háztartások szektora végső fogyasztás és folyó termelőfelhasználás céljára egyaránt. A háztartások által igénybe vett nem életbiztosítási szolgáltatásokat a fizetett tényleges biztosítási díjak arányában kell felosztani folyó termelőfelhasználásra és végső fogyasztásra. Azokat a biztosítási díjakat, amelyek egyértelműen a nem jogi személyiségű vállalkozások termelőtevékenységéhez kapcsolódnak, a folyó termelőfelhasználáshoz, míg a biztosítási díjak fennmaradó, háztartások által fizetett részét a végső fogyasztáshoz tartozónak kell tekinteni.

35. A biztosítottak tulajdonosi jövedelmét az elsődleges jövedelemelosztási számlán a D.4 kategóriának a biztosítási szektor által fizetett és a biztosítottak szektora által kapott részeként kell elszámolni. Ideális esetben a biztosítottak tulajdonosi jövedelmét a biztosítottak különböző szektoraihoz rendelt tartalékok arányában kell felosztani a szektorok között, de a gyakorlatban ez aligha valósítható meg. Ezért a biztosítottak tulajdonosi jövedelmét a biztosítottak különböző szektorai által fizetett tényleges biztosítási díjak arányában kell felosztani.
36. A nettó megszolgált biztosítási díjakat a jövedelmek másodlagos elosztása számlán az összes biztosított szektorainál mint fizetett és a biztosító szektornál mint kapott tételt kell elszámolni. A nettó megszolgált biztosítási díjak összegének kiszámítása: a tényleges megszolgált biztosítási díjakhoz hozzá kell adni a biztosítottak tulajdonosi jövedelmét, és le kell vonni az igénybe vett szolgáltatások értékét. A (B) egyenlet alapján a nettó megszolgált biztosítási díjak összege egyenlő az esedékes követelések összegével⁽¹⁾. A jövedelmek másodlagos elosztása számla a biztosítási szektor által fizetett és a biztosítottak összes szektora által kapott tételként az esedékes követeléseket is kimutatja. A nettó megszolgált biztosítási díjak és a bekövetkezett károk egyaránt a D.7 tétel „Egyéb folyó transzferek” részét képezik.

Bizonyos követelések olyan károk vagy balesetek alapján keletkeznek, amelyeket a biztosított okoz harmadik fél vagyontárgyában vagy személyében. Ilyen esetekben a megalapozott kárigényeket úgy kell elszámolni, mintha a biztosítóintézet a biztosított kiiktatásával közvetlenül fizetné meg a kárt a sérülést szenvedett félnek.

37. A pénzügyi számlán a biztosítottak nettó részesedése a nem életbiztosítási tartalékokban a biztosítottak eszközeinek és a biztosítási alszektor kötelezettségeinek változásaként jelenik meg. A nettó részesedés változása (F.62) a előre befizetett biztosítási díjak és a függő károokra képzett tartalékok következménye. Az F.62 kategória a nem életbiztosító vagyonmérlegében kötelezettségként, a biztosítottakéban pedig eszközként is megjelenik.

A nem életbiztosítók a NACE rev. 1 szerint a 66.03 „Nem életbiztosítás” alágazathoz tartoznak. Gazdasági szektoruk az S.125, „Biztosítóintézetek és nyugdíjalapok”.

38. Amikor nem rezidens egységek vásárolnak fedezetet rezidens nem életbiztosítóktól, a szolgáltatás díja szolgáltatások exportjaként (P.62) jelenik meg. A biztosítottak tulajdonosi jövedelmét, a nettó megszolgált biztosítási díjakat és az esedékes követeléseket egyaránt az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek külföld számlán kell elszámolni, míg a biztosítottak nettó részesedését a nem életbiztosítási tartalékokban a külföld pénzügyi számláján kell feltüntetni. A külföldre vonatkozó számítások ekkor már nem bonyolultabbak a bármely rezidens biztosított szektorral kapcsolatos számításoknál.

Amikor rezidens egységeket nem rezidens nem életbiztosítók biztosítanak, az adatok körül igencsak bonyolódik a helyzet. Rendszerint csak a fizetett biztosítási díjakra és a kapott követelésekre vonatkozó adatok állnak rendelkezésre. Ezért egy olyan egyszerűsített módszerhez kell folyamodni, amelyik figyelmen kívül hagyja a nem életbiztosítók

⁽¹⁾ Az esedékes követelések a kárigénnyel fellelők részére átutalandó összegeket jelentik. Az esedékes követelések fogalma így nem azonos a „károk ráfordításainak” fogalmával a biztosítóintézetek számláin, mivel ez utóbbi a kárrendezési költségeket is magában foglalja, amelyek a nemzeti számlákban vagy a folyó termelőfelhasználás, vagy a munkavállalói jövedelem részét képezik.

tási tartalékokat és azokból származó későbbi tulajdonosi jövedelmet. A szolgáltatások importjaként (P.72) elszámolt szolgáltatási díjat úgy kell kiszámítani, hogy a fizetett biztosítási díjakból le kell vonni a kapott követeléseket⁽¹⁾. A fizetett nettó biztosítási díjak összege egyenlő a fizetett biztosítási díjak és a szolgáltatás díjak különbözetével, ami ugyanaz, mint a kapott kártérítések értéke. A fizetett nettó biztosítási díjakat és a kapott biztosítási összegeket az elsődleges jövedelmek és folyó transzferek külföld számla mutatja ki.

Az A.III.5 tábla az egyéb nem életbiztosítás vonatkozásában elszámolt folyamatokra közöl példát.

Viszontbiztosítás

39. Az ESA a viszontbiztosítási műveleteket egyszerűbben számolja el, mint a közvetlen biztosítási műveleteket (ez utóbbiak alatt a biztosítóintézetek és a kötvénytulajdonosok közötti gazdasági műveletek értendőek). A lezajló gazdasági műveletek (megszolgált biztosítási díjak, esedékes követelések, jutalékok stb.) külön-külön történő kimutatása helyett a viszontbiztosítási műveleteket egyszerűen a viszontbiztosító által a közvetlen biztosítónak nyújtott szolgáltatásként kell kimutatni. E szolgáltatás értékét a viszontbiztosító és a közvetlen biztosító közötti összes forgalom egyenlegével kell mérni.

A rezidens élet- és nem életbiztosítók esetében a nyújtott viszontbiztosítási szolgáltatásokat kibocsátásként (P.1), míg a kapott viszontbiztosítási szolgáltatásokat folyó termelőfelhasználásként (P.2) kell elszámolni. A rezidens viszontbiztosítók által nem rezidens biztosítók részére nyújtott viszontbiztosítási szolgáltatások mint szolgáltatások exportja (P.62), míg a nem rezidens viszontbiztosítók által rezidens biztosítók részére nyújtott szolgáltatások mint szolgáltatások importja (P.72) szerepelnek.

40. A rezidens biztosítóintézetekre vonatkozóan a viszontbiztosítási szolgáltatások kibocsátására és folyó termelőfelhasználásra vonatkozó adatokat a biztosításstatisztika szolgáltatja. A viszontbiztosítási szolgáltatások exportjának és importjának kiszámítása már bonyolultabb lehet annak függvényében, hogy a nemzetközi fizetési mérlegstatisztikák hozzáférhetőek-e és minőségileg megfelelőek-e. Azonban a viszontbiztosítási szolgáltatások külső egyenlege könnyen levezethető a biztosítási statisztikák alapján.

A rezidens biztosítóintézetek közötti viszontbiztosítási műveleteket gyakran konszolidáltan kezelik. Azonban az ESA ajánlása szerint, hogy összhangban álljon az EK biztosításra vonatkozó irányelveiben foglaltakkal, a viszontbiztosítási szolgáltatásokat konszolidálás nélkül kell elszámolni. A rezidens egységek közötti viszontbiztosítási szolgáltatások akár konszolidáltak, akár nem, mégiscsak befolyásolják a biztosítási szolgáltatások kibocsátásának szintjét, ugyanakkor nem hatnak ki az olyan egyenlegező tételek alakulására, mint a hozzáadott érték, a működési eredmény és a megtakarítás.

Biztosítást kiegészítő tevékenységek

41. A biztosítást kiegészítő tevékenységet végzők kibocsátását a felszámított díjak, illetve jutalékok alapján kell értékelni. A biztosítóintézetek és a nyugdíjalapok számára üzleti társulás formájában dolgozó nonprofit intézmények esetében kibocsátásuk értékelésének alapját a társulás tagjai által fizetett tagdíjak összege jelenti. Ezt a kibocsátást a társulás tagjai folyó termelőfelhasználásként veszik igénybe.

Az elsősorban biztosítást kiegészítő tevékenységet végző szervezeti egységek az S.124, a „Pénzügyi kiegészítő tevékenységet végző vállalatok” tétel alatt található. A NACE Rev. 1 a tevékenységet a 67.20 alágazatba sorolja a „Biztosítás és nyugdíjalapkezelés kiegészítő szolgáltatásai” közé.

⁽¹⁾ Amennyiben ismertek, úgy a fizetett biztosítási díjak és a kapott biztosítási összegek helyett inkább a megszállt biztosítási díjak és az esedékes követelések adatait kell felhasználni.

BIZTOSÍTÁS: SZÁMSZERŰSÍTETT PÉLDA

A.III.1 – Az állam társadalombiztosítási rendszerei

Felhasználás

Forrás

Össze- sen	megfelelő tételi		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	megfelelő tételi		Össze- sen	
	Termé- kek és szolgá- latások számla	Külföld számla														Termé- kek és szolgá- latások számla	Külföld		
155		0	155	8	0	45	4	98	<i>jóvédelmek keletkezése számla</i>										
									D.121 Munkaadók tényleges társadalombiz- tosítási hozzájárulásai										
									<i>Elsődleges jóvédelmek elosztása számla</i>										
									D.121 Munkaadók magán tőkefedezeti rendszereknek teljesített tényleges társadalmi hozzájárulásai							0		155	155
155		0	155		155				<i>Jóvédelmek másodlagos elosztása számla</i>										
									D.6111 Munkaadók tényleges társadalombiz- tosítási hozzájárulásai							155	0	155	155
76		0	76		76				D.6112 Munkaadók tényleges társadalombiz- tosítási hozzájárulásai							76	0	76	76
32			32		32				D.6113 Önálló vállalkozók és alkalmazásban nem állók társadalombiztosítási hoz- zájárulásai							32	0	32	32
232		0	232			232			D.621 Társadalombiztosítás pénzbeni juttatá- sai							232	0	232	232
									<i>Természetbeni jövedelem újraelosztása számla</i>										
78			78			78			D.6311 Természetbeni társadalombiztosítási juttatások, visszatérítések							78		78	78
65			65			65			D.6312 Egyéb természetbeni társadalombiz- tosítási juttatások							65		65	65

Felhasználás

Forrás

Össze- sen	megfelelő tételei		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	S.1	megfelelő tételei		Össze- sen
	Termé- kek és szolgá- latások számla	Külföld számla															Termé- kek és szolgá- latások számla	Külföld	
11			11	Háziartá- sokat segítő nonprofit intézmé- nyek	Háziartá- sok	Állam- háziartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi számla F.612 Háziartások nettó részesedése a nyugdíjalapok tartalékaiból				11		11	0			11
1			1	Teljes gazdaság	1				F.62 Biztosítási díjelőlegek és függő károk tartalékai				1		1	1			1

A.III.3 – Munkaadók által működtetett nem alapszerű rendszerek

Felhasználás

Forrás

Össze- sen	megfelelő tételei		S.1	S.15	S.14	S.13	S.12	S.11	Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	S.11	S.12	S.13	S.14	S.15	S.1	S.1	megfelelő tételei		Össze- sen
	Termé- kek és szolgá- latások számla	Külföld számla															Termé- kek és szolgá- latások számla	Külföld	
19		0	19	Háziartá- sokat segítő nonprofit intézmé- nyek	Háziartá- sok	Állam- háziartás	Pénzügyi vállalatok	Nem pénzügyi vállalatok	jövedelmek keletkezése számla D.122 Munkaadók imputált társadalombiz- tosítási hozzájárulásai	12	1	5	0	1	19	0			19
19		0	19	Teljes gazdaság	19				Elsődleges jövedelemelosztási számla D.122 Munkaadók imputált társadalombiz- tosítási hozzájárulásai				19		19	0			19
19		0	19	1	19	5	1	12	jövedelmek másodlagos elosztása számla D.612 Imputált társadalombiztosítási hoz- zájárulások				19		19	0			19
19		0	19	1	0	5	1	12	Munkavállalóknak nyújtott nem alapszerű társadalombiztosítási juttatá- sok				0	1	19	0			19

A.III.4 – Egyéb életbiztosítás

Felhasználás			Forrás																
Össze- sen	megfelelő tételei		S.1 Teljes gazdaság	S.15 Háztartá- sokat segítő nonprofit intézmé- nyek	S.14 Háztartá- sok	S.13 Állam- háztartás	S.12 Pénzügyi vállalatok	S.11 Nem pénzügyi vállalatok	Gazdasági műveletek és egyenlegező tételek	S.11 Nem pénzügyi vállalatok	S.12 Pénzügyi vállalatok	S.13 Állam- háztartás	S.14 Háztartá- sok	S.15 Háztartá- sokat segítő nonprofit intézmé- nyek	S.1 Teljes gazdaság	S.1 Teljes gazdaság	S.15 Háztartá- sokat segítő nonprofit intézmé- nyek	Külföld	Össze- sen
	Termé- kek és szolgál- tások számla	Külföld számla																	
0	0	0							Külkereskedelmi számla									0	0
0	0	0							P.6 Termékek és szolgáltatások exportja									0	0
4	4	4					4		P.7 Termék- és szolgáltatásimport										
									P.1 Termelési számla										
									P.1 Kibocsátás										
7	7	7	7				7		D.44 Biztosítási kötvénytulajdonosoknak tulajdonítható tulajdonosi jövedelem									7	7
									Elsődleges jövedelmek elosztása számla										
4	4	4	4						P.3 Végző fogyasztási kiadás				4					4	4
									P.3 Végző fogyasztási kiadás										
22	22	22	22				22		F.611 Háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból				22					22	22

IV. MELLÉKLET

OSZTÁLYOZÁSOK ÉS SZÁMLÁK
OSZTÁLYOZÁSOK

AZ INTÉZMÉNYI SZEKTOROK OSZTÁLYOZÁSA (S)

S.1	Teljes gazdaság
S.11	<i>Nem pénzügyi vállalatok</i>
S.11001	Állami nem pénzügyi vállalatok
S.11002	Hazai nem pénzügyi magánvállalatok
S.11003	Külföldi irányítás alatt álló nem pénzügyi vállalatok
S.12	<i>Pénzügyi vállalatok</i>
S.121	Központi bank
S.122	Egyéb monetáris-pénzügyi intézmények
S.12201	Állami
S.12202	Hazai magán
S.12203	Külföldi irányítású
S.123	Egyéb pénzügyi közvetítők, kivéve a biztosítótársaságokat és a nyugdíjalapokat
S.12301	Állami
S.12302	Hazai magán
S.12303	Külföldi irányítású
S.124	Pénzügyi kiegészítő tevékenységet végző vállalatok
S.12401	Állami
S.12402	Hazai magán
S.12403	Külföldi irányítású
S.125	Biztosítótársaságok és nyugdíjalapok
S.12501	Állami
S.12502	Hazai magán
S.12503	Külföldi irányítású
S.13	<i>Államháztartás</i>
S.1311	Központi kormányzat
S.1312	Tartományi kormányzat
S.1313	Helyi önkormányzat
S.1314	Társadalombiztosítási alapok
S.14	<i>Háztartások</i>
S.141 + S.142	Munkaadók (beleértve az alkalmazott nélküli önállóakat)
S.143	Munkavállalók
S.1441	Tulajdonosi jövedelemben részesülők
S.1442	Nyugdíjasok
S.1443	Egyéb transzfer jellegű jövedelemben részesülők
S.145	Egyebek
S.15	<i>Háztartásokat segítő nonprofit intézmények (NPISH-k)</i>
S.2	<i>Külföld</i>
S.21	Az Európai Unió
S.211	Az EU tagállamai
S.212	Az EU intézményei
S.22	Harmadik országok és nemzetközi szervezetek

GAZDASÁGI MŰVELETEK ÉS EGYÉB FOLYAMATOK OSZTÁLYOZÁSA

Árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatos gazdasági műveletek (termékekkel) (P)

P.1	Kibocsátás
P.11	Piaci kibocsátás
P.119	Pénzközvetítői szolgáltatások közvetett módon mért díja (FISIM)
P.12	Saját végső felhasználási célú kibocsátás
P.13	Egyéb nem piaci kibocsátás
P.2	Folyó termelőfelhasználás
P.3	Végső fogyasztási kiadás
P.31	Egyéni fogyasztási kiadás
P.32	Kollektív fogyasztási kiadás
P.4	Végső fogyasztás
P.41	Háztartások tényleges fogyasztása
P.42	Tényleges közösségi fogyasztás
P.5	Bruttó felhalmozás
P.51	Bruttó állóeszköz-felhalmozás
P.511	Tárgyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege
P.5111	Új tárgyi eszközök beszerzése
P.5112	Használt tárgyi eszközök beszerzése
P.5113	Használt tárgyi eszközök átruházása
P.512	Immateriális javak beszerzésének és eladásának egyenlege
P.5121	Új immateriális javak beszerzése
P.5122	Használt immateriális javak beszerzése
P.5123	Használt immateriális javak értékesítése
P.513	Nem termelt nem pénzügyi eszközök értéknövekedése
P.5131	Nem termelt nem pénzügyi eszközök nagyjavításai
P.5132	Nem termelt nem pénzügyi eszközök tulajdonátruházásának költségei
P.52	Készletváltozások
P.53	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege
P.6	Termékek és szolgáltatások exportja
P.61	Termékexport
P.62	Szolgáltatásexport
P.7	Áru- és szolgáltatásimport
P.71	Termékimport
P.72	Szolgáltatásimport

Jövedelemelosztással kapcsolatos műveletek (D)

D.1	Munkavállalói jövedelem
D.11	Bérek és keresetek
D.12	Munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásai
D.121	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai
D.122	Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai
D.2	Termelési és importadók
D.21	Termékadók
D.211	Hozzáadott érték típusú adók (HÉA)

D.212	Importadók és importvámok, a HÉA kivételével
D.2121	Importvámok
D.2122	Importadók a HÉA és az importvámok kivételével
D.214	Termékadók a HÉA és importadók kivételével
D.29	Egyéb termelési adók
D.3	Támogatások
D.31	Terméktámogatások
D.311	Importtámogatások
D.319	Egyéb terméktámogatások
D.39	Egyéb termelési támogatások
D.4	Tulajdonosi jövedelem
D.41	Kamat
D.42	Vállalatok felosztott jövedelme
D.421	Osztalék
D.422	Jövedelem kivonása a kvázi vállalatokból
D.43	Közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége
D.44	Biztosítási kötvénytulajdonosok tulajdonosi jövedelme
D.45	Bérleti díjak
D.5	Folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók
D.51	Jövedelemadók
D.59	Egyéb folyó adók
D.6	Társadalombiztosítási hozzájárulások és juttatások
D.61	Társadalombiztosítási hozzájárulások
D.611	Tényleges társadalombiztosítási hozzájárulások
D.6111	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai
D.61111	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai
D.61112	Munkaadók tényleges önkéntes társadalombiztosítási hozzájárulásai
D.6112	Munkavállalók társadalombiztosítási hozzájárulásai
D.61121	Munkavállalók társadalombiztosítási hozzájárulásai
D.61122	Munkavállalók önkéntes társadalombiztosítási hozzájárulásai
D.6113	Önálló vállalkozók és a nem foglalkoztatott személyek társadalombiztosítási hozzájárulásai
D.61131	Önálló vállalkozók és a nem foglalkoztatott személyek társadalombiztosítási hozzájárulásai
D.61132	Önálló vállalkozók és a nem foglalkoztatott személyek önkéntes társadalombiztosítási hozzájárulásai
D.612	Imputált társadalombiztosítási hozzájárulások
D.62	Természetbeni transzfereken kívüli egyéb társadalmi juttatások
D.621	Pénzbeni társadalombiztosítási juttatások
D.622	Magán biztosítási alapok juttatásai
D.623	Munkavállalóknak nyújtott nem alapszerű társadalombiztosítási juttatások
D.624	Társadalombiztosítási jellegű pénzbeni társadalmi juttatások
D.63	Természetbeni társadalmi transzferek
D.631	Természetbeni társadalmi juttatások
D.6311	Társadalombiztosítási juttatások, visszatérítések
D.6312	Egyéb természetbeni társadalombiztosítási juttatások
D.6313	Társadalombiztosítási jellegű természetbeni társadalmi juttatások
D.632	Egyéni fogyasztási célú nem piaci termékek és szolgáltatástranszferek
D.7	Egyéb folyó transzferek
D.71	Nettó nem életbiztosítási díjak
D.72	Nem életbiztosításból eredő követelések
D.73	Államháztartáson belüli folyó transzferek

D.74	Folyó nemzetközi együttműködés
D.75	Egyéb folyó transzferek
D.8	Magánnyugdíjalapok nettó vagyonszármazéka miatti korrekció
D.9	Tőke-transzferek
D.91	Tőkeadók
D.92	Beruházási támogatások
D.99	Egyéb tőke-transzferek

Pénzügyi eszközökkel kapcsolatos gazdasági műveletek (pénzügyi eszközök nettó beszerzése / kötelezettségek nettó felmerülése)

F.1	Monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR)
F.11	Monetáris arany
F.12	Különleges lehívási jogok (SDR)
F.2	Készpénz és betétek
F.21	Készpénz
F.22	Átruházható betétek
F.29	Egyéb betétek
F.3	Részvényeken kívüli értékpapírok
F.33	Értékpapírok a részvények és a származékos pénzügyi eszközök kivételével
F.331	Rövid lejáratú értékpapírok a részvények és a származékos pénzügyi eszközök kivételével
F.332	Hosszú lejáratú értékpapírok a részvények és a származékos pénzügyi eszközök kivételével
F.34	Származékos pénzügyi eszközök
F.4	Hitelek ^(a)
F.41	Rövid lejáratú hitelek
F.42	Hosszú lejáratú hitelek
F.5	Részvények és tőkerészesedések ^(a)
F.51	Részvények és tőkerészesedések a befektetési jegyek kivételével
F.511	Jegyzett részvények a befektetési jegyek kivételével
F.512	Nem jegyzett részvények a befektetési jegyek kivételével
F.513	Tőkerészesedések
F.52	Befektetési jegyek
F.6	Biztosítástechnikai tartalékok
F.61	A háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból és a nyugdíjalapok tartalékaiból
F.611	A háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból
F.612	A háztartások nettó részesedése a nyugdíjalapok tartalékaiból
F.62	Előre befizetett biztosítási díjak és függő károk tartalékai
F.7	Egyéb aktív és passzív elszámolások ^(a)
F.71	Kereskedelmi hitelek és előlegek
F.79	Egyéb aktív és passzív elszámolások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével

Egyéb felhalmozási tételek (K)

K.1	Állóeszközök értékcsökkenése
K.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege
K.21	Föld és egyéb nem termelt tárgyi eszköz beszerzésének és eladásának egyenlege
K.211	A föld és egyéb nem termelt tárgyi eszköz beszerzése
K.212	Föld és egyéb nem termelt tárgyi eszköz eladása

^(a) Emlékeztető tétel: F.m: közvetlen külföldi tőkebefektetés.

K.22	Nem termelt immateriális javak beszerzésének és eladásának egyenlege
K.221	Nem termelt immateriális javak beszerzése
K.222	Nem termelt immateriális javak eladása
K.3	Nem termelt eszközök megjelenése a gazdaságban
K.4	Termelt eszközök megjelenése a gazdaságban
K.5	Művelés alatt nem álló biológiai erőforrások természetes növekedése
K.6	Nem termelt eszközök kikerülése a gazdaságból
K.61	Természetben előforduló gazdasági eszközök kimerülése
K.62	Nem termelt eszközök gazdaságból való kikerülésének egyéb esetei
K.7	Katasztrófa miatti veszteségek
K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások
K.9	Nem pénzügyi eszközök máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai
K.10	Pénzügyi eszközök és kötelezettségek máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai
K.11	Névleges eszköztartási nyereség/veszteség
K.11.1	Semleges eszköztartási nyereség/veszteség
K.11.2	Reál eszköztartási nyereség/veszteség
K.12	Besorolási és szerkezeti változások
K.12.1	A szektorok szerinti besorolásban és szerkezetben bekövekezett változások
K.12.2	Eszközök és kötelezettségek besorolásának változásai
K.12.21	Az arany monetizálása/demonetizálása
K.12.22	Az eszközök vagy kötelezettségek besorolásának változásai az arany monetizálásán/demonetizálásán kívül

EGYENLEGEZŐ TÉTELEK OSZTÁLYOZÁSA ^(b) (B)

B.1	Hozzáadott érték/B.1* hazai termék
B.2	Működési eredmény
B.3	Vegyes jövedelem
B.4	Vállalkozói jövedelem
B.5	Elsődleges jövedelmek egyenlege/B.5* nemzeti jövedelem
B.6	Rendelkezésre álló jövedelem
B.7	Korrigált rendelkezésre álló jövedelem
B.8	Megtakarítás
B.9	Nettó hitelnyújtás/nettó hitelfelvétel egyenlege
B.10	Nettóvagyon-változás
B.10.1	Megtakarítás és tőketranszferek miatti nettóvagyon-változás ^(c) , ^(d)
B.10.2	Eszközök egyéb volumenváltozása miatti nettóvagyon-változás

^(b) Az összes egyenlegező tétel az értéksökkenés figyelembevételének függvényében bruttó vagy nettó értéken mérhető. A bruttó egyenlegező tétel kódszáma a tétel kódszámából és egy „g” betűből áll. A kódszám után álló „n” betű ennek megfelelően nettó értéket jelöl.

^(c) A „Megtakarítás és tőketranszfer miatti nettóvagyon-változás” elnevezésű kategória a rendszer struktúrájában nem egyenlegező tétel. Ez a tőkeszámla jobb oldalának összege. Mivel azonban ez a tétel a nettóvagyon-változásnak fontos összetevője, ezért a többi összetevővel közösen határoz meg azonosítót a rendszer erre a kategóriára.

^(d) A megtakarítás és tőketranszfer miatti nettóvagyon-változás a külföld esetében a folyó külső egyenleg és a tőketranszferek miatt bekövetkező nettóvagyon-változásra utal.

B.10.3	Névleges eszköztartási nyereség/veszteség miatti nettóvagyon-változás
B.10.31	Semleges eszköztartási nyereség/veszteség miatti nettóvagyon-változás
B.10.32	Reál eszköztartási nyereség/veszteség miatti nettóvagyon-változás
B.11	Áruk és szolgáltatások külső egyenlege
B.12	Folyó tranzakciók külső egyenlege
B.90	Nettó vagyon
BF.90	Nettó tőkevagyon

ESZKÖZÖK OSZTÁLYOZÁSA (A)

Nem pénzügyi eszközök (AN)

AN.1	Termelt eszközök
AN.11	Állóeszközök
AN.111	Tárgyi eszközök
AN.1111	Lakások
AN.1112	Egyéb épületek és építmények
AN.11121	Nem lakáscélú épületek
AN.11122	Egyéb építmények
AN.1113	Gépek és berendezések
AN.11131	Szállítóeszközök
AN.11132	Egyéb gépek és berendezések
AN.1114	Művelés alatt álló eszközök
AN.11141	Tenyész-, tejelő, igavonó stb. állatállomány
AN.11142	Szőlőültetvények, gyümölcsösök és egyéb rendszeres termést hozó fák ültetvényei
AN.112	Immateriális javak
AN.1121	Ásványkincsfeltárások
AN.1122	Számítógépes szoftver
AN.1123	Szórakoztató, irodalmi vagy művészeti alkotások eredeti példányai
AN.1129	Egyéb immateriális javak
AN.12	Készletek
AN.121	Anyagok és fogyóeszközök
AN.122	Befejezetlen termelés
AN.1221	Befejezetlen termelés művelés alatt álló eszközökön
AN.1222	Egyéb befejezetlen termelés
AN.123	Késztermékek
AN.124	Viszonteladásra szánt áruk
AN.13	Értéktárgyak
AN.131	Nemesfémek és drágakövek
AN.132	Régiségek és egyéb műtárgyak
AN.139	Egyéb értéktárgyak
AN.2	Nem termelt eszközök
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök
AN.211	Föld
AN.2111	Épületek és építmények alatt húzódó földterületek
AN.2112	Művelés alatt álló földterületek
AN.2113	Üdülőterület és a hozzá kapcsolódó felszíni vizek
AN.2119	Egyéb földterület és a hozzá kapcsolódó felszíni vizek
AN.212	Felszín alatti természeti kincsek

AN.2121	Szén-, kőolaj- és földgázkészletek
AN.2122	Fémtartalmú ásványkészletek
AN.2123	Nem fémtartalmú ásványkészletek
AN.213	Művelés alatt nem álló biológiai erőforrások
AN.214	Víz készletek
AN.22	Nem termelt immateriális javak
AN.221	Szabadalmak
AN.222	Haszonbérlet és egyéb átruházható szerződések
AN.223	Vásárolt cégérték
AN.229	Nem termelt egyéb immateriális javak

Pénzügyi eszközök/kötelezettségek (AF)

AF.1	Monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR)
AF.11	Monetáris arany
AF.12	Különleges lehívási jogok (SDR)
AF.2	Készpénz és betétek
AF.21	Készpénz
AF.22	Átruházható betétek
AF.29	Egyéb betétek
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok
AF.33	Értékpapírok a részvények és a származékos pénzügyi eszközök kivételével
AF.331	Rövid lejáratú értékpapírok a részvények és a származékos pénzügyi eszközök kivételével
AF.332	Hosszú lejáratú értékpapírok a részvények és a származékos pénzügyi eszközök kivételével
AF.34	Származékos pénzügyi eszközök
AF.4	Hitelek ⁽⁶⁾
AF.41	Rövid lejáratú hitelek
AF.42	Hosszú lejáratú hitelek
AF.5	Részvények és tőkerészesedések ⁽⁶⁾
AF.51	Részvények és tőkerészesedések a befektetési jegyek kivételével
AF.511	Jegyzett részvények
AF.512	Nem jegyzett részvények
AF.513	Tőkerészesedések
AF.52	Befektetési jegyek
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok
AF.61	Háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból és a nyugdíjalapok tartalékaiból
AF.611	Háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból
AF.612	Háztartások nettó részesedése a nyugdíjalapok tartalékaiból
AF.62	Előre befizetett biztosítási díjak és függő károk tartalékai
AF.7	Egyéb aktív és passzív elszámolások
AF.71	Kereskedelmi hitelek és előlegek
AF.79	Egyéb aktív és passzív elszámolások a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével

⁽⁶⁾ Emlékeztető tétel AF.m: közvetlen külföldi tőkebefektetés.

NEMZETGAZDASÁGI ÁGAZATOK (A), TERMÉKEK (P) ÉS BERUHÁZÁSOK
(ÁLLÓESZKÖZ-FELHALMOZÁS) (PI) CSOPORTOSÍTÁSA ÉS KÓDOLÁSA

A60

Kód	Leírás	NACE Rev. 1 hivatkozás
01	Mezőgazdaság, vadászat és kapcsolódó szolgáltatások	01
02	Erdőgazdálkodás, fakitermelés és kapcsolódó szolgáltatások	02
05	Halászat; halkeltetők és halgazdaságok üzemeltetése; halászati szolgáltatások	05
10	Szén- és lignitbányászat; tőzegkitermelés	10
11	Kőolaj- és földgázkitermelés; kapcsolódó szolgáltatások, kutatás nélkül	11
12	Urán- és tóriumérc-bányászat	12
13	Fém tartalmú ércek bányászata	13
14	Egyéb bányászat és kőfejtés	14
15	Élelmiszer- és italgyártás	15
16	Dohánytermékek gyártása	16
17	Textilgyártás	17
18	Ruházati termékek gyártása; szőrmekikészítés és -festés	18
19	Bőrserzés és kikészítés; bőröndök, kézitáskák, nyergek, lószerszám és lábbeli gyártása	19
20	Fafeldolgozás, fa- és parafatermékek gyártása a bútor kivételével; szalmából és más fonható anyagból készült cikkek gyártása	20
21	Papírpép, papír és papírttermékek gyártása	21
22	Kiadói és nyomdaipari tevékenység, hang- és képfelvételek, adathordozók sokszorosítása	22
	Információ	
23	Kokszgyártás, finomított kőolajtermékek feldolgozása és nukleáris fűtőanyag előállítása	23
24	Vegyipari anyagok és vegyipari termékek gyártása	24
25	Gumi- és műanyagtermékek gyártása	25
26	Egyéb nem fémtartalmú ásványi termékek gyártása	26
27	Fémalapanyag-gyártás	27
28	Feldolgozott fémipari termékek gyártása, a gépek és berendezések gyártása kivételével	28
29	Máshova nem sorolt gépek és berendezések gyártása	29
30	Irodai gépek és számítógépek gyártása	30
31	Máshova nem sorolt elektronikus gépek és készülékek gyártása	31
32	Rádió, televízió és távközlési berendezések és készülékek gyártása	32
33	Orvosi, precíziós és optikai műszerek, karórák és órák gyártása	33
34	Gépjárművek, pótkocsik és félpótkocsik gyártása	34
35	Egyéb szállítóberendezések gyártása	35
36	Bútorgyártás; máshova nem sorolt feldolgozóipar	36
37	Újrahasznosítás	37
40	Villamosenergia-, gáz-, gőz- és melegvízellátás	40
41	Víz gyűjtése, tisztítása és elosztása	41
45	Építőipar	45
50	Gépjárművek és motorkerékpárok értékesítése, karbantartása és javítása; gépjármű-üzemanyag kiskereskedelmi értékesítése	50

Kód	Leírás	NACE Rev. 1 hivatkozás
51	Nagykereskedelem és bizományi kereskedelem, a gépjárművek és motorkerékpárok kivételével	51
52	Kiskereskedelem, a gépjárművek és motorkerékpárok kivételével; személyes és háztartási cikkek javítása	52
55	Szállodák és éttermek	55
60	Szárazföldi szállítás; csővezetékes szállítás	60
61	Vízi szállítás	61
62	Légi szállítás	62
63	A szállításhoz kapcsolódó kiegészítő és segédtevékenységek; utazási ügynökségek	63
64	Posta és távközlés	64
65	Pénzügyi közvetítés, a biztosítás és a nyugdíjpénztár kezelése nélkül	65
66	Biztosítás és nyugdíjpénztár-kezelés, a társadalombiztosítás kivételével	66
67	Pénzügyi közvetítést kiegészítő tevékenységek	67
70	Ingatlannal kapcsolatos tevékenységek	70
71	Gépek és berendezések üzemeltető nélküli, valamint személyes és háztartási cikkek kölcsönzése	71
72	Számítógépes és kapcsolódó tevékenységek	72
73	Kutatás és fejlesztés	73
74	Egyéb üzleti tevékenységek	74
75	Közigazgatás és védelem; társadalombiztosítás	75
80	Oktatás	80
85	Egészségügyi és szociális munka	85
90	Szennyvíz- és hulladékkezelés, köztisztasági szolgáltatások	90
91	Máshova nem sorolt, tagsági viszonyon alapuló szervezetek tevékenysége	91
92	Szabadidős, kulturális és sporttevékenységek	92
93	Egyéb szolgáltatási tevékenységek	93
95	Magánháztartások alkalmazottakkal	95
99	Területen kívüli szervezetek és testületek	99

A31

Kód	Leírás	NACE Rev. 1 hivatkozás
AA	Mezőgazdaság, vadászat és erdőgazdaság	A
BB	Halászat	B
CA	Energiahordozók bányászata	CA
CB	Nem energiahordozó anyagok bányászata	CB
DA	Élelmiszerek, italok és dohány gyártása	DA
DB	Textíliák és textiltermékek gyártása	DB
DC	Bőr és bőrtermékek gyártása	DC
DD	Fafeldolgozás és fatermékek gyártása	DD
DE	Papíripari rostanyag, papír és papírtermékek gyártása, kiadói és nyomdaipari tevékenység	DE
DF	Kokszgyártás, finomított kőolajtermékek feldolgozása és nukleáris fűtőanyag előállítása	DF
DG	Vegyipari anyagok, vegyipari termékek és műszálak gyártása	DG

Kód	Leírás	NACE Rev. 1 hivatkozás
DH	Gumi- és műanyag termékek gyártása	DH
DI	Egyéb nem fémtartalmú ásványkincsek gyártása	DI
DJ	Fémalapanyagok és feldolgozott fémipari termékek gyártása	DJ
DK	Máshova nem sorolt gépek és berendezések gyártása	DK
DL	Villamos és optikai berendezések gyártása	DL
DM	Szállítóberendezések gyártása	DM
DN	Máshova nem sorolt feldolgozóipar	DN
EE	Villamosenergia-, gáz és vízellátás	E
FF	Építőipar	F
GG	Nagykereskedelem és kiskereskedelem; gépjárművek, motorkerékpárok és személyes és háztartási cikkek javítása	G
HH	Szállodák és éttermek	H
II	Szállítás, raktározás és távközlés	I
JJ	Pénzügyi közvetítés	J
KK	Ingatlan, bérbeadás és üzleti tevékenységek	K
LL	Közigazgatás és védelem; társadalombiztosítás	L
MM	Oktatás	M
NN	Egészségügyi és szociális munka	N
OO	Egyéb közösségi, társadalmi és személyi szolgáltatótevékenységek	O
PP	Magánháztartások alkalmazottakkal	P
QQ	Területen kívüli szervezetek és testületek	Q

A17

Kód	Leírás	NACE Rev. 1 hivatkozás
A	Mezőgazdaság, vadászat és erdőgazdálkodás	A
B	Halászat	B
C	Bányászat és kőfejtés	C
D	Feldolgozóipar	D
E	Villamosenergia-, gáz- és vízellátás	E
F	Építőipar	F
G	Nagy- és kiskereskedelem; gépjárművek, motorkerékpárok, személyes és háztartási cikkek javítása	G
H	Szállodák és éttermek	H
I	Szállítás, raktározás és távközlés	I
J	Pénzügyi közvetítés	J
K	Ingatlan, bérbeadás és üzleti tevékenységek	K
L	Közigazgatás és védelem; társadalombiztosítás	L
M	Oktatás	M
N	Egészségügyi és szociális munka	N
O	Egyéb közösségi, társadalmi és személyi szolgáltatótevékenységek	O
P	Magánháztartások alkalmazottakkal	P
Q	Területen kívüli szervezetek és testületek	Q

P60

Kód	Leírás	CPA hivatkozás
01	Mezőgazdasági, vadászati termékek és kapcsolódó szolgáltatások	01
02	Erdőgazdálkodási és fakitermelési termékek és kapcsolódó szolgáltatások	02
05	Hal és egyéb halászati termékek, halászathoz kapcsolódó szolgáltatások	05
10	Szén és lignit; tőzeg	10
11	Kőolaj és földgáz, valamint ezek kitermeléséhez kapcsolódó szolgáltatások, a kutatás kivételével	11
12	Urán- és tóriumérc	12
13	Fémtartalmú ércek	13
14	Egyéb bányászati és kőfejtési termékek	14
15	Élelmiszerek és italok	15
16	Dohánytermékek	16
17	Textíliák	17
18	Ruházati cikkek; szőrmék	18
19	Bőr, bőrtermékek, lábbelik	19
20	Fa és fából, illetve parafából készült termékek (a bútor kivételével); szalmából és más fonásra alkalmas anyagból készült cikkek	20
21	Papíripari rostanyag, papír és papíripari termékek	21
22	Nyomdatarmékek, hang- és képfelvételek, adathordozók	22
23	Koksz, finomított kőolajtermékek és nukleáris fűtőanyagok	23
24	Vegyvi anyagok, vegyipari termékek és vegyi szálak	24
25	Gumi- és műanyagipari termékek	25
26	Egyéb nem fémtartalmú ásványkincsek	26
27	Fém alapanyagok	27
28	Feldolgozott fémipari termékek, a gépek és berendezések kivételével	28
29	Máshova nem sorolt gépek és berendezések	29
30	Irodai gépek és számítógépek	30
31	Máshova nem sorolt elektronikai gépek és készülékek	31
32	Rádió, televízió és távközlési berendezések és készülékek	32
33	Orvosi, precíziós és optikai műszerek; karórák és órák	33
34	Gépjárművek, pótkocsik és félpótkocsik	34
35	Egyéb szállítóberendezések	35
36	Bútor; máshova nem sorolt egyéb feldolgozóipari termékek	36
37	Hulladékból visszanyert nyersanyagok	37
40	Villamosenergia, gáz, gőz és melegvíz	40
41	Összegyűjtött és tisztított víz; vízelosztási szolgáltatások	41
45	Építőipari munka	45
50	Gépjárművek és motorkerékpárok kereskedelme, karbantartása és javítása; gépjárműüzemanyag kiskereskedelme	50
51	Nagykereskedelmi és jutalékos kereskedelmi szolgáltatások, a gépjárművek és motorkerékpárok kivételével	51
52	Kiskereskedelem, a gépjárművek és motorkerékpárok kivételével; személyes és háztartási cikkek javítása	52
55	Szállodai és éttermi szolgáltatások	55
60	Szárazföldi szállítás és csővezetékessé szállítás	60
61	Vízi szállítás	61
62	Légi szállítás	62

Kód	Leírás	CPA hivatkozás
63	Támogató és kiegészítő szállítási szolgáltatások; utazási irodák szolgáltatásai	63
64	Posta és távközlési szolgáltatások	64
65	Pénzügyi közvetítési szolgáltatások, a biztosítási és nyugdíjpénztári kezelés kivételével	65
66	Biztosítás és nyugdíjpénztár-kezelés, a társadalombiztosítás nélkül	66
67	Pénzügyi közvetítést kiegészítő szolgáltatások	67
70	Ingatlannal kapcsolatos szolgáltatások	70
71	Gépek és berendezések üzemeltető nélküli, illetve személyes és háztartási cikkek bérbeadása	71
72	Számítógépes és kapcsolódó szolgáltatások	72
73	Kutatás és fejlesztés	73
74	Egyéb üzleti szolgáltatások	74
75	Közigazgatás és védelem; társadalombiztosítás	75
80	Oktatás	80
85	Egészségügyi és szociális munka	85
90	Szennyvíz- és hulladékkezelés, köztisztasági szolgáltatások	90
91	Máshova nem sorolt, tagsági viszonyon alapuló szervezetek tevékenysége	91
92	Szórakoztató, kulturális és sportszolgáltatások	92
93	Egyéb szolgáltatások	93
95	Magánháztartások alkalmazottakkal	95
99	Területen kívüli szervezetek és testületek által nyújtott szolgáltatások	99

P31

Kód	Leírás	CPA hivatkozás
AA	Mezőgazdasági, vadászati és erdőgazdálkodási termékek	A
BB	Halászati termékek	B
CA	Szén és lignit; tőzeg; kőolaj és földgáz; uránium és tórium	CA
CB	Fémtartalmú ércek és egyéb bányászati és kőfejtési termékek	CB
DA	Élelmiszerek, italok és dohánytermékek	DA
DB	Textíliák és textilipari termékek	DB
DC	Bőr és bőripari termékek	DC
DD	Faipari cikkek és fából készült termékek	DD
DE	Papíripari rostanyag, papír és papíripari termékek; nyomdaipari termékek, hang- és képfelvételek, adathordozók	DE
DF	Koksz, finomított kőolajtermékek és nukleáris fűtőanyagok	DF
DG	Vegyipari anyagok, vegyipari termékek és műszálak	DG
DH	Gumi- és műanyagtermékek	DH
DI	Egyéb nem fémtartalmú ásványi termékek	DI
DJ	Fém alapanyagok és feldolgozott fémpari termékek	DJ
DK	Máshova nem sorolt gépek és berendezések	DK
DL	Villamos és optikai berendezések	DL
DM	Szállítóberendezések	DM

Kód	Leírás	CPA hivatkozás
DN	Máshova nem sorol egyéb feldolgozóipari termékek.	DN
EE	Villamosenergia, gáz, gőz és víz	E
FF	Építőipari munka	F
GG	Nagy- és kiskereskedelmi szolgáltatások; gépjárművek, motorkerékpárok, valamint személyes és háztartási cikkek javítása	G
HH	Szállodai és éttermi szolgáltatások	H
II	Szállítás, raktározás, posta és távközlés	I
JJ	Pénzügyi közvetítési szolgáltatások	J
KK	Ingatlan, bérbeadás és üzleti szolgáltatások	K
LL	Közigazgatás és védelem; társadalombiztosítás	L
MM	Oktatás	M
NN	Egészségügyi és szociális szolgáltatások	N
OO	Egyéb közösségi, társadalmi és személyi szolgáltatások	O
PP	Magánháztartások alkalmazottakkal	P
QQ	Területen kívüli szervezetek és testületek által nyújtott szolgáltatások	Q

P17

Kód	Leírás	CPA hivatkozás
A	Mezőgazdasági, vadászati és erdőgazdálkodási termékek	A
B	Halászati termékek	B
C	Bányászati termékek	C
D	Feldolgozóipari termékek	D
E	Villamosenergia, gáz, gőz és víz	E
F	Építőipari munka	F
G	Nagy- és kiskereskedelmi szolgáltatások; gépjárművek, motorkerékpárok, valamint személyes és háztartási cikkek javítása	G
H	Szállodai és éttermi szolgáltatások	H
I	Szállítás, raktározás, posta és távközlés	I
J	Pénzügyi közvetítési szolgáltatások	J
K	Ingatlan, bérbeadás és üzleti szolgáltatások	K
L	Közigazgatás és védelem; társadalombiztosítás	L
M	Oktatás	M
N	Egészségügyi és szociális szolgáltatások	N
O	Egyéb közösségi, társadalmi és személyi szolgáltatások	O
P	Magánháztartások alkalmazottakkal	P
Q	Területen kívüli szervezetek és testületek által nyújtott szolgáltatások	Q

A6–A3

A6		
Kód	Leírás	NACE Rev. 1 hivatkozás
1	Mezőgazdaság, vadászat és erdőgazdálkodás; halászat, halkeltetők és halgazdaságok üzemeltetése	A+B
2	Ipar, beleértve az energiaipart	C+D+E
3	Építőipar	F
4	Nagy- és kiskereskedelem, gépjárművek és háztartási cikkek javítása, szállodák és éttermek, szállítás és távközlés	G+H+I
5	Pénzügyi, ingatlan-, bérbeadási és üzleti tevékenységek	J+K
6	Egyéb szolgáltató tevékenységek	L–P

A3

A3		
Kód	Leírás	NACE Rev. 1 hivatkozás
1	Mezőgazdaság, vadászat és erdőgazdálkodás; halászat, halkeltetők és halgazdaságok üzemeltetése	A+B
2	Ipar, beleértve az energiaipart és az építőipart	C+D+E+F
3	Szolgáltató tevékenységek	G–P

P6–P3

P6		
Kód	Leírás	CPA hivatkozás
1	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás; halászat és akvakultúra	A+B
2	Bányászati, feldolgozóipari és energiaipari termékek	C+D+E
3	Építőipari munka	F
4	Nagy- és kiskereskedelem, javítási szolgáltatások, szállodai és éttermi szolgáltatások, szállítás és távközlési szolgáltatások	G+H+I
5	Pénzügyi közvetítési szolgáltatások, ingatlan-, bérbeadási és üzleti szolgáltatások	J+K
6	Egyéb szolgáltatások	L–P

P3

P3		
Kód	Leírás	CPA hivatkozás
1	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat és akvakultúra	A+B
2	Bányászati, feldolgozóipari, energiaipari termékek és építőipari munka	C+D+E+F
3	Szolgáltatások	G–P

Pi6–Pi3

Pi6		
Kód	Leírás	CPA hivatkozás
1	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat és akvakultúra	01+02+05
	Berendezések:	–
2	Fémipari termékek és gépek	28–33+36
3	Szállítóberendezések	34+35
	Építőipar:	45
4	Ebből lakásszolgáltatás	–
5	Ebből egyéb építőipari tevékenység	–
6	Egyéb termékek	Fennmaradó csoportok

Pi3		
Kód	Leírás	Hivatkozás a CPA-ra
1	Fémipari termékek és gépek, szállítóberendezések	28–36
2	Építőipar	45
3	Egyéb termékek	Fennmaradó csoportok

EGYÉNI FOGYASZTÁS RENDELTETÉS SZERINTI OSZTÁLYOZÁSA (Coicop) (*)

(Egy és két számjeggyel jelölt szint)

1. **Élelmiszerek, italok és dohányáru**
  - 1.1 Élelmiszerek
  - 1.2 Italok
  - 1.3 Dohányáru
2. **Ruházat és lábbeli**
  - 2.1 Ruházat
  - 2.2 Lábbeli
3. **Lakásszolgáltatás, víz, villamosenergia, gáz és egyéb fűtőanyag**
  - 3.1 Bruttó bérleti díj
  - 3.2 A lakások rendszeres karbantartása és javítása
  - 3.3 Egyéb lakáshoz kapcsolódó szolgáltatások
  - 3.4 Villamosenergia, gáz és egyéb fűtőanyag
4. **Lakberendezés, lakásfelszerelés és rendszeres lakáskarbantartás**
  - 4.1 Bútorok, lakberendezési cikkek és dekoráció, szőnyegek és egyéb padlóburkoló anyagok és javításuk
  - 4.2 Lakástextíliák
  - 4.3 Fűtő- és főzőkészülékek, hűtőszekrények, mosógépek és hasonló nagyobb háztartási készülékek, beleértve a szerelvényeket és javításukat
  - 4.4 Üvegáruk, edények és háztartási eszközök
  - 4.5 Házi és kerti szerszámok és berendezések
  - 4.6 Rendszeres lakáskarbantartáshoz igénybe vett termékek és szolgáltatások
5. **Egészségügy**
  - 5.1 Gyógyszerek, gyógyszeripari termékek, valamint gyógyászati segédeszközök és berendezések
  - 5.2 Nem kórházi orvosi és paramedicinális szolgáltatások
  - 5.3 Kórházi szolgáltatások
  - 5.4 Beteg- és balesetbiztosítási szolgáltatások
6. **Szállítás**
  - 6.1 Gépjárművásárlás
  - 6.2 Személyszállító járművek üzemeltetése
  - 6.3 Szállítási szolgáltatások
7. **Szabadidő, szórakoztatás és kultúra**
  - 7.1 Berendezések és kiegészítők, beleértve a javítást
  - 7.2 Szórakoztató és kulturális szolgáltatások
  - 7.3 Újságok, könyvek és papíráru
8. **Oktatás**
  - 8.1 Oktatási szolgáltatások
  - 8.2 Oktatási anyagok
  - 8.3 Kiegészítő oktatási szolgáltatások
9. **Szállodák, kávézók és éttermek**
  - 9.1 Vendéglátás
  - 9.2 Szállásszolgáltatások

(*) Ez az osztályozás jelenleg felülvizsgálat tárgya.

- 10. **Egyéb áruk és szolgáltatások**
- 10.1 Személyes gondoskodás
- 10.2 Máshova nem sorolt személyes tárgyak
- 10.3 Távközlés
- 10.4 Szociális szolgáltatások
- 10.5 Máshova nem sorolt pénzügyi szolgáltatások
- 10.6 Máshova nem sorolt egyéb szolgáltatások

ÁLLAMHÁZTARTÁSI TEVÉKENYSÉGEK OSZTÁLYOZÁSA (Cofog) (*)

- 01. **Általános közigazgatás**
- 01.1 Végrehajtó és törvényhozó szervek, pénzügyi és adózási ügyek, külföldi segélyen kívüli külügyek
- 01.2 Külföldi gazdasági segélyek
- 01.3 Alapkutatási ügyek és szolgáltatások
- 01.4 Általános szolgáltatások
- 01.5 Máshova nem sorolt általános közigazgatás
- 02. **Védelmi ügyek és szolgáltatások**
- 02.1 Katonai és polgári védelmi közigazgatás és üzemeltetés
- 02.2 Külföldi katonai segély
- 02.3 Védelmi tevékenységekkel kapcsolatos kutatás és kísérleti fejlesztés
- 02.4 Máshova nem sorolt védelmi ügyek
- 03. **Közrend és közbiztonság**
- 03.1 Rendőrség és tűzvédelem
- 03.2 Bíróságok
- 03.3 Büntetésvégrehajtás igazgatása és üzemeltetése
- 03.4 Máshova nem sorolt közrend és közbiztonság
- 04. **Oktatási ügyek és szolgáltatások**
- 04.1 Általános iskola előtti és általános iskolai oktatási ügyek és szolgáltatások (Isced 0 és 1 szint)
- 04.2 Középszintű oktatási ügyek és szolgáltatások (Isced 2 és 3 szint)
- 04.3 Felsőfokú oktatási ügyek és szolgáltatások (Isced 5, 6 és 7 szint)
- 04.4 Oktatási szinthez nem kapcsolható szolgáltatások (Isced 9 szint)
- 04.5 Oktatást kiegészítő szolgáltatások
- 04.6 Máshova nem sorolt oktatási ügyek és szolgáltatások
- 05. **Egészségügy és szolgáltatások**
- 05.1 Kórházi ügyek és szolgáltatások
- 05.2 Klinikák, orvosok, fogorvosok és paramedicinális szakemberek
- 05.3 Közegészségügy és szolgáltatások
- 05.4 Gyógyszerek, gyógyászati segédeszközök, orvosi berendezések és készülékek, vagy egyéb felírt, egészséghez kapcsolódó termékek
- 05.5 Az egészségügyhöz és az egészségügyi ellátó rendszerhez kapcsolódó alkalmazott kutatás és kísérleti fejlesztés
- 05.6 Máshova nem sorolt egészségügy és szolgáltatások
- 06. **Szociális biztonság és jóléti ügyek és szolgáltatások**
- 06.1 Szociális biztonsági ügyek és szolgáltatások
- 06.2 Jóléti ügyek és szolgáltatások
- 06.3 Máshová be nem sorolt szociális biztonság és jóléti ügyek

(*) Ez az osztályozás jelenleg felülvizsgálat tárgya.

- 07. **Lakás- és közműellátás**
- 07.1 Lakás és településfejlesztés
- 07.2 Vízellátási ügyek és szolgáltatások
- 07.3 Köztisztasági ügyek és szolgáltatások, beleértve a környezetszennyezés csökkentését és ellenőrzését
- 07.4 Közvilágítási ügyek és szolgáltatások
- 07.5 Máshova nem sorolt lakás- és közműellátás
- 08. **Szórakoztató, kulturális és vallási ügyek és szolgáltatások**
- 08.0 Szórakoztató, kulturális és vallási ügyek és szolgáltatások
- 09. **Tüzelőanyag- és energiaügyek és -szolgáltatások**
- 09.1 Tüzelőanyagügyek és -szolgáltatások
- 09.2 Villamosenergia és egyéb energiaforrások
- 09.3 Máshova nem sorolt tüzelőanyag- és energiaügyek és -szolgáltatások
- 10. **Mezőgazdasági, erdőgazdálkodási, vadászati és halászati ügyek és szolgáltatások**
- 10.1 Mezőgazdasági ügyek és szolgáltatások
- 10.2 Erdőgazdálkodási ügyek és szolgáltatások
- 10.3 Halászati és vadászati ügyek és szolgáltatások
- 10.4 Máshova nem sorolt mezőgazdasági kutatás és kísérleti fejlesztés
- 10.5 Máshova nem sorolt mezőgazdasági, erdőgazdálkodási, halászati és vadászati ügyek és szolgáltatások
- 11. **Bányászati és ásványierőforrás-ügyek és -szolgáltatások a tüzelőanyag kivételével; feldolgozóipari ügyek és szolgáltatások és építőipari ügyek és szolgáltatások**
- 11.1 Bányászati és ásványierőforrás-ügyek és -szolgáltatások a fűtőanyag kivételével
- 11.2 Feldolgozóipari ügyek és szolgáltatások
- 11.3 Építőipari ügyek és szolgáltatások
- 11.4 Máshova nem sorolt bányászati és ásványierőforrás-ügyek és -szolgáltatások; máshova nem sorolt feldolgozóipari ügyek és szolgáltatások, valamint máshova nem sorolt építőipari ügyek és szolgáltatások
- 12. **Szállítási és távközlési ügyek és szolgáltatások**
- 12.1 Közúti szállítási ügyek és szolgáltatások
- 12.2 Vízi szállítási ügyek és szolgáltatások
- 12.3 Vasúti ügyek és szolgáltatások
- 12.4 Légi szállítási ügyek és szolgáltatások
- 12.5 Csővezetékessé szállítási és egyéb szállítórendszeri ügyek és szolgáltatások
- 12.6 Máshova nem sorolt szállítórendszeri ügyek és szolgáltatások
- 12.7 Távközlési ügyek és szolgáltatások
- 12.8 Máshova nem sorolt szállítási és távközlési ügyek és szolgáltatások
- 13. **Egyéb gazdasági ügyek és szolgáltatások**
- 13.1 Kereskedelmi ügyek és szolgáltatások, beleértve a tárolást és raktározást; szállodai és éttermi ügyek és szolgáltatások
- 13.2 Turisztikai ügyek és szolgáltatások
- 13.3 Többcélú fejlesztési projekt ügyek és szolgáltatások
- 13.4 Általános gazdasági és kereskedelmi ügyek, az általános munkaügyek kivételével
- 13.5 Általános munkaügyek és szolgáltatások
- 13.6 Máshova nem sorolt egyéb gazdasági ügyek és szolgáltatások
- 14. **Főcsoport szerint nem besorolt kiadás**
- 14.0 Főcsoport szerint nem besorolt kiadás

SZÁMLÁK

A.IV.1. tábla – 0. számla: Termékek és szolgáltatások egyenlege

Felhasználás		Forrás	
P.1	Kibocsátás	3 595	P.2 Folyó termelőfelhasználás 1 904
P.11	Piaci kibocsátás	3 048	
P.12	Saját felhasználási célú kibocsátás	171	P.3/P.4 Végső fogyasztási kiadás/végső fogyasztás 1 371
			P.31/P.41 Egyéni fogyasztási kiadás/ háztartások tényleges fogyasztása 1 215
P.13	Egyéb nem piaci kibocsátás	376	P.32/P.42 Közösségi fogyasztási kiadás/ tényleges közösségi fogyasztás 156
D.21	Termékadók	141	
D.31	Terméktámogatások	-8	P.51 Bruttó állóeszköz-felhalmozás 376
			P.511 Tárgyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege 303
P.7	Áru- és szolgáltatásimport	497	P.5111 Új tárgyi eszközök beszerzése 305
P.71	Termékimport	392	P.5112 Használt tárgyi eszközök beszerzése 11
P.72	Szolgáltatásimport	105	P.5113 Használt tárgyi eszközök átruházása -13
			P.512 Immateriális javak beszerzésének és eladásának egyenlege 51
			P.5121 Új immateriális javak beszerzése 53
			P.5122 Használt immateriális javak beszerzése 6
			P.5123 Használt immateriális javak eladása -8
			P.513 Nem termelt nem pénzügyi eszközök értéknövekedése 22
			P.5131 Nem termelt nem pénzügyi eszközök nagyjavításai 5
			P.5132 Nem termelt nem pénzügyi eszközök tulajdonátruházásának költségei 17
			P.52 Készletváltozások 28
			P.53 Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege 10
			P.6 Termékek és szolgáltatások exportja 536
			P.61 Termékexport 462
			P.62 Szolgáltatásexport 74

A.IV.2. tábla – A teljes gazdaság teljes számlasorozata

I. Termelési számla

Felhasználás		Forrás	
P.2	Folyó termelőfelhasználás	1 904	P.1 Kibocsátás 3 595
			P.11 Piaci kibocsátás 3 048
			P.12 Saját végső felhasználási célú kibocsátás 171

Felhasználás			Forrás		
			P.13	Egyéb nem piaci kibocsátás	376
			D.21- D.31	Termékadók és támogatások egyenlege	133
B.1*g	Bruttó hazai termék	1 824			
K.1	Állóeszközök értékcsökkenése	222			
B.1*n	Nettó hazai termék	1 602			

II. Jövedelemelosztási és -felhasználási számlák

II.1. Jövedelmek elsődleges elosztása számla

II.1.1. Jövedelmek keletkezése számla

Felhasználás			Forrás	
			B.1*	Hazai termék
D.1	Munkavállalói jövedelem	762		
D.11	Bérek és keresetek	569		
D.12	Munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásai	193		
D.121	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	174		
D.122	Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai	19		
D.2	Termelési és importadók	235		
D.21	Termékadók	141		
D.211	Hozzáadott érték típusú adók (HÉA)	121		
D.212	Importadók és -vámok a HÉA kivételével	17		
D.2121	Importvámok	17		
D.2122	Importadók a HÉA és az importvámok kivételével	0		
D.214	Termékadók a HÉA és az importadók kivételével	3		
D.29	Egyéb termelési adók	94		
D.3	Támogatások	- 44		
D.31	Terméktámogatások	-8		
D.311	Importtámogatások	0		
D.319	Egyéb terméktámogatások	- 8		
D.39	Egyéb termelési támogatások	- 36		
B.2	Működési eredmény	217		
B.3	Vegyes jövedelem	432		

II.1.2. Elsődleges jövedelmek elosztása számla

Felhasználás		Forrás	
D.4	Tulajdonosi jövedelem	380	B.2 Működési eredmény 217
D.41	Kamat	206	B.3 Vegyes jövedelem 432
D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	84	
D.421	Osztalék	60	D.1 Munkavállalói jövedelem 766
D.422	Jövedelem kivonása a kvázi vállalatokból	24	D.11 Bérek és keresetek 573
D.43	Közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége	0	D.12 Munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásai 193
D.44	Biztosítottak tulajdonosi jövedelme	25	D.121 Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai 174
D.45	Bérleti díjak	65	D.122 Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai 19
			D.2 Termelési és importadók 235
			D.21 Termékadók 141
			D.211 Hozzáadott érték típusú adók (HÉA) 121
			D.212 Importadók és -vámok a HÉA kivételével 17
			D.2121 Importvámok 17
			D.2122 Importadók a HÉA és az importvámok kivételével 0
			D.214 Termékadók a HÉA és az importadók kivételével 3
			D.29 Egyéb termelési adók 94
			D.3 Támogatások -44
			D.31 Terméktámogatások -8
			D.311 Importtámogatások 0
			D.319 Egyéb terméktámogatások -8
			D.39 Egyéb termelési támogatások -36
			D.4 Tulajdonosi jövedelem 407
			D.41 Kamat 200
			P.119 FISIM 0
			D.42 Vállalatok felosztott jövedelme 103
			D.421 Osztalék 46
			D.422 Jövedelem kivonása a kvázi vállalatokból 57
			D.43 Közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége 14
			D.44 Biztosítottak tulajdonosi jövedelme 25
			D.45 Bérleti díjak 65
B.5*	Nemzeti jövedelem	1 633	

II.1.2.1. Vállalkozói jövedelem számla

Felhasználás		Forrás	
D.4	Tulajdonosi jövedelem	217	B.2 Működési eredmény 217
D.41	Kamat	147	B.3 Vegyes jövedelem 432
D.44	Biztosítási kötvénytulajdonosok jövedelme	25	
D.45	Bérleti díjak	45	D.4 Tulajdonosi jövedelem 247
			D.41 Kamat 150
			P.119 FISIM 0
			D.42 Vállalatok felosztott jövedelme 37
			D.421 Osztalék 37
			D.422 Jövedelem kivonása a kvázi vállalatokból 0
			D.43 Közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége 11
			D.44 Biztosítási kötvénytulajdonosok jövedelme 5
			D.45 Bérleti díjak 44
B.4	Vállalkozói jövedelem	679	

II.1.2.2. Egyéb elsődleges jövedelmek elosztása számla

Felhasználás		Forrás	
D.4	Tulajdonosi jövedelem	163	B.4 Vállalkozói jövedelem 679
D.41	Kamat	59	
D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	84	D.1 Munkavállalói jövedelem 766
D.421	Osztalék	60	D.11 Bérek és keresetek 573
D.422	Jövedelem kivonása a kvázi-vállalatokból	24	D.12 Munkaadó társadalombiztosítási hozzájárulásai 193
D.43	Közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége	0	D.121 Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai 174
D.45	Bérleti díjak	20	D.122 Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai 19
			D.2 Termelési és importadók 235
			D.21 Termékadók 141
			D.211 Hozzáadott érték típusú adók (HÉA) 121
			D.212 Importadók és -vámok a HÉA kivételével 17
			D.2121 Importvámok 17
			D.2122 Importadók a HÉA és az importvámok kivételével 0
			D.214 Termékadók a HÉA és az importadók kivételével 3
			D.29 Egyéb termelési adók 94

Felhasználás		Forrás		
		D.3	Támogatások	-44
		D.31	Terméktámogatások	-8
		D.311	Importtámogatások	0
		D.319	Egyéb terméktámogatások	-8
		D.39	Egyéb termelési támogatások	-36
		D.4	Tulajdonosi jövedelem	160
		D.41	Kamat	50
		D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	66
		D.421	Osztalék	9
		D.422	Jövedelem kivonása a kvázi vállalatokból	57
		D.43	Közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége	3
		D.44	Biztosítási kötvénytulajdonosok jövedelme	20
		D.45	Bérleti díjak	21
B.5*	Nemzeti jövedelem	1 633		

II.2. A jövedelmek másodlagos elosztása számla

Felhasználás		Forrás		
D.5	Folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók	212	B.5* Nemzeti jövedelem	1 633
D.51	Jövedelemadók	203		
D.59	Egyéb folyó adók	9	D.5 Folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók	213
			D.51 Jövedelemadók	204
D.61	Társadalombiztosítási hozzájárulások	322	D.59 Egyéb folyó adók	9
D.611	Tényleges társadalombiztosítási hozzájárulások	303	D.61 Társadalombiztosítási hozzájárulások	322
D.6111	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	174	D.611 Tényleges társadalombiztosítási hozzájárulások	303
D.61111	Munkaadók tényleges kötelező társadalombiztosítási hozzájárulásai	160	D.6111 Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	174
D.61112	Munkaadók tényleges önkéntes társadalombiztosítási hozzájárulásai	14	D.61111 Munkaadók tényleges kötelező társadalombiztosítási hozzájárulásai	160
D.6112	Munkavállalók társadalombiztosítási hozzájárulásai	97	D.61112 Munkaadók tényleges önkéntes társadalombiztosítási hozzájárulásai	14
D.61121	Munkavállalók kötelező társadalombiztosítási hozzájárulásai	85	D.6112 Munkavállalók társadalombiztosítási hozzájárulásai	97
D.61122	Munkavállalók önkéntes társadalombiztosítási hozzájárulásai	12	D.61121 Munkavállalók kötelező társadalombiztosítási hozzájárulásai	85
D.6113	Önálló vállalkozók és a nem foglalkoztatott személyek társadalombiztosítási hozzájárulásai	32	D.61122 Munkavállalók önkéntes társadalombiztosítási hozzájárulásai	12
D.61131	Önálló vállalkozók és a nem foglalkoztatott személyek kötelező társadalombiztosítási hozzájárulásai	22	D.6113 Önálló vállalkozók és a nem foglalkoztatott személyek társadalombiztosítási hozzájárulásai	32
D.61132	Önálló vállalkozók és a nem foglalkoztatott személyek önkéntes társadalombiztosítási hozzájárulásai	10	D.61131 Önálló vállalkozók és a nem foglalkoztatott személyek kötelező társadalombiztosítási hozzájárulásai	22
D.612	Imputált társadalombiztosítási hozzájárulások	19	D.61132 Önálló vállalkozók és a nem foglalkoztatott személyek önkéntes társadalombiztosítási hozzájárulásai	10

Felhasználás		Forrás			
		D.612	Imputált társadalombiztosítási hozzájárulások	19	
D.62	Természetbeni transzfereken kívüli egyéb társadalmi juttatások	332			
D.621	Pénzbeni társadalombiztosítási juttatások	232	D.62	Természetbeni transzfereken kívüli egyéb társadalmi juttatások	332
D.622	Magán biztosítási alapok juttatásai	29	D.621	Pénzbeni társadalombiztosítási juttatások	232
D.623	Munkavállalóknak nyújtott nem alapszerű társadalombiztosítási juttatások	19	D.622	Magán biztosítási alapok juttatásai	29
D.624	Társadalombiztosítási jellegű pénzbeni társadalmi juttatások	52	D.623	Munkavállalóknak nyújtott nem alapszerű társadalombiztosítási juttatások	19
			D.624	Társadalombiztosítási jellegű pénzbeni társadalmi juttatások	52
D.7	Egyéb folyó transzferek	269			
D.71	Nettó nem életbiztosítási díjak	43	D.7	Egyéb folyó transzferek	239
D.72	Nem életbiztosításból eredő követelések	45	D.71	Nettó nem életbiztosítási díjak	45
D.73	Államháztartáson belüli folyó transzferek	96	D.72	Nem életbiztosításból eredő követelések	42
D.74	Folyó nemzetközi együttműködés	31	D.73	Államháztartáson belüli folyó transzferek	96
D.75	Egyéb folyó transzferek	54	D.74	Folyó nemzetközi együttműködés	1
			D.75	Egyéb folyó transzferek	55
B.6	Rendelkezésre álló jövedelem	1 604			

II.3. Természetbeni jövedelmek újraelosztása számla

Felhasználás		Forrás			
D.63	Természetbeni társadalmi transzferek	219	B.6	Rendelkezésre álló jövedelem	1 604
D.631	Természetbeni társadalmi juttatások	162			
D.6311	Társadalombiztosítási juttatások, visszatérítések	78	D.63	Természetbeni társadalmi transzferek	219
D.6312	Egyéb természetbeni társadalombiztosítási juttatások	65	D.631	Természetbeni társadalmi juttatások	162
D.6313	Társadalombiztosítás jellegű természetbeni társadalmi juttatások	19	D.6311	Társadalombiztosítási juttatások, visszatérítések	78
D.632	Egyéni fogyasztási célú nem piaci termékek és szolgáltatástranszferek	57	D.6312	Egyéb természetbeni társadalombiztosítási juttatások	65
			D.6313	Társadalombiztosítási jellegű természetbeni társadalmi juttatások	19
			D.632	Egyéni fogyasztási célú nem piaci termékek és szolgáltatástranszferek	57
B.7	Korrigált rendelkezésre álló jövedelem	1 604			

II.4. Jövedelem felhasználása számla

II.4.1. Rendelkezésre álló jövedelem felhasználása számla

Felhasználás		Forrás			
P.3	Végső fogyasztási kiadás	1 371	B.6	Rendelkezésre álló jövedelem	1 604
P.31	Egyéni fogyasztási kiadás	1 215			
P.32	Közösségi fogyasztási kiadás	156	D.8	A magánnyugdíjalapok nettó vagyonszármazéka miatti korrekció	11
D.8	A magánnyugdíjalapok nettó vagyonszármazéka miatti korrekció	11			
B.8	Megtakarítás	233			

II.4.2. Korrigált rendelkezésre álló jövedelem felhasználása számla

Felhasználás		Forrás	
P.4	Végső fogyasztás	1371	B.7 Korrigált rendelkezésre álló jövedelem 1 604
P.41	Háztartások tényleges fogyasztása	1 215	
P.42	Tényleges közösségi fogyasztás	156	D.8 A magánnyugdíjalapok nettó vagyonváltozása miatti korrekció 11
D.8	A magánnyugdíjalapok nettó vagyonváltozása miatti korrekció	11	
B.8	Megtakarítás	233	

III. Felhalmozási számlák

III.1. Tőkeszámla

III.1.1. Megtakarítás és tőke-transzferok miatti nettó vagyonváltozási számla

Eszközök változása		Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
B.10	Megtakarítás és tőke-transzferok miatti nettó vagyonváltozás 230	B.8n	Megtakarítás, nettó 233
		D.9	Tőke-transzferok, követelések 62
		D.91	Tőkeadók 2
		D.92	Beruházási támogatások 23
		D.99	Egyéb tőke-transzferok 37
		D.9	Tőke-transzferok, fizetendő -65
		D.91	Tőkeadók -2
		D.92	Beruházási támogatások -27
		D.99	Egyéb tőke-transzferok -36

III.1.2. Nem pénzügyi eszközök beszerzése számla

Eszközök változása		Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
P.51	Bruttó állóeszköz-felhalmozás 376	B.10.1	Megtakarítás és tőke-transzferok miatti nettó vagyonváltozás 230
P.511	Tárgyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege 303		
P.5111	Új tárgyi eszközök beszerzése 305		
P.5112	Használt tárgyi eszközök beszerzése 11		
P.5113	Használt tárgyi eszközök átruházása -13		
P.512	Immateriális javak beszerzésének és eladásának egyenlege 51		
P.5121	Új immateriális javak beszerzése 53		
P.5122	Használt immateriális javak beszerzése 6		
P.5123	Használt immateriális javak eladása -8		

Eszközök változása		Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
P.513	Nem termelt nem pénzügyi eszközök értéknövekedése	22	
P.5131	Nem termelt nem pénzügyi eszközök nagyjavításai	5	
P.5132	Nem termelt nem pénzügyi eszközök tulajdonátruházásának költségei	17	
K.1	Állóeszközök értékcsökkenése	- 222	
P.52	Készletváltozások	28	
P.53	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	10	
K.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	
K.21	Föld és egyéb nem termelt tárgyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0	
K.22	Nem termelt immateriális javak beszerzésének és eladásának egyenlege	0	
B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/Nettó hitelfelvétel (-)	38	

III.2. Pénzügyi számla

Eszközök változása		Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
F	Pénzügyi eszközök nettó beszerzése	641	F Kötelezettségek nettó felmerülése 603
F.1	Monetáris arany és különleges lehvási jogok (SDR)	- 1	
F.2	Készpénz és betétek	119	F.2 Készpénz és betétek 132
F.21	Készpénz	34	F.21 Készpénz 35
F.22	Átruházható betétek	62	F.22 Átruházható betétek 65
F.29	Egyéb betétek	23	F.29 Egyéb betétek 32
F.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	138	F.3 Részvényeken kívüli értékpapírok 123
F.4	Hitelek	244	F.4 Hitelek 217
F.41	Rövid lejáratú hitelek	83	F.41 Rövid lejáratú hitelek 76
F.42	Hosszú lejáratú hitelek	161	F.42 Hosszú lejáratú hitelek 141
F.5	Részvények és tőkerészesedések	44	F.5 Részvények és tőkerészesedések 43
F.6	Biztosítástechnikai tartalékok	36	F.6 Biztosítástechnikai tartalékok 36

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
F.61	A háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból és a nyugdíjalapok tartalékaiból	33	F.61	A háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból és a nyugdíjalapok tartalékaiból	33
F.611	A háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból	22	F.611	A háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból	22
F.612	A háztartások nettó részesedése a nyugdíjalapok tartalékaiból	11	F.612	A háztartások nettó részesedése a nyugdíjalapok tartalékaiból	11
F.62	Előre befizetett biztosítási díjak és függő károk tartalékai	3	F.62	Előre befizetett biztosítási díjak és függő károk tartalékai	3
F.7	Egyéb követelések számla	61	F.7	Egyéb kötelezettségek számla	52
F.71	Kereskedelmi hitelek és előlegek	18	F.71	Kereskedelmi hitelek és előlegek	18
F.79	Egyéb követelések számla, a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	43	F.79	Egyéb kötelezettségek számla, a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	34
			B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-)	38

III.3. Eszközök egyéb változásai számla

III.3.1. Eszközök egyéb volumenváltozásai számla

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
AN	Nem pénzügyi eszközök	10	AF	Kötelezettségek	- 2
AN.1	Termelt eszközök	- 7	K.7	Katasztrófa miatti veszteségek	0
K.4	Termelt eszközök megjelenése a gazdaságban	3	K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások	0
K.7	Katasztrófa miatti veszteségek	- 9	K.10	Pénzügyi eszközök és kötelezettségek máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai	- 2
K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások	0	K.12	Besorolási és szerkezeti változások	0
K.9	Nem pénzügyi eszközök máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai	1	K.12.1	A szektorok szerinti besorolásban és szerkezetben bekövetkezett változások	0
K.12	Besorolási és szerkezeti változások	- 2	K.12.2	Eszközök és kötelezettségek besorolásának változásai	0
K.12.1	A szektorok szerinti besorolásban és szerkezetben bekövetkezett változások	0	K.12.22	Eszközök vagy kötelezettségek besorolásának változásai, az arany monetizálásán/demonetizálásán kívül	0
K.12.2	Eszközök és kötelezettségek besorolásának változásai	- 2			
K.12.21	Az arany monetizálása/demonetizálása	- 2	ebből: AF.2	Készpénz és betétek	0
K.12.22	Az eszközök vagy kötelezettségek besorolásának változásai, az arany monetizálásán/demonetizálásán kívül	0	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	0
			AF.4	Hitelek	- 4
ebből: AN.11	Állóeszközök	- 4	AF.5	Részvények és tőkerészesedések	0
AN.12	Készletek	- 1	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	2
AN.13	Értéktárgyak	- 2	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla	0
AN.2	Nem termelt eszközök	17			

Eszközők változása		Kötelezettségek és a nettó vagyon változása
K.3	Nem termelt eszközők megjelenése a gazdaságban	24
K.5	Művelés alatt nem álló biológiai erőforrások természetes növekedése	4
K.6	Nem termelt eszközők kikerülése a gazdaságból	-9
K.61	Természetben előforduló gazdasági eszközők kimerülése	-8
K.62	Nem termelt eszközők gazdaságból való kikerülésének egyéb esetei	-1
K.7	Katasztrófa miatti veszteségek	-2
K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások	0
K.9	Nem pénzügyi eszközők máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai	0
K.12	Besorolási és szerkezeti változások	0
K.12.1	A szektorok szerinti osztályozásban és szerkezetben bekövetkezett változások	0
K.12.2	Eszközők és kötelezettségek besorolásának változásai	0
K.12.22	Az eszközők vagy kötelezettségek besorolásának változásai, az arany monetizálásán/demonetizálásán kívül	0
ebből:		
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközők	17
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0
AF	Pénzügyi eszközők	5
K.7	Katasztrófa miatti veszteségek	0
K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások	0
K.10	Pénzügyi eszközők és kötelezettségek máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai	3
K.12	Besorolási és szerkezeti változások	2
K.12.1	A szektorok szerinti besorolásban és szerkezetben bekövetkezett változások	0
K.12.2	Eszközők és kötelezettségek besorolásának változásai	2
K.12.21	Az arany monetizálása/demonetizálása	2
K.12.22	Az eszközők vagy kötelezettségek besorolásának változásai, az arany monetizálásán/demonetizálásán kívül	0
ebből: AF.1 Monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR)		
AF.2	Készpénz és betétek	0
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	0
AF.4	Hitelek	-4
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	0
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	2
AF.7	Egyéb követelések számla	0
		B.10.2
		Eszközők egyéb volumenváltozása miatti nettó vagyonváltozás

III.3.2. Átértékelési számla

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
K.11	Névleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.11	Névleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)	
AN	Nem pénzügyi eszközök	280	AF	Kötelezettségek	76
AN.1	Termelt eszközök	126	AF.2	Készpénz és betétek	0
AN.11	Állóeszközök	111	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	42
AN.12	Készletek	7	AF.4	Hitelek	0
AN.13	Értéktárgyak	8	AF.5	Részvények és tőkerészesedések	34
AN.2	Nem termelt eszközök	154	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	152	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla	0
AN.22	Nem termelt immateriális javak	2			
AF	Pénzügyi eszközök	84			
AF.1	Monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR)	12			
AF.2	Készpénz és betétek	0			
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	40			
AF.4	Hitelek	0			
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	31			
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0			
AF.7	Egyéb követelések számla	0			
			B.10.3	Névleges eszköztartási nyereség/veszteség miatti nettó vagyonváltozás	288

III.3.2.1. Semleges eszköztartási nyereség/veszteség számla

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
K.11.1	Semleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.11.1	Semleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)	
AN	Nem pénzügyi eszközök	198	AF	Kötelezettségek	126
AN.1	Termelt eszközök	121	AF.2	Készpénz és betétek	29
AN.11	Állóeszközök	111	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	26
AN.12	Készletek	5	AF.4	Hitelek	29
AN.13	Értéktárgyak	5	AF.5	Részvények és tőkerészesedések	28
AN.2	Nem termelt eszközök	78	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	7
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	76	AF.7	Egyéb követelések számla	6
AN.22	Nem termelt immateriális javak	1			
AF	Pénzügyi eszközök	136			

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
AF.1	Monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR)	15		
AF.2	Készpénz és betétek	30		
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	25		
AF.4	Hitelek	28		
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	26		
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	7		
AF.7	Egyéb követelések számla	5		
			B.10.31	Semleges eszköztartási nyereség/veszteség miatti nettó vagyonváltozás
				208

III.3.2.2. Reál eszköztartási nyereség számla

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
K.11.2	Reál eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.11.2	Reál eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)
AN	Nem pénzügyi eszközök	81	AF	Kötelezettségek
AN.1	Termelt eszközök	5	AF.2	Készpénz és betétek
AN.11	Állóeszközök	0	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok
AN.12	Készletek	3	AF.4	Hitelek
AN.13	Értéktárgyak	2	AF.5	Részvények és tőkerészesedések
AN.2	Nem termelt eszközök	77	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	76	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla
AN.22	Nem termelt immateriális javak	1		
AF	Pénzügyi eszközök	- 52		
AF.1	Monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR)	- 3		
AF.2	Készpénz és betétek	- 30		
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	15		
AF.4	Hitelek	- 28		
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	5		
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	- 7		
AF.7	Egyéb követelések számla	- 5		
			B.10.32	Reál eszköztartási nyereség/veszteség miatti nettó vagyonváltozás
				80

IV. Vagyommérlegek

IV.1. Nyitómérleg

Eszközök			Kötelezettségek és a nettó vagyon		
AN	Nem pénzügyi eszközök	9 922	AF	Kötelezettségek	6 298
AN.1	Termelt eszközök	6 047	AF.2	Készpénz és betétek	1 471
AN.11	Állóeszközök	5 544	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	1 311
AN.12	Készletek	231	AF.4	Hitelek	1 437
AN.13	Értéktárgyak	272	AF.5	Részvények és tőkerészesedések	1 406
AN.2	Nem termelt eszközök	3 875	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	371
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	3 809	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla	302
AN.22	Nem termelt immateriális javak	66			
AF	Pénzügyi eszközök	6 792			
AF.1	Monetáris arany és különleges lehvási jogok (SDR)	770			
AF.2	Készpénz és betétek	1 482			
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	1 263			
AF.4	Hitelek	1 384			
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	1 296			
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	370			
AF.7	Egyéb követelések számla	227			
			B.10.32	Nettó vagyon	10 416

IV.2. A vagyommérleg változásai

Eszközök			Kötelezettségek és a nettó vagyon		
Összes eszközváltozás			Összes kötelezettségváltozás		
AN	Nem pénzügyi eszközök	482	AF	Kötelezettségek	677
AN.1	Termelt eszközök	289	AF.2	Készpénz és betétek	132
AN.11	Állóeszközök	239	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	165
AN.12	Készletek	34	AF.4	Hitelek	213
AN.13	Értéktárgyak	16	AF.5	Részvények és tőkerészesedések	77
AN.2	Nem termelt eszközök	193	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	38
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	191	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla	52
AN.22	Nem termelt immateriális javak	2			
AF	Pénzügyi eszközök	730			
AF.1	Monetáris arany és különleges lehvási jogok (SDR)	18			
AF.2	Készpénz és betétek	119			

Eszközök			Kötelezettségek és a nettó vagyon	
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	178		
AF.4	Hitelek	240		
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	75		
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	38		
AF.7	Egyéb követelések számla	61		
			B.10	Nettó vagyónváltozás, összesen a következők miatt: 535
			B.10.1	Megtakarítás és tőketranszfer 230
			B.10.2	Eszközök egyéb volumenváltozása 17
			B.10.3	Névleges eszköztartási nyereség/veszteség 288
			B.10.31	Semleges eszköztartási nyereség/veszteség 208
			B.10.32	Reál eszköztartási nyereség/veszteség 80

IV.3. Zárómérleg

Eszközök			Kötelezettségek és a nettó vagyon	
AN	Nem pénzügyi eszközök	10 404	AF	Kötelezettségek 6 975
AN.1	Termelt eszközök	6 336	AF.2	Készpénz és betétek 1 603
AN.11	Állóeszközök	5 783	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok 1 476
AN.12	Készletek	265	AF.4	Hitelek 1 650
AN.13	Értéktárgyak	288	AF.5	Részvények és tőkerészesedések 1 483
AN.2	Nem termelt eszközök	4 068	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok 409
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	4 000	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla 354
AN.22	Nem termelt immateriális javak	68		
AF	Pénzügyi eszközök	7 522		
AF.1	Monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR)	788		
AF.2	Készpénz és betétek	1 601		
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	1 441		
AF.4	Hitelek	1 624		
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	1 371		
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	408		
AF.7	Egyéb követelések számla	288		
			B.90	Nettó vagyon 10 951

A.IV.3. tábla – A nem pénzügyi vállalatok teljes számlasorozata

I. Termelési számla

Felhasználás		Forrás		
P.2	Folyó termelőfelhasználás	881	P.1 Kibocsátás	1 753
			P.11 Piaci kibocsátás	1 722
			P.12 Saját végső felhasználási célú kibocsátás	31
B.1g	Hozzáadott érték, bruttó	872		
K.1	Állóeszközök értékcsökkenése	137		
B.1n	Hozzáadott érték, nettó	735		

II. Jövedelemelosztási és -felhasználási számlák

II.1. Jövedelmek elsődleges elosztása számla

II.1.1. Jövedelmek keletkezése számla

Felhasználás		Forrás		
D.1	Munkavállalói jövedelem	545	B.1n Hozzáadott érték, nettó	735
D.11	Bérek és keresetek	421		
D.12	Munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásai	124		
D.121	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	112		
D.122	Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai	12		
D.29	Egyéb termelési adók	86		
D.39	Egyéb termelési támogatások	- 35		
B.2	Működési eredmény	139		

II.1.2. Elsődleges jövedelmek elosztása számla

Felhasználás		Forrás		
D.4	Tulajdonosi jövedelem	145	B.2 Működési eredmény	139
D.41	Kamat	66		
D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	48	D.4 Tulajdonosi jövedelem	78
D.421	Osztalék	24	D.41 Kamat	25
D.422	Jövedelem kivonása a kvázi vállalatokból	24	D.42 Vállalatok felosztott jövedelme	3
D.43	Közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége	0	D.421 Osztalék	3
D.45	Bérleti díjak	31	D.422 Jövedelem kivonása a kvázi vállalatokból	0
			D.43 Közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége	4
			D.44 Biztosítási kötvénytulajdonosok jövedelme	5
			D.45 Bérleti díjak	41
B.5	Elsődleges jövedelmek egyenlege	72		

II.1.2.1. Vállalkozói jövedelem számla

Felhasználás		Forrás	
D.4	Tulajdonosi jövedelem	97	B.2 Működési eredmény 139
D.41	Kamat	66	
D.45	Bérleti díjak	31	D.4 Tulajdonosi jövedelem 78
			D.41 Kamat 25
			D.42 Vállalatok felosztott jövedelme 3
			D.421 Osztalék 3
			D.422 Jövedelem kivonása a kvázi vállalatokból 0
			D.43 Közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége 4
			D.44 Biztosítási kötvénytulajdonosok jövedelme 5
			D.45 Bérleti díjak 41
B.4	Vállalkozói jövedelem	120	

II.1.2.2. Egyéb elsődleges jövedelmek elosztása számla

Felhasználás		Forrás	
D.4	Tulajdonosi jövedelem	48	B.4 Vállalkozói jövedelem 120
D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	48	
D.421	Osztalék	24	
D.422	Jövedelem kivonása a kvázi vállalatokból	24	
D.43	Közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége	0	
B.5	Elsődleges jövedelmek egyenlege	72	

II.2. Jövedelmek másodlagos elosztása számla

Felhasználás		Forrás	
D.5	Folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók	24	B.5 Elsődleges jövedelmek egyenlege 72
D.51	Jövedelemadók	20	
D.59	Egyéb folyó adók	4	D.61 Társadalombiztosítási hozzájárulások 14
			D.611 Tényleges társadalombiztosítási hozzájárulások 2
D.62	Természetbeni transzfereken kívüli egyéb társadalmi juttatások	13	D.6111 Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai 1
D.622	Magán biztosítási alapok juttatásai	1	D.61111 Munkaadók tényleges kötelező társadalombiztosítási hozzájárulásai 1
D.623	Munkavállalóknak nyújtott nem alapszerű társadalombiztosítási juttatások	12	D.61112 Munkaadók tényleges önkéntes társadalombiztosítási hozzájárulásai 1
			D.6112 Munkavállalók társadalombiztosítási hozzájárulásai 1
D.7	Egyéb folyó transzferek	11	D.61121 Munkavállalók kötelező társadalombiztosítási hozzájárulásai 1
D.71	Nettó nem életbiztosítási díjak	8	D.61122 Munkavállalók önkéntes társadalombiztosítási hozzájárulásai 0
D.75	Egyéb folyó transzferek	3	D.612 Imputált társadalombiztosítási hozzájárulások 12

Felhasználás		Forrás		
		D.7	Egyéb folyó transzferek	10
		D.72	Nem életbiztosításból eredő követelések	6
		D.75	Egyéb folyó transzferek	4
B.6	Rendelkezésre álló jövedelem	48		

II.4. Jövedelmek felhasználása számla

II.4.1. Rendelkezésre álló jövedelem felhasználása számla

Felhasználás		Forrás		
D.8	A magánnyugdíjpénztárak nettó vagyonváltozása miatti korrekció	0	B.6 Rendelkezésre álló jövedelem	48
B.8	Megtakarítás	48		

III. Felhalmozási számlák

III.1. Tőkeszámla

III.1.1. Megtakarítások és tőketranszferek miatti nettó vagyonváltozási számla

Eszközök változása		Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
B.10.1	Megtakarítás és tőketranszferek miatti nettó vagyonváltozás	65	B.8n Megtakarítás, nettó	48
			D.9 Tőketranszferek	33
			D.92 Beruházási támogatások	23
			D.99 Egyéb tőketranszferek	10
			D.9 Tőketranszferek, fizetendő	- 16
			D.91 Tőkeadók	0
			D.99 Egyéb tőketranszferek	- 16

III.1.2. Nem pénzügyi eszközök beszerzése számla

Eszközök változása		Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
P.51	Bruttó állóeszköz-felhalmozás	250	B.10.1 Megtakarítás és tőketranszferek miatti nettó vagyonváltozás	65
P.511	Tárgyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	209		
P.5111	Új tárgyi eszközök beszerzése	211		
P.5112	Használt tárgyi eszközök beszerzése	4		
P.5113	Használt tárgyi eszközök átruházása	- 6		
P.512	Immateriális javak beszerzésének és eladásának egyenlege	21		
P.5121	Új immateriális javak beszerzése	21		
P.5122	Használt immateriális javak beszerzése	1		
P.5123	Használt immateriális javak eladása	- 1		

Eszközök változása		Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
P.513	Nem termelt nem pénzügyi eszközök értéknövekedése	20	
P.5131	Nem termelt nem pénzügyi eszközök nagyjavításai	3	
P.5132	Nem termelt nem pénzügyi eszközök tulajdonát ruházásának költségei	17	
K.1	Állóeszközök értékcsökkenése	- 137	
P.52	Készletváltozások	26	
P.53	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	2	
K.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	- 7	
K.21	Föld és egyéb nem termelt tárgyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	- 6	
K.22	Nem termelt immateriális javak beszerzésének és eladásának egyenlege	- 1	
B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-)	- 69	

III.2. Pénzügyi számla

Eszközök változása		Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
F	Pénzügyi eszközök nettó beszerzése	71	F Kötelezettségek nettó felmerülése 140
F.2	Készpénz és betétek	17	F.2 Készpénz és betétek 0
F.21	Készpénz	5	F.22 Átruházható betétek 0
F.22	Átruházható betétek	10	F.29 Egyéb betétek 0
F.29	Egyéb betétek	2	F.3 Részvényeken kívüli értékpapírok 6
F.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	18	F.4 Hitelek 71
F.4	Hitelek	27	F.41 Rövid lejáratú hitelek 16
F.41	Rövid lejáratú hitelek	16	F.42 Hosszú lejáratú hitelek 55
F.42	Hosszú lejáratú hitelek	11	
F.5	Részvények és tőkerészesedések	26	
F.5	Részvények és tőkerészesedések	2	
F.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0	F.61 Háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból és nyugdíjalapok tartalékaiból 0
F.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0	F.612 Háztartások nettó részesedése a nyugdíjalapok tartalékaiból 0
F.62	Előre befizetett biztosítási díjak és függő károk tartalékai	0	

Eszközök változása				Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
F.7	Egyéb követelések számla	7	F.7	Egyéb kötelezettségek számla	37	
F.71	Kereskedelmi hitelek és előlegek	6	F.71	Kereskedelmi hitelek és előlegek	8	
F.79	Egyéb követelések számla, a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	1	F.79	Egyéb kötelezettségek számla, a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	29	
				B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-)	-69

III.3. Eszközök egyéb változásai számla

III.3.1. Eszközök egyéb volumenváltozásai számla

Eszközök változása				Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
AN	Nem pénzügyi eszközök	12	AF	Kötelezettségek	- 3	
AN.1	Termelt eszközök	- 2	K.7	Katasztrófa miatti veszteségek	0	
K.4	Termelt eszközök megjelenése a gazdaságban	0	K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások	0	
K.7	Katasztrófa miatti veszteségek	- 5	K.10	Pénzügyi eszközök és kötelezettségek máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai	- 4	
K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások	- 1	K.12	Besorolási és szerkezeti változások	1	
K.9	Nem pénzügyi eszközök máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai	1	K.12.1	A szektorok szerinti besorolásban és szerkezetben bekövetkezett változások	1	
K.12	Besorolási és szerkezeti változások	3	K.12.2	Eszközök és kötelezettségek besorolásának változásai	0	
K.12.1	A szektorok szerinti besorolásban és szerkezetben bekövetkezett változások	3	K.12.22	Eszközök vagy kötelezettségek besorolásának változásai, az arany monetizálásán/demonatizálásán kívül	0	
K.12.2	Eszközök és kötelezettségek besorolásának változásai	0	ebből:			
K.12.22	Eszközök vagy kötelezettségek besorolásának változásai, az arany monetizálásán/demonatizálásán kívül	0	AF.2	Készpénz és betétek	0	
ebből:				AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	0
AN.11	Állóeszközök	- 1	AF.4	Hitelek	- 3	
AN.12	Készletek	- 1	AF.5	Részvények és tőkerészesedések	0	
AN.13	Értéktárgyak	0	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0	
AN.2	Nem termelt eszközök	14	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla	0	
K.3	Nem termelt eszközök megjelenése a gazdaságban	24				
K.5	Művelés alatt nem álló biológiai erőforrások természetes növekedése	0				
K.6	Nem termelt eszközök kikerülése a gazdaságból	- 7				
K.61	Természetben előforduló gazdasági eszközök kimerülése	- 6				
K.62	Nem termelt eszközök gazdaságból való kikerülésének egyéb esetei	- 1				
K.7	Katasztrófa miatti veszteségek	0				
K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások	- 4				
K.9	Nem pénzügyi eszközök máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai	0				

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
K.12	Besorolási és szerkezeti változások	1		
K.12.1	A szektorok szerinti osztályozásban és szerkezetben bekövetkezett változások	1		
K.12.2	Eszközök és kötelezettségek besorolásának változásai	0		
K.12.22	Eszközök vagy kötelezettségek besorolásának változásai, az arany monetizálásán/demonatizálásán kívül	0		
ebből:				
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	14		
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0		
AF	Pénzügyi eszközök	2		
K.7	Katasztrófa miatti veszteségek	0		
K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások	0		
K.10	Pénzügyi eszközök és kötelezettségek máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai	0		
K.12	Besorolási és szerkezeti változások	2		
K.12.1	A szektorok szerinti osztályozásban és szerkezetben bekövetkezett változások	2		
K.12.2	Eszközök és kötelezettségek besorolásának változásai	0		
K.12.22	Eszközök vagy kötelezettségek besorolásának változásai, az arany monetizálásán/demonatizálásán kívül	0		
ebből:				
AF.2	Készpénz és betétek	0		
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	0		
AF.4	Hitelek	0		
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	2		
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0		
AF.7	Egyéb követelések számla	0		
			B.10.2	Eszközök egyéb volumenváltozása miatti nettó vagyonváltozás
				17

III.3.2. Átértékelési számla

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
K.11	Névleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.11	Névleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)
AN	Nem pénzügyi eszközök	144	AF	Kötelezettségek
AN.1	Termelt eszközök	63	AF.2	Készpénz és betétek
AN.11	Állóeszközök	58	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok
AN.12	Készletek	4	AF.4	Hitelek
AN.13	Értéktárgyak	1	AF.5	Részvények és tőkerészesedések
AN.2	Nem termelt eszközök	81	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	80	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla
AN.22	Nem termelt immateriális javak	1		

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
AF	Pénzügyi eszközök	8		
AF.2	Készpénz és betétek	0		
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	3		
AF.4	Hitelek	0		
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	5		
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0		
AF.7	Egyéb követelések számla	0		
			B.10.3	Névleges eszköztartási nyereség/veszteség miatti nettó vagyonváltozás
				134

III.3.2.1. Semleges eszköztartási nyereség/veszteség számla

Eszközök változásai			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
K.11.1	Semleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.11.1	Semleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)
AN	Nem pénzügyi eszközök	101	AF	Kötelezettségek
AN.1	Termelt eszközök	60	AF.2	Készpénz és betétek
AN.11	Állóeszközök	58	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok
AN.12	Készletek	2	AF.4	Hitelek
AN.13	Értéktárgyak	1	AF.5	Részvények és tőkerészesedések
AN.2	Nem termelt eszközök	41	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	40	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla
AN.22	Nem termelt immateriális javak	1		
AF	Pénzügyi eszközök	18		
AF.2	Valuta és betétek	8		
AF.3	Értékpapírok a részvényeken kívül	2		
AF.4	Hitelek	1		
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	4		
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	1		
AF.7	Egyéb követelések számla	3		
			B.10.31	Semleges eszköztartási nyereség/veszteség miatti nettó vagyonváltozás
				82

III.3.2.2. Reál eszköztartási nyereség/veszteség számla

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
K.11.2	Reál eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.11.2	Reál eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)
AN	Nem pénzügyi eszközök	43	AF	Kötelezettségek
				-18

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
AN.1	Termelt eszközök	3	AF.2	Készpénz és betétek	- 1
AN.11	Állóeszközök	0	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	1
AN.12	Készletek	3	AF.4	Hitelek	- 18
AN.13	Értéktárgyak	0	AF.5	Részvények és tőkerészesedések	3
AN.2	Nem termelt eszközök	40	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	40	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla	- 3
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0			
AF	Pénzügyi eszközök	- 10			
AF.2	Készpénz és betétek	- 8			
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	1			
AF.4	Hitelek	- 1			
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	1			
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	- 1			
AF.7	Egyéb követelések számla	- 3			
			B.10.32	Reál eszköztartási nyereség/veszteség miatti nettó vagyonváltozás	51

IV. Vagyommérlegek

IV.1. Nyitómérleg

Eszközök			Kötelezettségek és a nettó vagyon		
AN	Nem pénzügyi eszközök	5 041	AF	Kötelezettségek	1 817
AN.1	Termelt eszközök	3 001	AF.2	Készpénz és betétek	40
AN.11	Állóeszközök	2 878	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	44
AN.12	Készletek	85	AF.4	Hitelek	897
AN.13	Értéktárgyak	38	AF.5	Részvények és tőkerészesedések	687
AN.2	Nem termelt eszközök	2 040	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	12
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	1 989	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla	137
AN.22	Nem termelt immateriális javak	51			
AF	Pénzügyi eszközök	897			
AF.2	Készpénz és betétek	382			
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	90			
AF.4	Hitelek	50			
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	200			
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	25			
AF.7	Egyéb követelések számla	150			
			B.90	Nettó vagyon	4 121

IV.2. A vagyommérleg változásai

Eszközök			Kötelezettségek és a nettó vagyon		
Összes eszközváltozás			Összes kötelezettségváltozás		
AN	Nem pénzügyi eszközök	290	AF	Kötelezettségek	155
AN.1	Termelt eszközök	182	AF.2	Készpénz és betétek	0
AN.11	Állóeszközök	150	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	7
AN.12	Készletek	29	AF.4	Hitelek	68
AN.13	Értéktárgyak	3	AF.5	Részvények és tőkerészesedések	42
AN.2	Nem termelt eszközök	108	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	108	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla	37
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0			
AF	Pénzügyi eszközök	81			
AF.2	Készpénz és betétek	17			
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	21			
AF.4	Hitelek	27			
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	9			
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0			
AF.7	Egyéb követelések számla	7			
			B.10	Nettó vagyonváltozás, összesen a következők miatt:	216
			B.10.1	Megtakarítás és tőkeátvitel	65
			B.10.2	Eszközök egyéb volumenváltozása	17
			B.10.3	Névleges eszköztartási nyereség/veszteség	134
			B.10.31	Semleges eszköztartási nyereség/veszteség	82
			B.10.32	Reál eszköztartási nyereség/veszteség	51

IV.3. Zárómérleg

Eszközök			Kötelezettségek és a nettó vagyon		
AN	Nem pénzügyi eszközök	5 331	AF	Kötelezettségek	1 972
			AF.2	Készpénz és betétek	40
AN.1	Termelt eszközök	3 183	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	51
AN.11	Állóeszközök	3 028	AF.4	Hitelek	965
AN.12	Készletek	114	AF.5	Részvények és tőkerészesedések	729
AN.13	Értéktárgyak	41	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	12
AN.2	Nem termelt eszközök	2 148	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla	174
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	2 097			
AN.22	Nem termelt immateriális javak	51			

Eszközök		Kötelezettségek és a nettó vagyon	
AF	Pénzügyi eszközök	978	
AF.2	Készpénz és betétek	389	
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	111	
AF.4	Hitelek	77	
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	209	
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	25	
AF.7	Egyéb követelések számla	157	
		B.90	Nettó vagyon 4 337

A.IV.4. tábla – A pénzügyi vállalatok teljes számlasorozata

I: Termelési számla

Felhasználás		Forrás	
P.2	Folyó termelőfelhasználás	29	P.1 Kibocsátás 102
			P.11 Piaci kibocsátás 102
			P.12 Saját végső felhasználási célú kibocsátás 0
B.1g	Hozzáadott érték, bruttó	73	
K.1	Állóeszközök értékcsökkenése	10	
B.1n	Hozzáadott érték, nettó	63	

II. Jövedelemelosztási és felhasználási számlák

II.1. Jövedelmek elsődleges elosztása számla

II.1.1. Jövedelmek keletkezése számla

Felhasználás		Forrás	
D.1	Munkavállalói jövedelem	15	B.1n Hozzáadott érték, nettó 63
D.11	Bérek és kerestek	10	
D.12	Munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásai	5	
D.121	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	4	
D.122	Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai	1	
D.29	Egyéb termelési adók	3	
D.39	Egyéb termelési támogatások	0	
B.2	Működési eredmény	45	

II.1.2. Elsődleges jövedelemelosztási számla

Felhasználás		Forrás	
D.4	Tulajdonosi jövedelem	138	B.2 Működési eredmény 45
D.41	Kamat	77	
D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	36	D.4 Tulajdonosi jövedelem 160

Felhasználás			Forrás		
D.421	Osztalék	36	D.41	Kamat	125
			P.119	FISIM	- 48
D.422	Jövedelem kivonása a kvázi vállalatokból	0	D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	25
D.43	Közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége	0	D.421	Osztalék	25
D.44	Biztosítási kötvénytulajdonosok jövedelme	25	D.422	Jövedelem kivonása a kvázi vállalatokból	0
D.45	Bérleti díjak	0	D.43	Közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége	7
			D.44	Biztosítottak tulajdonosi jövedelme	0
			D.45	Bérleti díjak	3
B.5	<i>Elsődleges jövedelmek egyenlege</i>	19			

II.1.2.1. Vállalkozói jövedelem számla

Felhasználás			Forrás		
D.4	Tulajdonosi jövedelem	102	B.2	<i>Működési eredmény</i>	45
D.41	Kamat	77			
D.44	Biztosítottak tulajdonosi jövedelme	25	D.4	Tulajdonosi jövedelem	160
D.45	Bérleti díjak	0	D.41	Kamat	125
			P.119	FISIM	- 48
			D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	25
			D.421	Osztalék	25
			D.422	Jövedelem kivonása a kvázi-vállalatokból	0
			D.43	Közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége	7
			D.44	Biztosítottak tulajdonosi jövedelme	0
			D.45	Bérleti díjak	3
B.4	<i>Vállalkozói jövedelem</i>	55			

II.1.2.2. Egyéb elsődleges jövedelemelosztási számla

Felhasználás			Forrás		
D.4	Tulajdonosi jövedelem	36	B.4	<i>Vállalkozói jövedelem</i>	55
D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	36			
D.421	Osztalék	36			
D.422	Jövedelem kivonása a kvázi vállalatokból	0			
D.43	Közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége	0			
B.5	<i>Elsődleges jövedelmek egyenlege</i>	19			

II.2. Jövedelmek másodlagos elosztása számla

Felhasználás		Forrás		
D.5	Folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók	10	B.5 <i>Elsődleges jövedelmek egyenlege</i>	19
D.51	Jövedelemadók	7		
D.59	Egyéb folyó adók	3	D.61 Társadalombiztosítási hozzájárulások	39
			D.611 Tényleges társadalombiztosítási hozzájárulások	38
D.62	Természetbeni transzfereken kívüli egyéb társadalmi juttatások	29	D.6111 Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	18
D.622	Magán biztosítási alapok juttatásai	28	D.61111 Munkaadók tényleges kötelező társadalombiztosítási hozzájárulásai	15
D.623	Munkavállalóknak nyújtott nem alapszerű társadalombiztosítási juttatások	1	D.61112 Munkaadók tényleges önkéntes társadalombiztosítási hozzájárulásai	3
			D.6112 Munkavállalók társadalombiztosítási hozzájárulásai	20
D.7	Egyéb folyó transzferek	46	D.61121 Munkavállalók kötelező társadalombiztosítási hozzájárulásai	15
D.71	Nettó nem életbiztosítási díjak	0	D.61122 Munkavállalók önkéntes társadalombiztosítási hozzájárulásai	5
D.72	Nem életbiztosításból eredő követelések	45	D.612 Imputált társadalombiztosítási hozzájárulások	1
D.75	Egyéb folyó transzferek	1		
			D.7 Egyéb folyó transzferek	49
			D.71 Nettó nem életbiztosítási díjak	45
			D.72 Nem életbiztosításból eredő követelések	0
			D.75 Egyéb folyó transzferek	4
B.6	<i>Rendelkezésre álló jövedelem</i>	22		

II.4. Jövedelem felhasználása számla

II.4.1. Rendelkezésre álló jövedelem felhasználása számla

Felhasználás		Forrás		
D.8	A magánnyugdíjpénztárak nettó vagyonváltozása miatti korrekció	11	B.6 <i>Rendelkezésre álló jövedelem</i>	22
B.8	<i>Megtakarítás</i>	11		

III. Felhalmozási számlák

III.1. Tőkeszámla

III.1.1. Megtakarítás és tőke-transzferek miatti nettó vagyonváltozási számla

Eszközök változása		Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
B.10.1	<i>Megtakarítás és tőke-transzferek miatti nettó vagyonváltozás</i>	4	B.8n <i>Megtakarítás, nettó</i>	11
			D.9 Tőke-transzfer, követelés	0
			D.92 Beruházási támogatás	0
			D.99 Egyéb tőke-transzfer	0
			D.9 Tőke-transzfer, fizetendő	-7
			D.91 Tőkeadók	0
			D.99 Egyéb tőke-transzferek	-7

III.1.2. Nem pénzügyi eszközök beszerzése számla

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
P.51	Bruttó állóeszköz-felhalmozás	9	B.10.1	Megtakarítás és tőketranszferok miatti nettó vagyonváltozás	4
P.511	Tárgyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	8			
P.5111	Új tárgyi eszközök beszerzése	7			
P.5112	Használt tárgyi eszközök beszerzése	1			
P.5113	Használt tárgyi eszközök átruházása	0			
P.512	Immateriális javak beszerzésének és eladásának egyenlege	1			
P.5121	Új immateriális javak beszerzése	1			
P.5122	Használt immateriális javak beszerzése	0			
P.5123	Használt immateriális javak eladása	0			
P.513	Nem termelt nem pénzügyi eszközök értéknöve- lése	0			
P.5131	Nem termelt nem pénzügyi eszközök nagyjavításai	0			
P.5132	Nem termelt nem pénzügyi eszközök tulajdonátruházásának költségei	0			
K.1	Állóeszközök értékcsökkenése	- 10			
P.52	Készletváltozások	0			
P.53	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	0			
K.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0			
K.21	Föld és egyéb nem termelt tárgyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	0			
K.22	Nem termelt immateriális javak beszerzésének és eladásának egyenlege	0			
B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/Nettó hitelfelvétel (-)	5			

III.2. Pénzügyi számla

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
F	Pénzügyi eszközök nettó beszerzése	237	F	Kötelezettségek nettó felmerülése	232
F.1	Monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR)	- 1			
F.2	Készpénz és betétek	15	F.2	Készpénz és betétek	130
F.21	Készpénz	15	F.21	Készpénz	35
F.22	Átruházható betétek	0	F.22	Átruházható betétek	63

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
F.29	Egyéb betétek	0	F.29	Egyéb betétek	32
F.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	53	F.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	53
F.4	Hitelek	167	F.4	Hitelek	0
F.41	Rövid lejáratú hitelek	63	F.41	Rövid lejáratú hitelek	0
F.42	Hosszú lejáratú hitelek	104	F.42	Hosszú lejáratú hitelek	0
F.5	Részvények és tőkerészesedések	3	F.5	Részvények és tőkerészesedések	13
F.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0	F.6	Biztosítástechnikai tartalékok	36
F.62	Előre befizetett biztosítási díjak és függő károk tartalékai	0	F.61	A háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból és a nyugdíjalapok tartalékaiból	33
F.7	Egyéb követelések számla	0	F.611	A háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból	22
F.71	Kereskedelmi hitelek és előlegek	0	F.612	A háztartások nettó részesedése a nyugdíjalapok tartalékaiból	11
F.79	Egyéb követelések számla, a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	0	F.62	Előre befizetett biztosítási díjak és függő károk tartalékai	3
			F.7	Egyéb kötelezettségek számla	0
			F.71	Kereskedelmi hitelek és előlegek	0
			F.79	Egyéb kötelezettségek számla, a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	0
			B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-)	5

III.3. Eszközök egyéb változásai számla

III.3.1. Eszközök egyéb volumenváltozásai számla

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
AN	Nem pénzügyi eszközök	-2	AF	Kötelezettségek	2
AN.1	Termelt eszközök	-2	K.7	Katasztrófa miatti veszteségek	0
K.4	Termelt eszközök megjelenése a gazdaságban	0	K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások	0
K.7	Katasztrófa miatti veszteségek	0	K.10	Pénzügyi eszközök és kötelezettségek máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai	2
K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások	0	K.12	Besorolási és szerkezeti változások	0
K.9	Nem pénzügyi eszközök máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai	0	K.12.1	A szektorok szerinti osztályozásban és szerkezetben bekövetkezett változások	0
K.12	Besorolási és szerkezeti változások	-2	K.12.2	Eszközök és kötelezettségek besorolásának változásai	0
K.12.1	A szektorok szerinti osztályozásban és szerkezetben bekövetkezett változások	0	K.12.22	Eszközök vagy kötelezettségek besorolásának változásai, az arany monetizálásán/demonetizálásán kívül	0

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
K.12.2	Eszközök és kötelezettségek besorolásának változásai	- 2			
K.12.21	Az arany monetizálása/demonetizálása	- 2	ebből:		
			AF.2	Készpénz és betétek	0
K.12.22	Eszközök vagy kötelezettségek besorolásának változásai, az arany monetizálásán/demonetizálásán kívül	0	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	0
			AF.4	Hitelek	0
			AF.5	Részvények és tőkerészesedések	0
ebből:			AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	2
AN.11	Állóeszközök	0	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla	0
AN.12	Készletek	0			
AN.13	Értéktárgyak	- 2			
AN.2	Nem termelt eszközök	0			
K.3	Nem termelt eszközök megjelenése a gazdaságban	0			
K.5	Művelés alatt nem álló biológiai erőforrások természetes növekedése	0			
K.6	Nem termelt eszközök kikerülése a gazdaságból	0			
K.61	Természetben előforduló gazdasági eszközök kimerülése	0			
K.62	Nem termelt eszközök gazdaságból való kikerülésének egyéb esetei	0			
K.7	Katasztrófa miatti veszteségek	0			
K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások	0			
K.9	Nem pénzügyi eszközök máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai	0			
K.12	Besorolási és szerkezeti változások	0			
K.12.1	A szektorok szerinti osztályozásban és szerkezetben bekövetkezett változások	0			
K.12.2	Eszközök és kötelezettségek besorolásának változásai	0			
K.12.22	Eszközök vagy kötelezettségek besorolásának változásai, az arany monetizálásán/demonetizálásán kívül	0			
ebből:					
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	0			
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0			
AF	Pénzügyi eszközök	0			
K.7	Katasztrófa miatti veszteségek	0			
K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások	- 3			
K.10	Pénzügyi eszközök és kötelezettségek máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai	1			
K.12	Besorolási és szerkezeti változások	2			
K.12.1	A szektorok szerinti osztályozásban és szerkezetben bekövetkezett változások	0			
K.12.2	Eszközök és kötelezettségek besorolásának változásai	2			
K.12.21	Az arany monetizálása/demonetizálása	2			
K.12.22	Eszközök vagy kötelezettségek besorolásának változásai, az arany monetizálásán/demonetizálásán kívül	0			
ebből:	AF.1 Monetáris arany és különleges lehvási jogok (SDR)	7			
AF.2	Készpénz és betétek	0			

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	- 3		
AF.4	Hitelek	- 4		
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	0		
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0		
AF.7	Egyéb követelések számla	0		
			B.10.2	Eszközök egyéb volumenváltozása miatti nettó vagyon-változás
				-4

III.3.2. Átértékelési számla

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
K.11	Névleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.11	Névleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)
AN	Nem pénzügyi eszközök	4	AF	Kötelezettségek
AN.1	Termelt eszközök	2	AF.2	Készpénz és betétek
AN.11	Állóeszközök	2	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok
AN.12	Készletek	0	AF.4	Hitelek
AN.13	Értéktárgyak	0	AF.5	Részvények és tőkerészesedések
AN.2	Nem termelt eszközök	2	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	1	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0		
AF	Pénzügyi eszközök	57		
AF.1	Monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR)	11		
AF.2	Készpénz és betétek	0		
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	30		
AF.4	Hitelek	0		
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	16		
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0		
AF.7	Egyéb követelések számla	0		
			B.10.3	Névleges eszköztartási nyereség/veszteség miatti nettó vagyonváltozás
				10

III.3.2.1. Semleges eszköztartási nyereség/veszteség számla

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
K.11.1	Semleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.11.1	Semleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)
AN	Nem pénzügyi eszközök	3	AF	Kötelezettségek
AN.1	Termelt eszközök	2	AF.2	Készpénz és betétek
				68
				26

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
AN.11	Állóeszközök	2	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	21
AN.12	Készletek	0	AF.4	Hitelek	0
AN.13	Értéktárgyak	0	AF.5	Részvények és tőkerészesedések	14
AN.2	Nem termelt eszközök	1	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	7
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	1	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla	0
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0			
AF	Pénzügyi eszközök	70			
AF.1	Monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR)	14			
AF.2	Készpénz és betétek	0			
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	19			
AF.4	Hitelek	24			
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	13			
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	1			
AF.7	Egyéb követelések számla	0			
			B.10.31	Semleges eszköztartási nyereség/veszteség miatti nettó vagyonváltozás	5

III.3.2.2. Reál eszköztartási nyereség/veszteség számla

Eszközváltozás			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
K.11.2	Reál eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.11.2	Reál eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)	
AN	Nem pénzügyi eszközök	1	AF	Kötelezettségek	- 17
AN.1	Termelt eszközök	0	AF.2	Készpénz és betétek	- 26
AN.11	Állóeszközök	0	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	13
AN.12	Készletek	0	AF.4	Hitelek	0
AN.13	Értéktárgyak	0	AF.5	Részvények és tőkerészesedések	3
AN.2	Nem termelt eszközök	1	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	- 7
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	1	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla	0
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0			
AF	Pénzügyi eszközök	- 13			
AF.1	Monetáris arany és különleges lehívási jogok	- 3			
AF.2	Készpénz és betétek	0			
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	11			
AF.4	Hitelek	- 24			
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	3			

Eszközváltozás			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	- 1		
AF.7	Egyéb követelések számla	0		
			B.10.32	Reál eszköztartási nyereség/veszteség miatti nettó vagyonváltozás
				5

IV. Vagyonmérlegek

IV.1. Nyitómérleg

Eszközők			Kötelezettségek és a nettó vagyon		
AN	Nem pénzügyi eszközök	144	AF	Kötelezettségek	3 384
AN.1	Termelt eszközök	104	AF.2	Készpénz és betétek	1 281
AN.11	Állóeszközök	99	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	1 053
AN.12	Készletek	0	AF.4	Hitelek	0
AN.13	Értéktárgyak	5	AF.5	Részvények és tőkerészesedések	715
AN.2	Nem termelt eszközök	40	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	335
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	37	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla	0
AN.22	Nem termelt immateriális javak	3			
AF	Pénzügyi eszközök	3 508			
AF.1	Monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR)	690			
AF.2	Készpénz és betétek	0			
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	950			
AF.4	Hitelek	1 187			
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	651			
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	30			
AF.7	Egyéb követelések számla	0			
			B.90	Nettó vagyon	268

IV.2. A vagyonmérleg változásai

Eszközők			Kötelezettségek és a nettó vagyon		
Összes eszközváltozás			Összes kötelezettségváltozás		
AN	Nem pénzügyi eszközök	1	AF	Kötelezettségek	285
AN.1	Termelt eszközök	- 1	AF.2	Készpénz és betétek	130
AN.11	Állóeszközök	1	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	87
AN.12	Készletek	0	AF.4	Hitelek	0
AN.13	Értéktárgyak	- 2	AF.5	Részvények és tőkerészesedések	30
AN.2	Nem termelt eszközök	2	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	38
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	1	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla	0

Eszközök			Kötelezettségek és a nettó vagyon		
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0			
AF	Pénzügyi eszközök	294			
AF.1	Monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR)	17			
AF.2	Készpénz és betétek	15			
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	80			
AF.4	Hitelek	163			
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	19			
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0			
AF.7	Egyéb követelések számla	0			
			B.10	Nettó vagyonváltozás, összesen a következők miatt:	10
			B.10.1	Megtakarítás és tőketranszfer	4
			B.10.2	Eszközök egyéb volumenváltozásai	- 4
			B.10.3	Névleges eszköztartási nyereség/veszteség	10
			B.10.31	Semleges eszköztartási nyereség/veszteség	5
			B.10.32	Reál eszköztartási nyereség/veszteség	5

IV.3. Zárómérleg

Eszközök			Kötelezettségek és a nettó vagyon		
AN	Nem pénzügyi eszközök	145	AF	Kötelezettségek	3 669
AN.1	Termelt eszközök	103	AF.2	Készpénz és betétek	1 411
AN.11	Állóeszközök	100	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	1 140
AN.12	Készletek	0	AF.4	Hitelek	0
AN.13	Értéktárgyak	3	AF.5	Részvények és tőkerészesedések	745
AN.2	Nem termelt eszközök	42	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	373
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	38	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla	0
AN.22	Nem termelt immateriális javak	3			
AF	Pénzügyi eszközök	3 802			
AF.1	Monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR)	707			
AF.2	Készpénz és betétek	15			
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	1 030			
AF.4	Hitelek	1 350			
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	670			
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	30			
AF.7	Egyéb követelések számla	0			
			B.90	Nettó vagyon	278

A.IV.5. tábla – Az államháztartás teljes számlasorozata

I. Termelési számla

Felhasználás			Forrás		
P.2	Folyó termelőfelhasználás	246	P.1	Kibocsátás	434
			P.11	Piaci kibocsátás	74
			P.12	Saját végső felhasználási célú kibocsátás	0
			P.13	Egyéb nem piaci kibocsátás	360
B.1g	Hozzáadott érték, bruttó	188			
K.1	Állóeszközök értékcsökkenése	30			
B.1n	Hozzáadott érték, nettó	158			

II. Jövedelemelosztási és -felhasználási számlák

II.1. Jövedelmek elsődleges elosztása számla

II.1.1. Jövedelmek keletkezése számla

Felhasználás			Forrás		
D.1	Munkavállalói jövedelem	140	B.1n	Hozzáadott érték, nettó	158
D.11	Bérek és keresetek	87			
D.12	Munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásai	53			
D.121	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	48			
D.122	Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai	5			
D.29	Egyéb termelési adók	2			
D.39	Egyéb termelési támogatások	0			
B.2	Működési eredmény	16			

II.1.2. Elsődleges jövedelemelosztási számla

Felhasználás			Forrás		
D.4	Tulajdonosi jövedelem	46	B.2	Működési eredmény	16
D.41	Kamat	39			
D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	0	D.2	Termelési és importadók	235
D.422	Jövedelem kivonása a kvázi vállalatokból	24	D.21	Termékadók	141
D.43	Közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége	0	D.211	Hozzáadott érték típusú adók (HÉA)	121
D.45	Bérleti díjak	7	D.212	Importadók és -vámok a HÉA kivételével	17
			D.2121	Importvámok	17
			D.2122	Importadók a HÉA és az importvámok kivételével	0
			D.214	Termékadók a HÉA és az importadók kivételével	3
			D.29	Egyéb termelési adók	94

Felhasználás		Forrás		
		D.3	Támogatások	- 44
		D.31	Terméktámogatások	- 8
		D.311	Importtámogatások	0
		D.319	Egyéb terméktámogatások	- 8
		D.39	Egyéb termelési támogatások	- 36
		D.4	Tulajdonosi jövedelem	30
		D.41	Kamat	12
		D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	18
		D.421	Osztalék	5
		D.422	Jövedelem kivonása a kvázi-vállalatokból	13
		D.43	Közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége	0
		D.44	Biztosítottak tulajdonosi jövedelme	0
		D.45	Bérleti díjak	0
B.5	<i>Elsődleges jövedelmek egyenlege</i>	191		

II.1.2.1. Vállalkozói jövedelem számla

Felhasználás		Forrás		
D.4	Tulajdonosi jövedelem	9	B.2 <i>Működési eredmény</i>	16
D.41	Kamat	2		
D.45	Bérleti díjak	7	D.4 Tulajdonosi jövedelem	4
			D.41 Kamat	0
			D.42 Vállalatok felosztott jövedelme	4
			D.421 Osztalék	4
			D.422 Jövedelem kivonása a kvázi vállalatokból	0
			D.43 Közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége	0
			D.44 Biztosítási kötvénytulajdonosok jövedelme	0
			D.45 Bérleti díjak	0
B.4	<i>Vállalkozói jövedelem</i>	11		

II.1.2.2. Egyéb elsődleges jövedelmek elosztása számla

Felhasználás		Forrás		
D.4	Tulajdonosi jövedelem	37	B.4 <i>Vállalkozói jövedelem</i>	11
D.41	Kamat	37		
			D.2 Termelési és importadók	235
			D.21 Termékadók	141
			D.211 Hozzáadott érték típusú adók (HÉA)	121

Felhasználás		Forrás		
		D.212	Importadók és -vámok a HÉA kivételével	17
		D.2121	Importvámok	17
		D.2122	Importadók a HÉA és az importvámok kivételével	0
		D.214	Termékadók a HÉA és az importadók kivételével	3
		D.29	Egyéb termelési adók	94
		D.3	Támogatások	- 44
		D.31	Terméktámogatások	- 8
		D.311	Importtámogatások	0
		D.319	Egyéb terméktámogatások	- 8
		D.39	Egyéb termelési támogatások	- 36
		D.4	Tulajdonosi jövedelem	26
		D.41	Kamat	12
		D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	14
		D.421	Osztalék	1
		D.422	Jövedelem kivonása a kvázi vállalatokból	13
B.5	<i>Elsődleges jövedelmek egyenlege</i>	191		

II.2. A jövedelmek másodlagos elosztása számla

Felhasználás		Forrás		
D.5	Folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók	0	B.5 <i>Elsődleges jövedelmek egyenlege</i>	191
D.59	Egyéb folyó adók	0		
			D.5 Folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók	213
D.62	Természetbeni transzfereken kívüli egyéb társadalmi juttatások	289	D.51 Jövedelemadók	204
D.621	Pénzbeni társadalombiztosítási juttatások	232	D.59 Egyéb folyó adók	9
D.622	Magán biztosítási alapok juttatásai	0		
D.623	Munkavállalóknak nyújtott nem alapszerű társadalombiztosítási juttatások	5	D.61 Társadalombiztosítási hozzájárulások	268
D.624	Társadalombiztosítási jellegű pénzbeni társadalmi juttatások	52	D.611 Tényleges társadalombiztosítási hozzájárulások	263
			D.6111 Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	155
D.7	Egyéb folyó transzferek	139	D.61111 Munkaadók tényleges kötelező társadalombiztosítási hozzájárulásai	144
D.71	Nettó nem életbiztosítási díjak	4	D.61112 Munkaadók tényleges önkéntes társadalombiztosítási hozzájárulásai	11
D.73	Államháztartáson belüli folyó transzferek	96	D.6112 Munkavállalók társadalombiztosítási hozzájárulásai	76
D.74	Folyó nemzetközi együttműködés	31	D.61121 Munkavállalók kötelező társadalombiztosítási hozzájárulásai	69
D.75	Egyéb folyó transzferek	8	D.61122 Munkavállalók önkéntes társadalombiztosítási hozzájárulásai	7
			D.6113 Önálló vállalkozók és a nem foglalkoztatott személyek társadalombiztosítási hozzájárulásai	32
			D.61131 Önálló vállalkozók és a nem foglalkoztatott személyek kötelező társadalombiztosítási hozzájárulásai	22

Felhasználás		Forrás		
		D.61132	Önálló vállalkozók és a nem foglalkoztatott személyek önkéntes társadalombiztosítási hozzájárulásai	10
		D.612	Imputált társadalombiztosítási hozzájárulások	5
		D.7	Egyéb folyó transzferek	108
		D.72	Nem életbiztosításból eredő követelések	1
		D.73	Államháztartáson belüli folyó transzferek	96
		D.74	Folyó nemzetközi együttműködés	1
		D.75	Egyéb folyó transzferek	10
B.6	Rendelkezésre álló jövedelem	352		

II.3. Természetbeni jövedelmek újraelosztása számla

Felhasználás		Forrás		
D.63	Természetbeni társadalmi transzferek	206	B.6 Rendelkezésre álló jövedelem	352
D.631	Természetbeni társadalmi juttatások	162		
D.6311	Társadalombiztosítási juttatások, visszatérítések	78		
D.6312	Egyéb természetbeni társadalombiztosítási juttatások	65		
D.6313	Társadalombiztosítási jellegű természetbeni társadalmi juttatások	19		
D.632	Egyéni fogyasztási célú nem piaci termékek és szolgáltatástranszferek	44		
B.7	Korrigált rendelkezésre álló jövedelem	146		

II.4. Jövedelem felhasználása számla

II.4.1. Rendelkezésre álló jövedelem felhasználása számla

Felhasználás		Forrás		
P.3	Végső fogyasztási kiadás	362	B.6 Rendelkezésre álló jövedelem	352
P.31	Egyéni fogyasztási kiadás	206		
P.32	Közösségi fogyasztási kiadás	156		
D.8	A magánnyugdíjpénztárak nettó vagyónváltozása miatti korrekció	0		
B.8	Megtakarítás	- 10		

II.4.2. Korrigált rendelkezésre álló jövedelem felhasználása számla

Felhasználás		Forrás		
P.4	Végső fogyasztás	156	B.7 Korrigált rendelkezésre álló jövedelem	1 468
P.42	Közösségi fogyasztás	156		
D.8	A magánnyugdíjpénztárak nettó vagyónváltozása miatti korrekció	0		
B.8	Megtakarítás	- 10		

III. Felhalmozási számlák

III.1. Tőkeszámla

III.1.1. Megtakarítás és tőketranszferek miatti nettó vagyonváltozási számla

Eszközök változása		Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
B.10.1	Megtakarítás és tőketranszferek miatti nettó vagyonváltozás	- 38	
			B.8n
			Megtakarítás, nettó
			- 10
			D.9
			Tőketranszferek
			6
			D.91
			Tőkeadók
			2
			D.92
			Beruházási támogatások
			0
			D.99
			Egyéb tőketranszferek
			4
			D.9
			Tőketranszferek, fizetendő
			- 34
			D.91
			Tőkeadók
			0
			D.92
			Beruházási támogatások
			- 27
			D.99
			Egyéb tőketranszferek
			- 7

III.1.2. Nem pénzügyi eszközök beszerzése számla

Eszközök változása		Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
P.51	Bruttó állóeszköz-felhalmozás	37	B.10.1
			Megtakarítás és tőketranszferek miatti nettó vagyonváltozás
			- 38
P.511	Tárgyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	23	
P.5111	Új tárgyi eszközök beszerzése	24	
P.5112	Használt tárgyi eszközök beszerzése	1	
P.5113	Használt tárgyi eszközök átruházása	- 2	
P.512	Immateriális javak beszerzésének és eladásának egyenlege	12	
P.5121	Új immateriális javak beszerzése	12	
P.5122	Használt immateriális javak beszerzése	2	
P.5123	Használt immateriális javak eladása	- 2	
P.513	Nem termelt nem pénzügyi eszközök értéknövekedése	2	
P.5131	Nem termelt nem pénzügyi eszközök nagyjavításai		
P.5132	Nem termelt nem pénzügyi eszközök tulajdonátruházásának költségei	0	
K.1	Állóeszközök értékcsökkenése	- 30	
P.52	Készletváltozások	0	
P.53	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	3	

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
K.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	2		
K.21	Föld és egyéb nem termelt tárgyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	2		
K.22	Nem termelt immateriális javak beszerzésének és eladásának egyenlege	0		
B.9	<i>Nettó hitelnyújtás (+)/Nettó hitelfelvétel (-)</i>	- 50		

III.2. Pénzügyi számla

Eszközváltozás			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
F	Pénzügyi eszközök nettó beszerzése	120	F	Kötelezettségek nettó felmerülése	170
F.1	Monetáris arany és különleges lehvási jogok (SDR)	0			
F.2	Készpénz és betétek	7			
F.2	Készpénz és betétek	2			
F.21	Készpénz	2	F.21	Készpénz	0
F.22	Átruházható betétek	4	F.22	Átruházható betétek	2
F.29	Egyéb betétek	1	F.29	Egyéb betétek	0
F.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	26	F.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	64
F.4	Hitelek	45	F.4	Hitelek	94
F.41	Rövid lejáratú hitelek	1	F.41	Rövid lejáratú hitelek	32
F.42	Hosszú lejáratú hitelek	44	F.42	Hosszú lejáratú hitelek	62
F.5	Részvények és tőkerészesedések	36	F.5	Részvények és tőkerészesedések	0
F.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0	F.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0
F.62	Előre befizetett biztosítási díjak és függő károk tartalékai	0	F.61	Háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból és a nyugdíjalapok tartalékaiból	0
			F.612	Háztartások nettó részesedése a nyugdíjalapok tartalékaiból	0
F.7	Egyéb követelések számla	6			
F.71	Kereskedelmi hitelek és előlegek	1	F.7	Egyéb kötelezettségek számla	10
F.79	Egyéb követelések számla, a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	5	F.71	Kereskedelmi hitelek és előlegek	6
			F.79	Egyéb kötelezettségek számla, a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	4
			B.9	<i>Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-)</i>	- 50

III.3. Eszközök egyéb változásai számla

III.3.1. Eszközök egyéb volumenváltozásai számla

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
AN	Nem pénzügyi eszközök	0	AF	Kötelezettségek	- 1
AN.1	Termelt eszközök	- 3	K.7	Katasztrófa miatti veszteségek	0
K.4	Termelt eszközök megjelenése a gazdaságban	3	K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások	0
K.7	Katasztrófa miatti veszteségek	- 4	K.10	Pénzügyi eszközök és kötelezettségek máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai	0
K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások	1	K.12	Besorolási és szerkezeti változások	- 1
K.9	Nem pénzügyi eszközök máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai	0	K.12.1	A szektorok szerinti osztályozásban és szerkezetben bekövetkezett változások	- 1
K.12	Besorolási és szerkezeti változások	- 3	K.12.2	Eszközök és kötelezettségek besorolásának változásai	0
K.12.1	A szektorok szerinti osztályozásban és szerkezetben bekövetkezett változások	- 3	K.12.22	Eszközök vagy kötelezettségek besorolásának változásai, az arany monetizálásán/demonetizálásán kívül	0
K.12.2	Eszközök és kötelezettségek besorolásának változásai	0			
K.12.21	Az arany monetizálásán/demonetizálásán	0	ebből:		
K.12.22	Eszközök vagy kötelezettségek besorolásának változásai, az arany monetizálásán/demonetizálásán kívül	0	AF.2	Készpénz és betétek	0
			AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	0
			AF.4	Hitelek	- 1
ebből:			AF.5	Részvények és tőkerészesedések	0
AN.11	Állóeszközök	- 3	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0
AN.12	Készletek	0	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla	0
AN.13	Értéktárgyak	0			
AN.2	Nem termelt eszközök	3			
K.3	Nem termelt eszközök megjelenése a gazdaságban	0			
K.5	Művelés alatt nem álló biológiai erőforrások természetes növekedése	4			
K.6	Nem termelt eszközök kikerülése a gazdaságból	- 2			
K.61	Természetben előforduló gazdasági eszközök kimerülése	- 2			
K.62	Nem termelt eszközök gazdaságból való kikerülésének egyéb esetei	0			
K.7	Katasztrófa miatti veszteségek	- 2			
K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások	4			
K.9	Nem pénzügyi eszközök máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai	0			
K.12	Besorolási és szerkezeti változások	- 1			
K.12.1	A szektorok szerinti osztályozásban és szerkezetben bekövetkezett változások	- 1			
K.12.2	Eszközök és kötelezettségek besorolásának változásai	0			
K.12.22	Eszközök vagy kötelezettségek besorolásának változásai, az arany monetizálásán/demonetizálásán kívül	0			
ebből:					
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	3			
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0			

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
AF	Pénzügyi eszközök	1		
K.7	Katasztrófa miatti veszteségek	0		
K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások	3		
K.10	Pénzügyi eszközök és kötelezettségek máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai	0		
K.12	Besorolási és szerkezeti változások	- 2		
K.12.1	A szektorok szerinti osztályozásban és szerkezetben bekövetkezett változások	- 2		
K.12.2	Eszközök és kötelezettségek besorolásának változásai	0		
K.12.21	Az arany monetizálása/demonetizálása	0		
K.12.22	Eszközök vagy kötelezettségek besorolásának változásai, az arany monetizálásán/demonetizálásán kívül	0		
ebből: AF.1 Monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR)		0		
AF.2	Készpénz és betétek	0		
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	3		
AF.4	Hitelek	0		
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	- 2		
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0		
AF.7	Egyéb követelések számla	0		
			B.10.2	Eszközök egyéb volumenváltozása miatti nettó vagyonváltozás
				2

III.3.2. Átértékelési számla

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
K.11	Névleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.11	Névleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)
AN	Nem pénzügyi eszközök	44	AF	Kötelezettségek
AN.1	Termelt eszközök	20	AF.2	Készpénz és betétek
AN.11	Állóeszközök	18	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok
AN.12	Készletek	1	AF.4	Hitelek
AN.13	Értéktárgyak	1	AF.5	Részvények és tőkerészesedések
AN.2	Nem termelt eszközök	23	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	23	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0		
AF	Pénzügyi eszközök	2		
AF.1	Monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR)	1		
AF.2	Készpénz és betétek	0		
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	0		

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
AN.12	Készletek	0	AF.4	Hitelek	- 7
AN.13	Értéktárgyak	0	AF.5	Részvények és tőkerészesedések	0
AN.2	Nem termelt eszközök	12	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	12	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla	0
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0			
AF	Pénzügyi eszközök	- 6			
AF.1	Monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR)	0			
AF.2	Készpénz és betétek	- 3			
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	0			
AF.4	Hitelek	- 2			
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	0			
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0			
AF.7	Egyéb követelések számla	0			
			B.10.32	Reál eszköztartási nyereség/veszteség miatti nettó vagyonváltozás	12

IV. Vagyommérlegek

IV.1. Nyitó mérleg

Eszközök			Kötelezettségek és a nettó vagyon		
AN	Nem pénzügyi eszközök	1 591	AF	Kötelezettségek	687
AN.1	Termelt eszközök	1 001	AF.2	Készpénz és betétek	102
AN.11	Állóeszközök	913	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	212
AN.12	Készletek	47	AF.4	Hitelek	328
AN.13	Értéktárgyak	41	AF.5	Részvények és tőkerészesedések	4
AN.2	Nem termelt eszközök	590	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	19
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	578	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla	22
AN.22	Nem termelt immateriális javak	12			
AF	Pénzügyi eszközök	396			
AF.1	Monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR)	80			
AF.2	Készpénz és betétek	150			
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	0			
AF.4	Hitelek	115			
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	12			
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	20			
AF.7	Egyéb követelések számla	19			
			B.90	Nettó vagyon	1 300

IV.2. A vagyonmérleg változásai

Eszközök			Kötelezettségek és a nettó vagyon		
Összes eszközváltozás			Összes kötelezettségváltozás		
AN	Nem pénzügyi eszközök	56	AF	Kötelezettségek	176
AN.1	Termelt eszközök	25	AF.2	Készpénz és betétek	2
AN.11	Állóeszközök	20	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	71
AN.12	Készletek	1	AF.4	Hitelek	93
AN.13	Értéktárgyak	4	AF.5	Részvények és tőkerészesedések	0
AN.2	Nem termelt eszközök	30	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	30	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla	10
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0			
AF	Pénzügyi eszközök	123			
AF.1	Monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR)	1			
AF.2	Készpénz és betétek	7			
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	29			
AF.4	Hitelek	45			
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	34			
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0			
AF.7	Egyéb követelések számla	6			
			B.10	Nettó vagyonváltozás, összesen a következők miatt:	2
			B.10.1	Megtakarítás és tőketranszfer	- 38
			B.10.2	Eszközök egyéb volumenváltozása	2
			B.10.3	Névleges eszköztartási nyereség/veszteség	38
			B.10.31	Semleges eszköztartási nyereség/veszteség	26
			B.10.32	Reál eszköztartási nyereség/veszteség	12

IV.3. Zárómérleg

Eszközök			Kötelezettségek és a nettó vagyon		
AN	Nem pénzügyi eszközök	1 647	AF	Források	863
AN.1	Termelt eszközök	1 026	AF.2	Készpénz és betétek	104
AN.11	Állóeszközök	933	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	283
AN.12	Készletek	48	AF.4	Hitelek	421
AN.13	Értéktárgyak	45	AF.5	Részvények és tőkerészesedések	4
AN.2	Nem termelt eszközök	620	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	19
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	608	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla	32

Eszközök			Kötelezettségek és a nettó vagyon	
AN.22	Nem termelt immateriális javak	12		
AF	Pénzügyi eszközök	519		
AF.1	Monetáris arany és különleges lehívási jogok (SDR)	81		
AF.2	Készpénz és betétek	157		
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	29		
AF.4	Hitelek	160		
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	46		
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	20		
AF.7	Egyéb követelések számla	25		
			B.90	Nettó vagyon
				1 302

A.IV.6. tábla – A háztartások teljes számlasorozata

I. Termelési számla

Felhasználás			Forrás	
P.2	Folyó termelőfelhasználás	694	P.1	Kibocsátás
				1 269
			P.11	Piaci kibocsátás
				1 129
			P.12	Saját végső felhasználási célú kibocsátás
				140
B.1g	Hozzáadott érték, bruttó	575		
K.1	Állóeszközök értékcsökkenése	42		
B.1n	Hozzáadott érték, nettó	533		

II. Jövedelemelosztási és -felhasználási számlák

II.1. Jövedelmek elsődleges elosztása számla

II.1.1. Jövedelmek keletkezése számla

Felhasználás			Forrás	
D.1	Munkavállalói jövedelem	39	B.1n	Hozzáadott érték, nettó
				533
D.11	Bérek és keresetek	39		
D.12	Munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásai	0		
D.121	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	0		
D.122	Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai	0		
D.29	Egyéb termelési adók	3		
D.39	Egyéb termelési támogatások	- 1		
B.2	Működési eredmény	60		
B.3	Vegyes jövedelem	432		

II.1.2. Elsődleges jövedelmek elosztása számla

Felhasználás		Forrás	
D.4	Tulajdonosi jövedelem	44	B.2 Működési eredmény 60
D.41	Kamat	17	B.3 Vegyes jövedelem 432
D.45	Bérleti díjak	27	
			D.1 Munkavállalói jövedelem 766
			D.11 Bérek és keresetek 573
			D.12 Munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásai 193
			D.121 Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai 174
			D.122 Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai 19
			D.4 Tulajdonosi jövedelem 134
			D.41 Kamat 33
			D.42 Vállalatok felosztott jövedelme 57
			D.421 Osztalék 13
			D.422 Jövedelem kivonása a kvázi vállalatokból 44
			D.43 Közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége 3
			D.44 Biztosítási kötvénytulajdonosok jövedelme 20
			D.45 Bérleti díjak 21
B.5	Elsődleges jövedelmek egyenlege	1 348	

II.1.2.1. Vállalkozói jövedelem számla

Felhasználás		Forrás	
D.4	Tulajdonosi jövedelem	7	B.2 Működési eredmény 60
D.41	Kamat	0	B.3 Vegyes jövedelem 432
D.45	Bérleti díjak	7	
			D.4 Tulajdonosi jövedelem 5
			D.41 Kamat 0
			D.42 Vállalatok felosztott jövedelme 5
			D.421 Osztalék 5
			D.422 Jövedelem kivonása a kvázi vállalatokból 0
			D.43 Közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége 0
			D.44 Biztosítási kötvénytulajdonosok jövedelme 0
B.4	Vállalkozói jövedelem	490	

II.1.2.2. Egyéb elsődleges jövedelmek elosztása számla

Felhasználás		Forrás	
D.4	Tulajdonosi jövedelem	37	B.4 Vállalkozói jövedelem 490
D.41	Kamat	17	
D.45	Bérleti díjak	20	D.1 Munkavállalói jövedelem 766

Felhasználás		Forrás		
		D.11	Text missing	573
		D.12	Munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásai	193
		D.121	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	174
		D.122	Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai	19
		D.4	Tulajdonosi jövedelem	129
		D.41	Kamat	33
		D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	52
		D.421	Osztalék	8
		D.422	Jövedelem kivonása a kvázi vállalatokból	44
		D.43	Közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége	3
		D.44	Biztosítottaknak tulajdonított tulajdonosi jövedelem	20
		D.45	Bérleti díjak	21
B.5	<i>Elsődleges jövedelmek egyenlege</i>	1 348		

II.2. Jövedelmek másodlagos elosztása számla

Felhasználás		Forrás		
D.5	Folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók	178	B.5 <i>Elsődleges jövedelmek egyenlege</i>	1348
D.51	Jövedelemadók	176		
D.59	Egyéb folyó adók	2	D.61 Társadalombiztosítási hozzájárulások	0
			D.611 Tényleges társadalombiztosítási hozzájárulások	0
D.61	Társadalombiztosítási hozzájárulások	322	D.6111 Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	0
D.611	Tényleges társadalombiztosítási hozzájárulások	303	D.61111 Munkaadók tényleges kötelező társadalombiztosítási hozzájárulásai	0
D.6111	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	174	D.61112 Munkaadók tényleges önkéntes társadalombiztosítási hozzájárulásai	0
D.61111	Munkaadók tényleges kötelező társadalombiztosítási hozzájárulásai	160	D.6112 Munkavállalók társadalombiztosítási hozzájárulásai	0
D.61112	Munkaadók tényleges önkéntes társadalombiztosítási hozzájárulásai	14	D.61121 Munkavállalók kötelező társadalombiztosítási hozzájárulásai	0
D.6112	Munkavállalók társadalombiztosítási hozzájárulásai	97	D.61122 Munkavállalók önkéntes társadalombiztosítási hozzájárulásai	0
D.61121	Munkavállalók kötelező társadalombiztosítási hozzájárulásai	85		
D.61122	Munkavállalók önkéntes társadalombiztosítási hozzájárulásai	12	D.62 Természetbeni transzfereken kívüli egyéb társadalmi juttatások	332
D.6113	Önálló vállalkozók és a nem foglalkoztatott személyek társadalombiztosítási hozzájárulásai	32	D.621 Pénzbeni társadalombiztosítási juttatások	232
D.61131	Önálló vállalkozók és a nem foglalkoztatott személyek társadalombiztosítási hozzájárulásai	22	D.622 Magán biztosítási alapok juttatásai	29
D.61132	Önálló vállalkozók és a nem foglalkoztatott személyek önkéntes társadalombiztosítási hozzájárulásai	10	D.623 Munkavállalóknak nyújtott nem alapszerű társadalombiztosítási juttatások	19
D.612	Imputált társadalombiztosítási hozzájárulások	19	D.624 Társadalombiztosítási jellegű pénzbeni társadalmi juttatások	52

Felhasználás			Forrás		
D.62	Természetbeni transzfereken kívüli egyéb társadalmi juttatások	0	D.7	Egyéb folyó transzferek	36
D.622	Magán biztosítási alapok juttatásai	0	D.72	Nem életbiztosításból eredő követelések	35
			D.75	Egyéb folyó transzferek	1
D.7	Egyéb folyó transzferek	71			
D.71	Nettó nem életbiztosítási díjak	31			
D.75	Egyéb folyó transzferek	40			
B.6	Rendelkezésre álló jövedelem	1 145			

II.3. Természetbeni jövedelmek újraelosztása számla

Felhasználás			Forrás		
			B.6	Rendelkezésre álló jövedelem	1145
			D.63	Természetbeni társadalmi transzferek	219
			D.631	Természetbeni társadalmi juttatások	162
			D.6311	Társadalombiztosítási juttatások, visszatérítések	78
			D.6312	Egyéb természetbeni társadalombiztosítási juttatások	65
			D.6313	Társadalombiztosítás jellegű természetbeni társadalmi juttatások	19
			D.632	Egyéni fogyasztási célú nem piaci termékek és szolgáltatástranszferek	57
B.7	Korrigált rendelkezésre álló jövedelem	1 364			

II.4. Jövedelem felhasználása számla

II.4.1. Rendelkezésre álló jövedelem felhasználása számla

Felhasználás			Forrás		
P.3	Végső fogyasztási kiadás	996	B.6	Rendelkezésre álló jövedelem	1 145
P.31	Egyéni fogyasztási kiadás	996			
			D.8	A magánnyugdíjpénztárak nettó vagyonváltozása miatti korrekció	11
B.8	Megtakarítás	160			

II.4.2. Korrigált rendelkezésre álló jövedelem felhasználása számla

Felhasználás			Forrás		
P.4	Végső fogyasztás	1 215	B.7	Korrigált rendelkezésre álló jövedelem	1 364
P.41	Tényleges egyéni fogyasztás	1 215			
			D.8	A magánnyugdíjpénztárak nettó vagyonváltozása miatti korrekció	11
B.8	Megtakarítás	160			

III. Felhalmozási számlák

III.1. Tőkeszámla

III.1.1. Megtakarítás és tőke-transzferek miatti nettó vagyonváltozási számla

Eszközök változása		Kötelezettségek és a nettó vagyon változása			
B.10.1	Megtakarítás és tőke-transzferek miatti nettó vagyonváltozás	178	B.8n	Megtakarítás, nettó	160
			D.9	Tőke-transzferek	23
			D.92	Beruházási támogatások	0
			D.99	Egyéb tőke-transzferek	23
			D.9	Tőke-transzferek, fizetendő	- 5
			D.91	Tőkeadó	- 2
			D.99	Egyéb tőke-transzferek	- 3

III.1.2. Nem pénzügyi eszközök beszerzése számla

Eszközök változása		Kötelezettségek és a nettó vagyon változása			
P.51	Bruttó állóeszköz-felhalmozás	61	B.10.1	Megtakarítás és tőke-transzferek miatti nettó vagyonváltozás	178
P.511	Tárgyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	49			
P.5111	Új tárgyi eszközök beszerzése	50			
P.5112	Használt tárgyi eszközök beszerzése	4			
P.5113	Használt tárgyi eszközök átruházása	- 5			
P.512	Immateriális javak beszerzésének és eladásának egyenlege	12			
P.5121	Új immateriális javak beszerzése	9			
P.5122	Használt immateriális javak beszerzése	3			
P.5123	Használt immateriális javak eladása	0			
P.513	Nem termelt nem pénzügyi eszközök értéknövekedése	0			
P.5131	Nem termelt nem pénzügyi eszközök nagyjavításai	0			
P.5132	Nem termelt nem pénzügyi eszközök tulajdonátruházásának költségei	0			
K.1	Állóeszközök értékcsökkenése	- 42			
P.52	Készletváltozások	2			
P.53	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	5			
K.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	4			

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
K.21	Föld és egyéb nem termelt tárgyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	3		
K.22	Nem termelt immateriális javak beszerzésének és eladásának egyenlege	1		
B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-)	148		

III.2. Pénzügyi számla

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
F	Pénzügyi eszközök nettó beszerzése	181	F	Kötelezettségek nettó felmerülése	33
F.2	Készpénz és betétek	68	F.2	Készpénz és betétek	0
F.21	Készpénz	10	F.22	Átruházható betétek	0
F.22	Átruházható betétek	41	F.29	Egyéb betétek	0
F.29	Egyéb betétek	17			
			F.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	0
F.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	29			
			F.4	Hitelek	28
F.4	Hitelek	5	F.41	Rövid lejáratú hitelek	11
F.41	Rövid lejáratú hitelek	3	F.42	Hosszú lejáratú hitelek	17
F.42	Hosszú lejáratú hitelek	2			
			F.7	Egyéb kötelezettségek számla	5
F.5	Részvények és tőkerészesedések	3	F.71	Kereskedelmi hitelek és előlegek	4
			F.79	Egyéb kötelezettségek számla, a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	1
F.6	Biztosítástechnikai tartalékok	36			
F.61	Háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból és a nyugdíjalapok tartalékaiból	33			
F.611	Háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból	22			
F.612	Háztartások nettó részesedése a nyugdíjalapok tartalékaiból	11			
F.62	Előre befizetett biztosítási díjak és függő károk tartalékai	3			
F.7	Egyéb követelések számla	40			
F.71	Kereskedelmi hitelek és előlegek	11			
F.79	Egyéb követelések számla, a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	29			
			B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-)	148

III.3. Az eszközök egyéb változásai számlák

III.3.1. Eszközök egyéb volumenváltozása számla

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
AN	Nem pénzügyi eszközök	0	AF	Kötelezettségek	0
AN.1	Termelt eszközök	0	K.7	Katasztrófa miatti veszteségek	0
K.4	Termelt eszközök megjelenése a gazdaságban	0	K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások	0
K.7	Katasztrófa miatti veszteségek	0	K.10	Pénzügyi eszközök és kötelezettségek máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai	0
K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások	0	K.12	Besorolási és szerkezeti változások	0
K.9	Nem pénzügyi eszközök máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai	0	K.12.1	A szektorok szerinti osztályozásban és szerkezetben bekövetkezett változások	0
K.12	Besorolási és szerkezeti változások	0	K.12.2	Eszközök és kötelezettségek besorolásának változásai	0
K.12.1	A szektorok szerinti osztályozásban és szerkezetben bekövetkezett változások	0	K.12.22	Eszközök vagy kötelezettségek besorolásának változásai, az arany monetizálásán/demonatizálásán kívül	0
K.12.2	Eszközök és kötelezettségek besorolásának változásai	0			
K.12.21	Az arany monetizálása/demonetizálása	0	ebből:		
			AF.2	Kézpénz és betétek	0
K.12.22	Eszközök vagy kötelezettségek besorolásának változásai, az arany monetizálásán/demonatizálásán kívül	0	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	0
			AF.4	Hitelek	0
ebből:			AF.7	Egyéb kötelezettségek számla	0
AN.11	Állóeszközök	0			
AN.12	Készletek	0			
AN.13	Értéktárgyak	0			
AN.2	Nem termelt eszközök	0			
K.3	Nem termelt eszközök megjelenése a gazdaságban	0			
K.5	Művelés alatt nem álló biológiai erőforrások természetes növekedése	0			
K.6	Nem termelt eszközök kikerülése a gazdaságból	0			
K.61	Természetben előforduló gazdasági eszközök kimerülése	0			
K.62	Nem termelt eszközök gazdaságból való kikerülésének egyéb esetei	0			
K.7	Katasztrófa miatti veszteségek	0			
K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások	0			
K.9	Nem pénzügyi eszközök máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai	0			
K.12	Besorolási és szerkezeti változások	0			
K.12.1	A szektorok szerinti osztályozásban és szerkezetben bekövetkezett változások	0			
K.12.2	Eszközök és kötelezettségek besorolásának változásai	0			
K.12.22	Eszközök vagy kötelezettségek besorolásának változásai, az arany monetizálásán/demonatizálásán kívül	0			
ebből:					
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	0			
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0			

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
AF	Pénzügyi eszközök	2		
K.7	Katasztrófa miatti veszteségek	0		
K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások	0		
K.10	Pénzügyi eszközök és kötelezettségek máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai	2		
K.12	Besorolási és szerkezeti változások	0		
K.12.1	A szektorok szerinti osztályozásban és szerkezetben bekövetkezett változások	0		
K.12.2	Eszközök és kötelezettségek besorolásának változásai	0		
K.12.22	Eszközök vagy kötelezettségek besorolásának változásai, az arany monetizálásán/demonatizálásán kívül	0		
ebből:				
AF.2	Készpénz és betétek	0		
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	0		
AF.4	Hitelek	0		
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	0		
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	2		
AF.7	Egyéb követelések számla	0		
			B.10.2	Eszközök egyéb volumenváltozása miatti nettó vagyonváltozás
				2

III.3.2. Átértékelési számla

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
K.11	Névleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.11	Névleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)
AN	Nem pénzügyi eszközök	80	AF	Kötelezettségek
AN.1	Termelt eszközök	35	AF.2	Készpénz és betétek
AN.11	Állóeszközök	28	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok
AN.12	Készletek	2	AF.4	Hitelek
AN.13	Értéktárgyak	5	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla
AN.2	Nem termelt eszközök	45		
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	45		
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0		
AF	Pénzügyi eszközök	16		
AF.2	Készpénz és betétek	0		
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	6		
AF.4	Hitelek	0		
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	10		
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0		
AF.7	Egyéb követelések számla	0		
			B.10.3	Névleges eszköztartási nyereség/veszteség miatti nettó vagyonváltozás
				96

III.3.2.1. Semleges eszköztartási nyereség/veszteség számla

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
K.11.1	Semleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.11.1	Neutralne zyski (-)/straty(+) z tytułu posiadania aktywów:	
AN	Nem pénzügyi eszközök	56	AF	Kötelezettségek	6
AN.1	Termelt eszközök	34	AF.2	Készpénz és betétek	0
AN.11	Állóeszközök	28	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	0
AN.12	Készletek	2	AF.4	Hitelek	3
AN.13	Értéktárgyak	4	AF.5	Részvények és tőkerészesedések	0
AN.2	Nem termelt eszközök	22	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla	2
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	22			
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0			
AF	Pénzügyi eszközök	36			
AF.2	Készpénz és betétek	17			
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	4			
AF.4	Hitelek	0			
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	8			
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	6			
AF.7	Egyéb követelések számla	1			
			B.10.31	Semleges eszköztartási nyereség/veszteség miatti nettó vagyonváltozás	87

III.3.2.2. Reál eszköztartási nyereség/veszteség számla

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
K.11.2	Reál eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.11.2	Reál eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)	
AN	Nem pénzügyi eszközök	24	AF	Kötelezettségek	- 6
AN.1	Termelt eszközök	1	AF.2	Készpénz és betétek	0
AN.11	Állóeszközök	0	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	0
AN.12	Készletek	0	AF.4	Hitelek	- 3
AN.13	Értéktárgyak	1	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla	- 2
AN.2	Nem termelt eszközök	22			
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	22			
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0			
AF	Pénzügyi eszközök	- 20			
AF.2	Készpénz és betétek	- 17			

Eszközök változása		Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	2	
AF.4	Hitelek	0	
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	2	
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	- 6	
AF.7	Egyéb követelések számla	- 1	
		B.10.32	Reál eszköztartási nyereség/veszteség miatti nettó vagyonváltozás
			9

IV. Vagyonmérlegek

IV.1. Nyitómérleg

Eszközök		Kötelezettségek és a nettó vagyon	
AN	Nem pénzügyi eszközök	2 822	AF Kötelezettségek 289
AN.1	Termelt eszközök	1 698	AF.2 Készpénz és betétek 10
AN.11	Állóeszközök	1 423	AF.3 Részvényeken kívüli értékpapírok 2
AN.12	Készletek	97	AF.4 Hitelek 169
AN.13	Értéktárgyak	178	AF.7 Egyéb kötelezettségek számla 108
AN.2	Nem termelt eszközök	1 124	
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	1 124	
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0	
AF	Pénzügyi eszközök	1 819	
AF.2	Készpénz és betétek	840	
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	198	
AF.4	Hitelek	24	
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	411	
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	291	
AF.7	Egyéb követelések számla	55	
		B.90	Nettó vagyon 4 352

IV.2. A vagyonmérleg változásai

Eszközök		Kötelezettségek és a nettó vagyon	
Összes eszközváltozás		Összes kötelezettségváltozás	
AN	Nem pénzügyi eszközök	110	AF Kötelezettségek 33
AN.1	Termelt eszközök	61	AF.2 Készpénz és betétek 0
AN.11	Állóeszközök	47	AF.3 Részvényeken kívüli értékpapírok 0

Eszközök			Kötelezettségek és a nettó vagyon		
AN.12	Készletek	4	AF.4	Hitelek	28
AN.13	Értéktárgyak	10	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla	5
AN.2	Nem termelt eszközök	49			
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	48			
AN.22	Nem termelt immateriális javak	1			
AF	Pénzügyi eszközök	199			
AF.2	Készpénz és betétek	68			
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	35			
AF.4	Hitelek	5			
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	13			
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	38			
AF.7	Egyéb követelések számla	40			
			B.10	Nettó vagyonváltozás, összesen a következők miatt:	276
			B.10.1	Megtakarítás és tőketranszfer	178
			B.10.2	Eszközök egyéb volumenváltozása	2
			B.10.3	Névleges eszköztartási nyereség/veszteség	96
			B.10.31	Semleges eszköztartási nyereség/veszteség	87
			B.10.32	Reál eszköztartási nyereség/veszteség	9

IV.3. Zárómérleg

Eszközök			Kötelezettségek és a nettó vagyon		
AN	Nem pénzügyi eszközök	2 932	AF	Források	322
AN.1	Termelt eszközök	1 759	AF.2	Készpénz és betétek	10
AN.11	Állóeszközök	1 470	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	2
AN.12	Készletek	101	AF.4	Hitelek	197
AN.13	Értéktárgyak	188	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla	113
AN.2	Nem termelt eszközök	1 173			
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	1 172			
AN.22	Nem termelt immateriális javak	1			
AF	Pénzügyi eszközök	2 018			
AF.2	Készpénz és betétek	908			
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	233			
AF.4	Hitelek	29			
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	424			
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	329			
AF.7	Egyéb követelések számla	95			
			B.90	Nettó vagyon	4 628

A.IV.7. tábla – A háztartásokat segítő nonprofit szervezetek (NPISH-k) teljes számlasorozata

I: Termelési számla

Felhasználás		Forrás	
P.2	Folyó termelőfelhasználás	6	P.1 Kibocsátás 37
			P.11 Piaci kibocsátás 21
			P.12 Saját végső felhasználási célú kibocsátás 0
			P.13 Egyéb nem piaci kibocsátás 16
B.1g	Hozzáadott érték, bruttó	31	
K.1	Állóeszközök értékcsökkenése	3	
B.1n	Hozzáadott érték, nettó	28	

II. Jövedelemelosztási és -felhasználási számlák

II.1. Jövedelmek elsődleges elosztása számla

II.1.1. Jövedelmek keletkezése számla

Felhasználás		Forrás	
D.1	Munkavállalói jövedelem	23	B.1n Hozzáadott érték, nettó 28
D.11	Bérek és keresetek	12	
D.12	Munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásai	11	
D.121	Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai	10	
D.122	Munkaadók imputált társadalombiztosítási hozzájárulásai	1	
D.29	Egyéb termelési adók	0	
D.39	Egyéb termelési támogatások	0	
B.2	Működési eredmény	5	

II.1.2. Elsődleges jövedelmek elosztása számla

Felhasználás		Forrás	
D.4	Tulajdonosi jövedelem	7	B.2 Működési eredmény 5
D.41	Kamat	7	
D.42	Vállalatok felosztott jövedelme	0	D.4 Tulajdonosi jövedelem 5
D.422	Jövedelem kivonása a kvázi vállalatokból	0	D.41 Kamat 5
D.43	Közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége	0	D.42 Vállalatok felosztott jövedelme 0
D.44	Biztosítási kötvénytulajdonosok jövedelme	0	D.421 Osztalék 0
D.45	Bérleti díjak	0	D.422 Jövedelem kivonása a kvázi vállalatokból 0
			D.43 Közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége 0
			D.44 Biztosítottak tulajdonosi jövedelme 0
			D.45 Bérleti díjak 0
B.5	Elsődleges jövedelmek egyenlege	3	

II.1.2.1. Vállalkozói jövedelem számla

Felhasználás		Forrás	
D.4	Tulajdonosi jövedelem	2	B.2 Működési eredmény 5
D.41	Kamat	2	
D.45	Bérleti díjak	0	D.4 Tulajdonosi jövedelem 0
			D.41 Kamat 0
			D.42 Vállalatok felosztott jövedelme 0
			D.421 Osztalék 0
			D.422 Jövedelem kivonása a kvázi vállalatokból 0
B.4	Vállalkozói jövedelem	3	

II.1.2.2. Egyéb elsődleges jövedelmek elosztása számla

Felhasználás		Forrás	
D.4	Tulajdonosi jövedelem	5	B.4 Vállalkozói jövedelem 3
D.41	Kamat	5	
D.45	Bérleti díjak	0	D.4 Tulajdonosi jövedelem 5
			D.41 Kamat 5
			D.42 Vállalatok felosztott jövedelme 0
			D.421 Osztalék 0
			D.422 Jövedelem kivonása a kvázi vállalatokból 0
			D.43 Közvetlen külföldi tőkebefektetés visszaforgatott nyeresége 0
			D.44 Biztosítottaknak tulajdonított tulajdonosi jövedelem 0
			D.45 Bérleti díjak 0
B.5	Elsődleges jövedelmek egyenlege	3	

II.2. Jövedelmek másodlagos elosztása számla

Felhasználás		Forrás	
D.5	Folyó jövedelem-, vagyón- stb. adók	0	B.5 Elsődleges jövedelmek egyenlege 3
D.59	Egyéb folyó adók	0	
			D.61 Társadalombiztosítási hozzájárulások 1
D.62	Természetbeni transfereken kívüli egyéb társadalmi juttatások	1	D.611 Tényleges társadalombiztosítási hozzájárulások 0
D.622	Magán biztosítási alapok juttatásai	0	D.6111 Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai 0
D.623	Munkavállalóknak nyújtott nem alapszerű társadalombiztosítási juttatások	1	D.61111 Munkaadók tényleges kötelező társadalombiztosítási hozzájárulásai 0
			D.6112 Munkavállalók társadalombiztosítási hozzájárulásai 0
D.7	Egyéb folyó transferek	2	D.61121 Munkavállalók kötelező társadalombiztosítási hozzájárulásai 0
D.71	Nettó nem életbiztosítási díjak	0	D.61122 Munkavállalók önkéntes társadalombiztosítási hozzájárulásai 0
D.75	Egyéb folyó transferek	2	D.612 Imputált társadalombiztosítási hozzájárulások 1

Felhasználás		Forrás	
		D.7	Egyéb folyó transzferek 36
		D.72	Nem életbiztosításból eredő követelések 0
		D.75	Egyéb folyó transzferek 36
B.6	Rendelkezésre álló jövedelem	37	

II.3. Természetbeni jövedelmek újraelosztása számla

Felhasználás		Forrás	
D.63	Természetbeni társadalmi transzferek	13	B.6 Rendelkezésre álló jövedelem 37
D.631	Természetbeni társadalmi juttatások	0	
D.6313	Társadalombiztosítás jellegű természetbeni társadalmi juttatások	0	
D.632	Egyéni fogyasztási célú nem piaci termékek és szolgáltatástranszferek	13	
B.7	Korrigált rendelkezésre álló jövedelem	24	

II.4. Jövedelem felhasználása számla

II.4.1. Rendelkezésre álló jövedelem felhasználása számla

Felhasználás		Forrás	
P.3	Végső fogyasztási kiadás	13	B.6 Rendelkezésre álló jövedelem 37
P.31	Egyéni fogyasztási kiadás	13	
D.8	A magánnyugdíjpénztárak nettó vagyonváltozása miatti korrekció	0	
B.8	Megtakarítás	24	

II.4.2. Korrigált rendelkezésre álló jövedelem felhasználása számla

Felhasználás		Forrás	
D.8	A magánnyugdíjpénztárak nettó vagyonváltozása miatti korrekció	0	B.7 Korrigált rendelkezésre álló jövedelem 24
B.8	Megtakarítás	24	

III. Felhalmozási számlák

III.1. Tőkeszámla

III.1.1. Megtakarítás és tőketranszferek miatti nettó vagyonváltozási számla

Eszközök változása		Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
B.10.1	Megtakarítás és tőketranszferek miatti nettó vagyonváltozás	21	B.8n Megtakarítás, nettó 24
			D.9 Tőketranszferek 0
			D.92 Beruházási támogatások 0
			D.99 Egyéb tőketranszferek 0

Eszközök változása		Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
		D.9	Tőkefinanszírozások, fizetendő	- 3
		D.91	Tőkeadók	0
		D.99	Egyéb tőkefinanszírozások	- 3

III.1.2. Nem pénzügyi eszközök beszerzése számla

Felhasználás			Forrás		
P.51	Bruttó állóeszköz-felhalmozás	19	B.10.1	Megtakarítás és tőkefinanszírozások miatti nettó vagyonváltozás	21
P.511	Tárgyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	14			
P.5111	Új tárgyi eszközök beszerzése	13			
P.5112	Használt tárgyi eszközök beszerzése	1			
P.5113	Használt tárgyi eszközök átruházása	0			
P.512	Immateriális javak beszerzésének és eladásának egyenlege	5			
P.5121	Új immateriális javak beszerzése	10			
P.5122	Használt immateriális javak beszerzése	0			
P.5123	Használt immateriális javak eladása	- 5			
P.513	Nem termelt nem pénzügyi eszközök értéknövekedése	0			
P.5131	Nem termelt nem pénzügyi eszközök nagyjavításai	0			
P.5132	Nem termelt nem pénzügyi eszközök tulajdonátruházásának költségei	0			
K.1	Állóeszközök értékcsökkenése	- 3			
P.52	Készletváltozások	0			
P.53	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	0			
K.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	1			
K.21	Föld és egyéb nem termelt tárgyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege	1			
K.22	Nem termelt immateriális javak beszerzésének és eladásának egyenlege	0			
B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/Nettó hitelfelvétel (-)	4			

III.2. Pénzügyi számla

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
F	Pénzügyi eszközök nettó beszerzése	32	F	Kötelezettségek nettó felmerülése	28
F.2	Fizetőeszköz és betétek	12	F.2	Fizetőeszköz és betétek	0
F.21	Fizetőeszköz	2	F.22	Átruházható betétek	0
F.22	Átruházható betétek	7	F.29	Egyéb betétek	0

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
F.29	Egyéb betétek	3		
			F.3	Részvényeken kívüli értékpapírok
				0
F.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	12		
			F.4	Hitelek
				24
F.4	Hitelek	0	F.41	Rövid lejáratú hitelek
				17
F.41	Rövid lejáratú hitelek	0	F.42	Hosszú lejáratú hitelek
				7
F.42	Hosszú lejáratú hitelek	0		
			F.5	Részvények és tőkerészesedések
				4
F.5	Részvények és tőkerészesedések	0	F.6	Biztosítástechnikai tartalékok
				0
F.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0	F.61	Háztartások nettó részesedése az életbiztosítási tartalékokból és a nyugdíjalapok tartalékaiból
				0
F.62	Előre befizetett biztosítási díjak és függő károk tartalékai	0	F.612	Háztartások nettó részesedése a nyugdíjalapok tartalékaiból
				0
F.7	Egyéb követelések számla	8	F.7	Egyéb kötelezettségek számla
				0
F.71	Kereskedelmi hitelek és előlegek	0	F.71	Kereskedelmi hitelek és előlegek
				0
F.79	Egyéb követelések számla, a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével	8	F.79	Egyéb kötelezettségek számla, a kereskedelmi hitelek és előlegek kivételével
				0
			B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-)
				4

III.3. Eszközök egyéb változásai számla

III.3.1. Eszközök egyéb volumenváltozásai számla

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
AN	Nem pénzügyi eszközök	0	AF	Kötelezettségek
				0
AN.1	Termelt eszközök	0	K.7	Katasztrófa miatti veszteségek
				0
K.4	Termelt eszközök megjelenése a gazdaságban	0	K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások
				0
K.7	Katasztrófa miatti veszteségek	0	K.10	Pénzügyi eszközök és kötelezettségek máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai
				0
K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások	0	K.12	Besorolási és szerkezeti változások
				0
K.9	Nem pénzügyi eszközök máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai	0	K.12.1	A szektorok szerinti osztályozásban és szerkezetben bekövetkezett változások
				0
K.12	Besorolási és szerkezeti változások	0	K.12.2	Eszközök és kötelezettségek besorolásának változásai
				0
K.12.1	A szektorok szerinti osztályozásban és szerkezetben bekövetkezett változások	0	K.12.22	Eszközök vagy kötelezettségek besorolásának változásai, az arany monetizálásán/demonetizálásán kívül
				0
K.12.2	Eszközök és kötelezettségek besorolásának változásai	0	ebből:	
K.12.22	Eszközök vagy kötelezettségek besorolásának változásai, az arany monetizálásán/demonetizálásán kívül	0	AF.2	Fizetőeszköz és betétek
				0
ebből:			AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok
				0
AN.11	Állóeszközök	0	AF.4	Hitelek
				0
AN.12	Készletek	0	AF.5	Részvények és tőkerészesedések
				0
AN.13	Értéktárgyak	0	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok
				0

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
AN.2	Nem termelt eszközök	0	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla	0
K.3	Nem termelt eszközök megjelenése a gazdaságban	0			
K.5	Művelés alatt nem álló biológiai erőforrások természetes növekedése	0			
K.6	Nem termelt eszközök kikerülése a gazdaságból	0			
K.61	Természetben előforduló gazdasági eszközök kimerülése	0			
K.62	Nem termelt eszközök gazdaságból való kikerülésének egyéb esetei	0			
K.7	Katasztrófa miatti veszteségek	0			
K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások	0			
K.9	Nem pénzügyi eszközök máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai	0			
K.12	Besorolási és szerkezeti változások	0			
K.12.1	A szektorok szerinti osztályozásban és szerkezetben bekövetkezett változások	0			
K.12.2	Eszközök és kötelezettségek besorolásának változásai	0			
K.12.22	Eszközök vagy kötelezettségek besorolásának változásai, az arany monetizálásán/demonetizálásán kívül	0			
ebből:					
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	0			
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0			
AF	Pénzügyi eszközök	0			
K.7	Katasztrófa miatti veszteségek	0			
K.8	Kártalanítás nélküli tulajdonelvonások	0			
K.10	Pénzügyi eszközök és kötelezettségek máshova nem sorolt egyéb volumenváltozásai	0			
K.12	Besorolási és szerkezeti változások	0			
K.12.1	A szektorok szerinti osztályozásban és szerkezetben bekövetkezett változások	0			
K.12.2	Eszközök és kötelezettségek besorolásának változásai	0			
K.12.22	Eszközök vagy kötelezettségek besorolásának változásai, az arany monetizálásán/demonetizálásán kívül	0			
ebből:					
AF.2	Fizetőeszköz és betétek	0			
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	0			
AF.4	Hitelek	0			
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	0			
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0			
AF.7	Egyéb követelések számla	0			
			B.10.2	Eszközök egyéb volumenváltozása miatti nettó vagyonváltozás	0

III.3.2. Átértékelési számla

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
K.11	Névleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.11	Névleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)	
AN	Nem pénzügyi eszközök	8	AF	Kötelezettségek	0
AN.1	Termelt eszközök	5	AF.2	Fizetőeszköz és betétek	0
AN.11	Állóeszközök	5	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	0
AN.12	Készletek	0	AF.4	Hitelek	0
AN.13	Értéktárgyak	0	AF.5	Részvények és tőkerészesedések	0
AN.2	Nem termelt eszközök	3	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	3	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla	0
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0			
AF	Pénzügyi eszközök	2			
AF.2	Fizetőeszköz és betétek	0			
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	1			
AF.4	Hitelek	0			
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	1			
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0			
AF.7	Egyéb követelések számla	0			
			B.10.3	Névleges eszköztartási nyereség/veszteség miatti nettó vagyonváltozás	10

III.3.2.1. Semleges eszköztartási nyereség/veszteség számla

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása		
K.11.1	Semleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.11.1	Semleges eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)	
AN	Nem pénzügyi eszközök	7	AF	Kötelezettségek	2
AN.1	Termelt eszközök	5	AF.2	Fizetőeszköz és betétek	1
AN.11	Állóeszközök	5	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	0
AN.12	Készletek	0	AF.4	Hitelek	1
AN.13	Értéktárgyak	0	AF.5	Részvények és tőkerészesedések	0
AN.2	Nem termelt eszközök	2	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	2	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla	1
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0			
AF	Pénzügyi eszközök	3			
AF.2	Fizetőeszköz és betétek	2			
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	1			
AF.4	Hitelek	0			

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	0		
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0		
AF.7	Egyéb követelések számla	0		
			B.10.31	Semleges eszköztartási nyereség/veszteség miatti nettó vagyonváltozás
				8

III.3.2.2. Reál eszköztartási nyereség/veszteség számla

Eszközök változása			Kötelezettségek és a nettó vagyon változása	
K.11.2	Reál eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)		K.11.2	Reál eszköztartási nyereség (+)/veszteség (-)
AN	Nem pénzügyi eszközök	2	AF	Kötelezettségek
AN.1	Termelt eszközök	0	AF.2	Fizetőeszköz és betétek
AN.11	Állóeszközök	0	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok
AN.12	Készletek	0	AF.4	Hitelek
AN.13	Értéktárgyak	0	AF.5	Részvények és tőkerészesedések
AN.2	Nem termelt eszközök	2	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	2	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0		
AF	Pénzügyi eszközök	- 2		
AF.2	Fizetőeszköz és betétek	- 2		
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	0		
AF.4	Hitelek	0		
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	0		
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0		
AF.7	Egyéb követelések számla	0		
			B.10.32	Reál eszköztartási nyereség/veszteség miatti nettó vagyonváltozás
				2

IV. Vagyonmérlegek

IV.1. Nyitómérleg

Eszközök			Kötelezettségek és a nettó vagyon	
AN	Nem pénzügyi eszközök	324	AF	Kötelezettségek
AN.1	Termelt eszközök	243	AF.2	Fizetőeszköz és betétek
AN.11	Állóeszközök	231	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok
AN.12	Készletek	2	AF.4	Hitelek
AN.13	Értéktárgyak	10	AF.5	Részvények és tőkerészesedések
AN.2	Nem termelt eszközök	81	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	81	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla
				35

Eszközök			Kötelezettségek és a nettó vagyon	
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0		
AF	Pénzügyi eszközök	172		
AF.2	Fizetőeszköz és betétek	110		
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	25		
AF.4	Hitelek	8		
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	22		
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	4		
AF.7	Egyéb követelések számla	3		
			B.90	Nettó vagyon 375

IV.2. A vagyonmérleg változásai

Eszközök			Kötelezettségek és a nettó vagyon		
Összes eszközváltozás			Összes kötelezettségváltozás		
AN	Nem pénzügyi eszközök	25	AF	Kötelezettségek	28
AN.1	Termelt eszközök	21	AF.2	Fizetőeszköz és betétek	0
AN.11	Állóeszközök	21	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	0
AN.12	Készletek	0	AF.4	Hitelek	24
AN.13	Értéktárgyak	0	AF.5	Részvények és tőkerészesedések	4
AN.2	Nem termelt eszközök	4	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	4	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla	0
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0			
AF	Pénzügyi eszközök	33			
AF.2	Fizetőeszköz és betétek	12			
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	13			
AF.4	Hitelek	0			
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	1			
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	0			
AF.7	Egyéb követelések számla	8			
			B.10	Nettó vagyonváltozás, összesen a következők miatt:	31
			B.10.1	Megtakarítás és tőke-transzfer	21
			B.10.2	Eszközök egyéb volumenváltozása	0
			B.10.3	Névleges eszköztartási nyereség/veszteség	10
			B.10.31	Semleges eszköztartási nyereség/veszteség	8
			B.10.32	Reál eszköztartási nyereség/veszteség	2

IV.3. Zárómérleg

Eszközök		Kötelezettségek és a nettó vagyon			
AN	Nem pénzügyi eszközök	349	AF	Kötelezettségek	149
AN.1	Termelt eszközök	264	AF.2	Fizetőeszköz és betétek	38
AN.11	Állóeszközök	252	AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	0
AN.12	Készletek	2	AF.4	Hitelek	67
AN.13	Értéktárgyak	10	AF.5	Részvények és tőkerészesedések	4
AN.2	Nem termelt eszközök	85	AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	5
AN.21	Nem termelt tárgyi eszközök	85	AF.7	Egyéb kötelezettségek számla	35
AN.22	Nem termelt immateriális javak	0			
AF	Pénzügyi eszközök	205			
AF.2	Fizetőeszköz és betétek	122			
AF.3	Részvényeken kívüli értékpapírok	38			
AF.4	Hitelek	8			
AF.5	Részvények és tőkerészesedések	23			
AF.6	Biztosítástechnikai tartalékok	4			
AF.7	Egyéb követelések számla	11			
			B.90	<i>Nettó vagyon</i>	406

B. MELLÉKLET

A NEMZETI SZÁMLÁK ADATSZOLGÁLTATÁSI PROGRAMJA

A táblák áttekintése

Első adatszolgáltatás	Késleltetés t + hó	Adatszolgáltatás évei	Táblák témája	Tábla száma
1999	4	95–98	Fő aggregátumok, éves	1
1999	4	95–98	Fő aggregátumok, negyedéves	1
1999	8	95–98	Fő aggregátumok, államháztartás	2
2000	9	95–99	Táblák nemzetgazdasági ágazatok szerint	3
2000	9	95–99	Export és import EU/harmadik országok szerint	4
2000	9	95–99	Háztartási végső fogyasztási kiadás, cél szerint	5
2000	9	95–99	Pénzügyi számlák, szektorok szerint (gazdasági műveletek)	6
2000	9	95–99	Pénzügyi eszközök és kötelezettségek mérlegei	7
2000	12	95–99	Nem pénzügyi számlák szektoronként	8
2000	12	95–99	Részletes adóbevételek szektoronként	9
2000	24	95–98	Nemzetgazdasági ágazati és régiókénti táblák, NUTS II, A17	10
2001	12	95–00	Államháztartási kiadás funkció szerint	11
2001	24	95–99	Nemzetgazdasági ágazati és régiókénti táblák, NUTS III, A3	12
2001	24	95–99	Háztartási számlák régióként, NUTS II	13
2001	24	95–99	Állóeszközök a teljes gazdaságra és termékenként, Pi3	14
2002	36	95–99	Alapáras forrástáblák, beleértve a vételárakra történő átalakítást, A60 × P60	15
2002	36	95–99	Vételáras felhasználástábla, A60 × P60	16
2002	36	95 (*)	Szimmetrikus input-output tábla alapján, P60 × P60, ötvenként	17
2002	36	95 (*)	Szimmetrikus input-output tábla alapján vett hazai kibocsátásra, P60 × P60, ötvenként	18
2002	36	95 (*)	Szimmetrikus input-output tábla alapáras importra, P60 × P60, ötvenként	19
2003	36	00	Állóeszközök keresztosztályozása nemzetgazdasági ágazatonként és termékenként, A31 × Pi3, ötvenként	20
2003	36	00	Termelési számla keresztosztályozása nemzetgazdasági ágazatonként és szektoronként, A60 × (S11, S12, S13, S14, S15), ötvenként	21
2003	36	00	Bruttó állóeszköz-felhalmozás keresztosztályozása nemzetgazdasági ágazatonként és termékenként, A31 × P60, ötvenként	22
Lásd tábla	Lásd tábla	Lásd tábla	Visszamenőleges számítások	23

t = referencia év.

(*) A 2000. évre vonatkozó ötvenkénti táblát 2003-ban kell leadni.

1. tábla – Fő aggregátumok – negyedéves és éves feladat

Kód	Változók listája	Bontás +	Folyóáras	Állandó áras
Hozzáadott érték és bruttó hazai termék				
B.1g	1. Bruttó hozzáadott érték alapján	A6	x	x
D.21–D.31	2. Termékdadók és támogatások egyenlege		x	x
P.119	3. FISIM		x	x
B.1*g	4. Bruttó hazai termék piaci áron		x	x
A bruttó hazai termék kiadásai				
P.3	5. Összes végleges fogyasztási kiadás		x	x
P.3	6. a) Háztartások végső fogyasztási kiadása (hazai fogalom)		x	x
P.3	6. b) Háztartások összes fogyasztási kiadása (nemzeti fogalom)		x	x
P.3	7. NPISH-k végső fogyasztási kiadása		x	x
P.3	8. Államháztartás végső fogyasztási kiadása		x	x
P.31	a) Egyéni fogyasztási kiadás		x	x
P.32	b) Kollektív fogyasztási kiadás		x	x
P.4	9. Háztartások végső fogyasztása		x	x
P.41	a) Tényleges egyéni fogyasztás		x	x
P.5	10. Bruttó felhalmozás		x	x
P.51	a) Bruttó állóeszköz-felhalmozás	Pi6	x	x
P.52	b) Készletváltozások		x	x
P.53	c) Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege		x	x
P.6	11. Áru- (FOB) és szolgáltatásexport		x	x
P.7	12. Áru- (FOB) és szolgáltatásimport		x	x
Jövedelem, megtakarítás és nettó hitelezés				
B.5	13. Elsődleges jövedelmek külfölddel szembeni egyenlege		x	x
B.5*g	14. Bruttó nemzeti jövedelem piaci áron		x	(x)
K.1	15. Állóeszközök értékcsökkenése		x	x
B.5*n	16. Nettó nemzeti jövedelem piaci áron		x	x
D.5, D.6, D.7	17. Nettó folyó transzferek a külfölddel szemben		x	
B.6n	18. Rendelkezésre álló jövedelem, nettó		x	(x)
B.8n	19. Nemzeti megtakarítás, nettó		x	
D.9	20. Nettó tőketranszfer a külfölddel szemben		x	
B.9	21. A nemzet nettó hitelnyújtása vagy nettó hitelfelvétele		x	

Kód	Változók listája	Bontás +	Folyóáras	Állandó áras
Népesség, foglalkoztatás, munkavállalói jövedelem				
	22. Népességre és foglalkoztatásra vonatkozó adatok			
	a) Össznépesség (1 000 fő)			
	b) Munkanélküliek (1 000 fő)			
	c) Foglalkoztatás, nemzeti és hazai fogalom (1000 fő)			
	– önálló vállalkozó	A6 **		
	– munkavállaló	A6 **		
D.1	23. Munkavállalói jövedelem, nemzeti és hazai fogalom	A6 **	x	
D.11	a) Bruttó bérek és keresetek	A6 **	x	

+ Ha nincs bontás jelezve, az a teljes gazdaságot jelenti.

** A6 csak a hazai fogalom szerint.

(x) Reálértékben.

2. tábla – Fő aggregátumok államháztartás

P.1	Kibocsátás
P.11 + P.12	– Piaci kibocsátás és saját végső felhasználási célú kibocsátás
P.13	– Egyéb nem piaci kibocsátás
P.2	Folyó termelőfelhasználás
B.1g	Hozzáadott érték, bruttó
K.1	Állóeszközök értékcsökkenése
B.1n	Hozzáadott érték, nettó
D.1	Munkavállalói jövedelem, fizetett
D.29–D.39	Egyéb termelési adók, fizetett, mínusz egyéb megkapott termelési támogatás
B.2n	Működési eredmény, nettó
D.2	Termelési és importadók, befizetett
D.4	Tulajdonosi jövedelem, kapott
D.3	Kifizetett támogatások
D.4	Tulajdonosi jövedelem, kifizetett
D.41	– Kamat
D.42 + D.43 + D.44 + D.45	– Egyéb
B.5n	Elsődleges jövedelmek egyenlege, nettó
D.5	Folyó jövedelem- és vagyonadók, befizetett
D.61	Társadalombiztosítási hozzájárulások, befizetett
D.611	– Tényleges társadalombiztosítási hozzájárulások
D.612	– Imputált társadalombiztosítási hozzájárulások
D.7	Egyéb folyó transzferek, kapott
D.5	Folyó jövedelem- és vagyonadók, kifizetett
D.62	Természetbeni társadalmi transzfereken kívüli egyéb társadalmi juttatások

D.7	Egyéb folyó transferek, kifizetett
B.6n	Rendelkezésre álló jövedelem, nettó
P.3	Végső fogyasztási kiadás
P.31	– Egyéni fogyasztási kiadás
P.32	– Kollektív fogyasztási kiadás
D.8	A magánnyugdíjpénztárak nettó vagyonváltozása miatti korrekció
B.8	Megtakarítás, nettó
K.1	Állóeszközök értékcsökkenése
D.9	Tőketranszferek, kapott
D.91	– Tőkére kivetett adók
D.92 + D.99	– Egyéb
D.9	Tőketranszferek, kifizetett
P.5	Bruttó felhalmozás
P.51	– Bruttó állóeszköz-felhalmozás
P.52 + P.53 + K.2	– Készletváltozások és értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege és nem termelt nem pénzügyi eszközök beszerzése
B.9	Nettó hitenyújtás (+)/Nettó hitelfelvétel (-)

3. tábla – Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák – éves feladat

Kód	Változók listája	Bontás	Folyó áras	Változatlan áras
Hozzáadott érték				
P.1	1. Kibocsátás alapján nemzetgazdasági ágazatonként	A31	x	
P.2	2. Folyó termelőfelhasználás piaci beszerzési áron nemzetgazdasági ágazatonként	A31	x	
B.1g	3. Bruttó hozzáadott érték alapján nemzetgazdasági ágazatonként	A31	x	x
K.1	4. Állóeszközök értékcsökkenése nemzetgazdasági ágazatonként	A31	x	x
Felhalmozás				
P.5	5. Bruttó felhalmozás nemzetgazdasági ágazatonként			
P.51	a) Bruttó állóeszköz-felhalmozás nemzetgazdasági ágazatonként	A31	x	x
P.52	b) Készletváltozások nemzetgazdasági ágazatonként	A31	x	x
P.53	c) Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege nemzetgazdasági ágazatonként	A31	x	x
Foglalkoztatás és munkavállalói jövedelem, hazai fogalom				
	6. Foglalkoztatás nemzetgazdasági ágazatonként (1 000 fő)			
	a) Önálló vállalkozók nemzetgazdasági ágazatonként	A31		
	b) Munkavállalók nemzetgazdasági ágazatonként	A31		
	c) Ledolgozott munkaórák száma nemzetgazdasági ágazatonként (*)	A31		
D.1	7. Munkavállalói jövedelem nemzetgazdasági ágazatonként	A31	x	
D.11	a) Bérek és keresetek nemzetgazdasági ágazatonként	A31	x	

(*) 2003-ig választható.

4. tábla – Export és import EU/harmadik országok szerint

Kód	Változók listája	Bontás	Folyó áras	Változatlan áras
P.6	1. Áru- és szolgáltatás export	Teljes gazdaság	x	x
	a) EU-tagállamok		x	x
	b) Harmadik országok		x	x
P.7	2. Áru- és szolgáltatás import		x	x
	a) EU-tagállamok		x	x
	b) Harmadik országok		x	x

5. tábla – Háztartások végső fogyasztási kiadása cél szerint

Kód	Változók listája	Bontás	Folyó áras	Változatlan áras
P.3	Háztartások végső fogyasztási kiadása cél szerint	COICOP két számjegyre	x	x

8. tábla – Nem pénzügyi számlák szektoronként (folyt.)

Teljes gazdaság	Nem pénzügyi vállalatok	Pénzügyi vállalatok	Államháztartás	Központi kormányzat	Helyi önkormányzat	Társadalmi biztostási alapok	Háztartások és háztartásokat segítő nonprofit intézmények	Szektorba nem besorolt	Harmadik országok és nemzetközi szervezetek				
									Az Európai Unió	Az EU tagállamai	Az EU intézményei	Összesen	
III. 1.2 Nem pénzügyi eszközök beszerzése számla Eszközök változása													
P.5	Bruttó felhalmozás												
P.51	– Bruttó állóeszköz-felhalmozás												
P.52	– Készletváltozások												
P.53	– Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege												
K.2	Nem termelt nem pénzügyi eszközök beszerzésének és eladásának egyenlege												
B.9	Nettó hitelnyújtás (+)/nettó hitelfelvétel (-)												
Eszközök összes változása													

9. tábla – Részletes adóbevétel szektoronként

SNA-kód	Államháztartás	Központi kormányzat	Tartományi kormányzat	Helyi önkormányzat	Társadalombiztosítási alapok	Az EU intézményei	Összesen
Részletes adóbevétel szektoronként							
D.5 Folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók.						–	
D.51 Jövedelemadók						–	
D.51a Egyéni vagy háztartási jövedelemadók						–	
...						–	
D.51b Vállalati jövedelemadók						–	
...						–	
D.51c Tőkenyereség-adók						–	
...						–	
D.51d A lottó vagy szerencsejáték nyereségre kivetett adók						–	
...						–	
D.59 Egyéb folyó adók						–	
D.59.1 Tőkére kivetett folyó adók						–	
D.59.1a Földre és épületekre kivetett folyó adók						–	
...						–	
D.59.1b Nettó vagyona kivetett folyó adók						–	
...						–	
D.59.1c Egyéb eszközökre kivetett folyó adók						–	
...						–	
D.59.2 Különféle folyó adók						–	
D.59.2a Fejadók						–	
...						–	
D.59.2b Különféle folyó adók						–	
...						–	
D.59.2c Háztartások bizonyos engedélyek megszerzése érdekében teljesített kifizetései						–	
...						–	
D.59.2d Nemzetközi gazdasági műveletek adói						–	
...						–	
D.2 Termelési és importadók							
D.21 Termékadók							
D.211 Hozzáadott érték típusú adók							
...							
D.212 Importadók és vámok, a HÉA kivételével							
D.2121 Importadók							
...							
D.2122 Importadók, a HÉA és a vámok kivételével							
D.2122a Általános értékesítési vagy forgalmi adók							
...							
D.2122b Jövedéki adók							
...							
D.2122c Meghatározott szolgáltatásokra kivetett adók							
...							

SNA-kód	Államháztartás	Központi kormányzat	Tartományi kormányzat	Helyi önkormányzat	Társadalombiztosítási alapok	Az EU intézményei	Összesen
D.2122d	Importmonopóliumok nyeresége						
	...						
D.2122e	Többes valutaárfolyamból eredő adók						
	...						
D.214	Termékadók, a HÉA és az importadók kivételével						
D.214a	Általános értékesítési vagy forgalmi adók						
	...						
D.214b	Jövedéki adók						
	...						
D.214c	Meghatározott szolgáltatások adója						
	...						
D.214d	Pénzügyi és tőkeműveletekre kivetett adók						
	...						
D.214e	Fiskális monopóliumok nyeresége						
	...						
D.29	Egyéb termelési adók						
D.29a	Bértömegre és munkaerőre kivetett adók						
	...						
D.29b	Földre, épületekre vagy más építményekre kivetett ismétlődő adók						
	...						
D.29c	Üzleti és szakmai engedélyek						
	...						
D.29d	Állóeszközök használatára vagy más tevékenységekre kivetett adók						
	...						
D.29e	Bélyegadók						
	...						
D.29f	Környezetszennyezési adók						
	...						
D.29g	Nemzetközi gazdasági műveletekre kivetett adók						
	...						
D.91	Tőkeadók					–	
D.91a	Tőkeilletékek					–	
	...					–	
D.91b	Tőketranszferre kivetett adók					–	
	...					–	
	Összes adóbevételek						
D.611	Tényleges társadalombiztosítási hozzájárulások					–	
D.6111	– Munkaadók tényleges társadalombiztosítási hozzájárulásai					–	
D.6112	– Munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulásai					–	
D.6113	Önálló vállalkozók és a nem foglalkoztatott személyek társadalombiztosítási járulékaik					–	
	Összes adó és társadalombiztosítási hozzájárulás bevétele						

10. tábla – Táblák nemzetgazdasági ágazatok és régiók szerint (NUTS II), folyó áron

Kód	Változók listája	Bontás	t + hó
B1.g	1. Bruttó hozzáadott érték alapján	A17	24
B1.g	2. Bruttó hozzáadott érték alapján	–	18
D.1	3. Munkavállalói jövedelem	A17	24
P.51	4. Bruttó állóeszköz-felhalmozás	A17	24
	5. Foglalkoztatás		
	– Összesen	A17	24
	– Munkavállalók	A17	24

12. tábla – Táblák nemzetgazdasági ágazatok és régiók szerint (NUTS III), folyó áron

Kód	Változók listája	Bontás	t + hó
B1.g	1. Bruttó hozzáadott érték alapján	A3	24
	2. Foglalkoztatás		
	– Összesen	A3	18
	– Munkavállalók	A3	18

13. tábla – Háztartások számlái régiók szerint (NUTS II), folyó áron

Háztartások elsődleges jövedelemelosztási számlája

	Felhasználás		Források
D.4	Tulajdonosi jövedelem	B.2/B.3	Működési eredmény/vegyes jövedelem
		D.1	Munkavállalói jövedelem
B.5	Elsődleges jövedelem	D.4	Tulajdonosi jövedelem

Háztartások másodlagos jövedelmek elosztása számlája

	Felhasználás		Források
D.5	Folyó jövedelem-, vagyon- stb. adók	B.5	Elsődleges jövedelem
D.61	Társadalombiztosítási hozzájárulások	D.62	Természetbeni transfereken kívüli egyéb társadalmi juttatások
D.7	Egyéb folyó transferek	D.7	Egyéb folyó transferek
B.6	Rendelkezésre álló jövedelem		

14. tábla – Állóeszköz-állomány a teljes gazdaságban, illetve termékenként, Pi3

Kód	Változók listája	Bontás
AN.11	Állóeszközök	Pi3

15. tábla – Forrástábla alapján, beleértve a vételárrá történő átalakítást is

Árak: folyó és állandó

n = 60, m = 60

	1	2	3	4	...	n	Σ (1)	Import CIF paritáson	Összes forrás alapján	Kereskedelmi és szállítási árfelek	Termékiármegcsökkentett adók	Összes forrás vételáron	
		(1)		(4)		(6)	(7)						
Termékek (CPA)	(1)	Kibocsátás termékenként és nemzetgazdasági ágazatonként alapján							a) EU-n belül b) EU-n kívül				
(Korrektív tételek)													
Σ (1)	(2)	Teljes kibocsátás nemzetgazdasági ágazatonként									0		
Összesen, ebből:													
Piaci kibocsátás													
Saját végső felhasználásra	(3)							0		0			
Egyéb nem piaci kibocsátás								0		0			

16. tábla – Felhasználástábla vételáron

Árak: folyó és állandó

n = 60, m = 60

		Nemzetgazdasági ágazatok (NACE) 1 2 3 ...	Σ (1)	Végso felhasználás (a) (b) (c) (d) (e) (f)	Σ (3)	Σ (1) + Σ (3)
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
		Folyó termelőfelhasználás vételáron termékeként és nemzetgazdasági ágazatonként		Végso felhasználás vételáron: Végso fogyasztási kiadás: a) háztartások b) NPISH (t+12, a)-val együtt c) államháztartás Bruttó felhalmozás d) bruttó állóeszköz-felhalmozás e) készletváltozások és értéktárgyak f) export – EU-n belül – EU-n kívül		
	(1)					
	(2)	Összes folyó termelőfelhasználás nemzetgazdasági ágazatonként		Összes végso felhasználás típusonként		Összes felhasználás
	(3)	Hozzáadott érték összetevői nemzetgazdasági ágazatonként				
	(4)	Hozzáadott érték nemzetgazdasági ágazatonként				
	(5)	Kibocsátás alapján nemzetgazdasági ágazatonként				
	Σ (1)					
	Σ (3)					
	Σ (1) + Σ (3)					

19. tábla – Szimmetrikus input-output tábla importra alapítván (termékenként), CIF

Árak: folyó és állandó

n = 60

	1	2	3	...	n	Σ (1)	Végző felhasználás (a) (b) (c) (d) (e) (f)	Σ (3)	Σ (1) + Σ (3)	
	Termék (CPA)					(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Termékek (CPA)	1	2	3	.	.		Importra: Végző felhasználás alapítván: Végző fogyasztási kiadás: a) háztartások b) NPISH c) államháztartás Bruttó felhasználás: d) bruttó állóeszköz-felhalmozás e) készletváltozások és értéktárgyak f) export – EU-n belül – EU-n kívül			
	(1)	Importra: folyó termelőfelhasználás alaptáron (termékenként)								
Σ (1)	(2)	Import összes folyó termelőfelhasználása alaptáron termékenként						Import végző felhasználása alaptáron		Összes import

20. tábla – **Állóeszközök keresztosztályozása nemzetgazdasági ágazat és termék szerint**

Nemzetgazdasági ágazatok:	A31 NACE Rev. 1
Termékek:	Pi3 CPA
Változók:	Állóeszközök, bruttó Állóeszközök, nettó
Árak:	Folyó pótlási költség Bekerülési érték Állandó pótlási költség

21. tábla – **Termelési számla keresztosztályozása nemzetgazdasági ágazat és szektor szerint**

Nemzetgazdasági ágazatok:	A60 NACE Rev. 1
Szektorok:	S11 S12 S13 S14 S15
Változók:	Kibocsátás – Piaci – Saját végső felhasználásra – Egyéb nem piaci Folyó termelőfelhasználás Bruttó hozzáadott érték – Munkavállalói jövedelem – Egyéb termelési adók és támogatások egyenlege – Működési eredmény, nettó – Állóeszközök értékcsökkenése
Árak:	Folyó

22. tábla – **Bruttó állóeszköz-felhalmozás keresztosztályozása nemzetgazdasági ágazatok és termék szerint**

Nemzetgazdasági ágazatok:	A31 NACE Rev. 1
Termékek:	P60 CPA
Változók:	Bruttó állóeszköz-felhalmozás
Árak:	Folyó és állandó

23. tábla – Visszamenőleges számítások

Újraszámításra előirányzott táblák	Éves		Negyedéves	
	Időszakok	Adatszolgáltatás	Időszakok	Adatszolgáltatás
1. tábla: Fő aggregátumok	1988–1994. 1970–1987.	1999. április 1999. december	1988–1994. 1980–1987.	1999. április 1999. december
2. tábla: Fő aggregátumok, államháztartás	1970–1994.	1999. december		
3. tábla: Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	1970–1994.	2000. december		
5. tábla: Háztartási végső fogyasztási kiadás cél szerint	1980–1994.	2000. december		
8. Tábla: Nem pénzügyi számlák szektoronként	1990–1994. 1980–1989.	1999. december 2000. december		
11. Tábla: Államháztartási kiadások funkcióként	1990–1994.	2001. december		

AZ „ESA 95” KÉRDŐÍV KERETÉBEN SZOLGÁLTATANDÓ TÁBLÁKRA VONATKOZÓ ELTÉRÉSEK ORSZÁGONKÉNT

1. AUSZTRIA

1.1. Táblákra vonatkozó eltérések

Tábla száma	Tábla	Eltérés	-ig
1	Fő aggregátumok, éves	Késleltetés: t + 9 hónap	1999
1	Fő aggregátumok, éves	Visszamenőleges számítás: 1988–94. évek 2000. decemberre leadandók	2000
1	Fő aggregátumok, éves	Visszamenőleges számítás: 1970–1987. éveket nem kell átszámítani	2005
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Késleltetés: t + 12 hónap	1999
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Visszamenőleges számítás: 1988–1994. évekre 2000 decemberére leadandó	2000
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Visszamenőleges számítás: 1980–1987. évekre nem kell átszámítani	2005
2	Fő aggregátumok, államháztartás	Késleltetés: t + 9 hónap	1999
2	Fő aggregátumok, államháztartás	Visszamenőleges számítás: csak a 1988–1994. éveket kell átszámítani	2005
3	Nemzetgazdasági ágazonkénti táblák	Késleltetés: t + 12 hónap	1999
3	Nemzetgazdasági ágazonkénti táblák	Visszamenőleges számítás: csak a 1988–1994. éveket kell átszámítani	2005
5	Háztartások végső fogyasztási kiadása cél szerint	Visszamenőleges számítás: csak a 1988–1994. éveket kell átszámítani	2005
11	Államháztartási kiadás funkció szerint	Visszamenőleges számítás: 1990–1994. éveket nem kell átszámítani	2005
12	Táblák nemzetgazdasági ágazat és régió szerint, NUTS III, A3	Első adatszolgáltatás: 2002	2002
13	Háztartási számlák régiók szerint, NUTS II	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
15	Alapáras forrástábla, beleértve a vételárra történő átalakítást, A60 × P60	Első adatszolgáltatás: 2003 és csak két évente	2003
16	Forrástábla vételáron, A60 × P60	Első adatszolgáltatás: 2003 és csak két évente	2003
17	Szimmetrikus input-output tábla alapáron, P60 × P60, öt évente	Első adatszolgáltatás: 2003	2003
18	Szimmetrikus input-output tábla hazai kibocsátásra alapáron, P60 × P60, öt évente	Első adatszolgáltatás: 2003	2003
19	Szimmetrikus input-output tábla importra alapáron, P60 × P60, öt évente	Első adatszolgáltatás: 2003	2003

1.2. A táblák egyes változóira/szektoraira vonatkozó eltérések

Tábla száma	Tábla	Változó/szektor	Eltérés	-ig
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Egyéni fogyasztási kiadás	Nem számítandó	2005
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Kollektív fogyasztási kiadás	Nem számítandó	2005
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Háztartások tényleges fogyasztása	Nem számítandó	2005
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	Nem számítandó	2005
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Össznépesség	Késleltetés: t + 9 hónap	2005
1	Fő aggregátumok, éves	Egyéni fogyasztási kiadás	Késleltetés: t + 12 hónap	2005
1	Fő aggregátumok, éves	Kollektív fogyasztási kiadás	Késleltetés: t + 12 hónap	2005
1	Fő aggregátumok, éves	Háztartások tényleges fogyasztása	Késleltetés: t + 12 hónap	2005
1	Fő aggregátumok, éves	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	Első adatszolgáltatás: 2003	2003
1	Fő aggregátumok, éves	Össznépesség	Késleltetés: t + 9 hónap	2005
3 8	Táblák nemzetgazdasági ágazonként Nem pénzügyi számlák szektoronként	Állóeszközök értékcsökkenése nemzetgazdasági ágazat vagy szektor szerint	Első adatszolgáltatás: 2002	2002
8	Nem pénzügyi számlák szektoronként	Vállalatok tulajdonos szerinti bontása	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
8	Nem pénzügyi számlák szektoronként	Magánháztartások csoportok szerinti bontása	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
16 18	Vételáras felhasználástábla, A60 × P60 Szimmetrikus input-output tábla hazai kibocsátásra alapon, P60 × P60, ötévente	Állóeszközök értékcsökkenése nemzetgazdasági ágazonként	Első adatszolgáltatás: 2003	2003

2. DÁNIA

2.1. Táblákra vonatkozó eltérések

Tábla száma	Tábla	Eltérés	-ig
6	Pénzügyi számlák szektoronként (gazdasági műveletek)	Késleltetés: t + 13 hónap	2005
7	Pénzügyi eszközök és kötelezettségek mérlegei	Késleltetés: t + 13 hónap	2005
20	Állóeszközök keresztosztályozása nemzetgazdasági ágazat és termék szerint, A31 × Pi3, ötévente	Első adatszolgáltatás: 2005	2005

2.2. A táblák egyes változóira/szektoraira vonatkozó eltérések

Tábla száma	Tábla	Változó/szektor	Eltérés	-ig
1	Fő aggregátumok, éves és negyedéves	Foglalkoztatás	Csak hazai fogalom	2005
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	Bérek és keresetek nemzetgazdasági ágazatonként	Nem kell jelenteni	2005
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	Állóeszközök értékcsökkenése nemzetgazdasági ágazatonként	Késleltetés: t + 36 hónap	2005
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	Bruttó állóeszköz-felhalmozás nemzetgazdasági ágazatonként	Késleltetés: t + 36 hónap	2005
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	Készletváltozások nemzetgazdasági ágazatonként	Késleltetés: t + 36 hónap	2005
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege nemzetgazdasági ágazatonként	Késleltetés: t + 36 hónap	2005
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	Önálló vállalkozók nemzetgazdasági ágazatonként	Késleltetés: t + 36 hónap	2005
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	Munkavállalók nemzetgazdasági ágazatonként	Késleltetés: t + 36 hónap	2005
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	Ledolgozott munkaórák száma nemzetgazdasági ágazatonként	Késleltetés: t + 36 hónap	2005
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	Munkavállalói jövedelem nemzetgazdasági ágazatonként	Késleltetés: t + 36 hónap	2005
9	Részletes adóbevételek szektoronként	Általános értékesítési vagy forgalmi adók (importadók) Általános értékesítési vagy forgalmi adók (termékadók)	Mindkét változó együtt	2005
9	Részletes adóbevételek szektoronként	Jövedéki adók (importadók) Jövedéki adók (termékadók)	Mindkét változó együtt	2005
9	Részletes adóbevételek szektoronként	Meghatározott szolgáltatásokra kivetett adók (importadók) Meghatározott szolgáltatásokra kivetett adók (termékadók)	Mindkét változó együtt	2005
17	Szimmetrikus input-output tábla alapáron, P60 × P60, ötévente	Állóeszközök értékcsökkenése, működési eredmény nettó	Mindkét változó együtt a P60-nál	2005
18	Szimmetrikus input-output tábla hazai kibocsátásra alapáron, P60 × P60 ötévente			
19	Szimmetrikus input-output tábla importra alapáron, P60 × P60 ötévente			
21	Termelési számla keresztosztályozása nemzetgazdasági ágazat és szektor szerint, A60 × (S11, S12, S13, S14, S15), ötévente			

Tábla száma	Tábla	Változó/szektor	Eltérés	-ig
17	Szimmetrikus input-output tábla alapján, P60xP60, ötévente	Állóeszköz-felhalmozás	Csak P31	2005
18	Szimmetrikus input-output tábla hazai kibocsátásra alapján, P60 × P60, ötévente			
19	Szimmetrikus input-output tábla importra alapján, P60 × P60, ötévente			
17	Szimmetrikus input-output tábla alapján, P60xP60, ötévente	Állóeszköz-állomány	Nem kell jelenteni	2005
18	Szimmetrikus input-output tábla hazai kibocsátásra alapján, P60 × P60, ötévente			
19	Szimmetrikus input-output tábla importra alapján, P60 × P60, ötévente			
21	Termelési számla keresztosztályozása nemzetgazdasági ágazat és szektor szerint, A60 × (S11, S12, S13, S14, S15), ötévente	Magánháztartások szektor NPISH-k szektor	Mindkét szektor együtt	2005

3. NÉMETORSZÁG

3.1. Táblákra vonatkozó eltérések

Tábla száma	Tábla	Eltérés	-ig
1	Fő aggregátumok, negyedévente	Visszamenőleges számítás: csak a 1991–1994. éveket kell átszámítani	2005
1	Fő aggregátumok, éves	Visszamenőleges számítás: csak a 1991–1994. éveket kell átszámítani	2005
2	Fő aggregátumok, államháztartás	Visszamenőleges számítás: csak a 1991–1994. éveket kell átszámítani	2005
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	Visszamenőleges számítás: csak a 1991–1994. éveket kell átszámítani	2005
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	t + 9 hónap csak az A 17-nél, A31 csak t + 21 hónap késleltetéssel	2005
5	Háztartások végső fogyasztási kiadása cél szerint	Visszamenőleges számítás: csak a 1991–1994. éveket kell átszámítani	2005
5	Háztartások végső fogyasztási kiadása cél szerint	Részben csak egy számjegyes pozíciók	2005
8	Nem pénzügyi számlák szektoronként	Visszamenőleges számítás: csak a 1991–1994. éveket kell átszámítani	2005
9	Részletes adóbevétel szektoronként	Nincs betűvel jelzett pozíció a kód végén	2005
10	Táblák nemzetgazdasági ágazatok és régiók szerint, NUTS II, A 17	Csak NUTS I és A6	2005
11	Államháztartási kiadás funkció szerint	Visszamenőleges számítás: csak a 1991–1994. éveket kell átszámítani	2005
12	Táblák nemzetgazdasági ágazatok és régiók szerint, NUTS III, A3	Késleltetés: t + 30 hónap, csak kétfévente	2005

Tábla száma	Tábla	Eltérés	-ig
13	Háztartási számlák régiók szerint, NUTS II	Késleltetés: t + 30 hónap, csak NUTS I	2005
15	Alapáras forrástábla, beleértve a vételárra történő átalakítást, A60 × P60	Csak kétévente	2005
16	Felhasználástábla vételáron, A60 × P60	Csak kétévente	2005
21	Termelési számla keresztosztályozása nemzetgazdasági ágazat és szektor szerint, A60 × (S11, S12, S13, S14, S15), ötévente	Változatlan árakon nem	2005

3.2. A táblák egyes változóira/szektoraira vonatkozó eltérések

Tábla száma	Tábla	Változó/szektor	Eltérés	-ig
1	Fő aggregátumok, éves és negyedéves	Bruttó állóeszköz-felhalmozás	P16: negyedéves adatok nincsenek, éves t + 12 hónap késleltetéssel	2005
1	Fő aggregátumok, éves és negyedéves	Össznépesség	Késleltetés: t + 12 hónap	2005
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege nemzetgazdasági ágazatonként, készletváltozások ágazatonként	Mindkét változó együttesen, nem ágazatonként	2005
6	Pénzügyi számlák szektoronként (gazdasági műveletek)	Államháztartás szektor	S.1311/S.1312, valamint S.1313 csak együtt	2005
7	Pénzügyi eszközök és kötelezettségek mérlegei			
10	Táblák nemzetgazdasági ágazat és régió szerint, NUTS II, A17	Bruttó állóeszköz-felhalmozás	Késleltetés: t + 30 hónap	2005

4. GÖRÖGORSZÁG

4.1. Táblákra vonatkozó eltérések

Tábla száma	Tábla	Eltérés	-ig
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Első adatszolgáltatás: 2000-ben	2000
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Visszamenőleges számítás: a 1988–1994. éveket 2000 decemberében kell leadni	2000
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Visszamenőleges számítás: a 1980–1987. éveket nem kell átszámítani	2005
1	Fő aggregátumok, éves	Késleltetés: t + 9 hónap	2005
1	Fő aggregátumok, éves és negyedéves	Első adatszolgáltatás: 2000	2000
2	Fő aggregátumok, államháztartás	Késleltetés: t + 9 hónap	2005

Tábla száma	Tábla	Eltérés	-ig
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	Visszamenőleges számítás: csak a 1988–1994. éveket kell átszámítani	2005
5	Háztartások végső fogyasztási kiadása cél szerint	Visszamenőleges számítás: csak a 1988–1994. éveket kell átszámítani	2005
6	Pénzügyi számlák szektoronként (gazdasági műveletek)	Első adatszolgáltatás: a válasz jelenleg nem világos	2005
6	Pénzügyi számlák szektoronként (gazdasági műveletek)	Késleltetés: a válasz jelenleg nem világos	2005
7	Pénzügyi eszközök és kötelezettségek mérlegei	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
8	Nem pénzügyi számlák szektoronként	Visszamenőleges számítás: csak a 1988–1994. éveket kell átszámítani	2005
8	Nem pénzügyi számlák szektoronként	Visszamenőleges számítás: 1980–1989. éveket nem kell átszámítani	2005
11	Államháztartási kiadás funkció szerint	Visszamenőleges számítás: csak a 1988–1994. éveket kell átszámítani	2005
20	Állóeszközök keresztosztályozása nemzetgazdasági ágazat és termék szerint A31 × Pi3, ötévente	Első adatszolgáltatás: 2005	2005

4.2. A táblák egyes változóira/szektoraira vonatkozó eltérések

Tábla száma	Tábla	Változó/szektor	Eltérés	-ig
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	Ledolgozott munkaórák száma nemzetgazdasági ágazatonként	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
8	Nem pénzügyi számlák szektoronként	Vállalatok tulajdonos szerinti bontása	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
8	Nem pénzügyi számlák szektoronként	Magánháztartások csoportok szerinti bontása	Első adatszolgáltatás: 2005	2005

5. SPANYOLORSZÁG

5.1. Táblákra vonatkozó eltérések

Tábla száma	Tábla	Eltérés	-ig
11	Államháztartási kiadás funkció szerint	Késleltetés: t + 21 hónap	2005

5.2. Táblák egyes változóira/szektoraira vonatkozó eltérések

Tábla száma	Tábla	Változó/szektor	Eltérés	-ig
1	Fő aggregátumok, negyedéves	NPISH-k végső fogyasztási kiadása	Nem kell megadni	2005
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Államháztartási végső fogyasztási kiadás egyedi és kollektív fogyasztásra történő bontása	Nem kell megadni	2005
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Végső fogyasztás	Nem kell megadni	2005
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Háztartások tényleges fogyasztása	Nem kell megadni	2005
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	Együtt a készletváltozásokkal	2005
1	Fő aggregátumok, éves	NPISH-k végső fogyasztási kiadása	Késleltetés: t + 9 hónap	2005
1	Fő aggregátumok, éves	Államháztartás végső fogyasztási kiadásának egyedi és kollektív fogyasztásra történő bontása	Késleltetés: t + 9 hónap	2005
1	Fő aggregátumok, éves	Végső fogyasztás	Késleltetés: t + 9 hónap	2005
1	Fő aggregátumok, éves	Háztartások tényleges fogyasztása	Késleltetés: t + 9 hónap	2005
1	Fő aggregátumok, éves	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	Állóeszközök értékcsökkenése nemzetgazdasági ágazatonként	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege nemzetgazdasági ágazatonként	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	Ledolgozott órák száma nemzetgazdasági ágazatonként	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
8	Nem pénzügyi számlák szektoronként	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	Első adatszolgáltatás: 2005.	2005
9	Részletes adóbevételek szektoronként	Folyó jövedelem-, vagyonadók stb., importadók és vámok a HÉA kivételével, és az egyéb termelési adók bontása a tartományi kormányzat (S.1312) és helyi önkormányzat (S.1313) alszektorokra	Késleltetés: t + 21 hónap	2005
16	Felhasználástábla vételáron, A60 × P60	Állóeszközök értékcsökkenése nemzetgazdasági ágazatonként (A60)	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
17	Szimmetrikus input-output tábla alapján, P60 × P60, ötévente	Állóeszközök értékcsökkenése (P60)	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
18	Szimmetrikus input-output tábla hazai kibocsátásra alapján, P60 × P60, ötévente			
19	Szimmetrikus input-output tábla importra alapján, P60 × P60, ötévente			

Tábla száma	Tábla	Változó/szektor	Eltérés	-ig
17	Szimmetrikus input-output tábla alapján, P60 × P60, ötévente	Állóeszköz-állomány (P60)	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
18	Szimmetrikus input-output tábla hazai kibocsátásra alapján, P60 × P60, ötévente			
19	Szimmetrikus input-output tábla importra alapján, P60 × P60, ötévente			

6. FRANCIAORSZÁG

6.1. Táblákra vonatkozó eltérések

Tábla száma	Tábla	Eltérés	-ig
10	Táblák nemzetgazdasági ágazat és régió szerint, NUTS II, A17	Késleltetés: t + 36 hónap	2005
12	Táblák nemzetgazdasági ágazat és régió szerint, NUTS III, A3	Késleltetés: t + 36 hónap	2005
13	Háztartási számlák régiók szerint, NUTS II	Késleltetés: t + 42 hónap	2005

6.2. Táblák egyes változóira/szektoraira vonatkozó eltérések

Tábla száma	Tábla	Változó/szektor	Eltérés	-ig
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	Az összes változó	Az tevékenységi ágakra történő bontást homogén ágakra kell számítani	2005
10	Táblák nemzetgazdasági ágazat és régió szerint, NUTS II, A17			
12	Táblák nemzetgazdasági ágazat és régió szerint, NUTS III, A3			
15	Alapáras forrástábla, beleértve a vételárra történő átalakítást, A60 × P60			
16	Felhasználástábla vételáron, A60 × P60			
20	Állóeszközök keresztosztályozása nemzetgazdasági ágazat és termék szerint, A31 × Pi3, ötévente			
21	Termelési számla keresztosztályozása nemzetgazdasági ágazat és szektor szerint, A60 × (S11, S12, S13, S14, S15), ötévente			
22	Bruttó állóeszköz-felhalmozás keresztosztályozása nemzetgazdasági ágazat és termék szerint, A31 × P60, ötévente			

7. ÍRORSZÁG

7.1. Táblákra vonatkozó eltérések

Tábla száma	Tábla	Eltérés	-ig
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Első adatszolgáltatás: 2002	2002
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Visszamenőleges számítás: 1988–1994. éveket nem kell átszámítani	2005
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Visszamenőleges számítás: 1980–1987. éveket nem kell átszámítani	2005
1	Fő aggregátumok, éves	Késleltetés: t + 6 hónap	2002
1	Fő aggregátumok, éves	Visszamenőleges számítás: csak a 1985–1994. éveket kell átszámítani	2005
2	Fő aggregátumok, államháztartás	Visszamenőleges számítás: csak a 1985–1994. éveket kell átszámítani	2005
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	Visszamenőleges számítás: 1970–1994. éveket nem kell átszámítani	2005
5	Háztartások végső fogyasztási kiadása cél szerint	Visszamenőleges számítás: 1985–1994. éveket nem kell átszámítani	2005
6	Pénzügyi számlák szektoronként (gazdasági műveletek)	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
7	Pénzügyi eszközök és kötelezettségek mérlegei	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
8	Nem pénzügyi számlák szektoronként	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
8	Nem pénzügyi számlák szektoronként	Visszamenőleges számítás: 1990–1994. éveket nem kell átszámítani	2005
8	Nem pénzügyi számlák szektoronként	Visszamenőleges számítás: 1980–1989. éveket nem kell átszámítani	2005
15	Alapáras forrástábla, beleértve a vételárra történő átalakítást, A60 × P60	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
16	Felhasználástábla vételáron, A60 × P60	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
17	Szimmetrikus input-output tábla alapján, P60 × P60, ötévente	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
18	Szimmetrikus input-output tábla hazai kibocsátásra alapján, P60 × P60, ötévente	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
19	Szimmetrikus input-output tábla importra alapján, P60 × P60, ötévente	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
20	Állóeszközök keresztosztályozása nemzetgazdasági ágazat és termék szerint, A31 × Pi3, ötévente	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
21	Termelési számla keresztosztályozása nemzetgazdasági ágazat és szektor szerint, A60x (S11, S12, S13, S14, S15), ötévente	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
22	Bruttó állóeszköz-felhalmozás keresztosztályozása nemzetgazdasági ágazat és termék szerint A31 × P60, ötévente	Első adatszolgáltatás: 2005	2005

7.2. Táblák egyes változóira/szektoraira vonatkozó eltérések

Tábla száma	Tábla	Változó/szektor	Eltérés	-ig
1	Fő aggregátumok, éves és negyedéves	NPISH-k végső fogyasztási kiadása	Nem kell megadni	2005
2	Fő aggregátumok, államháztartás	P52 + P53 + K2	Nem kell megadni	2003

8. OLASZORSZÁG

8.1. Táblákra vonatkozó eltérések

Tábla száma	Tábla	Eltérés	-ig
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Késleltetés: t + 6 hónap	1999
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Visszamenőleges számítás: a 1980–1987. éveket 2000 decemberében kell megadni	2000
1	Fő aggregátumok, éves	Visszamenőleges számítás: a 1970–1987. éveket 2000 decemberében kell megadni	2000
2	Fő aggregátumok, államháztartás	Visszamenőleges számítás: a 1970–1994. éveket nem kell megadni	2005
2	Fő aggregátumok, államháztartás	Visszamenőleges számítás: a 1980–1994. éveket 2001 decemberében kell megadni	2001
2	Fő aggregátumok, államháztartás	Késleltetés: t + 9 hónap	2005
20	Állóeszközök keresztosztályozása nemzetgazdasági ágazat és termék szerint, A31 × P13, ötévente	Nem kell számítani	2005
22	Bruttó állóeszköz-felhalmozás keretosztályozása nemzetgazdasági ágazat és termék szerint, A31 × P60, ötévente	Első adatszolgáltatás: 2005	2005

8.2. Táblák egyes változóira/szektoraira vonatkozó eltérések

Tábla száma	Tábla	Változó/szektor	Eltérés	-ig
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Államháztartás egyéni fogyasztási kiadása	Késleltetés: t + 16 hónap	2005
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Kollektív fogyasztási kiadás	Késleltetés: t + 16 hónap	2005
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Végső fogyasztás	Késleltetés: t + 16 hónap	2005
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Háztartások tényleges fogyasztása	Késleltetés: t + 16 hónap	2005
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	A készletváltozásokkal együtt	2005

Tábla száma	Tábla	Változó/szektor	Eltérés	-ig
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Állóeszközök értécsökkenése	Első adatszolgáltatás: 2001. december	2001
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Nemzeti jövedelem, nettó	Első adatszolgáltatás: 2001. december	2001
1	Fő aggregátumok, éves	Államháztartás egyéni fogyasztási kiadása	Késleltetés: t + 9 hónap	2005
1	Fő aggregátumok, éves	Kollektív fogyasztási kiadás	Késleltetés: t + 9 hónap	2005
1	Fő aggregátumok, éves	Végső fogyasztás	Késleltetés: t + 9 hónap	2005
1	Fő aggregátumok, éves	Háztartások tényleges fogyasztása	Késleltetés: t + 9 hónap	2005
1	Fő aggregátumok, éves	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	A készletváltozásokkal együtt	2005
3	Táblák nemzetgazdasági ágazatonként	Állóeszközök értécsökkenése nemzetgazdasági ágazatonként	A17 szerinti bontás, első adatszolgáltatás: 2002-ben	2002
3	Táblák nemzetgazdasági ágazatonként	Állóeszközök értécsökkenése nemzetgazdasági ágazatonként	A31 szerinti bontás, első adatszolgáltatás: 2005-ben	2005
3	Táblák nemzetgazdasági ágazatonként	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege nemzetgazdasági ágazatonként	A készletváltozásokkal együtt	2005
8	Nem pénzügyi számlák szektoronként	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege nemzetgazdasági ágazatonként	A készletváltozásokkal együtt	2005

9. LUXEMBURG

9.1. Táblákra vonatkozó eltérések

Tábla száma	Tábla	Eltérés	-ig
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Visszamenőleges számítás: 1995–1998. éveket nem kell átszámítani	2005
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Visszamenőleges számítás: 1988–1994. éveket nem kell átszámítani	2005
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Visszamenőleges számítás: 1980–1987. éveket nem kell átszámítani	2005
1	Fő aggregátumok, éves	Visszamenőleges számítás: csak a 1980–1987. éveket kell átszámítani	2005
2	Fő aggregátumok, államháztartás	Visszamenőleges számítás: csak a 1990–1994. éveket kell átszámítani	2005
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	Visszamenőleges számítás: csak a 1980–1994. éveket kell átszámítani	2005

Tábla száma	Tábla	Eltérés	-ig
6	Pénzügyi számlák szektoronként (gazdasági műveletek)	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
7	Pénzügyi eszközök és kötelezettségek mérlegei	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
8	Nem pénzügyi számlák szektoronként	Visszamenőleges számítás: 1990–1994. éveket nem kell átszámítani	2005
8	Nem pénzügyi számlák szektoronként	Visszamenőleges számítás: 1980–1989. éveket nem kell átszámítani	2005
10	Táblák nemzetgazdasági ágazat és régió szerint, NUTS II, A17	Nem kell számítani	2005
11	Államháztartási kiadás funkciók szerint	Visszamenőleges számítás: 1990–1994. éveket nem kell átszámítani	2005
12	Táblák nemzetgazdasági ágazat és régió szerint, NUTS III, A3	Nem kell számítani	2005
13	Háztartási számlák régió szerint, NUTS II	Nem kell számítani	2005

9.2. Táblák egyes változóira/szektoraira vonatkozó eltérések

Tábla száma	Tábla	Változó/szektor	Eltérés	-ig
1	Fő aggregátumok, éves	Bruttó állóeszköz-felhalmozás	Pi3 bontás	2005
1	Fő aggregátumok, éves	Elsődleges jövedelmek egyenlege a külfölddel	Késleltetés: t + 9 hónap	2005
1	Fő aggregátumok, éves	Bruttó nemzeti jövedelem piaci áron	Késleltetés: t + 9 hónap	2005
1	Fő aggregátumok, éves	Állóeszközök értékcsökkenése	Késleltetés: t + 9 hónap	2005
1	Fő aggregátumok, éves	Nettó nemzeti jövedelem piaci áron	Késleltetés: t + 9 hónap	2005
1	Fő aggregátumok, éves	Nettó folyó transzfer a külfölddel szemben	Késleltetés: t + 9 hónap	2005
1	Fő aggregátumok, éves	Rendelkezésre álló jövedelem, nettó	Késleltetés: t + 9 hónap	2005
1	Fő aggregátumok, éves	Nemzeti megtakarítás, nettó	Késleltetés: t + 9 hónap	2005
1	Fő aggregátumok, éves	Nettó tőke-transzfer a külfölddel szemben	Késleltetés: t + 9 hónap	2005
1	Fő aggregátumok, éves	A nemzet nettó hitelnyújtása vagy nettó hitelfelvétele	Késleltetés: t + 9 hónap	2005
1	Fő aggregátumok, éves	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Bruttó állóeszköz-felhalmozás	Pi3 bontás nincs	2005

Tábla száma	Tábla	Változó/szektor	Eltérés	-ig
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Állóeszközök értécsökkenése	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Nettó nemzeti jövedelem piaci áron	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Nettó folyó transzferek a külfölddel szemben	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Rendelkezésre álló jövedelem, nettó	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Nemzeti megtakarítás, nettó	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Nettó tőketranszferek a külfölddel szemben	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
1	Fő aggregátumok, negyedéves	A nemzet nettó hitelnyújtása vagy nettó hitelfelvétele	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	Bruttó állóeszköz-felhalmozás nemzetgazdasági ágazatonként	Késleltetés: t + 36 hónap	2005
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
8	Nem pénzügyi számlák szektoronként	S11, S12, , S14 + 45, S211, S212	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
20	Állóeszközök keresztosztályozása nemzetgazdasági ágazat és szektor szerint, A60 × (S11, S12, S13, S14, S15), ötévente	Tábla bekerülési értéken	Első adatszolgáltatás: 2005	2005

10. HOLLANDIA

10.1. Táblákra vonatkozó eltérések

Tábla száma	Tábla	Eltérés	-ig
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Visszamenőleges számítás: a 1986–1994. éveket 2001 októberében kell megadni	2001
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Visszamenőleges számítás: a 1980–1985. éveket 2002 márciusában kell megadni	2002
1	Fő aggregátumok, éves	Visszamenőleges számítás: a 1986–1994. éveket 2001 júliusában kell megadni	2001
1	Fő aggregátumok, éves	Visszamenőleges számítás: a 1970–1985. éveket 2001 decemberében kell megadni	2001
2	Fő aggregátumok, államháztartás	Visszamenőleges számítás: a 1986–1994. éveket 2002 júliusában kell megadni	2001

Tábla száma	Tábla	Eltérés	-ig
2	Fő aggregátumok, államháztartás	Visszamenőleges számítás: a 1970–1985. éveket 2001 decemberében kell megadni	2001
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	Visszamenőleges számítás: a 1986–1994. éveket 2001 júliusában kell megadni	2001
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	Visszamenőleges számítás: a 1970–1985. éveket 2001 decemberében kell megadni	2001
5	Háztartások végső fogyasztási kiadása cél szerint	Visszamenőleges számítás: a 1986–1994. éveket 2001 júliusában kell megadni	2001
5	Háztartások végső fogyasztási kiadása cél szerint	Visszamenőleges számítás: a 1980–1985. éveket 2001 decemberében kell megadni	2001
7	Pénzügyi eszközök és kötelezettségek mérlegei	Késleltetés: t + 19 hónap	2003
8	Nem pénzügyi számlák szektorok szerint	Visszamenőleges számítás: a 1986–1994. éveket 2001 júliusában, a 1980–1985. éveket 2001 decemberében kell megadni	2001
10	Táblák nemzetgazdasági ágazat és régió szerint, NUTS II, A17	Késleltetés: t + 30 hónap	2005
13	Háztartási számlák régiók szerint, NUTS II	Késleltetés: t + 36 hónap	2005

10.2. Táblák egyes változóira/szektoraira vonatkozó eltérések

Tábla száma	Tábla	Változó/szektor	Eltérés	-ig
10	Táblák nemzetgazdasági ágazat és régió szerint, NUTS II, A17	Bruttó állóeszköz-felhalmozás régió szerint	Nem kell számítani	2005
10	Táblák nemzetgazdasági ágazat és régió szerint, NUTS II, A17	Összes foglalkoztatás régió szerint	Nem kell számítani	2005
12	Táblák ágazat és régió szerint, NUTS III, A3			

11. PORTUGÁLIA

11.1. Táblákra vonatkozó eltérések

Tábla száma	Tábla	Eltérés	-ig
1	Fő aggregátumok, éves	Visszamenőleges számítás: a 1988–1994. éveket 1999 decemberében kell leadni	1999
1	Fő aggregátumok, éves	Visszamenőleges számítás: csak a 1977–1987. éveket kell átszámítani és 2000 decemberében leadni	2005/ 2000
2	Fő aggregátumok, államháztartás	Visszamenőleges számítás: csak a 1977–1994. éveket kell átszámítani és 2000 decemberében leadni	2005/ 2000

Tábla száma	Tábla	Eltérés	-ig
3	Nemzetgazdasági ágazonkénti táblák	Visszamenőleges számítás: csak a 1977–1994. éveket kell átszámítani	2005
5	Háztartások végső fogyasztási kiadása cél szerint	Késleltetés: t + 12 hónap	2005
5	Háztartások végső fogyasztási kiadása cél szerint	Visszamenőleges számítás: nem kell átszámítani	2005
6	Pénzügyi számlák szektoronként (gazdasági művelet)	Késleltetés: t + 12 hónap	2005
7	Pénzügyi eszközök és kötelezettségek mérlegei	Késleltetés: t + 12 hónap	2005
8	Nem pénzügyi számlák szektoronként	Visszamenőleges számítás: 1990–1994. éveket 1999 decemberében kell leadni	1999
11	Államháztartás kiadásai funkció szerint	Visszamenőleges számítás: nem kell átszámítani	2005

12. FINNORSZÁG

12.1. Táblákra vonatkozó eltérések

Tábla száma	Tábla	Eltérés	-ig
2	Fő aggregátumok, államháztartás	Visszamenőleges számítás: csak a 1975–1994. éveket kell átszámítani	2005
3	Nemzetgazdasági ágazonkénti táblák	Visszamenőleges számítás: csak a 1975–1994. éveket kell átszámítani	2005

12.2. Táblák egyes változóira/szektoraira vonatkozó eltérések

Tábla száma	Tábla	Változó/szektor	Eltérés	-ig
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Egyéni fogyasztási kiadás	Nem kell számítani	2005
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Kollektív fogyasztási kiadás	Nem kell számítani	2005
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Háztartások tényleges fogyasztása	Nem kell számítani	2005
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Végső fogyasztás	Nem kell számítani	2005
1	Fő aggregátumok, negyedéves	Készletváltozások	Nem kell számítani	2005
1	Fő aggregátumok, éves és negyedéves	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	Nem kell számítani	2005
3	Nemzetgazdasági ágazonkénti táblák	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	Nem kell számítani	2005

Tábla száma	Tábla	Változó/szektor	Eltérés	-ig
15	Alapáras forrástábla, beleértve a vételárra történő átalakítást A60 × P70	Mind	Az A31 és P31 szerinti bontás csak folyó áron	2005
16	Felhasználástábla vételáron A60 × P60	Mind		
17	Szimmetrikus input-output tábla alapáron, P60 × P60, ötévente	Mind		
18	Szimmetrikus input-output tábla hazai kibocsátásra alapáron, P60 × P60, ötévente	Mind		
19	Szimmetrikus input-output tábla importra alapáron, P60 × P60, ötévente	Mind		
21	Termelési számla keretosztályozása nemzetgazdasági ágazat és szektor szerint, A60 × (S11, S12, S13, S14, S15), ötévente	Mind	A31 szerinti bontás	2005

13. SVÉDORSZÁG

13.1. Táblákra vonatkozó eltérések

Tábla száma	Tábla	Eltérés	-ig
2	Fő aggregátumok, államháztartás	Visszamenőleges számítás: csak a 1980–1994. éveket kell átszámítani	2005
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	Késleltetés: t + 12 hónap	2005
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	Visszamenőleges számítás: csak a 1980–1994. éveket kell átszámítani	2005
6	Pénzügyi számlák szektoronként (gazdasági műveletek)	Késleltetés: t + 12 hónap	2005
7	Pénzügyi eszközök és kötelezettségek mérlegei	Késleltetés: t + 12 hónap	2005
11	Államháztartási kiadás funkció szerint	Késleltetés: t + 16 hónap	2005

13.2. Táblák egyes változóira/szektoraira vonatkozó eltérések

Tábla száma	Tábla	Változó/szektor	Eltérés	-ig
1	Fő aggregátumok, éves és negyedéves	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
1	Fő aggregátumok, éves és negyedéves	Államháztartás végső fogyasztási kiadásának egyéni és kollektív szerinti bontása	Késleltetés: t + 16 hónap	2005
1	Fő aggregátumok, éves és negyedéves	Háztartások végső fogyasztása	Késleltetés: t + 16 hónap	2005

Tábla száma	Tábla	Változó/szektor	Eltérés	-ig
1	Fő aggregátumok, éves és negyedéves	Háztartások fogyasztása	Késleltetés: t + 16 hónap	2005
2	Fő aggregátumok, államháztartás	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
2	Fő aggregátumok, államháztartás	Államháztartás végső fogyasztási kiadásának egyéni és kollektív szerinti bontása	Késleltetés: t + 16 hónap	2005
2	Fő aggregátumok, államháztartás	Háztartások végső fogyasztása	Késleltetés: t + 16 hónap	2005
2	Fő aggregátumok, államháztartás	Háztartások fogyasztása	Késleltetés: t + 16 hónap	2005
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	A31 szerinti bontás	Késleltetés: t + 12 hónap	2005
8	Nem pénzügyi számlák szektoronként	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	Első adatszolgáltatás: 2005	2005
8	Nem pénzügyi számlák szektoronként	Államháztartás végső fogyasztási kiadásának egyéni és kollektív szerinti bontása	Késleltetés: t + 16 hónap	2005
8	Nem pénzügyi számlák szektoronként	Háztartások végső fogyasztása	Késleltetés: t + 16 hónap	2005
8	Nem pénzügyi számlák szektoronként	Háztartások fogyasztása	Késleltetés: t + 16 hónap	2005

14. EGYESÜLT KIRÁLYSÁG

14.1. Táblák egyes változóira/szektoraira vonatkozó eltérések

Tábla száma	Tábla	Változó/szektor	Eltérés	-ig
1	Fő aggregátumok, éves és negyedéves	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege, valamint termékek és szolgáltatások exportja és importja	Kivéve a monetáris pénzügyi intézmények arannyal mint értékmegőrzővel folytatott gazdasági műveleteit	2005
3	Nemzetgazdasági ágazatonkénti táblák	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege	Kivéve a monetáris pénzügyi intézmények arannyal mint értékmegőrzővel folytatott gazdasági műveleteit	2005
4	Export és import EU-/harmadik országok szerint	Export és import EU-/harmadik országok szerint	Kivéve a monetáris pénzügyi intézmények arannyal mint értékmegőrzővel folytatott gazdasági műveleteit	2005
6	Pénzügyi számlák szektoronként (gazdasági műveletek)	Monetáris arany és SDR	Beleértve a monetáris pénzügyi intézmények arannyal mint értékmegőrzővel folytatott műveleteit	2005

Tábla száma	Tábla	Változó/szektor	Eltérés	-ig
6	Pénzügyi számlák szektoronként (műveletek)	Pénzügyi kiegészítő tevékenységet végző vállalatok	A nem pénzügyi vállalatok között szerepelnek	2002
7	Pénzügyi eszközök és kötelezettségek mérlege	Monetáris arany és SDR	Beleértve a monetáris pénzügyi intézmények arannyal mint értékmegőrzővel folytatott gazdasági műveleteit	2005
7	Pénzügyi eszközök és kötelezettségek mérlegei	Pénzügyi kiegészítő tevékenységet végző vállalatok	A nem pénzügyi vállalatok között szerepelnek	2002
8	Nem pénzügyi számlák szektoronként	Értéktárgyak beszerzésének és eladásának egyenlege és áru és szolgáltatás export és import	Kivéve a monetáris pénzügyi intézmények arannyal mint értékmegőrzővel folytatott gazdasági műveleteit	2005
10	Táblák nemzetgazdasági ágazat és régió szerint, NUTS II, A17	GDP	A NUTS II-nél csak A17	2001